

THE NEW TESTAMENT

(with References)

KHASI

1979

10,000 Copies—0263



**The Bible Society of India
20 Mahatma Gandhi Road
Bangalore**

REFERENCE

Not to be Lent out

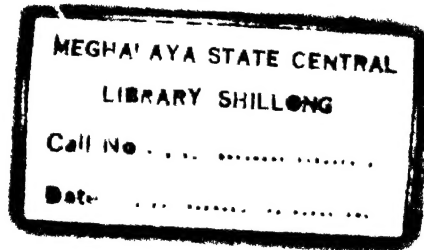
KA
TESTAMENT KABA THYMMAI

KA JONG

U JISU KHRIST

UBA U TRAI BAD U NONGPYNIM

JONG NGI



KA BIBLE SOCIETY JONG KA RI INDIA
20 MAHATMA GANDHI ROAD;
BANGALORE

**KI KYRTENG BAD KA JINGBUH RYNTIH
JONG KI KITAB
KA TESTAMENT KABA THYMMAI**

| | JINGKDI W | LYNNONG | SLA |
|---------------------------|-----------|---------|-----|
| U Mathaios | Mt | 28 | 1 |
| U Markos | Mk | 16 | 48 |
| U Loukas | Lk | 24 | 77 |
| U Ioannis | Io | 21 | 128 |
| Ki Kam Ki Apostol | Kam | 28 | 164 |
| Ka Shithi Sha Ki Nong Rom | Rom | 16 | 211 |
| 1 Sha ki Nong Korinth | 1 Kor | 16 | 231 |
| 2 Sha ki Nong Korinth | 2 Kor | 13 | 249 |
| Sha ki Galatia | Gal | 6 | 262 |
| Sha ki Ephesos | Eph | 6 | 268 |
| Sha ki Philipi | Phil | 4 | 274 |
| Sha ki Kolossai | Kol | 4 | 279 |
| 1 Sha ki Thessaloni | 1 Thes | 5 | 283 |
| 2 Sha ki Thessaloni | 2 Thes | 3 | 287 |
| 1 Sha U Timothi | 1 Tim | 6 | 290 |
| 2 Sha U Timothi | 2 Tim | 4 | 295 |
| Sha U Titos | Tit | 3 | 298 |
| Sha U Philemon | Phile | 1 | 300 |
| Sha ki Hebru | Heb | 13 | 302 |
| U Jakob | Jkb | 5 | 316 |
| 1 U Petros | 1 Pet | 5 | 321 |
| 2 U Petros | 2 Pet | 3 | 326 |
| 1 U Ioannis | 1 Io | 5 | 330 |
| 2 U Ioannis | 2 Io | 1 | 335 |
| 3 U Ioannis | 3 Io | 1 | 336 |
| U Judah | Juda | 1 | 337 |
| Ka Jingpynpaw | Jpw | 22 | 338 |

KA GOSPEL

U MATHAIOS

Ka jingkha pateng la pateng ia

U Jisu Khrist

(Lk 3 : 23-38)

1 Ka kitab ka jingkha ia U Jisu Khrist, uba u khun U Dabid, uba u khun U Abraham.

2 U Abraham u la pyinkha ia U Isaak: bad U Isaak u la pyinkha ia U Jakob: bad U Jakob u la pyinkha ia U Juda bad ia ki para jong u: ³bad U Juda u la pyinkha ia U Phares bad ia U Sera na Ka Thamar: bad U Phares u la pyinkha ia U Esrom. bad U Esrom u la pyinkha ia U Aram: ⁴bad U Aram u la pyinkha ia U Aminadab: bad U Aminadab u la pyinkha ia U Naason: bad U Naason u la pyinkha ia U Salmon: ⁵bad U Salmon u la pyinkha ia U Boas na Ka Rahab. bad U Boas u la pyinkha ia U Obed na Ka Ruth: bad U Obed u la pyinkha ia U Jesse: ⁶bad U Jesse u la pyinkha ia U Dabid Syiem:

Bad U Dabid u la pyinkha ia U Solomon na kaba *la ju long ka nga* U Uriah: ⁷bad U Solomon u la pyinkha ia U Roboam. bad U Roboam u la pyinkha ia U Abia: bad U Abia u la pyinkha ia U Asa: ⁸bad U Asa u la pyinkha ia U Josaphat: bad U Josaphat u la pyinkha ia U Joram: bad U Joram u la pyinkha ia u Osias. ⁹bad U Osias u la pyinkha ia U Joatham. bad U Joatham u la pyinkha ia U Ahas: bad U Ahas u la pyinkha ia U Esekaias: ¹⁰bad U Esekaias u la pyinkha ia U Manasseh: bad U Manasseh u la pyinkha ia U Amon: bad U Amon u la pyinkha ia U Josaiiah: ¹¹bad U Josaiiah u la pyinkha ia U Jekhoniah bad ia ki para jong u. hamar ka por ba la ring mraw ia ki sha Babilon.

12 Hadien kata ka jingring mraw sha Babilon te. U Jekhoniah u la pyinkha ia

1 : 11 2 Sm. 24 : 14-15; 2 Khr. 36 : 10; Jer. 27 : 20.

U Salathiel: bad U Salathiel u la pyinkha ia U Sorobabel: ¹³bad U Sorobabel u la pyinkha ia U Abiud: bad U Abiud u la pyinkha ia U Eliakim: bad U Eliakim u la pyinkha ia U Asor: ¹⁴bad U Asor u la pyinkha ia U Sadok: bad U Sadok u la pyinkha ia U Akhim: bad U Akhim u la pyinkha ia U Eliud: ¹⁵bad U Eliud u la pyinkha ia U Eleasar: bad U Eleasar u la pyinkha ia U Mathan: bad U Mathan u la pyinkha ia U Jakob: ¹⁶bad U Jakob u la pyinkha ia U Joseph. uba u tnga Ka Mari, na kaba la kha ia U Jisu, ia uba khot U Khrist.

17 Kumta ki pateng bynriew baroh naduh U Abraham haduh U Dabid ki la long khadsaw pateng: naduh U Dabid ruh haduh ka jingring mraw sha Babilon khadsaw pateng: bad naduh ka jingring mraw sha Babilon haduh U Khrist khadsaw pateng.

Ka jingkha ia U Jisu Khrist

(Lk 2 : 1-7)

18 Ka jingkha ia U Jisu Khrist te ka la long kumne: Haba ka kmic jong u Ka Mari ka la iatehktien bad U Joseph. mynba kim pat iashem, la paw ba ka la punkhun kein na U Mynsiem Bakhuid. ¹⁹Hynrei U Joseph u tnga jong ka. ba u da long uba hok. ba um mon ruh ban pynbna ia ka ha ki briew, u la mut ban pyllait noh jar jar ia ka. ²⁰Hynrei haba u dang puson ia kine kiei kiei ruh, ha khmih, u angel U Trai u la paw ha u ha ka jingphohsniew, u da ong. ²¹Ko Joseph, u khun U Dabid, wat sheptieng ban shim ha me ia Ka Mari ka tnga jong me: naba ita iba la pun ha ka i long na U Mynsiem Bakhuid: ²²kan kha ruh ia u khun: men khot ruh ia ka kyrteng jong u U Jisu: naba um

1 : 18 Lk. 1 : 27. 1 : 21 Lk. 1 : 31.

pynim ia la ki briew na ki pop jong ki.
²²La leh ia kane baroh te, ba kumta yn pyndep ia kata ba la ong U Trai da u nongiathuhlypa, u da ong. ²³Ha khmih kata ka theisotti kan punkhun, kan kha ruh ia u khun, bad kin iakhot ia ka kyrteng jong u U Emmanuel, kaba long, haba la batai, U Blei lem bad ngi. ²⁴Te haba U Joseph u la khie na kaba thiah, u la leh kumba la hukum u angel U Trai ia u, bad u la shim ha u ia ka tnga jong u: ²⁵hynrei um pat shym la ithuh ia ka, tadynda ka la kha ia u khun nyngkong jong ka: u la khot ruh ia ka kyrteng jong u U Jisu.

Ki riewstad na ka Ri Mihngi

2 Haba la kha ia U Jisu ha Bethlehem Judia, mynba U Herod u long syiem, ha khmih, la wan ki riewstad na mihngi sha Jerusalem. ²ki da ong, Hangno uba la dang kha shen U Syiem ki Jiw? naba ngi la iohi ia u khlur jong u ha ka ri mihngi, bad ngi la iawan ban mane ia u. ³Hynrei haba U Herod syiem u la ioh-sngew ia kata, u la khihwin, bad ka Jerusalem baroh lem bad u. ⁴Te haba u la ialum lang ia ki rangbah lyngdoh baroh bad ia ki nongthoh u paidbah, u la kylli ia ki hangno ba yn kha ia U Khrist. ⁵Te ki la iathuh ha u, Ha Bethlehem Judia: naba kumne la thoh da u nongiathuhlypa, ⁶Pha ruh ka Bethlehem, ka ri Judia, pham long iba rit tam hapdeng ki syiem Judia: naba na pha un mih U Nongsynshar, uban sharai ia ki briew jong nga ki Israel.

7 Ynda kumta U Herod haba u la khot jar jar ia kita ki riewstad, u la kylli biang biang ruh na ki ia ka aiom ba u la mih paw uta u khlur. ⁸Bad haba u la phah noh ia ki sha Bethlehem, u la ong, To khie leit noh iawad biang biang ruh ia uta u khunlung: bad ynda phi la shem, wan iathuh pat ha nga, ba nga ruh ngan ioh wan mane ia u. ⁹Te haba ki la ioh-

sngew ia u syiem, ki la leit noh: ha khmih ruh, uta u khlur, ia uba ki la iohi ha mihngi, u la leit sha shuwa jong ki, tadynda u la poi bad u la neh haneng ka jaka ha kaba u don uta u khunlung. ¹⁰Te haba ki la iohi ia uta u khlur, ki la iakmen da ka jingkmien bakhraw eh. ¹¹Haba ki la iawan ruh ha ka iing, ki la iohi ia uta u khunlung lem bad Ka Mari ka kmie jong u: haba ki la iadem ki la iamane ruh ia u: bad haba ki la ialaw ia ki jingsong jong ki, ki la iatyrwa ai ki jingai ha u, ia ka ksiar, bad ia ka jing-iwbih, bad ia ka mirr de. ¹²Te haba la maham lypa ia ki na U Blei ha ka jing-phohsnew ba kin ym leit phai pat sha U Herod, ki la ialeit noh sha la ka ri na kawei pat ka lynti.

Ka jingkynriah noh sha ka Ri Ijipt

13 Haba ki la ialeit noh, ha khmih, u angel U Trai u la paw ha U Joseph ha ka jingphohsnew, u da ong, To ieng to shim noh ruh ia u khunlung bad ia ka kmie jong u, to phet noh sha ri Ijipt, bad men shong hangta tadynda ngan ong ha me: naba U Herod un sa wad ia uta u khunlung ia kaban pyniap noh ia u. ¹⁴Te haba u la ieng, u la shim noh ia uta u khunlung bad ia ka kmie jong u mynmiet, bad u la leit noh sha Ijipt: ¹⁵bad u la shong hangta haduh ka jingiap U Herod: ba kumta yn pyndep ia kata ba la ong U Trai da u nongiathuhlypa, u da ong, Na Ijipt nga la khot ia u khun jong nga.

Ka jingpyniap ia ki khunlung

16 Ynda kumta U Herod, haba u la iohi ba la shukor ia u da kita ki riewstad, u la bitar eh lep, bad u la phah pyniap noh ia ki khun shynrang baroh kiba ha Bethlehem, bad ha ki phang jong ka baroh, naduh kiba ar snem bad kiba kham poh, kumba dei kata ka aiom ia kaba u la kylli biang biang ruh na kita

ki riewstad. ¹⁷Te kumta la pyndep ia kata ba la ong da U Jeremaiah u nongiathuhlypa, u da ong. ¹⁸Ha Rama la iohsngew ka jingsawa, ka jingiam bad ka jingiam-briew kaba khraw. Ka Rakhel ka da iam namar la ki khun: kam mon ruh ba yn pyntngen ia ka, naba kim don shuh.

Ka jingwanphai na Ijipt

¹⁹Hynrei haba la iap U Herod, ha khmih, u angel U Trai u la paw ha U Joseph ha ka jingphohsniew ha Ijipt. ²⁰u da ong, To ieng, to shim noh ia uta u khunlung bad ia ka kmie jong u, to khie leit ruh sha ka ri Israel: namar ki la iap kita kiba la iawad ia ka mynsiem uta u khunlung. ²¹Kumta haba u la ieng, u la shim ia uta u khunlung bad ia ka kmie jong u, bad u la wan noh sha ka ri Israel. ²²Hynrei haba u la iohsngew ba U Arkhelos u synshar ha Judia ha ka jaka U Herod u kpa jong u, u la sngew sheptieng ban leit shata: te haba la maham lypa ia u na U Blei ha ka jingphohsniew, u la kynriah noh sha ki phang ka Galilaia. ²³Haba u la poi ruh, u la shong duh ha ka shnong ba la khot ka Nasaret: ba kumta yn pyndep ia kata ba la ong da ki nongiathuhlypa, Ba yn khot u nong Nasaret ia u.

Ka jingialap U Ioannis Nongpynbaptis (Mk 1: 1-8; Lk 3: 1-18; Io 1: 19-28)

3 Ha kita ki sngi u la wan U Ioannis U Nongpynbaptis, u da ialap ha ka ri khlaw Judia, ²u da ong, To kylla kaba mut: naba ka hima ki bneng ka la jan. ³Naba une u long uta, ba la ong shaphang jong u da U Isaiah u nongiathuhlypa, u da ong, Ka ktien uba pyrta ha ka ri khlaw, Phin pynkhreh ia ka lynti bah U Trai, phin pynbeit ia ki lynti jong u. ⁴Te uta U Ioannis u la don ka jainkup jong u na u shhiuh ut, bad ka panpoh snieh ha ka syngkai jong u: ka jingbam

jong u ruh ka la long da ki puit bad ka ngap khlaw. ⁵Ynda kumta ki la leit noh ha u ka Jerusalem, bad ka Judia baroh, bad baroh ka ri kylleng ka Jordan: ⁶bad la pynbaptis ia ki da u ha wah Jordan: ki da iaphla noh ia ki pop jong ki.

⁷Hynrei haba u la iohi ba bun na ki Pharisi bad ki Saddusi ki iawan sha ka jingbaptis jong u, u la ong ha ki, Ah phi ki khun ki ksiew ki bsein, uei ba la maham ia phi ban phet iap noh na kata ka jingbitar kaban sa lap? ⁸Naba kumta to sei ia u soh uba dei biang ia ka jingkylla kaba mut: ⁹Bad wat mut ban ong ha lade, Ngi don U Abraham uba long u kpa jong ngi: naba nga ong ha phi, ba U Blei u lah na kine ki maw ban pynmih khun ia U Abraham. ¹⁰Hynrei mynta ruh la thew ia ka wait ha u thied ki dieng: namar kata ia u dieng baroh ubym seisoh babha yn khet noh, bad yn bred sha ka ding.

¹¹Nga shisha nga pynbaptis ia phi da ka um ia kaban kylla kaba mut: hynrei uta uba wan nadien jong nga u long uba kham khraw bor ia nga, uba kam dei ia nga ban rah wat tang ia ki juti jong u: uta kein un pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid bad da ka ding: ¹²uba ka jingpeh jong u ka ha ka kti jong u, un pynkhuid bha ruh ia ka kyntem jong u: bad un lum ia u kew jong u ha la ka thiar: hynrei un thang ia u stait da ka ding bymjulip.

Ka jingpynbaptis ia U Jisu (Mk 1: 9-11; Lk 3: 21-22)

¹³Ynda kumta U Jisu u la wan na Galilaia sha wah Jordan ha U Ioannis, ba yn ioh pynbaptis da u. ¹⁴Hynrei U Ioannis u la khang ia u, u da ong, Nga donkam ba yn pynbaptis ia nga da-me, te me wan pynban ha nga? ¹⁵U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha u, To shah

mynta : naba kumne kein ka long kaba dei ia ngi ban pyndep ia ka hok baroh. Ynda kumta u la shah ia u. ¹⁶U Jisu te. ynda la pynbaptis ia u. u la kiew noh kumne kumne na ka um : ha khmih ruh. la plie ia ki bneng ia u. bad u la iohi ia U Mynsiem U Blei ba u da hiar kum ka paro. ba u da wan shong ruh ha u. ¹⁷Ha khmih ruh ka ktien na ki bneng. ka da ong. Une u long U Khun jong nga uba icit, ha uba nga sngewbha eh.

Ka jingpynshoi ia U Jisu

(Mk 1 : 12-13; Lk 4 : 1-13)

4 Ynda kumta la ialam noh ia U Jisu da U Mynsiem sha ka ri khlaw, ba yn pynshoi ia u da u Soitan. ²Ynda u la shah jingit sawpew sngi bad sawpew miet, hadien kata u la thngan. ³Te haba uta u nongpynshoi u la wan ha u u la ong. Lada me long U Khun U Blei, to hukum ia kine ki maw ba kin long ki kpu. ⁴Hynrei u la iathuh bad u la ong. La thoh : Bym tang da u kpu hi ba un im u bried, hynrei da ki ktien baroh ba mih noh na ka shyntur U Blei. ⁵Ynda kumta u Soitan u la ialam ia u sha ka nongbah kaba khuid : bad u la buh ia u halor jrong ka dong ka templ. ⁶bad u la ong ha u. Lada me long U Khun U Blei, to pynnoh ia lade : naba la thoh : Un ai hukum ia ki angel jong u shaphang jong me : bad kin rah ia me ha ki kti *jong ki*, ba *ioh* kumno kumno me jynthut ia la ka kiat ha u maw. ⁷U Jisu u la ong ha u. La thoh pat : Men ym tynjuh ia U Trai uba U Blei jong me. ⁸U Soitan u la ialam pat ia u sha u lum bajrong eh. bad u la pyni ha u ia ki hima ka pyrthei baroh. bad ia ka burom jong ki ruh : ⁹bad u la ong ha u. Kita kiei kiei baroh ngan sa ai ha me, lada men dem ban mane ia nga. ¹⁰Ynda kumta U Jisu u la ong ha u. Khie leit noh, me u Soitan : naba la thoh :

Men mane ia U Trai uba U Blei jong me, tang ia u hi ruh men shakri. ¹¹Haba kumta u Soitan u la ichnoh ia u : ha khmih ruh, ki angel ki la iawan bad ki la shakri ia u.

U Jisu U sdang la ka jinglalap ha Galilaia (Mk 1 : 14-15; Lk 4 : 14-15)

¹²Haba U Jisu u la iohsngew ba la set byndi ia U Ioannis, u la leit noh sha Galilaia. ¹³Te haba u la ichnoh ia ka Nasaret, u la wan shong sah ha Kapernam, kaba harud ka duriaw, ha ki phang ka Sabulon bad ka Naphtali : ¹⁴ba yn pyndep ia kata ba la ong da U Isaiah u nongiathuhlypa, u da ong. ¹⁵Ka ri Sabulon, bad ka ri Naphtali, shaphang ka duriaw, ha shiliang ka Jordan, ka Galilaia ki Jentil, ¹⁶ki bried kiba shong ha kaba dum ki la iohi ia ka jingshai bakhraw, bad ha kita kiba shong ha ka ri bad ha ka syrngiew ka jingiap, la mih ka jingshai. ¹⁷Naduh kata U Jisu u la sdang ban ialap, bad ban ong. To kylla kaba mut : naba ka hima ki bneng ka la jan.

U Jisu U khot ia ki saw ngut ki nongtong dohkha

(Mk 1 : 16-20; Lk 5 : 1-11)

¹⁸Haba U Jisu u laid harud ka duriaw Galilaia, u la iohi arngut shi para. U Simon ia uba khot U Petros, bad U Andriw u para jong u. ba ki dang iabred ia ka jar ha kata ka duriaw : naba ki ju long ki nongtong dohkha. ¹⁹U la ong te ha ki. To ale nadien jong nga, te ngan pynlong ia phi ki nongtong bried. ²⁰Kumta haba ki la ichnoh dak ia ki jar, ki la iabud ia u. ²¹Te haba u la leit noh nangta u la iohi arngut kiwei pat kiba shi para. U Jakob u khun U Sebedi, bad U Ioannis u para jong u, ha ka lieng bad U Sebedi u kpa

3 : 17 Jen. 22 : 2; Salm 2 : 7; Isa 42 : 1; Mt. 12 : 18; 17 : 5; Mk. 1 : 11; Lk. 9 : 35. 4 : 1 Heb. 2 : 18.
4 : 15. 4 : 4 Dt. 8 : 3. 4 : 6 Salm 91 : 11, 12. 4 : 7 Dt. 6 : 16. 4 : 10 Dt. 6 : 13. 4 : 12 Mt. 14 : 3;
Mk. 6 : 17; Lk. 3 : 19-20. 4 : 13 Io. 2 : 12. 4 : 15-16 Isa. 9 : 1-2. 4 : 17 Mt. 3 : 2.

jong ki, ba ki dang iashna ia ki jar jong ki, bad u la khot ia ki. ²²Ki ruh de, haba ki la iehnoh dak ia ka lieng bad ia u kpa jong ki, ki la iabud ia u.

U Jisu U hikai, U ialap bad U pynkhiah
(Lk 6 : 17-19)

23 Bad U Jisu u la leit kylleng ka Galilala baroh, u da hikai ha ki synagog jong ki, bad u da ialap ia ka gospel ka hima, u da pynkhiah de ia ki jingpang baroh bad ia ki jingkhrew baroh ruh ha ki briew. ²⁴Te ka nam jong u ka la phriang ia ka Syria baroh, bad ki la iawallam ha u baroh kiba la pang, ia kiba la ngat da ki bun jaid ki jingpang bad ki jingkordit, bad ia kiba shong ksuid, bad ia kiba pang bhur, bad ia kiba pang iap shiliang de te u la pynkhiah ia ki. ²⁵Ki la iabud ruh ia u ki paidbah byllien kiba na Galilala bad na Dekapolis bad na Jerusalem bad na Judia bad na sha shiliang ka Jordan ruh de

Kaba sdang ka jingiathukkhana halor U Lum

5 Te haba u iohi ia ki paidbah, u la kiew sha u lum: haba u la shong ruh, ki la iawan ha u ki synran jong u. ²bad haba u la ang ia la ka shyntur u la hikai ruh ia ki, u da ong

Ka jingsuk kaba shisha
(Lk 6 20-23)

3 Suk kiba duk ha ka mynsiem naba jong ki long ka hima ki bneng

4 Suk kiba sngewsih naba yn pyn-tingen ia ki.

5 Suk kiba jemnud naba kin iatoh ia ka khyndew.

6 Suk kiba thngan bad kiba sliang ia ka hok: naba yn pyndap ia ki.

7 Suk kiba isynei: naba yn isynei ia ki.

8 Suk kiba khuid ha ka dohnud: naba

kin iohi ia U Blei.

9 Suk kiba pyniasuk: naba yn khot ia ki ki khun U Blei.

10 Suk kiba ioh pynshitom na ka bynta ka hok: naba jong ki long ka hima ki bneng.

11 Suk ma phi haba kin iakrenbein, bad pynshitom ia phi, bad ba kin ong ki ktien bymman baroh ruh ia phi na ka bynta jong nga, haba ki shu lamler. ¹²To iakmen, to iashad kmen ruh: namar kaba khraw ka bainong jong phi ha ki bneng: naba kumta ki la iapynshitom ia ki nongiathuhlypa kiba la mynshuwa jong phi

Ka mluh bad ka jingshai
(Mk 9 50 Lk 14 : 34-35)

13 Phi phi long ka mluh ka pyrthei: te lada kata ka mluh ka kylla blad, da ei yn pynbha pat ia ka? naduh kata ym donkam shuh ia ka, hynrei tang ban bred noh shabar bad ban ruh ia ka hapoh ki kjat ki briew

14 Phi phi long ka jingshai ka pyrthei, Ym lah ban buhriei ia ka shnong ia kaba la buh halor u lum. ¹⁵Lymne kim ju thang ia ka sharak, bad buh ia ka hapoh ka shang, hynrei ha ka diengpynierng sharak, te ka pynshai ia baroh kiba ha ka iing. ¹⁶To pynshai kumta ia ka jingshai jong phi ha khmat ki briew, ba kin iohi ia ki jingleh babha jong phi bad ioh iarah ruh ia U Kpa jong phi uba ha ki bneng

Ka jinghikai shaphang ka hukum

17 Wat mut ba nga la wan ia kaban pyndam noh ia ka hukum lane ia ki nongiathuhlypa: ngam shym la wan la kaban pyndam noh, hynrei ia kaban pynskhem. ¹⁸Naba shisha nga ong ha phi, Ha ban da leit noh ka bneng bad ka khyndew, kat iwei i dak rit lane iwei iba khun

4: 23 Mt 9: 35; Mk. 1: 39. 5: 4 Isa 61: 2. 5: 5 Salm 37: 11. 5: 6 Isa. 55: 1-2. 5: 8 Salm 24: 3-4. 5: 10 1 Pet. 3: 14. 5: 11 1 Pet. 4: 14. 5: 12 2 Khr. 36: 16; Kam. 7: 32. 5: 13 Mk. 9: 50; Lk. 14: 34-35. 5: 14 Io. 8: 12, 9: 5. 5: 15 Mk. 4: 21; Lk. 8: 16; 11: 33. 5: 16 1 Pet. 2: 12. 5: 18 Lk. 16: 17

MATHAIOS 5

khyndiat eh na ka hukum in ym leit noh. tadynda yn pyndep baroh. ¹⁹Namar kata. uno uno ruh uban pynkhein ia iwei. wat iba kham rit tam na kine ki hukum. bad uban hikai kumta ia ki briew. yn khot ia u uba kham rit tam ha ka hima ki bneng: hynrei uno uno ruh uban leh bad uban hikai ia ki. ia uta te yn khot uba khraw ha ka hima ki bneng. ²⁰Naba nga ong ha phi. ba lada ka hok jong phi kam da long kaba kham palat shi-kaddei ia ka jong ki nongthoh bad ki Pharisai. phin ym ioh rung satia ha ka hima ki bneng.

Ka jinghikai shaphang ka jingbitar

(Lk 12 : 57-59)

21 Phi la iohsngew ba la ong ha kiba mynbarim. Men ym pyniap: uno uno ruh uba pyniap te kan dei ia u ban hap ha ka jingbishar: ²²hynrei nga ong ha phi. ba uno uno ruh uba da sngew bitar ia u paralok jong u khlem nia. kan dei ia u ban hap ha ka jingbishar: uno uno ruh de uban khot ia u paralok jong u. Raka. kan dei ia u ban hap ha ka jingbishar bah: uno uno ruh de uban khot ia u. Me uba mutlop runar. kan dei ia u ban hap ha ka dujok ding. ²³Namar kata lada me ainguh ia la ka jingainguh ha ka duwan. bad hangta me da kynmaw ba u paralok jong me u don ei ei ruh ban mudui ia me. ²⁴to iehnoh hangta ia ka jingai jong me ha khmat ka duwan. to khie leit noh ruh. ba men iasuk shuwa bad uta u paralok jong me. ynda kumta te men sa wan ainguh ia ka jingai jong me. ²⁵To iasuk noh kloï kloï ruh bad uba ialeh bad me. katba me dang leit ha ka lynti bad u: ba ioh kumno kumno uta uba ialeh u ai noh ia me ha u nongbishar. bad uta u nongbishar ruh u ai noh ia me ha u shakri. ba yn bred ia me ha ka byndi ruh. ²⁶Shisha nga ong ha me. Men ym mih

noh nangta. tadynda me la siew ia ka pisa kaba khadduh.

Ka jinghikai shaphang kaba klim

27 Phi la iohsngew ba la ong ha kiba mynbarim. Men ym klim: ²⁸hynrei nga ong ha phi. ba uno uno ruh uba da khmih ia ka briew ia kaban kwah ia ka. u la lah klim lypa ia ka kumta ha la ka dohnud. ²⁹Lada ka khmat jong me ruh kaba sha kamon ka pynjynthut ia me. to khlaw noh ia ka. bad to bred noh na me: naba ka myntoi ia me ba kan duh noh kawei na ki dkhhot jong me. bad ban ym bred ruh ia ka met jong me shitylli sha dujok. ³⁰Lada ka kti kamon jong me ruh ka pynjynthut ia me. to ot noh ia ka. bad to bred noh na me: naba ka myntoi ia me ba kan duh kawei na ki dkhhot jong me. bad ban ym bred ruh ia ka met jong me shitylli sha dujok.

Ka jinghikai shaphang ka jingiapyllait tnga

(Mt 19:9 : Mk 10:11-12 : Lk 16:18)

31 La ong ruh. Uno uno ruh uban pyllait noh ia ka tnga jong u. un ai ha ka ia ka kot iehnoh: ³²hynrei nga ong ha phi. ba uno uno ruh uban pyllait noh ia ka tnga jong u. lymda tang na ka bynta kaba klim. u pynklim ia ka: uno uno ruh uban shongkurim bad kaba la iehnoh. u ruh u klim.

Ka jinghikai shaphang kaba smai

33 Phi la iohsngew pat ba la ong ha kiba mynbarim. Men ym smai lamler. hynrei men ai ha U Trai ia ki jingsmai jong me. ³⁴Hynrei nga ong ha phi. Wat smai satia: lymne ha ka bneng. naba ka long ka khet U Blei: ³⁵lymne ha ka khyndew. naba ka long ka jinguih kjat jong u: lymne ha ka Jerusalem. naba ka long ka nongbah U Syiem Bakhraw.

5 : 21 Ek. 20 : 13; Dt. 5 : 17. 5 : 27 Ek. 20 : 14; Dt. 5 : 18. 5 : 29 Mt. 18 : 9. Mk 9 : 47.
5 : 30 Mt. 18 : 8; Mk. 9 : 43. 5 : 31 Dt. 24 : 1-4; Mt 19 : 7. Mk. 10 : 4. 5 : 32 Mt. 19 : 9;
Mk. 10 : 11-12; Lk. 16 : 18; 1 Kor. 7 : 10-11. 5 : 33 Leb. 19 : 12; Jk. 30 : 2; Dt. 23 : 21.
5 : 34 Jkb. 5 : 12; Isa. 66 : 1; Mt. 23 : 22. 5 : 35 Isa. 66 : 1. Salm 48 : 2.

³⁶Lymne men ym smai ha ka khlieh jong me. naba mem lah ban pynlieh lymne pyniong ia iwei i shññuh. ³⁷Hynrei ka ktien jong phi to ai ba kan long kaba. Hoodid. Hoodid: kaba. Em. Em: naba kaba tam na kita ka long na kaba sniew.

Ka jinghikai shaphang kaba ialeh markylliang

(Lk 6 : 29-30)

38 Phi la iohsngew ba la ong. Ka khmat namar ka khmat, ka bniat ruh namar ka bniat: ³⁹Hynrei nga ong ha phi. Wat ieng ialeh markylliang ia uba sniew hynrei mano mano ruh uba thab ia me ha ka ngab kamon jong me, to pynphai sha u ia kawei pat ruh. ⁴⁰Uba imon ruh ban tian bishar ia me, bad ban shim noh ia ka sopti jong me, to iehnoh ha u ia ka jainkup *jong me* ruh. ⁴¹Mano mano ruh uban pyniaid ia me shi lynter, to khie leit lem bad u ar *lynter*. ⁴²To ai ha uta uba pan na me, bad na uta uba mon ban pan kylliang na me, to wat phai noh.

Kaba ieit ia ki nongshun

(Lk 6 : 27-28, 32-36)

43 Phu la iohsngew ba la ong. Men ieit ia la u paramarjan, men shun ruh ia uba shun ia me. ⁴⁴Hynrei nga ong ha phi. To ieit ia ki nongshun jong phi, bad to kyrkhu ia kiba tim ia phi, to lehbha ia kiba shun ia phi, to duwai ruh na ka bynta kiba leh sniew ia phi, bad leh bein ruh ia phi: ⁴⁵ba phin ioh long ki khun U Kpa jong phi uba ha bneng: naba u pynmih ia ka sngi jong u ha kiba sniew bad ha kiba bha, u phah ruh ia u slap ha kiba hok bad ha kibym hok. ⁴⁶Naba lada phi shu ieit ia kiba ieit ia phi, phi ioh nong aiu? hato ki nong-khrong kim leh kumjuh? ⁴⁷Lada phi nguh ruh tang ia ki kur jong phi, phi leh kaba kham kor aiu? hato ki nong-

khrong kim leh kumjuh? ⁴⁸Namar kata phin ialong kiba janai, kumba U Kpa jong phi uba ha bneng u long uba janai.

Ka jinghikai shaphang ka jingaisynei

6 To sumar ban ym leh ia kaba bha jong phi ha khmat ki briew, khnang ba kin khmih ia phi: lynda kumta phim don nong ha U Kpa jong phi uba ha bneng.

2 Namar kata haba me leh ka jing-ansynei, wat put ka ronsing ha shuwa jong me, kumba leh ki nongarsap ha ki synagog bad ha ki lynti shnong, ba kin ioh burom na ki briew. Shisha nga ong ha phi, Ki la ioh ia la ka nong. ³Hynrei me, haba me da leh ka jingaisynei, wat ai ba ka kti kadiang jong me kan tip aiu ba ka leh ka kti kamon jong me; ⁴ba kata ka jingaisynei jong me kan ioh long ha kaba rieh: bad U Kpa jong me uba iohi ha kaba rieh un ai nong ha me ha kaba paw.

Ka jinghikai shaphang ka jingduwai

(Lk 11 : 2-4)

5 Haba me duwai ruh, wat long kum ki nongarsap: naba ki ieit ban ieng kyrpad ha ki synagog bad ha ki dong ki lad, ba kin ioh pynpaw ha ki briew. Shisha nga ong ha phi, Ki la ioh ia la ka nong. ⁶Hynrei me, haba me duwai, to leit rung sha la ka pulit, bad haba me la khang ia la ka jingkhang, to kyrpad ia U Kpa jong me uba ha kaba rieh: te U Kpa jong me uba iohi ha kaba rieh un ai nong ha me ha kaba paw.

7 Bad haba phi duwai, wat bun ktien bieit kum ki Jentil: naba ki iamut ba yn sngew ia ki namar kaba bun ktien jong ki. ⁸Namar kata wat long kum kita: naba U Kpa jong phi u tip ia kaei kaei ruh ba phi donkam, mynshuwa ba phin pan na u. ⁹Namar kata phin duwai kumne:

Ko Kpa jong ngi uba ha bneng, long

bakhuid ka kyrteng jong me.

10 Wan ka hima jong me. Long ka mon jong me ha ka khyndew, kumba ha bneng.

11 To ai ha ngi mynta ka jingbam jong ngi kaba ha la ka sngi ka sngi.

12 To map ruh ia ngi ia ki ryngkang jong ngi, kumba ngi ruh ngi map ia kiba leh sniew ia ngi.

13 To wat ialam ia ngi sha ka jing-pynshoi ruh, hynrei sumar ia ngi na kaba sniew. Naba ka jong me long ka hima, bad ka bor, bad ka burom ruh, ha la ka rta : Amen.

14 Naba lada phi map ia ki briew ia ki ryngkang jong ki, U Kpa jong phi uba ha bneng un map ruh ia phi : ¹⁵hynrei lada phim map ia ki briew ia ki ryngkang jong ki, U Kpa jong phi ruh un ym map ia ki ryngkang jong phi.

Ka jinghikai shaphang kaba shah jingit

16 Haba phi shah jingit ruh, wat long kiba matsngewsih kum ki nongarsap: naba ki pynkynriang ia ki khmat jong ki, ba kin pynpaw ha ki briew ba ki shah jingit. Shisha nga ong ha phi, Ki la loh ia la ka nong. ¹⁷Hynrei me, haba me shahjingit, to sleh ia la ka khlieh, bad bta ia la ka khmat: ¹⁸ba kumta men ym pynpaw ha ki briew ba me shahjingit, ¹⁹hynrei ha U Kpa jong me uba ha kaba rieh: bad U Kpa jong me uba iohi ha kaba rieh un ai nong ha me ha kaba paw.

Ki spah ha bneng

(Lk 12 : 33-34)

19 Wat kynshew ki spah ia lade ha ka khyndew, ha kaba bam ka khñiang bad ka sarang, bad sha kaba ki nongtuh ki pynpei, ki tuh ruh : ²⁰hynrei phin kynshew ki spah ia lade ha bneng, ha kaba kam bam lymne ka khñiang lymne ka sarang, bad sha kaba ki nongtuh kim pynpei lymne kim tuh : ²¹naba ha kaba

long ka spah jong phi, hangta ruh kan long ka dohnud jong phi.

Ka jingshai jong ka met

(Lk 11 : 34-36)

22 Ka khmat ka long ka sharak ka met : namar kata lada ka khmat jong me ka long sngur, ka met jong me baroh kan shai bha. ²³Hynrei lada ka khmat jong me ka long jngut, ka met jong me baroh kan long dum. Namar kata lada ka jingshai kaba ha me ka long dum, kata kaba dum kaba katno!

U Blei bad ka spah

(Lk 16 : 13)

24 Ym don uba lah ban shakri arngut ki kynrad: naba un isih ia uwei, bad un ieit ia uwei: lane un bat ia uwei, bad un lyndet ia uwei. Phim lah ban shakri ia U Blei bad ia ka spah.

Ka jingkhuslai ia ka jingim bad ka jingsumar U Blei

(Lk 12 : 22-31)

25 Namar kata nga ong ha phi, Wat khuslai ia la ka jingim, kaei ba phin bam, lane kaei ba phin dih: lymne ia ka met jong phi, kaei ba phin kup. Ka jingim kam long kaba kham kor ia ka jingbam, ka met ruh ia ka jainkup? ²⁶To khmih thuh ia ki sim bneng, ba kim iabet, lymne kim iaot, lymne kim ialum ha ki thiar: hynrei pynban U Kpa jong phi uba ha bneng u bsa ia ki, Phi te phim long kiba kham kor shibun ia ki? ²⁷Uno te na phi, haba u da khuslai ruh, uba lah ban pyntam shi pruh ia la ryning? ²⁸Balei ba phi khuslai shaphang kaba kup ruh? To pyrkhat ia ki tiew lili ka ryngkew, katno ki manbha: kim trei, lymne kim thir: ²⁹hynrei nga ong ha phi, ba wat U Solomon ha ka burom jong u baroh um shym la kup kum uwei na kine. ³⁰Lada U Blei te u pynkup kumta ia u hur ryngkew, uba mynta

u long, lashai te la bred ha ka lawar ding, kaba katno tam ia phi, ah phi kiba rit ka jingneit! ³¹Namar kata wat khuslai, da kaba ong, Kaei ba ngin bam? lane, Kaei ba ngin dih? lane, Kaei ba ngin kup? ³²naba ia kita kiei kiei baroh ki Jentil ki iawad: naba U Kpa jong phi uba ha bneng u tip ba phi donkam ia kine kiei kiei baroh. ³³Hynrei phin iawad shuwa ia ka hima U Blei, bad ia ka hok jong u: te ia kine kiei kiei baroh yn sa ai lang tam ha phi.

³⁴Namar kata wat khuslai na ka bynta kaba lashai, naba kata kaba lashai kan khuslai na ka bynta la ka jong. Ia ka sngi ka biang la ka jong kaba sniew.

Kaba bishar ia kiwei

(Lk 6 : 37-38, 41-42)

7 Wat bishar, ba yn ym bishar ia phi. ²Naba da ka jingbishar ba phi bishar, yn bishar ia phi: bad da ka jingthew ba phi thew, yn thew pat ia phi. ³Balei ruh ba me khmih ia u thngiat uba ha ka khmat u paralok jong me, hynrei mem sngew ia ka khung kaba ha ka khmat jong me hi? ⁴Lane kumno ba me ong ha u paralok jong me, To shah ba ngan khlaw noh ia u thngiat na ka khmat jong me: ha khmih ruh, ka khung ka don ha ka khmat jong me hi? ⁵Me uba arsap! khlaw noh shuwa ia ka khung na ka khmat jong me hi: kumta te men iohi bha ban khlaw noh ia u thngiat na ka khmat u paralok jong me.

⁶ Wat ai ia kaba khuid ha ki ksew, lymne wat bred ia ki mawlynnai jong phi ha khmat ki sniang, ba ioh kin iuh ia ki hapoh ki kjat jong ki, bad kin phai pat, kin tar ruh ia phi.

Pan, wad bad tied

(Lk 11 : 9-13)

⁷ To pan, te yn sa ai ha phi: to wad, te phin sa shem: to tied, te yn sa plie ia phi.

⁸Naba baroh uba pan u pdiang: bad

uba wad u shem: bad ia uba tied yn plie. ⁹Lane uei u briew uba na phi, lada u khun jong u un pan ia u kpu, uban ai da u maw ha u: ¹⁰lane lada un pan ia ka dohkha, un ai da u bsein ha u? ¹¹Namar kata lada phi, kiba long bymman, phi tip ia kaban ai ia ki jingai babha ha ki khun jong phi, kaba katno tam ba U Kpa jong phi uba ha bneng un ai ia kiei kiei ruh kiba bha ha kita kiba pan na u? ¹²Namar kata ia kiei kiei baroh kiba phi iamon ba ki briew kin leh ha phi, kumta to leh ma phi ruh ha ki: naba kane ka long ka hukum bad ki nongia-thuhlypa.

Ka khyrdop kaba khim

(Lk 13 : 24)

¹³ To bsut lyngba ia ka khyrdop bakhim: naba ka kylluid ka khyrdop, kaba jlan ruh ka lynti, kaba lam sha kaban jot: bun ruh kiba iabsut na kata. ¹⁴Hynrei ah kaba khim kata ka khyrdop: ah kaba wit ruh kata ka lynti kaba lam sha kaban im! ah ki long khyndiat ruh kiba shem ia kata!

U dieng bad ki soh jong u

(Lk 6 : 43-44)

¹⁵ To sumar na ki nongiathuhlypa balamler, kiba iawan ha phi ha ki jainkup snieh langbrot, hynrei hapoh ki long ki suri bapynjot. ¹⁶Na ki soh jong ki phin ithuh ia ki. Ki briew ki ju kheit ia ki soh wain na ki dieng shiah, lane ia ki soh dumbur na ki fiut shiah? ¹⁷Kumta u dieng babha baroh u sei ki soh babha: hynrei u dieng bymman u sei ki soh bymman. ¹⁸U dieng babha um lah ban sei ki soh bymman, lymne u dieng bymman um lah ban sei ki soh babha. ¹⁹Ia u dieng baroh ubym sei ki soh babha yn khet noh, yn bred ruh ia u ha ka ding. ²⁰Naba kumta na ki soh jong ki phin ithuh ia ki.

Ngam ju la ithuh ia phi*(Lk 6 : 46; 13 : 25-27)*

21 Ym u briew baroh uba ong ha nga. Ah Trai. Ah Trai. uban ioh leit hapoh ka hima ki bneng: hynrei uta kein uba leh ia ka mon U Kpa jong nga uba ha bneng. 22 Shibun kin iaong ha nga ha kata ka sngi. Ah Trai. Ah Trai. ngi ngim shym la ialap ha ka kyrteng jong me? ngi ngim shym la beh noh ia ki ksuid ha ka kyrteng jong me? ngi ngim shym la leh shibun ki kambah ruh ha ka kyrteng jong me? 23 Ynda kumta te nga ruh ngan ong pyrshah ha ki. Ngam ju la ithuh ia phi: khie leit noh na nga. phi kiba ju trei bymman.

Ar jaid ki nongrim*(Lk 6 : 47-49)*

24 Te mano mano baroh uba sngew ia kine ki ktien jong nga. bad uba leh ia ki. ngan tharai ia u kum u briew uba stad. uba la tei ia ka iing jong u halor u mawsiang: 25 te u slap u la hap. bad ki wah ki la iashlei. bad ki lyer ki la iabeh. bad ki la shoh ia kata ka iing: te kam shym la kyllon noh: naba la pynshong nongrim ia ka halor u mawsiang. 26 Hynrei mano mano baroh uba sngew ia kine ki ktien jong nga. bad ubym leh ia ki. yn tharai ia u kum u briew babieit. uba la tei ia ka iing jong u halor u shyiap: 27 u slap te u la hap. bad ki wah ki la iashlei. bad ki lyer ki la iabeh. bad ki la shoh ia kata ka iing: te ka la kyllon: bad ka jingkyllon jong ka ka long kaba khraw.

Ka iktiar U Jisu*(Mk 1 : 22)*

28 Ka la jia ruh. haba U Jisu u la wai noh ia kine ki ktien, ba kita ki paidbah ki la iasngew kyndit thred na ka jinghikai jong u: 29 naba u la hikai ia ki kum uba don bor. bym kum ki nongthoh te. 7 : 23 Salm 6 : 8. 7 : 28-29 Mk. 1 : 22; Lk. 4 : 32.

U Jisu U pynkhuid ia uba pang ñiangthohlieh*(Mk 1 : 40-45; Lk 5 : 12-16)*

8 Te haba u la wan hiar na u lum. ki 8 paidbah babun ki la iabud ia u. 2 Ha khmih ruh, uba pang ñiangthohlieh u la wan. bad u la mane dem ia u. u da ong. Ko Kynrad, lada me mon. me lah ban pynkhuid ia nga. 3 U Jisu te u la kner ia la ka kti. bad u la ktah ia u. u da ong. Nga mon: to men long khuid. Kumne kumne ruh la pynkhuid ia u na kata ka pang ñiangthohlieh jong u. 4 U Jisu u la ong ruh ha u. To sumar wat iathuh hano hano ruh: hynrei khie leit noh, to pyni ia lade ha u lyngdoh. to ainguh ruh ia ka jingai ia kaba U Moses u la hukum. ia kaban long ka jingphla ia ki.

U Jisu U pynkhiah ia u shakri u**Rangbah Shispah***(Lk 7 : 1-10)*

5 Haba U Jisu u la poi ha Kapernam. u rangbah shispah u la wan ha u. bad u la kyrpad ia u. 6 u da ong. Ko Kynrad. u shakri jong nga u thiah ha iing ba u pang iapshiliang, u da kordit eh. 7 Te U Jisu u la ong ha u. Ngan sa wan pynkhiah ia u. 8 Uta u rangbah shispah te u la iathuh bad u la ong. Ko Kynrad. ngam long uba dei ba men wan rung hapoh ka iing jong nga: hynrei shu ong tang da ka ktien. te yn sa pynkhiah ia u shakri jong nga: 9 naba nga ruh nga long u briew hapoh ka hukum. uba don ki shipai hapoh jong nga: te nga ong ha une. Khie leit. te u leit: bad ha uwei pat. Ale. u ruh u wan: bad ha u shakri jong nga. Leh ia kane. u ruh u leh. 10 Te haba U Jisu u la iohsngew. u la kyndit. bad u la ong ha kita kiba bud. Shisha nga ong ha phi. wat ha Israel. ngam shym la shem kat kane ka jingngeit. 11 Nga ong ruh ha phi. ba shibun kin iawan na mihngi bad na sepgi. bad kin iashong 8 : 4 Leb. 14 : 1-32. 8 : 11 Lk. 13 : 29.

shaniah lem bad U Abraham, bad U Isaak, bad U Jakob ruh, ha ka hima ki bneng: ¹²Hynrei ia ki khun ka hima yn shop noh sha kaba dum jngai bah: hangta yn long kaba lynñiar, bad kum dait bniat. ¹³Bad U Jisu u la ong ha uta u rangbah shispah, To khie leit noh: kat kumba me la ngeit, kan long ruh ia me. Te ha kata hi ka por la pynkhih ia u shakri jong u.

**U Jisu U pynkhih shibun
kiwei pat kiba pang**

(Mk 1 : 29-34; Lk 4 : 38-41)

14 Haba U Jisu u la wan ha ka iung U Petros, u la iohi ia ka syngken kurim jong u ba ka da thiah, bad ba ka da khieshoh. ¹⁵Bad u la ktah ia ka kti jong ka, te kata ka khieshoh ka la iehnoh ia ka: te ka la ieng, bad ka la shakri ia u. ¹⁶Ynda la janmet ruh, ki la iawallam ha u shibun kiba shong ksuid: te u la beh noh ia ki mynsiem da ka ktien, bad u la pynkhih ia kiba pang baroh: ¹⁷ba kumta yn pyndep ia kata ba la ong da U Isaiah u nongiathuhlypa, u da ong, U hi u la shumti ia ki jingkhrew jong ngi, bad u la bah noh ia ki jingpang jong ngi.

Kiba kumno kiba bit ban long synran
(Lk 9 : 57-62)

18 Te haba U Jisu u la iohi ia ki patbah babun sawdong jong u, u la hukum ban leit noh sha shiliang. ¹⁹Te haba uwei u nongthoh u la wan, u la ong ha u, Ko Nonghikai, ngan bud ia me kat shaba me leit. ²⁰U Jisu te u la ong ha u, Ki myrsiang ki don ki thliw, bad ki sim bneng ki jaka rieh: hynrei U Khun u briel um don jaka ban buh ia la ka khlich. ²¹Uwei pat ruh na ki synran jong u u la ong ha u, Ko Trai, to shah ba ngan leit shuwa ban tep ia la u kpa. ²²Hynrei U Jisu u la ong ha u, Bud ia nga: bad ieh ia kiba iap

ban tep ia kiba iap jong ki.

U Jisu U pynjai jai la ka erlong
(Mk 4 : 35-41; Lk 8 : 22-25)

23 Te haba u la kiew ha ka lieng, ki synran jong u ki la iabud ia u. ²⁴Ha khmih ruh, ka jingkhieh phaloh kaba khraw ka la mih ha ka duriaw, kat ban tyllep ia kata ka lieng da ki jingat phyllung: hynrei u la iohthiah. ²⁵Te haba ki synran jong u ki la iawan ha u, ki la kysiew ia u, ki ia ong, Ko Kynrad, to pynim ia ngi: ngin sa iap! ²⁶U te u la ong ha ki, Balei ba phi long kiba sheptieng, ah phi kiba rit jingngeit? Ynda kumta u la khie, u la sneng ia ka lyer bad ia ka duriaw ruh: te ka la long kaba jai jai eh. ²⁷Kita ki briel te ki la kyndit, ki ia ong, Uba kumno une, ba ki lyer ruh bad ka duriaw ki iakohnguh ia u!

**U Jisu U pynkhih ar ngut
kiba shong ksuid**

(Mk 5 : 1-20; Lk 8 : 26-39)

28 Te haba u la wan sha shiliang sha ka ri ki Gadara, la iawan tan ia u ar ngut kiba shong ksuid, kiba da mih noh na ki maw jingtep, kiba runar eh, katba ym don uba shlan ban leit na kata ka lynti. ²⁹Ha khmih ruh, ki la iapyrta noh, ki da ong, Me donkam aiu bad ngi, ko Jisu, U Khun U Blei? me la wan shane mynshuwa ka aiom ban pynkordit ia ngi? ³⁰Hynrei la don kham jngai na ki shi kynhun bah ki sniang, kiba iabam phlang. ³¹Kita ki ksuid te ki la iakypad ia u, ki da ong, Lada me beh noh ia ngi, to ai ia ngi ban leit noh ha kato ka shi kynhun, ki sniang. ³²U la ong te ha ki, To khie leit. Te haba ki la iamih noh, ki la ialeit ha kata ka shi kynhun ki sniang: ha khmih ruh, kata ka shi kynhun ki sniang, baroh ki la iaphet iap arsut ia ka riat sha, ka duriaw, bad ki la iap noh ha ki um. ³³Te kita kiba ia ap ia ki ki la iaphet

noh: bad haba ki la iapoi ha kata ka shnong, ki la iathuh ia kiei kiei baroh, bad ia kaba la jia ha kita kiba shong ksuid ruh. ³⁴Ha khmih ruh, kata ka shnong baroh ka la mih ia kaban shem ia U Jisu; te haba ki la iohi ia u, ki la iaduwai ba un leit noh na ki phang jong ki.

U Jisu U pynkhiah ia uba

pang iapshiliang

(Mk 2 : 1-12; Lk 5 : 17-26)

9 Te haba u la kiew ha ka lieng, u la leit sha shiliang, bad u la poi ha la ka shnong. ²Ha khmih ruh, ki la iawallam ha\ u ia uba pang iapshiliang, uba thiah ha ka jingthiah: te haba u Jisu u la iohi ia ka jingngeit jong ki, u la ong ha uta uba pang iapshiliang, To kyrmen, ko khun; la map noh ia me ia ki pop jong me. ³Ha khmih ruh, kiba na ki nongthoh ki la iaong ha lade, Une u kren bein Blei. ⁴Te U Jisu ba u da tip ia ki jingmut jong ki, u la ong, Na ka balei ba phi iamut bymman ha ki dohnud jong phi? ⁵naba kano kaba kham jem ban ong, La map ia ki pop jong me; lane ban ong, To ieng, to iaid ruh? ⁶Hynrei ba phin ioh tip ba U Khun u briew u don bor ha ka khyndew ban map ia ki pop (hangta u la ong ha uta uba pang iapshiliang), To ieng, to rah noh ia la ka jingthiah, to khie leit ruh sha la iing. ⁷Te haba u la ieng, u la leit sha\ la iing. ⁸Ki paidbah te haba ki la iohi la kata, ki la iakyndit, bad ki la iarah ia U Blei, uba la ai bor kum kata ha ki briew.

Ka jingkhoh ia U Mathaios

(Mk 2 : 13-17; Lk 5 : 27-32)

9 Haba U Jisu te u la iaid noh nangta, u la iohi ia u briew, ia uba la khot Mathaios, uba shong ha ka ling khrong: u ong te ha u, To bud ia nga. Te haba u la ieng, u la bud ia u.

10 Ka la jia ruh, haba u la shongbam

9 : 10-11 Lk. 15 : 1-2. 9 : 13 Mt. 12 : 7; Mos. 6 : 6.

ha ka ling uta, ha khmih fe, bun ki nongkhrong bad kiba pop ki la iawan shong shaniah lem bad U Jisu bad ki synran jong u. ¹¹Haba ki Pharisi te ki la iohi, ki la iaong ha ki synran jong u, Balei ba U Nonghikai jong phi u iabam lem bad ki nongkhrong bad kiba pop ruh? ¹²Te haba U Jisu u la iohsngew, u la ong ha ki, Kiba khiah kim donkam ia u nongpynkhiah, hynrei kiba pang kein: ¹³hynrei khie leit ma phi to hikai kaci kane, la ka jingisynei nga mon, te ym ia ka jingkhia; naba ngam shym la wan ban khot ia kiba hok, hynrei ia kiba pop ia kaban kylla kaba mut.

Shaphang kaba shah jingit

(Mk 2 : 18-22; Lk 5 : 33-39)

14 Ynda kumta ki la iawan ha u ki synran U Ioannis, ki da ong, Balei ba ngi bad ki Pharisi ngi iashah jingit bunsien, ki synran jong me te kim iashah jingit? ¹⁵U Jisu te u la iathuh ha ki, Ki nongan kurim ki lah ban sngewsih, haba u dang sah bad ki u nongleit kurim? Hynrei kin poi ki sngi, ynda yn shim noh na ki ia u nongleit kurim, hangta te kin sa iashah jingit. ¹⁶Ym don ruh uba suh syrdep ia ka jainkup barim da ka jain thymmai; naba kata ka jain syrdep hi ka pynkad na ka jong kata ka jainkup, ka pynlong ruh ia ka jingkad kaba kham khraw: ¹⁷lymne kim ju iabuh ia ka wain thymmai ha ki lywasnieh barim; lynda kumta kita ki lywasnieh ki pdang, te ka jaw noh kata ka wain, bad kita ki lywasnieh ki jot noh: hynrei ki iabuh ia ka wain thymmai ha ki lywasnieh thymmai, ba kin iabha baroh ar.

Ka kham kynthel U Jairos bad ka

kynthel kaba pang mihman

(Mk 5 : 21-43; Lk 8 : 40-56)

18 Haba u dang ong ia kine kiei kiei ruh ha ki, ha khmih, la wan uwei u rangbah, bad u la mane dem ia u, u da

ong. Ka khun jong nga katta ka la iap: hynrei to da wan buh ia ka kti jong me ha ka, te kan sa im. ¹⁹U Jisu te haba u la ieng, u la bud ia u, lem bad ki synran jong u de. ²⁰Ha khmih ruh, ka briew kaba la pang miham khadar snem, ka la wan hajan na shadien, bad ka la ktah ia ka rmiang ka jainkup jong u; ²¹naba ka la ong ha lade, Lada ngan shu ioh ktah tang ia ka jainkup jong u, ngan sa khiah. ²²U Jisu te haba u la phai, bad u la iohi ia ka, u la ong. To kymen, ko ka khun: ka jingneit jong pha ka la pynkhiah ia pha. Kata ka kynthei te ka la khiah naduh kata ka por. ²³Te haba U Jisu u la poi ha ling uta u rangbah, bad ba u la iohi ia ki duhalia, bad ia ki paidbah ba iambriew, ²⁴u la ong ha ki, To kynriah noh: naba ka khynnah kam shym la iap, hynrei ka iohthiah. Ki te ki la rkhe bein ia u. ²⁵Hynrei haba la pynmih noh ia u paidbah, u la leit hapoh, bad u la bat ia ka na ka kti; te kata ka khynnah ka la ieng. ²⁶Ka jingbna ia kata te ka la leit kylleng ha kata ka ri baroh.

U Jisu U pynpeit ia ki khmat ar ngut kiba matlah

²⁷Te haba U Jisu u la leit noh nangta, ki la iabud ia u arngut kiba matlah, ki da kyrpad, ki da ong ruh, To isynei ia ngi, ko Khun U Dabid. ²⁸Haba u la wan hapoh ling te, kita kiba matlah ki la iawan ha u: te U Jisu u la ong ha ki, Phi ngeit ba nga lah ban leh ia kane? Ki la ong ha u, Hooiid, ko Trai. ²⁹Ynda kumta u la ktah ia ki khmat jong ki, u da ong. Katba kum ka jingneit jong phi kan long ha phi. ³⁰Ia ki khmat jong ki te la pynpeit. U Jisu te u la maham ia ki u da ong. To sumar ban ym tip mano mano ruh. ³¹Hynrei haba ki la ialeit noh ki la iapynbna ia u ha kata ka ri baroh.

U Jisu U pynkhiah ia ubym nang kren

³²Haba ki dang iamih noh ruh nangta,

ha khmih, ki la iawallam ha u ia u briew ubym nang kren uba shong ksuid. ³³Te haba u la beh noh ia uta u ksuid, uta ubym nang kren u la kren; ki paidbah te ki la iakyndit, ki da ong. Mynno mynno ruh ym ju paw kumne ha Israel! ³⁴Hynrei ki Pharisi ki la iaong, U beh noh ia ki ksuid da u rangbah ki ksuid.

U Jisu U sngewlem ia u paidbah

³⁵U Jisu u la iaid ruh kylleng sha ki nongbah bad ki nongrit baroh, u da hikai ha ki synagog jong ki, bad u da ialap ia ka gospel ka jong ka hima, bad u da pynkhiah ia ka jingpang baroh bad ia ka jingkhrew baroh de. ³⁶Bad haba u la iohi ia ki paidbah, u la sngewsyncei namar jong ki, naba ki long kiba la sakma bad kiba la saphred ruh, kum ki langbrot kibym don u nongsharai. ³⁷Ynda kumta u la ong ha ki synran jong u, Ka jingot kaba bun shisha, hynrei ki nongtrei ki khyndiat; ³⁸namar kata to kyrpad ia U Trai ka jingot, ba un phah noh ia ki nongtrei sha ka jingot jong u.

U Jisu U jied ia ki khadar ngut ki Apostol

(Mk 3 : 13-19; Lk 6 : 12-16)

10Te haba u la khot ha lade ia ki khadar ngut ki synran jong u, u la ai bor ia ki halor ki mynsiem bymkhuid, kat ban beh noh ia ki bad ban pynkhiah ia ka jingpang baroh bad ia ka jingkhrew baroh. ²Ki kyrteng jong kita ki khadar ngut ki apostol te ki la long kine: Uba nyngkong, U Simon, ia uba la khot U Petros, bad U Andriw u para jong u; U Jakob u khun U Sebedi, bad U Ioannis u para jong u; ³U Philip, bad U Bartholomai; U Thomas, bad U Mathaios u nongkhron; U Jakob u khun U Alphaios, bad U Lebbaios, ia uba ki sin Thaddaios, ⁴U Simon u Bashitthem, bad U Judas Iskariot, uba la die noh ia u ruh.

9 : 34 Mt. 10 : 25; 12 : 24; Mk. 3 : 22; Lk. 11 : 15. 9 : 36 Mt. 4 : 23; Mk. 1 : 39; Lk. 4 : 44.

9 : 36 Jk. 27 : 17; 1 Sm. 22 : 17; 2 Khr. 18 : 16; Eekl. 34 : 5; Sekh. 10 : 2; Mk. 6 : 34.

9 : 37-38 Lk. 10 : 2.

Ka kam ialap jong ki

(Mk 6 : 7-13; Lk 9 : 1-6)

5 Ia kine ki khadar ngut U Jisu u la phah noh, bad u la hukum ia ki, u da ong. Wat leit ha ka lynti ki Jentil, ha ka shnong ki kynja Samaria ruh phi wat rung. ⁶Hynrei phin kham ialeit ha kita ki langbrot kiba la jah noh na ka ling Israel. ⁷Katba phi ia id ruh, to ialap, da ong. Ka hima ki bneng ka la jan. ⁸To pynkhiah ia kiba pang, to pynkhuid ia kiba pang fiang thohlieh, to pynim pat ia kiba iap, to beh noh ia ki ksuid : phi la pdiang ei, phin ia ai ei. ⁹Wat iabuh lypa ia ka ksiar, lymne ka rupa, lymne ka rnong, ha ki saipan jong phi; ¹⁰lymne ka iarong ia ka lynti, lymne ar tylli ki jingphong, lymne ki juti, lymne u diengduh; naba ka dei ia u nongtrei ban ioh la ka bam. ¹¹Sha kano kano ka nongbah lane ka nongrit ba phin leit rung, to wad uei ha kata uba bit nam; te hangta phin iaishong tadynda phi mih noh. ¹²Haba phi leit hapoh ka ling ruh, phin khublei ia ka. ¹³Lada kata ka ling ruh ka long kaba bit shisha, ai ba ka jingsuk jong phi kan wan ha kata; hynrei lada kam long kaba bit, ai ba ka jingsuk jong phi kan wan phai pat ha phi. ¹⁴Lada uno uno ruh un ym pdiang ia phi, lymne sngew ruh ia ki ktien jong phi, haba phi mih noh na kata ka ting lane na kata ka shnong, to iakynther noh ia ka dewmet na ki kjat jong phi. ¹⁵Shisha nga ong ha phi, ba kan long kham jem ia ka ri Sodom bad Gomorra ha ka sngi bishar ban ia kaba ia kata ka shnong.

Ki jingsah lehbein ba kin iakynduh

(Mk 13 : 9-13; Lk 21 : 12-17)

16 Ha khmih, nga phah noh ia phi kum ki langbrot hapdeng ki suri; namar

kata phin ialong kiba sian kum ki becin, bad kiba jemnud kum ki paro. ¹⁷Hynrei to iasumar na ki brieve, naba kin ia ai noh ia phi ha ki jingbishar, bad kin iasympat ia phi ha ki synagog jong ki : ¹⁸yn ialam ruh ia phi ha khmat ki lyngskor bad ki syiem na ka bynta jong nga, ia kaban long ka jingphla ha ki bad ha ki Jentil. ¹⁹Hynrei ynda ki ia ai noh ia phi, wat sngew khulai, kumno, lane kaei ba phin kren; naba yn ai ha phi ha kata ka por, ia kaei ba phin kren. ²⁰Naba ym dei ma phi kiba kren, hynrei U Mynsiem U Kpa jong phi uba kren ha phi. ²¹U para te un ai noh ia, la u para ia kaban iap, u kpa ruh ia la ki khun : ki khun ruh kin ieng ialeh ia ki kmie ki kpa, bad kin iapyniap ruh ia ki. ²²Te phin long ia kiba la shun da ki brieve baroh na ka bynta ka kyrteng jong nga : hynrei uta uba da iaineh ha ban da kut, uta kein uban lait im. ²³Hynrei haba ki iabeh bein ia phi ha kawei ka shnong, to iaphet sha kawei pat : naba shisha nga ong ha phi, ba phin ym pat lah pyndep ia ki shnong ki Israel, tadynda un wan U Khun u brieve.

24 U synran um long halor u nonghi-kai, lymne u shakri halor u kynrad jong u.

²⁵La biang ia u synran ba un long kum u nonghikai jong u, ia u shakri ruh kum u kynrad jong u. Lada ki la khot Belsebul ia u trai ting, kaba katno tam ba kin iakhot sin ia kita kiba na ka ting jong u!

Iano ban kham sheptieng

(Lk 12 : 2-7)

26 Namar kata to wat sheptieng ia ki : naba ym don kaei kaci ruh ba la tap, ia kaba yn ym pynpaw; bad ba la buhrieh, ia ka ban ym pyntip. ²⁷Ia kaba nga ong

10 : 10 1 Kor. 9 : 14; 1 Tim. 5 : 18. 10 : 14 Kam. 13 : 51. 10 : 15 Mt. 11 : 24; Jen. 19 : 24-28.
10 : 7-15 Lk. 10 : 4-12. 10 : 16 Lk. 10 : 3. 10 : 17-20 Mk. 13 : 9-11; Lk. 12 : 11-12; 21 : 12-15.
10 : 21 Mk. 13 : 12; Lk. 21 : 16. 10 : 22 Mt. 24 : 9; Mk. 13 : 13; Lk. 21 : 17; Mt. 24 : 13.
10 : 24 Lk. 6 : 40; Io. 13 : 15 : 20. 10 : 25 Mt. 9 : 34; 12 : 24; Mk. 3 : 22; Lk. 11 : 15.
10 : 26 Mk. 4 : 22; Lk. 8 : 17.

ha phi ha kaba dum, to iathuh ha kaba shai: bad ia kaba phi iohsngew da ka shkor, to phin ialap nalog iing. ²⁸To wat sheptieng te ia kita kiba pyniap ia ka met, bad kibym lah ban pyniot bad ia ka mynsiem: hynrei phin kham sheptieng ia uta uba lah ban pynjot bad ia ka mynsiem bad ia ka met ha dujok. ²⁹Kim ju die ar pisa ia ki artylli ki sim iing? hynrei na kita kawei kam hap ha khyndew khlem U Kpa jong phi. ³⁰Wat ia u niuh-khlieh jong phi baroh ruh la hiew. ³¹Namar kata to wat sheptieng; phi long kham kor ia ki shibun ki sim iing.

Kaba phla ia U Jisu ha khmat ki brierw
(Lk 12 : 8-9)

32 Uno uno baroh te uban phla ia nga ha khmat ki brierw, nga ruh ngan phla ia u ha khmat U Kpa jong nga uba ha bneng. ³³Hynrei uno uno ruh uban len ia nga ha khmat ki brierw, nga ruh ngan len ia u ha khmat U Kpa jong nga uba ha bneng.

Ym ka jingsuk, hynrei ka wait
(Lk 12 : 51-53; 14 : 26-27)

34 Wat mut ba nga la wan ban buh ka jingsuk ha ka pyrthei: ngam shym la wan ban buh ka jingsuk, hynrei ka wait. ³⁵Naba nga la wan ba u brierw un ialeh bad la u kpa, ka khun ruh bad la ka kmie, ka pyrsakurim ruh bad la ka syngken kurim. ³⁶Bad ki nongshun u brierw kin long kiba na iing jong u hi. ³⁷Uta uba ieit ia u kpa lane ka kmie nalog jong nga, ym dei ia u ban ioh ia nga: bad uta uba ieit ia u khun lane ia ka khun nalog jong nga, ym dei ia u ban ioh ia nga. ³⁸Bad uta ubym shim ia la ka dieng-phna bad bud nadien jong nga, ym dei ia u ban ioh ia nga. ³⁹Uta uba shem ia la ka jingim un duh noh ia ka: bad uta uba duh noh ia la ka jingim na ka bynta

jong nga un shem ia ka.

Ka balmong
(Mk 9 : 41)

40 Uta uba pdiang ia phi u pdiang ia nga; uta te uba pdiang ia nga u pdiang ia uta uba la phah ia nga. ⁴¹Uta uba pdiang ia u nongiathuhlypa ha ka kyrteng u nongiathuhlypa un ioh ia ka nong u nongiathuhlypa; bad uta uba pdiang ia u riwuhok ha ka kyrteng u riwuhok un ioh ia ka nong u riwuhok. ⁴²Bad uno uno ruh uban ai dih tang shi khuri ka um khriat ia uwei na kine kiba rit, ha ka kyrteng u synran, shisha nga ong ha phi, un ym duh shuh la ka nong.

Ki nonglamktien na U Ioannis
Nongpynbaptis
(Lk 7 : 18-35)

1 Ka la jia ruh, haba U Jisu u la wai noh kaba hukum ia ki khadar ngut ki synran jong u, ba u la leit noh nangta ia kaban hikai bad ban ialap ha ki shnong jong ki.

2 Te haba U Ioannis u la iohsngew ha ka byndi shaphang ki jingleh U Khrist, u la phah da ki synran jong U. ³bad u la kylli ha u, Me long uta uban sa wan, ne ngin ia ap ia uwei pat? ⁴U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha ki, To khie leit iathuh ha U Ioannis ia kiei kiei ruh kiba phi iohsngew bad ba phi iohi ruh: ⁵Kiba matlah ki peit pat, kiba dkoh ruh ki iaid, la pynkhuid ia kiba pang niangthohlieh, kiba kyllut ruh ki iohsngew, la pynim pat ia ki nongiap, bad la ialap ia ka gospel ha kiba duk ruh: ⁶suk ruh ma u, uban ym thut ha nga.

7 Te haba kita ki dang ialeit noh, U Jisu u la sdang ban ong ha kita ki paidbah shaphang U Ioannis: Phi la leit sha ka ri khlaw ban jngoh aiu? ia u phlang ba la pynkhih da ka lyer? ⁸Hynrei phi la

10 : 33 2 Tim. 2 : 12. 10 : 35-36 Mika. 7 : 6. 10 : 30 Mt. 16 : 24; Mk. 8 : 34; Lk. 9 : 23.
10 : 39 Mt. 16 : 25; Mk. 8 : 35; Lk. 9 : 24; 17 : 33; Io. 12 : 25. 10 : 40 Lk. 10 : 16; Io. 13 : 20;
Mk. 9 : 37; Lk. 9 : 48. 11 : 5 Isa. 35 : 5-6; 61 : 1.

leit ban iohi aiu? ia u briew ba la kup ki jain bani? ha khmih, kita kiba kup ki *jain* bani ki long ha ki iing syiem. ⁹Hynrei phi la mih noh ban iohi aiu? ia u nongiathuhlypa? shisha, nga ong ha phi ia uba kham khraw ia u nongia-thuhlypa. ¹⁰Naba une u long uta ba la thoh shaphang jong u: Ha khmih, nga phah ia u nonglamktien jong nga ha shuwa ka khmat jong me, uban khreh ia ka lynti jong me ha shuwa jong me. ¹¹Shisha nga ong ha phi, Na kiba la kha na ki kynthei ym don uba la mih uba kham khraw ia U Ioannis u Nong-pynbaptis: hynrei uta uba kham rit ha ka hima ki bneng u kham khraw ia u. ¹²Te naduh ki sngi U Ioannis u Nong-pynbaptis haduh mynta la iaknieh ia ka hima ki bneng, bad kiba iaknieh ki shim ia ka da ka bor. ¹³Naba ki nong-iathuhlypa baroh bad ka hukum ki la iathuhlypa haduh U Ioannis. ¹⁴Te lada phi mon ban pdiang, une u long U Elias uban sa wan. ¹⁵Uba don ki shkor ban sngew, to un sngew.

16 Hynrei kum kaci ngan pynsyriem ia kane ka pateng bynriew? Ka long kum ki khynnah kiba iashong ha ki jaka iew, bad kiba iakhot ia ki lok jong ki, ¹⁷ki da ong, Ngi la put jingput ha phi, te phim shym la shad: ngi la rwai sngewsynei ha phi, te phim shym la sngewsih. ¹⁸Naba U Ioannis u la wan um da bam um da di, bad ki ong, Uba shongksuid ia u. ¹⁹U Khun u briew u la wan u da bam u da di ruh, te ki ong, Ha khmih, u briew uba bam lalot, bad uba di kiad, u lok ki nongkhrong bad kiba pop! Hynrei ka jingstad ka la ksan na ki khun jong ka.

Ka jingkordit ia ki shmong kibym shym la kylla kaba mut
(Lk 10 : 13-15)

20 Ynda kumta u la sdang ban maham

11 : 10 Mat. 3 : 1. 11 : 12-13 Lk. 16 : 16. 11 : 14 Mat. 4 : 5; Mt. 17 : 10-13; Mk. 9 : 11-13.

11 : 21 Isa. 23 : 1-18; Eekl. 26 : 1-28 : 26; Joel 3 : 4-8; Amos 1 : 9-10; Sekh. 9 : 2-4.

11 : 23 Isa. 14 : 13-15; Jen. 19 : 24-28. 11 : 24 Mt. 10 : 15; Lk. 10 : 12. 11 : 27 Io. 3 : 35; 1 : 18; 10 : 15. 11 : 29 Jer. 6 : 16.

ia kita ki shmong, ha kiba la leh kham bun ki kambah jong u naba kim shym la kylla kaba mut. ²¹Kordit ia pha Khorasin! kordit ia pha Bethsaida! naba lada la leh ha ka Tyros bad ka Sidon ia kita ki kambah ia kiba la leh ha phi, kin da la kylla kaba mut la mynslem da ki jain khain bad da ka dpei. ²²Hynrei nga ong ha phi, ba kan long kham jem ia ka Tyros bad ka Sidon ha ka sngi bishar ban ia kaba ia phi. ²³Ia pha Kapernam ruh, ia kaba la pynkyntiew haduh ka bneng, yn pynhiar kein haduh ka dujok: naba lada la leh ha Sodom ia kita ki kambah ia kiba la leh ha pha, kan da la sah haduh mynta. ²⁴Hynrei nga ong ha phi, ba kan long kham jem ia ka ri Sodom ha ka sngi bishar ban ia kaba ia pha.

To wan ha nga, te phin shem kaba jahthait
(Lk 10 : 21-22)

25 Mynkata U Jisu u la iathuh bad u la ong: Nga nguh ia me, ko Kpa, U Trai ka bneng bad ka khyndew, ba me la buhrieh ia kine kiei kiei ruh na kiba stad bad kiba sian, bad ba me la pynpaw ia ki ha ki khunlung: ²⁶shisha, ko Kpa, naba kumta ka la ibit ha khmat jong me. ²⁷Kiei kiei baroh la ai ha nga na U Kpa jong nga: ym don ruh uba ithuh ia U Khun, hynrei tang U Kpa: lymne uba ithuh ia U Kpa, hynrei tang U Khun, bad uta ha uba uta U Khun u mon ban *pynpaw* ia u. ²⁸To wan ha nga, phi baroh kiba thait bad ba khia ka jingkit, te ngan pynjem ia phi. ²⁹To shim ia ka lyngkor jong nga ha phi, to hikai ruh na nga; naba nga uba lui lui bad uba rit ruh ha ka dohnud: te phin shem kaba jahthait ha ki mynsiem jong phi. ³⁰Naba ka lyngkor jong nga ka long kaba jem, bad ka jingkit jong nga kaba sting.

Ka jingkylli shaphang ka Sabbaton

(Mk 2 : 23-28; Lk 6 : 1-5)

12 Mynkata U Jisu u la leit ha ka sngi sabbaton lyngba ia ki lyngkha kew; ki synran jong u te ki la thngan, bad ki la ias dang ban kheit soh kew, ban bam ruh. ²Hynrei haba ki Pharisi ki la iohi, ki la ong ha u, Ha khmih, ki synran jong me ki leh ia kabym bit ban leh ha ka sngi sabbaton. ³U te u la ong ha ki, Phim ju la pule, kaei ba U Dabid u la leh, mynba u la thngan, bad kita kiba bad u ruh? ⁴kumno ba u la leit hapoh ka templ, bad ba u la bam ia kita ki pu pyni, ia kibym bit ia u ban bam, lymne ia kita kiba bad u, hynrei tang ia ki lyngdoh hi? ⁵lane phim ju la pule ha ka hukum, ba ki lyngdoh ha ka templ ha ka sngi sabbaton ki pynkhein ia ka sabbaton khlem pop ruh? ⁶Hynrei nga ong ha phi, ba uba kham khraw ia ka templ u don hangne. ⁷Hynrei lada phi la lah tip kaei kane, la ka jingisynei nga mon, te ym ia ka jingkhia, phin ym da la pynrem ia kita kiba khlem pop. ⁸Naba U Khun u briew u long U Trai ka sabbaton.

U briew uba don ka kti kaba iap

(Mk 3 : 1-6; Lk 6 : 6-11)

⁹Te haba u la mih noh nangta, u la leit ha ka synagog jong ki. ¹⁰Ha khmih ruh, la don u briew uba don ka kti kaba iap. Te ki la kylli ia u, ki da ong. Ka bit ne em ban pynkhiah ha ka sngi sabbaton? ba kin iakem daw ia u. ¹¹U te u la ong ha ki: Uno u briew uba na phi uba don kawei ka langbrot, lada kata ka hap ruh ha ka thliw ha ka sngi sabbaton, un ym shim bad rah noh ia ka? ¹²u briew te katno u kham kor ia ka langbrot! Kumta ka bit ban leh bha ha ka sngi sabbaton. ¹³Haba kumta u la ong ha uta u briew, To rah ia la ka kti. U la rah te ia ka; bad la pynbha pat ia ka kum kata kawei. ¹⁴Te haba kita

ki Pharisi ki la leit noh, ki la iasylla pyrshah ia u, kumno ba kin ioh pyniap noh ia u.

U briew uba la jied jong U Blei

¹⁵Hynrei U Jisu haba u la tip u la leit noh nangta: te ki paidbah babun ki la iabud ia u, bad u la pynkhiah ia ki baroh; ¹⁶te u la maham ia ki ba kin ym pynpaw ia u: ¹⁷kumta ba la pyndep ia kata ba la ong da U Isaiah u nongia-thuhlypa, u da ong, ¹⁸Ha khmih, u shakri jong nga ia uba nga la jied; uba ieit jong nga ha uba ka mynsiem jong nga ka sngewbha eh: ngan buh ia U Mynsiem jong nga ha u, bad un pynbna ia ka jingbishar ha ki Jentil; ¹⁹un ym ialeh, lymne pyrt: lymne uei uei ruh un ym iohsngew ia ka ktien jong u ha ki lynti: ²⁰un ym pynkhein ia u khah uba la mong, bad un ym pynlip ia u saihon uba sah tдем, tadynda un pynphriang ia ka jingbishar haduh ka jingiop: ²¹te ha ka kyrteng jong u ki Jentil kin iakymen.

U Jisu bad u Belsabul

(Mk 3 : 20-30; Lk 11 : 14-23; 12 : 10)

²²Ynda kumta la wallam ha u ia uba shongksuid, uba matlah bad ubym nang kren: bad u la pynkhiah ia u, kat haduh ba uta uba matlah bad ubym nang kren u la iohi bad u la kren ruh. ²³Te kita ki paidbah baroh ki la iasngew kyndit leh, bad ki la iaong. Une um long u khun U Dabid? ²⁴Hynrei haba kita ki Pharisi ki la iohsngew ki la iaong, Une u briew um beh noh ia ki ksuid, lymda da u Belsebul u rangbah ki ksuid. ²⁵Hynrei U Jisu haba u la tip ia ki jingmut jong ki, u la ong ha ki, Ka hima baroh kaba ialeh makynti, kan jot; ka shnong ruh ne ka iing baroh kaba ialeh makynti, kan ym neh. ²⁶Lada u Soitan ruh u shop noh ia u Soitan, u ialeh hi ia lade; kumta kan neh kumno ka hima jong u? ²⁷Lada nga ruh nga

12 : 1 Dt. 23 : 25. 12 : 3-4 1 Sm. 21 : 1-6. 12 : 4 Leb. 24 : 9. 12 : 5 Jk. 28 : 9-10.

12 : 7 Mt. 9 : 13; Hos. 6 : 6. 12 : 11 Lk. 14 : 5. 12 : 18-21 Isa. 42 : 1-4. 12 : 24 Mt. 9 : 34; 10 : 25.

beh noh ia ki ksuid da u Belsebul. dano ba ki khun jong phi ki beh noh *ia ki*? Namar kata kin long ki nongbishar jong phi. ²⁸Hynrei lada nga beh noh ia ki ksuid da U Mynsiem U Blei. kumta te ka hima U Blei ka la wan shisyndon ha phi. ²⁹Lane kumno uno uno ruh u lah ban leit hapoh ka iing uba khlain, bad kurup ia kiei kiei ruh ki jong u. lymda u khum shuwa ia uta uba khlain? ynda kumta te un sa kurup ia ka iing jong u. ³⁰Ubym long bad nga u ialeh ia nga. bad ubym ialum bad nga u pynsaphred. ³¹Namar kata nga ong ha phi. ba yn map ia ki brierw ia ka pop baroh bad ia kaba kren bein blei: tang ia kaba kren bein ia U Mynsiem Bakhuid. yn ym map shuh. ³²Bad uno uno ruh uba kren bein ia U Khun u brierw. ia uta lah ban map: hynrei uno uno ruh uba kren bein ia U Mynsiem Bakhuid. ia u yn ym map. ha kane ka pyrthei. lymne ha kata kaban sa wan.

U dieng bad u soh jong u

(Lk 6 : 43-45)

³³Lane phin tharat babha ia u dieng. bad ia u soh jong u ruh: lane phin tharat basniew ia u dieng. bad ia u soh jong u ruh: naba ia u dieng yn ithuh na u soh jong u. ³⁴Ah phi ki khun ki ksiew ki bsein! Phi ki bymman. kumno phi lah ban kren kaba bha? naba na ka jingshlel ka dohnud ba ka kren ka shyntur. ³⁵U brierw uba bha u sei noh ia kiei kiei kiba bha na ka jingkyshew kaba bha ka dohnud jong u: u brierw babymman ruh u sei noh ia kiei kiei babymman na ka jingkyshew babymman jong u. ³⁶Hynrei nga ong ha phi. ba ia ka ktien thala baroh ia kaba ki brierw kin kren. kin ia ui jingkein shaphang kata ha ka sngi bishar. ³⁷Naba na ki ktien jong me yn pynksan ia me. bad na ki ktien

jong me yn pynrem ia me.

Ka jingpan ban ioh ka dak

(Mk 8 : 11-12; Lk 11 : 29-32)

³⁸Ynda kumta kiba na ki nongthoh bad na ki Pharisi ki la iathuh ki da ong. Ko Nonghikai. ngi kwah ban iohi ka dak na me. ³⁹U te u da iathuh u la ong ha ki: Ka pateng bynrierw bymman bad baklim ka iaiwad ka dak: hynrei yn ym ai ka dak ha ka. hynrei tang kata ka dak U Jonah u nongriathuhlypa. ⁴⁰Naba kumba U Jonah u la shong lai sngi bad lai miet ha ka kpoh u dohkha khraw. kumta ruh U Khun u brierw un shong lai sngi bad lai miet ha ka kpoh ka khyndew. ⁴¹Ki nong Ninebe kin iaieng lem bad kane ka pateng bynrierw ha ka jingbishar. bad kin iapynrem ia ka: naba ki la iakylla kaba mut da ka jingialap U Jonah: ha khmih te. hangne uba kham khraw ia U Jonah. ⁴²Ka syiem na shathie kan iamih lem bad kane ka pateng bynrierw ha ka jingbishar. bad kan pynrem ia ka: naba ka la wan na sha kiba kut ka pyrthei ban iohsngew ia ka jingstad U Solomon: te ha khmih. hangne uba kham khraw ia U Solomon.

Ka jingwan phai pat u mynsiem bymkhuid

(Lk 11 : 24-26)

⁴³Te haba u mynsiem bymkhuid u la mih noh na u brierw. u iaid ia ki jaka ryngkhiang. ba u da wad ia ka jaka shongthait. te um shem. ⁴⁴Ynda kumta u ong: Ngan leit phai pat sha la iing na kaba nga la mih noh: te haba u la wan pat. u shem ia ka ba la suda. ba la sar. bad ba la buh beit ki jingbuh. ⁴⁵Ynda kumta u leit noh. u shim lem bad u hynñiew ki mynsiem kiwei pat kiba kham bymman ia u hi. te ki ialeit hapoh bad ki shong sah hangta: kaba khadduh te ia uta u brierw kan long kham sniew

12 : 30 Mk. 9 : 40. 12 : 32 Lk. 12 : 10. 12 : 33 Mt. 7 : 20; Lk. 6 : 44. 12 : 34 Mt. 3 : 7; 23 : 33; Lk. 3 : 7; Mt. 15 : 18; Lk. 6 : 45. 12 : 38 Mt. 16 : 1; Mk. 8 : 11; Lk. 11 : 16. 12 : 39 Mt. 16 : 4; Mk. 8 : 12. 12 : 40 Jona. 1 : 17. 12 : 41 Jona. 3 : 5. 12 : 42 1 Sm. 10 : 1-10; 2 Khr. 9 : 1-12.

ia kaba nyngkong. Kumta kan long ruh
ia kane ka pateng bynriew bymman.

Ka kmie bad kiba ha iing ha sem U Jisu
(*Mk 3 : 31-35; Lk 8 : 19-21*)

46 Haba u dang kren ha kita ki
paidbah, ha khmih, ka kmie jong u bad
ki hynmen hynbew jong u ruh ki iaieng
shabar. ba ki iakwah ban iakren bad u.
47Uwei u la ong te ha u. Ha khmih,
ka kmie jong me bad ki hynmen hynbew
jong me ruh ki iaieng shabar. ba ki
iakwah ban iakren bad me. 48U te u
da iathuh u la ong ha uta uba la iathuh
ha u. Kano kaba long ka kmie jong
nga? bad kino kiba long ki hynmen
hynbew jong nga? 49Bad haba u la
kner ia la ka kti sha ki synran jong u.
u la ong. Ha khmih ka kmie jong nga
bad ki hynmen hynbew jong nga! 50Naba
uno uno ruh uban leh ia ka mon U Kpa
jong nga uba ha bneng. uta kein u long
u para jong nga bad ka para bad ka
kinie de

Ka pharshi U Nongbet
(*Mk 4 : 1-9; Lk 8 : 4-8*)

13 Ha kata kajuha ka sngi U Jisu u la
mih noh na iing. bad u la shong
harud duriaw. 2Ki paidbah babun ruh
ki la iawan lang ha u. katba u la kiew
halor ka ieng. bad u la shong. uta u
paitbah baroh te u dang ieng harud
duriaw. 3Bad u la kren ha ki bun kiei
kiei ruh ha ka pharshi. u da ong: Ha
khmih. u nongbet u la leit noh ban bet.
4Haba u dang bet te. khyndiat ki la
hap harud lynti. bad ki sim ki la wan.
bad ki la bam ia ki. 5Kiwei pat de ki
la hap halor ki jaka maw ha kabym don
bun khyndew: kumne kumne ruh ki
la mih. naba kam long jylliew ka khyndew:
6haba ka la ieng ka sngi te. ki la
shit tyrkhong eh: bad naba kim don thied.

ki la iap ryngkhiang. 7Kiwei pat te ki
la hap hapteng ki dieng shiah: te kita
ki dieng shiah ki la mih. bad ki la iakjap
ia ki. 8Kiwei pat te ki la hap ha ka khyndew
kaba bha. bad ki la sei soh. kiba
shispah shah. kiba hynriewphew shah.
kiba laiphew shah ruh. 9Uba don ki
shkor ban sngew. to un sngew.

Ka jingthmu jong ki pharshi
(*Mk 4 : 10-12; Lk 8 : 9-10*)

10 Kita ki synran te ki la iawan ha u.
bad ki la iaong ha u. Balei ba me kren ha
ki ha ki pharshi? 11U da iathuh te u
la ong ha ki: Naba la ai ha phi ban tip
ia ki maian ka hima ki bneng. hynrei
ym shym la ai ha ki. 12Naba uno uno
ruh uba don. ha u yn ai. un ioh kyrhar
ruh: te uno uno ruh ubym don. wat
ia kata kaba u don yn shim noh na u.
13Namar kata ba nga kren ha ki ha
ki pharshi: naba haba ki iohi. kim iohi:
bad haba ki iohsngew. kim iohsngew.
lymne kim sngewthuh. 14Kumta la pyn-
dep ruh ha ki ia kata ka jingiathuhlypa
U Isaiah. kaba ong: la kaba iohsngew
phin iohsngew. te phin ym sngewthuh
shuh: bad ia kaba iohi phin iohi te phin
ym ishemphang. 15Naba ka dohnud kine
ki briew ka la rben. bad ki la sngew
khia da la ki shkor. bad ki la khapbrip
ia la ki khmat: bad ioh kin iohi da la
ki khmat. bad ba kin iohsngew da la
ki shkor. bad ba kin ioh sngewthuh da
la ka dohnud. bad ba kin ioh kylla.
bad ba ngan ioh pynkhiyah ruh ia ki.
16Hynrei suk ki khmat jong phi. ba ki
iohi. bad ki shkor jong phi ba ki iohsngew!
17Naba shisha nga ong ha phi. ba bun
ki nongiathuhlypa bad ki riwihok ki
la kwah ban iohi ia kiei kiei ruh ba phi
iohi. te kim shym la iohi: bad ban ioh-
sngew ia kiei kiei ruh ba phi iohsngew. te
kim shym la iohsngew.

U Jisu U pynpaw ia ka pharshi u Nongbet
(*Mk 4 : 13-20; Lk 8 : 11-15*)

18 Namar kata, phin sngew ia ka pharshi u nongbet. 19Haba uno uno ruh u iohsngew ia ka ktien ka hima bad um sngewthuh ia ka, u bymman u wan bad u rong noh ia kata, ia kaba la bet ha ka dohnud jong u. Une u long uta ia uba la bet harud lynti. 20Uta ia uba la bet halor ki jaka maw te, u long uta uba iohsngew ia kata ka ktien, bad uba pdiang kumne kumne ruh ia ka da kaba kmen: 21hynrei ubym don thied ha lade, u long te tang shibit: naba haba jia kaba jynjar, ne kaba lehbein namar kata ka ktien, kumne kumne ruh u thut. 22Uta te ia uba la bet hapdeng ki dieng shiah, long uta uba iohsngew ia kata ka ktien: hynrei ka jingklusai kane ka pyrthei, bad ka jingshukor ka spah, ki iakjap ia kata ka ktien, te kam sei soh shuh. 23Hynrei uta ia uba la bet ha ka khyndew kaba bha, u long uta uba iohsngew ia kata ka ktien bad uba da sngewthuh ia ka; uba sei soh ruh, bad ba pynmih ruh uba shispah shah, uba hynriewphew shah, uba laiphew shah ruh.

Ka pharshi ki ñiut

24 Ia kawei pat ka pharshi u la buh ha khmat jong ki, u da ong: Yn tharai ia ka hima ki bneng kum u briew uba la bet ia u symbai babha ha ka lyngkha jong u: 25te haba ki dang iohthiah ki briew, u la wan uba shun ia u bad u la bet ia ki ñiut hapdeng u kew, te u la leit wan noh. 26Hynrei mynba u la speh uta u kew, bad ba u la sei soh, mynkata ki la paw kita ki ñiut ruh. 27Te haba ki la iawan ki shakri jong uta u trai iing, ki la iaong ha u: Ko kynrad, mem shym la bet u symbai babha ha ka lyngkha jong me? nangno te ka la ioh ki ñiut? 28U te u la iathuh ha ki, U briew uba shun u la leh ia kata. Ki shakri te ki la iakylli ia u. Me mon te ba ngin ialeit thiew noh ia ki?

13 : 36 Salm 78 : 2.

29Te u la ong, Em; ba ioh haba phi thiew noh ia ki ñiut, phi rat lem bad ki ia u kew ruh. 30Ieh ba baroh ar kin iamih lem haduh ka aiom ot: te ha kata ka aiom ka jingot ngan ong ha kiba ot. To ialum shuwa ia ki ñiut, to teh song ruh ia ki ia kaban thang ia ki: hynrei ia u kew phin ialum ha ka thiar jong nga.

Ka pharshi u symbai tyrso

(*Mk 4 : 30-32; Lk 13 : 18-19*)

31 Ia kawei pat ka pharshi u la buh ha khmat jong ki, u da ong: Ka hima ki bneng ka long kum u symbai tyrso, ia uba u briew u la shim, bad u la bet ha ka lyngkha jong u; 32uba long kham rit shisha ia ki symbai baroh, hynrei ynda u la san u long kham khraw ia ki jhur bad u long dieng, katba ki sim bneng ki wan bad ki shongtngen ha ki tnat jong u.

Ka pharshi u thiat

(*Lk 13 : 20-21*)

33 U la kren ia kawei pat ka pharshi ha ki: Ka hima ki bneng ka long kum u thiat, ia uba ka la shim ka kynthai, bad ka la btep ha ki lai pyrha u purew, tadynda u la sieb baroh.

U Jisu U kren da ki pharshi

(*Mk 4 : 33-34*)

34 Ia kita kiei kiei baroh U Jisu u la kren ha kita ki paidbah ha ki pharshi: bad khlem pharshi um shym la kren ei ei ha ki, 35ba kumta la pyndep ia kata ba la ong da u nongiathuhlypa, u da ong: Ngan ang ia ka shyntur jong nga ha ki pharshi, ngan pynbna ia kiei kiei ruh ba la buhriei na myndanglong ka pyrthei.

U Jisu U pynpaw ia ka pharshi shaphang ki ñiut

36 Ynda kumta haba U Jisu u la iehnoh ia ki paidbah, u la leit sha iing: te ki synran jong u ki la wan ha u, ki da

ong. To batai ia ngi ia kata ka pharshi ki ñiut ka lyngkha. ³⁷U te u la iathuh bad u la ong ha ki: Uta uba bet ia u symbai babha u long U Khun u briew.

³⁸kata ka lyngkha ruh ka long ka pyrthet kita ki symbai babha ruh ki long ki khun ka hima. hynrei kita ki ñiut ki long ki khun uta u bymman.

³⁹uta u nongshun uba la bet ruh ia ki. u long u Soitan. kata ka aiom ot ruh ka long kaba wai noh ka pyrthet. kita kiba ot ruh ki long ki angel. ⁴⁰Namar kata. kumba ialum ia kita ki ñiut bad ba thang ia ki ha ka ding. kumta kein kan long ha kaba wai noh kane ka pyrthet. ⁴¹U Khun u briew un phah noh ia ki angel jong u. bad kin ialum na ka hima jong u ia kiei kiei baroh kiba pynthut bad ia kita kiba leh bymman. ⁴²bad kin bred ia ki ha ka lawar ka ding. hangta kein yn long kaba lynñiar bad kum dait bñiat. ⁴³Ynda kumta kiba hok kin iatyangshain noh kum ka sngi ha ka hima U Kpa jong ki Uba don ki shkor ban sngew. to un sngew

Ka pharshi ka jingkyshew ba la buhrieh

44 Pat. ka hima ki bneng ka long kum ka jingkyshew ia kaba la buhrieh ha ka lyngkha. ia kaba u briew u la shem. bad u la buhrieh. te na kaba kmen u leit noh bad u die noh ia kiei kiei baroh katba u don. bad u thied ia kata ka lyngkha.

Ka pharshi u mawlynnai bakordor

45 Pat. ka hima ki bneng ka long kum u nongkhai uba wad ia ki mawlynnai bakordor. ⁴⁶bad haba u la shem ia uwei u mawlynnai uba kordor. u la leit die noh ia kiei kiei baroh katba u don. bad u la thied ia uta.

Ka pharshi shaphang ka jar

47 Pat. ka hima ki bneng ka long kum ka jar ia kaba la bred ha ka duriaw. bad kaba ialum na ki jaid baroh: ⁴⁸ia kaba. ynda ka la dap. ki iaring sha ryngkew: 13 : 57 lo. 4 : 44.

te haba ki la iashong. ki la ialum ia kiba bha ha ki jingdiang. ia kiba sniew te ki la iabred noh. ⁴⁹Kumta kan long ha kaba wai noh ka pyrthet. Ki angel kin iamh noh bad km pyniakhlad noh ia ki bymman napdeng kiba hok. ⁵⁰bad kin bred ia ki ha ka lawar ka ding. hangta kein yn long kaba lynñiar bad kum dait bñiat.

Ki jingkyshew kiba thymmai bad kiba rim

51 U Jisu u la ong ha ki. Phi la sngew-thuh ia kita kiei kiei baroh? Ki ruh ki la ong ha u. Hooiid. kynrad. ⁵²U la ong te ha ki. Namar kata. u nongthoh baroh uba la ioh hikai ha ka hima ki bneng. u long kum u briew uba u trai iing. uba sei noh na ka jingkyshew jong u ia kiei kiei ruh kiba thymmai bad barim.

La ñiew bein ia U Jisu ha Nasaret (Mk 6 : 1-6. Lk 4 : 16-30)

53 Ka la jia. haba U Jisu u la wai noh ia kine ki pharshi. ba u la leit noh nangta. ⁵⁴Haba u la wan te ha la ka ri. u la hikai ia ki ha ka synagog jong ki. kat ban pynkyndit thred ia ki. bad ki la kylli. Nangno une u la ioh ia kane ka jingstad. bad kine ki kambah? ⁵⁵une um long u khun uta u mister? ym khot Ka Mari ia ka kmie jong u? U Jakob. bad U Josis. bad U Simon. bad U Juda ruh. ia ki para jong u? ⁵⁶ki para kynthet jong u de. kim don baroh bad ngi? nangno te une u la ioh ia kita kiei kiei baroh? ⁵⁷Ki la thut ruh ha u. U Jisu te u la ong ha ki. U nongathuhlypa um long khlem burom. hynrei tang ha la ka ri bad ha la iing ruh. ⁵⁸Um shym la leh shibun ki kambah hangta. namar ka jingbymngeit jong ki.

Ka jingiap U Ioannis Nongpynbaptis (Mk 6 : 14-29; Lk 9 : 7-9)

14 Mynkata U Herod tetrark u la iohsngew ia ka jingbna shaphang

U Jisu. ²Bad u la ong ha ki shakri jong jong u, Une u long U Ioannis u Nongpynbaptis; u la mihpat na ki nongiap; namar kata kein kine ki bor bah ki iatrei ha u. ³Naba U Herod haba u la kem ia U Ioannis, u la khum ia u, bad u la buh ruh ia u ha ka byndi na ka bynta Ka Herodia, ka tnga U Philip u para jong u. ⁴Naba U Ioannis u la ong ha u, Ym bit ia me ban ioh ia ka. ⁵Haba u mon te ban pyniap ia u, u la sheptieng ia u paidbah, naba ki ju ñiew ia u kum u nongiathuhlypa. ⁶Te haba la dei ka sngi kha U Herod, ka khun Ka Herodia ka la shad ha khmat *jong ki*, bad ka la pynsngewbha ia U Herod. ⁷Namar kata u la kular da kaba smai ban ai ha ka kat kaba kan pan. ⁸Ka ruh, haba ka la suh buit ka kmie jong ka, ka la ong, To ai ha nga hangne ia ka khlich U Ioannis u Nongpynbaptis ha ka pliang. ⁹U syiem te u la sngewsih, hynrei na ka bynta kita ki jingsmai, bad kita kiba iashong bam bad u, u la hukum ban ai. ¹⁰Haba u la phah te, u la khrai khlich ia U Ioannis ha kata ka byndi. ¹¹Te la wallam ia ka khlich jong u ha ka pliang, bad la ai ha kata ka khynnah; ka ruh ka la leit lam ha ka kmie jong ka. ¹²Te haba ki la iawan ki synran jong u, ki la iarah noh ia ka met, bad ki la iatep ia ka; bad ki la leit iathuh ha U Jisu.

Kaba bsa ia ki san hajar

(*Mk 6 : 30-44; Lk 9 : 10-17;*

Io 6 : 1-14)

13 Haba U Jisu u la iohsngew ruh, u la leit noh nangta ha ka lieng, sha ka jaka kynjah weibriew; te haba ki paidbah ki la iohsngew, ki la iabud ia u da ki kjat na ki shnong. ¹⁴Haba U Jisu ruh u la mih noh, u la iohi ia u paidbah babun, bad u la sngewsynei ia ki bad u la pynkhiah ia kiba pang jong ki. ¹⁵Te haba ka la kham noh ka sngi, ki la iawan ha u ki synran jong u, ki da ong. Kane ka long ka jaka kynjah, ka por ruh ka la

kham palat; to pyllait noh ia ki paidbah, ba kin leit sha ki shnong ban thied jingbam ia lade. ¹⁶U Jisu te u la ong ha ki, Kim donkam ban leit noh; to ai ma phi ha ki ban bam. ¹⁷Ki te ki ong ha u, Ngi don hangne sa tang santylli ki kpu, bad artylli ki dohkha. ¹⁸Te u la ong, Wallam ia ki hangne ha nga. ¹⁹Te u la hukum ban pynshong shaniah ia ki paitbah ha u phlang, bad u la shim ia kita ki santylli ki kpu bad ia kita ki artylli ki dohkha, bad haba u la khmied sha bneng, u la nguh, bad u la kdiah, u la ai ia ki kpu ha ki synran, bad kita ki synran ha ki paidbah. ²⁰Te ki la iabam baroh, bad ki la kdang; bad ki la iakhar na kiba lwet basah tam, dap khadar tukri. ²¹Kita kiba la iabam te ki long kumba san hajar ki rangbah, nalar ki kynthei bad ki khynnah.

U Jisu U iaid halor ka duriaw

(*Mk 6 : 45-52; Io 6 : 15-21*)

²²Kumne kumne ruh U Jisu u la kyntu ia ki synran jong u ban kiew halor kata ka lieng, bad ban leit noh ha shuwa jong u sha shiliang, katba u dang pyllait noh ia ki paidbah. ²³Te haba u la pyllait noh ia ki paidbah, u la kiew sha u lum weibriew ban duwai; bad haba ka la janmiet ruh, u la don hangta weibriew. ²⁴Hynrei mynkata kata ka lieng ka la don hapdeng ka duriaw, ia kaba la pynkhih eh da kiingat phyllung; naba ka lyer ka la beh pyrshah. ²⁵Te ha ka jingap miet kaba saw U Jisu u la leit ha ki, u da iaid halor ka duriaw. ²⁶Haba kita ki synran te ki la iohi ia u ba u iaid halor ka duriaw, ki la sngewkiuh eh, ki da ong, Ka long ka rngai; te ki la ialynñiar na kaba sheptieng. ²⁷Hynrei U Jisu kumne kumne ruh u la kren ha ki, u da ong, To sngew shlur; dei ma nga; to wat sheptieng.

²⁸U Petros te u da iathuh, u la ong ha u, Ko Trai, lada dei ma me, hukum

ia nga ban wan sha me halor ka um.
²⁹U te u la ong, To wan. Te haba U Petros u la hiar na kata ka lieng, u la laid halor ka um ban leit sha U Jisu.
³⁰Hynrei haba u la iohi ia kata ka lyer ba ka jur, u la sngew sheptieng, bad haba u la sdang ban ngam, u la pyrta, u da ong, Ko Trai, to pynim ia nga.
³¹Kumne kumne ruh U Jisu haba u la kner ia la ka kti, u la kem ia u, bad u la ong ha u, Ah me uba rit jingngeit! balei ba me la sngew artatien? ³²Haba ki la iakiew te halor kata ka lieng, ka lyer ka la jah noh. ³³Te kita kiba ha kata ka lieng ki la mane dem ia u, ki iaong, Shisha me uba U Khun U Blei.

U Jisu U pynkhih ia kiba pang ha ka ri Genesaret
 (Mk 6 : 53-56)

34 Te haba ki la lah poi sha shiliang, ki la wan ha ka ri Genesaret. ³⁵Te haba ki brier ha kata ka jaka ki la ithuh ia u, ki la phah kylleng ia kata ka ri baroh, bad ki la wallam ha u ia kiba pang baroh; ³⁶bad ki la iakypad ia u ba kin shu ioh ktah tang ia ka rmiang ka jainkup jong u; te baroh kat kiba la ktah, ki la kiah phar.

Ka rukom pateng la pateng
 (Mk 7 : 1-13)

15 Ynda kumta ki la iawan ha U Jisu ki nongthoh bad ki Pharisi kiba na Jerusalem, ki da ong, ²Balei ba ki synran jong me ki ryngkang ia ka rukom pateng la pateng ki tymmen basan? naba kim da thet ia ki kti jong ki haba kin sa bam jingbam. ³U da iathuh te u la ong ha ki, Balei ba phi ruh phi ryngkang ia ka hukum U Blei da ka rukom pateng la pateng jong phi? ⁴Naba U Blei u la hukum, u da ong: Burom ia la u kpa bad ia la ka kmie ruh: bad uba kren bein ia u kpa lane ia ka kmie, ai un iap

da ka jingpyniap. ⁵Hynrei phi ong, ba uno uno ruh uban ong ha la u kpa ne ha la ka kmie, Kaei kaei ruh ka jong nga na kaba men da la myntoi, *ka long ka jinggainguh*, ⁶un ym burom shuh te ia u kpa jong u lane ia ka kmie jong u. Kumta phi la pynduh noh ia ka hukum U Blei da ka rukom pateng la pateng jong phi. ⁷Phi kiba arsap! Bit kaba U Isaiah u la iathuhlypa shaphang jong phi, u da ong, ⁸Kine ki brier ki wan hajan jong nga da ka shyntur jong ki, bad ki burom ia nga da ki rmiang shyntur jong ki, hynrei ka dohnud jong ki ka jngai noh na nga: ⁹hynrei ki mane thala ia nga, haba ki hikai ia ki hukum jong ki brier kum ka jinghikai.

Kaei kaba pyntngit ia u brier
 (Mk 7 : 14-23)

10 Te haba u la khot ha lade ia u paidbah, u la ong ha ki: To sngew phi, to sngewthuh ruh: ¹¹Ym dei kata kaba rung ha ka shyntur kaba pyntngit ia u brier, hynrei kaba mih noh na ka shyntur, kata kein kaba pyntngit ia u brier. ¹²Ynda kumta ki synran jong u ki la iawan, bad ki la iaong ha u, Me tip ne em ba haba kita ki Pharisi ki la iohsngew ia kane ka ktien, ki la sngewthut? ¹³Hynrei u la iathuh bad u la ong, Ia ki jingthung baroh kiba U Kpa jong nga uba ha bneng um shym la thung, yn rat noh kein. ¹⁴To iehnoh ia ki: ki long ki nongialam bamatlah ia kiba matlah. Te lada uba matlah u ialam ia uba matlah, kin iahap baroh arngut ha ka thliew. ¹⁵U Petros te u la iathuh bad u la ong ha u, To batai ia kata ka pharshi ha ngi. ¹⁶U Jisu te u la ong, Phi ruh katta phim pat sngewthuh? ¹⁷Phim pat sngewthuh, ba baroh kat kaba rung shapoh ka shyntur ka leit hapoh ka kpoh, bad ba bred noh ia ka sharud? ¹⁸Hynrei kita kiei kiei ruh kiba mih noh na ka shyntur ki mih

na ka dohnud; kita te ki pyntngit ia u briew. ¹⁹Naba na ka dohnud ki mih noh ki jingmut bymman, kaba pyniap, kaba klim, kaba iakai kynthei, kaba tuh, kaba sakhi lamler, kaba kren bein. ²⁰Dei kine kiei kiei kiba pyntngit kein ia u briew; hynrei ban bam da ki kti khlem thet kam pyntngit ia u briew.

Ka jingngit ka nong Kanaan
(Mk 7 : 24-30)

21 Te haba U Jisu u la mih noh nangta, u la leit sha ki phang ka Tyros bad ka Sidon. ²²Ha khmih ruh, ka kynthei ka nong Kanaan ka la wan na kita ki phang, bad ka la kyrpad ia u, ka da ong, To isynei ia nga, ko Trai, U Khun U Dabid! ka khun jong nga ka kordit eh ba ka shongksuid. ²³Hynrei um shym jubab ha ka shi kyntien ruh. Ki synran jong u te haba ki la iawan hajan, ki la kyrpad ia u, ki da ong, To pyllait noh ia ka, naba ka pyrta jam nadien jong ngi. ²⁴U da iathuh u la ong te, Ym shym la phah ia nga hynrei tang ha kita ki langbrot kiba la jah noh na ka iing Israel. ²⁵Ka hynrei, haba ka la wan, ka la mane dem ha u, ka da ong, Ko Trai, to iarap ia nga. ²⁶Hynrei u la iathuh bad u la ong, Ym bit ban shim ia ka jingbam ki khun bad ban bred ia ka ha ki ksew. ²⁷Ka te ka la iathuh, Shisha, ko Trai, hynrei wat ki ksew ki iabam na kita kiba lwet kiba la hap na ka miej ki kynrad jong ki. ²⁸Ynda kumta U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ka, Ko kynthei, kaba khraw ka jingngit jong pha; to kan long ia pha kumba pha mon. Ka khun jong ka ka la khiah te naduh kata ka por.

U Jisu U pynkhiat ia ki paidbah babun

29 Te haba U Jisu u la leit noh nangta, u la wan hajan ka duriaw Galilaia; haba u la kiew ruh sha u lum, u la shong hangta. ³⁰Ki paidbah babun te ki la wan ha u, ki da don lem bad ki kiba dkoh, 16 : 1 Mt. 12 : 38; Lk. 11 : 16.

kiba matlah, kibym nang kren, kiba kynriang, bad shibun kiwei kiwei ruh; bad ki la buh ia ki hajan ki kjat U Jisu, te u la pynkhiat ia ki. ³¹Katba kita ki paidbah ki la sngewphylla, haba ki la iohi ia kibym nang kren ba ki da kren, ia kiba kynriang ba ki la khiah, ia kiba dkoh ba ki da iaid, ia kiba matlah ruh ba ki da iohi, ki la iaroh ruh ia U Blei ki Israel.

Kaba bsa ia ki saw hajar
(Mk 8 : 1-10)

32 Haba U Jisu te u la khot ha lade ia ki synran jong u, u la ong, Nga sngewsynei ia u paidbah; naba ki la iaishong bad nga mynta la lai sngi, bad kim don ei ei ruh ban bam; te ngam mon ban phah noh jingit ia ki, ba ioh ki iapler ha lynti. ³³Te ki synran jong u ki la iathuh ha u, Nangno ngin ioh ki kpu katta katta ha ka ri khlaw, kat ban pynkhang ia u paidbah kat une? ³⁴U Jisu u la kylli te ia ki, Phi don katno tylli ki kpu? Ki la ong te, Hynñiew tylli, bad khyndiat ki dohkha rit. ³⁵Te u la hukum ia ki paidbah ban shong shaniah ha khyndew. ³⁶Haba u la shim te ia kita ki hynñiew tylli ki kpu bad ia kita ki dohkha, bad haba u la nguh, u la kdiah, bad u la ai ha ki synran jong u, kita ki synran de ha uta u paidbah. ³⁷Kumta baroh ki la iabam bad ki la kdang; ki la iakhar noh ruh na kiba lwet basah tam, dap hynñiew tukri. ³⁸Kita kiba la iabam te ki long kumba saw hajar ki rangbah, nalor ki kynthei bad ki khynnah. ³⁹Haba u la pyllait noh ia ki paidbah, u la kiew pat halor kata ka lieng, bad u la leit sha ki phang ka Magdala.

Ka jingpan ia ka dak

(Mk 8 : 11-13; Lk 12 : 54-56)

16 Haba ki Pharisi bad ki Saddusi ruh ki la iawan hajan, ki da tynjuh ia u, ki la iapan ba un pyni ia ka dak na bneng ha ki. ²U te u la iathuh bad u la ong ha ki.

Haba la janmiet, phi ong, *Kan* rang, naba ka saw ka bneng: ³mynstep ruh, *Kan* khiih ka lyer mynta, naba ka bneng ka saw jngut: phi kiba arsap! phi tip ban bishar shisha ia ka khmat ka bneng, hynrei phim lah bishar ia ki dak ki aiom. ⁴Ka pateng bynriew bymman bad baklim ka wad ia ka dak; te yn ym ai ka dak ha ka, hynrei tang ia kata ka dak U Jonah u nongiathuhlypa. Haba u la iehnoh te ia ki, u la leit noh.

U thiat ki Pharisi bad ki Saddusi

(*Mk* 8 : 14-21)

⁵ Haba ki synran jong u te ki la iawan sha shiliang, ki la klet ban wallam kpu. ⁶U Jisu te u la ong ha ki, To sumar, to kiar na u thiat ki Pharisi bad ki Saddusi. ⁷Ki te ki la iakren hi paralok, ki da ong, Naba ngim shym la wallam kpu kein! ⁸Haba U Jisu te u la tip *ia kata*, u la ong ha ki, Ah phi kiba rit jingngeit! balei phi iakren hi paralok, naba phim shym la wallam kpu? ⁹Phim pat sngewthuh, lymne phim kynmaw ia kita ki san tylli ki kpu jong kita san hajar, bad katno tukri phi la iakhar ruh? ¹⁰lymne ia kita ki hynñiew tylli ki kpu jong kita ki saw hajar, bad katno tukri phi la iakhar ruh? ¹¹Kumno ba phim sngewthuh ba ngam shym ong ha phi shaphang u kpu? hynrei ban sumar na uta u thiat ki Pharisi bad ki Saddusi. ¹²Ynda kumta ki la sngewthuh ba um shym la ong ban sumar na u thiat u kpu, hynrei na ka jinghikai ki Pharisi bad ki Saddusi.

Ka jingphla U Petros shaphang U Jisu

(*Mk* 8 : 27-30; *Lk* 9 : 18-21)

¹³ Haba U Jisu u la wan sha ki phang Kaisaraia Philipi, u la kylli ia ki synran jong u, u da ong, Ki briew ki ong uei ia nga, U Khun u briew? ¹⁴Ki la

ong te, Don kiba *ong* U Ioannis u Nongpynbaptis, kiwei te, U Elias, bad kiwei pat, U Jeremaiah lane uwei na ki nongiathuhlypa. ¹⁵U la ong ha ki, Phi te phi ong ba nga long uei? ¹⁶U Simon Petros u la iathuh bad u la ong, Me long U Khrist, U Khun U Blei baim. ¹⁷U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha u, Suk ma me, ko Simon u khun U Jonah, naba ka doh bad ka snam kam shym la pyni ia kata ha me, hynrei U Kpa jong nga uba ha bneng. ¹⁸Nga ruh nga ong ha me, ba me long U Petros, bad halor une u mawsiang ngan tei ia ka balang jong nga; te ki khyrdop ka dujok kin ym lah ia ka. ¹⁹Bad ngan ai ha me ia ki shabi ka hima ki bneng; te kaei kaei ruh ia kaba men teh ha ka khyndew yn teh ia ka ha bneng ruh, bad kaei kaei ruh ia kaba men pyllait ha ka khyndew yn pyllait ia ka ha bneng ruh. ²⁰Ynda kumta u la adong ia ki synran jong u ban ym iathuh hano hano ruh ba u long uta U Khrist.

U Jisu U iathuhlypa ia ka jingiap bad ka jingmihpat jong U.

(*Mk* 8 : 31-9 : 1; *Lk* 9 : 22-27)

²¹ Naduh kata U Jisu u la sdang ban pyni ha ki synran jong u, ba ka dei ia u ban leit noh sha Jerusalem, ban shah ruh shibun kiei kiei na ki tymmen basan bad na ki rangbah lyngdoh bad na ki nongthoh de, bad ba yn pyniap ruh ia u, bad ba yn pynmihpat ia u ha kaba lai ka sngi. ²²Haba U Petros te u la shim kyrpang ia u, u la sdang ban sneng ia u, u da ong, To isynei ia lade, ko Trai, kata kan ym long ia me. ²³Haba u la phai te u la ong ha U Petros, Khie leit shadien jong nga, me u Soitan! me long u maw jynthut ia nga! naba mem fiiew ia kiei kiei ki jong U Blei, hynrei ia kiei kiei ki jong ki briew.

²⁴ Ynda kumta U Jisu u la ong ha ki

16 : 4 Mt. 12 : 39; Lk. 11 : 29. 16 : 6 Lk. 12 : 1. 16 : 9 Mt. 14 : 17-21. 16 : 10 Mt. 15 : 34-38.

16 : 14 Mt. 14 : 1-2; Mk. 6 : 14-15; Lk. 9 : 7-8. 16 : 16 Io. 6 : 68-69. 16 : 19 Mt. 18 : 13; Io. 20 : 23.

16 : 24 Mt. 10 : 38; Lk. 14 : 27.

synran jong u : Lada uno uno ruh u mon ban wan nadien jong nga, ai ba un len ia lade, bad un rah ia la ka diengphna, bad un wan bud ia nga. ²⁵Naba uno uno ruh uba mon ban pyniun ia la ka mynsiem un duh noh ia ka, bad uno uno ruh uban duh noh ia la ka mynsiem na ka bynta jong nga, un shem ia ka. ²⁶Naba u brier un myntoi aiu, lada un ioh ia ka pyrthei baroh, bad un duh noh ia la ka mynsiem ? lane u brier un iapli da ei ia la ka mynsiem ? ²⁷Naba U Khun u brier un sa wan ha ka burom U Kpa jong u lem bad ki angel jong u, ynda kumta un ai ha uwei pa uwei katba kum ka jingleh jong u. ²⁸Shisha nga ong ha phi, Don kiba ieng hangne kiban ym mad ia ka jingiap, tadynda ki la iohi ia U Khun u brier ba u wan ha ka hima jong u.

Ka jingkyllador

(Mk 9 : 2-13; Lk 9 : 28-36)

17 Ynda la hynriew sngi ruh U Jisu u la shim lem ia U Petros, bad ia U Jakob, bad ia U Ioannis u para jong u, bad u la leit lam ia ki kyrpang sha u lum bajrong, ²bad la pynkylla dur ia u ha khmat jong ki; ka khmat jong u te ka la tyngshain kum ka sngi, bad ki jain jong u ki la long lieh kum ka jingshai. ³Ha khmih ruh, U Moses bad U Elias ki la paw ha ki, ki da iakren bad u. ⁴U Petros te u da iathuh u la ong ha U Jisu, Ko Trai, ka bha ia ngi ban don hangne: lada me mon, ngan thaw hangne lai tylli ki iingtrep: kawei ia me, kawei ruh ia U Moses, bad kawei ruh ia U Elias. ⁵Haba u dang kren, ha khmih, u lyoh batyngshain u la kah ia ki: ha khmih ruh, ka ktien na uta u lyoh ka la ong, Une u long U Khun jong nga uba icit, ha uba nga sngewbha eh: phin sngew ia u. ⁶Haba ki synran te ki la iohsngew, ki la dem ngon, bad ki la sheptieng shibun

eh. ⁷U Jisu te haba u la wan hajan, u la ktah ia ki, bad u la ong, To ieng wat sheptieng ruh. ⁸Te haba ki la khmied la ki khmat, kim iohi iano iano ruh, hynrei tang ia U Jisu hi.

⁹Haba ki dang iahiar te na uta u lum, U Jisu u la hukum ia ki, u da ong. Wat iathuh hano hano ruh ia kata ka jingithupaw, tadynda U Khun u brier u la mihpat na kiba iap. ¹⁰Ki synran jong u te ki la iakylli ia u, ki da ong, Na ka balei te ba ki nongthoh ki ong, ba ka dei ba U Elias un wan shuwa ? ¹¹U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha ki, U Elias shisha u wan, bad un pynbha ia kiei kiei baroh: ¹²hynrei nga ong ha phi, ba U Elias u la wan lypa, bad kim shym la ithuh ia u, hynrei ki la leh ia u katba ki la imon. Kumta ruh U Khun u brier un sa shah shitom na ki. ¹³Ynda kumta ki synran ki la iasngewthuh ba u la iathuh ha ki shaphang U Ioannis u Nongpynbaptis.

U Jisu U pynkhiah ia u khynnah uba pang bhur

(Mk 9 : 14-29; Lk 9 : 37-43)

¹⁴Te haba ki la iawan ha u paidbah, uwei u brier u la wan ha u, u da dem khohsiew ia u, u da ong, ¹⁵Ko Trai, to isynei ia u khun jong nga; naba u pang bhur, u kordit eh ruh, naba u hap jynde ha ka ding, jynde ha ka um ruh. ¹⁶Nga la wallam ia u ha ki synran jong me, te kim lah ban pynkhiah ia u. ¹⁷U Jisu te u la iathuh bad u la ong, Ah phi ka pateng bynrrew bymngait bad bamutlop, sa katno ngan long lem bad phi ? sa katno ngan shah ia phi ? to wallam ia u shane sha nga. ¹⁸Te U Jisu u la sneng ia uta u ksuid, u ruh u la mih noh na u: te uta u khynnah u la khiah naduh kata ka por. ¹⁹Ynda kumta ki synran ki la iawan ha U Jisu jar jar, bad ki la ong, Balei ba ngi ngim

16 : 25 Mt. 10 : 39; Lk. 17 : 33; Io. 12 : 25. 16 : 27 Mt. 25 : 31; Salm 62 : 12; Rom. 2 : 6.
17 : 5 Jen. 22 : 2; Salm 2 : 7; Isa. 42 : 1; Mt. 3 : 17; 12 : 18; Mk. 1 : 11; Lk. 3 : 22; Dt. 18 : 15.
17 : 1-5 2 Pet. 1 : 17-18. 17 : 10 Mat. 4 : 5. 17 : 12 Mt. 11 : 14.

lah ban beh noh ia u? ²⁰U Jisu te u la iathuh ha ki, Namar ka jingbymngeit jong phi: naba shisha nga ong ha phi, lada phi don ka jingngeit kaba kat iwei i symbai tyrso, phin ong ha une u lum. To leit noh nangne hangtai, te un leit noh kein: bad ym don kaei kaei ruh ia kaba phin ym lah leh. ²¹Hynrei u kynja une um ju mih noh hynrei tang da ka jingduwai bad kaba shah jingit.

U Jisu U iathuhlypa shaphang la ka jingiap bad ka jingmihpat
(Mk 9 : 30-32; Lk 9 : 43-45)

22 Haba ki dang iaiaid te ha Galilaia, U Jisu u la ong ha ki, Yn sa die noh ia U Khun u briew ha ki kti ki briew, ²³bad kin iapyniap ia u, hynrei ha kaba lai ka sngi yn sa pynmihpat ia u. Te ki la iasngewsih eh.

Kaba siew ia u baikhrong

24 Te haba ki la poi ha Kapernam, kita kiba iakhrong ia ki shiteng shekel ki la iawan ha U Petros, bad ki la iakylli, U Nonghikai jong phi um ju siew ia ki shiteng shekel? ²⁵U la ong, Hood. Te ynda u la leit hapoh ung, U Jisu u la kren shuwa ia u, u da ong, Me mut kumno, ko Simon? na kino ba ki syiem ka pyrthei ki ju shim khrong lane khajna? na la ki khun hi, ne na ki nongwei? ²⁶U Petros u la ong ha u, Na ki nongwei. U Jisu u la ong ha u, Naba kumta te ki khun ki lait. ²⁷Hynrei ioh ba ngin iapynthut ia ki, to khie leit sha ka duriaw, bred ia u khwai, bad to shim ia kata ka dohkha kaba la ngat nyngkong; bad haba me la pynang ia ka shyntur jong ka, men shern shi shekel; to shim ia kata, to ai ruh ha ki na ka bynta jong nga bad jong me ruh.

Uei uba kham khraw?

(Mk 9 : 33-37; Lk 9 : 46-48)

18 Mynkata ki synran ki la iawan ha U Jisu. ki da ong. Uei uba kham

khraw te ha ka hima ki bneng? ²Te haba U Jisu u la khot ia u khynnah, u la buh ia u hapdeng jong ki, ³bad u la ong, Shisha nga ong ha phi, lada phim kylla, bad phim long ruh kum ki khynnah, phin ym leit bsut ha ka hima ki bneng. ⁴Namar kata uno uno ruh uban pynrit ia lade kum une u khynnah, uta u long uba kham khraw ha ka hima ki bneng; ⁵uno uno ruh uban pdiang te ia iwei i khynnah kum ine ha ka kyrteng jong nga, u pdiang ia nga.

Shaphang ki jingjynthut

(Mk 9 : 42-48; Lk 17 : 1-2)

6 Uno uno ruh uban pynthut te ia iwei na kine kiba rit kiba ngeit ha nga, ka la kham bha ia u ba yn teh ia u maw tylliat bakhraw ha ka ryndang jong u, bad ba yn pynngam jyllop ia u ha kaba jylliew ka duriaw.

7 Kordit ia ka pyrthei namar ki jingjynthut! naba donkam ia kita ki jingjynthut ban wan shisha, hynrei kordit ia uta u briew na uba wan kata ka jingjynthut! ⁸Te lada ka kti jong me lane ka kjat jong me ka pynthut ia me, to^oot noh ia ka, to bred noh ruh na me; ka kham bha ia me ban leit bsut dkoh ne kynriang sha ka jingim, ban ia kaba ioh artylli ki kti ne artylli ki kjat, bad ban bred ia me ha ka ding bymjukut. ⁹Bad lada ka khmat jong me ka pynthut ia me, to khlaw noh ia ka, to bred noh ruh na me; ka kham bha ia me ban leit bsut sha ka jingim tang kawei ka khmat, ban ia kaba ioh ar tylli ki khmat, bad ban bred ia me ha ka dujok ding.

Ka pharshi shaphang ka langbrot ba la jah noh

(Lk 15 : 3-7)

10 To sumar ba phin ym ibein ia iwei na kine kiba rit: naba nga ong ha

phi, ba ki angel jong ki ha bneng ki iohi ha la ka sngi ia ka khmat U Kpa jong nga uba ha bneng. ¹¹Naba U Khun u briew u la wan ban pynim ia kaba la jot. ¹²Phi mut kumno? Lada u briew u ia don shispah ki langbrot, te lada kawei na ki ka leit sakma, um iehnoh sah ia ki khyndaiphew khyndai, bad leit sha lum ban wad ia kata kaba la sakma? ¹³Te lada ka jia ia u ban shem ia kata, shisha nga ong ha phi, ba u kham kmen namar kata, ban ia namar kita ki khyndaiphew khyndai kibym shym la leit sakma. ¹⁴Kumta kam long ka mon U Kpa jong phi uba ha bneng, ba in jah noh iwei na kine kiba rit.

Shaphang u paralok uba leh pop (Lk 17 : 3)

¹⁵Lada u paralok jong me u leh pop ia me, to khie leit, bad sneng ia u haba don tang ma u bad me hi : lada un sngew ia me, me la pynbha ia u paralok jong me. ¹⁶Te lada um sngew, to shim lem bad me ia uwei ne ar ngut kiwei pat, ba da ka shyntur ar ngut ne lai ngut ki sakhi yn pynskhem ia ka ktien baroh. ¹⁷Te lada um treh ban sngew ia kita, to iathuh ha ka balang; te lada um treh ban sngew ia kata ka balang ruh, to ai un long ia me kum u Jentil bad u nongkhong.

Kaba teh bad kaba pyllait

¹⁸Shisha nga ong ha phi, la kiei kiei ruh kat kiba phin teh ha ka khyndew yn teh ia ki ha bneng, bad ia kiei kiei ruh kat kiba phin pyllait ha ka khyndew yn pyllait ia ki ha bneng. ¹⁹Pat nga ong ha phi, ba lada ar ngut na phi kin iakut lem ha ka khyndew shaphang kaci kaci ruh ia kaba kin iapan, kan long ia ki na U Kpa jong nga uba ha bneng. ²⁰Naba ha kaba don ar ngut ne lai ngut kiba la iaseng ha, ka kyrteng jong

nga, hangta nga don hapdeng jong ki.

Ka pharshi u shakri bymman

²¹Ynda kumta u la wan U Petros ha u, bad u la ong, Ko Trai, katno sien ba u paralok jong nga un leh pop ia nga, bad ba ngan map ia u? haduh hynñiew sien? ²²U Jisu u la ong ha u, Ngam ong ha me haduh hynñiew sien, hynrei haduh hynñiewphew sien hynñiew!

²³Namar kata ia ka hima ki bneng yn tharai kum uwei u syiem, uba la mon ban iakhein bad ki shakri jong u. ²⁴Haba u la sdang te ban khein, la wallam ha u ia uwei ha uba u shah shiphew hajar ki talent. ²⁵Hynrei haba um don ban siew, u kynrad jong u u la hukum ban die noh ia u, bad ia ka tnga jong u, bad ia ki khun, bad ia kiei kiei baroh kat kiba u don, ban siew noh ia kata ka ram. ²⁶Namar kata uta u shakri haba u la dem u la mane ia u, u da ong, Ko kynrad, to iaishah ia nga, te ngan siew baroh ia me. ²⁷U Kynrad uta u shakri haba u la sngewsynei te, u la pyllait ia u, bad u la map ia kata ka ram ia u. ²⁸Te haba uta u shakri u la mih noh, u la shem ia uwei na ki para shakri jong u ha uba u la shah shispah suka, bad u la kem ia u na ka ryndang, u da ong, Ai ia nga ia kaba nga la shah! ²⁹Namar kata uta u para shakri jong u haba u la dem ha ki kjat jong u, u la kyrpad ia u, u da ong, To iaishah ia nga, te ngan siew ia me. ³⁰U te um shah: hynrei u la leit bred ia u ha ka byndi, tadynda un siew ia kata ka ram. ³¹Haba ki para shakri jong u ki la iohi te ia kiei kiei ba la leh, ki la iasngewsih shibun eh, bad ki la iawan ban iathuh ia kita kiei kiei baroh ba la leh ha u kynrad jong ki. ³²Ynda kumta haba u kynrad jong u u la khot ha lade ia u, u la ong ha u, Me u shakri bymman! ia kata ka ram baroh nga la map ia me,

naba me la kyrpad ia nga: ³³Kam dei ba me ruh men isynei ia u para shakri jong me, kumba nga la isynei ia me? ³⁴Te u kynrad jong u u la sngewbitar, bad u la ai noh ia u ha ki nongpynshitom. haduh ba un da siew ia ka ram jong u baroh. ³⁵Kumta ruh U Kpa jong nga uba ha bneng un leh ia phi, lada phin ym iamp uwei pa uwei ia la u para naduh la ki dohnud.

Ka jinghikai shaphang kaba ichnoh tnga
(*Mk 10 : 1-12; Lk 16 : 18*)

19 Ka la jia ruh haba U Jisu u la lah wai noh ia kita ki jingong, ba u la leit noh na Galilaia, bad u la wan ha ki phang ka Judia sha shiang ka Jordan. ²te ki paidbah babun ki la iabud ia u, bad u la pynkhiah ia ki hangta.

³Te ki Pharisi ki la iawan ha u, ba ki da iatynjuh ia u, bad ki la kylli ia u, Ka bit ne em ia u bried ban pyllait noh ia ka tnga jong u na ka bynta kano kano ka daw baroh? ⁴U te u la iathuh bad u la ong, Phim shym la pule, ba uta uba la thaw ia ki naduh kaba mynnyngkong u la thaw shynrang bad kynthei ia ki, ⁵bad ba u la ong, Na ka bynta kata u bried un ichnoh ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad un iainch bad ka tnga jong u: te ki baroh arngut kin ialong kawei ka doh? ⁶Kumta kim long arngut shuh, hynrei kawei ka doh. Namar kata ia kaba U Blei u la pyniasoh lem, to u bried wat pyniakhlad. ⁷Ki ong ha u, Te balei ba U Moses u la hukum ban ai ia ka kot ichnoh, bad ban pyllait noh ia ka? ⁸U iathuh ha ki, U Moses namar ka dohnud runar jong phi u la shah ia phi ban pyllait noh ia ki tnga jong phi, hynrei naduh kaba mynnyngkong kam shym la long kumta. ⁹Nga ong ruh ha phi, ba uno uno ruh uban pyllait noh ia ka tnga jong u, lymda

tang na ka bynta kaba klim, bad un shongkurim ia kawei pat, u klim kein: bad jar uba shongkurim bad kata ia kaba la pyllait noh, u klim kein.

¹⁰Ki synran jong u ki la ong ha u, Lada ka jinglong u bried bad la ka tnga ka long kumta, kam myntoi kein ban shongkurim. ¹¹U te u la ong ha ki: Ki bried baroh kim lah pdiang ia kata ka ktien, hynrei tang kita ha kiba la ai bor. ¹²Naba don ki iunukh ia kiba la kha kumta na ka kpoh ka kmie, don ki iunukh ruh ia kiba la pynlong iunukh da ki bried, don ki iunukh ruh kiba la pynlong iunukh ia lade na ka bynta ka hima ki bneng, Uta uba lah ban pdiang, to un pdiang.

U Jisu U kyrkha ia ki khynnah
(*Mk 10 : 13-16; Lk 18 : 15-17*)

¹³Ynda kumta ki la wallam ia ki khunlung ha u, ba un buh ia la ki kti ha ki, bad ba un duwai, hynrei ki synran ki la sneng ia ki. ¹⁴U Jisu te u la ong, Shah ia ki khunlung ban wan ha nga, bad wat khang ia ki, naba ia kiba kum kita long ka hima ki bneng. ¹⁵Haba u la buh te ia la ki kti ha ki, u la leit noh nangta.

U samla uba riwspah
(*Mk 10 : 17-31; Lk 18 : 18-30*)

¹⁶Ha khmih ruh, uwei u la wan bad u la ong ha u, Ko Nonghikai babha, ngan leh ia kaba bha aui, ba ngan ioh ia ka jingim bymjukut? ¹⁷U la ong te ha u, Balei ba me khot babha ia nga? Ym don uba bha hynrei tang uwei, uba U Blei, Hynrei lada me mon ban leit bent sha kata ka jingim, to sumar ia ki hukum: ¹⁸U la ong ha u, la kino? U Jisu te u la ong: Men ym pyniap, Men ym klim, Men ym tuh, Men ym sakhi lamlet; ¹⁹Burom ia la u kpa bad ia la ka kmie,

19 : 4 Jen. 1 : 27; 5 : 2. 19 : 5 Jen. 2 : 24. 19 : 7 Dt. 24 : 1-4; Mt. 5 : 31. 19 : 9 Mt. 5 : 32; 1 Kor. 7 : 10-11. 19 : 10 Ek. 20 : 13; Dt. 5 : 17; Ek. 20 : 14; Dt. 5 : 18; Ek. 20 : 13; Dt. 5 : 19; Ek. 20 : 16; Dt. 5 : 20. 19 : 19 Ek. 20 : 12; Dt. 5 : 16; Leb. 19 : 18.

bad men ieit ia u paramarjan jong me kumba ia lade. ²⁰Uta u samla u la ong ha u, la kita baroh nga la sumar na myndang khynnah : don aiu pat ba nga dang duna?

²¹U Jisu u la ong ha u, Lada me mon ban long janai, to khie leit noh, die noh ia kiei kiei ruh kat kiba me don, to ai ruh ha kiba duk, men ioh ka jingkyngshew te ha bneng; to wan bud ruh ia nga. ²²Hynrei haba uta u samla u la iohsngew ia kata ka ktien, u la leit noh sngewsih, naba u don shibun ki spah.

²³U Jisu te u la ong ha ki synran jong u : Shisha nga ong ha phi, ba ka da eh noh ia u riewspah ban leit bsut hapoh ka hima ki bneng. ²⁴Pat ruh nga ong ha phi, ba ka kham jem ia ka ut ban bsut lyngba ia ka thliw thyrnia, ban ia u riewspah ban bsut hapoh ka hima U Blei. ²⁵Hynrei haba ki synran jong u ki la iohsngew ia kata, ki la kyndit eh thred, ki da ong. Haba kumta uei ba lah ban lait im? ²⁶U Jisu te haba u la khmih ia ki u la ong ha ki, Da ki briew kata kabym lah. hynrei da U Blei kiei kiei baroh ki long kiba lah. ²⁷Ynda kumta U Petros u la iathuh bad u la ong ha u, Ha khmih, ngi la iehnoh ia kiei kiei baroh, bad ngi la iabud ia me; haba kumta ngin ioh aiu? ²⁸U Jisu te u la ong ha ki : Shisha nga ong ha phi, ba phi kiba la iabud ia nga, ha ka jingpynthymmai ynda U Khun u briew un shong ha ka khet ka burom jong u, phi ruh phin shong ha ki khadar ki khet, ban bishar ia ki khadar ki jaid Israel. ²⁹Uno uno baroh ruh uba la iehnoh ia ki iing, lane ia ki hynmen hynbew shynrang ne kynthei, lane ia u kpa lane ia ka kmie, lane ia ka tnga lane ia ki khun, lane ia ki bri, na ka bynta ka kyrteng jong nga, un ioh shispah shah ia kata, bad un ioh ka jingim bymjukut ruh. ³⁰Hynrei shibun na kiba long shuwa kin long khadduh; bad kiba khadduh kin long shuwa.

Ki nongtrei ha ka brisoh

20 Naba ka hima ki bneng ka long kum u briew uba u trai iing, uba la leit la dang step ban wer ki nongtrei sha ka brisoh jong u. ²Haba u la iakut te bad kita ki nongtrei shi suka shi sngi, u la phah noh ia ki sha ka brisoh jong u. ³Haba u la leit ruh hamar kaba lai baje, u la iohi ia kiwei kiba ieng kai ha ka jaka iew; ⁴u la ong te ha ki, To khie leit ma phi ruh sha kata ka brisoh, kat kaba biang ruh ngan ai ha phi. Ki ruh ki la leit. ⁵Haba u la leit pat hamar kaba hynriew baje bad kaba khyndai baje, u la leh kumjuh. ⁶Haba u la leit ruh hamar kaba khadwei baje, u la shem ia kiwei pat kiba ieng kai; te u la ong ki, Balei phi iaieng kai hangne baroh shi sngi? ⁷Ki la ong ha u, Naba ym don ba la wan wer ia ngi. U la ong te ha ki, To khie leit ma phi ruh sha kata ka brisoh, kat kaba biang ruh phin ioh. ⁸Ynda la janmiet te, uta u trai brisoh u la ong ha u rangbah jong u, Khot ia kita ki nongtrei, bad to ai ha ki ia ka bainong jong ki, da sdang naduh kiba khadduh haduh kiba shuwa. ⁹Te haba ki la wan kita kiba hamar kaba khadwei baje, ki la ioh uwei uwei mar shi suka. ¹⁰Hynrei haba ki la wan kita kiba mynshuwa, ki la iamut ba kin ioh tam; hynrei ki ruh ki la ioh uwei uwei mar shi suka. ¹¹Haba ki la pdiang te, ki la iakren khñium ia uta u trai iing, ¹²ki ong, Kine kiba khadduh ki la trei tang shi kynta, pynban me la pyniaryngkat ia ki bad ngi, kiba la shah ia kaba eh bad ia kaba shit ka sngi. ¹³U te u la iathuh bad u la ong ha uwei na ki, Ko lok, ngam shym leh kabym hok ia me; mem shym la iakut shi suka bad nga? ¹⁴To shim ia la ka jong to khie leit noh ruh; nga mon ban ai ha une ruh uba khadduh kumba ha me kein. ¹⁵Kam bit ia nga ban leh ia kaba nga mon da la ki jong? ne ka khmat jong me ka long kaba sniew

naba nga long uba bha? ¹⁶Kumta kiba khadduh kin long shuwa, bad kiba shuwa kin long khadduh kein. Naba ki long shibun ia kiba la khot, hynrei khyndiat ba la jied.

U Jisu U kren kaba laisien shaphang la ka jingiap bad ka jingmihpat
(Mk 10 : 32-34; Lk 18 : 31-34)

17 Te katba U Jisu u dang leit kiew sha Jerusalem, u la shim kyrpang ia ki khadar ngut ki synran, bad ha kata ka lynti u la ong ha ki, ¹⁸Ha khmih, ngi iakiew sha Jerusalem, bad yn die noh ia U Khun u brieve ha ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh; bad kin iapynrem ia u ia kaban iap, ¹⁹bad kin ai noh ia u ha ki Jentil ia kaban leh bein bad ban sympat, bad ban sahnarphna ruh; hynrei ha kaba lai ka sngi un mih pat.

Ka jingkyrpad ka kmie U Jakob bad U Ioannis
(Mk 10 : 35-45)

20 Ynda kumta ka kmie ki khun U Sebedi ka la wan ha u bad ki khun jong ka, ka da mane dem ia u, bad ka da pan kaei kaei na u. ²¹U la ong te ha ka, Pha kwah aiu? Ka ong ha u, To hukum ba kine arngut ki khun jong nga kin ioh shong uwei sha kamong jong me, bad uwei sha kadiang jong me, ha ka hima jong me. ²²U Jisu te u da iathuh u la ong, Phim tip ia kaei ba phi pan. Phi lah ban dih na ka khuri na kaba nga ngan sa dih? bad ban pynbaptis ia phi da kata ka jingbaptis da kaba la pynbaptis ia nga? Ki la ong ha u, Ngi lah. ²³U iathuh te ha ki, Phin ioh dih shisha na ka khuri jong nga, bad da kata ka jingbaptis da kaba la pynbaptis ia nga, yn pynbaptis ia phi kein, hynrei ia kaban shong sha kamong jong nga bad sha kadiang jong nga, kam long ka jong nga ban ai, hynrei tang ha kita ia kiba U Kpa jong nga u

la pynkhreh ia ka. ²⁴Haba kita ki shiphew ngut ki la iohsngew ia kata, ki la iabitar ia kita ki arngut shi para. ²⁵U Jisu te u la khot ia ki ha u, bad u la ong, Phi tip ba ki syiem ki Jentil ki leh trai khlieh ia ki, bad kita kiba khraw ki leh donbor halor jong ki: ²⁶kan ym long kumta hapdeng jong phi: hynrei lada uno uno ruh u mon ban long bakhraw hapdeng jong phi, to ai ba un long u shakri jong phi; ²⁷bad lada uno uno ruh u mon ban long rangbah hapdeng jong phi, to ai ba un long u mrav jong phi: ²⁸kumba U Khun u brieve um shym la wan ba yn shakri ia u, hynrei ba u un shakri, bad ba un ai ia la ka jingim ban long ka jingsiewspah ia kiba bun.

U Jisu U pynpeit ruh ia ki khmat ar ngut kiba matlah
(Mk 10 : 46-52; Lk 18 : 35-43)

29 Te haba ki leit noh na Jerikho, u paidbah babun la la bud ia u. ³⁰Ha khmih ruh, haba arngut kiba matlah kiba shong harud lynti ki la iohsngew ba U Jisu u iaid lait, ki la iakyrpad jam, ki da ong, Ko Trai, U Khun U Dabid, to isynei ia ngi. ³¹Uta u paidbah te u la sneng ia ki, ba kin sngap jar, hynrei ki la iakyrpad kham tam, ki da ong, Ko Trai, U Khun U Dabid, to isynei ia ngi. ³²Te U Jisu haba u la ieng, u la khot ia ki, bad u la ong, Phi mon ba ngan leh aiu ia phi? ³³Ki la iaong ha u, Ko Trai, ban pynpeit ia ki khmat jong ngi. ³⁴U Jisu te ba u la sngewsynei, u la ktah ia ki khmat jong ki; te kumne kumne ruh ki khmat jong ki ki la peit, bad ki la iabud ia u.

U Jisu U leit rung shapoh Jerusalem kum U Sylem
(Mk 11 : 1-11; Lk 19 : 28-40; Io 12 : 12-19)

21 Te ynda ki la poi hajan Jerusalem, bad ki la wan ha Bethphage, ha u

lum Olib. ynda kumta U Jisu u la phah ar ngut ki synran, ²u da ong ha ki, Khie leit sha katai ka shnong kaba hamar pyrshah jong phi, te kumne kumne ruh phin shem ia ka kadda ba la teh lem bad u khun; to pyllait *ia ki*, to wallam ruh sha nga. ³Bad lada uno uno ruh un ong ei ei ha phi, phin ong, U Trai u donkam ia ki; te kumne kumne ruh un phah noh ia ki. ⁴Kata baroh te ka la long, ba yn pyndep ia kata ba la ong da u nongiathuhlypa, u da ong, ⁵Iathuh ha ka khun ka Seion, Ha khmih, U Syiem jong pha u wan ha pha, uba jernud bad uba shong halor ka kadda, halor u khun *ka kadda* kaba la ju mlien bad ka lyngkor ruh. ⁶Ki synran te haba ki la leit, bad haba ki la leh kumba U Jisu u la hukum ia ki, ⁷ki la wallam ia ka kadda bad ia u khun, bad ki la siang ia la ki jain halor jong ki; bad ki la pynshong halor ia u. ⁸Te kiba kham bun na uta u paidbah ki la siang ia la ki jain ha ka lynti; kiwei te ki la khyllad ia ki tnat na ki dieng, bad ki la siang ha ka lynti. ⁹Kita ki paidbah de kiba iaid sha shuwa, bad kita kiba bud nadien, ki la iapyrta, ki da ong, Hosanna ia U khun U Dabid! *Long* ba la kyrkhu ia uta uba wan ha ka kyrteng U Trai! Hosanna ha kiba jrong tam eh! ¹⁰Te haba u la wan hapoh Jerusalem, la khihwin kata ka shnong baroh, ki iaong, Uei une? ¹¹Kita ki paidbah te ki la ong, Une u long uta u nongiathuhlypa, U Jisu kein, uba na Nasaret ha Galilaia.

Ka jingpynkhuid ia ka templ

(*Mk 11 : 15-19; Lk 19 : 45-48;*

Io 2 : 13-22)

12 U Jisu te u la leit hapoh ka templ, bad u la beh noh baroh ia kiba die bad ba thied ha ka templ, bad u la pynkyllon ia ki miej jong ki nongiapein sbai, bad ia ki jingshong jong kita kiba die ia ki paro:

¹³bad u la ong ha ki, La thoh: la ka iing jong nga yn khot ka iing jingduwai, hynrei phi, phi la pynlong ka krem nongtuh ia ka.

14 Kiba matlah bad kiba dkoh ruh ki la wan ha u ha ka templ, bad u la pynkhiah ia ki. ¹⁵Haba ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh ki la iohi ia kita ki kam phylla kiba u la leh, bad ia ki khynnah ba ki iapyrta ha ka templ, bad ba ki iaong ruh, Hosanna ia U khun U Dabid! ki la sngewbitar eh, ¹⁶bad ki la ong ha u, Me iohsngew aiu kine ki iaong? U Jisu te u la ong ha ki, Hooid, phim pat ju pule, Na ka shyntur ki khunlung bad kiba dang buin me la pynjana: ia ka jingiaroh? ¹⁷Haba u la iehnoh te ia ki, u la leit noh na kata ka shnong sha Bethania, bad u la thiah miet hangta.

U Jisu U tim ia u dieng dumbur

(*Mk 11 : 12-14, 20-26)*

18 Te haba u wan pat sha shnong mynstep, u la sngew thngan. ¹⁹Haba u la iohi te ia uwei u dieng dumbur harud lynti, u la leit ha u, te um shym la shem ei ei ruh em ha u, hynrei tang ki sla hi; u la ong te ia u, U soh un ym long shuh ha me lano lano ruh. Te kumne kumne ruh u la iap tyrkhong noh uta u dieng dumbur. ²⁰Te haba ki synran ki la iohi, ki la kyndit, ki da ong, Kumno ba une u dieng dumbur u la iap tyrkhong noh kumne kumne ruh? ²¹U Jisu te u la iathuh u la ong ha ki, Shisha nga ong ha phi, lada phi don ka jingngeit, bad phim sngew artatien, phin ym leh tang kata *ia kaba la leh* ia uta u dieng dumbur, hynrei lada phin ong ha une u lum ruh, Long ba la rat noh, bad ba la noh ruh sha ka duriaw, yn sa leh kumta. ²²Bad ia kiei kiei baroh kat kiba phin pan ha ka jingduwai da kaba ngeit, phin pdiang.

Kaba kem ktien shaphang ka iktiar U Jisu
(*Mk 11 : 27-33; Lk 20 : 1-8*)

23 Haba u la wan te ha ka templ. ki rangbah lyngdoh bad ki tymmen basan jong u paidbah ki la wan ha u, haba u dang hikai, ki da ong, Da ka bor aiu ba me leh ia kine kiei kiei ruh? bad uei ba la ai ia kane ka bor ha me? ²⁴Bad U Jisu u da iathuh u la ong ha ki, Nga ruh ngan kylli ia phi kawei ka ktien, lada phin iathuh ia kata ha nga, nga ruh ngan iathuh ha phi da ka bor aiu ba nga leh ia kine kiei kiei ruh: ²⁵Kata ka jingbaptis U Ioannis ka long naei? na bneng, ne na ki briew? Ki te ki iasaid hi paralok, ki iaong, Lada ngin ong, Na bneng, un ong ha ngi, Haba kumta balei ba phim shym la ngeit ha u? ²⁶Hynrei lada ngin ong, Na ki briew, ngi sheptieng ia u paidbah; naba baroh ki iañew ia U Ioannis kum u nongiathuhlypa. ²⁷Ki da iathuh te ki la ong ha U Jisu, Ngim tip. U te u la iathuh ha ki, Nga ruh ngam ong ha phi da ka bor aiu ba nga leh ia kine kiei kiei ruh.

Ka pharshi shaphang ar ngut ki khun

28 Hynrei phi mut kumno? U briew uba la don ar ngut ki khun; te u la wan ha uba nyngkong, bad u la ong, Ko khun, khie leit ban trei mynta ha ka brisoh jong nga. ²⁹Uta u da iathuh te u la ong, Ngam treh, hynrei hadien u da kylla kaba mut, bad u la leit. ³⁰U la wan ruh ha uba hadien, bad u la ong kumjuh. Uta te u da iathuh u la ong, Ngan sa leit, ko kynrad, hynrei um leit. ³¹Uno na kine arngut uba la leh ia ka mon u kpa? Ki ong ha u, Uba nyngkong. U Jisu u ong ha ki, Shisha nga ong ha phi, ba ki nongkhrong bad ki nuti ki leit ha shuwa jong phi sha ka hima U Blei. ³²Naba U Ioannis u la wan ha phi ha ka lynti ka hok, te phim shym la ngeit ha u; hynrei ki nongkhrong bad ki nuti ki la ngeit ha u, hynrei phi, haba phi la

iohi, phim shym la kylla hadien, ia kaban ngeit ha u.

Ka pharshi shaphang ka brisoh

(*Mk 12 : 1-12; Lk 20 : 9-19*)

33 Ha sngew ia kawei pat ka pharshi : La don u briew uba u trai iing, uba la thung ka brisoh, bad u la ker ia ka baroh sawdong, bad u la tih ia ka jaka tylliat wain ha ka, bad u la tei ka iing phira, bad u la ai wai ia ka ha ki nongsumar bri, bad u la leit noh sha kawei pat ka ri. ³⁴Ynda ka aiom kheit soh ka la jan, u la phah ia ki shakri jong u ha kita ki nongsumar bri, ban shim ia ki soh jong ka. ³⁵Kita ki nongsumar bri te haba ki la ia kem ia ki shakri jong u, ia uwei ki la sympat, ia uwei pat ruh ki la pyniap, ia uwei pat de ki la lynthem da ki maw. ³⁶U la phah pat ia kiwei kiwei ki shakri kiba kham kor ia kiba mynnyngkong, te ki la leh kumjuh ia kita ruh. ³⁷Hynrei ha kaba khadduh eh u la phah ia la u khun ha ki, u da ong, Kin iaburom ia u khun jong nga. ³⁸Hynrei haba kita ki nongsumar bri ki la iohi ia uta u khun, ki la iaong paralok hi, Une uban sa long u trai ka brisoh; ia ngin iapyniap noh ia u, ngin iashim ruh ia ka bynta jong u. ³⁹Te haba ki la kem ia u, ki la iashop noh shabar jong kata ka brisoh, bad ki la iapyniap noh. ⁴⁰Namar kata ynda uta u trai kata ka brisoh un wan, un sa leh aiu ia kita ki nongsumar bri? ⁴¹Ki ong ha u, Un pyniap sniew khoit kein ia kita ki bymman, bad un sa ai wai ia ka brisoh ha kiwei pat ki nongsumar, kiban ai ia ki soh ha u ha ki aiom jong ki.

42 U Jisu u ong ha ki, Phim ju la pule ha ki jingthoh : la u maw ia uba ki nongtei ki la bred, ia une la pynlong ha khlich ka dong : kane ka long na U Trai, bad ka long iphylla ha ki khamat jong ngi? ⁴³Namar kata nga ong ha phi, ba yn shim noh ia ka hima U Blei na phi, bad yn ai ia ka ha kynja ki briew kiban

pynmih ia ki soh jong ka. ⁴⁴Jar uba hap te halor une u maw, yn pynmong ia u: hynrei jar ha uba un hap, un pynlwet jin ia u.

⁴⁵Te haba kita ki rangbah lyngdoh bad ki Pharisi ki la iohsngew ia ki pharshi jong u, ki la tip ba u la kren shaphang jong ki. ⁴⁶Haba ki iawad dong te ban kem ia u, ki la sheptieng ia ki paidbah, naba ki la ñiew ia u kum u nongiathuhlypa.

Ka pharshi shaphang ka jingkhawai shongkurim

(Lk 14 : 15-24)

22 U Jisu u la iathuh bad u la ong pat ruh ha ki ha ki pharshi, u da ong. ²Ka hima ki bneng ka long kum uwei u syiem, uba la thaw ka jingkhawai shongkurim ia u khun jong u, ³bad u la phah ia la ki shakri ban khot ia kita ia kiba la iawer sha kata ka jingkhawai shongkurim; ki te kim treh ban wan. ⁴U la phah pat ia kiwei ki shakri, u da ong, Iathuh ha kita ia kiba la iawer, Ha khmih, nga la khreh ia ka jingkhawai jong nga; la pyniap ia ki masi dab bad ia kiba sngaid jong nga, bad ia kiei kiei baroh la khreh; to wan sha ka jingkhawai shongkurim. ⁵Hynrei ki kim da suid ñiew, ki shu ialeit noh ruh, uwei sha la ka bri, uwei pat ruh sha la ka jingkhaii. ⁶Kiwei pat kiba sah te haba ki la kem ia ki shakri jong u, ki la leh bein bad ki la pyniap ia ki. ⁷Te haba uta u syiem u la iohsngew u la sngew bitar lep kein; te haba u la phah ia ki nongiapom jong u, u la pynduh noh ia kita ki nongpyniap, bad u la thang ia ka shnong jong ki. ⁸Ynda kumta u la ong ha ki shakri jong u, La khreh shisha ia ka jingkhawai shongkurim, hynrei kita ia kiba la iawer kim long kiba dei. ⁹Namar kata to khie leit sha kaba ki iashem ki lad, bad ia kat kiba phin shem, to khot sha kata ka jingkhawai shongkurim. ¹⁰Kumta kita ki shakri haba ki la leit sha kita ki lynti,

22 : 13 Mt. 8 : 12; 25 : 30; Lk. 13 : 28.

ki la ialum ia baroh kat kiba ki la shem, ia ki bymman bad ia kiba bha ruh; te ki la pyndap ia kata ka jingkhawai shongkurim da kiba iashong bam.

¹¹Haba uta u syiem u la wan hapoh te ban jngoh ia kiba iashong bam, u la ioi hangta ia u briew ubym shym la kup ka jain ka jingkhawai shongkurim: ¹²bad u la ong ha u, Ko lok, kumno ba me la wan hapoh hangne khlem ka jain ka jingkhawai shongkurim? U te um nang ong shi kyntien ruh. ¹³Ynda kumta uta u syiem u la ong ha kita ki shakri, To khum ia u bad kti bad kjat, to rah noh, to bred ruh ia u sha kaba dum kaba kham jngai; hangta yn long kaba lynñiar bad kum dait bniat. ¹⁴Naba bun ki long ba la khot, hynrei khyndiat ba la jied.

Shaphang kaba ai khajna

(Mk 12 : 13-17; Lk 20 : 20-26)

¹⁵Ynda kumta ki Pharisi ki la leit ban iasylla kumno ba kin ioh iariam ia u ha ka ktien. ¹⁶Te kumta ki la phah ha u ia ki synran jong ki, lem bad ki nongbud U Herod, ki iaong, Ko Nonghi-kai, ngi tip ba me long uba shishñ, bad ba me hikai ia ka lynti U Blei ha kaba shisha, bad ba mem ñiew iano ruh; naba mem khmih ia ka khmat ki briew: ¹⁷namar kata, to ong ha ngi, Me mut kumno? Ka bit ne em ban ai khajna ha u Kaisar? ¹⁸U Jisu te ba u la tip ia ka buit bymman jong ki, u la ong, Balei phi pynshoi ia nga, phi kiba arsap? ¹⁹To pyni ia u sbai khajna ha nga. Ki la wallam te ha u shi suka. ²⁰U ong ruh ha ki, Kane ka dur bad ka jingthoh shalor ki jongno? ²¹Ki ong ha u, Ki jong U Kaisar. Hangta u ong ha ki, Naba kumta ai noh ha U Kaisar ia ki jong U Kaisar, bad ha U Blei ia ki jong U Blei. ²²Te haba ki la iohsngew ia kata, ki la kyndit, bad haba ki la iehnoh ia u, ki la leit noh.

Shaphang ka jingmihpat*(Mk 12 : 18-27; Lk 20 : 27-40)*

23 Ha kata ka sngi ki la wan ha u ki Saddusi, kiba ong ba ka jingmihpat kam long : te ki la kylli ia u, ²⁴ki da ong, Ko Nonghikai, U Moses u la ong, Lada uno uno ruh u iap noh, ubym don khun, ba u para jong u un shongkurim ia ka tnga jong u, bad un pynmih symbai ia la u hynmen. ²⁵La don te bad nga ki hynñiew ngut shi para : te uba shuwa haba u la shongkurim, u la iap noh, te naba um don khun, u la iehnoh ia la ka tnga ha u para jong u. ²⁶Kumjuh ruh uba shisien bud, bad uba arsien bud, ha ban da lut kita ki hynñiew ngut. ²⁷Hadien kita baroh te ka la iap noh kata ka kynthei ruh. ²⁸Namar kata ha ka jingmihpat, kan long ka tnga jongno na kine ki hynñiew ngut? naba baroh ki la ioh kurim ia ka.

29 U Jisu u da iathuh te u la ong ha ki, Phi bakla, ba phim tip ia ki jingthoh, lymne ia ka bor U Blei. ³⁰Naba ha kata ka jingmihpat kim iashong kurim kein, lymne iapynshong kurim, hynrei ki long kum ki angel U Blei ha bneng. ³¹Hynrei shaphang kata ka jingmihpat ki nongiap, phim shym la pule ia kata ba la ong U Blei ha phi, u da ong, ³²Nga uba U Blei U Abraham, bad U Blei U Isaak, bad U Blei U Jakob ruh? U Blei um long U Blei kiba iap hynrei jong kiba im. ³³Haba kita ki paidbah te ki la iohsngew ia kata, ki la sngewphylla na ka jinghikai jong u.

Ka hukum kaba kongsan tam*(Mk 12 : 28-34; Lk 10 : 25-28)*

34 Te haba ki Pharisi ki la iohsngew ba u la pynduh nia ia ki Saddusi, ki la ialum lang. ³⁵Uwei u riwsaid te uba na ki, khnang ban tynjuh ia u, u la kylli. ³⁶Ko Nonghikai, kano ka hukum kaba khraw kaba na ka hukum? ³⁷U Jisu te u la

iathuh ha u, Men icit ia U Trai uba U Blei jong me da ka dohnud jong me baroh, bad da ka mynsiem jong me baroh, bad da ka jingmut jong me baroh. ³⁸Kane kein ka long ka hukum kaba nyngkong bad kaba khraw. ³⁹Kaba ar ruh ka long kum kata, Men icit ia u paramarjan jong me kumba ia lade. ⁴⁰Ha kita ki ar hukum la sdien ia ka hukum baroh, bad ia ki nongiathuhlypa.

Ka jingkylli shaphang U Messiah*(Mk 12 : 35-37; Lk 20 : 41-44)*

41 Haba ki dang sah lang ki Pharisi, U Jisu u la kylli ia ki, ⁴²u da ong, Phi mut kumno shaphang U Khrist? u long u khun jongno? Ki la iathuh ha u, U jong U Dabid. ⁴³U iathuh ha ki, Haba kumta, kumno ba U Dabid da U Mynsiem u khot U Trai ia u? u da ong.

44 U Trai u la ong ha U Trai jong nga, To shong sha kamon jong nga, tadynda ngan pynlong ia kiba shun ia me ka jingjuh hapoh ki kjat jong me.

45 Lada U Dabid te u khot U Trai ia u, kumno ba u long u khun jong u? ⁴⁶Ym don te uba lah ban iathuh shi kyntien ia u, lymne ym don uba shlan kylli shuh ia u naduh kata ka sngi.

U Jisu U pynrem ia ki Nongthoh bad ki Pharisi*(Mk 12 : 38-40; Lk 11 : 37-52; 20 : 45-47)*

23 Ynda kumta U Jisu u la ialap ha ki paidbah, bad ha ki synran jong u, ²u da ong, Ki nongthoh bad ki Pharisi ki shong ha ka jingshong U Moses : ³namar kata, ia kiei kiei baroh katba kin ong ha phi ban sumar, to phin sumar, bad leh ruh : hynrei katba kum ki jingleh jong ki, phi wat leh : naba ki ong, te kim leh hi. ⁴Naba ki teh ki jingbah kiba khia bad kiba eh ban bah, bad ki buh ha ki tyrpeng ki brierw : hynrei ki

kim mon ban pynkhih ia ki da ka shynriahti jong ki. ⁵Hynrei ia ki jingleh jong ki baroh ki leh khnang ia kaban iohi da ki briew: namar ki pynpyiar ia la ki philakteri, bad ki pynkhrav ia ki rmiang ki jain jong ki, ⁶ki ieit ruh ia ki jaka badon nam tam ha ki jingkhawai, bad ia ki jingshong bakor tam ha ki synagog. ⁷bad ia ki jingnguh de ha ki iew, bad ba yn khot ruh ia ki da ki briew. Ko Rabbi. ⁸Hynrei ia phi wat shah ban khot Rabbi: naba uwei u long U Nonghikai jong phi uba U Khrist: phi te phi long shi para baroh. ⁹Wat khot ruh u kpa jong phi *iano iano ruh* uba ha ka khyndew: naba uwei u long U Kpa jong phi, uba ha bneng. ¹⁰Lymne wat ai ba yn khot ia phi ki nongialam: naba uwei u long U Nongialam jong phi, uba U Khrist. ¹¹Hynrei uta uba long kham khraw na phi, un long kein u shakri jong phi. ¹²Uno uno ruh de uban pynkhrav ia lade, yn pynpoh: uno uno ruh uban pynpoh te ia lade, yn pynkhrav.

¹³Hynrei kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi bam duh ia ki iing ki riewkynthei, te phi duwai ilan khnang ban tyllep: namar kata phin ioh diang ka jingshitom kaba kham khraw. ¹⁴Kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi khang ia ka hima ki bneng ha khmat ki briew: naba phi phim leit hapoh, lymne phim shah ia kita kiba leit ban leit hapoh. ¹⁵Kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi iaid sawdong ia ka duriaw bad ka ryngkew ban pynkylla niam ia uwei: te haba u la kylla, phi pynlong ia u u khun dujok uba arshah ia phi hi.

¹⁶Kordit ia phi, ki nongialam bamatlah! kiba ong ba uno uno ruh uban smai ha ka templ, kam long ei ei ruh em: hynrei uno uno ruh uban smai ha ka

ksiar ka templ, u la teh ia lade. ¹⁷Phi kiba bieit bad bamatlah! naba kano ka long kaba kham khraw, kata ka ksiar, lane kata ka templ kaba pynkyntang ia kata ka ksiar? ¹⁸Ruh, ba uno uno ruh uban smai ha ka duwan, kam long ei ei ruh em: hynrei uno uno ruh uban smai ha kata ka jingainguh kaba halor jong ka, u teh ia lade. ¹⁹Phi kiba bieit bad bamatlah! naba kano kaba kham khraw, kata ka jingainguh, lane kata ka duwan kaba pynkyntang ia ka jingainguh? ²⁰Namar kata kein, jar uba smai ha kata ka duwan, u smai ha ka, bad ha kiei kiei baroh kiba halor jong ka. ²¹Jar uba smai ruh ha ka templ, u smai ha ka, bad ha uta uba shong sah ha ka. ²²Jar uba smai ruh ha ka bneng, u smai ha ka khet U Blei, bad ha uta uba shong halor jong ka.

²³Kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi ai ia kaba shiphew na ka pudina bad na ka dill bad na ka kummin, bad phi iehnoh te ia kita kiei kiei kiba kham khia ki jong ka hukum, ia ka hok, bad ia ka jingisynei, bad ia ka jinggeit: ka la dei kein ia phi ban leh ia kine, bad ban ym iehnoh ia kita kiwei. ²⁴Phi ki nongialam bamatlah, kiba jar noh ia u kain rit, bad kiba nguid pynban ia ka ut!

²⁵Kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi pynkhuid ia kaba shabar ia ka khuri bad ia ka pliang, hynrei shapoh ki dap da ka jinglute bad ka jinglatot. ²⁶Me u Pharisi bamatlah! to pynkhuid shuwa ia kaba shapoh ka khuri bad ka pliang, ba kaba shabar jong ki kan ioh long khuid ruh.

²⁷Kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi long kum ki jingtep ba la pynlieh, kiba imat ibha shisha na shabar, hynrei shapoh kiba dap da ki shyieng jong kiba iap, bad da

23 : 5 Mt. 6 : 1; Dt. 6 : 8; Jk. 15 : 38. 23 : 11 Mt. 20 : 26-27, Mk. 9 : 35; 10 : 43-44; Lk. 22 : 26.

23 : 12 Lk. 14 : 11; 18 : 14. 23 : 22 Isa. 66 : 1; Mt. 5 : 34. 23 : 23 Leb. 27 : 30. 23 : 27 Kam, 23 : 1.

ka jakhlia baroh. ²⁸Kumta phi ruh, na shabar phi pynpaw kum kiba hok ha ki bried, hynrei shapoh phi la dap da kaba arsap bad da kaba sniew.

29 Kordit ia phi, ki nongthoh bad ki Pharisi, kiba arsap! naba phi tei ia ki jingtep ki nongiathuhlypa, bad phi pynibha ia ki maw jingtep kiba hok. ³⁰bad phi ong, Lada ngi la long ha ki sngi ka rta ki kpa jong ngi, ngin ym da la long kiba iasylla lem bad ki ha ka jingpyniap ia kita ki nongiathuhlypa. ³¹Kumta phi iaphla ia lade, ba phi long ki khun jong kita kiba la pyniap ia ki nongiathuhlypa. ³²Te to pyndap noh phi ia kata ka jingthew ki kpa jong phi. ³³Ah ki bsein! ki khun ki ksiew ki sein puh! kumno phin ioh lait na ka jingshitom ka dujok? ³⁴Naba kumta, ha khmih, nga phah ha phi ia ki nongiathuhlypa, bad ia ki riewstad, bad ia ki nongthoh ruh: te ia kiba na ki phin pyniap noh, bad phin sahnarphna: bad ia kiwei na ki phin sympat ha ki synagog jong phi, bad phin beh bein ruh na ka shnong sha ka shnong: ³⁵kumta kan wan hap ha phi kein ia ka snam bahok baroh ia kaba la pynmih noh ha ka khyndew, naduh ka snam U Abel uba hok haduh ka snam U Sakharaiiah u khun U Barakhaiah, ia uba phi la pyniap marpdeng ka jaka kyntang bad ka duwan. ³⁶Shisha nga ong ha phi, ba kine kiei kiei baroh kin wan hap ha kane ka pateng bynriew.

U Jisu U iam na ka bynta ka Jerusalem
(Lk 13 : 34-35)

37 Ah! Jerusalem, Jerusalem! pha kaba pyniap noh ia ki nongiathuhlypa, bad kaba lynthem maw ia kita ia kiba la phah ha pha! katno sien ba nga la kwah ban kdup ia ki khun jong pha, kumba ka syiar ka kdup ia ki khun jong ka hapoh ki thapbniang jong ka, phi te

phim mon. ³⁶Ha khmih, ia ka iing jong phi la iehnoh ha phi ka iing-jah. ³⁹Naba nga ong ha phi, Phin ym iohi shuh ia nga naduh mynta, tadynda phin ong. Long ba la kyrkhu ia uta uba wan ha ka kyrteing U Trai.

U Jisu U iathuhlypa ia ka jingpynduh ia ka templ

(Mk 13 : 1-2; Lk 21 : 5-6)

24 Te U Jisu u la mih noh, bad u la leit noh na ka templ; te ki synran jong u ki la wan ia kaban pyni ha u ia ki jingtei jong ka templ. ²U Jisu te u la ong ha ki, Phin iohi ia kine kiei kiei baroh? Shisha nga ong ha phi, Yn ym iehnoh hangne u maw halor u maw, ia uban ym pynhap noh.

Kaba sdang jong ki jingjynjar

(Mk 13 : 3-13; Lk 21 : 7-19)

3 Te haba u dang shong halor u lum ki Olib, ki synran ki la wan ha u jar jar, ki iaong. To iathuh ha ngi, lano ba kine kiei kiei ruh kin long? bad kaba kumno ka dak ka jingwan jong me, bad kaba wai noh kane ka pyrthei? ⁴Te U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ki, To sumar ba uno uno ruh un ym shukor ia phi. ⁵Naba bun kin iawan ha ka kyrteing jong nga, ki da ong. Ma nga uba U Khrist, bad kin shukor ia shibun. ⁶Bad phin sa rohsngew shaphang ki thma bad ki jingbna ia ki thma: to sumar, phi wat sngewkhuslai: naba ka dei ba kine kiei kiei baroh kin long: hynrei kaba kut kam pat la jia. ⁷Naba ka kynja bynriew kan ieng ialeh ia ka kynja bynriew, bad ka hima ruh ia ka hima: bad kin long ki nemsniew bad ki jingiapthem ruh, bad ki jingkhyniuh jumai ha shibun ki jaka. ⁸Hynrei kine baroh ki long tang ki jingsdang ki jingjynjar.

9 Ynda kumta kin ai noh ia phi ha ka shitom, bad kin iapyniap noh ia

phi; bad phin long kiba la shun da ki kynja bynriew baroh na ka bynta ka kyrteng jong nga. ¹⁰Ynda kumta te shibun kin iathut, bad kin iadie paralok, bad kin iashun paralok. ¹¹Bun ki nong-iathuhlypa lamler ruh kin mih, bad kin shukor ia shibun. ¹²Te namar ba ka pop kan man bun, ka jingieit kiba bun kan man khriat. ¹³Hynrei jar uba da iaineh haduh kaba kut, uta kein uban ioh laitim. ¹⁴Te ia kane ka gospel jong ka hima yn ialap ha ka pyrthei baroh, ia kaban long ka jingphla ha ki kynja bynriew baroh: ynda kumta kein kan jia kata kaba kut.

Ka jingijli bapynduh

(*Mk* 13 : 14-23; *Lk* 21 : 20-24)

¹⁵Namar kata ynda phin iohi ia kata ka jingijli bapynduh, ba la ong shaphang jong ka da U Daniel u nongiathuhlypa, ba ka da ieng ha ka jaka bakhuid (jar uba pule un da sngap). ¹⁶ynda kumta kita kiba ha ka Judia to ai kin iaphet iap noh sha ki lum. ¹⁷Jar uba halor iing, wat ai un hiar ban shim ei ei ruh na ka iing jong u. ¹⁸Jar uba ha ka lyngkha ruh, wat ai un wan kylla dien pat ban shim ia ki jainkup jong u. ¹⁹Hynrei kordit ia kita kiba la punkhun bad ia kiba ai buin ha kita ki sngi! ²⁰Hynrei phin duwai ba kata ka jingphetiap noh jong phi kan ym long myntlang, lymne ha ka sngi sabbaton. ²¹Naba hangta ka kordit bah kan long, kat kaba ym pat ju long naduh myndanglong ka pyrthei haduh mynta, em, lymne kan ym long shuh ruh. ²²Te lynda pyndkut noh ia kita ki sngi. Kan ym lait im kawei ka doh: hynrei na ka bynta kiba la jied, yn pyndkut noh ia kita ki sngi. ²³Ynda kumta lada uei uei ruh un ong ha phi, Ha khmih, hangne uba U Khrist, lane hangtai: phi wat ngeit. ²⁴Naba ki khrist

lamler, bad ki nongiathuhlypa lamler, kin mih, bad kin pyini ia ki dak kiba khraw bad ki jingphylla, kat ban shukor, lada lah, wat ia kiba la jied. ²⁵Ha khmih, nga la iathuhlypa ha phi. ²⁶Namar kata lada kin ong ha phi, Ha khmih, u don ha ri khlaw: phi wat mih noh: Ha khmih, u don ha ki pulit bajarjar: phi wat ngeit. ²⁷Naba kumba ka mih noh ka leilieh na mihngi, bad ka shai haduh sepngi, kumta ruh kan long ha kata ka jingwan U Khun u briew. ²⁸Naba haei haei ruh ha kaba don ka metiap, hangta kein kin ialang ki pukni.

Ka jingwan U Khun U Briew

(*Mk* 13 : 24-27; *Lk* 21 : 25-28)

²⁹Kumne kumne ruh, hadien ka jynjar kita ki sngi, ia ka sngi yn pyndum, bad u bnai un ym ai la ka jingshai, bad ki khluur kin hap na bneng, bad yn pynkhyntiuh ia ki bor ki bneng. ³⁰Ynda kumta te ka dak U Khun u briew kan paw ha bneng: te hangta ki jaid bynriew baroh ka pyrthei kin ialynniar lympat, haba kin iohi ba u wan U Khun u briew ha ki lyoh bneng da ka bor bad ka burom bakhraw. ³¹Un phah noh ruh ia ki angel jong u da ka jingsawa bakhraw ka turoi, bad kin ialum lang ia kiba la jied jong u na ki saw lyer, naduh kiba kut ki bneng haduh kiba kut jong ki.

Ka jinghikai na u dieng dumbur

(*Mk* 13 : 28-31; *Lk* 21 : 29-33)

³²To nang te ia ka pharshi na u dieng dumbur: haba ka tnat jong u ka la khie lung, bad ka sei sla, phi tip ba ka lyiur ka la jan; ³³kumjuh ma phi ruh, haba phin iohi ia kine kiei kiei baroh, to tip ba ka long hajan, ha ki jingkhang. ³⁴Shisha nga ong ha phi, Kane ka pateng bynriew kan ym leit noh, tadynda la pyndep noh ia kine kiei kiei baroh.

³⁵Ka bneng bad ka khyndew kin leit noh, hynrei ki ktien jong nga kin ym leit noh satia.

Ym don ba tip ia ka sngi lane ia ka por
(*Mk 13 : 32-37; Lk 17 : 26-30, 34-36*)

36 Hynrei shaphang kata ka sngi bad kata ka por ruh ym don ba tip, lymne ki angel ki bneng, hynrei tang U Kpa jong nga hi. ³⁷Te kumba *la long* ki sngi U Noah, kumta ruh kan long kata ka jingwan U Khun u bried. ³⁸Naba kumba ka la long ha kita ki sngi kiba mynshuwa kata ka jingshle i ba ki iabam ki iadih, ba ki iashong kurim ki iapynshong kurim, tadynda kata ka sngi ba U Noah u la leit hapoh kata ka iing lieng; ³⁹bad kim shym la suid niew tadynda ka la wan kata ka jingshle i, bad ka la rong noh ia ki baroh; kumta ruh kan long kata ka jingwan U Khun u bried. ⁴⁰Ynda kumta ar ngut kin iadon ha ka lyngkha; ia uwei la shim noh, te ia uwei pat la iehnoh. ⁴¹Ar ngut kin iashong tylliat ha ka ung tylliat; ia kawei la shim noh, te ia kawei pat la iehnoh. ⁴²Namar kata to sharai; naba phiin tip ha kano ma ka sngi ba u wan U Trai jong phi. ⁴³Ia kane te phi tip, ba lada u trai iing u la tip ha kano ka por ba un wan u nongtuh, un da la ap, bad un ym da shah ban prat ia ka iing jong u. ⁴⁴Naba kumta, phi ruh to long kiba la klo; naba ha ka por ba phum mut, u wan U Khun u bried.

Ki shakri babha bad babyman
(*Lk 12 : 41-48*)

45 Naba kumta uno uba long u shakri bangeit bad bastad, ia uba u kynrad jong u u la buh halor kiba ha iing jong u, ia kaban ai ha ki ia ka jingbam ha ka por kaba biang? ⁴⁶Suk uta u shakri, ia uba u kynrad jong u haba u wan un shem ba u ich kumta. ⁴⁷Shisha nga ong ha phi, ba un buh ia u halor kiei kiei baroh kiba u don. ⁴⁸Hynrei lada uta u shakri

24 : 37 Jen. 6 : 5-8. 24 : 39 Jen. 7 : 6-24. 24 : 25 : 11-12 Lk. 13 : 25.

bymman te un ong ha la ka dohnud, U Kynrad jong nga u tud ban wan: ⁴⁹bad u sdang ban shoh ia ki para shakri jong u, bad ban iabam iadih ruh lem bad kiba buaid; ⁵⁰u kynrad uta u shakri un wan ha ka sngi ha kaba um mut, bad ha ka por ha kaba um tip: ⁵¹te un shop noh da sympat ia u, bad un buh ia ka bynta jong u lem bad kiba arsap; hangta yn long kaba lynfiar bad kum dait bniat.

Ka parshi ki shiphew ngut ki theisotti

25 Ynda kumta ka hima ki bneng kan long kum ki shiphew ngut ki theisotti, kiba haba ki la shim ia ki sharak jong ki, ki la mih noh ia kaban leit tan ia u nongleiturim. ²San ngut te na ki ki la long kiba stad bad san ngut kiba bieit. ³Kita kiba bieit, haba ki la shim ia ki sharak jong ki, kim shym la shim ruh ia ka umphniang lem bad ki. ⁴Hynrei kita kiba stad ki la shim ia ka umphniang ha ki khulpi jong ki lem bad ki sharak jong ki. ⁵Haba uta u nongleiturim u pyntud, ki la samthiah baroh, bad ki la ioththiah. ⁶Hynrei mynshiteng synnia la long ka jingpyrta, Ha khmih, u wan u nongleiturim! to mih ban leit tan ia u. ⁷Ynda kumta kita ki theisotti baroh ki la iaieng, bad ki la shna ia ki sharak jong ki. ⁸Kita kiba bieit te ki la ong ha kita kiba stad, To ai ha ngi na ka umphniang jong phi, naba ki sharak jong ngi kin sa lip. ⁹Hynrei kita kiba stad ki la iathuh, ki iaong, Ba ich kan ym dap ia ngi bad ia phi ruh, to khie leit kein sha kita kiba die, bad da thied ia lade. ¹⁰Haba ki dang ialcit ban thied te, u la wan uta u nongleiturim; te kita kiba la klo; ki la leit hapoh lem bad u sha ka jingkhawai shongkurim; te la khang ia ka jingkhaw. ¹¹Hadien kata te ki la wan ruh kita kiwei ki theisotti, ki da ong, Ko kynrad, kynrad, to plie ia ngi! ¹²U la iathuh te u la ong, Shisha nga ong ha phi, Ngam iathuh ia

Lk. 12 : 39-40. 25 : 1 Lk. 12 : 35.

phi. ¹³Namar kata to sharai, naba phim tip lymne ia ka sngi lymne ia ka por ha kaba u wan U Khun u bried.

Ka pharshi ki talent

(Lk 19 : 11-27)

14 Naba kumta *ka long* kumba u bried uban sa leit jingleit sha kawei ka ri, uba la khot ia ki shakri jong u, bad u la ai ha ki ia ki spah jong u. ¹⁵Te ha uwei u la ai san talent, ha uwei pat ruh ar, ha uwei pat ruh kawei; ha uwei pa uwei katba kum ka buit jong u hi: te kumne kumne ruh u la leit sha la ka jingleit. ¹⁶Ynda kumta uta uba la ioh-diang ia ki san talent, u la leit khai bad ki, bad u la pynman ia kiwei ki san talent. ¹⁷Kumjuh ruh uta uba ar, uta ruh u la ioh nong kiwei pat ar. ¹⁸Uta te uba la ioh diang ia kawei, u la leit tih thliw ha ka khyndew, bad u la buhreh noh ia u sbai u kynrad jong u. ¹⁹Te ynda la kham slem, u kynrad jong kita ki shakri u wan, u iakhein bad ki. ²⁰Ynda kumta uta uba la ioh diang ia ki san talent u la wan, bad u la wallam ia ki san tylli kiwei ki talent, u da ong. Ko kynrad, me la ai ha nga san talent: ha khmih nga la ioh nong san tylli kiwei ki talent. ²¹Te u kynrad jong u u la ong ha u, Bha, me u shakri babha bad bangeit: me la minot ha kiba khyndiat, ngan buh ia me halor kiba bun: to khie leit shapoh ka jingkmén u kynrad jong me. ²²Uta uba la ioh diang ia ki ar talent ruh u la wan, u la ong, ko kynrad, me la ai ha nga ar talent: ha khmih nga la ioh nong artylli kiwei ki talent. ²³U kynrad jong u u la ong ha u, Bha me u shakri babha bad bangeit: me la minot ha kiba khyndiat, ngan buh ia me halor kiba bun: to khie leit shapoh ka jingkmén u kynrad jong me. ²⁴U la wan ruh de uta uba la ioh diang ia kawei ka talent, u la ong. Ko kynrad, nga la tip ba me long u bried uba eh, uba ot

na kaba mem shym la bet, bad uba lum na kaba mem shym la pynsaphred: ²⁵kumta, ba nga la sheptieng, nga la leit buhreh ia ka talent jong me ha ka khyndew; ha khmih me la ioh la ka jong. ²⁶U kynrad jong u te u da iathuh u la ong ha u. Me u shakri bymman bad baalhia, me la tip ba nga ot na kaba ngam shym la bet, bad ba nga lum na kaba ngam shym la pynsaphred: ²⁷ka la dei ia me namar kata ban ai ia u sbai jong nga ha kiba ai sut, ba haba nga wan te ngan da ioh shim ia la ka jong bad ia ka sut. ²⁸Namar kata to shim noh na u ia kata ka talent, to ai ruh ha uta uba don ki shiphew talent. ²⁹Naba ha uwei pa uwei uba don, yn ai, un ioh kaba dap tam ruh: hynrei na uta ubym don, wat ia kata kaba u don yn shim noh na u. ³⁰To bred noh te ia uta u shakri bymmyn-toi sha kaba dum kaba kham jngai: hangta yn long kaba lynniar bad kum dait bniat.

Ka jingbishar ia ki jaid bynriew

31 Ynda U Khun u bried un wan te ha ka burom jong u, bad ki angel ba-khuid baroh lem bad u, ynda kumta un shong halor ka khet ka burom jong u. ³²bad yn ialum lang ia ki bynriew baroh ha khmat jong u: bad un pyniakhlad ia ki uwei na uwei pat, kumba u nong-aplangbrot u pyniakhlad ia ki langbrot na ki blang; ³³te un buh ia ki langbrot sha kamón jong u, hynrei ia ki blang sha kadiang. ³⁴Ynda kumta U Syiem un ong ha kita sha kamón jong u. To wan phi ia kiba la kyrkhu jong U Kpa jong nga, to ioh ia ka hima, ia kaba la pyn-khreh kein ia phi na myndanglong ka pyrthei. ³⁵Namar nga la thngan, te phi la ai ha nga ban bam: nga la sliang, te phi la ai dih ia nga: nga la long nongwei, te phi la khot lem ia nga: ³⁶balyngkhuid, te phi la pynkup jain ia nga: nga la pang,

te phi la wan sumar ia nga; nga la long ha ka byndi, te phi la wan ha nga. ³⁷Ynda kumta kita kiba hok kin iathuh ha u, kin ong, Ko Trai, mynno ba ngi la iohi ba me la thngan; bad ngi la ai bam? lane ba me la sliang, bad ngi la ai di? ³⁸mynno ruh ba ngi la iohi ba me long nongwei, bad ngi la khot lem ia me? lane balyngkhuid, bad ngi la pyngkup jain? ³⁹mynno te ba ngi la iohi ba me pang, lane ha ka byndi, bad ngi la wan ha me? ⁴⁰Uta U Syiem te un iathuh bad un ong ha ki, Shisha nga ong ha phi, Ha kaba phi la leh ia ka ha uwei uba rit tam na kine ki para jong nga, phi la leh kein ha nga. ⁴¹Ynda kumta un ong ha kita ruh sha kadiang, To khie leit noh na nga, phi ia kiba la tim, sha ka ding ka bymjukut, ia kaba la buh lypa ia u Soitan bad ia ki angel jong u! ⁴²Namar nga la thngan, te phim shym la ai ha nga ban bam; nga la sliang, te phim shym la ai di? ia nga; ⁴³nga la long nongwei, te phim shym la khot lem ia nga; balyngkhuid, te phim shym la pyngkup jain ia nga; bapang, bad ha ka byndi ruh, te phim shym la wan sumar ia nga. ⁴⁴Ynda kumta ki ruh kin iathuh ha u, kin ong, Ko Trai, mynno ba ngi la iohi ba me la thngan, lane ba me la sliang, lane nongwei, lane balyngkhuid, lane bapang, lane ha ka byndi, bad ngim shym la shakri ia me? ⁴⁵Ynda kumta un iathuh ha ki, un ong, Shisha nga ong ha phi, Ha kaba phim shym la leh ia ka ha uwei na kine kiba rit tam, phim shym la leh kein ha nga. ⁴⁶Kine kin leit noh te sha ka shitom bymjukut, hynrei kiba hok sha ka jingim bymjukut.

Ka jingiasylla pyrsah la U Jisu

(Mk 14 : 1-2; Lk 22 : 1-2;

Io 11 : 45-53)

26 Ka la jia ruh, haba U Jisu u la lah wai noh ia kita ki ktien baroh, u la ong ha ki synran jong u, ²Phi tip ba ynda

25 : 46 Dan. 12 : 2. 26 : 2 Ek. 12 : 1-27. 26 : 7 Lk. 7 : 37-38. 26 : 11 Dt. 15 : 11.

sa ar sngi kan long ka niam ka jinglait; ynda kumta yn ai noh ia U Khun u bried ia kaban sahnarphna ia u.

3 Ynda kumta ki la ialang ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh bad ki tymmen basan jong u paidlang, ha ka iingbah u rangbah lyngdoh, ia uba ki khot U Kaiaphas; ⁴te ki la iasylla ba kin ioh kem tuh ia U Jisu, ba kin ioh pyngkup noh. ⁵Hynrei ki la iaong, Ym ha ka niam ka jinglait, ba ioh ka jingkhinhwin kan long hapdeng u paidbah.

Kaba pyrsleh ia U Jisu ha Bethania

(Mk 14 : 3-9; Io 12 : 1-8)

6 Haba U Jisu u dang don te ha Bethania, ha iing uta U Simon uba pang niangthohlieh, ⁷ka la wan ka kynthei ha u kaba don ka dabi alabaster ka jingsleh kaba kordor eh, bad ka la theh ha ka khlieh jong u haba u shong bam. ⁸Haba ki synran jong u te ki la iohi, ki la sngew bitar, ki da ong, ia ka ban lei kane ka jinglehnohei? ⁹Namar lah eh ban die bun sbai ia kane ka jingsleh, bad ban ioh ai ha kiba duk. ¹⁰Haba U Jisu u la tip te, u la ong ha ki, Balei phi pyngklusai ia ka kynthei? namar ka la leh ia ka jingleh babha ia nga; ¹¹naba phi ioh ia kiba duk lem bad phi ha la ka sngi, hynrei ia nga phim ioh kein ha la ka sngi. ¹²Naba haba ka la theh ia kane ka jingsleh ha ka met jong nga, ka la leh kein ia kaban kyllan musla ban tep ia nga. ¹³Shisha nga ong ha phi, Shano shano ruh sha kaba yn ialap ia kane ka gospel ha ka pyrslei baroh, yn iathuh ruh ia kane kaba ka la leh, ia kaban kynmaw ia ka.

U Judas u wad dong ban die noh ia U Jisu

(Mk 14 : 10-11; Lk 22 : 3-6)

14 Ynda kumta uwei na ki khadar ngut, ia uba ki khot U Judas Iskariot, u la leit ha kita ki rangbah lyngdoh, ¹⁵u la ong, Phin ai aiu ha nga, ba ngan die noh

ia u ha phi? Ki la thew te ha u laiphew ki sbai rupa. ¹⁶Naduh kata te u la wad dong kaba bit ba un ai noh ia u.

U Jisu U bam ia ka niam ka jinglait

bad ki synran jong U

(*Mk 14 : 12-21; Lk 22 : 7-14, 21-23;*

Io 13 : 21-30)

¹⁷Te ha ka sngi kaba nyngkong u kpu bakhlem thiat ki synran ki la wan ha U Jisu, ki da ong, Me mon hangno ba ngin iakhreh ia me ban bam ia ka niam ka jinglait? ¹⁸U la iathuh te, To khie leit shapoh kato ka nongbah sha uta u briew, bad ong ha u, U Nonghikai u ong, Ka por jong nga ka la jan; ngan rakhe ia ka niam ka jinglait ha iing jong me, lem bad ki synran jong nga. ¹⁹Ki synran te ki la leh kumba U Jisu u la batai ia ki; bad ki la iakhreh ia kata ka niam ka jinglait.

²⁰Haba la janmiet te, u la iashong bam bad kita ki khadar ngut. ²¹Te haba ki dang iabam, u la ong, Shisha nga ong ha phi, ba uwei na phi un die noh ia nga. ²²Te ki la sngewsih eh, bad ki la sdang uwei pa uwei na ki ban iaong ha u, Ma nga, ko Trai? ²³U da iathuh u la ong, Uta uba pynggam ia la ka kti ha ka pliang lem bad nga, uta kein uban die noh ia nga. ²⁴U Khun u briew shisha un sa leit kumba la thoh shaphang jong u hynrei kordit ia uta u briew da uba yn die noh ia U Khun u briew! ka la bha ia uta u briew lada ym shym la kha satia ia u. ²⁵Ynda kumta U Judas, uba la die noh ia u, u da iathuh u la ong, Dei ma nga, ko Kynrad? U la iathuh ha u, Me la ong kein.

Ka Jingkhawai U Trai

(*Mk 14 : 22-26; Lk 22 : 15-20;*

1 Kor 11 : 23-25)

²⁶Te haba ki dang iabam, U Jisu u la shim ia u kpu, bad ynda u la ngu, u la kdiah; bad u la ai ha ki synran, u la ong, To shim, to bam, une u long ka

met jong nga. ²⁷Ynda u la shim ia ka khuri ruh, bad ba u la ngu, u la ai ha ki, u da ong, To dih na kane phi baroh; ²⁸naba kane ka long ka snam jong nga, kaba ka jong ka jutang bathymmai, ia kaba yn sa pynmih noh na ka bynta kiba bun, ia kaban map ki pop. ²⁹Nga ong ruh ha phi, ba ngan ym dih shuh naduh mynta na kane ka umsoh u dieng wain, tadynda kata ka sngi ba ngan dih thymmai ia ka lem bad phi ha ka hima U Kpa jong nga. ³⁰Te haba ki la iarwai salm, ki la leit noh sha u lum ki Olib.

U Jisu U iathuhlypa ba U Petros un len noh ia U

(*Mk 14 : 27-31; Lk 22 : 31-34;*

Io 13 : 36-38)

³¹Mynkata U Jisu u la ong ha ki, Phi baroh phin thut na nga ha kane ka miet, naba la thoh: Ngan shoh ia u nongsharai bad yn pynsaphred ia ki langbrot jong ka kynhun. ³²Hynrei hadien ba nga la mihpat, ngan leit sha shuwa jong phi sha Galilaia. ³³U Petros u da iathuh te u la ong ha u, Lada ki baroh kin thut na me, nga te ngan ym thut lano lano ruh. ³⁴U Jisu u la ong ha u, Shisha nga ong ha me, ba ha kane ka miet, shuwa ba um pat riew u syiar, men len ia nga lai sien. ³⁵U Petros u la ong ha u, La ka dei ia nga ban iap noh lem bad me, ngan ym len satia ia me. Kumjuh ruh ki la ong ki synran baroh.

U Jisu U duwai ha ka kper Gethsemane

(*Mk 14 : 32-42; Lk 22 : 39-46*)

³⁶Ynda kumta U Jisu u la wan bad ki sha ka jaka ba ki khot Gethsemane, bad u ong ha ki synran, To iashong hangne, katba ngan da leit hangtai ban duwai. ³⁷Te haba u la shim lem bad u ia U Petros bad ia ki ar ngut ki khun U Sebedi, u la sdang ban sngewsih bad ban sngewkordit eh. ³⁸Haba kumta u la ong ha ki, Ka mynsiem jong nga ka sngewpisa

eh, kat ban sa iap; iaishong hangne, to ia ap ruh lem bad nga. ³⁹Haba u la leit sha shuwa khyndiat, u la dem da pyllup, bad u la duwai, u da ong, Ko Kpa jong nga, lada don lad, to ai ba kane ka khuri kan ioh lait noh na nga. Pynban, ym kumba nga mon ma nga hynrei tang kumba me *mon*. ⁴⁰U wan te ha kita synran, bad u shem ba ki la iohthiah, bad u la ong ha U Petros, Wa! phim lah ban ia ap lem bad nga shi por? ⁴¹To sharai, to duwai ruh, ba phin ym leit shapoh ka jingpynshoi. Ka myn-siem shisha ka smat hynrei ka doh ka tlot. ⁴²Te ha kaba arsien pat u la leit noh, bad u la duwai, u da ong, Ko Kpa jong nga, lada ym don lad ia kane ka khuri ban lait noh na nga lymda nga dih ia ka, to long ka mon jong me. ⁴³Haba u la wan te, u shem ba ki la iohthiah pat, naba ki khmat jong ki ki la khia. ⁴⁴Te haba u la iehnoh ia ki, u la leit noh pat, u la duwai kaba laisien, u da ong pat ia kijuh ki ktien. ⁴⁵Ynda kumta u la wan ha ki synran, bad u la ong ha ki, To nang thiah mynta, to jahthait ruh. Ha khmih ka por ka la jan, te yn die noh ia U Khun u briel ha ki kti kiba pop. ⁴⁶To ieng, ngin ialeit noh. Ha khmih uba die noh ia nga u la jan.

Kaba kem ia U Jisu

(*Mk 14 : 43-50; Lk 22 : 47-53,*

Io 18 : 3-12)

⁴⁷ Haba u dang kren ruh, ha khmih U Judas, uba uwei na ki khadar ngut, u la wan, bad u paidbah babun lem bad u, bad ki waitlam bad ki diengduh ruh na ki rangbah lyngdoh bad na ki tymmen basan jong u paidbah. ⁴⁸Uta te uba la die noh ia u la lah ai ka dak ha ki, u da ong, la uba ngan doh, uta long ma u, to phin kem ia u. ⁴⁹Te kumne kumne ruh haba u la wan ha U Jisu, u la ong, Khublei, ko Kynrad, bad u la doh ia u. **26 : 55 Lk. 19 : 47; 21 : 37.**

⁵⁰U Jisu te u la ong ha u, Ko lok, me wan iaci? Ha kata ki la wan, ki la buh ia la ki kti ha U Jisu, bad ki la kem ia u. ⁵¹Ha khmih ruh, uwei na kita kiba bad U Jisu, haba u la kner ia la ka kti, u la sei noh ia ka waitlam jong u, bad u la pom ia u shakri u rangbah lyngdoh, bad u la mait noh ia ka shkor jong u. ⁵²Haba kumta U Jisu u la ong ha u, To thep noh ia ka waitlam jong me ha ka jaka jong ka; naba kita baroh kiba shim ia ka waitlam kin iap noh da ka waitlam. ⁵³Me mut ba ngam lah mynta ban duwai ia U Kpa jong nga, ba un phah iarap ia nga wat mynta da ki khadar paidbah tam ki angel? ⁵⁴Lada kumta te kumno ba yn pyndep ia kita ki jingthoh, kiba ong ba ka dei ban long kumne? ⁵⁵Ha kata ka por U Jisu u la ong ha kita ki paidbah, Kumba ia u nongtuh phi la mih bad ki waitlam bad ki diengduh ban kem ia nga? Ha la ka sngi bad phi nga ju shong hikai ha ka templ, te phim shym la kem ia nga. ⁵⁶Hynrei kane baroh te ka la long ba yn pyndep ia ki jingthoh ki nongiathuhlypa. Ynda kumta ki synran baroh haba ki la iehnoh ia u, ki la phet noh.

U Jisu ha khmat ka dorbar

(*Mk 14 : 53-65; Lk 22 : 54-55, 63-71;*

Io 18 : 13-14, 19-24)

⁵⁷ Kita te kiba la kem ia U Jisu ki la ialam noh ia u sha ka iing U Kaiaphas u rangbah lyngdoh, ha kaba ki la ialang ki nongthoh bad ki tymmen basan. ⁵⁸U Petros te u la bud ia u na jngai haduh ka phyllaw u rangbah lyngdoh; te haba u la leit hapoh u la shong lem bad ki shakri ban iohi ia kaba kut. ⁵⁹Ki rangbah lyngdoh te bad ki tymmen basan bad ka dorbar baroh ruh, ki la iawad ia ka sakhi lamler pyrshah ia U Jisu, ba kin ioh pyniap ia u; ⁶⁰hynrei kim shem, la ki la wan ruh shibun ki nongsakhi lamler. Hynrei hadien la wan

arngut ki nongsakhi lamler, ⁶¹ki la ong. Une u briew u la ong. Nga lah ban pynjot ia ka templ. bad ban tei *pat* lai sngi ia ka. ⁶²Uta u rangbah lyngdoh haba u la ieng te, u la ong ha u. Mem iathuh ei ei ruh em? kine ki iasakhi aiu pyrshah ia me? ⁶³Hynrei U Jisu u la shu sngap. Te u rangbah lyngdoh u da iathuh u la ong ha u. Nga pynsmai ia me ha U Blei U Baim, ba men iathuh ha ngi, la me long uba U Khrist, U Khun U Blei! ⁶⁴U Jisu u la ong ha u. Me la ong. Hynrei nga ong ruh ha phi, ba phin iohi lawei ia U Khun u briew haba u shong sha kamon ka Bor baroh, bad haba u wan ha ki lyoh ka bneng. ⁶⁵Mynkata u rangbah lyngdoh u la kad ia la ki jain, u da ong. U la kren bein blei! Ngi dang donkam aiu pat ia ki sakhi? ha khmih, mynta phi la iohsngew ia ka jingkren bein blei jong u! ⁶⁶Phi mut kumno? Ki da iathuh te ki la ong. Ka dei ia u ban iap. ⁶⁷Haba kumta ki la bynthiew ha ka khmat jong u, bad ki la shoh ia u. bad kiwei ki la thab *ia u*. ⁶⁸Ki da ong. To iathuh antad ha ngi. ko Khrist, uei ba la shoh ia me!

U Petros u len noh ia U Jisu

(*Mk 14 : 66-72; Lk 22 : 56-62; Io 18 : 15-18, 25-27*)

⁶⁹U Petros te u shong shabar ha ka phyllaw. Te ka la wan ha u kawei ka shakri kaba ong. Me ruh me la long lem bad U Jisu u nong Galilaia. ⁷⁰U la len te ha khmat jong ki baroh, u da ong. Ngam tip ia kaei ba pha ong. ⁷¹Haba u la mih noh te sha ka baranda, kawei pat ka la iohi ia u, bad ka la ong ha kiba hangta. Une u briew ruh u la long lem bad u Jisu u nong Nasaret. ⁷²U la len pat ruh da kaba smai, Ngam ithuh ia uta u briew. ⁷³Sa shibit te kita kiba jeng hajan haba ki la wan, ki la ong ha U Petros, Shisha me ruh me la long *uwe*

na ki, naba ka ktien jong me ka pynithuh ia me. ⁷⁴Ynda kumta u la sdang ban tim ban smai ruh. Ngam ithuh ia uta u briew. Te kumne kumne ruh u la riew u syiar. ⁷⁵U Petros te u la kynmaw ia ka ktien U Jisu ba u la ong ha u. Shuwa ba um pat riew u syiar. men len ia nga lai sien. Te haba u la mih noh shabar, u la lynñiar kthang eh.

U Jisu ha khmat U Pilat

(*Mk 15 : 1; Lk 23 : 1-2; Io 18 : 28-32*)

27 Haba ka la shai te, ki rangbah lyngdoh baroh bad ki tymmen basan jong u paidlang ki la iasylla shaphang U Jisu, ia kaban pyniap ia u. ²Te haba ki la khum ia u, ki la ialam noh, bad ki la ai noh ruh ia u ha U Pontios Pilat uba u lyngskor.

Ka jinglap U Judas

(*Kam 1 : 18-19*)

³Mynba kumta U Judas, uba la die noh ia u, haba u la iohi ba ki la pynrem ia u, u la kylla kaba mut, bad u la wallam pat ia kita ki laiphew ki sbai ha ki rangbah lyngdoh bad ha ki tymmen basan, ⁴u da ong. Nga la leh pop haba nga la die noh ia ka snam balui lui. Ki te ki la ong. *Kata ka dei* aiu ia ngi? khmih hi ma me kein. ⁵Haba u la bred noh te ia kita ki sbai ha ka iing U Blei, u la leit noh bad u la leit sdien ia lade. ⁶Haba kita ki rangbah lyngdoh te ki la shim ia kita ki sbai, ki la ong. Ym dei ban buh ia ki ha ka jingkyshew bakyntang, naba ka long ka dor ka snam. ⁷Hynrei haba ki la iasylla, ki la thied da ki ia ka lyngkha u nongthaw khiew, ia kaban long ka jaka tep ia ki nongwei. ⁸Naba kumta la ju khot ia kata ka lyngkha. Ka lyngkha ka snam, haduh kane ka sngi. ⁹Mynkata la pyndep ia kata ba la ong da u Jeremaiah u nongiathuhlypa, u da ong: Ki la shim ruh ia ki laiphew ki sbai, ka dor jong uta

uba ki la khein dor, ia uba kiba na ki khun Israel ki la khein dor: ¹⁰bad ki la ai ia ki na ka bynta ka lyngkha u nongthaw khiew, kumba U Trai u la buh ia nga.

U Pilat u tohkit ia U Jisu

(Mk 15 : 2-5; Lk 23 : 3-5; Io 18 : 33-38)

11 U Jisu te u la ieng ha khmat uta u lyngskor: bad u lyngskor u la kylli ia u, u da ong. Me long U Syiem ki Jiw? Te U Jisu u la iathuh ha u, Me la ong. ¹²Hynrei ha kaba mudui ia u da kita ki rangbah lyngdoh bad kita ki tymmen basan, um shym iathuh ei ei ruh em. ¹³Ynda kumta U Pilat u la ong ha u, Mem sngew ia kaba katno kiei kiei ruh ba ki iamudui ia me? ¹⁴Um shym la iathuh te ha u wat kawei ka ktien ruh, kat ban pyinkyndit ia uta u lyngskor shikadder ei.

La aiti noh ia U Jisu ban sahnarphna

(Mk 15 : 6-15; Lk 23 : 13-25;

Io 18 : 39-19 : 16)

15 Te ha kata ka jingkhawai niam u lyngskor u ju pyllait ha ki paidbah ia uwei uba la set byndi kat uba ki iamon. ¹⁶Mynkata te ki la don uwei u koidi uba sniew eh ka nam, ia uba ki khot U Barabbas. ¹⁷Namar kata, haba ki la ialang, U Pilat u la ong ha ki, Phi mon banganpyllait iano ha phi? ia U Barabbas, ne ia U Jisu ia uba ki khot U Khrist? ¹⁸Naba u la tip ba na kaba shun ki la ai noh ia u. ¹⁹Haba u dang shong te ha ka jingshong bishar, ka tnga jong u ka la phah ha u, ka da ong. *Wat leh* ei ei ruh em ia uta uba hok, naba nga la shah shibun ha ka jingphohsniew mynta na ka bynta jong u. ²⁰Hynrei kita ki rangbah lyngdoh bad kita ki tymmen basan ki la iapynkohnguh ia ki paidbah ba kin pan ia U Barabbas hynrei ba kin pyniap ia U Jisu. ²¹Uta u lyngskor te u da iathuh u la ong ha ki,

27 : 24 Dt. 21 : 6-9.

Phi mon ba ngan pyllait ha phi iano na kine ar ngut? Ki te ki la ong, la U Barabbas. ²²U Pilat u la ong ha ki, Haba kumta, ngan leh kumno ia U Jisu, ia uba ki khot U Khrist? Ki ong baroh ha u, To ai ba yn sahnarphna ia u. ²³Uta u lyngskor u la ong te, Namar ba u la leh ka bymman aiu? Ki te ki la nang iapyrta jam eh, ki iaong. To ai ba yn sahnarphna ia u.

24 Haba U Pilat u iohi te ba um lah ei ei ruh, hynrei tang ba long ka jing-khihwin pynban, u la shum ka um, bad u la thet ia la ki kti ha khmat uta u paidbah, u da ong. Ngam don jingrem na ka snam une uba hok: phin khmih hi ma phi. ²⁵Ki briew baroh ki da iathuh ki la ong ruh, To ka snam jong u kan long halor jong ngi, bad halor ki khun jong ngi. ²⁶Ynda kumta u la pyllait ia U Barabbas ha ki: hynrei ia U Jisu u la sympat, bad u la aiti noh ia u ba yn sahnarphna.

Ki shipai ki pyrthuh bein ia U Jisu

(Mk 15 : 16-20; Io 19 : 2-3)

27 Ynda kumta ki shipai jong uta u lyngskor ki la ialam noh ia U Jisu ha ka iingbah u lyngskor, bad ki la ialum ha u baroh shi kynhun. ²⁸Te haba ki la loit noh ia ki jain jong u, ki la pynkup ki jain saw ha u. ²⁹Bad haba ki la thain ia ka pansngiat da ki shiah, ki la pynphong halor ka khlich jong u, bad ki la buh u dieng ha ka kti kamon jong u, bad haba ki la dem khohsiew ha khmat jong u, ki la pyrthuh bein ia u, ki iaong. Khublei, U Syiem ki Jiw! ³⁰Bad haba ki la bynthiew ha u, ki la shim ia uta u dieng bad ki la shoh ia ka khlich jong u. ³¹Bad haba ki la lah pyrthuh bein ia u, ki la loit noh ia kata ka jainkup na u, bad ki la pynkup pat ia u da ki jain jong u hi, bad ki la ialam noh ia u ia kaban sahnarphna.

Kaba sahnarphna ia U Jisu

(Mk 15 : 21-32; Lk 23 : 26-43 ;

Io 19 : 17-27)

32 Haba ki dang iamih noh te, ki la shem ia u briew u nong Kyrini, uba kyrteng U Simon; ia une ki la iapynbor ba un leit bah ia ka diengphna jong u. ³³Haba ki la poi te ha ka jaka ba ki khot Golgotha, kaba haba la batai. Ka jaka Maloi khlieh, ³⁴ki la ai ha u ia ka sirka kaba la iakhleh bad kaba kthang ban dih: te haba u la mad, um treh dih. ³⁵Te haba ki la sahnarphna ia u, ki la iabynta ia ki jain jong u, ki da iakhalai, ba yn pyndep ia kata ba la ong da u nongiathuhlypa: Ki la iabynta ia ki jain jong nga hapdeng jong ki, bad ki la iakhalai ia ka jingphong jong nga. ³⁶Te haba ki da iashong, ki la ia ap ia u hangta. ³⁷Bad ki la buh haneng ka khlieh jong u ia ka daw ka jingmudui ia u ba la thoh: UNE U LONG U JISU U SYIEM KI JiW. ³⁸Ynda kumta ki la iasahnarphna ia ki ar ngut ki dakaid lem bad u, uwei sha kamon, uwei ruh sha kadiang. ³⁹Kita kiba iaid shata te ki la kren bein ia u, ki da kyrngah ia ki khlieh jong ki. ⁴⁰bad ki iaong, Me uba pynduh ia ka templ, bad uba tei lai sngi ia ka, to pynim ia lade! lada me long U Khun U Blei, to hiar noh na kato ka diengphna! ⁴¹Kumjuh ruh ki rangbah lyngdoh, haba ki iapyrthuh bein lem bad ki nongthoh bad ki tymmen basan, ki la iaong. ⁴²U la pynim ia kiwei, ia lade pleng um lah ban pynim! lada u long U Syiem ki Israel, to un hiar mynta na kata ka diengphna, te ngin ngeit ha u! ⁴³U la shaniah ha U Blei, to un pyllait ia u mynta, lada u mon bha ia u! naba u la ong. Nga long U Khun U Blei. ⁴⁴Ia kajuh de kita ki dakaid ruh ia kiba la sahnarphna lem bad u ki la iakren bein ia u.

Ka jingiap U Jisu

(Mk 15 : 33-41; Lk 23 : 44-49;

Io 19 : 28-30)

45 Te ka jingdum ka la don ha ka khyndew baroh naduh kaba hynriew baje haduh kaba khyndai baje. ⁴⁶Te hamar kaba khyndai baje, U Jisu u la pyrta da ka ktien kaba jam, u da ong, Eli, Eli, lama sabakhthani (kata kaba long, U Blei jong nga, U Blei jong nga, balei ba me la iehnoh ia nga?) ⁴⁷Te kiba na kita kiba iaieng hangta, haba ki la ioh-sngew, ki la ong, Une u khot ia U Elias. ⁴⁸Te kumne kumne ruh haba la phet uwei na ki, bad haba u la shim ia ka spanj, bad haba u la pyndap da kaba jew, bad ba u la spain ha u dieng, u la pyndih ia u. ⁴⁹Kiwei te ki da ong, To ieh, ba ngin iohi lada u wan U Elias ban pynim ia u. ⁵⁰U Jisu te haba u la pyrta pat da ka ktien bajam, u la ai noh ia la ka mynsiem.

51 Ha khmih ruh, ka jingkah ha ka templ ka la kad ar, bynta, naduh na jrong haduh ka tbian, bad ka khyndew ka la khynduh, bad ki mawsiang ki la pdang. ⁵²bad ki jingtep ki la ang, bad shibun ki met jong ki riengkuid kiba la iohthiah ki la mihpat, ⁵³bad haba ki la mih noh te na kita ki jingtep, hadien ka jingmihpat jong u, ki la leit shapoh kata ka nongbah kaba khuid, bad ki la paw ha kiba bun. ⁵⁴Te haba u rangbah shispah bad kita kiba bad u, kiba ia ap ia U Jisu, ki la iohi ia ka jingkhynniuh ka khyndew, bad ia kiei kiei ruh kiba la long, ki la iasheptieng shikaddei eh, ki iaong. Shisha une u la long U Khun U Blei.

55 Te la don hangto shibun ki kynthei kiba jngoh na jngai, kiba la wan bud ia U Jisu na Galilaia, ki da shakri ia u: ⁵⁶hapdeng jong ki la don Ka Mari ka nong Magdala, bad Ka Mari ka kmie

27 : 35 Salm 22 : 18. 27 : 39 Salm 22 : 7; 109 : 25. 27 : 40 Mt. 26 : 61; Io. 2 : 19.

27 : 43 Salm 22 : 8. 27 : 46 Salm 22 : 1. 27 : 48 Salm 69 : 21. 27 : 51 Ek. 26 : 31-33.

27 : 55-56 Lk. 8 : 2-3.

U Jakob bad U Josis, bad ka kmie ki khun U Sebedi.

Kaba tep la U Jisu

(Mk 15 : 42-47; Lk 23 : 50-56;

Io 19 : 38-42)

57 Bad haba la janmiet, la wan u briew uba riewspah uba na Arimathaia, ia uba ki khot U Joseph, uba la long hi ruh u synran jong U Jisu. ⁵⁸Une haba u la leit ha U Pilat, u la pan ia ka met U Jisu. Ynda kumta U Pilat u la hukum ban ai noh ia ka met. ⁵⁹Haba U Joseph u la shim te ia ka met, u la sop spain ia ka da ka jain linen bani kaba khuid, ⁶⁰bad u la buh ia ka ha ka jingtep thymmai jong u, ia kaba u la tih ha u mawsiang; bad haba u la pyntyllun ia u maw bakhraw ha ka jingkhaw ka jingtep, u la leit noh. ⁶¹La don ruh hangta Ka Mari ka nong Magdala, bad kata kawei pat Ka Mari, ki iashong hamar pyrshah kata ka jingtep. **Ki nongap ha ka jingtep**

62 Te ha kaba lashai (kaba long ka sngi hadien ka Bapynkhreh), ki rangbah lyngdoh bad ki Pharisi ki la ialum lang ha U Pilat, ⁶³ki iaong, Ko kynrad, ngi kynmaw ba uta uba shukor u la ong mynba u dang im, Ynda la lai sngi ngan mihpat. ⁶⁴Namar kata te to hukum ban pynskhem ia ka jingtep haduh lai sngi, ba ioh ki synran jong u kin wan tuh noh ia u mynmiet, bad ba kin ong te ha ki briew, U la mih noh na kiba iap. Kumta ka jingshukor kaba khadduh kan long kham sniew ia kaba nyngkong. ⁶⁵Te U Pilat u la ong ha ki, Phi don ki nongap, to khie leit pynskhem katba phi lah. ⁶⁶Ki la leit te, ki la pynskhem ia ka jingtep, ki da shon shap ia u maw, ki nongap ruh ki da don lem.

Ka jingmihpat U Jisu

(Mk 16 : 1-10; Lk 24 : 1-12;

Io 20 : 1-10)

28 Hadien ka sabbaton te, haba ka sa shai ka sngi nyngkong jong ka taiew.

27 : 63 Mt. 16 : 21; 17 : 23; 20 : 19; Mk. 8 : 31; 9 : 31; 10 : 33, 34; Lk. 9 : 22; 18 : 31-33,

Ka Mari ka nong Magdala ka la wan bad kata kawei Ka Mari ban jingoh ia ka jingtep. ²Ha khmih ruh, la khieh jumai bakhraw: naba u angel U Trai u la lah hiar na bneng, bad haba u la wan u la pyn-tyllun noh ia uta u mawkhaw, bad u la shong halor jong u. ³Ka khmat jong u te ka la long kum ka leilih, bad ka jain jong u ka la lieh kat ka ior. ⁴Na kaba sheptieng te ia u kita ki nongap ki la kiuu, bad ki la long kum kiba iap. ⁵Hynrei uta u angel u da iathuh u la ong ha kita ki kynthei, To wat sheptieng phi: naba nga tip ba phi iawad ia U Jisu ia uba la sahnarphna: ⁶um don hangne: naba u la mih noh, kumba u la ong. Ale, to khmih ia ka jaka ha kaba u la thiah U Trai. ⁷To khie noh kloi kloi ruh, to iathuh ruh ha ki synran jong u, ba u la mih noh na kiba iap: ha khmih ruh, u leit sha shuwa jong phi sha Galilaia: hangta phin iohi ia u: ha khmih, nga la iathuh ha phi. ⁸Kumta haba ki la leit noh kloi na kata ka jingtep, da kaba sheptieng bad da ka jingkmien bakhraw, ki la iaphet noh ban iathuh ha ki synran jong u. ⁹Te haba ki dang ialeit ban iathuh ha ki synran jong u, ha khmih ruh, U Jisu u la wan tan ia ki, u la ong. Khublei. Haba ki la wan hajan te, ki la iabat ia ki kjat jong u, bad ki la iamane dem ia u. ¹⁰Ynda kumta U Jisu u la ong ha ki, To wat sheptieng! to khie leit noh, to iathuh ha ki para jong nga, ba kin leit sha Galilaia, hangta ruh kin iohi ia nga.

Ki nongap ki iathuh kaei ba la jia

11 Haba ki la dang leit ruh, ha khmih, kiba na kiba ap ki la wan sha shnong, bad ki la iathuh ha ki rangbah lyngdoh ia kiei kiei baroh kiba la long. ¹²Te haba ki la ialum bad ki tymmen basan, bad ba ki la iasylla, ki la ai sbai shibun ha kita ki shipai, ¹³ki da ong, To iathuh, ba ki synran jong u ki la wan tuh ia u mynmiet haba ngi dang iohthiah. ¹⁴Te

lada u lyngskor un iohsngew ia kane, ngin khroh ia u, bad ngin da ia phi. ¹⁵Kumta haba ki la shim ia u sbai, ki la leh kumba la hikai ia ki; te ia kane ka ktien la pynbna hapdeng ki Jiw haduh mynta.

U Jisu U mihpaw ha ki synran jong U
(*Mk 16 : 14-18; Lk 24 : 36-49; Io 20 : 19-23; Kam 1 : 6-8*)

16 Ki khadwei ngut ki synran te ki la leit noh sha Galilaia, sha u lum sha kaba U Jisu u la iabuh bad ki. ¹⁷Haba ki la iohi te ia u, ki la iamane dem ia u, hynrei

don kiba la sngew artatien. ¹⁸U Jisu te u da wan u la kren-ha ki, u da ong. La ai ha nga ka bor baroh ha bneng bad ha ka khyndew; ¹⁹namar kata kein to khie da leit noh ma phi, to pynlong synran ia ki bynriew baroh, da pynbaptis ia ki ha ka kyrteng ka jong U Kpa, bad ka jong U Khun, bad ka jong U Mynsiem Bakhuid. ²⁰da hikai ia ki ban sumar ia kiei kiei baroh kat kiba nga la hukum ia phi. Ha khmih ruh nga nga long ryngkat bad phi ha la ka sngi, haduh kaba wai noh ka pyrthei.

KA GOSPEL

U MARKOS

Ka jingialap U Ioannis Nongpynbaptis
(*Mt 3 : 1-12; Lk 3 : 1-18; Io 1 : 19-28*)

1 Kaba sdang ka gospel U Jisu Khrist, U Khun U Blei, ²kat kumba la thoh ha ki nongiathuhlypa, Ha khmih, nga phah ia u nongbuhai jong nga ha shuwa ka khmat jong me, uban khreh ia ka lynti jong me. ³Ka ktien jong uba pyrtta ha ka ri khlaw, Phin pynkhreh ia ka lynti bah U Trai, phin pynbeit ruh ia ki lypti jong u. ⁴U Ioannis u la pynbaptis ha ka ri khlaw, bad u la ialap ia ka jingbaptis ka jingkylla kaba mut ia kaban map ki pop. ⁵Hangta te kiba na ka ri Judia, bad ki Jerusalem baroh ki la leit ha u, bad la pynbaptis ia ki da u ha ka wah Jordan, ki da iaphla noh ia ki pop jong ki. ⁶Te U Ioannis u la kup da ka jain shñiuh ut, bad ka jingpanpoh snieh ha ka syngkai jong u, bad u la bam da ki puit bad ka ngap khlaw. ⁷U la ialap ruh, u da ong, Don uba wan nadien jong nga uba kham khraw bor ia nga, kam dei ia nga ban dem ia kaban loit wat tang ia

28 : 16 Mt. 26 : 32; Mk. 14 : 28. 28 : 19 Kam. 1 : 8.

1 : 2 Mat. 3 : 1. 1 : 3 Isa. 40 : 3. 1 : 6 2 Sm. 1 : 8. 1 : 11 Jen. 22 : 2; Salm 2 : 7; Isa. 42 : 1; Mt. 3 : 17; 12 : 18; Mk. 9 : 7; Lk. 3 : 22.

ki jingteh ki jutj jong u : ⁸nga shisha nga la pynbaptis ia phi da ka um; hynrei uta un pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid.

Ka jingpynbaptis ia U Jisu
(*Mt 3 : 13-17; Lk 3 : 21-22*)

9 Ka la jia ruh ha kita ki sngi, ba U Jisu u la wan na Nasaret kaba ha Galilaia, bad la pynbaptis ia u da U Ioannis ha ka Jordan. ¹⁰Te kumne kumne ruh haba u dang kiew noh na ka um, u la iohi ba la plie ia ki bneng, bad U Mynsiem u hiar ha u kum ka paro. ¹¹Ka ktien te ka la wan na bneng, *ka da ong*, Me long U Khun jong nga uba ieit, ha me nga sngewbha eh.

Ka jingpynshoi ia U Jisu
(*Mt 4 : 1-11; Lk 4 : 1-13*)

12 Te kumne kumne ruh U Mynsiem u la ialam noh kyrkieh ia u sha ka ri khlaw. ¹³U la don te ha kata ka ri khlaw saw-

phew sngi, ba la pynshoi ia u da u Soitan: bad u la don ryngkat bad ki mrad khlaw, bad ki angel ki la iashakri ia u.

U Jisu U sdang ia ka jingialap

ba Gallilaia

(Mt 4 : 12-17; Lk 4 : 14-15)

14 Te hadien ba la byndi ia U Ioannis, U Jisu u la wan sha Galilaia, u da ialap ia ka gospel U Blei, ¹⁵u da ong ruh, La pyndep ia ka ia, bad ka hima U Blei ka la jan: to phin kylla kaba mut, bad to ngeit ruh ia ka gospel.

U Jisu U khot ia ki saw ngut ki nongtong dohkha

(Mt 4 : 18-22; Lk 5 : 1-11)

16 Te haba u dang iaid harud ka duriaw Galilaia u la iohi ia U Simon bad ia U Andriw u para jong u, ba ki dang iabred ia ka jar ha duriaw: naba ki long ki nongtong dohkha. ¹⁷U Jisu te u la ong ha ki, To wan bud nadien jong nga, te ngan pynlong ia phi ki nongtong briew. ¹⁸Te kumta ki la iehnoh dak ia ki jar jong ki, bad ki la iabud ia u. ¹⁹Haba u la nangleit nangta ruh kham jngai khyn-diat, u la iohi ia U Jakob u khun U Sebedi, bad U Ioannis u para jong u, kiba don de ha ka lieng ba ki dang shna ia ki jar. ²⁰Kumne kumne ruh u la khot ia ki: ki ruh haba ki la iehnoh ia U Sebedi u kpa jong ki ha kata ka lieng lem bad ki nongbylla, ki la iabud ia u.

U briew uba don u mynsiem bymkhuid

(Lk 4 : 31-37)

21 Ki la rung ruh sha Kapernam: te kumne kumne ruh ha ka sngi sabbaton u la rung sha ka synagog, bad u la hikai. ²²Ki la sngew kyndit te ia ka jinghikai jong u, naba u la hikai ia ki kum uba don bor, ym kum ki nongthoh kein. ²³Te la don ha ka synagog jong ki u briew uba don u mynsiem bymkhuid: bad u la pyrtia, ²⁴u da ong, lehnoh ia ngi; 1 : 15 Mt. 3 : 2. 1 : 22 Mt. 7 : 28-29.

me donkam aiu bad ngi, me U Jisu uba na Nasaret? me la wan khnang ban pynjot ia ngi? nga ithuh ia me uei me long, U Bakhuid u jong U Blei. ²⁵U Jisu te u la dumok ia u, u da ong, Wat jam me, to mih noh ruh na u. ²⁶Uta u mynsiem bymkhuid te da kaba ring kyrthat ia u bad da kaba pyrtia da ka ktien bajam, u la mih noh na u. ²⁷Baroh te ki la sngew kyndit, kat ban iakylli hi paralok, ki da ong, Kaei kane? ka jinghikai bathym-mai! da ka bor u hukum wat kat ia ki mynsiem bymkhuid, ki ruh ki kohnguh ia u! ²⁸Te shen shen ruh ka jingbna shaphang jong u ka la phriang kylleng sawdong kata ka ri Galilaia baroh.

U Jisu U pynkhiah shibun kiba pang

(Mt 8 : 14-17; Lk 4 : 38-41)

29 Te kumne kumne ruh haba ki la mih noh na kata ka synagog, ki la rung sha ka iing U Simon bad U Andriw, lem bad U Jakob bad U Ioannis ruh. ³⁰Hynrei ka syngken kurim U Simon ka thiah ba ka khieshoh: te kumta kumta ki iathuh ha u shaphang jong ka. ³¹Te u la wan bad u la bat ia ka na ka kti, bad u la khyllie ia ka: te kata ka khieshoh ka la iehnoh ia ka, bad ka la shakri ia ki.

32 Ynda la janmiet te haba la sep ka sngi, ki la wallam ha u ia kiba pang baroh, bad ia kita kiba shong ksuid ruh. ³³Te baroh shi shnong ki la iawan lang ha ka jingkhang. ³⁴Bad u la pynkhiah shibun kiba la pang na ki jingpang babun jaid, bad u la beh noh shibun ki ksuid: bad um shah ia kita ki ksuid ban kren, namar ba ki ithuh ia u.

U Jisu U leit ban ialap

(Lk 4 : 42-44)

35 Ha kaba lashai mynstep, dang siem eh ban mih ka sngi, haba u la khie u la mih noh, bad u la leit noh sha ka jaka kynjah, bad hangta u la duwai,

³⁶Te U Simon bad kita kiba don lem bad u ki la iabud ia u. ³⁷Bad haba ki la shem ia u, ki la ong ha u, Baroh ki iawad ia me. ³⁸U la ong te ha ki, la ngin ialeit shawei pat sha ki shnong kiba marjan, ba ngan ioh ialap hangta ruh; naba ia kata kein nga la mih noh. ³⁹U la ialap te ha ki synagog jong ki kylleng sawdong ka Galilaia baroh, u la beh noh de ia ki ksuid.

U Jisu U pynkhuid ia uba pang niangthohlich

(Mt 8 : 1-4; Lk 5 : 12-16)

40 Te uba pang niangthohlich u la wan ha u, u da kyrpad ia u, bad u da dem khohsiew ha u, bad u da ong ha u, Lada me mon, me lah ban pynkhuid ia nga. ⁴¹Te U Jisu haba u la sngewsynei, u la kner ia la ka kti bad u la ktah ia u, bad u ong ha u. Nga mon: to men long khuid. ⁴²Te u tang shu la kren, uta u niangthohlich u la iehnoh ia u, bad la pynkhuid ia u. ⁴³Te haba u la hukum skhem ia u, u la phah noh kumne kumne ruh; ⁴⁴bad u la ong ha u, Sumar men ym iathuh ei ei hano hano; hynrei khie leit noh, pyni ia lade ha u lyngdoh, bad to ainguh na ka byuta ka jingkhuid jong me ia kiei kiei ruh kiba U Moses u la hukum, ia kaban long ka jingphla ia ki. ⁴⁵Hynrei haba u la mih noh, u la sdang ban pynbna haw, bad ban pynphiang kylleng ia kata ka ktien, katba U Jisu um lah leit shuh shapoh kata ka shnong ha kaba paw; hynrei u la shong shabar ha ki jaka kynjah, bad ki la wan ha u na baroh sawdong.

U Jisu U pynkhiah ia uba pang iapshiliang

(Mt 9 : 1-8; Lk 5 : 17-26)

2Te ynda u la leit pat shapoh Kapernam hadien khyndiat sngi, la pynbna ba u don ha iing. ²Te bun ki la ialang, katba ym ngiam jaka shuh, em, 1 : 39 Mt. 4 : 23; 9 : 35. 1 : 44 Leb. 14 : 1-32.

wat haduh ka jingkhahg : bad u la ialap ia ka ktien ha ki. ³Ki wan ruh ha u kiba wallam ia uwei uba pang iapshiliang, ia uba ki bah saw ngut. ⁴Te ynda kim lah wan hajan jong u namar uta u paidbah, ki la ialied noh ia ka jingsop na ka jaka ha kaba u la don, bad haba ki la pynpei, ki la iapynhiar noh ia ka jingthiah ha kaba u la thiah uta uba pang iapshiliang, ⁵Bad haba U Jisu u la iohi ia ka jingngeit jong ki, u la ong ha uta uba pang iapshiliang. Ko khun, la map noh ia me ia ki pop jong me. ⁶Hynrei don kiba na ki nongthoh kiba shong hangta, bad kiba iapyrkhat ha la ki dohnud. ⁷Balei ba une u kren kaba bein blei kumne? uei uba lah ban map ia ki pop hynrei tang U Blei hi? ⁸Te kumne kumne ruh haba U Jisu u la tip ha la ka mynsiem, ba ki la iapyrkhat kumta ha lade, u la ong ha ki. Balei ba phi iapuson ia kine kiei kiei ruh ha la ki dohnud? ⁹kano kaba kham jem, ban ong ha uta uba pang iapshiliang, La map ia ki pop jong me; ne ban ong, To ieng, to rah noh ia la ka jingthiah, to iaaid ruh? ¹⁰hynrei ba phin ioh tip ba U Khun u brier u don bor ha ka khyndew ban map ia ki pop (u ong ha uta uba pang iapshiliang), ¹¹Ha me nga ong, To ieng joit, rah noh ia la ka jingthiah, bad leit noh sha la iing. ¹²Te kumne kumne ruh u la ieng, bad u la rah noh ia kata ka jingthiah, u la mih noh de ha khmat jong ki baroh; katba ki la kyndit noh baroh, bad ki la iaroh ia U Blei, ki da ong, Mynno mynno ruh ngim ju iohi kat kane.

Ka jingkhoh ia U Lebi

(Mt 9 : 9-13; Lk 5 : 27-32)

13 U la leit noh pat ruh harud ka du-riaw : te u paidbah baroh u la wan ha u, bad u la hikai ia ki. ¹⁴Te katba u nang iaaid noh nangta, u la iohi ia U Lebi u khun U Alphaos ba u shong ha iing

khrong, u la ong te ha u. To bad ia nga. Te u la ieng bad u la bud ia u.

15 Ka la jia ruh, haba u la shongbam ha iing jong u, ba shibun ki nongkhrong bad kiba pop ki la shong lem bad U Jisu bad ki synran jong u: naba ki la long shibun bad ki la iabad ia u. ¹⁶Te haba ki nongthoh bad ki Pharisi ki la iohi ia u ba u iabam lem bad kita ki nongkhrong bad kiba pop, ki la ong ha ki synran jong u, U iabam u iadih ruh pleng bad ki nongkhrong bad kiba pop ruh. ¹⁷Te haba U Jisu u la iohsngew, u la ong ha ki, Kiba khiah kim donkam ia u nongpynkhiah, hynrei kiba pang kein: ngam shym la wan ban khot ia kiba hok, hynrei ia kiba pop ia kaban kylla kaba mut.

Ka jingkylli shaphang kaba shah jingit
(Mt 9 : 14-17; Lk 5 : 33-39)

18 Te ki synran U Ioannis bad ki jong ki Pharisi ki iashah jingit: ki la wan te, bad ki la ong ha u, Balei ba ki synran U Ioannis bad ki jong ki Pharisi ki shah jingit, hynrei ki synran jong me kim iashah jingit? ¹⁹U Jisu te u la ong ha ki, Ki nongonkurim ki lah ban shah jingit, haba u nongleitkurim u dang sah lem bad ki? katba ki dang don uta u nongleitkurim lem bad ki, kim lah ban shah jingit: ²⁰hynrei ki sngi kin poi, haba la shim noh ia u nongleitkurim na ki, ynda kumta te ha kita ki sngi kein kin sa iashah jingit. ²¹Ym ju don ruh uba suh syrdep ia ka jainkup barim da ka jain thymmai: lada kumta kata ka jainsyrdep bathymmai jong ka kan pynkad ia kaba rim, bad ka pynlong ka jingkad kaba kham khraw. ²²Ym ju don ruh uba buh ia ka wain thymmai ha ki lywa snieh barim: lada kumta kata ka wain bathymmai kan pynpdang ia ki lywa snieh, bad kata ka wain ka jaw noh bad kita ki lywa snieh ki jot noh: hynrei ia ka wain thymmai ju buh ha ki lywa snieh

thymmai.

Ka jingkylli shaphang ka Sabbaton
(Mt 12 : 1-8; Lk 6 : 1-5)

23 Te ka la jia ba u la iaia lyngba ia ki lyngkha kew ha ka sngi sabbaton: bad ki synran jong u, katba ki iaia, ki la sdang kheit soh kew. ²⁴Ki Pharisi te ki la ong ha u, Ha khmih, balei ba ki leh ia kabym dei ha ka sngi sabbaton? ²⁵U te u la ong ha ki, Mynno mynno ruh phim pat ju pule ia kaei ba U Dabid u la leh, mynba u la shipa, bad ba u la thngan, ma u, bad kita kiba bad u ruh? ²⁶kumno ba u la leit hapoh ka iing U Blei ha ki sngi U Abiathar u rangbah lyngdoh, bad ba u la bam ia ki pu pyni, ia kibym bit ban bam hynrei tang ia ki lyngdoh hi, bad ba u la ai ruh de ha kita kiba don lem bad u? ²⁷Te u la ong ruh ha ki, La thaw ia ka sabbaton na ka bynta u briew, ym ia u briew na ka bynta ka sabbaton: ²⁸ba kumta te U Khun u briew u long U Trai ka sabbaton ruh.

U briew uba don ka kti kaba iap
(Mt 12 : 9-14; Lk 6 : 6-11)

3 Te u la leit pat hapoh ka synagog: bad la don hangta u briew uba la iap ka kti. ²Te ki la ia ap thap ia u, lada un pynkhiah ia u ha ka sngi sabbaton: ba kin ioh kem daw ia u. ³U ong te ha uta u briew uba la iap ka kti, To ieng hapdeng. ⁴Te u ong ha ki, Ka bit ia kaban leh bha ha ka sngi sabbaton, lane ban leh sniew? ia kaban pynim ia ka jingim, lane ban pyniap? Hynrei ki la sngap jar. ⁵Te ynda u la khmih sawdong ha, ki da ka jingbitar, ba u da sngewsih namar kaba eh ka dohnud jong ki, u ong ha uta u briew, To kner noh ia la ka kti. Te u la kner noh, bad la pynkhiah bha ia kata ka kti jong u. ⁶Haba ki Pharisi te ki la leit noh, kumne kumne ruh ki la iasylla bad ki nongbud U Herod pyrahah ia u,

kumno ba kin ioh pyniap noh ia u.

U paidbah byllien harud duriaw

7 Hynrei U Jisu u la kynriah noh lem bad la ki synran sha ka duriaw, te ki paidbah byllien ki la iabud ia u na Galilaia, bad na Judia. ⁸bad na Jerusalem, bad na Idumaia, bad na sha shiliang ka Jordan ruh: bad kiba na shaphang Tyros bad Sidon, u paidbah byllien kiba haba ki la iohsngew ia kaba katno u la leh, ki la iawan ha u. ⁹U la ong te ha ki synran jong u, ba ka lieng rit kan ap hajan jong u, namar uta u paidbah, ioh ba kin kyntur ia u. ¹⁰Namar u la lah pynkhiah shibun, katba kita baroh kiba la ngat ki jingpang kordit ki la wan kyrthep ha u ba kin ioh ktah ia u. ¹¹Ki mynsiem bymkhuid ruh, haba ki la iohi ia u, ki la dem khруп ha khmat jong u, bad ki la iapyrta, ki da ong. Me long U Khun U Blei! ¹²U te u la hukum skhem ia ki ba kin ym pynbna ia u.

U Jisu U jed ia ki khadar ngut

(Mt 10 : 1-4; Lk 6 : 12-16)

13 Ynda kumta u kiew sha u lum, bad u khot ha u ia kiba u mon hi, te ki la wan ha u. ¹⁴Bad u la thung ia ki khadar ngut, ba kin ioh long lem bad u, bad ba un ioh phah ia ki ban ialap. ¹⁵bad ba kin ioh bor ban pynkhiah ia ki jingpang bad ban' beh roh ia ki ksuid. ¹⁶bad ia U Simon u la sin Petros; ¹⁷bad U Jakob u khun U Sebedi, bad U Ioannis u para U Jakob; (te ia kita u la sin Boanerjes, kata ka long. Ki khun u pyrthat); ¹⁸bad U Andriw, bad U Philip, bad U Bartholomai, bad U Mathaios, bad U Thomas, bad U Jakob u khun U Alphaios, bad U Thaddaios, bad U Simon U Bashit-rhem, ¹⁹bad U Judas Iskariot, uba la die noh ruh ia u.

U Jisu bad U Belsebul

(Mt 12 : 22-32; Lk 11 : 14-23; 12 : 10)

20 Te ki la wan sha iing.

3 : 9-10 Mk. 4 : 1; Lk. 5 : 1-3. 3 : 22 Mt. 9 : 34; 10 : 25. 3 : 29 Lk. 12 : 10.

U paidbah te u la wan lang pat, katba kim ioh shuh wat ia kaban bam jingbam.

²¹Te haba ki kur jong u ki la bna, ki la leit noh ban bat ia u, naba ki la ong, Um tip briew shuh. ²²Bad ki nongthoh kiba la wan hiar na Jerusalem ki la ong. U don u Belsebul, bad da u rangbah ki ksuid u beh noh ia ki ksuid. ²³Te haba u la khot ia ki ha u, u la kren ia ki ha ki pharshi, Kumno u Soitan u lah ban shop noh ia u Soitan? ²⁴bad lada ka hima ka la ialeh makynti paralok, kata ka hima kam lah neh shuh: ²⁵bad lada ka iing de ka la ialeh makynti paralok, kata ka iing kam lah neh shuh: ²⁶bad lada u Soitan de u ieng ban ialeh hi ia lade, bad u la iapait, um lah neh shuh, hynrei don kein kaba kut ia u: ²⁷ym don uno ruh uba leit hapoh ka iing uba khlain, uba lah ban kurup ia kiei kiei ruh ki jong u, lymda u khum shuwa ia uta uba khlain: ynda kumta te un sa kurup ia ka iing jong u:

28 Shisha nga ong ha phi, ba yn map ia ki khun bynriew ia ki pop baroh, bad ia ki jingkrenbein blei katba kin krenbein blei. ²⁹hynrei uno ruh uban kren bein ia U Mynsiem Bakhuid, ha la ka rta un ym ioh ka jingmap, hynrei uban rem na ka pop bymjukut. ³⁰Naba ki la ong. U don mynsiem bymkhuid.

U Jisu bad kiba ha iing ha sem jong U

(Mt 12 : 46-50; Lk 8 : 19-21)

31 Haba kumta te ki hynmen hynbew jong u bad ka kmie jong u ruh ki la wan: bad haba ki la ieng shabar, ki la phah ha u, ba ki da khot noh ia u. ³²Te u paitbah u la shong tawiar ia u, bad ki la ong ha u. Ha khmih ka kmie jong me bad ki hynmen hynbew jong me habar ki iawad ia me. ³³U la iathuh te ha ki, u da ong. Kano ka kmie jong nga, lane ki hynmen hynbew jong nga? ³⁴Te haba u la khmih baroh sawdong ia kiba shong tawiar ia u, u ong. Ha khmih ka kmie

jong nga, bad ki hynmen hynbew jong nga! ³⁵naba uno uno ruh uban leh ia ka mon U Blei, uta kein u long u para jong nga bad ka para jong nga, bad ka kmie de.

Ka pharshi U Nongbet
(Mt 13 : 1-9; Lk 8 : 4-8)

4 U la sdang ruh ban hikai pat harud ka duriaw: te u paidbah byllien u la wan lang ha u, katba u la kiew ha ka lieng ban ioh shong halor ka duriaw; uta u paidbah baroh te u la don harud kata ka duriaw ha ryngkew. ²Te u la hikai ia ki bun kiei kiei ruh ha ki pharshi, bad u la ong ha ki ha ka jinghikai jong u. ³To sngew: Ha khmih, u nongbet u la leit noh ban bet: ⁴te ka la jia haba u dang bet, ba don uba la hap harud lynti, bad ki sim bneng ki la wan bad ki la bam ia u: ⁵te uwei pat u la hap halor ka jaka maw, ha kabym don bun khyndew: te kumne kumne ruh u la mih, naba kam long jylliew ka khyndew: ⁶haba ka la ieng ka sngi te, u la shit tyrkhong eh: bad naba um don thied, u la iap ryngkhiang: ⁷uwei pat te u la hap hapdeng ki dieng shiah; te kita ki dieng shiah ki la iamih, bad ki la iakjap ia u: te um shym la sei soh: ⁸uwei pat te u la hap ha ka khyndew kaba bha, bad u la sei soh bamih bad baman bun de; te u la sei uba laiphew shah, bad uba hynriewphew shah, bad uba shispah shah. ⁹Te u la ong ha ki, Uba don ki shkor ban sngew, to un sngew.

Ka jingthau jong ki pharshi
(Mt 13 : 10-17; Lk 8 : 9-10)

¹⁰ Haba u la long te kyrpang weibriew, kita kiba hajan jong u lem bad kita ki khadar ngut, ki la kylli ia u shaphang kata ka pharshi. ¹¹U la ong te ha ki, Ha phi kein la ai ban tip ia ka maian ka hima U Blei: hynrei ha kita kiba shabar, ia kiei kiei baroh yn leh kein ha ki pharshi: ¹²ba ia kaba ki iohi kin iohi, te kin ym iahemphang shuh; bad ia kaba ki ioh-

sngew kin iohsngew, te kin ym sngewthuh shuh: ba ioh kumta kin kylla, bad yn map ia ki.

U Jisu U batai la ka pharshi U Nongbet
(Mt 13 : 18-23; Lk 8 : 11-15)

¹³ U la ong ruh ha ki, Phim tip ia kane ka pharshi? kumno te phin tip ia ki pharshi baroh? ¹⁴Uta u nongbet u bet ia ka ktien: ¹⁵kine te long kita kiba harud lynti, ha kaba la bet ia ka ktien: hynrei haba ki la iohsngew, kumne kumne ruh u Soitan u wan, bad u rong noh ia kata ka ktien ba la bet ha ki dohnud jong ki: ¹⁶kumjuh ruh kine ki long kita kiba la bet halor ka jaka maw, kiba, haba ki la iohsngew ia kata ka ktien, kumne kumne ruh ki pdiang ia ka da kaba kmen: ¹⁷hynrei ba kim don thied ha lade, ki long tang shibit; hadien te, haba ka jia kaba jynjar ne kaba leh bein na ka bynta kata ka ktien, kumne kumne ruh ki la thut: ¹⁸kine ruh ki long kita kiba la bet hapdeng ki dieng shiah: kiba ju sngew ia ka ktien. ¹⁹te ki jingklusai kane ka pyrthei, bad ka jingshukor ka spah, bad ki jingikwah eh shaphang kiwei kiwei de, haba ki ialeit hapoh, ki iakjap ia kata ka ktien, te kam sei soh shuh. ²⁰Kine te ki long kita kiba la bet ha ka khyndew kaba bha: kiba iohsngew ia kata ka ktien, bad kiba pdiang ia ka, bad kiba sei soh, uba laiphew shah, bad uba hynriewphew shah, bad uba shispah shah de.

Ka sharak hapoh ka shang
(Lk 8 : 16-18)

²¹ U la ong ruh ha ki, Ki ju wallam ia ka sharak, ba yn buh hapoh ka shang, lane hapoh ka jingthiah? bad ban ym buh ha ka dieng pynieng sharak? ²²naba ym don kaei kaei ruh ba la tap, ia kaba yn ym pynpaw: lymne ym ju don kaei kaei ruh ba la buhriei, hynrei khang, ba kan wan paw: ²³lada uno uno ruh u don ki shkor ban sngew, to un sngew. ²⁴U la

4:1 Lk. 5: 1-3. 4:12 Isa. 6: 9-10. 4:21 Mt. 5: 15; Lk. 11: 35. 4:22 Mt. 10: 26; Lk. 12: 2. 4:24 Mt. 7: 2; Lk. 6: 38.

ong ruh ha ki. To sumar kumno ba phi sngew; da ka jingthew ba phi thew. yn thew ia phi: ha phi kiba sngew. yn ai kham bun ruh: ²⁵naba jar uba don. ha uta yn ai: bad jar ubym don. wat ia kata kaba u don yn shim noh na u.

Ka pharshi u symbai uba san ha kaba rieh

26 U la ong ruh. Kumta long ka hima U Blei, kumba u briel un bet ia u symbai ha ka khyndew. ²⁷bad ba un iohthiah, bad ba un khie ruh mynmiet bad mynsngi, bad uta u symbai un mih, bad un nangsang, kumno, u um tip shuh: ²⁸naba ka khyndew na lade hi ka sei soh; kaba nyngkong u speh, hadien ka kop, hadien kata pat u soh kew ba la met ha ka kop: ²⁹hynrei haba la ih uta u soh, kumne kumne ruh u sei ia ka rashi, naba ka aiom ot ka la poi.

Ka pharshi u symbai tyrso

(Mt 13 : 31-32; Lk 13 : 18-19)

30 U la ong ruh. Kum kaei ngin iatharai ia ka hima U Blei? ne da kano ka pharshi ngin iatharai ia ka? ³¹ka long kum u symbai tyrso, ia uba, haba la bet ha ka khyndew, la u long kham rit ia ki symbai baroh kiba don ha ka khyndew; ³²hynrei haba la bet, u mih sah, bad u long kham khraw ia ki jhur baroh, bad u sei ia ki tnat bakhray, katba ki sim bneng ki lah ban shong tngen hapoh ka syrngiew jong u.

U Jisu U kren da ki pharshi

(Mt 13 : 34-35)

33 Da ki bun ki pharshi ruh kum kine u la kren ia ka ktien ha ki, katba ki lah ban sngew shemphang ia ka. ³⁴Bad khlem ka pharshi um shym la kren ha ki: te haba kyrpang hi u la ju pynpaw ia kiei kiei baroh ha ki synran jong u.

U Jisu U pynjai jai ia ka eriong

(Mt 8 : 23-27; Lk 8 : 22-25)

35 U la ong ruh ha ki ha kata ka sngi,

haba la janmiet, la ngin ialeit sha shiliang.

³⁶Haba ki la iehnoh te ia u paidbah, ki la leit lam ia u, kumba u long, ha ka lieng; hynrei don kiwei pat ruh ki lieng lem bad u. ³⁷Te la khieh ka eriong kaba khraw, bad ki jingat phyllung ki la phaloh sha ka lieng, kat ban sa pyndap ia ka. ³⁸U te u la don ha ka tdong ka lieng, ba u iohthiah ha ka syngkhlieh; ki te ki kysiew ia u, bad ki ong ha u, Ko Kynrad, mem suid niew satia ba ngin sa iap? ³⁹Haba u la khie te, u la sneng ia ka lyer, bad u la ong ha ka duriaw. Long jai jai, wat khieh shuh. Kumta kata ka lyer ka la jem jai, bad ka la long kaba jai jai eh. ⁴⁰U la ong te ha ki, Balei phi long kiba sheptieng katta katta? kumno ba phim pat don ka jingngeit? ⁴¹Hynrei ki la sheptieng shikaddei eh, bad ki la iakren paralok hi. Une u long uei shisha, ba ka lyer ruh bad ka duriaw de ki iakohnguh ia u?

U Jisu U pynkhiah ia uba shong ksuid

(Mt 8 : 28-34; Lk 8 : 26-39)

5 Ki la poi ruh sha shiliang ka duriaw sha ka ri ki nong Gadara. ²Haba u la mih noh te na kata ka lieng, kumne kumne ruh la wan tan ia u na ki maw jingtep u briel ba shong mynsiem bymkhuid, ³uba ju don ka jaka shong sah hapdeng kita ki maw jingtep; te ym don mano mano ruh ba lah ban khum ia u, em, wat da ki kynjri: ⁴naba la ju khum jyndeia ia u da ki nar kjat, bad da ki kynjri; hynrei ia ki kynjri u la ju bthat bad ki nar kjat u la ju pynbthat lyngkhot lyngkhot: bad ym ju don mano mano ruh ba lah ban pynjuh ia u. ⁵Te khlem da pud mynmiet bad mynsngi, u ju don ha kita ki maw jingtep bad ha ki lum ruh, u da lynniar, bad u da ot ia lade da ki maw. ⁶Haba u la iohi te ia U Jisu na jngai u la phet bad u la mane dem ia u, ⁷bad u la lynniar da ka ktien bajam bad u la ong, Me donkam aiu bad nga, ko Jisu, U Khun U Blei U Bahakhlieh tam eh? Nga pynsmai ia me da U Blei,

ba men ym pynshitom ia nga. ⁸(Naba u la lah ong ha u. Me mynsiem bymkhuid. to mih noh na une u briew.) ⁹Te u la kylli ia u. Kaei ka kyrteng jong me? U te u la iathuh. u da ong. Ka kyrteng jong nga long U Paidbah: naba ngi long shibun. ¹⁰U la kyrpad ruh ia u shikaddei. ba un ym phah noh ia ki na kata ka ri. ¹¹Te la don hangta ha syndah u lum shi kynhun bah ki sniang kiba bam phlang. ¹²Kita ki ksuid baroh te ki la iakyrpad ia u. ki da ong. To phah ia ngi ha kito ki sniang. ba ngin rung hapoh jong ki. ¹³Bad U Jisu u la shah ia ki. Haba la mih noh te kita ki mynsiem bymkhuid. ki la leit hapoh kita ki sniang: baroh shi kynhun te ki la phet iap arsut ia ka riat sha ka duriaw (ki la don ruh kumba ar hajar). bad ki la iap iyllop ha kata ka duriaw.

¹⁴Kita kiba ia ap ia ki sniang te ki la phet noh. bad ki la iathuh ha kata ka shnong bad ha kita ki ri bri: ki te ki la iamiha ban khmih kaei kata ba la leh. ¹⁵Bad ki wan ha U Jisu. bad ki iohi ia uta uba ju shong ksuid ba u shong. bad ba u la kup jain. bad ba u la tip briew. ia uta kein uba la ju don u Paidbah: bad ki la sheptieng. ¹⁶Kita kiba la lah iohi te ki la iathuh ha ki kumno ka la long ia uta uba ju shong ksuid. bad shaphang kita ki sniang ruh. ¹⁷Bad ki la sdang ban iakyrpad ia u ban leit noh na ki phang jong ki. ¹⁸Haba u dang leit te ha kata ka lieng. uta uba la ju shong ksuid u la duwai ia u ba un ioh long lem bad u. ¹⁹Te um shah ia u. hynrei u ong ha u. Khie leit sha la iing sha la ki jong ruh. bad to iathuh ha ki ia kaba katno ba u Trai u la leh ia me. bad kumno u la isynei ia me. ²⁰Kumta u la leit noh. bad u la sdang ban pynbna ha Dekapolis ia kiba katno kiei kiei ruh ba U Jisu u la leh ha u: te baroh ki la kyndit.

Ka khun U Jairos bad ka kynthel kaba pang mhsnam

(Mt 9 : 18-26; Lk 8 : 40-56)

²¹Haba U Jisu te u la leit pat da ka

lieng sha shiliang. u paidbah byllien u la ialum lang ha u: u te u don harud ka duriaw. ²²Te uwei na ki rangbah synagog u wan. uba kyrteng U Jairos: bad haba u iohi ia u. u la dem ha ki kjat jong u: ²³bad u la duwai shikaddei ia u. u da ong. Ka khun rit jong nga ka ha tmier ka jingiap: to wan buh ia la ki kti ha ka. ban ioh pynkhiah ia ka. ba kan im. ²⁴Kumta u la leit lem bad u: te la bud ia u u paidbah byllien. bad ki la iakyntur ia u. ²⁵Ka kynthel ruh kawei kaba don ka jingpang mih snam la khadar snem. ²⁶bad kaba la lah shah shitom bun kiei kiei ruh na ki bun ki nongpynkhiah. bad kaba la lah pynlut baroh katba don ki jong ka. te khyndiat ruh em kam shym koit. hynrei ka la nang pang pynban: ²⁷haba ka la iohsngewshaphang U Jisu. ka la wan hapdeng uta u paidbah na shadien. bad ka la ktah ia ka jainkup jong u. ²⁸Naba ka la ong. Lada ngan shu ioh ktah tang ia ki jainkup jong u. ngan sa khiah. ²⁹Te kumne kumne ruh kata ka jingkyrsoi ka snam jong ka ka la rngad noh: bad ka la sngewthuh ha la ka met ba ka la ioh khiah na kata ka jingpang shitom. ³⁰U Jisu kumne kumne ruh. ba u tip ha lade ba kata ka bor ka la lah mih noh na u. haba u la phai hapdeng uta u paidbah. u la ong. Ei ba ktah ia ki jain jong nga? ³¹Ki synran jong u te ki la ong ha u. Me iohi ia u paidbah uba kyntur ia me. me ong ruh. Ktah mano ia nga? ³²Te u la khmih baroh sawdong ban iohi ia kata kaba la lah leh ia kane. ³³Hynrei kata ka briew. da kaba sheptieng bad bakhynniuh. ba ka da sngewthuh ia kaei ba la leh ha ka. ka la wan bad ka la dem ngon ha khmat jong u. bad ka la iathuh ha u ia kaba shisha baroh. ³⁴U la ong te ha ka. Ko khun. ka jingngeit jong pha ka la pynkhiah ia pha: to khie leit ha kaba suk. bad to long kaba la khiah bha na ka jingpang shitom jong pha.

³⁵Haba u dang kren. la wan kiba na ka iing uta u rangbah synagog. ki da ong. Ka khun jong me ka la iap: balei

men pynshitom shuh ia U Nonghikar?

³⁶Te haba U Jisu u la iohsngew ia kata ka ktien ba la kren. u ong ha uta u rangbah synagog. Wat sheptieng, tang shu ngeit.

³⁷Um shah te iano iano ruh ban bud lem ia u. hynrei tang ia U Petros, bad ia U Jakob, bad ia U Ioannis u para U Jakob. ³⁸Kumta u poi sha ka iing uta u rangbah synagog, bad u iohi ia ka jingkhinhwin, bad ia kiba iam briew bad ia kiba lynyuar shikaddei eh. ³⁹Haba u la leit hapoh te, u

ong ha ki. Baler phi iawin, bad phi iaiam briew kumne? ka khynnah kam shym la iap, hynrei ka shu thiah. ⁴⁰Ki te ki la rkhe bein ia u. Hynrei haba u la pynmih noh ia ki baroh, u shim lem ia u kpa bad ia ka kmie jong kata ka khynnah, bad ia kita kiba don lem bad u, bad u la leit hapoh, sha kaba don kata ka khynnah. ⁴¹Te haba u la bat na ka kti ia kata ka khynnah, u ong ha ka. Talitha kumi: kaba, haba la batat, ka iong. Ko khynnah, nga ong ha pha. To ieng. ⁴²Kumne kumne ruh kata ka khynnah ka la ieng joit, bad ka la iaid (naba ka la khadar snem *ka rta*): te ki la kyndit da ka jingkyndit bakhraw. ⁴³Te u la hukum skhem ia ki, ba uno uno ruh un ym tip ia kane: u la hukum ruh ban ai eiei ia ka ban bam.

La n̄iew bein ia U Jisu ha Nasaret

(Mt 13 : 53-58; Lk 4 : 16-30)

6 U la leit noh nangta bad u la wan poi sha la ka ri: bad ki synran jong u ki bud ia u. ²Te haba la poi ka sabbaton, u la sdang ban hikar ha ka synagog: te bun haba ki iohsngew ki la sngewkyndit, ki da ong. Nangno une u la ioh ia kine kiei kiei ruh? bad. Kaba kumno *kane* ka jingstad kaba la ai ha une u briew, bad ki kambah kat kine ba la leh da ki kti jong u? ³une um long uto u misteri, u khun Ka Mari, uba dei para bad U Jakob, bad U Josis, bad U Juda, bad U Simon de? bad ki para kynthei jong u

kim don hangne bad ngi? Kumta ki la thut ha u. ⁴Hynrei U Jisu u la ong ha ki. U nongiathuhlypa um long ubym don burom. hynrei tang ha la ka ri, bad ha la ki kur, bad ha la iing ruh. ⁵Hangta te um lah ban leh ia ki kambah, hynrei u shu buh ia la ki kti ha khyndiat kiba pang, bad u la pynkhiah ia ki. ⁶U la sngewkyndit te namar ka jingbymngeit jong ki.

Ka jingphah ia ki khadar ngut

(Mt 10 : 5-15; Lk 9 : 1-6)

Bad u la iaid kylleng sawdong ia ki nongrit, u da hikar.

⁷ U la khot ruh ha u ia ki khadar ngut, bad u la sdang ban phah ia ki ar ar: bad u la ai bor ha ki halor ki mynsiem bymkhuid. ⁸bad u la hukum ia ki ba kin ym rah ei ei ruh ia la ka jingleit, hynrei tang ia u diengduh hi: lymne ki iarong, lymne kpu, lymne pisa ha ka saipan jong ki. ⁹hynrei ban ruh ia ki khulom, bad ban ym phong artylli ki sopti. ¹⁰U la ong ruh ha ki. Haei haei ruh haba phin rung hapoh ka iing, to shong hangta tadynda phi mih noh nangta. ¹¹te kano kano ruh ka jaka kaban ym pdiang ia phi, bad kim sngew ia phi, haba phi mih noh nangta, to kynthar noh ia ka dewmet na ki pohyat jong phi, ia kaban long ka jingphla ia ki. Shisha nga ong ha phi, ba kan long kham jem ia ka Sodom bad ia ka Gomorra ha ka sngi bishar, ban ia kaba ia kata ka shnong. ¹²Te haba ki la leit noh, ki la ialap ba kin kylla kaba mut. ¹³Ki la beh noh ruh shibun ki ksuid, bad ki la pynsleh da ka umphniang shibun kiba pang, bad ki la pynkhiah ia ki.

Ka jingiap U Ioannis Nongpynbaptis

(Mt 14 : 1-12; Lk 9 : 7-9)

¹⁴ U Herod syiem te u la iohsngew shaphang jong u, naba la bna ka nam

jong u, bad u la ong. U Ioannis uba ju pynbaptis, u la mihpat na kiba iap, te namar kata kein kine ki bor bah ki iatrei ha u. ¹⁵Kiwei te ki la ong. U long U Elias, kiwei pat te ki la ong. U long u nongiathuhlypa, ne kum uwei na ki nongiathuhlypa. ¹⁶Hynrei haba U Herod u la iohsngew, u la ong, U Ioannis, ia uba nga la khrai khlieh, u la mihpat. ¹⁷Naba U Herod hi u la lah phah kem ia U Ioannis, bad u la lah khum ia u ha ka byndi na ka bynta Ka Herodias, ka tnga U Philip u para jong u; naba u la shongkurim ia ka. ¹⁸Naba U Ioannis u la ong ha U Herod. Bym bit ia me ban ioh ia ka tnga u para jong me. ¹⁹Namar kata, Ka Herodias ka la buhnud ia u, bad ka la kwah ban pyniap ia u, hynrei kam lah. ²⁰Naba U Herod u la ju sheptieng ia u Ioannis, ba u da tip ba u long u biew bahok bad bakhud, u la ju da te ia u; bad haba u la iohsngew ia u, u la ju leh shibun kiei kiei ruh, bad u la ju shahshkor sngewbha ia u. ²¹Hynrei haba la poi ka sngi badei, mynba U Herod ha ka sngi kha jong u u la thaw ka jingkhawai ia ki rangbah jong u, bad ia ki rangbah shihajar, bad ia kiba kham donnam ha Galilaia; ²²bad haba ka khun kata Ka Herodias ka la wan hapoh, ka la shad, bad ka la pynsngewbha ruh ia U Herod, bad ia kita kiba iashong bam lem bad u; bad uta u syiem u la ong ha kata ka khynnah, Pan na nga kat kaba pha mon, te ngan ai ia pha. ²³U la smai ruh ha ka, Kaei kaei ruh ba phan pan na nga, ngan ai ia pha, haduh shiteng ka hima jong nga. ²⁴Te haba ka la mih noh, ka la ong ha ka kmie jong ka, Kaei ngan pan? Ka te ka la ong, Ka khlieh U Ioannis u Nongpynbaptis. ²⁵Te kloil an ka la wan hapoh sha uta u syiem, bad ka la pan, ka da ong, Nga mon ba men ai ha nga kumne kumne ia ka khlieh U Ioannis u Nongpynbaptis ha ka pliang. ²⁶Uta u syiem te u la sngewsih eh, hynrei na ka

bynta kita ki jingsmai, bad na ka bynta kita kiba iashong bam lem bad u, um mon ban kyrngah ia ka. ²⁷Te kumne kumne ruh uta u syiem u la phah ia u nongkhrai khlieh, bad u la hukum ban wallam ia ka khlieh jong u. ²⁸Te haba u la leit u la khrai khlieh ia u ha ka byndi, bad u la wallam ia ka khlieh jong u ha ka pliang, bad u la ai ia ka ha kata ka khynnah; bad kata ka khynnah ka la ai ia ka ha ka kmie jong ka. ²⁹Te haba ki synran jong u ki la iohsngew, ki la wan bad ki la rah noh ia ka met jong u, bad ki la tep ia ka ha ka jingtep.

Kaba bsa ia ki san hajar

(Mt 14 : 13-21; Lk 9 : 10-17;

Io 6 : 1-14)

³⁰ Te ki apostol ki la ialum lang ha U Jisu, bad ki la iathuh ia kiei kiei baroh ha u, kat kiba ki la lah leh, bad kat kiba ki la lah hikai. ³¹U la ong te ha ki, To ale ma phi hi kyrpang sha ri khlaw, bad shongthait khyndiat: naba don shibun kiba iawan ialeit ruh, katba kim kloil shuh wat ban bam ruh. ³²Kumta ki la leit noh da ka lieng sha ka jaka kynjah kyrpang hi. ³³Hynrei ki paidbah ki la iohi ia ki ba ki dang leit, shibun ruh ki la ithuh ia ki: te ki la phet lang hangta na sha rnyngkew na ki shnong baroh, bad ki la shuwa ia ki, bad ki la iawan lang sha u. ³⁴Haba U Jisu te u la mih noh, u la iohi ia u paidbah babun, bad u la sngewsynei ia ki, naba ki long kum ki langbrot khlem u nongsharai; te u la sdang ban hikai bun kiei kiei ruh ia ki. ³⁵Haba ka la noh eh ian ka sngi, te ki synran jong u ki la wan ha u, bad ki ong, Kane ka long ka jaka kynjah, bad ka sngi ka la noh eh ian ruh; ³⁶to pyllait noh ia ki, ba kin ioh leit kylleng sawdong sha ki ri bri bad sha ki shnong rit ban thied jingbam ia lade, naba kim don ei ei ruh ban bam. ³⁷U te u la iathuh bad u la ong ha ki, To

ai ma phi ba kin bam. Ki te ki ong ha u, Hato ngin leit iathied arspah suka u kpu, bad ai ruh ha ki ban bam? ³⁸U ong te ha ki, Katno tylli ki kpu phi don? khie leit khmih. Haba ki la tip, ki ong, San, bad ar tylli ki dohkha. ³⁹U la hukum te ia ki ba baroh kin shong shaniah lynnong lynnong halor u phlang bajyrngam. ⁴⁰Te ki la shong shaniah ter ter, shispah shispah, bad sanphew sanphew ruh. ⁴¹Haba u la shim te ia kita santylli ki kpu bad ia kita artylli ki dohkha ruh, haba u la khmied sha bneng, u la nguh, bad u la kdiah ruh ia ki kpu, bad u la ai ha ki synran jong u, ba kin buh ha khmat jong ki; bad ia kita ki dohkha u la iasam ha ki baroh. ⁴²Baroh ki la iabam, bad ki la iakdang ruh. ⁴³Bad ki la iakhar ruh dap khadar tukri, na kiba lwet bad na ki dohkha ruh. ⁴⁴Kita te kiba la iabam ia kita ki kpu, ki long jin san hajar ki rangbah.

U Jisu U iaid halor ka duriaw
(Mt 14 : 22-33; Jo 6 : 15-21)

⁴⁵Te kumne kumne ruh u la phah ia ki synran jong u ba kin kiew halor ka lieng, bad ban nang leit shuwa sha shiliang sha Bethsaida, katba u hi u nang pyllait ia u paidbah. ⁴⁶Ynda u la bidai noh te ia ki, u la leit sha u lum ban duwai. ⁴⁷Haba la janmiet, kata ka lieng ka la don hapdeng ka duriaw, u te tang weibriew hi ha ryngkew. ⁴⁸U la iohi te ia ki ba ki shitom da kaba ki iaking, naba ka lyer ka la beh pyrshah ia ki: te hamar ka jingap miet kaba saw u wan ha ki, u da iaid halor duriaw: bad u la leh kum ban sa iaid kiar ia ki. ⁴⁹Hynrei ki, haba ki la iohi ia u ba u iaid halor duriaw, ki la iamut ba ka la long rngai, bad ki la ialynfiar jam ruh. ⁵⁰naba baroh ki la iohi ia u, bad ki la iasngew kiuh eh. Hynrei kumne kumne ruh u la kren ha ki, bad u ong ha ki, To long shlur, dei ma nga, to wat sheptieng. ⁵¹Bad u la kiew sha ki halor kata ka lieng: te kata ka lyer ka la

jem jai: hangta ki la sngewkyndit noh shikaddei eh ha lade, bad ki la sngewphylla. ⁵²Naba kim shym sngewthuh shaphang kita ki kpu: hynrei ka dohnud jong ki ka la long kaba eh.

U Jisu U pynkhih la kiba pang ha ka ri Genesaret
(Mt 14 : 34-36)

⁵³Haba ki la poi te sha shiliang, ki la wan ha ka ri Gennesaret, te hangta ki la kiew sha ryngkew. ⁵⁴Haba ki la la mih noh te na kata ka lieng, ki la ithuh ia u kumne kumne ruh, ⁵⁵bad haba ki la iaphet kylleng sawdong kata ka ri baroh, ki la sdang ban iabah na kylleng ha ki jingthiah ia kiba la pang, kat shaba ki la sngew ba u don. ⁵⁶Shano shano ba u leit bsut ruh sha ki nongrit, lane sha ki nongbah, lane sha ki ri bri, ki la tuh ia kiba pang ha ki jaka iew, bad ki la kyrpad ia u, ba kin shu ioh ktah ia ka rmiang ka jain jong u: te kat kiba la ioh ktah ia u, la pynkhih ia ki phar.

Ka rukom pateng la pateng ki tymmen basan
(Mt 15 : 1-9)

7Ynda kumta ki Pharisi ki la iawan lang ha u, bad kiba na ki nongthoh, kiba la wan na Jerusalem. ²Haba ki la iohi te ia kiba na ki synran jong u, ba ki bamja da ki kti bymkhuid (kata, khlem da thet satia), ki la pynrem. ³(Naba ki Pharisi bad ki Jiw baroh, lynda ki ioh thet bha ia la ki kti, kim bam satia, ki da bat skhem ia ka rukom pateng la pateng ki tymmen basan. ⁴Haba ki wan ruh na iew, lynda ki ioh sum, kim bam satia. Bad bun kiwei kiwei pat ruh don, ia kiba ki la pdiang ban bat skhem, kum ki jingsait ki khuri, bad ki luta, bad ki pliang, bad ki palong ruh). ⁵Namar kata, kita ki Pharisi bad kita ki nongthoh ki la kylli ia u, Balei ba ki synran jong me kim iaid kat kum ka rukom pateng la pateng ki tymmen basan, hynrei ki bamja

da ki kti kiba khlem thet? ⁶U la iathuh te ha ki, Ka dei kaba U Isaiah u la iathuh-lypa shaphang jong phi kiba arsap, kumba la thoh : Kine ki briew ki burom ia nga da la ki rmiang shyntur, hynrei ka dohnud jong ki te ka jngai na nga : ⁷hynrei ki mane thala ia nga, haba ki hikai ki jinghikai ia ki hukum jong ki briew : ⁸naba haba phi iehnoh ia ka hukum U Blei, phi bat skhem ia ka rukom pateng la pateng ki briew, kum ki jingsait ki luta bad ki khuri : bad ia bun kiei kiei ruh kiwei pat kum kine phi leh.

⁹ U la ong ruh ha ki, phi kyntait la biang kein ia ka hukum U Blei, ba phin ioh sumar ia ka rukom pateng la pateng jong phi : ¹⁰naba U Moses u la ong, Burom ia la u kpa bad ia la ka kmie : bad, Jar uba kren bein ia u kpa lane ia ka kmie, un iap da shisha : ¹¹hynrei phi ong, Lada u briew un ong ia la u kpa lane ia la ka kmie, Kaei kaei ruh ia kaba men myntoi na nga ka long Korban (kata long, ka jing-ainguh), *un lait* ; ¹²phim shah shuh te ia u ban leh ei ei ruh em ia u kpa jong u, lane ia ka kmie jong u : ¹³phi da pynduh ia ka ktien U Blei da ka rukom pateng la pateng jong phi, ia kaba phi hikai : bad shibun kiei kiei ruh kum kine phi leh.

Kaei kaba pyntngit ia u briew

(Mt 15 : 10-20)

¹⁴ Te haba u la khot ha u ia uta u paidbah baroh, u la ong ruh ha ki, To sngap ia nga phi baroh, to sngewthuh ruh : ¹⁵ym don ei ei ruh shabar u briew, kaba leit hapoh jong u, ba lah ban pyntngit ia u : hynrei kiei kiei ruh kiba mih noh na u briew, kita kein ki long kiba pyntngit ia u briew : ¹⁶lada uno uno ruh u don ki shkor ban sngew, to un sngew. ¹⁷Te haba u la leit hapoh iing na uta u paidbah, ki synran jong u ki la kylli ia u shaphang kata ka pharshi. ¹⁸U ong te ha ki, Phi ruh phi long kumta kibym sngewthuh? phim shemphang, ba

baroh kaba shabar kaba leit shapoh u briew, kam lah ban pyntngit ia u? ¹⁹naba kam leit shapoh ka dohnud jong u, hynrei sha ka kpoh, bad ka mih noh ha ka sharud : ba ki khuid ki jingbam baroh kein. ²⁰U la ong ruh, Kata kaba mih noh na u briew, kata kein ka pyntngit ia u briew : ²¹naba na shapoh, na ka dohnud ki briew, ki mih noh ki jingmut bymman, kiba klim, kiba iakai kynthei, kiba pyniap, ²²kiba tuh, kiba kurup, kiba pynsniew, kaba arsap, kaba nuti, kaba khwan lalot, kaba khmih sniew, kaba kren bein, kaba sngewkhraw, bad kaba leh biet : ²³kine kiei kiei baroh ki bymman ki mih noh na shapoh, bad ki pyntngit ia u briew.

Ka jinggeit ka nong Kanaan

(Mt 15 : 21-28)

²⁴ Haba u la ieng, u la leit noh nangta ruh sha ki phang ka Tyros bad ka Sidon : bad haba u la leit hapoh ka iing, um kwah iano iano ruh ban tip, hynrei um lah ban long ha kaba rieh. ²⁵Naba don ka kynthei, kaba ka khun rit jong ka ka don mynsiem bymkhuid, haba ka la iohsngew shaphang jong u, ka la wan bad ka la dem ha ki kjat jong u. ²⁶Kata ka kynthei te ka la long ka Grik, ka kynja Syrophinisa, bad ka la kyrpad ia u, ba un beh noh ia uta u ksuid na ka khun jong ka. ²⁷Hynrei U Jisu u la ong ha ka, Ai ban pynk dang shuwa ia ki khun : naba ym dei ban shim ia ka jingbam jong ki khun, bad ban bred ha ki ksew. ²⁸Hynrei ka la iathuh bad ka la ong ha u, Shisha, ko Trai, wat kita ki ksew hapoh ka miew ki bam na kiba lwet jong ki khun. ²⁹U la ong te ha ka, Namar kane ka jingong, to khie leit noh : uta u ksuid u la mih noh na ka khun jong pha. ³⁰Te ka la leit noh sha la iing, bad ka la shem ia la ka khun, ba la pynthiah ia ka ha ka jingthiah, bad ba la mih noh uta u ksuid.

**U Jisu U pynkhiah ia uba kyllut
bad bathlun**

31 Te ynda u la leit noh pat na ki phang ka Tyros bad ka Sidon. u la wan poi sha ka duriaw Galilaia. napdeng ki phang Dekapolis. ³²Bad ki wallam ha u ia uba kyllut bad bakren thlun: ki kyrpad ruh ia u ba un buh ia la ka kti ha u. ³³Te haba u la shim noh ia u kyrpang weibriew na uta u paidbah, u la buh ia la ki shynriahiti ha ki shkor jong u. bad haba u la lah biah. u la ktah ia u thylliej jong u: ³⁴bad haba u la khmied sha bneng. u la ud. bad u ong ia u. Ephphatha. kata ban ong. To long ba la plie. ³⁵Te kumne kumne ruh la plie noh ia ki shkor jong u. bad la lait ka jingteh u thylliej jong u. bad u la nang kren beit. ³⁶U la hukum te ia ki ba kin ym iathuh hano hano ruh. hynrei katba u la nang adong ia ki. katta ki la nang iapynbna kham tam pynban. ³⁷Te ki la sngew kyndit bymlah ong shuh. ki da ong. Ka bha baroh kat kaba u la leh: naba u pynlong ia kiba kyllut ban sngew. bad ia kibym nang kren ban kren.

**Kaba bsa ia ki saw hajar
(Mt 15 : 32-39)**

8 Ha kita ki sngi, mynba la don pat u paidbah babun eh. bad ba kim don gi ei ruh ban bam. U Jisu u la khot ha u ia ki synran jong u. bad u ong ha ki. ²Nga sngewsynei ia u paidbah; naba mynta la lai sngi ki la iashong bad nga. bad kim don shuh ei ei ruh ban bam: ³lada ngan phah noh jingit ia ki sha la iing. kin iap tyrsaw noh ha lynti: naba na ki don kiba la wan na sha jngai. ⁴Ki synran jong u te ki la iathuh ha u. Nangno yn lah ban pynkdang ia kine da u kpu hangne ha ka jaka kynjah? ⁵Te u la kylli ia ki. Phi don katno ki kpu? Bad ki la ong. Hynñiew tylli. ⁶U la hukum te ia uta u paidbah ban

shong ha khyndew: te haba u la shim ia kita ki hynñiew tylli ki kpu. bad ba u la lah nguh. u la kdiah. bad u la ai ha ki synran jong u. ban buh ha khmat jong ki: ki ruh ki la buh ha khmat uta u paidbah. ⁷Ki la don ruh khyndiat ki dohkha rit: te haba u la lah kyrkhu. u la ong ban buh ia kita ruh ha khmat jong ki. ⁸Kumta ki la iabam. bad ki la kdang: bad ki la iakhar hynñiew tukri na kiba lwet kiba la sah tam. ⁹Kita kiba la iabam te ki don kumba saw hajar: bad u la phah noh ia ki. ¹⁰Te kumne kumne ruh haba u la leit ha ka lieng lem bad ki synran jong u. u la wan sha ki phang ka Dalmanutha.

**Ki Pharisi ki iawad la ka dak
(Mt 16 : 1-4)**

11 Te ki Pharisi ki la mih noh. bad ki la sdang ban iakylli nia ia u. ba ki iawad na u ka dak na bneng. ki da iatynjuh ia u. ¹²Haba u la ud jylliew te ha la ka mynsiem. u la ong. Balei ba kane ka pateng bynriew ka wad ia ka dak? shisha nga ong ha phi. Yn ym ai ka dak ha kane ka pateng bynriew. ¹³Te haba u la iehnoh ia ki. u la kiew pat ha kata ka lieng. bad u la leit noh sha shiliang.

**U thiat ki Pharisi bad u jong U Herod
(Mt 16 : 5-12)**

14 Te ki la klet ban wallam kpu. lymne kim shym don lem bad ki nalar uwei u kpu ha kata ka lieng. ¹⁵Te u la hukum ia ki. u da ong. To sumar. to kiar na u thiat ki Pharisi. bad na u thiat U Herod. ¹⁶Ki te ki la iakren hi paralok. ki da ong. Ba ngim don kpu. ¹⁷Haba U Jisu te u la tip. u ong ha ki. Balei phi iakren naba phim don kpu? phim pat puson. lymne sngewthuh? phi dang don ka dohnud jong phi kaba eh? ¹⁸Haba phi don ki khmat. phim iohi?

haba phi don ki shkor ruh, phim ioh-sngew? phim kynmaw ruh? ¹⁹Mynba nga la kdiah ia ki san tylli ki kpu ha kita san hajar, dap katno tukri na kiba lwet phi la iakhar? Ki ong ha u. Khadar, ²⁰Bad mynba ia kita hynñiew tylli ha kita saw hajar, dap katno tukri na kiba lwet phi la iakhar? Ki la ong ruh. Hynñiew. ²¹U la ong te ha ki. Kumno ba phim pat sngewthuh?

Kaba pynkhiah ia u briew uba matlah ha Bethsaida

²²Ki wan ruh sha Bethsaida, te ki wallam ha u ia uba matlah, bad ki iakypad ia u ban ktah ia u. ²³Te haba u la bat ia uta uba matlah na ka kti, u la ialam noh ia u shabar kata ka shnong, bad haba u la biah ha ki khmat jong u, bad ba u la buh ia ki kti ha u, u la kylli ia u. Me iohi ei ei? ²⁴Haba u la khmied te, u la ong. Nga iohi ki briew kum ki dieng ba ki iaid ²⁵Hadien kata u la buh pat ia la ki kti ha ki khmat jong u, bad u la pynkhmied ia u, te la pynbha pat ia u, bad u la iohi shynna ia kiei kiei baroh ²⁶Bad u la phah ia u sha la iing, u da ong. Wat rung satia sha kato ka shnong.

Ka jingphla U Petros shaphang U Jisu (Mt 16 : 13-20, Lk 9 : 18-21)

²⁷Te U Jisu u la leit noh, bad ki synran jong u, sha ki nongrit jong ka Kaisarata Philipi: bad ha lynti u la kylli ia ki synran jong u, u da ong ha ki. la nga, ki briew ki ong ba nga long uei? ²⁸Ki la iathuh te, U Ioannis u Nongpynbaptis: kiwei, U Ehas: kiwei pat de. Uwei na ki nongiathuhlypa. ²⁹Te u kylli ia ki, Hynrei phi phi ong ba nga long uei? U Petros u iathuh, u ong ha u. Me long uta U Khrist. ³⁰U la hukum skheim te ia ki ba kin ym iathuh hano hano ruh shaphang jong u.

U Jisu U iathuhlypa shaphang ka jinglap bad ka jingmihpat jong U (Mt 16 : 21-28; Lk 9 : 22-27)

³¹Te u la sdang ban hikai ia ki, ba ka dei ia U Khun u briew ban shah shibun kiei kiei ruh, bad ba yn kyntait da ki tymmen basan, bad ki rangbah lyngdoh, bad ki nongthoh, bad ba yn pyniap ruh: bad hadien lai sngi un mihpat. ³²Ha kaba paw shynna ruh u la kren ia kata ka jingong Haba U Petros te u la shim kyrpang ia u, u la sdang ban sneng ia u. ³³Hynrei haba u la phai, bad ba u da khmih ha ki synran jong u, u la sneng ia U Petros, u da ong. Khie leit shadien jong nga, me u Sortan naba mem ñiew ia kiei kiei ruh ki jong U Blei, hynrei tang ia kiei kiei ruh ki jong ki briew.

³⁴Te haba u la khot ha u ia u paidbah lem bad ki synran jong u, u la ong ha ki. Jaruba mon ban wan bud nadien jong nga, ai ba un leit ia lade, bad un bah ia la ka diengphna bad un bud ia nga: ³⁵naba uno uno ruh uban mon ban pynim ia la ka mynsiem, un duh noh ia ka, uno uno ruh uban duh noh te ia la ka mynsiem, na ka bynta jong nga bad ka jong ka gospel ruh, uta kein un shem ia ka ³⁶Naba u briew un myntoi aiu, lada un ioh ia ka pyrthei baroh, bad un duh noh ia la ka mynsiem? ³⁷naba u briew un ai aiu ban iapein ia la ka mynsiem? ³⁸naba uno uno ruh uban sngewlehrain ia nga bad ia ki ktien jong nga, ha kane ka pateng bynriew baklim bad bapop, U Khun u briew ruh un lehrain ia uta, haba u wan ha ka burom U Kpa jong u, lem bad ki angel bakhuid.

9Te u la ong ha ki, Shisha nga ong ha phi, ba don kiba na kine kiba ieng hangne, kiban ym mad ia ka jinglap, tadynda ki la iohi ia ka hima U Blei ba ka la wan da ka bor.

Ka jingkylladur

(Mt 17 : 1-13; Lk 9 : 28-36)

2 Ynda la hynriew sngi te U Jisu u shim lem ia U Petros, bad ia U Jakob, bad ia U Ioannis, bad u leit lam ia ki sha u lum bajrong kyrpang hi: bad la pynkylladur ia u ha khmat jong ki. ³ki jain jong u te ki la long kiba tyngshain, kiba lieh eh, kat kata ruh ym don u nongpynkhuid jain ha ka pyrthei uba lah ban pynlieh. ⁴La paw ruh ha ki U Elias lem bad U Moses, bad ki da iakren bad U Jisu. ⁵Haba U Petros u iathuh te u ong ha U Jisu. Ko Kynrad, ka bha ia ngi ban don hangne: ai ngin iathaw te lai tylli ki iing dara, kawei ia me, kawei ruh ia U Moses, bad kawei ruh ia U Elias. ⁶Naba um tip iaei ba un kren, naba ki la sheptieng eh. ⁷Te la wan u lyoh uba kah ia ki, bad ka ktien ka la wan na uta u lyoh, ka da ong. Une u long U Khun jong nga uba ieit, to phin sngew ia u. ⁸Te kyndit kyndit haba ki la khmih kylleng sawdong, kim iohi shuh iano iano ruh, hynrei tang ia U Jisu hi lem bad ki hi.

9 Te haba ki dang hiar na uta u lum, u la hukum skhem ia ki ba kin ym iathuh hano hano ruh ia kiei kiei ruh ia kiba ki la iohi, tadynda U Khun u briew u la mihpat na kiba iap. ¹⁰Ki la iabat skhem te ia kata ka ktien, ba ki da iakylli paralok hi, ka long aiu kata, ban mihpat na kiba iap. ¹¹Te ki la kylli ia u, ki da ong, Balei ba ki ong ki nongthoh ba ka dei ia U Elias ban wan shuwa? ¹²U te u da iathuh u la ong ha ki, U Elias shisha u wan shuwa, bad u pynbha ia kiei kiei baroh ruh: bad kumno la thoh shaphang U Khun u briew? ba un shah bun kiei kiei ruh, bad ba yn niew bein ia u. ¹³Hynrei nga ong ha phi, ba, U Elias u la wan, bad ki la leh ia u katba ki la imon, kumba la thoh shaphang jong u.

9 : 2 Mt. 3 : 17; Mk. 1 : 11; Lk. 3 : 22. 9 : 2-7 2 Pet. 1 : 17-18. 9 : 11 Mat. 4 : 5; Mt. 11 : 14.

U Jisu U pynkhiah ia u khynnah uba pang bhur

(Mt 17 : 14-21; Lk 9 : 37-43)

14 Haba ki la wan te sha ki synran, ki la iohi ia u paidbah babun tawiar ia ki, bad ia ki nongthoh ruh ba ki iasaid bad ki. ¹⁵Te kumne kumne ruh uta u paidbah baroh, haba ki la iohi ia u, ki la sngewkyndit eh, bad haba ki la phet sha u, ki la nguh ia u. ¹⁶U la kylli te ia ki, Iaei ba phi iasaid bad ki? ¹⁷Uwei te na uta u paidbah u la iathuh u la ong ruh, Ko Nonghikai, nga la wallam ha me ia u khun jong nga, uba don u mynsiem bymnang kren; ¹⁸shaei shaei ruh ba u lap ia u, u lympat ia u, te u sei tyrtho, bad u kyriat ia la ki bniat, bad u nangswai ruh : nga la ong te ha ki synran jong me ba kin beh noh ia u, te kim lah satia. ¹⁹Te u iathuh bad u ong ha ki, Ah phi ka pateng bynriew bymngait, sa katno ngan long bad phi? sa katno ngan shah ia phi? to wallam ia u ha nga. ²⁰Ki la wallam te ia u ha u, bad haba u la iohi ia u, kumne kumne ruh uta u mynsiem u la ring kyrthat ia u: bad haba u la kyllon ha ka khyndew, u la ksaid, u da sei tyrtho ruh. ²¹U la kylli te ia u kpa jong u, Ka la slem katno naduh ba la jia kane ha u? U la iathuh te, Naduh ba dang khynnah; ²²u ju pynnoh jyndei ruh ia u ha ka ding bad ha ki um, ban pynjot ia u: hynrei lada me lah ei ei ruh, to isynei ia ngi, bad to iarap ia ngi. ²³U Jisu u la ong ha u te, Lada me lah ban ngeit! Kiei kiei baroh ki long kiba lah ia uta uba ngeit. ²⁴Te kumne kumne ruh haba u kpa uta u khynnah u la iam jam, u la ong bad ki jingjaw ummat ruh. Nga ngeit, Ah.Trai: to iarap ia ka jingbymngait jong nga. ²⁵Te haba U Jisu u la iohi ba u paidbah u iaphet lang sha u, u la sneng ia uta u mynsiem bymnhuid, u da ong ha u. Ko mynsiem bymnangkren bad bakyllut, nga hukum ia me. To mih noh na u, wat leit bsut shuh ruh ha u.

²⁶Haba u la lynñiar te, bad u la ring kyrthat ia u shikaddei, u la mih noh bad *uta u khynnah* u la long kum uba la iap, katba shibun ki ong, ba u la iap. ²⁷Hynrei U Jisu haba u la bat ia u na ka kti, u la khyllie ia u, u de u la ieng joit. ²⁸Haba u la leit te hapoh iing ki synran jong u ki la kylli ia u jar jar. Balei ba ngi ngim lah ban beh noh ia u? ²⁹U la ong te ha ki, Ia u kynja une ym lah ban pynmih noh daei daei ruh em, hynrei tang da ka jingduwai bad ka jingit.

U Jisu U lathuhlypa pat ia ka jingiap bad ka jingmihpat jong U
(Mt 17 : 22-23; Lk 9 : 43-45)

30 Haba ki la ialeit noh nangta ruh, ki la iasaid lyngba ia ka Galilaia, um mon te iano iano ruh ban tip. ³¹Naba u la hikai ia ki synran jong u, bad u la ong ha ki, Yn sa ati noh ia U Khun u briew ha ki kti ki briew, bad kin pyniap ia u, te haba la pyniap, un sa mihpat ha kaba lai sngi. ³²Hynrei kim shemphang ia kata ka jingong, bad ki la sheptieng ban kylli ia u

Uei uba kham khraw?
(Mt 18 : 1-5, Lk 9 : 46-48)

33 U la poi ruh ha Kapernam: te haba u dang don ha ung, u la kylli ia ki, Kaei ba phi la iasaid paralok ha lynti? ³⁴Hynrei ki la shu sngap, naba ki la lah iasaid hi paralok ha lynti, uei uban kham khraw. ³⁵Haba u la shong te u la khot ia ki khadar ngut, bad u la ong ha ki, Lada uno uno ruh u kwah ban long shuwa, un long uba khadduh na ki baroh, bad u shakri jong ki baroh. ³⁶Haba u la shim te ia u khynnah, u la pynieng ia u hapdeng jong ki: bad haba u la shim kynthup ia u, u la ong ha ki, ³⁷Uno uno ruh uban pdiang ia

uwe i na kum kine ki khynnah ha ka kyrte ng jong nga, u pdiang ia nga: bad uno uno ruh uba pdiang ia nga, um pdiang ia nga hi, hynrei ia uta kein uba la phah ia nga.

Ubym ialeh bad ngi, u long ha ka liang jong ngi
(Lk 9 : 49-50; Mt 10 : 42)

38 U Ioannis u la ong ha u, Ko Nonghikai, ngi la iohi ia uwei uba beh noh ia ki ksuid ha ka kyrte ng jong me: te ngi la adong ia u, namar um iabud lok bad ngi. ³⁹Hynrei U Jisu u la ong, Wat adong shuh ia u: naba ym don uba leh ia ka kambah ha ka kyrte ng jong nga, uba lah shen ruh ban kren sniew ia nga: ⁴⁰naba jar ubym ialeh ia ngi, u long ha ka liang jong ngi. ⁴¹Naba uno uno ruh uban ai ha phi ban dih shi khuri ka um ha ka kyrte ng jong nga, namar ba phi long ki jong U Khrist, shisha nga ong ha phi, un ym duh da lei lei ia la ka nong

Shaphang ki jingjynthut
(Mt 18 : 6-9 Lk 17 : 1-2)

42 Jar uban pynthut te ia uwei na kine kiba rit kiba ngeit ha nga, ka la kham bha ia u lada la teh da u maw tylliat bakhraw ha ka ryndang jong u, bad la bred ruh ia u ha duriaw, ⁴³Lada ka kti jong me te ka pynthut ia me, to ot noh ia ka: ka bha ia me ban leit bsut dkoh sha ka jingim, ban ia kaba me don ar tyll ki kti ban leit sha dujok, sha ka ding bymjulip, ⁴⁴sha kaba u ksain jong ki um iap, bad ka ding kam ju lip. ⁴⁵Lada ka kjat jong me ruh ka pynthut ia me, to ot noh ia ka: ka bha ia me ban leit bsut dkoh sha ka jingim, ban ia kaba me don artylli ki kjat ban bred *ia me* ha dujok, sha ka ding bymjulip, ⁴⁶sha kaba u ksain jong ki um iap, bad ka ding

kam ju lip. ⁴⁷Lada ka khmat jong me ruh ka pynthut ia me, to khlaw noh ia ka : ka bha ia me ban leit bsut sha ka hima U Blei tang da kawei ka khmat, ban ia kaba me don artylli ki khmat ban bred ia me ha dujok ding, ⁴⁸sha kaba u ksain jong ki um iap, bad ka ding kam ju lip. ⁴⁹Naba ia u bried baroh yn kyllan mluh da ka ding, kumba kyllan mluh da ka mluh ia ka jingknia baroh. ⁵⁰Ka mluh ka bha : hynrei lada kata ka mluh ka la kylla blad, te da ei phin pynthiang pat ia ka? To phin iadon mluh ha lade lade, to phin iasuk ruh paralok hi.

U Jisu U hikai shaphang kaba pyllait tnga

(Mt 19 : 1-12; Lk 16 : 18)

10 Haba u la mih nangta, u la wan ha ki phang Judia, sha shiliang ka Jordan : bad ki paidbah ki la ialum lang pat ha u : te kumba u la ju leh, u la hikai pat ia ki.

2 Te don na ki Pharisi kiba la wan ha u, bad ki la kylli ia u, Ka bit ne em ia u bried ban pyllait noh ia la ka tnga? ba ki iatynjuh ia u. ³U da iathuh u la ong te ha ki, Kaei ba U Moses u la hukum ia phi? ⁴Ki te ki la ong, U Moses u la shah ban thoh ia ka kot iehnoh, bad ban iapyllait noh. ⁵Hynrei U Jisu u la ong ha ki, Namar ka dohnud runar jong phi u la thoh ia phi ia kane ka hukum : ⁶hynrei la myndanglong ka pyrthei, shynrang bad kynthei U Blei u la thaw ia ki : ⁷na ka bynta kane, u bried un iehnoh ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad un iaineh bad la ka tnga : ⁸ki baroh ar ngut te kin ialong kawei ka doh. Kumta kim long ar ngut shuh, hynrei kawei ka doh. ⁹Namar kata, ia kaba U Blei u la pyniasoh lem, to u bried wat pynia-khlad.

10 Ynda ha iing ki synran jong u ki
 9 : 47 Mt. 5 : 29. 9 : 48 Isa. 66 : 24. 9 : 50 Mt. 5 : 13; Lk. 14 : 34, 35. 10 : 4 Dt. 24 : 1-4; Mt. 5 : 31
 10 : 6 Jen. 1 : 27; 5 : 2. 10 : 7-8 Jen. 2 : 24. 10 : 11-12 Mt. 5 : 32; 1 Kor. 7 : 10-11.
 10 : 15 Mt. 18 : 3. 10 : 19 Ek. 20 : 13; Dt. 5 : 17; Ek. 20 : 14; Dt. 5 : 18; Ek. 20 : 15; Dt. 5 : 19;
 Ek. 20 : 16; Dt. 5 : 20; Ek. 20 : 12; Dt. 5 : 16.

la kylli pat ia u shaphang kata kaju. ¹¹U ong te ha ki, Uno uno ruh uban iehnoh ia la ka tnga, bad uban shongkurim ia kawei pat, u klim ia ka : ¹²lada kata ruh kan iehnoh ia la u tnga, bad kan shongkurim ia uwei pat, ka klim.

U Jisu U kyrkhu ia ki khynnah

(Mt 19 : 13-15; Lk 18 : 15-17)

13 Ynda kumta ki la wallam ia ki khunlung ha u, ba un ioh ktah ia ki, ki synran te ki la sneng ia kita kiba iawallam. ¹⁴Hynrei haba U Jisu u la iohi ia kata, u la sngewsih eh, bad u la ong ha ki, To shah ia ki khunlung ban wan ha nga, to wat khang ruh ia ki : naba ia kiba kum kita long ka hima U Blei. ¹⁵Shisha nga ong ha phi, uno uno ruh uban ym pdiang ia ka hima U Blei kum u khun khynnah, un ym leit bsut hapoh kata. ¹⁶Te haba u la shim kynthup ia ki, u la buh ia la ki kti ha ki, u da kyrkhu ia ki.

U samla uba riewspah

(Mt 19 : 16-30; Lk 18 : 18-30)

17 Haba u dang leit te nangta sha lynti bah, uwei u la phet ha u bad u la dem khohsiew ha u, bad u la kylli ia u, Ko Nonghikai babha, kaei ngan leh ba ngan ioh ka jingim bymjukut? ¹⁸U Jisu u la ong te ha u, Balei ba me khot babha ia nga? Ym don uba bha, hynrei tang uwei, uba U Blei. ¹⁹Me tip ia ki hukum : wat klim, wat pyniap, wat tuh, wat sakhi lamler, wat leh klop, burom ia la u kpa bad ia la ka kmie ruh. ²⁰Te u la iathuh ha u, Ko Nonghikai, ia kita baroh nga la sumar la myndang khynnah. ²¹U Jisu te haba u la khmih ha u la sngewieit ia u, bad u la ong ha u, Kawei ka dang duna ia me : to khie leit, die noh katba me don, ai ruh ha kiba duk.

te men ioh ka jingkynshew ha bneng :

te ale, da rah ia ka diengphna. to bud ruh ia nga. ²²Te u la buhkhoh namar kata ka ktien, bad u la leit noh sngewsih, naba u la don shibun ki, spah.

23 Haba U Jisu te u la khmih baroh sawdong, u la ong ha ki synran jong u, Ah, kaba da eh ia kiba don spah, ba kin leit bsut ha ka hima U Blei! ²⁴Ki synran te ki la kyndit thred namar kita ki ktien jong u. Hynrei U Jisu u da iathuh pat, u ong ha ki, Ko khun, ew! kaba da eh ia kita kiba shaniah ha ki spah, han leit bsut ha ka hima U Blei! ²⁵Ka long kaba kham jem ia ka ut ban bsut lyngba ia ka thliw thyrnia ban ia uba riewspah ban leit bsut ha ka hima U Blei. ²⁶Ki te ki la nang sngewkyndit shikaddei eh, ki da iaong ha u, Te kumta uei ba lah ban lait im? ²⁷Haba U Jisu u la khmih shain te ha ki, u la ong. Ha ki brieve kata kabym lah, hynrei ym ha U Blei: naba kiei kiei baroh ki long kiba lah ha U Blei. ²⁸Ynda kumta U Petros u la sdang ban ong ha u, Ha khmih, ngi la iehnoh ia kiei kiei baroh, ngi la bud ruh ia me. ²⁹Hynrei U Jisu u da iathuh u la ong. Shisha nga ong ha phi, ym don uba la iehnoh ia ka iing, lane ia ki hynmen hynbew shynrang ne kynthei, lane ia u kpa lane ia ka kmie, lane ia ka tnga lane ia ki khun, lane ia ki bri, na ka bynta jong nga bad jong ka gospel. ³⁰hynrei un iohdiang kein shispah shah ia katta mynta ha kane ka por, ia ki iing, bad ia ki hynmen hynbew, shynrang bad kynthei, bad ia ki kmie, bad ia ki khun, bad ia ki bri de, lem bad ki jinglehbein, bad ha ka pyrthei kaban sa wan ka jingim bymjukut. ³¹Hynrei shibun *kiba* shuwa kin long khadduh, bad kiba khadduh *kin long* shuwa.

**U Jisu U iathuh kaba laisien shaphang
la ka jingiap bad ka jingmihpat**
(Mt 20 : 17-19; Lk 18 : 31-34)

32 Ki iadon te ha lynti ba ki da ialeit
10 : 31 Mt. 20 : 16; Lk. 13 : 30. 10 : 30 Lk. 12 : 50. 10 : 42-43 Lk. 22 : 25-26.

kiew sha Jerusalem, bad U Jisu u la iaiaid ha shuwa jong ki: bad ki la kyndit eh, bad kita kiba bud ki la sheptieng. Haba u da shim pat ruh ia ki khadar ngut, u la sdang ban iathuh ha ki ia kiei kiei kiban sa jia ha u. ³³Naba, ha khmih, ngi ialeit kiew sha Jerusalem, te ia U Khun u brieve yn sa ai noh ha ki rangbah lyngdoh bad ha ki nongthoh: bad kin pynrem ia u ia kaban iap, bad kin ai noh ruh ia u ha ki Jentil: ³⁴ki te kin lehbein ia u, bad kin bynthiew ia u, bad kin sympat ia u, bad kin pyniap noh ia u: hynrei ha kaba lai sngi un mihpat.

Ka jingpan U Jakob bad U Ioannis
(Mt 20 : 20-28)

35 U Jakob bad U Ioannis, ki khun U Sebedi, ki la wan te ha u, ki da ong. Ko Nonghikai, ngi kwah ba men leh ia ngi ia kaei kaei ba ngin sa pan na me. ³⁶U la ong te ha ki, Kaei ba phi kwah ia nga ban leh ia phi? ³⁷Ki la ong te ha u, To ai ia ngi ba ngin shong, uwei sha kamong jong me bad uwei pat sha kadiang jong me, ha ka burom jong me. ³⁸Hynrei U Jisu u la ong ha ki, Phim tip kaei ba phi pan. Phi lah ban dih na kata ka khuri na kaba ngan sa dih, bad ba yn pynbaptis ia phi ruh da kata ka jingbaptis da kaba yn sa pynbaptis ia nga? ³⁹Te ki la ong ha u, Ngilah. Hynrei U Jisu u la ong ha ki, Ia kata ka khuri, na kaba ngan sa dih, phin dih shisha, bad da kata ka jingbaptis da kaba yn sa pynbaptis ia nga, yn pynbaptis ia ia phi ruh; ⁴⁰hynrei ban shong sha kamong jong nga bad sha kadiang jong nga, kam long ka jong nga ban ai, hynrei *ka long ia kita* ia kiba la pynkhreh ia ka. ⁴¹Te haba kita ki shipew ngut ki la iohsngew, ki la sdang ban iasngewsih ia U Jakob bad ia U Ioannis. ⁴²Te U Jisu haba u la khot ia ki ha u, u ong ha ki, Phi tip ba kita kiba ki iañiew ban synshar ia ki Jentil, ki leh trai khlieh ia ki: bad ki bakhrav batri na ki ki leh bor ia ki: ⁴³hynrei kan

ym long kumta hapsedng jong phi; hynrei uno uno ruh uban kwah ban long bakh-raw hapsedng jong phi, un long u shakri jong phi, ⁴⁴bad uno uno ruh na phi uban kwah ban long rangbah, un long u niraw jong phi baroh; ⁴⁵naba shisha U Khun u brieve um shym la wan ban ioh shakri, hynrei ban shakri, bad ban ai la ka jingim *ban long* ka jingsiewspah na ka bynta kiba bun.

U Jisu U pynpeit ia ki khnat

U Bartimaos uba matlah

(Mt 20 : 29-34; Lk 18 : 35-43)

46 Te ki la wan poi ha Jerikho; haba u dang leit noh ruh na Jerikho bad ki synran jong u bad u paidbah babun de, U Bartimaos, uba matlah, u khun U Timaos, u la shong harud lynti, ba u da makia. ⁴⁷Haba u la iohsngew te ba dei U Jisu uba na Nasaret, u la sdang ban kyrpad jam, ban ong ruh, Ko Jisu, me U Khun U Dabid, to isynei ia nga! ⁴⁸Bun te ki la sneng ia u, ba un sngap jar, hynrei u la kyrpad jam khamtam, Me U Khun U Dabid, to isynei ia nga! ⁴⁹U Jisu haba u la ieng te, u la ong, To khot ia u. Bad ki khot ia uta uba matlah, ki da ong ha u, To kyrmen, to ieng ruh, u khot ia me.

50 U ruh u da buh noh bak ia la ka jainkup, haba u la ieng joit, u la wan ha U Jisu. ⁵¹U Jisu u da iathuh te u la ong ha u, Me kwah ba ngan leh aiu ia me? Uta uba matlah u la ong te ha u, Ko Nonghikai, ba ngan ioh imat. ⁵²U Jisu u la ong te ha u, To khie leit noh, kata ka jingngeit jong me ka la pynkhiah ia me; te kumne kumne ruh u la ioh imat, bad u la bud ia u ha kata ka lynti.

U Jisu U leit rung sha Jerusalem kam U Sylem

(Mt 21 : 1-11; Lk 19 : 28-40; Io 12 : 12-19)

11 Te ynda ki la poi hajan Jerusalem, sha Bethphage bad Bethania, haduh

10 : 43-44 Mt. 23 : 11; Mk. 9 : 33; Lk. 22 : 26. 11 : 9 Salm 118 : 23, 26.

u lum ki Olib, u phah arngut na ki synran jong u, ²bad u ong ha ki, Khie leit sha ka shnong kaba hamar pyrshah jong phi: te phi tang shu poi ha ka, phin shem ia u khun kadda ba la teh, ubym pat ju don u brieve ba la shong; to pyllait ia u, bad to wallam noh ia u. ³Te lada uno uno ruh un ong ha phi. Balei phi leh kumne? phin ong ba U Trai u donkam ia u, te kumne kumne ruh un phah noh ia u hangne. ⁴Te ki la leit noh, bad ki la shem ia uta u khun kadda ba la teh ha ka jing-khang habar, ha lynti shnong; te ki pyllait ia u. ⁵Kiba na kita te kiba ieng hangta, ki la ong ha ki, Phi leh aiu, ba phi pyllait ia uta u khun kadda? ⁶Ki la ong te ha ki kumba U Jisu u la lah hukum, te ki la shah ia ki. ⁷Ki la wallam te ia uta u khun kadda ha U Jisu, bad ki la siang halor jong u ia ki jainkup jong ki; bad u la shong halor jong u. ⁸Bun ruh ki la siang ia ki jainkup jong ki ha ka lynti; kiwei te ki la khyllad ia ki tnat dieng, bad ki la siang ha kata ka lynti. ⁹Te kita kiba iaid sha shuwa, bad kita kiba bud nadien de, ki la iapyrta, Hosanna! Long ba la kyrkhu uta uba wan ha ka kyrteing U Trai. ¹⁰Long kaba la kyrkhu kata ka hima kaba wan, *ka hima* ka jong U Dabid u kpa jong ngi kein. Hosanna ha kiba jrong tam eh.

11 U Jisu u la leit ruh 'shapoh Jerusalem, shapoh ka templ; te haba u la khmih baroh sawdong ia kiei kiei baroh, ba ka long lypa ruh janmiet, u la leit noh sha Bethania lem bad ki khadar ngut.

U Jisu U tim ia u dieng dumbur

(Mt 21 : 18-19)

12 Ha kaba lashai te, haba ki la mih noh na Bethania, u la sngewthngan.

¹³Haba u la iohi te ia u dieng dumbur na jngai, ba u don ki sla, u la leit *ban khmih* la un shem ei ei ha u; haba u la poi te ha u, um shym la shem ei ei ruh

hynrei tang ki sla, naba kam pat long ka aiom soh dumbur. ¹⁴Te U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u. Ym don uban bam soh shuh na me lano lano ruh! Ki synran jong u ki la iohsngew.

Ka jingpynkhuld ia ka templ

(Mt 21 : 12-17; Lk 19 : 45-48;

Io 2 : 13-22)

¹⁵Bad ki la poi ha Jerusalem. Te haba u la leit shapoh ka templ, u la sdang ban beh noh ia kita kiba iadie iathied ha ka templ: bad u la pynkyllon ia ki miej jong ki nongiapein sbai, bad ia ki jingshong jong kita kiba iadie paro. ¹⁶bad um shah iano iano ruh ban rah jingdiang ei ei lyngba ia ka templ. ¹⁷U la hikai ruh, u da ong ha ki, Ym shym la thoh: ia ka iing jong nga yn khot ka iing jingduwai ia ki briew baroh? hynrei phi ka krem nongtuh phi la pynlong ia ka. ¹⁸Ki nongthoh bad ki rangbah lyngdoh te ki la iohsngew ia kata, bad ki la iawad dong kumno ba kin pyniap noh ia u. namar ki la sheptieng ia u. Hynrei u paidbah baroh u la kyndit thred na ka jinghikai jong u. ¹⁹Te janmiet janmiet u la leit noh shabar ka shnong.

Ka jinghikai na u dieng dumbur

(Mt 21 : 20-22)

²⁰Haba ki la iaaid lait mynstep ruh, ki la iohi ia uta u dieng dumbur ba la iap tyrkhong naduh ki thied. ²¹U Petros te haba u da kynmaw pat u ong ha u, Ko Kynrad, ha khmih, uta u dieng dumbur ia uba me la tim, u la iap tyrkhong noh! ²²U Jisu u da iathuh u ong te ha ki, To ioh ma phi ka jingngeit ha U Blei. ²³Shisha nga ong ha phi, ba uno uno ruh uban ong ha une u lum, To long ba la rat noh, to noh ruh sha duriaw, bad un ym sngew artatien ha la ka dohnud, hynrei un ngeit ba yn sa long kiei kiei ruh ia kiba u la ong, kan long ia u kaei kaei

ruh ia kaba un ong. ²⁴Namar kata nga ong ha phi, ba kiei kiei baroh kat kiba phi pan, haba phi kyrpad, to ngeit ba phi pdiang ia kita, te phin sa ioh. ²⁵Haba phi da ieng kyrpad ruh, to map, lada phi bat sngewsih iano iano ruh, ba U Kpa jong phi ruh uba ha bneng un map ia phi ia ki ryngkang jong phi: ²⁶hynrei lada phi phim iemap, te U Kpa jong phi uba ha bneng un ym map ia ki ryngkang jong phi.

Kaba kem ktien shaphang ka iktiar

U Jisu

(Mt 21 : 23-27; Lk 20 : 1-8)

²⁷Bad ki wan pat sha Jerusalem: te katba u dang iaaid ha ka templ, ki rangbah lyngdoh, bad ki nongthoh, bad ki tymmen basan ruh ki wan ha u, ²⁸bad ki ong ha u, Da ka bor aiu me leh ia kine kiei kiei ruh? bad la ai mano ha me ia kane ka bor ban leh ia kine kiei kiei ruh? ²⁹U Jisu u da iathuh u la ong te ha ki, Nga ruh ngan kylli ia phi kawei ka jingkylli: to iathuh te ha nga, te ngan sa ong ha phi da ka bor aiu nga leh ia kine kiei kiei ruh: ³⁰Ka jingbaptis U Ioannis, ka long na bneng, lane na ki briew? to iathuh ha nga. ³¹Hynrei ki la iasaid hi paralok, ki da ong, Lada ngun ong, Na bneng, un ong, Hato balei te ba phim shym la ngeit ha u? ³²Hynrei lada ngin ong, Na ki briew, ki la sheptieng ia u paidbah; naba baroh ki niew ia U Ioannis kum u nongiathuh-lypa uba da shisha. ³³Ki da iathuh te, ki ong ha U Jisu, Ngim tip. Te U Jisu u da iathuh, u ong ha ki, Nga ruh ngam ong ha phi da ka bor aiu ba nga leh ia kine kiei kiei ruh.

Ka pharshi shaphang ka brisoh

(Mt 21 : 33-46; Lk 20 : 9-19)

12 Bad u la sdang ban kren ia ki ha ki pharshi. U briew u la thung ka brisoh, bad u'la ker baroh sawdong, bad

u la tih jaka tylliati soh wain bad u la tei ia ka iing phira, bad u la ai wai ia ka ha ki nongsumar bri, bad u la leit noh ruh sha kawei pat ka ri. ²Te ha ka aiom *hambiang* u la phah ia u shakri ha kita ki nongsumar bri, ba un ioh diang na kita ki nongsumar bri na ki soh jong kata ka brisoh. ³Hynrei haba ki la kem ia u, ki la sympat, bad ki la phah noh suda. ⁴U la phah pat te sa uwei pat u shakri ha ki: ia uta ki la pynmong ia ka khlich *jong u*, bad ki la phah noh *ia u* haba la pynjah burom. ⁵U la phah sa ia uwei ruh: ia uta ki la pyniap noh: bad ia bun kiwei kiwei pat; ia kiwei ki la sympat, bad ia kiwei pat ki la pyniap noh. ⁶Te u dang don sa uwei, u khun uba ieit eh jong u: u la phah ia uta ruh uba khadduh ha ki, u da ong. Kin burom ia u khun jong nga. ⁷Hynrei kita ki nongsumar bri ki la iaong paralok hi. Une uban sa long u trai ka brisoh: ia, ngin iapyniap noh ia u, te ka bynta kan long ka jong ngi: ⁸haba ki la kem te ia u, ki la iapyniap noh, bad ki la iabred noh shabar kata ka brisoh. ⁹Namar kata, uta u trai ka brisoh un sa leh ai? un wan kein bad un pynjot noh ia kita ki nongsumar bri, bad un sa ai ia ka brisoh ha kiwei. ¹⁰Phim shym la pule te ia kane ka jingthoh? Uta u maw ia uba ki nongtei ki la kyntait, ia une la pynlong u khlich ka dong: ¹¹kane ka la long na U Trai, bad ka long kaba iphylla ha ki khmat jong ngi.

¹²Ki la iawad dong te ban kem ia u: hynrei ki la sheptieng ia u paidbah; naba ki la tip ba u la kren ia kata ka phershi pyrshah ia ki. Kumta haba ki la iehnoh ia u, ki la leit noh.

Ka jingkylli shaphang kaba ai khajna
(Mt 22 : 15-22; Lk 20 : 20-26)

¹³Ki la phah te ha u kiba na ki Pharisi bad kiba na ki nongbud U Herod, ba kin riam ia u ha kaba kren. ¹⁴Ki te haba ki la wan, ki ong ha u. Ko Nong-

hikai, ngi tip ba me long uba shisha bad ba mem n̄iew iano iano ruh: naba mem khmih ia ka khmat ki bried, hynrei me hikai ia ka lynti U Blei ha kaba shisha. Hato ka bit ne em ban ai khajna ha U Kaisar? ngin ai, ne ngim ai? ¹⁵Hynrei u, ba u ithuh *ia* ka buit arsap jong ki, u la ong ha ki. Balei phi tynjuh ia nga? wallam ha nga ka shi suka, ba ngan iohi ia ka. ¹⁶Ki la wallam te ia ka. U la ong te ha ki. Ka jongno kane ka dur bad ka jingthoh shalor? Ki te ki la ong ha u. Ki jong U Kaisar. ¹⁷U Jisu u la iathuh u la ong te ha ki. To ai ha U Kaisar ia kiei kiei ki jong U Kaisar, bad ha U Blei ia kiei kiei ki jong U Blei. Hangta ki la sngew kyndit shibun eh ia u.

Ka jingkylli shaphang ka jingmihpat
(Mt 22 : 23-33; Lk 20 : 27-40)

¹⁸Ynda kumta *aki* Saddusi ki la wan ha u, kiba ong bym don ka jingmihpat, bad ki la kylli ia u, ki da ong. ¹⁹Ko Nonghikai, U Moses u la thoh ha ngi, ba lada un iap noh u hynmen jongno jongno ruh, bad un iehnoh tnga, te ba um shym don khun, ba u para jong u un shim ia ka tnga jong u, bad un pynmih symbai ia la u hynmen. ²⁰La don hyn̄iew ngut shi para: uba shuwa te u la ioh tnga, bad haba u iap um shym la iehnoh symbai: ²¹uba shisien bud ruh u la shim ia ka, u ruh u la iap noh, bad um shym la iehnoh symbai: kumjuh ruh uba arsien bud: ²²kumta kita ki hyn̄iew ngut ki la ioh ia ka bad kim shym la iehnoh symbai: kaba khadduh eh na ki baroh, kata ka kynthei ruh ka la iap noh. ²³Namar kata, ha ka jingmihpat haba kin mihpat kan long ka tnga jongno na ki? naba kita ki hyn̄iew ngut ki la ioh kurim ia ka.

²⁴U Jisu u da iathuh u la ong te ha ki. Ym dei namar kante ba phi bakla, ba phim tip ia ki jingthoh, lymne ia ka bor U Blei? ²⁵Naba haba kin mihpat na kiba iap, kim iashong kurim. *N̄ame* pyn-

shong kurim ia ki, hynrei ki long kum ki angel ha bneng. ²⁶Hynrei shaphang ki nongiap, ba yn pynmih pat ia ki, phim ju pule ha ka kitab U Moses, kumno ba U Blei u la kren ha u ha kata ka lawlyn-nong, u da ong. Nga uba U Blei U Abraham, bad U Blei U Isaak, bad U Blei U Jakob ruh? ²⁷Um long U Blei kiba iap, hynrei U Blei kiba im : namar kata phi bakla shikaddei eh.

Ka hukum kaba kongsan tam

(Mt 22 : 34-40; Lk 10 : 25-28)

28 Haba la wan te ha u uwei na ki nongthoh uba la iohsngew ba ki iasaid paralok hi, uba da sngewthuh ruh ba u la iathuh bha ia ki, u la kylli ia u. Kano ka long ka hukum kaba kongsan na ki baroh? ²⁹U Jisu u la iathuh te ha u, Kaba kongsan na ki hukum baroh *long*, Sngew, Ah Israel, U Trai uba U Blei jong ngi u long uwei U Trai : ³⁰men ieit ruh ia U Trai uba U Blei jong me da ka dohnud jong me baroh, bad da ka mynsiem jong me baroh, bad da ka jingmut jong me baroh, bad da ka bor jong me baroh : kane kein ka hukum kaba kongsan : ³¹kaba ar ruh ka long kane : Men ieit ia la u paramarjan kumba ia lade, Ym don ka hukum kawei pat kaba kham khraw ia kine. ³²Uta u nongthoh u la ong te ha u, Kaba dei, ko Nonghikai! me la ong kaba shisha, ba u long uwei, bad ym don uwei pat hynrei tang ma u : ³³bad ban ieit ia u da ka dohnud baroh, bad da ka jingmut baroh, bad da ka mynsiem baroh, bad da ka bor baroh, bad ban ieit ia la u paramarjan kumba ia lade, ka long kham kor ia ki jinganguh thang bad ia ki jingknia baroh. ³⁴Ynda U Jisu u la iohi te ba u la iathuh stad, u la ong ha u, Mem long jingai na ka hima U Blei, Te naduh kata ym don ba nud ban kylli ei ei ia u.

Ka jingkylli shaphang U Meesiah

(Mt 22 : 41-46; Lk 20 : 41-44)

35 U Jisu u la iathuh u la ong ruh, haba u dang hikai ha ka templ, Kumno ba ki nongthoh ki ong ba u Khrist u long u khun U Dabid? ³⁶naba U Dabid hi u kren da U Mynsiem Bakhuid : U Trai u la ong ia U Trai jong nga, To shong ma me ha ka kti kamon jong nga, tadynda ngan pynlong ia kiba shun ia me, ka jinguih hapoh ki kjat jong me. ³⁷U Dabid hi u khot U Trai ia u : nangno te u long u khun jong u? Te bun u paidbah u la sngew ia u da kaba sngewbha.

U Jisu U pynrem ia ki Nongthoh

(Mt 23 : 1-36; Lk 11 : 37-54; 20 : 45-47)

38 U la ong te ha ki ha ka jinghikai jong u : To kiar na kita ki nongthoh, kiba kwah ban iaid kai ha ki jainkup bajynsur, bad ia ki jingnguh ha ki iew, ³⁹bad ia ki jingshong bakor tam ha ki synagog, bad ia ki jaka kiba kham don burom ha ki jingkhawai : ⁴⁰kiba bam duh ia ki iing ki riewkynthei, bad kiba duwai jlan ruh khnang ban tyllep : kine kin ioh diang ka jingpynrem kaba kham khraw.

Ka riewkynthei kaba noh ar damli

(Lk 21 : 1-4)

41 Te U Jisu haba u la shong hamar pyrshah ka jingkyshew, u la khmih kumno ba u paidbah u noh sbai sha kata ka jingkyshew : bad bun kiba riewspah ki la noh shikaddei. ⁴²Haba la wan te kawei ka riewkynthei kaba duk, ka la noh ar damli, kiba long lajan shi pisa. ⁴³Haba u la khot ha u ia ki synran jong u, u la ong ha ki, Shisha nga ong ha phi, ba kane ka riewkynthei kaba duk ka la noh kham bun ia kita baroh kiba la noh sha kata ka jingkyshew : ⁴⁴naba kita baroh ka la noh na kaba sah tam ia ki, hynrei kane na ka

jingkyrduh jong ka ka la noh baroh katba ka don, wat ia ka jingim jong ka phar.

U Jisu U iathuhlypa ia ka jingpynjot ia ka templ

(Mt 24 : 1-2; Lk 21 : 5-6)

13 Te katba u dang mih noh na ka templ, uwei na ki synran jong u u ong ha u, Ko Nonghikai, ha khmih, ki maw kat kine bad ki jingtei kat kine! ²U Jisu u da iathuh te u la ong ha u, Me iohi ia kine ki jingtei bakhraw? yn ym iehnoh maw halor u maw, uban ym pynhap noh.

Kaba sdang jong ki jingjynjar

(Mt 24 : 3-14; Lk 21 : 7-19)

3 Te katba u dang shong ha u lum ki Olib hamar pyrshah ka templ. U Petros bad U Jakob bad U Ioannis bad U Andriw, ki la kylli jar jar ia u, ⁴To iathuh ha ngi, lano kine kiei kiei ruh kin long? bad ka dak kaba kumno haban sa pyndep ia kine kiei kiei baroh? ⁵Bad U Jisu u la sdang ban ong ha ki, To sumar ioh ba uno uno ruh un shukor ia phi: ⁶naba bun kin wan ha ka kyrteong jong nga, ki da ong, Ma nga U Khrist, bad kin shukor ia shibun. ⁷Hynrei haba phin iohsngew shaphang ki thma bad ia ki jingbna ki thma, wat khuslai phi: naba ka dei ba kine kin long, hynrei kaba kut kam pat long. ⁸Naba ka kynja bynrlew kan ieng ialeh bad ka kynja bynrlew, ka hima ruh bad ka hima: bad ki jingkhynñiuh jumai kin long ha bun ki jaka, bad kin long ki nemsniew: kine ki jingsdang ki jingjynjar.

9 Hynrei to sumar ia lade: naba kin ai noh ia phi ha ki jingbishar, bad ha ki synagog yn sympat ia phi, bad yn pynieng ia phi ha khmat ki lyngskor bad ki syiem na ka bynta ka kyrteong jong nga, ia kaban long ka jingphla ia ki. ¹⁰Te ka dei shuwa ba yn ialap ia ka gospel ha ki kynja byn-

riew baroh. ¹¹Hynrei ynda kin ialam ia phi bad kin ai noh ia phi, wat sngew-khuslai lypa phi kaei ba phin kren, lymne wat puson lypa: hynrei kaei kaei ruh ba yn ai ha phi ha kata ka por, ia kata phin kren, naba phi phim long kiba kren, hynrei U Mynsiem Bakhuid. ¹²U para te un ai noh ia u para sha kaban iap, bad u kpa ruh ia la u khun, bad ki khun kin ieng ialeh ia ki kmie ki kpa, bad kin pyniap ia ki. ¹³Bad ki briew baroh kin shun ia phi na ka bynta ka kyrteong jong nga: hynrei jar uban da iaineh ha ban da kut, uta kein uban lait im.

Ka jingjili bapynduh

(Mt 24 : 15-28; Lk 21 : 20-24)

14 Hynrei ynda phin iohi ia kata ka jingjili bapynduh, kaba la kren da U Daniel u nongiathuhlypa, ba ka ieng sha kabym dei (Jar uba pule un da sngap), ynda kumta kita kiba ha Judia, to kin iaphet iap noh sha ki lum; ¹⁵jar uba halor iing ruh, wat ai un hiar hapon ka iing, lymne rung shapoh ban shim ei ei na ka iing jong u; ¹⁶bad jar uba don ha lyngkha, wat ai un wan kylla dien pat ban shim ia ka jainkup jong u. ¹⁷Hynrei kordit ia kita kiba punkhun, bad ia kita kiba ai buin ha kita ki sngi! ¹⁸Hynrei to duwai ba kata kan ym long myntlang, ¹⁹naba kin long ki sngi ki jingjynjar, kat kibym pat ju la long la myndanglong ka pyrthei ia kaba U Blei u la thaw, haduh mynta, *kat kita* ruh kin ym long shuh. ²⁰Te lynda u la pynduna U Trai ia kita ki sngi, kan ym da lait im kawei ka doh: hynrei na ka bynta kiba la jied ia kiba u la jied, u la pynduna ia kita ki sngi. ²¹Ynda kumta lada uno uno ruh un ong ha phi, Ha khmih, hangne U Khrist, lane, Ha khmih, hangta, phi wat ngeit: ²²naba ki Khrist lamler bad ki nong-iathuhlypa lamler kin mih, bad kin pyni

ki dak bad ki jingphylla ia kaban shukor noh, lada lah, wat ia kiba la jied.²³Hynrei to sumar phi! ha khmih, nga la iathuh-lypa ha phi ia kiei kiei baroh.

Ka Jhagwan U Khun U Brier

(Mt 24 : 29-31; Lk 21 : 25-28)

24 Hynrei ha kita ki sngi, hadien kata ka jingynjar, ia ka sngi yn pyndum, bad u bnai un ym ai la ka jingshai, ²⁵bad ki khlur bneng kin hap noh, bad ia ki bor kiba ha ki bneng yn pynkhynñih. ²⁶Ynda kumta kin iohi ia U Khun u brier ba u da wan ha ki lyoh, bad ka bor bah bad ka burom ruh. ²⁷Ynda kumta ruh un phah ia ki angel, bad un ialum lang ia kiba la jied jong u na ki saw lyer, naduh kaba kut ka pyrthei haduh kaba kut ka bneng.

Ka jinghikai na u dieng dumbur

(Mt 24 : 32-35; Lk 21 : 29-33)

28 To nang te ia ka pharshi jong u dieng dumbur. Mynba u tnat jong u u la dang khie lung bad ba u sei sla, phi tip ba ka lyiur ka la jan: ²⁹kumjuh ruh ma phi, ynda phin iohi ba jia kine kiei kiei ruh, phin tip ba u la jan, ha ka jingkhang kein. ³⁰Shisha nga ong ha phi, ba kane ka pateng bynriew kan ym leit noh, tadynda la leh ia kine kiei kiei baroh. ³¹Ka bneng bad ka khyndew te kin duh noh, hynrei ki ktien jong nga kin ym duh noh satia.

Ym don ba tip la kata ka sngi lane ia kata ka por

(Mt 24 : 36-44)

32 Hynrei shaphang kata ka sngi bad kata ka por ruh ym don ba tip, em, wat ki angel kiba ha bneng, lymne U Khun, hynrei tang U Kpa. ³³To sumar, to sharai, to duwai ruh: naba phim tip lano ka long kata ka sngi. ³⁴Namar U Khun u

brier u long kum u brier uba leit jingleit sha kawei pat ka ri: uba la iehnoh ia la ka iing, bad uba la ai ha la ki shakri ka bor, ha uwei uwei ruh ka kam la ka jong ka jong, bad uba la hukum ruh ia u nong-ap jingkhang ban sharai. ³⁵Namar kata to sharai, naba phim tip lano uta u trai ka iing u wan, ha kaba la janmiet, ne shiteng synñia, ne haba riew syiar, ne mynstep: ³⁶ioh, haba u wan kyndit, un shem ia phi ba dang thiah. ³⁷Ia kaba nga ong te ha phi, nga ong ha baroh. To sharai.

Ka jingiasylla pyrshah ia U Jisu

(Mt 26 : 1-5; Lk 22 : 1-2;

Jo 11 : 45-53)

14 Ynda la ar sngi te la long ka niam ka jinglait bad ki kpu khlem thiat: ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh te ki la wad dong kumno kin ioh kem tuh ia u, ba kin pyniap ruh. ²Hynrei ki la ong, Ym ha ka niam ka jinglait, ioh 'ba ka jingkhiiwin ki brier kan long.

Kaba pynsleh ia U Jisu ha Bethania

(Mt 26 : 6-13; Jo 12 : 1-8)

3 Haba u dang don te ha Bethania, ha iing U Simon uba pang ñiang thoh-lich, katba u shong bam, ka kynthei ka la wan kaba don ka dabi alabaster *kaba dap* da ka jingsleh basngur, kaba kordor eh: te haba ka la plie ia kata ka dabi alabaster, ka la theh ruh ha ka khlich jong u. ⁴Hynrei don kiba la sngew bitar ha lade, ki da ong, la ka ban lei la pynleh-nohei ia kata ka jingsleh? ⁵naba ia kane ka jingsleh lah ban die laispah suka tam, bad ban ai ha kiba duk. Ki la iakhñium ruh ia ka, ⁶Hynrei U Jisu u la ong, To iehnoh ia ka: balei phi pynkhuslai ia ka? ka la leh ka kam babha ia nga, ⁷Namar phi don kiba duk lem bad phi ha la ka sngi, bad ynda phi mon phi lah

13 : 24 Isa. 13 : 10; Joel 2 : 10, 31; 3 : 15; Jpw. 6 : 12; Eekl. 32 : 7. 13 : 25 Isa. 34 : 14; Jpw. 6 : 13; Joel 2 : 10. 13 : 26 Dan. 7 : 13; Jpw. 1 : 7. 13 : 32 Mt. 24 : 36. 13 : 34 Lk. 12 : 36-38. 14 : 1 Ek. 12 : 1-27. 14 : 3 Lk. 7 : 37-38. 14 : 7 Dt. 15 : 11.

ban leh bha ia ki: hynrei ia nga phim ioh kein ha la ka sngi. ⁸Kane katba ka lah ka la leh, ka la thew lypa ban pynsleh ia ka met jong nga ia kaban tep. ⁹Shisha nga ong ha phi. ba shano shano ruh sha kaba yn ialap ia kane ka gospel ha ka pyrthei baroh satlak. yn iathuh ruh ia kaba kane ka la leh, ia kaban kynmaw ia ka.

U Judas u wad dong ban die noh ia U Jisu

(Mt 26 : 14-16; Lk 22 : 3-6)

10 U Judas Iskariot te, uwei na ki khadar ngut, u la leit noh ha ki rangbah lyngdoh. ba un ioh aiti noh ia u ha ki. ¹¹Te haba ki la iohsngew, ki la iakmen, bad ki la iakular ban ai tyngka ha u: u te u la wad kumno un ioh lad kaba bit ban ai noh ia u.

U Jisu U bam ia ka niam ka jinglait bad ki synran jong U

(Mt 26 : 17-25; Lk 22 : 7-14)

12 Te ha ka sngi nyngkong ki kpu khlem thiat, ha kaba ki ju kñia ia ka niam ka jinglait, ki synran jong u ki ong ha u. Hangno me mon ba ngin leit khreh, ba men ioh bam ia ka niam ka jinglait? ¹³Te u la phah arngut na ki synran jong u, bad u ong ha ki. Khie leit shapoh kato ka shnong, te u bried u ba bah shi kum ka um un iakynduh bad phi: to bud ia u. ¹⁴Te shaei shaei ba un leit rung, ong ha u trai iing. U Nonghikai u ong. Hangno kata ka kamra jong nga, ha kaba ngan ioh bam ia ka niam ka jinglait lem bad ki synran jong nga? ¹⁵Te u hi un pyni ha phi ia ka kamra haneng kaba khraw, ia kaba la siang jingbuh lypa: hangta phin iakhreh ia ngi. ¹⁶Kumta ki synran jong u ki la leit noh, bad ki la wan shapoh kata ka shnong, bad ki la shem kumba u la ong ha ki: bad ki la iakhreh ia kata ka niam ka jinglait.

17 Haba la janmiet te u wan bad kita

ki khadar ngut. ¹⁸Haba ki dang iashong bam, bad ba ki iabam ruh. U Jisu u la ong. Shisha nga ong ha phi, ba uwei na phi uba bam lem bad nga, un die noh ia nga. ¹⁹Ki la sdang te ban sngewsih, bad ban iaong ia u, uwei pa uwei, Dei ma nga? ²⁰Te u la ong ha ki. U dei uwei na ki khadar, *uta kein* uba iawieh lem bad nga ha ka pliang. ²¹U Khun u bried shisha un sa leit, kumba la thoh shaphang jong u, hynrei kordit ia uta u bried da uba yn die noh ia U Khun u bried! Ka la bha ia uta u bried lada ym shym la kha satia ia u!

Ka Jingkhawai U Trai

(Mt 26 : 26-30; Lk 22 : 15-20;

1 Kor 11 : 23-25)

22 Haba ki dang iabam ruh U Jisu u la shim ia u kpu, bad haba u la lah nguh u la kdiah, bad u la ai ha ki, bad u la ong. To shim, to bam, une u long ka met jong nga. ²³Haba u la shim ia ka khuri ruh, bad haba u la lah nguh, u la ai ha ki: ki ruh ki la dih baroh na ka. ²⁴U la ong ruh ha ki. Kane ka long ka snam jong nga ka jong ka jutang kaba thymmai, ia kaban sa pynmih noh na ka bynta kiba bun: ²⁵shisha nga ong ha phi, ba ngan ym dih shuh na une u soh u dieng wain, tadynda kata ka sngi haba nga dih thymmai ia ka ha ka hima U Blei.

26 Te haba ki la iarwai, ki la leit noh sha u lum ki Olib.

U Jisu U iathuhlypa ba U Petros un len noh ia U

(Mt 26 : 31-35; Lk 22 : 31-34;

Jo 13 : 36-38)

27 Bad U Jisu u ong ha ki, Phi baroh phin thut *namar jong nga*, naba la thoh: Ngan shoh ia u nongsharai, bad yn pynsaphred ia ki langbrot. ²⁸Hynrei ynda la pynmihpat ia nga, ngan leit sha shuwa jong phi sha Galilaia. ²⁹Hynrei U Petros u la ong ha u, Lada baroh ruh kin thut,

hynrei nga em. ³⁰U Jisu u ong te ha u. Shisha nga ong ha me, ba wat ma me ha kane ka sngi, ha kane hi ka miet kein, haba um pat riew u syiar arsien, men len ia nga laisien. ³¹Hynrei u la kren kynsan kham tam, Lada ka dei ia nga ban iap lem bad me, ngan ym len satia ia me. Kumjuh ruh de ki la ong baroh.

U Jisu U duwai ha ka kper Gethsemane
(Mt 26 : 36-46; Lk 22 : 39-46)

32 Ki ia wan ruh sha ka jaka kaba kyrting Gethsemane: u ong te ha ki synran jong u. To iashong hangne, katba nga nang duwai. ³³Te u la shim lem bad u ia U Petros bad ia U Jakob bad ia U Ioannis: bad u la sdang ban sngew-shyrkhei eh, bad ban sngewkordit eh ruh. ³⁴U la ong te ha ki, Ka mynsiem jong nga ka pisa eh, kum ban sa iap; to iaishong hangne, to ia ap ruh. ³⁵Te haba u la leit sha shuwa khyndiat, u la dem ha khyndew, bad u la duwai, ba lada don lad, ba kata ka por kan leit noh na u. ³⁶U la ong ruh, Abba, ko Kpa, kiei kiei baroh ki long kiba lah ha me; to pynphai noh ia kane ka khuri na nga; pynban ym ia kaba nga mon, hynrei ia kaba me mon. ³⁷U wan te bad u shem ia ki ba ki da ioththiah: bad u ong ha U Petros. Ko Simon, me ioththiah? mem lah ban ia ap shi por? ³⁸To iasharai, to iaduwai ruh, ioh ba phin leit bsut hapoh ka jingpynshoi; ka mynsiem shisha ka klo, hynrei ka doh ka tlot. ³⁹Haba u la leit noh pat te, u la duwai u da ong ia kijuh ki ktien. ⁴⁰Haba u la wan phai pat ruh, u la shem ia ki ba ki da ioththiah pat, naba ki khmat jong ki ki la khia; te kim tip kaei ba kin iathuh ha u. ⁴¹U la wan ruh kaba laisien, bad u ong ha ki. Phi nang thiah mynta? phi nang jahthait ruh? kein noh! la jia ka por, ha khmih, la die noh ia U Khun u bried ha ki kti ki nongpop. ⁴²To ieng, ngin ialeit noh, ha khmih, uta uba die noh ia nga u la jan. 14 : 49 Lk. 19 : 47; 21 : 37.

Kaba kem ia U Jisu

(Mt 26 : 47-56; Lk 22 : 47-53;
Jo 18 : 3-12)

43 Te kumne kumne ruh, katba u dang kren, U Judas u wan, uba long uwei na ki khadar ngut, lem bad u ruh don u paidbah babun bad ki waitlam bad ki diengduh, na ki rangbah lyngdoh bad na ki nongthoh bad na ki tymmen basan de. ⁴⁴Te uta uba la die noh ia u u la lah ai ka dak iakut bad ki, u da ong, la uba ngan doh, u dei uta; to phin kem ia u, bad ialam noh skhem. ⁴⁵Te ynda u la wan, kumne kumne ruh, u la leit ha u, u ong, Ko Kynrad, Kynrad; u la doh ruh ia u. ⁴⁶Ki te ki la buh ia la ki kti ha u, bad ki la kem ia u. ⁴⁷Uwei te na kita kiba ieng hajan, haba u la sei la ka waitlam, u la pom ia u shakri u rangbah lyngdoh, bad u la mait noh ia ka shkor jong u. ⁴⁸U Jisu u da iathuh u la ong te ha ki, Kumba ha u nongtuh, phi la mih noh, bad ki waitlam bad ki diengduh ruh, ban iakem ia nga? ⁴⁹Nga la ju don ha la ka sngi bad phi ha ka templ nga da hikai, te phim shym la kem ia nga. Hynrei ia ki jingthoh *donkam* ba yn pyndep. ⁵⁰Te baroh ki la iehnoh ia u bad ki la phet iap noh:

U samla uba phet iap noh

51 hynrei don uwei u samla uba la bud ia u, uba kup ia ka jain linen bani halor ka met lyngkhuid jong u bad ki la kem ia u ruh; ⁵²te u la iehnoh ia kata ka jainkup bani, bad u la phet iap noh lyngkhuid na ki.

U Jisu ha khmat ka dorber

(Mt 26 : 57-68; Lk 22 : 54-55; 63-71;
Jo 18 : 13-14, 19-24)

53 Te ki la ialam noh ia U Jisu ha uta u rangbah lyngdoh, bad kita ki rangbah lyngdoh baroh, bad kita ki tymmen basan bad kita ki nongthoh de ki la iawan lang lem bad u. ⁵⁴U Petros

te u la bud ia u na sha jngai haduh hapoh phyllaw jong uta u rangbah lyngdoh bad u la shong lem bad kita ki shakri, u da syaid ding ruh. ⁵⁵Te kita ki rangbah lyngdoh bad kata ka dorbar baroh ki la iawad ka sakhi pyrshah ia U Jisu, ia kaban pyniap ia u: te kim shem. ⁵⁶naba bun ki la iasakhi lamler ia u. hynrei kita ki jingsakhi kim iadei satia. ⁵⁷Te don kiba la ieng joit bad ki la sakhi lamler pyrshah ia u. ki da ong. ⁵⁸Ngi la iohsngew ia u ba u da ong. Ngan pynjot ia kane ka templ ba la thaw da ki kti, bad ngan tei lai sngi ia kawei pat ka bym da ki kti. ⁵⁹La kumta ruh ka jingsakhi jong ki kam iabeit satia. ⁶⁰Uta u rangbah lyngdoh te haba u la ieng joit hapdeng. u la kylli ia U Jisu. u da ong. Mem iathuh ei ei ruh? ka long aiu ba kine ki iasakhi pyrshah ia me? ⁶¹U te u la shu sngap. bad um iathuh ei ei ruh em. Uta u rangbah lyngdoh u la kylli pat ia u. bad u ong ha u. Me long uta U Khrist, U Khun jong Uba la kyrkhu? ⁶²U Jisu te u la ong. Nga long. Bad phin iohi ia U Khun u briew ba u da shong sha ka kti kamon jong ka Bor, bad bad ba u da wan ha ki lyoh bneng. ⁶³Te u rangbah lyngdoh u la kad ia la ki jain. bad u ong. Ngi dang donkam aiu pat ia ki sakhi? ⁶⁴Phi la iohsngew ia kata ka jinghren bein blei; phi mut kumno? Ki baroh te ki la pynrem ia u ba u dei ban iap: ⁶⁵don kiba la sdang te ban bynthiew ia u, bad ban tap matlah ia ki khmat jong u, bad ban shoh ia u, bad ban ong ruh ha u. To iathuh antad: kita ki shakri ruh ki la thab ia u da ki sla kti.

U Petros u len noh ia U Jisu

(Mt 26 : 69-75; Lk 22 : 56-62;

Io 18 : 15-18, 25-27)

66 Te haba U Petros u dang don harum ha kata ka phyllaw, kawei na kita ki shakri jong u rangbah lyngdoh ka la

14 : 58 Io. 2 : 19. 14 : 62 Dan. 7 : 13. 14 : 64 Leb. 24 : 16.

wan; ⁶⁷haba ka la iohi te ia U Petros ba u da syaid ding, ka la khmih ia u. bad ka ong. Me ruh me la long lem bad U Jisu u nong Nasaret. ⁶⁸Hynrei u la len. u da ong. Ngam tip, lymne ngam shem-phang kaei ba pha ong. Bad u la mih noh shabar sha ka baranda; te u syiar u la riew. ⁶⁹Haba kata ka shakri te ka la iohi ia u pat, ka la sdang ban ong ha kita kiba ieng hajan, Uto u long uwei na ki. ⁷⁰Hynrei u la len pat. Ynda la shibit te kita kiba ieng hajan ki la ong pat ha U Petros, Shisha me long uwei na ki; naba me long u nong Galilaia. ⁷¹Hynrei u la sdang ban tim ban smai ruh. Ngam ithuh ia une u briew uba phi kren shaphang jong u. ⁷²Te kumne kumne ruh uta u syiar u la riew arwat. Te U Petros u la kynmaw ia kata ka ktien kaba U Jisu u la ong ha u. Mynshuwa ba un riew u syiar arisien. men len ia nga laisien. Haba u la puson ruh ia kata. u la lynniar.

U Jisu ha khmat U Pilat

(Mt 27 : 1-2, 11-14; Lk 23 : 1-5;

Io 18 : 28-38)

15 Te kumne kumne ruh ynda ka la shai, kita ki rangbah lyngdoh ki la iasylla bad kita ki tymmen basan bad kita ki nongthoh bad kata ka dorbar baroh ruh: haba ki la khum ia U Jisu, ki la ialam noh ia u, bad ki la ai noh ha U Pilat. ²Te U Pilat u la kylli ia u. Me long U Syiem ki Jiw? U te u da iathuh u la ong ha u. Me ong. ³Bad ki rangbah lyngdoh ki la mudui ia u shaphang bun kiei kiei ruh. ⁴U Pilat te u la kylli pat ia u, u da ong. Mem iathuh ei ei? ha khmih katno kiei kiei ba ki mudui ia me. ⁵Hynrei U Jisu um shym iathuh ei ei shuh. kat ban pynlyngngoh ia U Pilat.

La siti noh ia U Jisu ban sahaarpna

(Mt 27 : 15-26; Lk 23 : 13-25;

Io 18 : 39-19 : 16)

6 Te ha ka jingkhawai niam ka jing-

lait u ju pyllait ha ki ia uwei u nongsah byndi, kat uba ki la iapan na u. ⁷Te la don uwei uba ki khot U Barabbas, ia uba la khum lem bad kita kiba la pynkhihwin, ki briew, kiba la pyniap briew ha ka jingkhiihwin. ⁸U paidbah te haba u la pyrtam jam, u la sdang ban pan, *ba un leh* kumba u ju leh ha ki. ⁹Hynrei U Pilat u la iathuh ha ki, u da ong. Phi mon ba ngan pyllait noh ha phi ia U Syiem jong ki Jiw? ¹⁰Naba u la tip ba namar kaba bishni kita ki rangbah lyngdoh ki la ai noh ia u. ¹¹Hynrei kita ki rangbah lyngdoh ki la pynkhih ia uta u paidbah, *ba un* pyllait noh kein ia U Barabbas ha ki. ¹²Ynda kumta U Pilat u da iathuh u la ong pat ha ki. Namar kata phi mon ba ngan leh aiu ia uta uba phi khot U Syiem ki Jiw? ¹³Ki te ki la iapyrtam jam pat, Sahnarphna ia u. ¹⁴U Pilat te u la iathuh ha ki, Balei, u la leh ka bymman ai? Ki te ki la iapyrtam jam kham tam, Sahnarphna ia u. ¹⁵Kumta U Pilat, ba u da mon ban pynsgewbha ia uta u paidbah, u la pyllait noh ha ki ia U Barabbas: te u la ai noh ia u Jisu, ynda u la sympat ia u, ban sahnarphna.

Ki shipai ki pyrtuh bein ia U Jisu
(Mt 27 : 27-31; Io 19 : 2-3)

¹⁶Ki shipai te ki la ialam noh ia u hapoh phyllaw, kaba long ka iingbah u lyngkor, bad ki iakhot lang baroh shi kynthun: ¹⁷bad ki la pynkup ia u da ka jain sawbthuh, bad haba ki la iathain ia ka pansngiat shiah, ki la pynphong ha u. ¹⁸bad ki la sdang ban nguh ia u, Khublei U Syiem ki Jiw! ¹⁹Ki la shoh ruh ia ka khlieh jong u da u prew, bad ki la bynthiew ia u, bad haba ki la dem la ki khohsiew, ki la mane ia u. ²⁰Ynda ki la lah pyrtuh bein te ia u, ki la loit noh ia kata ka jain sawbthuh na u, bad ki la pynkup ia u la ki jong ki jain, bad ki la ialam noh ia u ban sahnarphna ia u.

Kaba sahnarphna ia U Jisu
(Mt 27 : 32-44; Lk 23 : 26-43; Io 19 : 17-27)

²¹Ki la pynbor te ia uwei U Simon u nong Kyrini, uba iaid lait, haba u wan na ka ri bri (u kpa U Alexander bad U Ruphos), ban bah ia ka diengphna jong u. ²²Ki la ialam ruh ia u ha ka jaka Golgotha, kaba long, haba la batai, Ka jaka maloi khlieh. ²³Bad ki la ai ha u ka um soh wain kaba la iakhleh bad ka mirr ban di: hynrei um shim satia. ²⁴Te haba ki sahnarphna ia u, ki iabynta ia ki jain jong u, ba ki da iakhalai ia ki, kaei ba uwei uwei un shim. ²⁵Te ka la lai baje haba ki la sahnarphna ia u. ²⁶Bad la don ka jingthoh shalor shaphang ka pop jong u kaba la thoh ha neng, U Syiem ki Jiw. ²⁷Ki la sahnarphna ia arngut ki dakaaid ruh lem bad u, uwei sha kamon, uwei sha kadiang jong u. ²⁸Kumta la pyndep ia kata ka jingthoh, kaba ong: La niew ia u lem bad ki nongpalat. ²⁹Kiba iaid shata te ki la kren bein ia u, ki da kyrngah ki khlieh jong ki, ki da ong ruh, Ah, me uba pynduh ia ka templ, bad uba tei ia ka lai sngi! ³⁰To pynim ia lade, to hiar noh ruh na kato ka diengphna. ³¹Kumjuh ruh kita ki rangbah lyngdoh haba ki kren bein, ki la ong paralok hi lem bad kita ki nongthoh, U la pynim ia kiwei, ia lade pleng um lah ban pynim! ³²To U Khrist, uba U Syiem ki Israel, un hiar noh mynta na kato ka diengphna, ba ngin iohi, bad ngin ioh ngeit ruh! Kita ruh ia kiba la sahnarphna lem bad u ki la kren bein ia u.

Ka jinglap U Jisu
(Mt 27 : 45-56; Lk 23 : 44-49; Io 19 : 28-30)

³³Te ynda la dap hynriew baje, ka la long dum ha kata ka ri baroh, haduh kaba khyndai baje. ³⁴Te hamar kaba khyndai baje U Jisu u la pyrtam da ka

ktien bajam, u da ong, Eloi Eloi lamma sabakhthani (kaba long, haba la batai, U Blei jong nga, U Blei jong nga balei me la iehnoh ia nga?) ³⁵Kiba na kita te kiba ieng hajan, haba ki la iohsngew, ki la ong, Ha sngap, u khot ia U Elias. ³⁶Uwei te haba u la mareh u la pyn-dap ia ka spanj da kaba jew, bad u la spain de ha u dieng, u la pyndih ia u, u da ong, to ieh phi, ngin iakhmih la u wan U Elias ban pynhiar noh ia u. ³⁷Haba U Jisu u la pynmih noh te ia ka ktien bajam, u la ai noh ia ka mynsiem. ³⁸Te ka jingkah ka jong ka templ ka la kad arliang, naduh jrong haduh tbian. ³⁹U rangbah shispah te uba ieng hajan ha pyrshah jong u, haba u iohi ba kumta u ai noh la ka mynsiem, u la ong, Shisha une u briew u la long U Khun U Blei.

40 La don ruh ki kynthei de kiba jngoh na sha jngai, hapteng jong ki la don Ka Mari ka nong Magdala, bad Ka Mari ka kmie U Jakob uba rit bad U Iosis, bad Ka Salomi; ⁴¹kine ruh mynba u don ha Galilaia, ki la ju bud ia u, bad ki ju shakri ia u; bad bun kiwei kiwei ruh ki kynthei kiba la kiew lem bad u sha Jerusalem.

Kaba tep ia U Jisu

(Mt 27 : 57-61; Lk 23 : 50-56;

Io 19 : 38-42)

42 Mynta te haba la janmiet, namar ba ka long ka sngi Pynkhreh (kaba long ha shuwa ka sabbaton), ⁴³haba la wan U Joseph uba na Arimathaia, u myntri uba donburom, uba u hi ruh u ju ap kyrmen ia ka hima U Blei, da kaba shlur u la leit hapoh ha U Pilat, bad u la pan ia ka met U Jisu. ⁴⁴Te U Pilat u la sngew-kyndit ba u la da iap katta; te haba u la khot ha u ia uta u rangbah shispah, u kylli ia u, la u la lah iap kham slem. ⁴⁵Haba u la ioh tip te na uta u rangbah

shispah, u la ai sngewbha ia ka met ha U Joseph. ⁴⁶Te u la thied ia ka jain linen bani, bad haba u la pynhiar noh ia u, u la sop spain ia u ha kata ka jain linen, bad u la buh ia u ha ka jingtep, ia kaba la shna-ha u mawsiang, bad u la pyntyl-lun ia u maw ha ka jingkheng kata ka jingtep. ⁴⁷Te Ka Mari ka nong Magdala bad Ka Mari ka kmie U Iosis ki la iakhmih hangno ba la buh ia u.

Ka jingmihpat U Jisu

(Mt 28 : 1-8; Lk 24 : 1-12;

Io 20 : 1-10)

16 Ynda la lah ka sabbaton te Ka Mari ka nong Magdala, bad Ka Mari ka kmie U Jakob, bad Ka Salomi, ki la thied ia ki jingiwbihi, ba kin ioh wan ban pynsleh ia u. ²Te dang step eh ha ka ka sngi nyngkong jong ka taiew, ki la iawan sha kata ka jingtep, hamar kaba mih ka sngi. ³Ki la iakren paralok hi te, Uei uban pyntyllun noh ia u maw ia ngi na ka jingkheng ka jingtep? ⁴(Te haba ki la jngoh, ki la iohi ba la lah pyntyllun noh ia uta u maw); naba u la long uba khraw eh. ⁵Haba ki la bsut te ha kata ka jingtep, ki la iohi ia u samla uba shong sha kamon, uba la kup ia ka jain lieh kaba jynsur; ki la sheptieng ruh. ⁶U te u la ong ha ki, Wat sheptieng : phi wad ia U Jisu uba na Nasaret, ia uba la sahnarphna? u la mihpat, um don hangne : ha khmih ka jaka ha kaba ki la iabuh ia u. ⁷Hynrei khie leit iathuh ha ki synran jong u, bad ha U Petros, ba u leit sha shuwa jong phi sha Galilaia : hangta phin iohi ia u, kumba u la ong ha phi. ⁸Haba ki la mih noh te, ki la phet noh na kata ka jingtep, namar kaba sngew phieng bad kaba sngew kyndit ki la ngat ha ki : hynrei kim shym la iathuh ei ei ruh hano hano ruh naba ki la shep-tieng.

**U Jisu U mihpaw ha ka Mari
ka nong Magdala**

(Mt 28 : 9-10; Io 20 : 11-18)

9 Haba u la mihpat te mynstep eh ha ka sngi nyngkong jong ka taiew, u la paw nyngkong ha Ka Mari ka nong Magdala, na kaba u la lah beh noh ia ki hynfiew ki ksuid. ¹⁰Ka te ka la leit iathuh ha kita kiba la ju don lem bad u, katba ki dang iasngewsih bad iaiaim. ¹¹Ki te haba ki la iohsngew ba u dang im, bad ba la lah iohi ruh ia u da ka. kim ngeit.

U Jisu U mihpaw ha ki ar ngut ki synran
(Lk 24 : 13-35)

12 Hadien kata u la paw ha kawei pat ka dur ha ki ar ngut na ki katba ki iaiaid ha la ka lynti sha ka ri bri. ¹³Ki ruh ki la leit noh bad ki la iathuh ha kita kiba dang sah, hynrei ia ki ruh kim ngeit,

**U Jisu U phah ia ki khadwei ngut
ban leit ialap**

(Mt 28 : 16-20; Lk 24 : 36-49;
Io 20 : 19-23; Kam 1 : 6-8)

14 Hadien te u la paw ha kita ki khadwei ngut hi, katba ki iashong bam

lem: bad u la pynrem ia ka jingbymngeit bad ia ka jingeh ka dohnud jong ki. namar ba kim ngeit ia kita kiba la lah iohi ia u hadien ba u la mihpat. ¹⁵U la ong ruh ha ki, To leit sha ka pyrthei baroh. bad to ialap ia ka gospel ha ki bynriew baroh: ¹⁶te uta uba ngeit bad ioh pynbaptis yn pynim: hynrei ia uta ubym ngeit yn pynrem. ¹⁷Kine ki dak ruh kin bud ia kita kiba ngeit: ha ka kyrteng jong nga kin iabeh noh ia ki ksuid. kin kren da ki thylliej bathymmai; ¹⁸kin rah noh ia ki bsein. bad lada kin dih ei ei ruh kaba pyniap. kan ym pynsniew ia ki kein: kin buh ia ki kti ha kiba pang. bad kita kin khiah.

La pdiang noh ia U Jisu sha bneng
(Lk 24 : 50-53; Kam 1 : 9-11).

19 Kumta te ia U Trai Jisu. hadien ba u la lah kren ha ki, la pdiang soit sha bneng. bad u la shong sha kamon U Blei.

²⁰Ki te haba ki la mih noh. ki la ialap kylleng sawdong. U Trai ruh u da trei lem. bad u da pynskhem ia kata ka ktien da ki dak kiba bud. Amen.

KA GOSPEL

U LOUKAS

Ka Jinglamphrang

1 Namar ba don shisha shibun kiba la shimti ban thoh lang ter ter ia ka jingiathuhkhana shaphang kiei kiei ruh ba la pyndep hapdeng jong ngi. ²kat kumba ki la ai pateng ha ngi. kiba long hi ki nongiohi naduh kaba mynnyngkong bad ki nongialap jong kata ka ktien: ³ka la ibit ha nga ruh haba nga la iai ut biang biang ia kiei kiei baroh naduh kaba mynnyngkong. ban thoh ryntih

ter ter ha me. Ah Theophilos uba bha tam eh. ⁴ba men ioh tip skhem ia ka jing-shisha shaphang kita kiei kiei ruh. ha kiba me la ioh hikai.

**Ka jingiathuhtya shaphang ka jingka
la U Ioannis Nongpynbaptis**

⁵Ha ki sngi U Herod. u syiem Judia. la don uwei u lyngdoh uba kyrteng U Sakharsia. na ka jingkylliang sngi U Abia: bad ka tnga jong u na ki khun

16 : 15 Kam. 1 : 8. 16 : 19 Kam. 1 : 9-11.

1 : 5 1 Khr. 24 : 10.

kynthei U Aaron, kaba kyrteng Ka Elisabet. ⁶Baroh ar ngut ruh ki la long kiba hok ha khmat U Blei, ba ki da iaid ha ki hukum bad ki niam jong U Trai baroh khlem jingrem. ⁷Te kim don khun, naba Ka Elisabet ka la long kaba lyngki, bad ki sngi ka rta jong ki baroh ar ngut ki la noh arsut.

8 Ka la jia te, haba u dang leh ia ka kam lyngdoh ha khmat U Blei, ha kaba ter ter ka jingkylliang sngi jong u. ⁹katba kum ka rukom ka kam lyngdoh, ka la dei ia u ban thang ka jingainguu thang baiwbih, haba u la leit ha kata ka jaka kyntang ka jong U Trai. ¹⁰Bad uta u paidbah baroh u dang iaduwai habar ha kata ka por ka jingainguu thang baiwbih. ¹¹Te la mih paw ha u u angel U Trai, u da ieng sha kamon ka duwan ka jingainguu thang baiwbih. ¹²Bad U Sakharaia haba u la iohi, u la sngew khuslai eh, bad ka jingsheptieng ka la kem ia u. ¹³Hynrei uta u angel u la ong ha u. Wat sheptieng, ko Sakharaia: naba la shah shkor ia ka jingduwai jong me: te ka tnga jong me Ka Elisabet kan kha khun shynrang ia me, bad men khot ia ka kyrteng jong u u Ioannis: ¹⁴te men ioh ka jingsngewbha bad ka jingkmén; shibun ruh kin iashad kmén namar ka jingkha jong u; ¹⁵naba un long uba khraw ha khmat U Trai, bad un ym diha ka wain lane ka kiad: bad yn pyndap ia u da U Mynsiem Bakhuid, wat naduh ka kpoh ka kmie jong u: ¹⁶shibun te na ki khun Israel un pynphai sha U Trai uba U Blei jong ki. ¹⁷U te un leit ha shuwa ka khmat jong u, ha ka mynsiem bad ka bor U Elias, ban pynphai ia ki dohnud ki kpa sha ki khun, bad ia kibym kohnguh sha ka jingstad kiba hok: ban pynkhreh ia U trai u paidlang ba la pynbit. ¹⁸U Sakharaia te u la ong ha uta u angel, Da kumno ngan ioh tip ia kané? naba nga long u tymmen, bad ki sngi ka rta ka tnga jong nga ki la noh arsut. ¹⁹Uta

u angel u da iathuh u la ong te ha u. Nga long U Gabriel, uba ieng ha khmat U Blei: te la phah ia nga ban kren ha me, bad ban wallam ruh ha me ia kine ki khubor babha. ²⁰Te ha khmih, men sngap jar, bad men ym lah ban kren, tadynda kata ka sngi ba yn pynlong ia kine kiei kiei ruh; namar ba mem shym la ngeit ia ki ktien jong nga, ia kiba yn pyndep ha ka ia jong ki. ²¹Uta u paidlang te u dang ia ap ia U Sakharaia, bad ki la sngew lyngngoh naba u slem katta katta ha kata ka jaka kyntang. ²²Bad haba u la mih noh, um lah shuh ban kren ha ki: ki la shemphang te ba u la iohi ia ka jingithuhpaw ha kata ka jaka kyntang: u te u shu iaipynpaw da ki dak ha ki, u la sah ruh ubym nang kren. ²³Ka la jia ruh, ynda la dep kita ki sngi ka jingkam lyngdoh jong u, u la leit noh sha la. ²⁴

24 Hadien kita ki sngi te, Ka Elisabet ka tnga jong u ka la punkhun, bad ka la buhrieh ia lade san bnai, ka da ong. ²⁵Kumne U Trai u la leh ha nga ha ki sngi ha kiba u la khmih ia nga, ban weng noh ia ka jinglong bein jong nga hapdeng ki brieve.

Ka jingiathuhlypa shaphang ka jingkha ia U Jisu

26 Te ha u bnai uba hynriew la phah ia uta u angel Gabriel na U Blei sha ka shnong ha Galilaia, kaba kyrteng ka Nasaret, ²⁷sha ka theisotti kaba la iateh ktien bad u brieve, uba kyrteng U Joseph, na ka iing U Dabid; ka kyrteng kata ka theisotti te ka long Ka Mari. ²⁸Uta u angel te haba u la leit hapoh sha ka, u la ong, Khublei, pha kaba la ioh ka jingaiei bakhraw! U Trai u don lem bad pha: la kyrkhu ia pha hapdeng ki kynthei. ²⁹Ka te ka la sngew khuslai eh na ka jingong jong u, bad ka la puson ha lade hato kaba kumno ka lah ban long kane ka jingkhublei. ³⁰Uta u angel u la ong

te ha ka, To wat sheptieng, ko Mari: naba pha la shem ka jingalei bad U Blei: ³¹te ha khmih, phan sa punkhun ha la ka kpoh, bad phan kha ia u khun, bad phan khot ia ka kyrteng jong u U Jisu: ³²une un long U Bakhraw, bad yn khot ia u U Khun U Bahakhlieh tam eh: bad U Trai uba U Blei un ai ha u ia ka khet U Dabid u kpa jong u: ³³bad un synshar halor ka iing U Jakob ha la ka rta: bad ka hima jong u ruh kaban ym kut shuh. ³⁴Te Ka Mari ka la ong ha uta u angel, Kumno kane kan long, haba ngam pat ithuh ia u briew? ³⁵Uta u angel te u da iathuh u la ong ha ka, U Mynsiem Bakhuid un wan ha pha, bad ka bor U Bahakhlieh tam eh kan kah halor jong pha: namar kata ruh, ia ita iba khuid ia iba yn kha, yn khot U Khun U Blei: ³⁶ha khmih ruh, Ka Elisabet ka kur jong pha, ka ruh ka la punkhun shynrang ha ka jinglong tymmen jong ka: bad une u long u bnai uba hynriew ia ka, ia kaba la ju khot kaba lyngki. ³⁷Naba kawei ruh ka ktien na U Blei kan ym long khlem ka bor. ³⁸Ka Mari te ka la ong, Ha khmih ka shakri jong U Trai, to kan long ha nga katba kum ka ktien jong me. Te uta u angel u la leit noh na ka.

Ka Mari ka leit jagoh ia ka Elisabet

³⁹ Ka Mari te ka la ieng ha kita ki sngi, bad ka la leit kyrkieh sha ka ri lum, sha kawei ka shnong kaba ha Juda: ⁴⁰bad ka la leit rung ha ka iing U Sakharai bad ka la khublei ia Ka Elisabet. ⁴¹Ka la jia ruh, katba ka Elisabet ka la iohsngew ia ka jingkhublei jong ka Mari, la khih i khun ha ka kpoh jong ka: bad la pyndap ia ka Elisabet da U Mynsiem Bakhuid. ⁴²Ka la pyrtu te da ka ktien bajam, bad ka la ong, La kyrkhu ia pha hapdeng ki kynthei, bad la kyrkhu ruh ia u soh ka kpoh jong pha! ⁴³Nangno ruh, la jia kane ia nga, ba ka kmie U

Trai jong nga ka la wan ha nga? ⁴⁴naba, ha khmih, katba ka ktien ka jingkhublei jong pha ka sawa ha ki shkor jong nga, la khih i khun na kaba shad kmen ha ka kpoh jong nga: ⁴⁵suk ruh kata kaba la ngeit: naba ka jingpyndep kan long ia kita kiei kiei ruh, ia kiba la kren ha ka da U Trai.

Ka jingrwai laroh Ka Mari

⁴⁶ Ka Mari ruh ka la ong, Ka dohnud jong nga ka pynkhrw ia U Trai, ⁴⁷bad ka mynsiem jong nga ka shad kmen ha U Blei U Nongpynim jong nga: ⁴⁸naba u la khmih ha ka jinglong rangli ka shakri jong u: naba, ha khmih, naduh mynta ki pateng bynriew baroh kin khot kaba suk ia nga. ⁴⁹Namar uta U Badonbor u la leh ki jingphylla ia nga: bad kaba khuid ka kyrteng jong u, ⁵⁰bad ka jingisynei jong u pateng la pateng bynriew ha kita kiba sheptieng ia u: ⁵¹U pyni ia ka borbah da ka ksangkti jong u: u pynsakma ia kiba sarong ha ka jingmut ka dohnud jong ki: ⁵²U pynhiar ia kiba khraw bor na ki khet, bad u kyntiew ia kiba rangli: ⁵³ia kiba thngan u pyndap da kiei kiei kiba bha: ia kiba riwspah te u phah noh suda. ⁵⁴U shan bor ia U Israel u shakri jong u, ba un ioh kynmaw ia ka jingisynei. ⁵⁵(kumba u la iathuh ha ki kpa jong ngi) ia U Abraham, bad ia u symbai jong u ha la ka rta. ⁵⁶Ka Mari te ka la sah kumba lai bnai bad ka, bad ka la leit phai noh sha la iing.

Ka jingpha ia U Ioannis Nongpynbaptis

⁵⁷ Ka por Ka Elisabet te ka la dap ia kaban kha: te ka la kha khun shynrang. ⁵⁸Te ki paramarjan bad ki kur jong ka ki la iohsngew ba U Trai u la pynkhrw ia la ka jingisynei ia ka, bad ki la iakmen lem bad ka. ⁵⁹Ka la jia ruh ba ha kaba phra sngi ki la iawan ban otsher ia uta u khunlung: bad kin sa kyrteng ia u ha

ka kyrteŋg u kpa jong u, U Sakharaia. ⁶⁰Te ka kmie jong u ka la iathuh bad ka la ong. Ym kumta, hynrei yn khot U Ioannis ia u. ⁶¹Ki te ki la ong ha ka, Ym don uwei ruh na ki kur jong pha, ia uba la khot da kane ka kyrteŋg. ⁶²Te ki la kylli da ki dak ia u kpa jong u, kumno u u mon ban khot ia u. ⁶³U la pan te ia i dieng lyngkniap, bad u la thoh, u da ong. U Ioannis long ka kyrteŋg jong u. Baroh te ki la sngewkyndit. ⁶⁴La plie te ia ka shyntur jong u kumne kumne ruh, bad ia u thyllie jong u *la pyllait*, bad u la kren, u da iaroh ia U Blei. ⁶⁵Te ka jingsheptieng ka la ngat ha baroh kiba shong sawdong ia ki: bad ia kine kiei kiei baroh la pynbna kylleng ka ri lum jong ka Judia baroh. ⁶⁶Baroh ruh kiba la iohsngew ki la buh khop ia ki ha ki dohnud jong ki, ki da ong. Une u khunlung shisha uban long kumno? Te ka kti U Trai ka la don lem bad u.

Ka jinglathuhlypa U Sakharaia

⁶⁷La pyndap ruh ia U Sakharaia u kpa jong u da U Mynsiem Bakhuid, bad u la iathuhlypa, u da ong. ⁶⁸Long ba la kyrkhu ia U Trai uba U Blei jong U Israel: naba u la wan khmih, bad u la pynlong ka jingsiewspah ia la ki brieve: ⁶⁹bad u la pynmih ia ka reng ka jingpynim ia ngi, ha ka iing U Dabid u shakri jong u; ⁷⁰kumba u la kren da ka shyntur ki nongiathuhlypa bakhuid jong u, kiba na mynbarim, ⁷¹ka jingpynim na kiba shun ia ngi, bad na ka kti kita baroh kiba isih ia ngi; ⁷²ban pyni ka jingisynei ia ki kpa jong ngi, bad ban kynmaw ia ka jutang bakhuid jong u; ⁷³ia ka jingsmai ia kaba u la smai ha U Abraham u kpa jong ngi, ⁷⁴ia kaban ai ha ngi, ia kiba la knieh kynthet na ka kti kiba shun ia ngi, ba ngin shakri ia u khlem da sheptieng, ⁷⁵ha ka jingkhuid bad ha ka hok ha khmat jong u, baroh ki sngi ka rta jong ngi. ⁷⁶Me ruh, ko khun, yn khot u

1 : 76 Mat. 3 : 1. 1 : 79 Isa. 9 : 2.

nongiathuhlypa jong U Bahakhlieh tam eh: naba men leit ha shuwa ka khmat U Trai, ban pynkhreh ia ki lynti bah jong u; ⁷⁷ia kaban ai ka jingtip ia ka jingpynim ha ki brieve jong u, ha kaba map ia ki pop jong ki, ⁷⁸da ka jingisynei bajem eh U Blei jong ngi, da kaba ka jingmih ka sngi na jrong kan wan khmih ia ngi, ⁷⁹ban pynshai ia kita kiba shong ha kaba dum bad ha ka syrngiew ka jingiap, ia kaban ialam beit ia ki kjat jong ngi sha ka lynti ka jingsuk. ⁸⁰Uta u khynnah te u la nang san, u la nangkhraw bor ruh ha ka mynsiem, bad u la don ha ki ri khlaw haduh kata ka sngi ba u la pynpaw ia lade ha U Israel.

Ka jingkha ia U Jisu Khrist

(Mt 1 : 18-25)

2 Ka la jia te ha kita ki sngi, ba ka hukum ka la mih noh na U Kaisar Agostos, ban khein ia kiba shong ha ka pyrthei baroh. ²(Kane ka la long ka jingkhein kaba nyngkong mynba U Kyrinios u long lyngkor ha ri Syria.) ³Bad baroh ki la leit ba yn khein ia ki, uwei pa uwei sha la ka jong ka jong ka shnong. ⁴Te U Joseph ruh u la leit kiew na Galilaia, na ka shnong Nasaret, sha Judia, sha ka shnong U Dabid, ia kaba la khot Bethlehem (namar ba u long na ka iing bad na ka jaid U Dabid): ⁵ba yn khein ia u lem bad Ka Mari kaba la lah iateh ktien bad u, kaba la punkhun. ⁶Ka la jia te, katba ki dang don hangta, ba la dap ki sngi ia kaban kha khun. ⁷Te ka la kha ia u khun uba nyngkong jong ka, bad ka la sop ia u da ki jain sop, bad ka la pynthiah ia u ha ka shyngoid: naba ym don jaka ia ki ha ka iing basa.

Ki nongap langbrot bad ki angel

8 La don te ha kata ka ri ki nongap langbrot kiba sah sha lum, bad kiba ia ap miet ia ka kynhun langbrot jong ki. ⁹Ha khmih ruh, u angel U Trai u la

wan shisyndon ha ki, bad ka burom U Trai ka la tyngshain baroh sawdong ia ki: te ki la sheptieng shikaddei eh. ¹⁰Hynrei uta u angel u la ong ha ki, Wat sheptieng; naba ha khmih, nga wallam ha phi ia ka khubor babha ka jingkmien bakhraw kaban long ha ki brieve baroh: ¹¹naba ha kane ka sngi la kha ia phi, ha ka shnong U Dabid, ia U Nongpynim, uba long U Khrist uba U Trai: ¹²te kane kan long ka dak ia phi; phin shem ia u khunlung ba la sop da ki jain sop, u da thiah ha ka shyngoid. ¹³Bad kyndit kyndit la don lem bad uta u angel bun bah u paidbah ka bneng, ki da iaroh ia U Blei, ki da ong ruh, ¹⁴Ka burom ha U Blei ha kiba jrong tam eh, bad ha ka pyrthei ka jingsuk hapdeng ki brieve ha kiba u sngewbha eh

¹⁵Ka la jia ruh, katba kita ki angel ki la leit noh na ki sha bneng, ba kita ki nongap langbrot ruh ki la iaong paralok hi, la, ngin ialeit mynta haduh Bethlehem, bad ngin iohi ia kane kaei kaei kaba la jia, ia kaba U Trai u la pynbna ha ngi. ¹⁶Kumta ki la iawan kyrkieh, bad ki la shem ia Ka Mari bad ia U Joseph, bad ia uta u khunlung ba u thiah ha kata ka shyngoid. ¹⁷Haba ki la iohi te, ki la pynbna kylleng shaphang kata ka jingong, ia kaba la lah iathuh ha ki shaphang une u khynnah. ¹⁸Baroh ruh kiba la iohsngew, ki la kyndit shaphang kita kiei kiei ruh ba la lah iathuh ha ki da kita ki nongap langbrot. ¹⁹Hynrei Ka Mari ka la ri kyndong ia kine kiei kiei baroh, ka da iaikhan ia ki ha la ka dohnud. ²⁰Kita ki nongap langbrot te ki la leit wan noh, da kaba burom bad da kaba iaroh ia U Blei namar kiei kiei baroh ia kiba ki la lah iohsngew, bad ba ki la lah iohi, kumba la iathuh ha ki.

Kaba ai kyrteung ia U Jisu

²¹Te ynda la dap ka phra sngi ia
2: 21 Leb. 12: 3; Lk. 1: 31. 2: 23 Ek. 13: 2, 12, 49: 6; 52: 10.

kaban otsher ia u, la kyrteung ia u U Jisu, ka kyrteung ia kaba la lah ai da uta u angel shuwa ban pun ia u ha ka kpoh.

Ka jingleitlam ia U Jisu sha ka templ

²²Bad ynda la dap ki sngi ka jingpynkhuid ia ki, katba kum ka hukum U Moses, ki la leit lam ia u sha Jerusalem, ia kaban pynkyntang ia u sha U Trai: ²³(kumba la thoh ha ka hukum U Trai, U shynrang baroh, ia uba la kha nyngkong, yn fiiew uba khuid ia u sha U Trai); ²⁴bad ia kaban ai ia ka jingkhia, kat kum ba la ong ha ka hukum U Trai, Shi jur ki lyngdkhur, lane ar tylli ki khun paro. ²⁵Ha khmih ruh, la don u brieve ha Jerusalem, uba kyrteung U Simeon: te une u brieve u long uba hok bad uba riwblei, uba da ap kyrmen ia ka jingpynngen jong U Israel: bad U Mynsiem Bakhuid u la don ha u. ²⁶La pynpaw te ha u da U Mynsiem Bakhuid, ba un ym iohi ia ka jingiap, katba um pat iohi ia U Khrist u jong U Trai. ²⁷Te u la wan ha U Mynsiem sha ka templ: bad haba kita ki kmie ki kpa ki la wallam shapoh ia U Jisu uba dang khunlung, ba kin leh na ka bynta jong u kumba shong ka rukom jong ka hukum: ²⁸ynda kumta u hi u la shim kynthup ia u, bad u la kyrkhu ia U Blei, u la ong de, ²⁹Mynta, Ah Trai, men pyllait noh ia la u shakri ha ka jingsuk, katba kum ka ktien jong me. ³⁰naba ki khmat jong nga ki la iohi ia ka jingpynim jong me, ³¹ia kaba me la pynkhreh lypa ha khmat ki brieve baroh: ³²ka jingshai ia kaban pynshai ia ki Jentil, bad ka burom U Israel u paidlang jong me.

³³Te U Joseph bad ka kmie jong u ki la iasngew kyndit namar kita kiei kiei ruh ba la kren shaphang jong u. ³⁴U Simeon u la kyrkhu ia ki ruh, bad u la ong ha ka Mari ka kmie jong u, Ha khmih, la buh ia une ia kaban long ka jingkyllon bad ka jingieng ia ki shibun

2: 22-24 Leb. 12: 6-8. 2: 32 Isa. 42: 6;

ha Israel, bad ia ka dak ruh ia kaban kren pyrshah; ³⁵shisha yn pynpei ia ka mynsiem jong pha hi ruh da ka waitlam; ba yn ioh pynpaw ia ki jingmut na kiba bün ki dohnud.

36 La don ruh kawei ka brieve, Ka Anna, ka nongiathuhlypa, ka khun U Phanuel, na ka jaid Asher: (kaba la slem eh ka rta, kaba la shong bad u tnga tang hynñiew snem naduh ka jinglong sotti jong ka. ³⁷Bad ka la *sah* riewkynthei jin phraphew saw snem), kabym ju mih shuh na ka templ, hynrei da ki jingshah jingit bad ki jingduwai, ka da shakri ia U Blei synñia sngi. ³⁸Kane ruh, haba ka la poi tiap hamar kata ka por, ka la iaroh ia U Blei, bad ka la kren shaphang jong u, ha kita baroh kiba ia ap kyrmen ia ka jingsiewspah ka Jerusalem.

Ka jingwanphai sha Nasaret

39 Ynda ki la pyndep te ia kiei kiei baroh katba kum ka hukum U Trai, ki la iawan phai pat sha Galilaia, sha ka shnong jong ki ka Nasaret. ⁴⁰Te uta u khynnah u la nangsang, u la nangkhraw bor ruh ha ka mynsiem, bad la pyndap ia u da ka jingstad: bad ka jingaiei U Blei ka la don ha u.

U Khynnah Jisu ha ka templ

41 Ki kmie ki kpa jong u te ki ju leit sha Jerusalem ha la ka snem, ha ka jingkhawai niam ka jinglait. ⁴²Ki te, mynba u la dap khadar snem ka rta, ki la leit kiew sha Jerusalem, katba kum ka rukom jong kata ka jingkhawai niam. ⁴³Ynda ki la lah pyndep ia kita ki sngi, katba ki dang iawan phai ruh, uta u khynnah, U Jisu, u la nangsah ha Jerusalem; U Joseph te bad ka kmie jong u kim tip. ⁴⁴Hynrei ba ki da tharai ba u don bad kiba wan lang, ki la leit shisngi lynti; bad ki la iawad ia u hapdeng ki kur, bad hapdeng ki para ba ia ithuh.

⁴⁵Te haba kim shem ia u, ki la leit phai pat sha Jerusalem, ki da wad ia u. ⁴⁶Ka la jia ruh, ba hadien lai sngi ki la shem ia u ha ka templ, ba u da shong hapdeng ki nonghikai, u da sngap ia ki, bad u da kylli jingkylli ia ki de. ⁴⁷Baroh te kiba la iohsngew ia u ki la sngew lyngngoh ia ka jingshemphang bad ia ki jubab jong u. ⁴⁸Te haba ki la iohi ia u, ki la sngew kyndit eh: bad ka kmie jong u ka la ong ha u, Ko khun, balei ba me la leh kumne ia ngi? ha khmih, u kpa jong me bad nga da kaba sngewsih ngi la iawad ia me. ⁴⁹U te u la ong ha ki, Balei ba phi iawad ia nga? phim shym tip ba ka dei ia nga ban long shaphang kiei kiei ruh ki jong U Kpa jong nga? ⁵⁰Hynrei ki kim shym shemphang satia ia kata ka jingong ia kaba u la ong ha ki. ⁵¹Te u la leit hiar noh bad ki, bad u la wan sha Nasaret, bad u la iaikohnguh ia ki. Hynrei ka kmie jong u ka la sumar kyndong ia kine ki jingong baroh ha ka dohnud jong ka. ⁵²U Jisu ruh u la nangkhraw ha ka jingstad bad ha ka ryning, bad ha ka jingsngewbha ha khmat U Blei bad ki brieve.

Ka jingialap U Ioannis Nongpynbaptis

(Mt 3 : 1-12; Mk 1 : 1-8; Io 1 : 19-28)

3 Te ha kaba khadsan snem ka jing-synshar U Tiberios Kaisar, mynba U Pontios Pilat u long lyngskor ka Judia, bad U Herod u long Tetrark ka Galilaia, bad U Philip u para jong u u long Tetrark ka Ituraia bad ka ri Trakhonitis, bad U Lusanas u long Tetrark ka Abilini, ²ha kaba U Annas bad U Kaiaphas ki long rangbah lyngdoh, la wan ka ktien U Blei ha U Ioannis u khun U Sakharaia ha ka ri khlaw. ³Te u la leit sha ka ri baroh sawdong ka Jordan, u da ialap ia ka jingbaptis ka jingkylla kaba mut, ia kaban map ki pop; ⁴kumba la thoh ha ka kitab ki ktien jong U Isaiah u nongia-

thuhlypa, u da ong : Ka ktien jong uba pyrta ha ka ri khlaw. Phin pynkhreh ia ka lynti bah U Trai, phin pynbeit ia ki lynti jong u. ⁵Ia ka jaka them baroh yn pyndap, ia u lum bah bad ia u lum rit baroh yn pynmadan ruh; bad ki *lynti* kiba kyllain *kin long* kiba beit, bad kiba shong at shong them ruh kin long ki lynti bamadan; ⁶bad ka doh baroh kan rohi ia ka jingpynim jong U Blei.

7 Namar kata u la ong ha ki paidbah kiba la mih noh ba yn pynbaptis ma u ia ki. Ah ki khun ki ksiew ki bsein, uei ba la maham lypa ia phi ban phet iap noh na ka jingbitar kaban sa lap? ⁸naba kumta, to sei noh ia ki soh kiba dei biang ia ka jingkylla kaba mut, bad wat sdang ban ong ha lade, Ngi don U Abraham *uba long* u kpa *jong ngi*; naba nga ong ha phi, ba U Blei u lah na kine ki maw ban pynmih khun ia U Abraham! ⁹Te wat mynta ruh ia ka wait la buh ha u thied jong ki dieng: namar kata, ia u dieng baroh ubym sei soh babha yn khet noh, bad yn bred sha ka ding.

10 Te kita ki paidbah ki la kylli ia u, ki da ong, Aiu te ngi dei ban leh? ¹¹U la iathuh bad u la ong te ha ki, Jar uba don artylli ki sopti un iasam bad uta ubym don; bad jar uba don ki jingbam, to un leh kumjuh. ¹²Ki nongkhrong ruh de ki la wan ba yn pynbaptis ia ki, bad ki la ong ha u, Ko Nonghikai, aiu ngi dei ban leh? ¹³U la ong te ha ki, Wat khrong tam ia kaba la buh ia phi. ¹⁴Ki shipai ruh ki la kylli de ia u, ki da ong, Ngi pat ngi dei ban leh aiu? U la ong ruh ha ki, Wat leh jubor iano iano ruh, lymne wat shim klop ei ei; to sngewhun ruh bad la ka bainong.

15 Te katba uta u paidlang u dang ap lyngngoh, bad ba baroh ki iasaid hi ha la ki dohnud dohnud shaphang U Ioannis, ¹⁶oh ba dei ma u pynban uta U Khrist; ¹⁶U Ioannis u la iathuh ha ki baroh.

u da ong, Nga shisha nga pynbaptis ia phi da ka um; hynrei un sa wan uba kham khraw ia nga, uba kam dei ia nga ban loit noh wat ia ka jingteh ki juti jong u: uta kein un pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid bad *da* ka ding: ¹⁷uba ka jingpeh jong u ka ha ka kti jong u, ia kaban pynkhuid bha ia ka kyntem jong u, bad ban lum ia u kew sha ka thiar lone u; hynrei ia u stait un thang da ka ding bymjulip.

18 Kumta da bun kiwei kiwei pat ki jingsneng u la iathuhkhana babha ha u paidlang. ¹⁹Hynrei U Herod Tetrark, ba u la shah sneng na u shaphang Ka Herodia ka tnga U Philip u para jong u, bad shaphang ki kam bymman baroh ia kiba U Herod u la lah leh, ²⁰u la kynton lang halor baroh sa ia kane ruh, ba u la set ia U Ioannis ha ka byndi.

Ka jingpynbaptis ia U Jisu

(Mt 3 : 13-17; Mk 1 : 9-11)

21 Ka la jia te, ynda la lah pynbaptis ia uta u paidlang baroh, bad haba la lah pynbaptis ia U Jisu ruh, bad ba u dang duwai, ba la plie ia ka bneng, ²²bad U Mynsiem Bakhuid u la hiar ha u ha ka dur met, kum ka paro, bad ka ktien ka la wan na bneng, kaba ong, Me long U Khun jong nga uba ieit; ha me nga sngewbha eh.

Ka jingkha pateng la pateng ia U Jisu

(Mt 1 : 1-17)

23 Te U Jisu hi haba u la sdang ban hikai, u la long kumba laiphew snem ka rta, uba long (kumba la tharai) u khun U Joseph, u *khun* U Heli, ²⁴u *khun* U Matthat, u *khun* U Lebi, u *khun* U Melkhi, u *khun* U Janna, u *khun* U Joseph, ²⁵u *khun* U Mattathias, u *khun* U Amos, u *khun* U Naum, u *khun* U Esli, u *khun* U Naggai, ²⁶u *khun* U Maath, u *khun* U Mattathias, u *khun* U Semei, u *khun* U Josikh, u *khun* U Juda, ²⁷u *khun* U

Joanna, *u khun* U Risa, *u khun* U Sorobabel, *u khun* U Salathiel, *u khun* U Niri, ²⁴*u khun* U Melkhi, *u khun* U Addi, *u khun* U Kosam, *u khun* U Elmodam, *u khun* U Er, ²⁵*u khun* U Jose, *u khun* U Elieser, *u khun* U Jorim, *u khun* U Matthat, *u khun* U Lebi, ³⁰*u khun* U Simeon, *u khun* U Juda, *u khun* U Joseph, *u khun* U Ionan, *u khun* U Eliakim, ³¹*u khun* U Melea, *u khun* U Menan, *u khun* U Mattatha, *u khun* U Nathan, *u khun* U Dabid, ³²*u khun* U Jesse, *u khun* U U Obed, *u khun* U Boas, *u khun* U Salmon, *u khun* U Naason, ³³*u khun* U Aminadab, *u khun* U Aram, *u khun* U Esrom, *u khun* U Pares, *u khun* U Juda, ³⁴*u khun* U Jakob, *u khun* U Isaak, *u khun* U Abraham, *u khun* U Terah, *u khun* U Nahor, ³⁵*u khun* U Serukh, *u khun* U Raw, *u khun* U Peleg, *u khun* U Eber, *u khun* U Shelah, ³⁶*u khun* U Kainan, *u khun* U Arphaksad, *u khun* U Shem, *u khun* U Noah, *u khun* U Lamekh, ³⁷*u khun* U Methusela, *u khun* U Enok, *u khun* U Jared, *u khun* U Malelil, *u khun* U Kainan, ³⁸*u khun* U Enos, *u khun* U Seth, *u khun* U Adam, uba *u khun* U Blei

Ka jingpynshoi ia U Jisu

(Mt 4 : 1-11; Mk 1 : 12-13)

4 U Jisu te uba la dap da U Mynsiem Bakhuid, u la wan phai pat na ka Jordan, bad la ialam noh ia u da U Mynsiem sha ka ri khlaw sawphew sngi, ²ba la pynshoi ia u da u Soitan. Ei ei ruh em um shym bam ha kita ki sngi; hynrei ynda ki la kut, u la sngew thngan. ³U Soitan u la ong te ha U. Lada me long U Khun U Blei, to ong ha une u maw ba un long kpu. ⁴Te U Jisu u la iathuh ha u, La thoh: Ym tang da u kpu hi ba un im u briew. hynrei da ki ktien baroh ki jong U Blei. ⁵U Soitan te, haba u la ialam noh ia u sha u lum bajrong eh, u la pyni ha u ha kaba shi khyllipmat ia ki hima ka pyrthei baroh.

⁶Bad u Soitan u la ong ha u, la kane ka bor baroh bad ka burom jong ki, ngan sa ai ha me: naba la ai ia ka ha nga, bad hano hano ruh ha uba nga mon, nga ai ia ka: ⁷lada ma me, namar kata, men mane dem ha khmat jong nga, baroh kan long ka jong me. ⁸U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha u, Khie leit noh shadien jong nga, me u Soitan: naba la thoh: Men mane dem ia U Trai uba U Blei jong me, tang ia u hi ruh men shakri. ⁹Te u la ialam noh ia u sha Jerusalem, bad u la pynieng ia u halor ka dong ka templ, bad u la ong ha u, Lada me long U Khun U Blei, to pynnoh ia lade nangne: ¹⁰naba la thoh: Un hukum ia ki angel jong u shaphang jong me, ia kaban sumar biang biang ia me: ¹¹bad kin iarah ia me ha ki kti jong ki, ba ioh kumno kumno men jynthut la ka kjat ha u maw ¹²U Jisu te u da iathuh u la ong ha u, La ong: Men ym tynjuh ia U Trai uba U Blei jong me. ¹³Ynda u Soitan u la lah pyndep ia ka jingpynshoi baroh, u la khlad noh na u shi por.

U Jisu U sdang ia ka jingialap ha Galilaia (Mt 4 : 12-17; Mk 1 : 14-15)

¹⁴Ynda kumta U Jisu u la wan phai pat ha ka bor U Mynsiem sha Galilaia: te ka nam shaphang jong u ka la phriang baroh sawdong kata ka ri. ¹⁵Bad u la hikai ha ki synagog jong ki; baroh ruh ki da burom ia u.

La nlew bein ia U Jisu ha Nasaret (Mt 13 : 53-58; Mk 6 : 1-6)

¹⁶U la wan ruh ha Nasaret, ha kaba la pynsan pynrangbah ia u: te u la leit rung, kumba u ju leh, ha ka sngi sabbaton ha ka synagog, bad u la ieng joit bam pule. ¹⁷La ai te ha u ia ka kitab U Isaiah u nongiathuhlupa: bad haba u la plied ia kata ka kitab, u la shem ia ka jaka ha kaba la thoh: ¹⁸U Mynsiem U

Trai u ha nga : naba u la pynsleh ia nga ia kaban ialap ia ka gospel ha kiba duk : u la phah ia nga ban pynbna ia ka jingpyllait ha kiba la set byndi, bad ia ka jingpynpeit pat ha kiba matlah, ban pyllait noh ia kiba la ban ka shitom ; ¹⁹ban pynbna ia ka snem bapdiang hun ka jong U Trai. ²⁰Te u la kli ia kata ka kitab, bad u la ai noh pat ha uba sumar, bad u la shong. Te ki khmat jong kiba ha kata ka synagog baroh ki la neh ha u. ²¹U la sdang te ban ong ha ki. Ha kane ka sngi la pyndep ia kane ka jingthoh ha ki shkor jong phi. ²²Baroh ruh ki la iarah ia u, bad ki la sngew kyndit namar kita ki ktien jali jaum kiba la mih noh na ka shyntur jong u. Ki la ong ruh, Une um long u khun U Joseph ? ²³U la ong te ha ki. Khlem pep phin ong ha nga ia kane ka pharshi. Ko nongpynkhiah, to pynkhiah ia lade : ia kaei kaei ruh ba ngi la iohsngew ba la leh ha Kapernam, to leh hangne ruh ha la ka jong ka ri. ²⁴U la ong ruh, Shisha nga ong ha phi, ba ym don u nongiathuhlypa ia uba ki pdiang sngewbha ha la ka jong ka ri. ²⁵Hynrei ia kaba shisha nga ong ha phi. Shibun ki riewkynthei ki la don ha Israel ha ki sngi U Elias, mynba la khang khop ia ka bneng lai snem bad hynriew bnai, katba la long ka nemsnew kaba khraw ha kata ka ri baroh kawei : ²⁶te sha kano kano ruh na ki, ym shym la phah ia U Elias, hynrei tang sha Sarepta, ha ka ri Sidon, sha ka briew kaba long riewkynthei. ²⁷Shibun ruh kiba pang niangthohlieh ki la don ha Israel ha ka por U Ehsha u nongia-thuhlypa : te ia uwei ruh na ki ym shym la pynkhuid, hynrei tang ia U Naaman u nong Syria. ²⁸Baroh te kiba ha kata ka synagog, haba ki la iohsngew ia kine kiei kiei ruh, ki la dap da ka jingbitar : ²⁹te haba ki la ieng joit, ki la shop noh ia u shabar ka shnong, bad ki la

ialam noh ia u haduh ka shyllangmat u lum, halor uba la tei ia ka shnong jong ki, ia kaban pynnoh khongpong ia u. ³⁰Hynrei u, haba u la iaia lyngba napdeng jong ki, u la leit noh.

U briew uba don u mynsiem bymkhuid
(Mk 1 : 21-28)

³¹Bad u la wan arsut sha Kapernam, ka shnong ha Galilaia ; bad u hikai ia ki ha ka sngi sabbaton. ³²Te ki la sngew kyndit eh ia ka jinghikai jong u, namar ka ktien jong u ka la long bad ka bor. ³³Ha kata ka synagog te u la don u briew uba don ka mynsiem u ksuid bymkhuid, bad u la pyrta da ka ktien bajam eh. ³⁴Ieh ! ngi iadonkam aiu bad me, ko Jisu uba na Nasaret ? me la wan khnang ia kaban pynjot ia ngi ? Nga ithuh ia me uei me long, uta U Bakhuid u jong U Blei. ³⁵U Jisu te u la sneng ia u, u da ong, Wat jam me, to mih noh ruh na u. Kumta haba uta u ksuid u la pynkylion ia u hapdeng, u la mih noh na u, um shym da pynsniew ei ei ruh em ia u. ³⁶La jia te ka jingsngew lyngngoh ha ki baroh : ki la iakren lem ruh paralok hi, ki da ong, Kaba kumno kane ka ktien ? naba da ka hukum bad da ka bor u hukum ia ki mynsiem bymkhuid, ki ruh ki mih noh ! ³⁷Ka jingbna te shaphang jong u ka la leit sha man ka jaka jong kata ka ri kylleng sawdong.

U Jisu U pynkhiab shibun kiwei
pat kiba pang
(Mt 8 : 14-17; Mk 1 : 29-34)

³⁸Ynda u la ieng noh na kata ka synagog, u la leit rung hapoh ka iing U Simon. Te ka khieshoh kaba jur eh ka la ngat ha ka syngkenkurim U Simon : bad ki la kyrpad ia u na ka bynta jong ka. ³⁹Te haba u la ieng najan jong ka, u la sneng ia kata ka khieshoh, te ka la iehnoh ia ka : bad kumne kumne, ruh

ka la ieng bad ka la shakri ia ki.

40 Te haba la sep ka sngi, baroh kat kiba don kiba pang da ki bun jaid ki jingpang, ki la wallam ia ki ha u; te u la buh ia la ki kti halor uwei pa uwei na ki, bad u la pynkhiah ia ki. ⁴¹Ki ksuid ruh de ki la mih noh na kiba bun, ki da pyrta jam, ki da ong ruh, Me long U Khrist U Khun U Blei. Hynrei haba u la sneng ia ki, um shah ia ki ban kren, naba ki la tip ba u long U Khrist.

U Jisu U leit ban ialap

(Mk 1 : 35-39)

42 Te ynda la mih ka sngi, u la mih noh bad u la leit noh sha ka jaka kynjah ka ri khlaw: bad kita ki paidbah ki la wad ia u, bad ki la wan poi haduh ha u, bad kin jin da la bat ia u, ba un ym leit noh na ki. ⁴³Hynrei u la ong ha ki, Ka dei ia nga ban ialap ia ka gospel ka hima U Blei ha kiwei pat ki shnong ruh, namar ia kane khnang la phah ia nga. ⁴⁴Kumta u la ialap ha ki synagog ki jong ka Galilaia.

U Jisu U khot ia ki synran

banyngkong jong U

(Mt 4 : 18-22; Mk 1 : 16-20)

SKa la jia te, katba uta u paidbah u la iatur sha u ia kaban iohsngew ia ka ktien jong U Blei, ba u hi u ieng harud ka pung Gennesaret. ²Bad u la iohi artylli ki lieng kiba ieng harud kata ka pung: hynrei ki nongtong dohkha ki la lah mih noh na ki, bad ki dang iasait ia la ki jar. ³Te u la kiew ha kawei na kita ki lieng, kaba long ka jong U Simon, bad u la ong ia u ban niat noh khyndiat na ryngkew. Haba u la shong te u la hikai ia kita ki paidbah nalar kata ka lieng. ⁴Te ynda u la wai noh kaba kren, u la ong ha U Simon. To niat noh sha kaba jylliew, to pynhiar ruh ia ki jar jong phi ban dup ngat. ⁵U Simon u la iathuh bad u la ong, Ko Kynrad, ngi la ialeh shitom baroh shimiet, te ei ei ruh em

ngim shym la ngat: hynrei namar ka ktien jong me, ngan pynhiar ia ki jar. ⁶Kumta ynda ki la lah leh ia kane, ki la ngat bun bah eh ki dohkha: ki jar jong ki te ki la sdang kad. ⁷Ki la khawoit te ia la ki lok kiba ha kata kawei pat ka lieng, ia kaban wan iarap ia ki. Te ki la wan bad ki la iapyndap ia ki lieng baroh artylli haduh ba ki la sdang ngam. ⁸Te U Simon Petros haba u la iohi ia kane, u la dem khруп ha ki khohsiew U Jisu, u da ong, To khie leit noh na nga: naba nga long u briew uba pop, Ah Trai. ⁹Naba u la sngew kyndit, bad kita baroh kiba don lem bad u namar ka jingngat ki dohkha ia kaba ki la ngat: ¹⁰kumjuh ruh U Jakob bad U Ioannis, ki khun U Sebedi, kiba long kiba ia ioh bynta lem bad U Simon. Ynda kumta U Jisu u la ong ha U Simon, Wat sheptieng: naduh mynta men long u nongtong briew. ¹¹Te ynda ki la lah wallam pat ia la ki lieng sha ryngkew, ki la iehnoh ia kiei kiei baroh, ki la bud ruh ia u.

U Jisu U pynkhuid ia uba pang niangthohlich

(Mt 8 : 1-4; Mk 1 : 40-45)

12 Ka la jia ruh, ba haba u don ha kawei na kita ki shnong, ha khmih ruh u briew uba la dap da ka jingpang thohlich: te haba u la iohi ia U Jisu u la dem khруп, bad u la kyrpad ia u, u da ong, Ah Trai, lada me mon, me lah ban pynkhuid ia nga. ¹³Haba u la kner te ia la ka kti, u la ktah ia u, u da ong, Nga mon: to men long khuid. Te kumne kumne ruh kata ka pang thohlich ka la jah noh na u. ¹⁴Te u la hukum ia u ban ym iathuh hano hano ruh: hynrei khie leit noh, to pyni ia lade ha u lyngdoh, to ainguh ruh na ka bynta ka jingpynkhuid jong me, kat kumba U Moses u la hukum, ia kaban long ka jingphla ia ki. ¹⁵Hynrei ka ktien shaphang jong u ka la nang

kham phriang pynban : bad ki paidbah babun ki la iawan lang ban iohsngew, bad ban iohpynkhiah na ki jingpang jong ki. ¹⁶U te u la kynriah noh sha ki iaka kynjah ha ri khlaw, u la duwai ruh.

U Jisu U pynkhiah ia uba pang iapshiliang

(Mt 9 : 1-8; Mk 2 : 1-12)

17 Ka la jia te ha kawei ka sngi, katba u dang hikai, ba ki la shong hangta ki Pharisi bad ki nonghikai ka hukum, kiba la wan na ki shnong baroh jong ka Galilaea, bad ka Judia, bad na Jerusalem : te ka bor U Trai ka la don bad u ia kaban pynkhiah. ¹⁸Ha khmih ruh, ki iabah ha ka palong ia u briew uba pang iapshiliang : te ki la iawad lad ban wallam ia u hapoh, bad ban buh ia u ha khmat jong u. ¹⁹Te haba kim shem lad shuh naei naei ruh ba kin wallam ia u hapoh, namar uta u paidbah, ki la leit kiew halor kata ka iing, bad ki la pynhiar noh ia u lyngba ka jingsop lem bad la ka jingthiah, hapdeng kein ha khmat U Jisu. ²⁰Haba u la iohi te ia ka jingngeit jong ki, u la ong ha u, Ko briew, la map noh ia me ia ki pop jong me. ²¹Ki nongthoh bad ki Pharisi ki la ias dang ban iapyrkhat te, ki da ong, Uei une uba kren ia ki jingkren bein Blei ? uei ba lah ban map noh ia ki pop, hynrei tang U Blei hi ? ²²Hynrei U Jisu ba u da tip biang ia ki jingpyrkhat jong ki, u la iathuh bad u la ong ha ki, Phi iapyrkhat aiu ha la ki dohnud ? ²³Kano kaba kham jem ban ong, La map noh ia me ia ki pop jong me : lane ban ong, To ieng, to iaid ruh ? ²⁴Hynrei ba phin ioh tip ba U Khun u briew u don bor ha ka khyndew ban map ia ki pop (u la ong ha uta uba pang iapshiliang). Nga ong ha me, To ieng, to bah noh ia la ka jingthiah, to khie leit noh ruh sha la iing. ²⁵Te kumne kumne ruh haba u la ieng joit ha khmat jong ki, bad ba

u la bah noh *la kata* ha kaba u la thiah, u la leit noh sha la iing, da kaba iaroh ia U Blei. ²⁶Ka jingkyndit te ka la ngat ha ki baroh, bad ki la iaroh ia U Blei : la pyndap de ia ki da kaba sheptieng, ki da ong, Ngì la iohi ia kiei kiei kiba phylla ha kane ka sngi.

U Jisu U khot ia U Lebi

(Mt 9 : 9-13; Mk 2 : 13-17)

27 Te hadien kine kiei kiei ruh u la leit noh, bad u la iohi ia u nongkhrong uba kyrteng U Lebi, ba u da shong ha ka iing khrong, bad u la ong ha u, To bud ia nga. ²⁸Te haba u la iehnoh ia kiei kiei baroh, u la ieng joit, bad u la bud ia u.

29 Bad U Lebi u la thaw ka jingkhawai kaba khraw ia u ha la iing : te la don u paidbah babun na ki nongkhrong, bad na kiwei pat kiba la iashong bam ryngkat bad ki. ³⁰Te ki Pharisi bad ki nongthoh jong ki ki la iakren khñium ia ki synran jong u, ki da ong, Balei ba phi iabam iadih ryngkat bad ki nongkhrong bad kiba pop ruh ? ³¹Te U Jisu u da iathuh u la ong ha ki, Kiba khiah kim donkam ia u nongpynkhiah, hynrei kiba pang kein : ³²ngam shym la wan ban khot ia kiba hok, hynrei ia kiba pop sha ka jingkylla kaba mut.

Shaphang kaba shah jingit

(Mt 9 : 14-17; Mk 2 : 18-22)

33 Ki te ki la ong ha u, Ki synran U Ioannis ki shah jingit bunsien, bad ki pynlong jingduwai ruh, kumjuh ruh ki jong ki Pharisi : hynrei ki jong me ki iabam ki iadih ruh. ³⁴Bad U Jisu u la iathuh ha ki, Phi lah ban pynbor ia ki nongonkurim ban shah jingit, katba u nongleitkurim u dang don bad ki ? ³⁵hynrei ki sngi kin poi, ynda yn shim noh ia u nongleitkurim na ki : ynda kumta kein ha kita ki sngi kin sa shah jingit. ³⁶Te u la kren ia ka pharshi ruh

ha ki: ym don uba tar shi lyngkhot na ka jainkup thymmai ia kaban syrdep ia ka jainkup barim: ne un pynkad ia kata kaba thymmai. bad kata ka shi lyngkhot ruh kaba na kata kaba thymmai kam iadei putet bad kata kaba rim. ³⁷Ym don ruh uba buh ia ka wain thymmai ha ki lywa snieh barim: ne kata ka wain thymmai kan pynpdang ia kita ki lywa snieh. ka hi ruh kan jaw noh. bad kita ki lywa snieh kin jot noh: ³⁸hynrei ia ka wain thymmai dei ban buh ha ki lywa snieh thymmai. ³⁹Ym don mano mano ruh. haba u la dih ia kaba rim. uba kwah ia kaba thymmai: naba u ong. Ka bha kaba rim.

Shaphang ka Sabbaton

(Mt 12 : 1-8; Mk 2 : 23-28)

6 Ka la jia ruh ha kawei ka sngi sabbaton ba u la iaied lyngba ia ki lyngkha kew: ki synran jong u ki la iakheit soh kew. te haba ki la kyrjiaw ha la ki kti ki la bam ruh. ²Te kiba na ki Pharisi ki la ong. Balei phi leh ia kaba ym dei ban leh ha ka sngi sabbaton? ³U Jisu u da iathuh te ha ki u la ong. Phim ju la pule wat ia kato kaba U Dabid u la leh mynba u la thngan, ma u. bad kita kiba don lem bad u de? ⁴kumno ba u la leit rung shapoh ka iing U Blei. bad ba u la shim bad u la bam ruh ia ki pu pyni. bad u la ai ha kita kiba bad u ruh de: ia kibym bit ban bam hynrei tang ia ki lyngdoh hi? ⁵U la ong ruh ha ki. U Khun u briew u long U Trai jong ka sabbaton ruh.

U briew uba don ka kti kaba iap

(Mt 12 : 9-14; Mk 3 : 1-6)

6 Ka la jia ruh ha kawei pat ka sabbaton. ba u la leit rung hapoh ka synagog bad u la hikai: te la don hangta u briew uba ka kti kamon jong u ka la iap. ⁷Te ki nongthoh bad ki Pharisi ki la ia ap thap ia u. la un pynkhiah ne em ha

ka sabbaton. ba kin ioh mudui ia u. ⁸U te u la lah tip ia ki jingmut jong ki. bad u la ong ha uta u briew uba don ka kti kaba iap. To khie joit. to ieng ruh hapdeng. Te u la khie bad u la ieng joit ruh. ⁹Namar kata U Jisu u la ong ha ki. Ngan kylli ia phi: Ka dei ia ka ban leh bha ha ka sngi sabbaton. lane ia ka ban leh sniew? ia ka ban pynim ia ka jingim. lane ia ka ban pynduh noh? ¹⁰Te u la khmih sawdong ruh ha ki baroh. bad u la ong ha uta u briew. To kner noh ia la ka kti. U ruh u la leh kumta: te ia kata ka kti jong u la pynbha. ¹¹Ki te ki la dap da ka jingbitar lamwir: bad ki la iasylla paralok hi. aiu ba ki lah ban leh ia U Jisu.

U Jisu U jied ia ki khadar ngut ki Apostol

(Mt 10 : 1-4; Mk 3 : 13-19)

12 Ka la jia ruh ha kita ki sngi. ba u la leit noh sha u lum ban duwai: u la sah ruh baroh shimiet ha ka jingduwai ha U Blei. ¹³Ynda la mih ka sngi te. u la khot ia ki synran jong u: na ki te u la jied khadar ngut. ia kita ruh u la khot Apostol. ¹⁴ia U Simon (ia uba u la kyrteng Petros ruh). bad ia U Andriw u para jong u. ia U Jakob bad ia U Ioannis. ia U Philip. bad ia U Bartholomai. ¹⁵ia U Mathaios bad ia U Thomas. ia U Jakob u khun U Alphaos. bad ia U Simon ia uba la sin u Bashirhem. ¹⁶ia U Juda u para U Jakob bad ia U Judas Iskariot. uba la leit long ruh u nongdie noh.

U Jisu U hikai, U ialap bad U pynkhiah

(Mt 4 : 23-25)

17 Te haba u la hiar arsut lem bad ki. u la ieng ha ka jaka madan. bad shibun na ki synran jong u. bad u paid-bah byllien na Judia baroh. bad na Jerusalem. bad narud duriaw Tyros bad Sidon. kiba la wan ban iohsngew ia u. bad ba yn pynkhiah ruh ia ki na ki

jingpang jong ki; ¹⁸bad ia kita kiba la shitom eh na ki mynsiem bymkhuid la pyinkhiah. ¹⁹Te uta u paidhah baroh u la pyrshang ban ktah ia u; naba ka bor ka la mih noh na u, bad ka la pyinkhiah ia ki baroh.

Ki jingkyrkhu bad ki jingkordit

(Mt 5 : 1-12)

20 U te haba u la peit la ki khmat ha ki synran jong u, u la ong. Suk *ma phi* kiba duk : naba ka jong phi long ka hima U Blei.

21 Suk *ma phi* kiba shah thngan mynta; naba yn pynkdang ia phi. Suk *ma phi* kiba iam mynta; naba phin rkhe.

22 Suk *ma phi* ynda ki briew kin shun ia phi, bad ynda kin tait ia phi bad kin leh bein ia phi, bad kin ot bein noh ruh ia ka kyrteng jong phi kum ka bymman, na ka bynta U Khun u briew. ²³To kmen phi ha kata ka sngi, to shad kmen ruh! naba ha khmih, ka nong jong phi ha bneng ka long kaba khraw; naba kumjuh hi ki kpa jong ki ki la leh ia ki nongiathuhlypa.

24 Hynrei kordit ia phi, kiba riew-spah! naba phi la ioh pdiang la ka jingtngen.

25 Kordit ia phi, kiba la dap mynta! naba phin thngan. Kordit ia phi, kiba rkhe mynta! naba phin sngewsih bad phin iam de.

26 Kordit ia phi, haba ki briew baroh kin kren bha ia phi! naba kumjuh hi ki kpa jong ki ki la leh ia ki nongiathuhlypa balamler.

Ka jingiet ia ki nongshun

(Mt 5 : 38-48; 7 : 12)

27 Hynrei nga ong ha phi kiba sngew. To ieit ia ki nongshun jong phi: to leh bha ia kita kiba bishni ia phi: ²⁸to kyrkhu ia kita kiba tim ia phi: duwai ruh na ka bynta kita kiba leh sniew ia phi.

²⁹Ha uta uba thab ia me ha *kawei* ka ngab, to pynshah sa kata *kawei* ruh: bad ha uta uba shim noh ia ka jainkup jong me, wat khang ia ka sopti ruh.

³⁰To ai ruh ha u briew baroh uba iapan na me; bad na uta uba shim noh ia kiei kiei ruh ki jong me, wat pan pat ia ki.

³¹Kumba phi mon ruh ba ki briew kin leh ia phi, to leh ma phi ruh kumjuh ia ki.

32 Naba lada phi ieit *tang* ia kita kiba ieit ia phi, ka jingnguh aiu ka dei ia phi? naba kiba pop ruh ki ieit ia kita kiba ieit ia ki. ³³Lada phi leh bha ruh *tang* ia kita kiba leh bha ia phi, ka jingnguh aiu ka dei ia phi? naba kiba pop ruh ki leh hi kumjuh. ³⁴Lada phi ai kyliang ruh *tang* ia kita na kiba phi kyrmen ban ioh, ka jingnguh aiu ka dei ia phi? naba kiba pop ruh ki ai kyliang ha kiba pop, ba kin ioh mar kajuh hi. ³⁵Hynrei to ieit ia ki nongshun jong phi, to leh bha ruh, bad to ai kyliang, khlem da duh jingkyrmen satia; te ka nong jong phi kan long kaba khraw, bad phin long ki khun U Bahakhlieh tam eh: naba u long uba sbun ia ki bymnguh bad ia ki bymman. ³⁶To long phi kiba isynei, kumba U Kpa jong phi ruh u long uba isynei.

Kaba bishar ia kiwei

(Mt 7 : 1-5)

37 Wat bishar ruh, te yn ym bishar ia phi: wat pynrem, te yn ym pynrem ia phi: to map noh, te yn map ia phi: ³⁸to ai, te yn sa ai ha phi ruh: ia ka jingthew kaba bha, ba la tynñian bad ba la kyrih, bad ba la shlei de, kin thep ha ka pla jong phi: naba da kajuh ka jingthew da kaba phi thew, yn thew pat ha phi.

39 Te u la kren ia ka pharshi ha ki: Uba matlah u lah ne em ban ialam ia uba matlah? hato kin ym iahap baroh ar ngut ha ka thliew? ⁴⁰U synran um long

halor u nonghikai jong u: hynrei ynda la hikai bha ia u, un long kum u nonghikai jong u. ⁴¹Te balei ba me khmih ia u thngiat uba ha ka khmat u paralok jong me, hynrei mem pyrkhat ia ka khung kaba ha ka khmat jong me hi? ⁴²Lane kumno ba me lah ban ong ha u paralok jong me, Ko lok, to shah ba ngan khlaw noh ia uto u thngiat uba ha ka khmat jong me: haba me hi mem iohi ia ka khung kaba ha ka khmat jong me? Me uba arsap, to khlaw noh shuwa ia ka khung na ka khmat jong me, ynda kumta te men iohi bha ban khlaw noh ia uto u thngiat uba ha ka khmat u paralok jong me.

U dieng bad u soh jong u

(Mt 7 : 16-20; 12 : 33-35)

⁴³Namar ym ju don u dieng babha uba sei ki soh bymman: lymne u dieng bymman uba sei ki soh babha. ⁴⁴Namar ia u dieng baroh yn ithuh na u soh jong u hi: naba kim ju kheit ia ki soh dumbur na ki dieng shiah, lymne kim kheit ia u soh wain na ka law lynnong dieng shiah. ⁴⁵U briew uba bha u sei ia kaba bha na ka jingkyshew kaba bha ka dohnud jong u: u briew uba bymman ruh u sei ia ka bymman na ka jingkyshew kaba bymman ka dohnud jong u: naba na ka jingshlei ka dohnud, ka shyntur jong u ka kren.

Ar jaid ki nongrim

(Mt 7 : 24-27)

⁴⁶Hynrei balei ba phi khot ia nga, Ah Trai, Ah Trai, bad phim leh pynban ia kiei kiei ruh kiba nga ong? ⁴⁷Uei uei baroh uba wan ha nga, bad uba iohsngew ia ki ktien jong nga, bad ube leh ruh ia ki, ngan pyni ha phi iano u syriem. ⁴⁸U long kum u briew uba tei ia ka iing, uba la tih bad uba la ngam jylliew, bad uba la seng nongrim halor u mawsiang: te haba la jia ka jingshlei, ka um ka la

shoh kyrthep ia kata ka iing, hynrei kam lah shuh ban pynkhih ia ka: naba la pynshong nongrim ia ka halor u mawsiang. ⁴⁹Hynrei uta uba iohsngew, bad ubym leh, u long kum u briew uba la tei ia ka iing halor ka khyndew, khlem nongrim: ia kaba ka um ka la shoh kyrthep, bad kumne kumne ruh ka la kyllon: te ka jingiot ka jong kata ka iing ka la long kaba khraw.

U Jisu U pynkhiah ia u shakri

u Rangbah Shispah

(Mt 8 : 5-13)

⁷Te ynda u la lah pyndep ia ki jingong jong u baroh ha kaba iohsngew uta u paidbah, u la rung shapoh Kapernam. ²Te don u shakri uwei u rangbah shispah, uba u la ieit eh, uba la pang bad ha tmier ka jingiap. ³Te haba u la iohsngew shaphang U Jisu, u la phah ha u ia ki tymmen basan ki Jiw, u da kyrpad ia u ban wan pynim ia uta u shakri jong u. ⁴Ki te, haba ki la poi ha U Jisu, ki la kyrpad eh ia u, ki da ong, U long uba dei ba men leh ia kane ia u: ⁵naba u ieit ia ka kynja jong ngi, bad la tei ma u ia ka synagog ia ngi. ⁶U Jisu te u la leit lem bad ki. Te haba um jngai shuh na kata ka iing, u rangbah shispah u la phah ia ki lok sha u, ban ong ha u, Ko Kynrad, wat pynshitom ia lade: naba ngam long uba dei ba men wan rung hapoh ka iing jong nga: ⁷lymne ngam sngew ia lade uba bit ban wan ha me: hynrei shu ong da ka ktien, te yn sa pynkhiah ia u shakri jong nga: ⁸naba nga ruh nga long u briew ba la buh hapoh ka hukum, uba don ki shipai hapoh jong nga: te nga ong ha une, Khie leit, te u leit: ha uwei pat ruh, Ale, u ruh u wan: bad ha u shakri jong nga, Leh ia kane, u ruh u leh. ⁹Te haba U Jisu u la iohsngew ia kine kiei kiei, u la sngewphylla ia u: bad haba u la phai, u la ong ha uta u paidbah ba bud ia u, Nga ong ha phi, ngam shym

la shem kat kane ka jingngeit, em, wat ha Israel ruh. ¹⁰Te haba kita ia kiba la phah ki la leit phai pat sha kata ka iing, ki la shem ia uta u shakri ba u koit bha pat.

U Jisu U pynim pat ia u khun ka riewkynthei

¹¹Ka la jia te kum lashai, ba u la leit sha ka shnong ba khot Nain; te ki synran jong u ki la ialeit lem bad u, bad u paidbah byllien. ¹²Te katba u la wan hajan ka khyrdop kata ka shnong, ha khmih, ki iabah shabar ia uba la iap, u khun marwei ka kmie jong u, bad ka ruh ka long ka riewkynthei; bad bun u paidbah na kata ka shnong u la dop lem bad ka. ¹³Haba U Trai te u la iohi ia ka, u la sngewsynei ia ka, bad u la ong ha ka, To wat iam. ¹⁴Te u la wan hajan bad u la ktah ia ka krong, kita kiba iabah te ki la ieng. Bad u la ong. Ko samla, nga ong ha me. To ieng. ¹⁵Te uta uba la iap u la khie shong, bad u la sdang ban kren: u te u la ai noh ia u ha ka kmie jong u. ¹⁶Ka jingsheptieng te ka la ngat ha ki baroh; bad ki la iaroh ia U Blei, ki da ong. U nongiathuhlypa uba khraw u la mih hapdeng jong ngi, bad U Blei u la wan ia la ki briew. ¹⁷Te kane ka jingbna shaphang jong: u ka la phriang noh kylleng ka Judia baroh, bad kylleng kata ka ri kaba baroh sawdong.

Ki nonglamktien na U Ioannis Nongpynbaptis

(Mt 11 : 2-19)

¹⁸Bad ki synran U Ioannis ki la iathuh ha u shaphang kine kiei kiei baroh. ¹⁹Te haba U Ioannis u la khot ha lade ar ngut na ki synran jong u, u la phah ia ki ha U Trai, u da ong. Me long uta uban sa wan, ne ngin ia ap ia uwei pat? ²⁰Te haba kita ki briew ki la poi ha u, ki la ong, U Ioannis u Nongpynbaptis u la phah ia ngi ha me, u da ong. Me

long uta uban sa wan, ne ngin ia ap ia uwei pat? ²¹Te ha kata hi ka por u la pynkhiah shibun *ki briew* na ki jingpang, bad na ki jingpang kordit, bad na ki mynsiem bymman; ia shibun kiba matlah ruh u la pynpeit. ²²U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha ki, Khie leit iathuh ha U Ioannis ia kiei kiei kiba phi la iohi bad ba phi la iohsngew ruh; ba kiba matlah ki peit pat, kiba dkoh ki iaid, ia kiba sa niang thohlieh la pynkhuid, kiba kyllut ki iohsngew, ia kiba iap la pynim pat, bad la ialap ia ka gospel ha kiba duk: ²³suk ruh uta uban ym thut ha nga.

²⁴Te haba kita ki nonglamktien U Ioannis ki la ialeit noh, u la sdang ban ong ha kita ki paidbah shaphang U Ioannis: Phi la leit sha ka ri khlaw ban jngoh aiu? ia u khah ba la pynkhih da ka lyer? ²⁵Hynrei phi la leit ban ioh khmih aiu? ia u briew uba la kup ki jainkup bani? ha khmih, kita kiba kup da ka jainkup thaba babun rong, bad kiba shong suk ruh, ki don ha ki iing syiem. ²⁶Hynrei phi la leit ban ioh khmih aiu? ia u nongiathuhlypa? Shisha, nga ong ha phi, bad ia uba kham khraw ia u nongiathuhlypa. ²⁷Une u dei uta ba la thoh shaphang jong u: Ha khmih, nga phah ia u nonglamktien jong nga ha shuwa ka khmat jong me, uban pynkhreh ia ka lynti jong me ha shuwa jong me. ²⁸Naba nga ong ha phi, Na kiba la kha na ki kynthei, ym don u nongiathuhlypa uba kham khraw ban ia U Ioannis u Nongpynbaptis: pynban uba kham rit ha ka hima U Blei, u long uba kham khraw ia u. ²⁹Te uta u paidlang baroh haba u la iohsngew, bad ki nongkhong ruh, ki la pynksan ia U Blei, haba la pynbaptis ia ki da ka jingbaptis U Ioannis. ³⁰Hynrei ki Pharisi bad ki riw said, ki la kyntait noh ia ka mon U Blei sha kaban sniew ia lade, haba ym shym la pynbaptis ia ki da u.

31 U Trai u la ong ruh, Namar kata, kum kaei ngan tharai ia ki brieve jong kane ka pateng bynrieve? kum kaei ruh ki iasyriem? 32ki long kein kum ki khyannah kiba iashong ha ka jaka iew, bad kiba iapyrta paralok: kiba ong. Ngi la iaput jingput ha phi, te phim shym la shad: ngi la iarwai sngewsynei ha phi, te phim shym la iam. 33Naba U Ioannis u Nongpynbaptis u la wan um da bam kpu lymne um da dih wain: te phi ong. Uba shong ksuid ia u. 34U Khun u brieve u la wan u da bam u da dih ruh: te phi ong. Ha khmih, u brieve uba bam lalot, bad uba dih kiad, u lok ki nongkhrong bad kiba pop. 35Hynrei ka jingstad ka la ksan na ki khun jong ka baroh.

U Jisu ha ka'ling U Simon U Pharisi

36 Te uwei na ki Pharisi u la khot ia u ba un iawan bamja bad u: kumta te u la rung hapoh ka iing uta u Pharisi, bad u la shong shaniah ban bam. 37Ha khmih ruh, ka brieve ha kata ka shnong, kaba long kaba pop, haba ka la tip ba u shong shaniah ban bam ha iing uta u Pharisi, ka la wallam ia ka dabi alabaster ka jingsleh: 38haba ka la ieng ruh hajan ki kjat jong u na shadien, ka da iam, ka la sdang ban sait ia ki kjat jong u da la ki jingjaw ummat, bad ka la niad da u niuhkhlieh jong ka: bad ka la doh ia ki kjat jong u, bad ka la pynsleh ia ki da kata ka jingsleh. 39Te haba uta u Pharisi uba la khot ia u u la iohi, u la kren ha lade, u da ong. Lada une u long u nongiathuhlypa, un da la ithuh kaei, bad kaba kumno kane ka brieve kaba ktah ia u, ba ka long kaba pop. 40U Jisu te u da iathuh u la ong ha u. Ko Simon, nga don ei ei ban ong ha me. U te u la ong. Ko Nonghikai, to ong. 41Uwei u nongairam u la don ar ngut ki nongkitram: uwei u kit ram san spah tyngka, bad uwei pat sanphew: 42te haba kim don ei ei ruh ban siew,

u la map ei ia ki baroh ar ngut. Namar kata, to ong, uno na kita uban kham ieit tam ia u? 43U Simon u la iathuh bad u la ong. Uta, nga mut, uba la ioh map ei ia kaba kham bun. U te u la ong ha u, Me la bishar kaba dei. 44Bad haba u la phai sha kata ka brieve, u la ong ha U Simon, Me iohi ne em ia kane ka brieve? nga la rung hapoh ka iing jong me, te mem shym la ai um ia ki kjat jong nga, hynrei kane ka la sait ia ki kjat jong nga da ki jingjaw ummat jong ka, bad ka la niad da u niuh khlieh jong ka: 45mem shym la ai ka jingdoh ia nga, hynrei kane, naduh ba nga la wan hapoh, kam shym la kein noh ban doh ia ki kjat jong nga: 46mem shym la pynsleh ia ka khlieh jong nga da ka umphniang, hynrei kane ka la pynsleh ia ki kjat jong nga da ka jingsleh: 47naba kumta nga ong ha me, La map ia ki pop kiba bun jong ka: namar ka la ieit shibun: hynrei uta uba la ioh map khyndiat, u ieit khyndiat. 48U la ong te ha ka, La map ia ki pop jong pha. 49Kita kiba iashong bam lem ki la sdang te ban ong ha lade, Uei une uba map kat ia ka pop? 50Te u la ong ha kata ka brieve, Ka jingngeit jong pha ka la pynim ia pha: to khie leit ha kaba suk.

Ki kynthei kiba la synran ia U Jisu

8 Bad ka la jia shen shen hadien kata, 8ba u la lent jingleit lyngba ki nongbah bad ki nongrit, u da ialap bad u da iathuhkhana ia ka gospel ka hima U Blei: bad lem bad u kita ki khadar ngut, 2bad ki kynthei ruh ia kiba la pynkhiah na ki mynsiem bymman bad na ki jingkhrew. Ka Mari, ia kaba la khot ka nong Magdala, na kaba la lah mih noh hynfiew ki ksuid. 3bad Ka Ioanna ka tnga U Khusa, u rangbah U Herod, bad Ka Susanna, bad shibun kiwei kiwei ruh, kiba la ju iasumar suker ia u na ki jingdon jong ki.

Ka pharshi U Nongbet

(Mt 13 : 1-9; Mk 4 : 1-9)

4 Te haba u paidbah babun u la iawan lang bad ba ki la wan ruh ha u kiba na ki shnong baroh, u la kren da ka pharshi: ⁵U nongbet u la mih noh ban bet ia u symbai jong u: te katba u dang bet, don uba la hap harud lynti, te la iuh roit ia u: bad ki sim bneng ki la bam duh ia u. ⁶Uwei pat ruh u la hap halor u mawsiang; te haba u dang shu mih u la iap ryngkhiang, naba um ioh jingsngem. ⁷Uwei pat te u la hap hapdeng ki dieng shiah; te kita ki dieng shiah ki la iamih lem, bad ki la iakjap ia u. ⁸Uwei pat te u la hap ha ka khyndew kaba bha, bad u la mih, bad u la sei soh shispah shah. Haba u la ong ia kine kiei kiei ruh, u la pyrta, Uba don ki shkor ban sngew, to ai ba un sngew

Ka jingthmu jong ki pharshi

(Mt 13 : 10-17; Mk 4 : 10-12)

9 Ki synran jong u te ki la kylli ia u. Kane ka pharshi ka lah ban mut au? ¹⁰U te u la ong. Ha phi kein la ai ban tip ia ki maian ka hima U Blei. hynrei ha kiwei pat ha ki pharshi: ba haba ki iohi kin ym iohi, bad haba ki iohsngew kin ym sngew shemphang.

U Jisu U batai ia ka jingthmu ka pharshi U Nongbet

(Mt 13 : 18-23; Mk 4 : 13-20)

11 Te kata ka pharshi ka long kumne: Uta u symbai u long ka ktien U Blei. ¹²Te kita kiba harud lynti, long kita kiba iohsngew: hadien kata u Soitan u wan, bad u rong noh ia kata ka ktien na ka dohnud jong ki, khnang ba kin ym ngeit bad iohlait im. ¹³Kita te kiba halor u mawsiang, ki long kita kiba, ynda ki la iohsngew, ki pdiang ia kata ka ktien da kaba kmen: bad kine kim don thied, kiba shu ngeit shi por, bad ha ka por ka jingtynjuh ki phai dien noh.
8 : 10 Jan. 6 : 9-10. 8 : 16 Mt. 5 : 15; Lk. 11 : 33. Lk. 19 : 26.

¹⁴Uta uba la hap hapdeng ki dieng shiah te. long kita kiba ju iohsngew, te katba ki nang pynleit la ki sngi ka rta. la kjap ia ki da ki jingklusai, bad ka spah, bad ki jingsngewbha kane ka jing-im; te kim sei ki soh kiba ih bha. ¹⁵Te uta uba ha ka khyndew kaba bha, kine ki long kita kiba da ka dohnud kaba hok bad kaba bha. haba ki la iohsngew ia ka ktien ki bat skhem ia ka, bad ki sei soh da ka jingiaineh.

Ka sharak hapoh ka shang

(Mk 4 : 21-25)

16 Bad ym don u bried haba u la thang ia ka sharak, uba tap ia ka da u khiew, lane uba buh hapoh ka jingthiah: hynrei u buh ha ka dieng pynieng sharak, ba kita kiba rung shapoh kin iohi ia kata ka jingshai. ¹⁷Naba ym don ei ei ba la buhrieh, ia kaba yn ym pynpaw: lymne ei ei kaba riech, ia kaban ym tip bad kaban ym paw. ¹⁸To sumar namar kata kumno phi sngew, naba jar uba don, ha uta yn ai: uta ubym don te, wat ia kata kaba u mut ba u don, yn shim noh na u.

Ka kmie U Jisu bad kiba ha iing ha sem jong U

(Mt 12 : 46-50; Mk 3 : 31-35)

19 Te ka kmie bad ki hynmen hynbew jong u ki la wan ha u. hynrei kim lah ban wan hajan jong u namar uta u paidbah. ²⁰La iathuh te ha u. Ka kmie jong me bad ki hynmen hynbew jong me ki iaieng habar, ki da kwah ban iohi ia me. ²¹Hynrei u la iathuh bad u ong ha ki. Ka kmie jong nga bad ki hynmen hynbew jong nga ki long kine kiba iohsngew ia ka ktien ka jong U Blei, bad kiba leh ia ka.

U Jisu U pynjai-jai ia ka eriong

(Mt 8 : 23-27; Mk 4 : 35-41)

22 Ka la jia te ha kawei na kita ki
8 : 17 Mt. 10 : 26; Lk. 12 : 2. 8 : 18 Mt. 25 : 29;

sngi, ba u la leit kiew ha kawei ka lieng lem bad ki synran jong u. bad u la ong ha ki, la ngin ialeit sha shiliang ka pung. Te ki la iapynmih noh. ²³Hynrei katba ki nang pyniaid lieng, u la ioththiah : te ka eriong ka la hiar ha kata ka pung, bad ka lieng ka nangdap nangdap da ka um, bad sa ba kin iap. ²⁴Te ki la iawan ha u bad ki la kysiew ia u, ki da ong. Ko kynrad, kynrad, ngi la iap! Te u la kyndit bad u la sneng ia kata ka lyer, bad ia kata ka jingat phyllung ka um: kumta ki la iajah noh, bad ka la long kaba jaijai. ²⁵U la ong te ha ki. Hangno ka jingneit jong phi? Te ba ki la sheptieng ki la sngew phylla, ki da iaong paralok hi. Une u long uer shisha, ba u hukum kat ia ki lyer bad ia ka um, bad ki kohnguh ia u?

U Jisu U pynkhiah ia uba shong ksuid
(Mt 8 : 28-34; Mk 5 : 1-20)

26 Te ki la poi ha ka ri ki nong Gadara kaba mar pyrshah ia ka Galilaia ²⁷Bad haba u la mih noh sha ryngkew, la wan tan ia u uwei u briew na kata ka shnong, uba shong ksuid: bad la slem eh um ju kup jain, bad um ju shong ha kano kano ka iing, hynrei ha ki maw jingtep. ²⁸Te haba u la iohi ia U Jisu, u la kyang, bad u la dem khrup ha khmat jong u, bad u la ong da ka ktien bajam. Nga donkam aiu bad me, Jisu, Me U Khun U Blei U Bahakhieh tam eh? Me nga kyrpad ia me, wat pynshitom ia nga! ²⁹(Naba u la hukum ia uta u mynsiem bymkhuid ban mih noh na uta u briew. Naba la bunsien u la ju kem ia u: bad la ap phira ia u, bad la ju khum ia u da ki kynjri bad da ki nar-kjat: bad haba u da pyndkut noh ia kita ki jingkhum, la beh ia u da uta u ksuid sha ki ri khlaw.) ³⁰Bad U Jisu u la kylli ia u, Kaei ka kyrteng jong me? u te u la ong, U Paidbah, naba bun ki ksuid ki la lah leit rung hapoh jong u. ³¹Te ki la iakyrpad ia u, ba un ym hukum

ia ki ban leit noh sha dujok. ³²Hynrei la don hangta shi kynhun bah ki sniang kiba iabam phlang halor lum, te ki la iakyrpad ia u ba un shah ia ki ban leit rung hapoh kita. Te u la shah ia ki. ³³Bad kita ki ksuid ki la mih noh na uta u briew, bad ki la leit rung hapoh kita ki sniang: te kata ka kynhun ka la phet iap arsut ia ka riat sha ka pung, bad ki la iap jyllop.

34 Te haba kita kiba ia ap ki la iohi ia kaba la jia, ki la iaphet iap noh, bad ki la pynbna ia kata ha kata ka shnong bad ha kita ki ri bri. ³⁵Bad ki la iamih noh ban leit jngoh ia kaba la jia: bad ki la wan ha U Jisu, bad ki la shem ia uta u briew, na uba la lah mih noh kita ki ksuid, ba u la kup jain, bad ba u tip briew, u da shong de hajan ki kiat U Jisu: te ki la sheptieng. ³⁶Kita kiba la lah iohi ruh, ki la iathuh ha ki kumno ba la lah pynkhiah ia uta uba shong ksuid. ³⁷Ynda kumta u paidbah baroh kylleng sawdong ka ri jong ki nong Gadara, ki la iakyrpad ia u ban leit noh na ki: naba la ngat ha ki ka jingsheptieng bakhraw, Te u la kiew sha ka lieng bad u la leit phai pat. ³⁸Hynrei uta u briew na uba la lah mih noh kita ki ksuid, u la kyrpad ia u ban ioi long lem bad u: hynrei U Jisu u la pyllait noh ia u, u da ong. ³⁹Khie leit phai pat sha la iing, to iathuh ruh ia kiba katno kiei kiei ruh ba U Blei u la leh ia me. Te u la leit noh, u da ialap ia kata ka shnong baroh kawei ia kiba katno kiei kiei ba U Jisu u la leh ia u.

Ka khun kynthei U Jairos bad ka kynthei kaba pang mihsnam
(Mt 9 : 18-26; Mk 5 : 21-43)

40 Te haba U Jisu u la wan phai pat, uta u paidbah u la pdiang sngewbha ia u: naba baroh ki dang ia ap khmih lynti ia u. ⁴¹Ha khmih ruh, u la wan u briew uba kyrteng U Jairos, bad uba long u nongsynshar jong ka synagog: te u la dem ha ki kiat u Jisu, bad u la kyrpad ia u ban wan sha iing jong u: ⁴²naba u la

don ka khun marwei, kaba la khadar snem ka rta, bad kaba lajan iap. Hynrei katba u dang leit, kita ki paidbah ki la iakyntur lang ia u. ⁴³Ka briew ruh kaba don ka jingpang mihsnam la khadar snem, kaba la lah pynlut ruh ha ki nong-pynkhiah ia la ka jingioh baroh, hynrei kam lah ioh jingkoit nano nano ruh. ⁴⁴Ka la wan hajan na shadien, bad ku la ktah ia ka rmiang ka jainkup jong u: te kumne kumne ruh kata ka jingmih-snam jong ka ka la sangeh noh. ⁴⁵Te U Jisu u la ong. Mano ba la ktah ia nga? Te ynda ki la len baroh, U Petros u la ong bad kita kiba don lem bad u. Ko Kynrad, kine ki paidbah ki iaphñian bak ki iakyntur ia me, te me ong. Mano ba la ktah ia nga? ⁴⁶U Jisu te u la ong. Don mano re mano ba la ktah ia nga: naba nia la sngewthuh ba ka bor ka la mih noh na nga. ⁴⁷Kata ka briew te haba ka la iohi ba kam lah rieh shuh, da kaba khynñiuh ka la wan, bad haba ka la dem khrup ha khmat jong u. ka la iathuh ha u ha khmat uta paidlang baroh, na ka balei ba ka la lah ktah ia u, bad kumno ba la lah pynkhiah ia ka kumta kumta hi. ⁴⁸Te u la ong ha ka, To kyrmen, ko khun, ka jingngeit jong pha ka la pynkhiah ia pha: to khie leit ha kaba suk.

⁴⁹ Katba u dang kren, la wan uwei na *ku ung* uta u nongsynshar synagog, u da ong ha u, La iap noh i khun jong me; wat pynshitom shuh ia U Nonghikai. ⁵⁰Te haba U Jisu u la iohsngew, u la ong ha u, Wat sheptieng: tang shu ngeit, te yn pynkhiah ia ka. ⁵¹Te haba u la wan sha kata ka iing, um shah iano iano ruh ban rung hapoh, lait na U Petros bad U Ioannis bad U Jakob, bad u kpa bad ka kmie jong kata ka khynnah. ⁵²Baroh te ki la ia iam, bad ki la ialynñiar lympat ia lade namar jong ka. Hynrei u la ong, Wat iam; namar kam shym la iap, hynrei ka shu ioththiah. ⁵³Ki te ki la

iarkhie bein ia u, ba ki da tip ba ka la iap. ⁵⁴Hynrei u, haba u la pynmih noh ia ki baroh shabar, bad haba u la bat ia ka na ka kti, u la pyrtu, u da ong, Ko khynnah, to ieng. ⁵⁵Bad ka mynsiem jong ka ka la wan phai pat, bad kumne kumne ruh ka la ieng joit; te u la hukum ban ai ei ei ha ka ban bam. ⁵⁶Te ki kmie ki kpa jong ka ki la sngew kyndit, hynrei u la hukum skhem ia ki ban ym iathuh hano hano ruh ia kaba la leh.

U Jisu U phah noh ia ki syuran ban leit ialap

(Mt 10 : 5-15; Mk 6 : 7-13)

9 Te u la khot lang ia ki khadar ngut bad u la ai ha ki ka bor bad ka iktiar halor ki ksuid baroh, bad ia kaban pynkhiah ia ki jingpang. ²Bad u la phah ia ki ban ialap ia ka hima U Blei, bad ban pynkhiah ia kiba pang. ³Bad u la ong ha ki, Wat rah ei ei ruh na ka bynta ka jingleit jong phi, lymne ia u diengduh, lymne ia ka iarong, lymne ia u kpu, lymne tyngka sbai; lymne wat rah artylli ki jingphong: ⁴bad ha kano kano ka iing ba phu leit rung, hangta to iashong, bad nangta phin mih noh: ⁵te kino kino ruh kiban ym pdiang ia phi, haba phi mih noh na kata ka shnong, to kynthier noh ia ka dewmet na ki kjat jong phi, ia kaban long ka sakhi pyrshah ia ki. ⁶Te ki la mih noh, bad ki la leit kylleng ki nongrit, ki da ialap ia ka gospel, bad ki da pynkhiah de kylleng la kylleng ruh.

Ka jingshalong jingmut U Herod

(Mt 14 : 1-12; Mk 6 : 14-29)

7 Te U Herod Tetrark u la iohsngew shaphang kiei kiei baroh ia kiba la leh; bad u la shitom jingmut eh namar ba la ong da kiwei, ba U Ioannis u la mih pat na ki nongiap; ⁸bad da kiwei pat, ba U Elias u la mih paw; bad da kiwei pat de, ba u nongiathuhlypa, uwei na kiba rim, u la mihpat. ⁹U Herod te u la ong, la u

Ioannis nga la khrai khlieh : hato uei une, uba nga iohsngew kat kine kiei kiei ruh shaphang jong u? U la kwah ruh ban iohi ia u.

Kaba bsa ia ki san hajar

(Mt 14 : 13-21; Mk 6 : 30-44;

Io 6 : 1-14)

10 Te ki apostol ynda ki la wan phai pat, ki la iathuh ha u ia kiei kiei ruh kat kiba ki la lah leh. Te u la ialam ia ki, bad u la leit kyrpang sha ka shnong ba khot Bethsaida. ¹¹Hynrei haba kita ki paidbah ki la tip ki la bud ia u; te u la pdiang sngewbha ia ki, bad u la iathuh ha ki shaphang ka hima U Blei, bad u la pynkhiah ia kiba donkam ia ka jing-pynkhiah. ¹²Ka sngi te ka la sdang noh; te ki khadar ngut ki la wan bad ki la ong ha u, To pyllait noh ia u paidbah, ba kin ioh leit sha ki nongrit bad sha ki ri bri kylleng sawdong, ba kin ioh thiah basa, bad ba kin ioh jingbam : naba hangne ngi don ha ka jaka kynjah. ¹³Hynrei u la ong ha ki, To ai ma phi ha ki ban bam. Te ki la ong, Ngim don tam ia san tylli ki kpu, bad ar tylli ki dohkha; lymda ngi leit thied jingbam ia une u paidlang baroh. ¹⁴Naba ki la long jin san hajar ki rangbah. U la ong te ha ki synran jong u, To pynshong shaniah ia ki sanpnew sanpnew ha la ka jong ka jong. ¹⁵Te ki la leh kumta, bad ki la pynshong shaniah ia ki baroh. ¹⁶Te u la shim ia kita ki san tylli ki kpu bad ia kita ki ar tylli ki dohkha, bad haba u la khmied sha bneng, u la kyrkhu ia ki bad u la kdiah; bad u la ai ha kita ki synran ban buh ha khmat uta u paidbah. ¹⁷Te ki la iabam bad ki la iakdang baroh : la khar khadar tukri ruh na kaba lwet kaba la sah tam ia ki.

Ka jingphia U Petros shaphang U Jisu

(Mt 16 : 13-19; Mk 8 : 27-29)

18 Ka la jia ruh, ba haba u dang

duwai hi weibriew, kita ki synran ki iadon lem bad u; u la kylli te ia ki, u da ong, Ki paidbah ki ong ba nga long uei?

¹⁹Ki da iathuh te ki la ong, U Ioannis u Nongpynbaptis; hynrei kiwei pat, U Elias; bad kiwei pat, ba u nongiathuhlypa uba na kiba rim u la mihpat. ²⁰Te u la ong ha ki, Phi te phi ong ba nga long uei? U Petros u da iathuh te u la ong, Uta U Khrist jong U Blei.

U Jisu U iathuhlypa ia ka jinglap bad ka jingmihpat jong U

(Mt 16 : 20-28; Mk 8 : 30-9 : 1)

21 Hynrei u la maham ia ki, bad u la hukum ban ym iathuh ia kata hano hano ruh; ²²u da ong, ba ka dei ia U Khun u briew ban shah shibun kiei kiei ruh, bad ba yn kyntait ia u da ki tymmen basan bad ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh ruh, bad ba yn pyniap ia u, bad ba yn pynmihpat ia u ha kaba lai sngi.

23 U la ong ruh ha ki baroh, Lada uno uno ruh u mon ban wan nadien jong nga, ai ba un len ia lade, bad un rah ia la ka diengphna ha la ka sngi, bad un bud ia nga; ²⁴naba uno uno ruh uba mon ban pynim ia la ka mynsiem un duh noh ia ka; hynrei uno uno ruh uban duh noh ia la ka mynsiem na ka bynta jong nga, uta kein un pynim ia ka; ²⁵naba u briew un myntoi aiu, lada u ioh ia ka pyrthei baroh, haba u la pynjot noh, lane haba u la pynduh noh ia lade? ²⁶naba uno uno ruh uban sngew lehrain ia nga bad ia ki ktien jong nga, ia uta kein U Khun u briew un lehrain, ynda un wan ha ka burom jong u, bad ka jong U Kpa, bad ka jong ki angel bakhuid; ²⁷hynrei nga ong ha phi ia kaba shisha, Don kiba na kine kiba ieng hangne, kiban ym mad ia ka jinglap, tadynda ki iohi ia ka hima U Blei.

Ka jingkylladur

(Mt 17 : 1-8; Mk 9 : 2-8)

28 Ka la jia te kumba phra sngi hadien

kine ki ktien, ba u la shim lem ia U Petros, bad ia U Ioannis, bad ia U Jakob, bad u la leit kiew sha u lum ban duwai. ²⁹Te katba u dang duwai, ka dur ka khmat jong u ka la kylla, bad ka jain jong u ka la lieh phyrnai eh. ³⁰Ha khmih ruh k₁ rangbah ar ngut ki la iakren bad u kiba la long U Moses bad U Elias, ³¹kiba la mih paw ha ka burom bad k₁ la iakren shaphang ka jingleit noh jong u, ia kaba un sa pyndep ha Jerusalem. ³²U Petros te bad kita kiba don lem bad u ki la sngewkhia da kaba samthiah, hynrei haba ki la peitmat bha, ki la iohi ia ka burom jong u, bad ia kita arngut ki rangbah kiba la ieng lem bad u. ³³Te ka la jia, haba kita ki dang ialeit noh na u ba U Petros u la ong ha U Jisu, Ko Kynrad, ka bha ia ngi ban don hangne: ai ngin iathaw te lai tylli ki iing trep: kawei ia me, bad kawei ia U Moses, bad kawei de ia U Elias: um da tip iaei ba u ong. ³⁴Te katba u dang kren ia kine kiei kiei, la wan u lyoh bad u la kah ia ki: te ki la sheptieng haba kita ki leit rung hapoh uta u lyoh. ³⁵Ka ktien ruh ka la wan na uta u lyoh, ka da ong, Une u long U Khun jong nga uba iei: to phin sngew ia u. ³⁶Te haba la wa¹ kata ka ktien, la shem ia U Jisu weibriew. Ki te ki la sngap jar, bad kim shym la iathuh hano hano ruh ha kita ki sngi ei ei ruh na kita kiei kiei kiba ki la lah iohi.

U Jisu U pynkhiah ia u khynnah uba pang bbur

(Mt 17 : 14-21; Mk 9 : 14-27)

37 Ka la jia ruh kum lashai, ynda ki la lah wan hiar na uta u lum, ba u paidbah babun u la wan tan ia u. ³⁸Ha khmih ruh, u briew uba na uta u paidbah u la pyrtia, u da ong, Ah Nonghikai, nga kyrpad ia me to khmih ia u khun jong nga, naba u long u khun marwei jong nga: ³⁹ha khmih ruh, don u mynsiem ba kem niat ia u. te

shisyndon noh u lynñiar: bad u ring kyrthat ia u katba u da sei tyrtho: bad haba u la pynlwet ia u, da kaba eh u leit noh na u. ⁴⁰Nga la kyrpad te ia ki synran jong me ba kin beh noh ia u, hynrei kim lah satia. ⁴¹Te U Jisu u la iathuh bad u la ong, Ah phi ka pateng bynriew bymngait bad bamutlop, sa katno ngan long bad phi, bad ba ngan shah ia phi? to wallam ia u khun jong me shane. ⁴²Te katba u dang wan, uta u ksuid u la pynkyllon sbak ia u, bad u la ring kyrthat eh ia u. U Jisu te u la sneng ia uta u mynsiem bymkhuid, bad u la pynkhiah ia uta u khynnah, bad u la ai noh ia u ha u kpa jong u. ⁴³Baroh te k₁ la sngewkyndit namar kata ka bor bah jong u Blei.

U Jisu U iathuh pat shaphang la ka jingiap

(Mt 17 : 22-23; Mk 9 : 30-32)

Te katba baroh ki dang sngewphylla namar kiei kiei baroh ia kiba U Jisu u la leh, u la ong ha ki synran jong u, ⁴⁴To ai ba kine k₁ ktien kin ngam ha k₁ shkor jong phi: naba yn sa aiti noh ia U Khun u briew ha ki kti ki briew. ⁴⁵Hynrei ki kim sngewthuh ia kane ka jingong, bad la buhrieh ia ka na ki, ba kin ym shemphang ia ka: te ki la sheptieng ban kylli ia u shaphang kata ka jingong.

Uei uba kham khraw?

(Mt 18 : 1-5; Mk 9 : 33-37)

46 Te la mih ka jingiasaid hapdeng jong ki, uno na ki uban long uba kham khraw. ⁴⁷Hynrei haba U Jisu u la iohi ia kata ka jingmut ka dohnud jong ki, u la shim ia u khynnah, bad u la pynieng ia u hajan jong u, ⁴⁸bad u la ong ha ki, Uno uno ruh uban pdiang ia une u khynnah ha ka kyrteng jong nga, u pdiang ia nga: bad uno uno ruh uban pdiang ia nga, u pdiang ia uba la phah ia nga: naba uta uba long uba kham rit hapdeng jong phi

9 : 35 Isa. 42 : 1; Mt. 3 : 17; 12 : 18; Mk. 1 : 11; Lk. 3 : 22. 9 : 28-35 2 Pet. 1 : 17-18.

9 : 46 Lk. 22 : 24. 9 : 48 Mt. 10 : 40; Lk. 10 : 16; Io. 13 : 20.

baroh, uta kein u long uba khraw.

**Ubym ialeh bad ngi, u long ha
ka liang jong ngi**
(Mk 9 : 38-40)

49 U Ioannis te u la iathuh bad u la ong, Ko Kynrad, ngi la iohi ia uwei uba beh noh ia ki ksuid ha ka kyrteng jong me; te ngi la adong ia u, naba um iabud lem bad ngi. ⁵⁰Hynrei U Jisu u la ong ha u, Wat adong shuh: naba uta ubym iapyrshah ia ngi u long ha ka liang jong ngi.

**Ki nong Samaria kim sngewbha
ban pdiang ia U Jisu**

51 Ka la jia ruh, mynba lajan poi ki sngi ban pdiang noh ia u sha jrong, ba u te u la thew skhem la ka khmat ia kaban leit sha Jerusalem. ⁵²bad u la phah ia ki nonglamktien ha shuwa ka khmat jong u: te ki la leit bad ki la rung sha kawei ka nongrit ki nong Samaria, ia kaban pynkreh ia u. ⁵³Hynrei kim shym la pdiang sngewbha ia u, naba ka khmat jong u ka la thew leit sha Jerusalem. ⁵⁴Te haba ki synran jong u, U Jakob bad U Ioannis, ki la iohi ia kata, ki la ong. Ko Trai, me mon ba ngin hukum ia ka ding ban hiar na bneng, bad ban thang duh ia ki, kumba U Elias ruh u la leh? ⁵⁵Hynrei u la phai, bad u la sneng ia ki, bad u la ong. Phim tip na kaba kumno ka mynsiem phi long: ⁵⁶naba U Khun u briew um shym wan ban pynjot ia ki mynsiem ki briew, hynrei ban pynim. Ynda kumta ki la ialeit sha kawei pat ka nongrit.

Kiba kumno kiba bit ban long synran
(Mt 8 : 19-22)

57 Te katba ki dang ialeit ha kata ha lynti, don uwei uba la ong ha u, Ko Trai, ngan bud ia me kat shaba me leit. ⁵⁸U Jisu te u la ong ha u, Ki myrsiang ki don ki thliew, bad ki sim bneng ki jaka

riechtngen, hynrei U Khun u briew um don jaka ban buh la ka khlieh. ⁵⁹Te u la ong ha uwei pat, To bud ia nga. Hynrei u la ong, Ko Trai, shah ba ngan da leit noh shuwa ban tep ia la u kpa. ⁶⁰Hynrei U Jisu u la ong ha u, leh ia kiba iap ban tep ia kiba iap jong ki: hynrei khie leit noh ma me, bad ialap ia ka hima U Blei. ⁶¹Uwei pat de u la ong ruh, Ko Trai, ngan bud ia me: hynrei shah ia nga ban khublei shuwa ia kita kiba ha iing jong nga. ⁶²Hynrei U Jisu u la ong ha u, Ym don u briew, haba u la buh ia la ka kti ha ka jinglur bad u da kyrtiang dien, uba bit ia ka hima U Blei.

**Kaba phah ia ki hynñiew phew ngut
ki synran ban leit ialap**

10 Te hadien kine kiei kiei ruh, U Trai u la thung hynñiewphew ngut kiwei pat, bad u la phah noh ia ki ar ar ha shuwa ka khmat jong u, sha ki shnong bad ki jaka baroh, sha kiba u hi un sa leit. ²Bad u la ong ha ki, Ka jingot ka bun shisha, hynrei ki nongtrei ki khyndiat: namar kata to iakypad phi ia U Trai kata ka jingot, ba un phah noh ia ki nongtrei sha ka jingot jong u. ³To khie leit noh: ha khmih, nga phah noh ia phi kum ki khun langbrot hapteng ki suri. ⁴Wat rah ia u saipan, lymne ia ka iarong, lymne ia ki juti: bad wat khublei iano iano ruh ha kata ka lynti. ⁵Sha kano kano ka iing ruh ba phin rung, to ong shuwa, Long ka jingsuk ia kane ka iing! ⁶Lada don te u khun ka jingsuk hangta, ka jingsuk jong phi kan iaishong halor jong u: te lada ym don, kan wan phai pat ha phi. ⁷Bad phin iaishong ha kata kajuh ka iing, da bam da dih ruh ia kiei kiei ruh katba kin ai: naba ka dei ia u nongtrei ban ioh ia la ka bainong. Wat kynriah noh na ka iing sha ka iing. ⁸Bad sha kano kano ka shnong ruh ba phi rung, bad ki pdiang sngewbha ia phi.

to bam ia kiei kiei ruh ia kiba la buh ha khmat jong phi: ⁹te phin pynkhiah ia kiba pang kiba don hangta, bad to ong ha ki. Ka hima U Blei ka la wan hajan jong phi. ¹⁰Hynrei sha kano kano ka shnong ruh ba phi rung, bad kim pdiang sngewbha ia phi, phin mih noh sha ki lynti bah jong ka, bad phin ong. ¹¹Wat ia ka dewmet kaba la snoh ha ngi na ka shnong jong phi, ngi shu niad noh sha phi pat: la kumta to tip ia kane, ba ka hima U Blei ka la wan hajan. ¹²Nga ong ha phi, ba kan long kham jem ia ka Sodom ha kata ka sngi, ban ia kata ka shnong.

Ka jingkordit ia ki shnong kibym shym la kylla kaba mut
(Mt 11 : 20-24)

13 Kordit ia pha, Khorasin! kordit ia pha, Bethsaida! naba lada la lah leh ia kita ki kambah ha Tyros bad Sidon, ia kiba la lah leh ha phi, kin jin da la kylla kaba mut la mynslem, kin da shong ha ka jain khain bad ka dpei. ¹⁴Hynrei kan long kham jem ia ka Tyros bad ka Sidon ha ka jingbishar, ban ia kaba ia phi. ¹⁵Pha ruh, Kapernam, ia kaba la kyntiew shaduh bneng, yn pynhiar noh arsut kein ia pha haduh Hades.

16 Jar uba sngew ia phi, u sngew ia nga: bad jar uba kyntait ia phi, u kyntait ia nga: bad jar uba kyntait ia nga, u kyntait ia uta uba la phah ia nga.

Ka jingwanphai ki hynñiewphew ngut

17 Te kita ki hynñiewphew ngut ki la wan phai pat da ka jingkmén, ki da ong. Ko Trai, wat ia ki ksuid la pyndem hapoh jong ngi ha ka kyrteng jong me. ¹⁸U te u la ong ha ki, Nga la iohi ia u Soitan ba u hap kum ka leilieh na bneng. ¹⁹Ha khmih nga la ai ka bor ha phi ia kaban ruh roit halor ki bsein bad ki ñiang

lartham, bad halor ka bor baroh ka jong u nongshun: bad ym don ei ei ruh kaban pynsniew ia phi. ²⁰Hynrei wat kmen ha kane, ba ia ki mynsiem la pyndem hapoh jong phi: hynrei to kmen namar ba la thoh ia ki kyrteng jong phi ha bneng.

Ka jingalinguh U Jisu

(Mt 11 : 25-27; 13 : 16-17)

21 Ha kata hi ka por U Jisu u la shad kmen ha U Mynsiem Bakhuid, bad u la ong. Nga nguh ia me, ko Kpa, U Trai ka bneng bad ka khyndew, ba me la buhrieh ia kine kiei kiei ruh na kiba stad bad na kiba shemphang, bad ba me la pynpaw ia ki ha ki khunlung: shisha, ko Kpa, naba kumta ka la ibit ha khmat jong me. ²²Ia kiei kiei baroh la ai ha nga na U Kpa jong nga: ym don ruh uba ithuh ia U Khun u long uei, hynrei tang U Kpa: bad ia U Kpa u long uei, hynrei tang U Khun, bad uta ha uba U Khun u mon ban pynpaw.

23 Te haba u la phai sha la ki synran kyrpang, u la ong, Suk kita ki khmat kiba iohi ia kiei kiei ruh ia kiba phi iohi! ²⁴Naba nga ong ha phi, ba bun ki nongiathuhlypa bad ki syiem ki la kwah ban iohi ia kiei kiei ruh ia kiba phi iohi, hynrei kim shym la iohi, bad ban iohsngew ia kiei kiei ruh ia kiba phi iohsngew, hynrei kim shym la iohsngew.

Ka pharshi U nong Samaria babha

25 Ha khmih ruh, uwei u riwtsaid u la ieng bad u la tynjuh ia u, u da ong. Ko Nonghikai, ngan leh aiu ba ngan ioh ka jingim bymjukut? ²⁶U te u la ong ha u, La thoh aiu ha ka hukum? kumno me pule? ²⁷U te u la iathuh bad u la ong, Men ieit ia U Trai uba U Blei jong me da ka dohnud jong me baroh, bad da ka mynsiem jong me baroh, bad da ka bor jong me baroh, bad da ka jingmut jong

10 : 10-11 Kam. 13 : 51. 10 : 4-11 Mt. 10 : 7-14; Mk. 6 : 8-11; Lk. 9 : 3-5. 10 : 12 Jen. 19 : 24-28; Mt. 11 : 24; 10 : 15. 10 : 13 Isa. 23 : 1-18; Eski. 26 : 1-28; 26; Joel 3 : 4-8; Amos 1 : 9-10; Sekh. 9 : 2-4. 10 : 15 Isa. 14 : 13-15. 10 : 16 Mt. 10 : 40; Mk. 9 : 37; Lk. 9 : 48; Io. 13 : 20. 10 : 19 Salm 91 : 13. 10 : 22 Io. 3 : 35; 10 : 15. 10 : 27 Dt. 6 : 5; Leb. 19 : 18.

me baroh; bad ia la u paramarjan kumba ia lade. ²⁸U la ong te ha u, Me la iathuh ia kaba dei: to leh ia kane, te men ioh im.

²⁹U te, ba u kwah ban pynksan ia lade, u la ong ha U Jisu, Uno te uba long u paramarjan jong nga? ³⁰U Jisu u la iathuh bad u la ong, Don uwei u briew uba la leit hiar na Jerusalem sha Jerikho; bad u la hap hapdeng ki nongtuh, kiba haba ki la pynlyngkhuid ia u, bad ba ki la shoh ia u, ki la leit noh, ki da iehnoh ia u kum uba iap. ³¹Te uwei u lyngdoh da kaba jia ryngkhat u la wan hiar na kata ka lynti; bad haba u la iohi ia u, u la ia id kiar noh sharud lynti. ³²Kumjuh ruh de uwei u jaid Lebi, haba u la poi sha kata ka jaka, bad haba u la iohi ia u, u la ia id kiar noh sharud lynti. ³³Hynrei uwei u kynja Samaria, katba u dang leit jingleit, u la poi haduh ha u; te haba u la iohi ia u, u la sngewsynei; ³⁴bad u la wan ha u bad u la spain ia ki jingingem snam jong u, u da theh ha ki ia ka umphniang bad ka wain; te u la buh ia u halor u mrad jong u hi, bad u la wallam ia u sha ka iingbasa, bad u la sumar ia u. ³⁵Te ha kaba lashai, haba un sa leit noh, u la sei noh ar tyngka bad u la ai ha u trai iing basa, bad u la ong ha u, To sumar ia u; bad kaei kaei ruh ba men pynlut tam, nga, ynda nga wan phai pat, ngan siew pat ia me. ³⁶Na kine ki lai ngut uno, me mut, uba la long u paramarjan ia uta uba la hap hapdeng kita ki nongtuh? ³⁷Te u la ong, Uta uba la leh isynei kein ia u. U Jisu namar kata u la ong ha u, Khie leit, to leh ma me ruh kumjuh.

U Jisu U leit jagoh ia ka Martha bad Ka Mari

³⁸Te katba ki nang leit jingleit, u la rung ha kawei ka nongrit, bad kawei ka briew kaba kyrteng Ka Martha ka la pdiang sngewbha ia u sha iing jong ka, ³⁹Ka la don ruh ka para kaba kyrteng Ka Mari, kaba la shong ruh ha ki kjat

U Trai, bad kaba la shahshkor ia ka ktien jong u. ⁴⁰Hynrei Ka Martha ka la khuslai shaphang bun ka jingkam; te ka la wan ha u bad ka la ong, Ko Trai, mem khmih ba ka para jong nga ka la iehnoh ia nga ban shu trei jingtnei marwei? to ong ia ka namar kata ba kan iarap lem ia nga. ⁴¹Hynrei U Trai u la iathuh bad u la ong ha ka, Ko Martha, Martha, pha khuslai, bad pha pynshitom sat ia lade shaphang bun kiei kiei ruh: ⁴²hynrei tang kawei kaba donkam eh: Ka Mari te ka la jied ia kata ka bynta kaba bha, ia kaba yn ym rong noh na ka.

Ka jinghikai shaphang ka jingduwai

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

11 Ka la jia ruh, haba u dang duwai ha kawei ka jaka, ba ynda u la wai noh, uwei na ki synran jong u u la ong ha u, Ko Trai, to hikai ia ngi ban duwai, kumba U Ioannis ruh u la hikai ia ki synran jong u. ²U la ong te ha ki, Haba phi duwai, to ong: Ko Kpa jong ngi uba ha bneng, long bakhuid ka kyrteng jong me: wan ka hima jong me: long ka mon jong me ha ka khyndew ruh, kumba ha bneng. ³Ai ha ngi ha la ka sngi ka sngi ia ka jingbam jong ngi kaba biang. ⁴To map ruh ia ngi ia ki pop jong ngi: naba ngi hi ruh ngi map ia baroh kiba leh sniew ia ngi. To wat ialam ia ngi sha ka jingpynshoi ruh, hynrei sumar ia ngi na kaba sniew.

⁵U la ong ruh ha ki, Lada uwei na phi u don u lok, bad un leit ha uta shiteng synnia, bad un ong ha u, Ko lok, ia ai kylliang ia nga lai tylli ki kpu: ⁶naba u lok jong nga u dang poi ha nga na la ka jingleit, bad ngam don ei ei ruh ia kaba ngan buh ha khmat jong u; ⁷uta te napoh iing un jubab bad un ong, Wat pynshitom ia nga; la khang ia ka jing-khang mynta, bad ki khun jong nga ruh ki ha jingthiah bad nga; ngam lah ban khie bad ban ai ha me; ⁸nga ong

ha phi, la un ym khie bad un ym ai ruh ha u namar ba u long u lok jong u: pynban namar kata ka jingiaikyrapad jong u, un da khie un ai ruh ha u katba u donkam. ⁹Nga ruh nga ong ha phi. To pan, te yn sa ai ha phi; to wad, phin sa shem ruh; to tied, te yn sa plie ia phi. ¹⁰Naba baroh uba pan, u pdiang; bad jar uba wad, u shem; bad ia uta uba tied, yn sa plie. ¹¹Te lada u khun un pan kpu na uno uno ruh na phi uba long u kpa, hato un ai noh da u maw ha u? lane ia ka dohkha, bad ha kaba dei da ka dohkha un ai noh da u bsein ha u? ¹²ne lada un pan ia ka pylleng, hato un ai noh da ka niang lartham ha u? ¹³Namar kata, lada phi, kiba long bymman, phi tip ia kaban ai ia ki jingai babha ha ki khun jong phi, kaba katno tam ba U Kpa jong phi uba ha bneng un ai ia U Mynsiem Bakhuid ha kita kiba pan na u?

U Jisu bad U Belsebul

(Mt 12 : 22-30; Mk 3 : 20-27)

14 Te u dang beh noh ia u ksuid ubym nang kren : ka la jia ruh, haba uta u ksuid u la mih noh, ba uta ubym nang kren u la kren; te ki paidbah ki la sngewkyndit. ¹⁵Hynrei don na ki kiba la ong, Da u Belsebul, u rangbah ki ksuid, u beh noh ia ki ksuid. ¹⁶Kiwei pat de, ba ki da tynjuh ia u, ki la iapan na u ia ka dak na bneng. ¹⁷Hynrei u, ba u da tip ia ki jingmut jong ki, u la ong ha ki, Ka hima baroh kaba ialeh makynti kan jot noh; bad ka iing ruh kaba ialeh makynti, kan kyllon. ¹⁸Te lada u Soitan ruh u ialeh hi ia lade, kumno kan neh ka hima jong u? naba phi ong ba nga beh noh ia ki ksuid da u Belsebul. ¹⁹Lada nga te nga beh noh ia ki ksuid da u Belsebul, hato dano ba ki khun jong phi ki beh noh ia ki? namar kata ki hi kin long ki nongbishar jong phi. ²⁰Hynrei lada nga

beh noh ia ki ksuid da ka shynriahti U Blei, te kumta ka hima ka jong U Blei ka la wan ha phi. ²¹Haba uba khlain uba la kieng atiar bha u ap phira ia ka iingbah jong u, kiei kiei ruh kiba don ki jong u ki don ha ka jingskhem. ²²Hynrei ynda uba kham khlain ia u un wan ialeh ia u, bad un jop ia u, u shim noh ia ka jingkieng atiar jong u baroh ha kaba u la shaniah, bad u iabynta ia ki jinglute jong u. ²³Jar ubym long bad nga, u ialeh ia nga; bad jar ubym ialum bad nga, u pynsaphred.

Ka jingwanphai u mynsiem bymkhuid

(Mt 12 : 43-45)

24 Haba u mynsiem bymkhuid u la mih noh na u briew, u iaid ia ki jaka ryngkhuang, u da wad jaka shongthait; te haba um shem, un ong, Ngan leit phai pat sha la iing na kaba nga la mih noh. ²⁵Haba u la wan te, u shem ia ka ba la sar, bad ba la buh beit ia ki jingbuh. ²⁶Ynda kumta u leit noh, bad u shim lem bad u sa hynñiew ki mynsiem kiba kham bymman ban ia u hi; bad haba ki la rung shapoh, ki shong sah hangta; te ka jinglong bakhadduh jong uta u briew ka kham sniew ia kaba nyngkong.

Ka jingsuk kaba shisha

27 Ka la jia ruh, katba u dang kren ia kine kiei kiei, ba kawei ka briew kaba na uta u paidbah ka la pyrta, bad ka la ong ha u, Suk kata ka kpoh kaba la pun ia me, bad ki jymbuin ia kiba me la buin! ²⁸Hynrei u te u la ong, Kham suk shisha kita kiba iohsngew ia ka ktien ka jong U Blei, bad kiba sumar ruh ia ka.

Ka jingpan ban loh ka dak

(Mt 12 : 38-42; Mk 8 : 12)

29 Te katba kita ki paidbah ki la nang ialang ha u, u la sdang ban ong, Kane ka pateng bynriew ka long ka

11 : 15 Mt. 9 : 34; 10 : 25. 11 : 16 Mt. 12 : 38; 16 : 1; Mk. 8 : 11. 11 : 23 Mk. 9 : 40.

11 : 29 Mt. 16 : 4; Mk. 8 : 12.

pateng bynriew kaba bymman : ka iaiwad ia ka dak, hynrei yn ym ai ia ka dak ha ka, hynrei tang ka dak U Jonah. ³⁰Naba kumba U Jonah u la long ka dak ia ki nong Ninebe, kumta ruh U Khun u briew un long ia kane ka pateng bynriew. ³¹Ka syiem kaba na shathie kan iamih lem ha ka jingbishar bad ki briew jong kane ka pateng bynriew, bad kan pynrem ia ki: naba ka la wan na sha kiba kut ka pyrthei, ia kaban iohsngew ia ka jingstad U Solomon, bad ha khmih, uba kham khraw ia U Solomon u don hangne. ³²Ki nong Ninebe kin iaieng lem ha ka jingbishar bad kane ka pateng bynriew, bad kin pynrem ia ka: naba ki la kylla kaba mut da ka jingialap U Jonah, bad ha khmih, uba kham khraw ia U Jonah u don hangne.

Ka jingshai jong ka met

(Mt 5 : 15; 6 : 22-23)

33 Ym don u briew, haba u la thang ia ka sharak, uba buh ia ka hapoh khrum, lymne hapoh ka shang, hynrei ha ka dieng pynieng sharak kein, ba kita kiba rung hapoh kin iohi ia ka jingshai. ³⁴Ka sharak jong ka met ka long ka khmat : namar kata, haba ka khmat jong me ka long kaba sngur, ka met jong me baroh ruh ka shai bha: hynrei haba ka long kaba jngut, ka met jong me ruh ka dum. ³⁵Namar kata to sumar ioh ba kata ka jingshai kaba ha me ka long ka jingdum! ³⁶Haba kumta, lada ka met jong me baroh ka shai bha, bym don ruh ka bynta kaba dum, baroh kan shai bha, kumba haba ka sharak ka pynshai ia me da ka jingtyngshain jong ka.

U Jisu U pynrem ia ki Nongthoh bad ki Pharisi

(Mt 23 : 1-36; Mk 12 : 38-40; Lk 20 : 45-47)

37 Te ynda u la lah kren, uwei u

Pharisi u la khot ia u ba un wan bamja bad u: te haba u la rung u la shong bam. ³⁸Hynrei haba uta u Pharisi u iohi ia kata, u la sngewphylla ba um shym thet shuwa, haba un sa bamja. ³⁹Bad U Trai u la ong ha u, Te phi, ki Pharisi, phi pynkhuid ia kaba shabar ka khuri bad ka pliang, hynrei kaba shapoh jong phi ka dap da ka jinglehjubor bad ka jingleh-sniew. ⁴⁰Ah phi kiba bieit! uta uba la thaw ia kaba shabar, hato um shym la thaw ia kaba shapoh ruh? ⁴¹Te hynrei to ai kum ka jingai isynei na kiei kiei kiba shapoh: te ha khmih, kiei kiei baroh ki long khuid ia phi.

42 Hynrei kordit ia phi ki Pharisi! naba phi ai ia kaba shiphew na u pudina, bad na u rue, bad na u jhur baroh, phi ryngkang te ia ka hok bad ia ka jingieit ka jong U Blei: ka la dei ban leh ia kine kiei kiei ruh, hynrei ban ym iehnoh kein ia kita kiwei. ⁴³Kordit ia phi ki Pharisi! naba phi ieit ia ki jingshong bakor tam ha ki synagog bad ia ki jing-nguh ha ki iew. ⁴⁴Kordit ia phi ki nong-thoh bad ki Pharisi kiba arsap! naba phi long kum ki jingtep kibym paw, bad ki briew kiba iaaid shalor kim tip ia kata.

45 Ynda kumta uwei na ki riwtsaid u da iathuh u ong ha u, Ko Nonghikai, da kaba ong ia kane me kren bein ia ngi ruh. ⁴⁶U te u la ong, Kordit ia phi ruh ki riwtsaid! naba phi pynbah ha ki briew da ki jingkit kiba eh ban bah, phi hi te phim ktah ia kita ki jingkit da kawei na ki shynriahti jong phi. ⁴⁷Kordit ia phi! naba phi iatei ia ki mawjingtep ki nong-iathuhlypa, bad ki kpa jong phi ki la pyniap ia ki. ⁴⁸Kumta phi long ki sakhi bad phi iakohnguh lem ia ki kam ki kpa jong phi: naba ki ki la pyniap ia ki, phi ruh phi iatei ia ki mawjingtep jong ki. ⁴⁹Namar kata ruh ka jingstad jong U Blei ka la ong, Ngan phah sha ki ia ki nongiathuhlypa bad ia ki apostol: te ia

kiba na ki kin pyniap bad kin beh bein noh: ⁵⁰ba yn wad noh na kane ka pateng bynriew ia ka snam jong kita ki nong-iathuhlypa baroh, ia kaba la pynmih na myndanglong ka pyrtthei; ⁵¹naduh ka snam U Abel haduh ka snam U Sakha-raia, ia uba la pyniap hapdeng ka duwan bad ka iing U Blei; shisha nga ong ha phi, Yn wad noh ia ka na kane ka pateng bynriew. ⁵²Kordit ia phi ki riwisa! naba phi la rah noh ia u shabi jong ka jingtip; phi hi phim shym la rung shapoh, bad ia kita kiba dang iarung phi la khang.

⁵³Te haba u la mih noh nangta, kita ki nongthoh bad kita ki Pharisi ki la sdang ban ban shikaddei eh ia u, bad ban pankwah ia u ban shu kren naphang shaphang kham bun kiei kiei ruh, ⁵⁴ki da ap thap ia u ban ioh kem daw ei ei na ka shyntur jong u, ba kin dup ioh mudui ia u.

Ka jingmaham pyrshah ia ka jingarsap

(Mt 10 : 26-27)

12 Mynkata haba la ialum lang bun hajar u paidbah, kat ban iaiuh paralog hi, u la sdang ban ong ha ki synran jong u nyngkong eh. To kiar noh phi na u thiat ki Pharisi, uba long ka jingarsap. ²Hynrei ym don ei ei ruh ba la tap, ia kaba yn ym pynpaw, bad ba la buh-rieh, ia kaba yn ym pyntip. ³Namar kata ia kano kano ba phi la ong ha ka jingdum, yn pynsgew ha ka jingshai: bad ia kaba phi la iathuh ha ka shkor ha ki pulit, yn ialap halor ki iing.

Iano ban kham sheptieng

(Mt 10 : 28-31)

⁴Nga ong ruh ha phi ki lok jong nga, Wat sheptieng ia kita kiba pyniap noh ia ka met, bad kibym don ei ei nalor kata ba ki lah ban leh. ⁵Hynrei ngan maham ia phi iano phin sheptieng: To sheptieng ia uta uba hadien kaba u la pyniap, u don bor ban bred sha dujok: shisha nga ong

ha phi, To sheptieng kein ia uta. ⁶Hato ym ju die shi anna san tylli ki sim iing? pleng kawei ruh na ki kam long kaba la klet ha khmat U Blei. ⁷Hynrei wat ia u iihukhlieh jong phi baroh la iiew. Namar kata wat sheptieng: phi long kham kor ia shibun ki sim iing.

Kaba phla ia U Jisu ha khmat ki briew

(Mt 10 : 32-33; 12 : 32; 10 : 19-20)

⁸Nga ong ruh ha phi, Uno uno baroh uban phla ia nga ha khmat ki briew, te ia uta, U Khun u briew ruh un phla ha khmat ki angel U Blei. ⁹Hynrei jar uba len ia nga ha khmat ki briew, yn len noh ia u ha khmat ki angel U Blei. ¹⁰Te uno uno baroh uban kren ka ktien pyrshah ia u Khun u briew, yn map ia u, hynrei ia uta uba kren bein ia U Mynsiem Bakhuid, yn ym map. ¹¹Te ynda kin ialam ia phi ha khmat ki synagog bad ki nongbishar bad ki nongsynshar, wat sngew khuslai phi, kumno lane kaei ba phin iasaid da, lane kaei ba phin ong: ¹²naba U Mynsiem Bakhuid un hikai ia phi ha kata ka por, ia kaei ba phi dei ban ong.

Ka pharshi shaphang u riwespah uba biei

¹³Te uwei na uta u paidbah u la ong ha u, Ko Nonghikai, to ong ha u para jong nga ban iabynta noh ia ka bri bad nga. ¹⁴U te u la ong ha u, Ko briew, uei ba la pynlong ia nga u nongbishar, lane u nongpyniabynta halor jong phi? ¹⁵U la ong ruh ha ki, To sumar, to kiar ruh na ka jingkwah lalot baroh: namar ka jingim u briew kam shong satia ha ka jingdap kyrhai jong kiei kiei kiba u don. ¹⁶U la kren ruh ka pharshi ha ki, u da ong, Ka bri uwei u briew uba riwespah ka la sei bha shibun. ¹⁷Te u la puson ha lade, u da ong, Kumno ngan leh? naba ngam don jaka ha kaba ngan lum ia ki soh jong nga. ¹⁸U la ong te, la kane ngan leh: ngan lied

ia ki thiar jong nga, bad ngan tei ia kiba kham khraw, te hangta ngan lum ia u kew jong nga bad ia ki mar jong nga baroh: ¹⁹bad ngan ong ha la ka mynsiem. Ko mynsiem, pha don shibun kiei kiei ba la buh lypa ia bun snem; to shong suk, to bam, to di, to leh kmen. ²⁰Hynrei U Blei u la ong ha u. Ah me uba bieit, ha kane ka miet yn pan noh ia ka mynsiem jong me na me: ki jongno te kin long kita kiei kiei ia kiba me la khreh lypa? ²¹Kumta u long uta uba kynshew lypa ia lade, hynrei ubym long riwbha sha U Blei.

Ka jingkhuslai shaphang ka jingim (Mt 6 : 25-34)

22 Bad U la ong ha ki synran jong u. Namar kata nga ong ha phi. Wat khuslai shaphang ka jingim jong phi, kaei ba phin bam, lymne shaphang ka met ruh, kaei ba phin kup. ²³Namar ka jingim ka kham kor ia ka jingbam, bad ka met ia ka jaikup. ²⁴To khmih thuh ia ki tyngab! ba kim iabet, lymne kim iaot, kibym don ka iing kynshew, lymne ka thiar, hynrei U Blei u bsa ia ki. Kaba katno tam phi kham kor ma phi ia ki kynja sim? ²⁵Uno na phi ruh, da kaba u khuslai, uba lah ban pyntam shi pruh ia la ka rynieng? ²⁶Namar kata, lada phim lah wat ia kaba rit tam eh, phi khuslai lei te shaphang kiwei kiwei ruh? ²⁷Khmih thuh ia ki tiw lili kumno ba ki man; kim trei bri, lymne kim thir; pynban nga ong ha phi, ba wat U Solomon ha ka burom jong u baroh, um shym la kup kat uwei na kine. ²⁸Lada U Blei te u pynkup kumta ia u phlang, uba mynta u long, lashai te la bred ha ka lawar ding, kaba katno tam un pynkup ia phi, ah phi kiba rit ka jingngeit? ²⁹Phi te wat wad ia kaei ba phin bam, lane ia kaei ba phin di, phi wat khuslai artatien ruh. ³⁰Naba ia kine kiei kiei baroh ki jaid bynriew jong ka pyrthei ki iawad: hynrei U Kpa jong

phi u tip ba phi donkam ia kine kiei kiei ruh. ³¹Hynrei phi to iawad ia ka hima ka jong U Blei: te ia kine kiei kiei baroh yn sa ai lang tam ha phi.

Ki spah ha bneng (Mt 6 : 19-21)

32 To wat sheptieng, ko kynhun iba rit: naba U Kpa jong phi u sngewbha eh ban ai ha phi ia kata ka hima. ³³To die noh ia kiei kiei ki jong phi, to ai jingai isynei ruh: to thaw ia lade ki jingpan kiban ym man rim, ka jingkynshew kein ha ki bneng kaban ym lut noh, sha kaba u nongtuh um wan hajan, lymne ka khniang kam pynjot. ³⁴Naba ha kaba long ka jingkynshew jong phi, hangta kan long ruh ka dohnud jong phi.

Ki shakri kiba sharai

35 To long kiba la panpoh ia la ki syngkai, bad ba la thang ia ki sharak jong phi: ³⁶phi hi ruh kum ki briew kiba ia ap khmih ia u kynrad jong ki, lano un wan phai na ka jingkhawai shongkurim: ba haba u la wan bad ba u la tied, kin phe ia u kumne kumne ruh. ³⁷Suk kita ki shakri, ia kiba haba u wan u kynrad, un shem ba ki dang iasharai: shisha nga ong ha phi, ba un panpoh ia lade, bad un pynshong bam ia ki, bad un wan bad un shakri ruh ia ki. ³⁸Bad lada un wan ha kaba ar jingap miet, lane ha kaba lai, bad un shem ruh ia ki kumta, suk kein kita ki shakri. ³⁹Hynrei ia kane to tip, ba lada u trai iing u la lah tip ha kano ka por ba wan u nongtuh, un da la ap, bad un ym da ieh ban prat ia ka iing jong u. ⁴⁰Phi ruh to long kiba la kloi: naba ha ka por ba phim mut, ba u wan U Khun u briew.

Ki shakri babba bad babyman (Mt 24 : 45-51)

41 U Petros te u la ong, Ko Trai, me kren ha ngi ia kane ka pharshi, ne ha ki

baroh de? ⁴²Bad U Trai u la ong. Uno te uba long u sordar uba lah ban shaniah bad uba stad. ia uba u kynrad jong u un buh halor kiba ha iing jong u. ia kaban ai ha ki ia la ka bynta ka jingbam ha ka por babieng? ⁴³Suk uta u shakri. ia uba u kynrad jong u haba u wan. un shem ba u leh kumta ⁴⁴Shisha nga ong ha phi. ba un buh ia u halor kiei kiei baroh kiba u don. ⁴⁵Hynrei lada uta u shakri un ong ha la ka dohnud. U Kynrad jong nga u tud ban wan; bad un sdang ban shoh ia ki shakri shynrang bad kynthei, bad ban bam ban di, bad ban buaid de; ⁴⁶u kynrad jong uta u shakri un wan ha ka sngi ha kaba um khmih lynti. bad ha ka por ha kaba um tip, te un sympat jur eh ia u, bad un buh ia ka bynta jong u bad kibym ngeit. ⁴⁷Uta u shakri te uba la tip ia ka mon u kynrad jong u. bad ubym shym la pynkhreh, lymne leh katba kum ka mon jong u. yn sympat ia u da ki bun thri. ⁴⁸Hynrei uta ubym shym tip. bad uba la leh ia kaba dei ban ioh sympat da ki thri. yn sympat ia u khyndiat thri. Naba ha uno uno ha uba la ai shibun. na uta yn pan shibun; bad ha uba ki la aiti shibun. na uta kin pan kaba kham bun kein.

U Jisu ka daw jong ka jingialeh makynti
(Mr 10 : 34-36)

⁴⁹Nga la wan ia kaban shat ding ha ka pyrthei; bad nga mon aiu. lada la pynmeh lypa noh ia ka?

⁵⁰Hynrei nga don ka jingbaptis da kaba yn pynbaptis ia nga: te katno nga sngew khuslai tadynda ba la pyndep ia kata!

⁵¹Phi mut ba nga la wan ia kaban ai ka jingsuk ha ka pyrthei? nga ong ia phi. Em. hynrei ka jingialeh makynti pynban.

⁵²Naba naduh mynta kin long san ngut ha kawei ka iing kiba ialeh makynti paralok. lai ngut ki ialeh ia ki ar ngut. ar ngut ruh ki ialeh ia ki lai ngut. ⁵³Kin ialeh makynti u kpa bad la u khun. u

khun ruh bad la u kpa; ka kmie bad la ka khun. ka khun ruh bad la ka kmie; ka kiaw kurim bad la ka pyrsa kurim, ka pyrsa kurim ruh bad la ka kiaw kurim.

Kaba bishar ia ki dak ki aiom

(Mr 16 : 2-3)

⁵⁴Te u la ong ha kita ki paidbah ruh. Haba phi iohi ia u lyoh ba mih na sepngi. kumne kumne ruh phi ong. U slap kyrthep un wan; ka jia kumta ruh. ⁵⁵Bad haba ka lyer na shathie ka beh. phi ong. Kan sa shit kyrang; ka long ruh. ⁵⁶Ah phi kiba arsap. phi tip ban bishar thuh ia ka khmat jong ka khyndew bad jong ka bneng: hynrei kumno ba phim nang ban bishar ia kane ka aiom?

Iasuk bad uba ialeh bad me

(Mr 5 : 25-26)

⁵⁷Balei ruh wat na lade hi ba phim bishar kaer kaba dei? ⁵⁸Naba katba me dang leit lem bad uba ialeh bad me sha u nongsynshar. to pyrshang biang ha lynti ban ioh lait suk na u; ioh ba un ring noh ia me ha u nongbishar. bad uta u nongbishar un ai noh ia me ha u nongap byndi. bad uta u nongap byndi un bred ia me ha ka byndi. ⁵⁹Nga ong ha me. men ym mih noh nangta, haba da lei lei ruh tadynda me la siew ia ka damli kaba khadduh eh.

Kylla kaba mut ioh phin jot noh

13 Te ha kata hi ka por ki la don kiba iathuh ha u shaphang ki nong Galilaia, kiba U Pilat u la lah khleh lang ia ka snam jong ki bad ki jingkñaia jong ki. ²Te U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ki. Phi mut ba kine ki nong Galilaia ki la kham pop ban ia ki nong Galilaia baroh. namar ba ki la shah ia kine kiei kiei? ³Nga ong ha phi. Em: hynrei tymda phi kylla kaba mut, phi baroh phin jot noh kumjuh. ⁴Lane kita ki khadphra ngut. ha kiba la hap ka iing phira kaba

ha Siloam, kaba la pyniap noh ruh ia ki, phi mut ba kita ki la long kiba kham pop ban ia ki briew baroh kiba shong sah ha Jerusalem? ⁵Nga ong ha phi, Em: hynrei lynda phi kylla kaba mut, phi baroh phin jot noh kumjuh.

Ka pharshi u dieng dumbur hymseisoh

6 U la kren ia kane ka pharshi: Uwei u briew u la don u dieng dumbur ia uba u la thung ha ka brisoh jong u: bad u la wan wad soh ha u, te um shem ei ei. ⁷Te u la ong ia u nongsumar brisoh, Ha khmih, kine lai snem nga wan wad soh ha une u dieng dumbur, te ngam shem satia: to khet noh ia u, balei ba u pynlehnohei ruh ia ka khyndew? ⁸U da iathuh te u la ong ha u, Ko Trai, to ieh ia u sa ha kane ka snem ruh, tadynda ngan tih sawdong ia u, bad ba ngan ai sboh ruh. ⁹Lada un sei soh te, *bha*: hynrei lym kumta, men sa khet noh ia u.

U Jisu U pynkhih ia ka briew kaba khrew

10 Te haba u dang hikai ha kawei na ki synagog ha ka sngi sabbaton, ¹¹ha khmih, la don ka briew kaba la don u mynsiem ka jingkhrew jin khadphra snem, kaba la dor ryngkdung ruh katba kam lah shuh ban pynbeit ia lade. ¹²Haba U Jisu te u la iohi ia ka, u la khot ia ka, bad u la ong ha ka, Ko kynthei, la pyllait noh ia pha na ka jingkhrew jong pha. ¹³U la buh ruh ia la ki kti ha ka, bad kumne kumne ruh la pynieng beit ia ka, te ka la pyndon burom ia U Blei. ¹⁴Hynrei u nongsynshar ka synagog ba u da sngew bitar eh, namar ba U Jisu u la lah pynkhih ha ka sabbaton, u la iathuh bad u la ong ha u paidbah, Don hynriew sngi ha kiba ki briew ki dei ban trei jingtrei: ha kita namar kata, to wan ba yn pynkhih ia phi, te ym ha ka sngi sabbaton. ¹⁵Hynrei U Trai u la iathuh ha u, bad u la ong. Phi kiba arsap.

13 : 14 Ek. 20 : 9-10; Dt. 5 : 13-14.

hato phi baroh ha ka sngi sabbaton phin ju pyllait na sem ia la u masi lane ka kadba, bad ialam dih um ruh? ¹⁶Ia kane ka briew te, kaba long ka khun U Abraham, ia kaba u Soitan u la khum, ha khmih, jin khadphra snem, kam dei ban pyllait ia ka na kane ka jingkhum ha ka sngi sabbaton? ¹⁷Te katba u dang kren ia kine kiei kiei, la pynsngew lehrain ia ki nongialeh pyrshah jong u baroh, hynrei u paidbah baroh u la leh kmen namar kiei kiei baroh kiba phylla kiba u la leh.

Ka pharshi u symbai tyrso

(Mt 13 : 31-32; Mk 4 : 30-32)

18 U la ong ruh, Ka hima jong U Blei ka long syriem ia kaei? bad kum kaei ngan pynsyriem ia ka? ¹⁹Ka long kum u symbai tyrso, ia uba haba u briew u la shim, u la bred ha ka kper jong u: te u la mih bad u la nang long dieng, bad ki sim bneng ki la iashong tngen ha ki tnat jong u.

Ka pharshi u thiat

(Mt 13 : 33)

20 U la ong pat ruh, Kum kaei ngan pynsyriem ia ka hima U Blei? ²¹Ka long kum u thiat, ia uba ka la shim ka briew bad ka la btep ha ki lai pyrha u purew, tadynda ka la sieb baroh.

Ka khyrdop kaba khim

(Mt 7 : 13-14, 21-23)

22 Te u la nangleit la ka jingleit sha Jerusalem, u da hikai katba u nang iaed lyngba ia ki nongbah bad ia ki nongrit. ²³Uwei te u la kylli ia u, Ko Trai, hato ki long khyndiat ia kiba yn pynim? U te u la ong ia ki, ²⁴To pynch ban bsut lyngba ia ka khyrdop kaba khim: naba shibun, nga ong ia phi, kin iawad ban bsut hapoh, te kim ym lah. ²⁵Te haba shisien ba u trai iing u la ieng, bad u la khang ia ka jingkhaw, bad ba phin sdang ban ieng

shabar bad ban tied ia ka jingkhong, phi da ong, Ah Trai, Ah Trai, to plie ia ngi; u te un iathuh un ong ha phi. Ia phi ngam ithuh, phi nangno. ²⁶Ynda kumta phin sdang ban ong, Ngi la iabam ngi la iadih ruh ha khmat jong me, me la hikai ruh ha ki lynti bah jong ngi. ²⁷Hynrei un ong, Nga ong ia phi, Ngam ithuh ia phi, phi nangno: khie, leit noh na nga, phi baroh ki nongkam bymman. ²⁸Hangta kan long kaba lynñiar bad kaba kum dait bniat, ynda phin iohi ia U Abraham, bad ia U Isaak, bad ia U Jakob, bad ia ki nongiathuhlypa baroh, ha ka hima U Blei, te ia phi hi ba la shop noh shabar. ²⁹Kin iawan ruh na mihngi bad na sepngi, bad na shatei bad na shathie, kin iashong shaniah ruh ha ka hima jong U Blei. ³⁰Ha khmih ruh, don kiba khadduh kiban sa long kiba shuwa, don kiba shuwa ruh, kiban sa long kiba khadduh.

U Jisu U iam na ka bynta ka Jerusalem
(Mt 23 : 37-39)

³¹Ha kata kajuha ka por kiba na ki Pharisi ki la iawan ki da ong ha u, To mih noh, to leit noh ruh nangne, naba U Herod u kwah ban pyniap noh ia me. ³²Te u la ong ia ki, Khie leit iathuh ha uta u myrsiang, Ha khmih, nga beh noh ia ki ksuid, nga trei ruh ia ki kam pynkhiah mynta bad lashai, te ha kaba lai ka sngi yn sa pynjanai ia nga. ³³La kumta ruh nga dei hi ban nang leit la ka jingleit mynta bad lashai bad ha kaba bud; naba kam lah ban long ba u nongiathuhlypa un iap noh shabar ka Jerusalem. ³⁴Ah Jerusalem, Jerusalem, kaba pyniap noh ia ki nongiathuhlypa, kaba lynthem maw ruh ia kiba la phah ha pha! Katno sien nga la mon ban kdup ia ki khun jong pha, kumba ka syiar ka kdup ia la ki khun hapoh ki thapbniang jong ka!

phi te phim mon. ³⁵Ha khmih, ia ka iing jong phi la iehnoh iing-jah ha phi. Bad nga ong ia phi, Phin ym iohi ia nga tadynda phin ong, Long ba la kyrkhu uta uba wan ha ka kyrteng U Trai.

U Jisu U pynkhiah ia uba pang at top

14 Ka la jia ruh, haba u la leit hapoh ka iing uwei na ki nongsynshar, uba na ki Pharisi, ban bam jingbam ha ka sabbaton, ba ki la iathap ia u. ²Ha khmih ruh, don ha khmat jong u, uwei u brier uba la pang at top. ³Te U Jisu u da iathuh u la ong ha ki riwsaid bad ha ki Pharisi, u da kylli. Ka dei ne em ban pynkhiah ha ka sabbaton? ⁴Ki te ki la shu sngap jar. Te u la shim ia u, u la pynkhiah ia u bad u la pyllait noh ruh. ⁵Bad u la ong ha ki, Uei na phi uba don kadda lane masi ba la hap ha ka thliw, uban ym paring habar ia u kumne kumne ruh ha ka sngi sabbaton? ⁶Te kim nang shuh ban phai ktien kylliang shaphang kine kiei kiei.

Ka jinghikai shaphang ka jingsngewrit

⁷Te u la kren ka pharshi ha kita ia kiba la khot, haba u la khmih thuh kumno ba ki iajjed ia ki jaka shong ba kham don burom, u da ong ia ki, ⁸Haba uno uno u khot ia me sha ka jingkhawai shongkurim, wat shong ha ka jaka bakor tam, ioh don lehse uba kham don burom ban ia me ba la khot da u: ⁹bad ba uta uba la khot ia me bad ia u un wan, bad un ong ia me, To ai jaka ia une; ynda kumta te men sdang da kaba lehrain ban shim ia ka jaka kaba kham poh. ¹⁰Hynrei haba la khot ia me, leit shong ha ka jaka kaba kham poh; ba ynda un wan uta uba la khot ia me, un ioh ong ia me. Ko lok, to kiew sha kaba kham haneng; haba kumta men ioh burom ha khmat kita baroh kiba iashongbam lem bad me. ¹¹Naba ia uno uno baroh

uba pynkhrav ia lade, yn pynpoh: te ia uba pynpoh ia lade, yn pynkhrav.

12 Te u la ong ruh ha uta uba la khot ia u, Haba me khreh ia ka jingkhawai mynsngi ne mynmiet, wat khot ia ki lok jong me, lymne ia ki hynmen hynbew jong me lymne ia ki kur jong me, lymne ia ki paramarjan bariewspah jong me, ioh lehse ki ruh kin khot kyliang ia me, bad kumta kan long noh ka jingsiew kyliang ia me. 13Hynrei haba me khreh ia ka jingkhawai, khot ia kiba duk, ia kiba kynriang, ia kiba dkoh, ia kiba matlah: 14kumta men long uba suk: namar kim don ei ei ruh ban siew kyliang ia me: naba yn siew kyliang ia me ha ka jingmihpat jong kiba hok.

Ka pharshi shaphang ka jingkhawai kaba khrav

(Mt 22 : 1-10)

15 Te haba uwei na kita kiba iashong bam lem u la iohsngew ia kine kiei kiei, u la ong ha u, Suk uta uban bam jingbam ha ka hima U Blei! 16U te u la ong ha u, Don uwei u briew uba la khreh ia ka jingkhawai miet kaba khrav, bad u la khot bun briew. 17Bad u la phah ia la u shakri ha ka por kata ka jingkhawai miet, ia kaban ong ha kita ia kiba la khot, To wan, naba la lah khreh ia kiei kiei baroh. 18Te baroh ki la sdang na kawer ka jingmut ban iakren dong, Uba nyngkong u la ong ia u, Nga la thied ia ka lyngkha, nga donkam ruh ban leit jngoh ia ka: nga kyrpad ia me, to pyllait ia nga. 19Uwei pat ruh u la ong, Nga la thied san jur ki masi, ngan sa leit ruh ia kaban tynjuh ia ki: nga kyrpad ia me, to pyllait ia nga. 20Uwei pat de u la ong, Nga la shongkurim ia ka briew, te namar kata ngam lah ban wan. 21Te uta u shakri u la wan bad u la iathuh ha u kynrad jong u ia kine kiei kiei ruh, Ynda kumta uta u trai iing ba u da sngewbitar, u la ong ha la u shakri, Khie leit kumne kumne ruh

sha ki lynti bah bad ki lynti rit ka shnong, bad wallam shapoh shane ia kiba duk, kiba kynriang, kiba matlah, bad ia kiba dkoh. 22Uta u shakri te u la ong, Ko Kynrad, la leh kumba me la hukum: hynrei dang don jaka. 23Uta u kynrad u la ong te ha uta u shakri, Khie leit sha ki lynti bah bad ki lynti lyngkha, to pynbor ia ki ban wan hapoh, ba yn pyndap ia ka iing jong nga. 24Naba nga ong ia phi ba ym don uwei na kita ki briew ia kiba la khot, uban ioh mad ia ka jingkhawai miet jong nga.

Ka dor ka jinglong synran

(Mt 10 : 37-38)

25 Te bun ki paidbah ki la ialeit lem bad u: bad haba u la kyrtiang dien, u la ong ha ki, 26Lada uno uno ruh u wan ha nga, bad ubym isih ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad ia la ka tnga bad ia la ki khun, bad ia la ki hynmen hynbew ruh shynrang bad kynthei, hooid bad ia la ka jong ka jingim ruh, um lah ban long u synran jong nga. 27Uno uno ruh de ubym bah ruh ia la ka jong ka diengphna, bad ba wan bud nadien jong nga, um lah ban long u synran jong nga. 28Naba uno na phi uba mut ban tei ia ka kut, ubym da shong khop shuwa ban kheim ia kaba lut, la u don biang ne em ia kaban pyndep? 29Ioh, haba u la seng ia ka nongrim bad ba um lah ban pyndep, baroh kiba iohi kin sdang ban iarkhie bein ia u, 30ki da ong, Une u briew u la sdang ban tei, te um lah du ban pyndep. 31Lane uno u syiem haba u leit ban ialeh thma bad uwei pat u syiem, ubym da shong khop shuwa ban pyrkhat bha, la u lah ne em da ki shiphew hajar, ban ieng ialeh bad uta uba wan ialeh ia u da ki arphew hajar? 32Lynda kumta, mynba uta uwei u dang jngai, u da phah noh ia ki nongleit pan iasuk, u pan ruh da kaba kumno ban iasuk noh. 33Kumta ruh, uno uno uba na phi, ubym niew duh noh

ia kiei kiei baroh kiba u don. um lah ban long u synran jong nga.

Ka mluh ba la kylla blad noh

(Mt 5 : 13; Mk 9 : 50)

34 Ka mluh ka bha: hynrei lada ka mluh ka la kylla blad. da ei yn pynthiang ia ka? ³⁵Kam bit, lymne ia ka khyndew, lymne ia ka thliw sboh: *hynrei* ki bred noh shabar ia ka. Uba don ki shkor ban sngew, to un sngew.

Ka pharshi ia ka langbrot ba la jah noh

(Mt 18 : 12-14)

15 Te ki nongkhrong bad kiba pop baroh ki la wan hajan jong u ban iohsngew ia u. ²Hynrei ki Pharisi bad ki nongthoh ki la iakhñium eh, ki da ong. Pleng une u brier u pdiang sngewbha ia kiba pop, bad u bam lem bad ki.

3 Te u la kren ia kane ka pharshi ha ki, u da ong. ⁴Uno u brier na phi uba don shispah ki langbrot, bad lada jah noh kawei na ki. ubym iehnoh ia ki khyndaiphew khyndai ha lum bad leit wad ia kata kaba la jah noh, ha ban da shem ia ka? ⁵Te haba u la shem ia ka, u buh *ia ka* halor ki tyrpeng jong u da kaba sngewkmen. ⁶Bad ynda u poi sha la iing, u khot lang ia la ki lok bad ia la ki paramarjan, u da ong ha ki. To iakmen lem bad nga, naba nga la shem ia ka langbrot jong nga kaba la jah noh. ⁷Nga ong ia phi, ba kumta ka jingkmén kan long ha bneng na ka bynta uwei uba pop uba kylla kaba mut, ban ia na ka bynta ki khyndai phew khyndai kiba hok, kibym donkam ia ka jingkylla kaba mut.

Ka pharshi ia ka suka ba la jah noh

8 Lane kano ka brier kaba don shiphew suka, lada ka la jah noh shi suka, kan ym thang ia ka sharak, bad sar ia ka iing, bad wad biang biang ruh ha ban da shem ia ka? ⁹Te haba ka la shem, ka

khot lang ia la ki lok bad la ki paramarjan, ka da ong. To iakmen lem bad nga, naba nga la shem ia kata ka suka kaba nga la lah jah noh. ¹⁰Kumta, nga ong ia phi, ba ka jingkmén ka long ha khmat ki angel U Blei na ka bynta uwei uba pop uba kylla kaba mut.

Ka pharshi u khun sarong awria

11 U la ong ruh, Don uwei u brier uba don ar ngut ki khun shynrang: ¹²uba kham poh te na ki u la ong ha u kpa *jong u*, Ko Pa, to ai ha nga ia ka bynta kaba hap *ia nga* na kaei kaei kaba don. Te u la pyiniabynta ha ki ia la ka jingim. ¹³Te ym bun sngi hadien kata, uta u khun uba kham poh u la lum lang ia kiei kiei baroh, bad u la leit jingleit sha ka ri kaba jngai, bad hangta u la pynsyruwa noh ia ka bynta jong u, ba u da leh sarong awria. ¹⁴Te ynda u la pynlut ia kiei kiei baroh, la jia nemsnew kaba khraw ha kata ka ri, u ruh u la sdang ban sngewkyrduh. ¹⁵Ynda kumta u la leit ialok bad uwei na ki trai shnong kata ka ri: te uta u la phah ia u sha ki lyngkha jong u, ban ap sniang. ¹⁶Te u da kwah eh ban pynkdang ia la ka kpoh da kita ki kop soh dieng ia kiba ju bam ki sniang; te ym don ba ai ia u. ¹⁷Hynrei ynda u la kynmaw bynriew, u la ong, Katno ngut ki shakri u kpa jong nga, kiba don ka jingbam kyrhai, nga seh hangne ngan sa iap thngan! ¹⁸Ngan ieng joit, bad ngan leit sha la u kpa, bad ngan ong ha u, Ko Pa, nga la leh pop ia ka bneng, bad ha khmat jong me; ¹⁹te ngam long shuh uba dei ba yn khot u khun jong me: to pynlong ia nga kum uwei na ki shakri jong me. ²⁰Te u la ieng joit, bad u la leit sha la u kpa. Hynrei haba u dang jngai ruh, u kpa jong u u la iohi ia u, bad u la sngewsyncei, bad u la mareh, u la dem ruh ha ka ryndang jong u, bad u la iaidoh ia u. ²¹Te uta u khun u la ong ia u, Ko Pa, nga la leh pop ia ka bneng, bad

ha khmat jong me. te ngam long shuh uba dei ba yn khot u khun jong me. ²²Hynrei u kpa u la ong ia ki shakri jong u. Wallam klo! ia ka jainkup kaba kor tam. bad to pynkup ia u. to buh ruh ia ka sati ha ka kti jong u. bad ia ki juti *ha* ki kjat *jong u*. ²³bad to wallam ia uta u khun masi ba la pynsgaid. to pyniap ruh. to' ngin iabam ngin ialeh kmen ruh. ²⁴naba une u khun jong nga u la long uba la iap. te u la im pat: bad u la long uba la jah noh. te la shem pat ia u. Kumta ki la sdang ban ialeh kmen.

25 Te uta u khun nyngkong jong u u la don ha lyngkha: te katba u nang wan bad u nang hajan kata ka iing. u la iohsngew ia ki jingput jingtem bad ia ka jingshad. ²⁶Te u la khot ia uwei na kita ki shakri. bad u la kylli. Ki mut aiu kine kiei kiei? ²⁷U te u la iathuh ha u. La wan u para jong me. te u kpa jong me u la pyniap ia uta u khun masi ba la pynsgaid. naba u la iohpdian pat ia u uba koit ba khiah. ²⁸Hynrei u u la bitar. bad um mon ban rung hapoh: namar kata u kpa jong u u la mih habar bad u la khroh ia u. ²⁹U te u la iathuh bad u la ong ha la u kpa. Ha khmih. la katta snem nga shakri ia me. bad mynno mynno ruh ngam ju palat ia ka hukum jong me. pynban mynno mynno ruh mem ju ai ha nga wat ia i khun blang. ba ngan ioh ialeh kmen bad ki lok jong nga' ³⁰Hynrei haba la wan une u khun jong me. uba la bam duh ia ka jingim jong me bad ki nuti. me la pyniap na ka bynta jong u ia uta u khun masi ba la pynsgaid' ³¹U te u la ong ia u. Ko khun. ha la ka sngi me don lem bad nga. bad kiei kiei baroh ki jong nga ki long ki jong me. ³²Te ka la dei ban ialeh kmen bad ban ialeh sngewbha: naba une u para jong me u la long uba la iap. te u la im pat. bad u la long uba la jah noh. te la shem pat ia u.

Ka pharshi u sordar bymhok

16 ¹U la ong ruh de ha ki synran jong u: La don uwei u briew uba riwspah. uba la don u sordar; bad ia une la mudui ha u ba u da pynsyrrwa noh ia kiei kiei kiba don ki jong u. ²Te u la khot ia u. bad u la ong ha u. Kaei kane ba nga iohsngew shaphang jong me? to ai jing-khein ia ka kam sordar jong me: naba mem lah shuh ban long sordar. ³Ynda kumta uta u sordar u la ong ha lade. Kumno ngan leh. naba u kynrad jong nga un sa shim noh ia ka kam sordar na nga? ban puh khyndew ngam lah. ban leit makia nga sngewlehraim. ⁴Nga la kut jingmut kumno ngan leh. ba. haba yn bidai noh ia nga na ka kam sordar. kin khot ei ia nga sha ki ung jong ki. ⁵Te haba u la phah khot ha u ia uwei pa uwei na kiba kit ram na u kynrad jong u. u la kylli ia uba nyngkong. Katno me kit ram na u kynrad jong nga' ⁶U te u la ong. Shispah mon ka umphniang. Te u la ong ia u. To shim ia la ka kot kular. shong ruh kumne kumne bad thoh sanphew. ⁷Ynda kumta u la kylli ia uwei pat. Me ruh katno me kit ram? u te u la ong. Shispah mon u kew. U ong ia u ruh. To shim ia la ka kot kular. thoh ruh phraphew. ⁸Te u kynrad jong u u la iaroh ia uta u sordar bymhok. namar ba u la leh sian: naba ki khun jong kane ka pyrthei ki kham sian ha la ka pateng bynriew hi. ban ia ki khun ka jingshai. ⁹Nga ong ruh ha phi. To pynlong ia lade ki lok da ka spah bymhok. ba ynda la poi kaba kut. kin pdiang ia phi sha kita ki iing bymjukut.

10 Jar uba long uba lah ban shaniah ha iba khyndiat eh. u long uba lah ban shaniah ha kaba shibun ruh: bad jar uba long ubym hok ha iba khyndiat eh. u long ubym hok ha kaba shibun ruh. ¹¹Namar kata. lada phim shym la long kiba lah ban shaniah shaphang ka spah

bymhok, uei uban shaniah ha phi ia ka spah kaba shisha? ¹²Bad lada phim shym la long kiba lah ban shaniah bad ka jong uwei pat, uei uban aiti ha phi ia kata kaba long ka jong phi? ¹³Ym don u shakri uba lah ban shakri ar ngut ki kynrad: naba lane un isih ia uwei. bad un ieit ia uta uwei pat: lane un bat ia uwei, bad un lyndet ia uta uwei pat. Phim lah kein ban shakri ia U Blei bad ia ka spah.

Katto katne ki jingsneng U Jisu

(Mt 11 : 12-13)

14 Kita ki Pharisi ruh, kiba ieit sbai eh, ki la iohsngew ia kine kiei kiei baroh, te ki la pynran bein ia la ki khmut ia u. ¹⁵Te u la ong ia ki, Phi long kita kiba pynksan ia lade ha khmat ki briew, hynrei U Blei u ithuh ia ki dohnud jong phi, naba kata ia kaba la ñiew kor ha ki briew, ka long kaba ijli ha khmat U Blei.

16 Ka hukum bad ki nongiathuhlypa *ki la long* haduh U Ioannis: naduh kata ka por la ialap ia ka gospel ka hima U Blei, bad u briew baroh u rung jubor hapoh jong ka. ¹⁷Hynrei kan kham jem ia ka bneng bad ia ka khyndew ban dam noh, ban ia kaban duh noh iwei iba khun khyndiat na kata ka hukum.

Shaphang kaba iapyllait tnga

(Mt 5 : 31-32; Mk 10 : 11-12)

18 Uno uno ruh uba pyllait noh ia ka tnga jong u, bad u shongkurim ia kawei pat, u klim: bad uta uba shongkurim ia kata kaba la pyniehnoh na u tnga, u ruh u klim.

U riewspah bad U Lasaros

19 Te la don uwei u briew uba riewspah, bad u la ju kup da ka jain sawbthuh bad ka jain linen bani, u da leh pahuh eh ruh ha la ka sngi. ²⁰La don ruh uwei u nongkhrong uba kyrteng U

Lasaros, uba la tap da ki tohjaw, ia uba la ju buh ha ka khyrdop jong uta, ²¹bad uba la ju sngew kwah ban pynkdang ia lade na ki lyngkhot lyngkhai kiba ju hap na ka miej jong uta uba riewspah: shisha wat ki ksew ki la ju wan jliah noh ia ki tohjaw jong u. ²²Ka la jia te, ba uta u nongkhrong u la iap noh, bad ba la bah noh ia u da ki angel sha ka shadem U Abraham. Uta uba riewspah ruh u la iap noh de, bad la tep ia u. ²³Te ha dujok u la khmied ia la ki khmat, haba u long ha ki jingkordit, bad u la iohi ia U Abraham na jngai, bad ia U Lasaros ha ka shadem jong u. ²⁴Te u la pyrta bad u la ong, Ko Kpa Abraham, to isynei ia nga, to phah ruh ia U Lasaros ba un wieh ia ka khmut shynriahti jong u ha ka um, ba un ioh pynkhriat ia u thylliej jong nga; naba la pynkordit ia nga ha kane ka thylliej ding. ²⁵Te U Abraham u la iathuh, Ah khun, to kymaw ba ma me katba me dang im, me la ioh pdiang ia kiei kiei kiba bha ki jong me, kumjuh ruh U Lasaros ia kiei kiei kiba sniew; hynrei mynta hangne ia u la pyntngen, ia me te la pynkordit. ²⁶Nalor kine baroh ruh putet, la buh skhem ia ka kharai kaba khraw hapdeng jong ngi bad jong phi, ba kumta kita kiba kwah ban leit sha shiliang nangne sha phi, kim lah, lymne kita kiba nangto, kim lah wan sha shiliang sha ngi. ²⁷U te u la ong, Haba kumta, nga kyrpad ia me, ko kpa, ba men phah ia u sha ka iing u kpa jong nga, ²⁸naba nga don san ngut ki para; ba un ioh maham ia ki, ba ioh ki ruh kin wan sha kane ka jaka ka jingkordit. ²⁹Hynrei U Abraham u ong, Ki don U Moses bad ki nongiathuhlypa; ai kin sngew ia ki kein. ³⁰U te u la ong, Ym kumta, ko kpa Abraham, hynrei lada uwei na ki nongiap un leit sha ki, kin sa kylla kaba mut. ³¹U la iathuh te ha u, Lada kim sngap ia U Moses bad ki nongiathuhlypa, kin ym ngeit ruh wat

lada mthpat uwei na ki nongiap.

Shaphang ki jingjynthut

(Mt 18 : 6-7, 21-22; Mk 9 : 42)

17 U la ong ruh ha ki synran. Ka long kabym lah ia ki jingjynthut ia kaban ym wan. hynrei kordit ia uta da uba ki wan! ²Ka la kham bha ia u lada yn teh da u maw tylliat uba khraw ha ka ryndang jong u. bad yn bred ia u ha duriaw, ban ia kaba un pynthut ia uwei na kine kiba rit! ³To iasumar ia lade: lada u paralok jong me u leh pop ia me. to sneng ia u: bad lada u kylla kaba mut. to men map ia u ⁴Lada u leh pop ia me hynñiew sien shi sngi ruh. bad hynñiew sien shi sngi ruh u phai sha me. da kaba ong. Nga kylla kaba mut. men map ia u.

To pynroi ia ka jingngait jong ngi

⁵ Te kita ki apostol ki la ong ha U Trai. To pynroi ia ka jingngait jong ngi! ⁶U Trai te u la ong. Lada phi don ka jingngait kaba kat iwei i symbai tyrso. phi lah ban ong ia une u dieng dumbur. Long me ia uba la rat noh. bad ia uba la thung ha duriaw, te un da la kohnguh ia phi.

Ka kamram u shakri

⁷ Hynrei uno na phi uba don u shakri uba lur. lane uba ap jingri, uban ong ha uta haba u la wan na lyngkha. Ale kumne kumne da shong bam? ⁸Hynrei un ym kham ong pynban ia u. To da khreh ia kaei kaei ruh ia kaba ngan bamja miet; to da panpoh ia lade. shakri ruh ia nga. tadynda nga la bam bad nga la di; hadien kata me ruh men sa bam bad men sa di? ⁹U sngewnguh ne em ia uta u shakri. naba u la leh ia kiei kiei ruh kiba la hukum ia u? Nga mut. em. ¹⁰Kumjuh ruh ma phi, ynda phi la leh ia kiei kiei baroh kiba la hukum ia phi, phin ong. Ngi long ki shakri bakhlem **17 : 3 Mt. 18 : 15. 17 : 14 Leb. 14 : 1-32.**

dawa. naba ngi la leh tang ia kaba dei ia ngi ban leh.

U Jisu u pynkhuid shiphew ngut kiba pang ñiangthohlieh

¹¹ Ka la jia ruh, haba u dang leit sha Jerusalem. ba u la leit lyngba ruh napdeng ka ri Samaria bad ka ri Galilaea. ¹²Te haba u dang leit hapoh kawei ka shnong. shiphew ngut ki rangbah kiba pang thohlieh ki la iawan tan ia u. ki da ieng na jngai. ¹³Bad ki la iapyrta jam. ki da ong. Ko Jisu kynrad, to isynei ia ngi. ¹⁴Te haba u la iohi ia ki, u la ong ia ki. Khie leit pyni ia lade ha ki lyngdoh. Ka la jia te, ba katba ki dang ialeit, la pynkhuid ia ki. ¹⁵Uwei te na ki, haba u la iohi ba la pynkhiah ia u, u la wan phai. u da iarah pyndon burom ia U Blei da ka ktien bajam: ¹⁶bad u la dem khруп ha ki kjat jong u. u da nguh ia u: une te u la long u nong Samaria. ¹⁷U Jisu te u da iathuh u la ong. Ym shym la pynkhuid ia ki shiphew? hynrei hangno kita ki khyndai? ¹⁸Ym shym la shem kiba la wan phai ban ai burom ia U Blei. hynrei tang une u nongwei? ¹⁹Te u la ong ha u. To ieng joit. khie leit noh ruh: ka jingngait jong me ka la pynkhiah ia me.

Ka jingwan ka hima jong U Blei

(Mt 24 : 23-28, 37-41)

²⁰ Te haba la kylli ia u da kita ki Pharisi. Ynda lano ka hima jong U Blei kan wan. u la iathuh ha ki bad u la ong. Ka hima jong U Blei kam wan da kaba khmih thuh. ²¹Lymne kin ym ong. Ha khmih hangne! lane. Ha khmih hangtai naba. ha khmih. ka hima jong U Blei ka long hapoh jong phi.

²² Bad u la ong ha ki synran. Ki sngi kin wan ynda phin kwah ban iohi ia kawei na ki sngi U Khun u brieve, te phin ym iohi kein. ²³Bad kin ong ha phi. Ha khmih hangne! lane. Ha khmih hangtai! hynrei wat mih noh. lymne wat bud ia ki. ²⁴Naba kumba ka leilieh. haba

ka ba na kawei ka bynta hapoh ka bneng, ka shai sha kawei pat ka bynta hapoh ka bneng, kumta ruh U Khun u briew un long ha ka sngi jong u. ²⁵Hynrei ka dei shuwa ia u ban shah bun kiei kiei ruh, bad ban kyntait ruh ia u da kane ka pateng bynriew. ²⁶Te kumba ka la long ha ki sngi U Noah, kumta ruh kan long ha ki sngi U Khun u briew. ²⁷Ki la iabam, ki la iadih, ki la iashong kurim, la iapynshong kurim ia ki, tadynda kata ka sngi ba U Noah u la rung hapoh kata ka iinglieng, mynba kata ka jingshlei ka la wan, bad ka la pynjot noh ia ki baroh. ²⁸Kumjuh ruh kumba ka la long ha ki sngi U Lot: ki la iabam, ki la iadih, ki la iathied, ki la iadie, ki la iathung, ki la iatei: ²⁹hynrei ha kata ka sngi ba U Lot u la mih noh na Sodom, U Blei u la pynhap slap da ka ding bad da u kyndok na bneng, bad u la pynjot noh ia ki baroh. ³⁰Kumta ruh kan long ha kata ka sngi ha kaba yn pynpaw ia U Khun u briew. ³¹Ha kata ka sngi, jar uba don halor ka iing, bad kiei kiei ruh ki jong u kiba hapoh kata ka iing, wat ai ba un hiar ban rah noh ia ki: jar uba ha lyngkha ruh, wat ai ba un leit phai pat. ³²To kynmaw phi ia ka tnga U Lot. ³³Uno uno ruh uban wad ban pynim ia la ka mynsiem un duh noh ia ka: hynrei uno uno ruh uban duh noh ia ka, un ri pynim ia ka. ³⁴Nga ong ia phi, ba ha kata ka miet kin don ar ngut ha kawei ka jingthiah, ia uwei yn shim noh, te ia uwei pat yn iehnoh. ³⁵Ar ngut ki kynthei kin iatylliat lem, ia kawei yn shim noh, te ia kawei pat yn iehnoh. ³⁶Ar ngut kin don ha ka lyngkha, ia uwei yn shim noh, te ia uwei pat yn iehnoh. ³⁷Ki te ki da iathuh ki la ong ha u, Hangno, ko Trai? U te u la ong ia ki, Kat shaba don ka met, hangta kein kin ialang ki pukni.

Ka pharshi ka riewkynthei bad U nongbishar

18 Te u la kren ka pharshi ha ki shaphang ba ka dei ia ki ban iaiduwai, bad ban ym man thait shuh. ²U la ong, La don uwei u nongbishar ha kawei ka shnong, ubym sheptieng ia U Blei lymne burom ia u briew. ³La don ruh ha kata ka shnong ka riewkynthei, te ka la wan bunsien ha u, ka da ong. To leh hok ia nga halor uta uba ialeh ia nga. ⁴Te kham slem um mon, hynrei hadien kata u la ong ha lade, La ngam sheptieng ruh ia U Blei bad la ngam burom ia u briew, ⁵hynrei pynban, naba kane ka riewkynthei ka pynsgew satia ia nga, ngan bishar hok ia ka, ioh haba ka wan khlem da pud kan pynsgew kyllut ia nga. ⁶Te U Trai u la ong, Ha sngew, kaei ba uta u nongbishar bymhok u ong! ⁷U Blei te un ym bishar hok ia kita kiba la jied jong u, kiba lynñiar kyrpad ia u mynsngi bad mynmiet, bad u shah slem na ka bynta jong ki? ⁸Nga ong ia phi, ba un bishar hok ia ki kumne kumne ruh. Hynrei ynda wan U Khun u briew, un shem ne em ia ka jingngeit ha ka pyrtnei?

Ka pharshi U Pharisi bad U nongkhrong

⁹ Te u la kren ia kane ka pharshi ruh ha kita kiba la shaniah skhem ha lade ba ki long kiba hok, bad kiba ibein ia kiwei. ¹⁰Ar ngut ki briew ki la leit kiew sha ka templ ban duwai: uwei u Pharisi bad uwei pat u nongkhrong. ¹¹Uta u Pharisi, haba u la ieng, u la duwai ha lade kumne: Ah U Blei, nga nguh ia me ba ngam long kum kiwei ki briew, kiba shim da ka bor, kibym hok, kiba klim, lane kum une u nongkhrong ruh. ¹²Nga shah jingit arsien shi taiew; nga ai kaba shiphew na kiei kiei baroh katba nga

17 : 26 Jen. 6 : 5-8. 17 : 27 Jen. 7 : 6-24. 17 : 28-29 Jen. 18 : 20-19 : 25. 17 : 31 Mt. 24 : 17-18. Mk. 13 : 15-16. 17 : 32 Jen. 19 : 26. 17 : 33 Mt. 10 : 39; 16 : 25; Mk. 8 : 35; Lk. 9 : 24; Io. 12 : 25.

don. ¹³Hynrei uta u nongkhrong u da ieng na jngai, um nud wat ban khmied da la ki khmat sha bneng, hynrei u la iaithab ia la ka shadem, u da ong. Ah U Blei, to isynei ia nga uba pop! ¹⁴Nga ong ha phi, ba une u la leit hiar pat sha la iing uba la ksan, ban ia uta uwei pat: naba ia uei uei baroh uba pynkhray ia lade, yn pynpoh: te ia uta uba pynpoh ia lade, yn pynkhray.

U Jisu U kyrkhu ia ki khunlung

(Mt 19 : 13-15; Mk 10 : 13-16)

¹⁵Te ki la wallam ia la ki khunlung ruh ha u, ba un ioh ktah ia ki; hynrei ki synran haba ki la iohi ki la sneng ia ki. ¹⁶Hynrei U Jisu, haba u la khot ha lade ia ki, u la ong, To shah ia ki khunlung ban wan ha nga, to wat khang ruh ia ki: naba ia kiba kum kita long ka hima ka jong U Blei. ¹⁷Shisha nga ong ha phi, Uno uno ruh uban ym pdiang ia ka hima U Blei kum u khun khynnah, da lei lei ruh un ym ioh leit bsut hapoh kata.

U samla uba riewspah

(Mt 19 : 16-30; Mk 10 : 17-31)

¹⁸Te uwei u nongsynshar u la kylli ia u, u da ong, Ko Nonghikai babha, ngan leh kumno ba ngan ioh ka jingim bymjukut? ¹⁹U Jisu te u la ong ha u, Balei ba me khot babha ia nga? ym don uba bha, hynrei tang uwei, uba U Blei kein. ²⁰Me tip ia ki hukum; Wat klim, Wat pyniap, Wat tuh, Wat sakhi lamler, Burom ia la u kpa bad ia la ka kmie. ²¹U te u la iathuh, la kine baroh nga la sumar na myndang khynnah. ²²U Jisu te haba u la iohsngew ia kine kiei kiei ruh, u la ong ha u, Sa kawei me dang duna; To die noh ia kiei kiei baroh katba me don, to sam ruh ha kiba duk, te men ioh ka jingkynshew kein ha bneng: bad to wan bud ia nga. ²³Hynrei haba u la iohsngew ia kine kiei kiei ruh, u la

sngewsih shikaddei eh, naba u la long uba riewspah eh. ²⁴Haba U Jisu u la iohi ba u la leh sngewsih eh, u la ong, Ah kaba da eh noh ia kiba don spah ban leit bsut hapoh ka hima U Blei! ²⁵Naba ka long kham jem ia ka ut ban bsut lyngba ia ka thliew thyrnia, ban ia uba riewspah ban bsut hapoh ka hima U Blei. ²⁶Kiba la iohsngew te ki la ong, Uei ha lah te ban lait im? ²⁷U te u la iathuh, Kiei kiei ruh kibym lah bad ki brieve, ki long kiba lah bad U Blei. ²⁸Ynda kumta U Petros u la ong, Ha khmih, ngi la iehnoh ia kiei kiei baroh, bad ngi la iabud ia me! ²⁹U te u la ong ha ki, Shisha nga ong ha phi, ba ym don uba la iehnoh ia ka iing, lane ia ki kmie ki kpa, lane ia ki hynmen hynbew, lane ia ka tnga, lane ia ki khun, na ka bynta ka hima U Blei, ³⁰uban ym ioh diang bun shah ia katta ha kane ka pyrthei sngi, bad ha ka pyrthei kaban sa wan, ka jingim bymjukut de.

U Jisu U kren kaba laisien shaphang la ka jingiap bad ka jingmihpat

(Mt 20 : 17-19; Mk 10 : 32-34)

³¹Ynda kumta haba u la shim kyrpang ia kita ki khadar ngut, u la ong ha ki, Ha khmih, ngi ialeit kiew sha Jerusalem, bad yn pyndep ha U Khun u brieve ia kiei kiei baroh ia kiba la thoh da ki nongiathuhlypa: ³²naba yn ai noh ia u ha ki Jentil, bad yn kren bein ia u, bad yn leh bein ia u, bad yn bynthiew ruh ha u; ³³te kin sympat, bad kin pyniap noh ia u, hynrei ha kaba lai sngi un sa mihpat. ³⁴Hynrei ki kim sngewthuh ei ei ruh na kine kiei kiei ruh: bad*la buhrieh ia kane ka ktien na ki, te kim shemphang ia kiei kiei ruh ia kiba la kren.

U Jisu U pynpeit pat ia uba matlah

(Mt 20 : 29-34; Mk 10 : 46-52)

³⁵Ka la jia ruh haba u la wan hajan

Jerikho, ba uwei uba matlah u la shong harud lynti, u da makia ruh. ³⁶Haba u la iohsngew te ba u paidbah u iaid lait, u la kylli, aiu kane ka lah ban long. ³⁷Te ki la iathuh ha u, U Jisu uba na Nasaret u dang iaid nangne. ³⁸Te u la kyang, u da ong. Ko Jisu, U Khun U Dabid, to isynei ia nga! ³⁹Te kita kiba iaiaid sha shuwa ki la sneng ia u ba un sngap jar, hynrei u la kyrpad jam khamtam pynban. Ko Khun U Dabid, to isynei ia nga! ⁴⁰U Jisu te haba u la ieng, u la hukum ba yn wallam ia u ha u: te haba u la wan hajan, u la kylli ia u, ⁴¹u da ong. Me kwah ba ngan leh aiu ia me? Te u la iathuh, Ko Trai, ba ngan ioh imat. ⁴²U Jisu u la ong te ha u, To men ioh imat, ka jingngeit jong me ka la pynkhiah ia me. ⁴³Te kumne kumne ruh u la ioh imat, bad u la bud ia u da kaba iarah pyndon burom ia U Blei. Uta u paidlang baroh ruh haba u la iohi, u la ai ka jingiaroh ha U Blei.

U Jisu bad U Sakkhaio

19 Te ynda u la rung shapoh bad ba u dang iaid lyngba ia ka Jerikho, ²ha khmih, u bried uba kyrteng U Sakkhaio, uba la long u rangbah ki nongkhong, bad u la long uba riewspah. ³Te u la pyrshang khnang ban iohi ia U Jisu, u dei uno: hynrei um lah na uta u paidbah, naba u long uba lyngkot ka rynieng. ⁴Namar kata, haba u la mareh sha shuwa u la kiew halor u dieng dumbur, ba un iohi ia u, naba un sa iaid na kata ka lynti. ⁵Te haba U Jisu u la poi ha kata ka jaka, u la khmied bad u la iohi ia u, u la ong te ha u. Ko Sakkhaio, to da hiar noh kloi kloi ruh, naba ha kane ka sngi ka dei ia nga ban sah ha iing jong me. ⁶Te u la hiar noh kloi kloi ruh, bad u la pdiang sngewbha ia u da kaba leh kmen. ⁷Haba ki la iohi ia kata te, ki la iakren khñium baroh ki da ong. U la leit hapoh iing ban thiah basa bad u

bried uba pop. ⁸Hynrei haba u la ieng joit U Sakkhaio, u la ong ha U Trai, Ha khmih, ia kaba shiteng na kiei kiei ruh ki jong nga. Ah Trai, ngan sa ai ha kiba duk: bad lada nga la shim klop ia kaei kaei ruh na uno uno ruh da kaba mudui lamler, ngan sa siew pat saw shah. ⁹U Jisu te u la ong ha u, Ha kane ka sngi ka jingpynim ka la wan ha kane ka iing, namar ba u ruh u long u khun u Abraham. ¹⁰Naba U Khun u bried u la wan ia kaban wad bad ban pynim ia kaba la jah noh.

Ka pharshi ki shiphew tylli ki sbai rupa (Mt 25 : 14-30)

¹¹ Te haba ki dang shahshkor ia kine kiei kiei ruh, u la nangkren nangkren ia ka pharsi, naba u la hajan Jerusalem, bad ba ki iamut ba ka hima U Blei kan sa paw kumne kumne ruh. ¹²Namar kata u la ong, La don uwei u bried uba kynja syiem, uba la leit sha ka ri kaba jngai ban ioh ha lade ka jingsynshar, bad ban wan phai pat. ¹³Te haba u la khot shiphew ngut ki shakri jong u, u la ai ha ki shiphew ki rupa, bad u la ong ha ki. To phin khaii tadynda nga wan. ¹⁴Hynrei ki raiot jong u ki la shun ia u, bad ki la iaphah ia ki nonglamktien nadien jong u ki da ong. Ngim mon ia une ban synshar halor jong ngi. ¹⁵Te ka la jia haba u la wan phai pat, ynda u la ioh diang ia kata ka hima, ba u la hukum ba yn khot ha u ia kita ki shakri, ha kiba u la ai ia kita ki sbai rupa, ba un ioh tip katno ba uwei pa uwei u la myntoi da kaba khaii. ¹⁶Uba nyngkong te u la wan u da ong, Ko Trai, ka rupa jong me ka la pynman shiphew pat ki rupa. ¹⁷U la iathuh te ha u, Bha me u shakri babha! naba me la long uba ngeit ha iba khyndiat eh, to men ioh bor halor shiphew ki shnong. ¹⁸Uba ar u la wan ruh u da ong, Ko Trai, ka rupa jong me ka la pynman san ki rupa. ¹⁹U la iathuh te ha uta ruh, Me ruh to long halor san ki

shnong. ²⁰Uwei pat u la wan ruh u da ong. Ko Trai, ha khmih ka rupa jong me, kaba nga la sumar song khop ha ka jain rumar: ²¹namar nga la sheptieng ia me, naba me long u briew uba eh; me shim ia kaba mem shym la buh, me ot ruh ia kaba mem shym la bet. ²²U te u ong ha u. Na ka shyntur jong me ngan bishar ia me, me u shakri bymman: me la lah tip ba nga long u briew uba eh, uba shim ia kaba ngam shym la buh, bad uba ot ia kaba ngam shym la bet: ²³hato balei ba mem shym la buh te ia uta sbai rupa jong nga ha ka iing ba ai sut, ba haba nga la wan pat nga lah ban ioh ia uta lem bad ka sut de? ²⁴U la ong te ha kita kiba ieng hajan. Shim noh na u ia kata ka rupa, bad to ai ha uta uba don kita ki shiphew ki rupa. ²⁵Ki la iaong te ha u, Ko Trai, u don shiphew ki rupa! ²⁶Nga ong ha phi, ba ha u briew baroh uba don, yn ai shuh, hynrei na uta ubym don, wat ia kata kaba u don yn shim noh na u. ²⁷Hynrei ia kita ki nongshun jong nga, kibym shym la mon ia nga ban synshar halor jong ki, to wallam hangne, bad to pyniap ia ki ha khmat jong nga.

**U Jisu U leit rung sha Jerusalem
kum U Syiem**

(Mt 21 : 1-11; Mk 11 : 1-11;

Jo 12 : 12-19)

²⁸Ynda u la kren te ia kine kiei kiei ruh, u la leit sha shuwa, ba u da leit kiew sha Jerusalem. ²⁹Ka la jia ruh ynda u la poi hajan Bethphagi bad Bethania, haduh uta u lum ia uba ju khot u lum ki Olib, ba u la phah ar ngut na ki synran jong u. ³⁰u da ong, Khie leit sha kata ka shnong kaba hamar pyrshah jong phi, te haba phi poi hangta phin shem ia u khun kadda ba la teh, halor jong u ym pat ju don u briew ba la shong mynno mynno ruh; to pyllait ia u bad wallam ia u. ³¹Te lada uno ruh u kylli ia phi, Hato balei phi pyllait ia u? kumne phin ong ia u,

Naba U Trai u donkam ia u. ³²Kita ia kiba la phah te haba ki la leit, ki la shem kumba u la lah ong ha ki. ³³Haba ki dang iapyllait te ia uta u khun kadda, ki trai jong u ki la iakylli ia ki, Hato balei phi pyllait ia u khun kadda? ³⁴Ki te ki la ong, U Trai u donkam ia u. ³⁵Ki la wallam te ia u ha U Jisu, bad haba ki la siang ia la ki jainkup halor uta u khun kadda, ki la pynshong ia U Jisu halor. ³⁶Te katba u nang leit, ki la iasiang ia la ki jainkup ha kata ka lynti. ³⁷Te haba u la poi hajan kat haduh kaba hiar na uta u lum ki Olib, uta u paidbah synran baroh ki la iadang ban ialeh kmen bad ban iaroh ia U Blei da ka ktien bajam, namar ki kambah baroh ia kiba ki la lah iohi, ³⁸ki da ong, Long ba la kyrkhu ia U Syiem uba wan ha ka kyrteng U Trai! ka jingsuk ha bneng, bad ka burom ha kiba jrong tam eh. ³⁹Te kiba na ki Pharisi napedeng uta u paidbah ki la iaong ha u, Ko Nonghikai, to sneng ia ki synran jong me. ⁴⁰U te u la iathuh bad u la ong ha ki, Nga ong ha phi, ba lada kine kin shu sngap jar, ki maw hi kin sa iakyang buk.

⁴¹Te katba u la poi hajan, haba u la khmih ia ka shnong, u la iam na ka bynta jong ka, ⁴²u da ong, Ah lada pha la lah tip lypa, ma pha ruh shisha, ha kane ka sngi, ia kiei kiei ruh kiba dei ia ka jingsuk jong pha! hynrei mynta la buhrieh ia ki na ki khmat jong pha! ⁴³Naba ki sngi kin jia ha pha, ba ki nongshun jong pha kin iatih kharai sawdong ia pha, bad kin iaker tawiar ia pha, bad kin iaset kut ia pha baroh sawdong, ⁴⁴bad kin iapynkylon ia pha bad ia ki khun jong pha hapoh jong pha, bad kin ym ia iehnoh ha pha ia u maw halor u maw; naba pham shym la ithuh ia ka aiom ka iingwan jngoh ia pha.

Ka jingpynkhuid ia ka templ

(Mt 21 : 12-17; Mk 11 : 15-19;

Jo 2 : 13-22)

⁴⁵Te u la rung hapoh ka templ, bad

u la sdang ban beh noh ia kita kiba iadie iathied, ⁴⁶u da ong ha ki, La thoh: Ka iing jong nga ka long ka iing jingduwai, hynrei phi ka krem nongtuh phi la iapynlong ia ka.

47 U la ju hikai ha la ka sngi ruh ha kata ka templ. Hynrei ki rangbah lyngdoh, bad ki nongthoh, bad kiba kham rangbah na u paidbah, ki la iawad dong ban pyniap noh ia u: ⁴⁸te kim lah shem da kaba kumno ba kin leh, naba u paidlang baroh u iashah shkor bha eh ban iohsngew ia u.

Kaba kem ktien ia ka iktiar U Jisu

(Mt 21 : 23-27; Mk 11 : 27-33)

20 Ka la jia te ha kawei na kita ki sngi, haba u dang hikai ia u paidlang ha ka templ, bad ba u dang ialap ia ka gospel, ba ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh, lem bad ki tymmen basan, ki la wan lap ia u. ²Te ki la iakren ha u, ki da ong, To iathuh ha ngi, da ka bor aui ba me leh ia kine kiei kiei ruh, lane uei uta uba la ai ha me ia kane ka bor? ³U te u la iathuh bad u la ong ha ki, Nga ruh ngan kylli ia phi kawei ka jingkylli, to iathuh kein ha nga. ⁴Kata ka jingbaptis U Ioannis, ka la long kaba na bneng lane na ki briew? ⁵Hynrei ki la iasaid hi ha lade, ki da ong, Lada ngi ngin ong, Na bneng, un ong, Hato balei ba phim shym la ngeit ha u? ⁶te lada ngin ong, Na ki briew, u paidlang baroh un lynthem maw ia ngi, naba u long uba ngeit skhem ba U Ioannis u la long u nongiathuhlypa. ⁷Namar kata ki la iathuh ba kim tip nangno. ⁸U Jisu u la ong te ha ki, Nga ruh ngam iathuh ha phi da ka bor aui ba nga leh ia kine kiei kiei ruh.

Ka pharshi shaphang ka brisoh

(Mt 21 : 33-46; Mk 12 : 1-12)

9 Ynda kumta u la sdang ban kren ha uta u paidlang ia kane ka pharshi. Uwei u briew u la thung ka brisoh, bad u la ai wai ia ka ha ki nongsumar bri,

bad u la leit noh sha kawei pat ka ri kham slem. ¹⁰Te ha ka aiom babiang, u la phah ia u shakri ha kita ki nongsumar bri ba kin ioh ai ha u na ki soh jong kata ka brisoh, hynrei kita ki nongsumar bri ki la sympat ia u, bad ki la phah noh suda.

¹¹Ynda kumta u la phah pat sa ia uwei u shakri, hynrei ia uta ruh haba ki la sympat bad la pynjah burom, ki la phah noh suda. ¹²Hadien kata u la phah sa ia uba lai pat, hynrei ia une ruh de haba ki la iapynmong, ki la iashop noh.

¹³Te uta u trai kata ka brisoh u la ong, Ngan leh kumno? ngan phah ia la u khun uba ieit; lehse haba ki iohi ia une kin burom. ¹⁴Hynrei haba kita ki nongsumar bri ki la iohi ia u, ki la iakren paralok hi, ki da ong, Une u long u nongioh pateng, ia, ngin iapyniap noh ia u, ba ka bynta jong u kan ioh long ka jong ngi. ¹⁵Kumta haba ki la iashop noh ia u shabar kata ka brisoh, ki la iapyniap noh. Namar kata uta u trai ka brisoh un sa leh kumno ia kita? ¹⁶Un wan bad un pyniap duh noh kein ia kine ki nongsumar bri, bad un ai ia kata ka brisoh ha kiwei. Te haba ki la iohsngew ia kata ki la ong, Wat ai ba kan long kumta! ¹⁷Te haba u la khmih shain ia ki u la ong, Ka long aui te kane kaba la thoh? la u maw ia uba ki nongtei ki la kyntait, ia une la pynlong u khlich ka dong. ¹⁸U briew baroh uba hap halor uta u maw, yn pynkhein lyngkhot lyngkhai ia u, hynrei jar ha uba un ioh hap, un pynlwet jin ia u.

19 Kita ki rangbah lyngdoh bad kita ki nongthoh te ki la iawad dong ban kem ia u ha kata ka por, hynrei ki la iasheptieng ia u paidlang; naba ki la sngewthuh ba dei ia ki ba u la kren ia kane ka pharshi.

Shaphang kaba ai khajna

(Mt 22 : 15-22; Mk 12 : 13-17)

20 Te ki la ia apthap ia u, bad ki la

iaphah ia ki nongsyntiat kiba leh mynleh riwihok ia lade. ba kin ioh iariam ia ki ktien jong u. ia kaban aiti noh ia u ha ka hukum bad ha ka bor u lyngskor. ²¹Ki te ki la iakylli ia u ki da ong. Ko Nonghikai, ngi tip ba me kren bad me hikai ia kaba dei. bad mem n̄iew shiliang khmat, hynrei me hikai ia ka lynti U Blei ha kaba shisha : ²²te ka bit ne em ia ngi ban ai khajna ha U Kaisar? ²³Hynrei u la ithuh ia ka buit sian bymman jong ki. bad u la ong ha ki. Balei phi pynshoi ia nga? ²⁴to pyni ia ka shi suka ha nga. Ka dur bad ka jingthoh jongno ka don ha ka? Ki te ki da iathuh ki la ong. Ka jong U Kaisar. ²⁵U la ong te ha ki. Haba kumta. to ai ia kiei kiei ruh ki jong U Kaisar ha U Kaisar. bad ia kiei kiei ruh ki jong U Blei ha U Blei kein. ²⁶Kumta kim lah shuh ban kem daw na ka ktien jong u ha khmat uta u paidlang: te ki la iasngewphylla ia kata ka jingiathuh jong u, bad ki la iasngap jar.

Shaphang ka jingmihpat

(Mt 22 : 23-33; Mk 12 : 18-27)

27 Ynda kumta kiba na ki Saddusi ki la wan ha u, kiba ong bym don ka jingmihpat, ki la iakylli ia u. ²⁸ki da ong. Ko Nonghikai, U Moses u la thoh ha ngi. Lada u hynmen jongno jongno ruh uba don ka tnga, un iap noh, bad lada um don khun, ba u para jong u un shim ia ka tnga jong u, bad un pynmih symbai ia la u hynmen. ²⁹Te la don hynn̄iew ngut shi para : uba nyngkong te u la shongkurim, bad u la iap noh khlem khun. ³⁰Uba shisien bud ruh u la shim ia ka bad u la iap noh khlem khun. ³¹Uba arisien bud ruh u la shim ruh ia ka; kumjuh de kita ki hynn̄iew ngut ruh ki la iap noh khlem khun. ³²Khadduh eh kata ka kynthei ruh ka la iap noh. ³³Namar kata, ha ka jingmihpat, kan long ka tnga jongno na kine? naba kita ki

hynniew ngut ki la ioh kurim ia ka.

³⁴Te U Jisu u la ong ha ki. Ki khun jong kane ka pyrthei ki iashong kurim, bad ju pynshong kurim ia ki. ³⁵hynrei kita ia kiba yn n̄iew kiba bit ban ioh ia kata ka pyrthei, bad ia kata ka jingmihpat kaba na kiba iap, kim iashong kurim kein, lymne pynshong kurim ia ki. ³⁶naba kim lah ban iap noh shuh: namar ki ialong marryngkat bad ki angel, ki long ruh ki khun U Blei, ba ki da long ki khun kata ka jingmihpat. ³⁷Hynrei ba yn pynmihpat ia kiba iap, wat U Moses ruh u la pyni paw ha kata ka lawlynnong, mynba u khot ia U Trai, uba U Blei U Abraham, bad U Blei U Isaak, bad U Blei U Jakob. ³⁸Te um long U Blei kiba iap, hynrei kiba im, naba baroh ki im ha u. ³⁹Te kiba na kita ki nongthoh ki da iathuh ki la ong. Ko Nonghikai, me la kren ia kaba dei. ⁴⁰Naduh kata kim ianud ban kylli ei ei shuh ia u.

Ka jingkylli shaphang U Messiah

(Mt 22 : 41-46; Mk 12 : 35-37)

41 Hynrei u la kylli ia ki. Hato kumno ki iaong ba uba U Khrist u long u khun U Dabid? ⁴²Naba U Dabid hi u ong ha ka kitab ki Salm. U Trai u la ong ha U Trai jong nga. Ma me to shong sha kammon jong nga. ⁴³tadynda ngan pynlong ia kiba shun ia me, ka jingjuh hapoh ki kjat jong me. ⁴⁴Te kumta U Dabid u khot U Trai ia u: kumno te u long u khun jong u?

U Jisu U pynrem ia ki Nongthoh

(Mt 23 : 1-36; Mk 12 : 38-40;

Lk 11 : 37-54)

45 Te ha kaba iohsngew uta u paidbah baroh, u la ong ha ki synran jong u. ⁴⁶To kiar noh na ki nongthoh, kiba kwah ban iaia kai ha ki jainkup bajynsur, bad kiba ieit ia ki jingnguh ha ki iew, bad ia ki jingshong bakor tam ha ki

synagog, bad ia ki jaka ba kham kor ha ki jingkhawai; ⁴⁷kiba bam duh ia ki iing ki riewkynthei, bad kiba duwai jlan ruh khnang ban tyllap; kine kin ioh diang ia ka jingshitom kaba kham khraw.

Ka riewkynthei kaba duk

(Mk 12 : 41-44)

21 Te haba u la khmied u la iohi ia ki-ba riewspah kiba noh ia ki jing-ainguh jong ki ha ka jingkynshew. ²U la iohi ruh ia kawei ka riewkynthei kaba duk, kaba noh hangta ar damli. ³U la ong te, Kaba shisha nga ong ha phi, ba kane ka riewkynthei kaba duk ka la noh kham bun ia kita baroh; ⁴naba kita baroh na ka jong kata kaba sah tam ia ki, ki la noh ha ki jingainguh U Blei, hynrei kane na ka jingkyrduh jong ka, ka la noh ia ka jingim baroh phar katba ka don.

U Jisu U iathuhlupa ia ka jingpynduh ia ka templ

(Mt 24 : 1-2; Mk 13 : 1-2)

⁵ Te mynba la don kiba iakren shaphang kata ka templ, kumno ba la pynitynnad ia ka da ki maw kiba bha bad da ki jingainguh ia U Blei, u la ong, ⁶la kine kiei kiei ruh kiba phi khmih, ki sngi kin jia ha kiba yn ym iehnoh hangne ia u maw halor u maw, ia uban ym pynhap noh.

Ka dak bad ki jingshah jynjar

(Mt 24 : 3-14; Mk 13 : 3-13)

⁷ Te ki la kylli ia u, ki da ong. Ko Nonghikai, hato lano kine kiei kiei ruh kin long? bad ka dak kaba kumno kan long haban sa long kine kiei kiei ruh? ⁸U la iathuh te, To sumar ba yn ym shukor ia phi: naba bun kin wan ha ka kyrteng jong nga ki da ong. Ma nga U Khrist, bad kata ka aiom ka la jan: wat leit bud nadien jong ki.⁹Te haba phin iohsngew shaphang ki thma bad **21 : 14-15 Lk. 12 : 11-12.**

ki jingkhinhwin, phi wat sheptieng; naba ka dei ia kine kiei kiei ruh ban jia shuwa, hynrei kata kaba kut kam long kumne kumne ruh.

¹⁰ Ynda kumta u la ong ha ki. Ka jaid bynriew kan ieng ialeh bad ka jaid bynriew, ka hima ruh bad ka hima, ¹¹ki jingkhynñiuh jumai kiba jur kin long ruh, bad ha shibun ki jaka ki nemsniew bad ki jingiaphthem ruh, bad kin long ruh kiei kiei bashyrkhei bad ki dak bakhraw ruh na bneng. ¹²Hynrei shuwa ia kine kiei kiei baroh, kin kem ia phi bad kin pynshitom ruh ia phi, ki da ai noh ia phi ha ki synagog bad ha ki iing byndi, ki da leit lam ruh ia phi ha khmat ki syiem bad ki nongsynshar, na ka bynta ka kyrteng jong nga. ¹³Hynrei kan pynjia lad ia phi ia kaban long ka jingiaphla. ¹⁴Namar kata to kut jingmut ha la ki dohnud ban ym puson lypa kumno ban iasaid da, ¹⁵naba ngan ai ha phi ka shyntur bad ka jingstad, ia kaba ki nongialeh jong phi baroh kein kin ym lah ban iasei nia kylliang, lane ban iasaid kylliang. ¹⁶Yn ai noh ruh ia phi wat da ki kmie ki kpa, bad da ki para, bad da ki kur, bad da ki lok: bad ia kiba na phi kin pyniap. ¹⁷Phin long ruh kiba la isih da ki briew baroh namar ka kyrteng jong nga. ¹⁸Hynrei iwei i shñiuh na ka khlieh jong phi in ym jah noh. ¹⁹Da ka jingiaineh mainot jong phi phin ri pynim ia la ki mynsiem.

U Jisu U iathuhlupa ia ka jingpynjot ia ka Jerusalem

(Mt 24 : 15-22; Mk 13 : 14-19)

²⁰ Hynrei haba phin iohi ia ka Jerusalem ba la ker tawiar ia ka da ki paidiapom, ynda kumta te phin tip ba kata ka jingpynduh ia ka ka la jan. ²¹Ynda kumta kita kiba ha Judia, to kin iaphet iap noh sha ki lum: bad kita kiba hapdeng jong ka, to kin iakynriah noh: bad kita kiba ha ki ri bri, to kin ym leit bsut

hapoh jong ka. ²²Naba kine ki long ki sngi ka jingpynshitom hok, ia kaban pyndep ia kiei kiei baroh ia kiba la thoh.

²³Hynrei kordit ia kita kiba la punkhun, bad ia kita kiba ai buin ha kita ki sngi! namar ka shipa kaba khraw kan long ha kata ka ri, bad ka jingbitar ha une u paidlang. ²⁴Kin kyllon ruh da ka syrti waitlam, bad yn ialam mraw ia ki sha ki kynja bynriew baroh; bad kan long ba la iuh top ia ka Jerusalem da ki Jentil, tadynda yn pyndep ia ka ia ki Jentil

Ka jingwan U Khun U Briew

(Mt 24 : 29-31; Mk 13 : 24-27)

25 Ki dak ruh kin long ha ka sngi bad ha u bnai bad ha ki khlur, bad ha ka khyndew ka jingjynjar jong ki jaid bynriew, ki da sngew lyngngoh namar ka jingkyrhuh ka duriaw bad ki jingat phyllung, ²⁶ki briew ki da iap ler da kaba sheptieng bad da kaba ap lyngngoh ia kita kiei kiei ruh kiban sa jia thred ha ka pyrthei: naba yn pynkhih ia ki bor jong ki bneng. ²⁷Ynda kumta te kin iohi ia U Khun u briew ba u da wan ha u lyoh, da ka bor bad ka burom bakhraw. ²⁸Te haba kine kiei kiei ruh ki sdang ban jia long, to khmied bad to mied ia la ki khlieh, naba ka jinglaitim jong phi ka la jan.

Ka jinghikai na u dieng dumbur

(Mt 24 : 32-35; Mk 13 : 28-31)

29 Te u la kren ka pharshi ha ki. To khmih thuh ia u dieng dumbur, bad ia ki kynja dieng baroh; ³⁰haba ki khie lung, phi iohi bad phi tip na lade ba ka lyiur mynta ka hajan. ³¹Kumjuh ruh ma phi, ynda phin iohi ba la jia kine kiei kiei ruh, to phin tip ba ka hima U Blei ka la jan. ³²Shisha nga ong ha phi, kane ka pateng bynriew kan ym leit noh tadynda yn pyndep ia kiei kiei baroh.

³³Ka bneng bad ka khyndew kin duh noh, hynrei ki ktien jong nga kin ym duh noh.

Ka jingkyntu ban long kiba sharai

34 Namar kata to sumar ia lade, ioh kumno kumno ba ki dohnud jong phi kin sngew khia da kaba bam lalot, bad da kaba buaid, bad da ki jingklusai pyrthei, bad ba kata ka sngi kan lap kyndit ia phi kum ka jingriam: ³⁵naba kumta kan ngat ha kita baroh kiba shong sah ha sla ka khyndew baroh. ³⁶Namar kata to sharai phi ha la ka sngi da kaba duwai, ba yn ioh nriew ia phi kaba bit ban lait noh na kine kiei kiei baroh kiban sa jia, bad ban ieng ha khmat U Khun u briew.

37 Bad mynsngi mynsngi u ju hikai ha ka templ, hynrei mynmiet mynmiet u ju mih noh, bad u sah miet ha u lum ia uba khot Olib. ³⁸Te ki paidbah baroh ki ju leit la dang shai byrngut ha u ha ka templ ia kaban iohsngew ia u.

Ka jingiasylla pyrshah ia U Jisu

(Mt 26 : 1-5, 14-16; Mk 14 : 1-2, 10-11; Jo 11 : 45-53)

22 Te ka jingkhawai niam u kpu bakhlem thiat ka la jan, ia kaba khot ka Niam ka jinglait. ²Te ki rangbah lyngdoh bad ki nongthoh ki la iawad dong kumno ba kin ioh ban pyniap noh ia u; naba ki la iasheptieng ia u paidlang.

3 Ynda kumta u Soitan u la leit bsut hapoh U Judas ia uba la sin Iskariot, uba long uwei na ki khadar ngut. ⁴Te haba u la leit noh, u la iasylla bad kita ki rangbah lyngdoh bad kita ki kapten, da kaba kumno un ioh ai noh ia u ha ki. ⁵Te ki la iakmen, bad ki la iakut ban ai sbai ha u. ⁶U ruh u la kohnguh, bad u la wad dong kaba bit ia kaban ai noh ia u ha ki ha kabym don u paidbah.

U Jisu U pynkhreh ban bam ia ka niam ka jinglait

(Mt 26 : 17-25; Mk 14 : 12-21; Io 13 : 21-30)

7 Ynda kumta la jia kata ka sngi u kpu bakhlem thiat, ha kaba la dei ban kñia ia ka niam ka jinglait. ⁸Te u la phah ia U Petros bad ia U Ioannis, u da ong. To khie leit iakhreh ia ngi ia ka niam ka jinglait, ba ngin ioh iabam. ⁹Te ki la kylli ia u, Hangno me mon ba ngin iakhreh? ¹⁰U la iathuh te ha ki, Ha khmih ynda phi la rung ha kato ka shnong, u briew un iakynduh bad phi, uba bah shi kum ka um : phin bud ia u sha kata ka iing sha kaba u rung. ¹¹bad phin ong ha u trai kata ka iing, U Nonghikai u kylli ia me, Hangno kata ka kamra ha kaba ngan iohbam ia ka niam ka jinglait lem bad ki synran jong nga? ¹²U te un pyni ha phi ia ka kamra haneng kaba khraw kaba la don ka jingbuh jingsat : hangta phin iakhreh. ¹³Kumta ki la ialeit, bad ki la shem kumba u la lah ong ha ki : bad ki la iakhreh ia kata ka niam ka jinglait.

14 Ynda kata ka por te ka la jia, u la shong shaniah, bad kita ki apostol lem bad u.

Ka Jingkhawai U Trai (Mt 26 : 26-30; Mk 14 : 22-26; 1 Kor 11 : 23-25)

15 U la ong te ha ki, Nga la kwah shikaddei eh ban bam ia kane ka niam ka jinglait lem bad phi, katba ngam pat shah. ¹⁶naba nga ong ha phi, ba ngan ym bam shuh na kane, tadynda yn pyndep ia ka ha ka hima U Blei. ¹⁷Te u la shim ia ka khuri, bad haba u la lah nguh de, u la ong, To shim ia kane bad to iasam hi paralok; ¹⁸naba nga ong ha phi, ba ngan ym dih shuh na u soh u dieng wain, tadynda kata

ka hima jong U Blei kan da wan. ¹⁹U la shim ruh ia u kpu, bad haba u la lah nguh de, u la kdiah ia u, bad u la ai ha ki u da ong. Une u long ka met jong nga ia kaba la ai noh na ka bynta jong phi: to phin leh ia kane ia kaban kynmaw ia nga. ²⁰Kumjuh ruh ia kata ka khuri, hadien kaba bamja miet u da ong. Kane ka khuri ka long kata ka jutang kaba thymmai da ka snam jong nga, ia kaba yn sa theh noh na ka bynta jong phi: ²¹pleng ha khmih, ka kti ka jong uta uba die noh ia nga. ka don lem bad nga halor kane ka miej: ²²te shisha U Khun u briew u leit noh, kumba la thmu lypa; hynrei kordit ia uta u briew da uba yn die noh ia u! ²³Ynda kumta ki la sdang ban iakylli paralok hi, hato dei uwei na ki uban sa leh ia kane.

Ka jingiasaid shaphang ka jinglong khraw

24 Te ka la mih ruh ka jingiasaid hapdeng jong ki, iano na ki yn ñiew uba kham khraw. ²⁵U la ong te ha ki, Ki syiem jong ki Jentil ki leh trai khlieh ia ki, bad ia kita kiba don bor halor jong ki la khot nongkambha. ²⁶Hynrei phi, phin ym long kumta: hynrei uta uba kham khraw hapdeng jong phi, ai ba un long kum uba kham poh; bad uta uba synshar, kum uta uba shakri. ²⁷Naba uno uba kham khraw, uta uba shong bam lane uta uba shakri? ym dei uta uba shong bam? hynrei nga nga long hapdeng jong phi kum uta uba shakri.

28 Phi long kita te kiba la iaisah lem bad nga ha ki jingtynduh jong nga. ²⁹Nga te nga kular skhem ha phi ia ka hima, kumba u Kpa jong nga u la ai ha nga, ³⁰ba phin ioh bam bad ioh dih ha ka miej jong nga ha kata ka hima jong nga, bad halor ki khet phin ioh shong bishar ia ki khadar ki jaid Israel.

22 : 20 Jer. 31 : 31-34. 22 : 21 Salm 41 : 9. 22 : 24 Mt. 18 : 1; Mk. 9 : 34; Lk. 9 : 46.

22 : 26 Mt. 23 : 11; Mk. 9 : 35. 22 : 25-26 Mt. 20 : 25-27; 10 : 42-44. 22 : 27 Io. 13 : 12-15.

22 : 30 Mt. 19 : 28.

U Jisu U iathuhlypa ba U Petros un len noh ia U

(Mt 26 : 31-35; Mk 14 : 27-31;

Io 13 : 36-38)

31 U Trai u la ong ruh. Ko Simon, Simon, ha khmih u Soitan u la pan ban ioh ia phi. ia kaban ioh tai ia phi kum ia u kew: ³²hynrei nga la duwai ma nga na ka bynta jong me, ba ka jingngeit jong me kan ym duh noh: ma me te ynda me la kylla bha pat to men pynskhem ia ki para jong me. ³³U te u la iathuh ha u. Ko Trai, nga la kloiban leit ryngkat bad me sha ka byndi, bad sha ka jingiap ruh. ³⁴U te u la iathuh. Nga ong ha me, ko Petros, u syiar un ym riew ha kane ka sngi tadynda men len laisien ba me ithuh ia nga.

Ka iarong, ka jingpan bad ka waitlam

35 Ynda kumta u la ong ha ki. Mynba nga la phah noh ia phi khlem ka jingpan bad ka iarong bad ki juti, phi la sngewkyrduh ei ei ruh ne em? ki te ki la iathuh, Ei ei ruh em. ³⁶Te u la ong ha ki, Hynrei mynta, jar uba don ka jingpan, to ai ba un rah, kumjuh ruh ia la ka iarong: bad jar ubym don ka waitlam, to ai ba un die noh ia la ka jainkup, bad ba un thied kawei; ³⁷naba nga ong ha phi. ba ka dei ban pyndep ha nga ia kane kaba la thoh: Bad la niew ia u lem bad ki nongpalat: naba don ka jingpyndep shisha ia kita kiei kiei ruh shaphang jong nga. ³⁸Ki te ki la ong. Ko Trai, ha khmih, artylli ki waitlam hangne. U te u la ong ha ki, Kcin noh!

U Jisu U duwai (Mt 26 : 36-46;

Mk 14 : 32-42)

39 Te u la mih noh, bad u la leit, kumba u ju leit, sha u lum Olib; te ki synran jong u ruh ki la bud ia u. ⁴⁰Haba u la lah poi te ha kata ka jaka, u la ong ha ki, To iaduwai ba phin ym hap ha ka jingpynshoi. ⁴¹Ynda kumta te u la

kynriah noh na ki, kat shisien pda maw; te haba u la dem la ki khohsiew, u la duwai, ⁴²u da ong. Ko Kpa, lada me mon to pynphai noh ia kane ka khuri na nga: hynrei ym ia ka mon jong nga, hynrei ia ka jong me, yn leh. ⁴³Hangta la mih paw ha u, u angel na bneng, u da pynshait ia u. ⁴⁴Te ba u don ha ka jingpisa mynsiem bajur, u la duwai kham shitrhem shibun eh: te ka syep jong u ka la long kum ki jingjaw ka snam kaba lang, ki da hap ha ka khyndew. ⁴⁵Te haba u la ieng na kata kaba duwai, u la wan ha ki synran jong u, bad u la shem ia ki ba ki da ioththiah na kaba sngewsih; ⁴⁶u la ong te ha ki, Balei ba phi ioththiah? to ieng joit iaduwai ruh, ioh ba phin hap ha ka jingpynshoi.

Kaba kem ia U Jisu (Mt 26 : 47-56;

Mk 14 : 43-50; Io 18 : 3-11)

47 Haba u dang kren te, ha khmih u paidbah, bad uta ia uba la khot Judas (uwe i na kita ki khadar ngut) u la ia id ha shuwa jong ki, bad u la wan hajan U Jisu ban doh ia u. ⁴⁸Hynrei U Jisu u la ong ha u, Ko Judas, da ka jingiadoh me die noh ia U Khun u briew? ⁴⁹Te haba kita kiba sawdong ia u ki la iohi ia kata kaban sa jia, ki la kylli ia u, Ko Trai, ngin pom ne em da ka waitlam? ⁵⁰Uwei te uba na ki u la pom ia u shakri jong u rangbah lyngdoh, bad u la mait noh ia ka shkor kamon jong u. ⁵¹U Jisu te u la iathuh bad u la ong. To shah haduh kane, bad haba u la ktah ia kata ka shkor jong u, u la pynkhiah ia u. ⁵²U Jisu u la ong te ha ki rangbah lyngdoh, bad ha ki rangbah ka templ, bad ha ki tymmen basan, kiba la wan kem ia u, Kum *ban kem* ia u nongtuh, phi la mih noh bad ki waitlam bad ki diengduh ruh? ⁵³Mynba nga la don lem bad phi ha la ka sngi ha ka templ, phim shym la kner satia ia la ki kti *ban kem* ia nga: hynrei kane ka long ka por jong phi,

bad ka bor jong ka jingdum.

U Petros u len noh ia U Jisu

(Mt 26 : 57-58, 69-75; Mk 14 : 53-54, 66-72; Io 18 : 12-18, 25-27)

54 Ynda ki la kem ia u, ki la ialam noh, bad ki la wallam ia u hapoh ka ung u rangbah lyngdoh. U Petros te u la bud na jngai. ⁵⁵Te ynda ki la sliew ding hapdeng ka phyllaw, bad ba ki la iashong lem. U Petros u la shong hapdeng jong ki. ⁵⁶Hynrei kawei ka shakri haba ka la iohi ia u ba u shong hajan kata ka ding, bad haba ka la khmih shain ia u, ka la ong. Une ruh u la long lem bad u. ⁵⁷Hynrei u la len, u da ong, Ko kynthei, ngam ithuh ia u. ⁵⁸Ynda la shibit te, uwei pat u la iohi ia u, bad u la ong, Me ruh me long uwei na ki. Hynrei U Petros u la iathuh. Briew, ngam long. ⁵⁹Sa kumba shi por pat, sa uwei u la kren skhem, u da ong, Da kaba shisha une ruh u la long lem bad u: naba u long u nong Galilaia. ⁶⁰Hynrei U Petros u la iathuh, Briew, ngam tip kaei ba me ong. Te kumne kumne ruh katba u dang kren, la riew u syiar. ⁶¹Te U Trai u la phai, bad u la khmih lieb ha U Petros. Bad U Petros u la kynmaw ia kata ka ktien ka jong U Trai, kumno ba u la ong ha u, Haba um pat riew u syiar ha kane ka sngi, men len ia nga lai sien. ⁶²Te U Petros u la mih noh shabar bad u la lynñiar kthang eh.

La leh bein bad sympat ia U Jisu

(Mt 27 : 67-68; Mk 14 : 65)

63 Kita ki briew te kiba iabat lem ia U Jisu, ki la leh bein ia u, bad ki la sympat ia u. ⁶⁴Haba ki la lah iatap matlah ruh ia u, ki la shoh ia u na ka khmat, bad ki la kylli ia u, ki da ong, To iathuh, uei uba la shoh ia me? ⁶⁵Bad shibun kiwei pat kiei kiei ki la kren pyrshah ia u, ki da kren bein ia u.

U Jisu ha khmat ka dorbar

(Mt 26 : 59-66; Mk 14 : 55-64;

Io 18 : 19-24)

66 Te tang shu mih ka sngi, la ialum lang ia ka jingiaseng ki tymmen basan jong u paidlang, bad rangbah lyngdoh, bad nongthoh de, bad ki la ialam ia u sha ka dorbar jong ki. ⁶⁷Ki da ong, Lada me long uta U Khrist, to iathuh ha ngi. Te u la iathuh ha ki, Lada ngan iathuh ha phi, phin ym ngeit satia: ⁶⁸bad lada ngan kylli ruh, phin ym iathuh satia ha nga, lane pyllait noh: ⁶⁹hynrei naduh mynta U Khun u briew un long uba shong sha kamon ka bor U Blei. ⁷⁰Te ki la iaong baroh, Haba kumta me long U Khun U Blei? U te u la iathuh ha ki, Phi ong ba nga long. ⁷¹Ki la iaong te, Ngi dang donkam sabut aiu pat? naba ngi hi ngi la iohsngew na ka shyn-tur jong u hi.

U Jisu ha khmat U Pilat

(Mt 27 : 1-2, 11-14; Mk 15 : 1-5;

Io 18 : 28-38)

23 Te haba ka jingiaseng jong ki baroh ka la ieng joit, ki la ialam noh ia u ha khmat U Pilat. ²Ki la sdang ruh ban mudui ia u, ki da ong, Ngi la shem ia une ba u da pynkiat ia u paidlang, bad ba u da khang ban ai khajna ha U Kaisar, u da ong ba u hi u long U Khrist U Syiem. ³Te U Pilat u la kylli ia u, u da ong, Me long ma me uta U Syiem ki Jiw? Te u la iathuh bad u la ong ha u, Me ong. ⁴Ynda kumta U Pilat u la ong ha kita ki rangbah lyngdoh bad ha kita ki paidbah, Ngam shem satia ka jingpalat ha une u briew. ⁵Hynrei ki te ki la kham iapyneh, ki da ia ong, U pynkhih ia u paidlang, u da hikai kylleng ka Judia baroh, da kaba sdang naduh Galilaia haduh hangne.

U Jisu ha khmat U Herod

6 Te haba U Pilat u la iohsngew ia kata, u la kylli la uta u briew u long ne

em u nong Galilaia. ⁷Haba u la tip ruh ba u long na ka jingsynshar U Herod. u la phah pateng ia u sha U Herod. uba don hi ruh ha Jerusalem ha kita ki sngi. ⁸U Herod te haba u la iohi ia U Jisu, u la kmen shikaddei eh; naba u la kwah la slem ban iohi ia u, namar ba u la iohsngew shibun kiei kiei ruh shaphang jong u, bad u la kyrmen ban iohi ia kano kano ka dak ba un leh. ⁹U la kylli te ia u da ki shibun ki ktien: hynrei um shym la iathuh ei ei ruh em ha u. ¹⁰Te kumta kita ki rangbah lyngdoh bad kita ki nongthoh ki la ieng. ki da mudui jam eh ia u. ¹¹Hynrei U Herod bad ki shipai jong u ki la leh bein ia u, bad ki la pyrthuh bein, bad haba ki la iapynkup ka jain batyngshain ha u, ki la phah noh pat ia u sha U Pilat. ¹²Te U Herod bad U Pilat ki la ialok noh ha kata hi ka sngi: naba mynshuwa ki la ju iashun paralok hi.

La aiti noh ia U Jisu ban sahnarphna

(Mt 27 : 15-26; Mk 15 : 6-15;

Io 18 : 39-19 : 16)

13 Te U Pilat u la khot lem ia ki rangbah lyngdoh, bad ia ki nongbishar, bad ia u paidlang, ¹⁴bad u la ong ha ki, Phi la wallam ia une u brielw ha nga, kum uba pynkiat ia u paidlang: ha khmih ruh, haba nga la tohkit ia u ha khmat jong phi, ngam shem satia ka jingpalat ha une u brielw shaphang kita kiei kiei ruh ba phi mudui ia u: ¹⁵lymne U Herod hi ruh, naba u la phah pat ia u sha ngi: ha khmih, um shym la leh ei ei ruh em kaba u dei ban iap: ¹⁶namar kata, ynda nga la sympat ia u, ngan pyllait noh. ¹⁷(Naba u la donkam ban pyllait noh ia uwei ha ki ha ka jingkhawai niam.)

18 Hynrei ki la iapyrta lang baroh, ki da iaong, To da shim duh noh ia une! bad da pyllait noh ha ngi ia U Barabbas! ¹⁹(Ia uba la buh ha ka byndi, namar

kawei ka jingkhiiwin ba la pynlong ha kata ka shnong, bad ka jingpyniap brielw.) ²⁰Namar kata U Pilat u la kren pat ha ki, ba u da mon ban pyllait noh ia U Jisu. ²¹Hynrei ki la iapyrta jam, ki da iaong, Sahnarphna, sahnarphna ia u! ²²Te u la ong ha ki ha kaba lai sien, Balei, une u brielw u la leh bymman aiu? ngam shym shem satia ha u ka daw ba u dei ban iap: namar kata ynda nga la sympat ia u, ngan pyllait noh. ²³Hynrei ki la iaiyneh da ki jingpyrta bajam, ba ki da pan ba yn sahnarphna ia u. Kumta ki jingpyrta jong ki, bad ki jong kita ki rangbah lyngdoh, ki la ialah. ²⁴Te U Pilat u la rai ba dei ban leh ia kaba ki pan. ²⁵Kumta u la pyllait noh ha ki ia uta ba la set ha ka byndi, namar ka jingkhiiwin bad ka jingpyniap brielw, ia uba ki la pan: hynrei ia U Jisu u la aiti noh ha ka mon jong ki.

Kaba sahnarphna ia U Jisu

(Mt 27 : 32-44; Mk 15 : 21-32;

Io 19 : 17-27)

26 Te katba ki dang ialam noh ia u, ki la iakem ia uwei U Simon u nong Kyrini, uba wan na ka ri bri, bad ki la iapynbah ha u ia ka diengphna, ban bah nadien U Jisu. ²⁷Te la bud ia u u paidbah babun ki brielw, bad ki kynthei kiba la lynñiar lympat ruh ia lade, bad ba la iam sngewsynei ia u. ²⁸Hynrei haba U Jisu u la phai sha ki, u la ong. Ko kynthei Jerusalem, wat iaiam phi namar jong nga, hynrei to iaiam namar ia lade, bad namar ki khun jong phi! ²⁹Naba, ha khmih, ki sngi kin wan ha kiba kin ong, Suk kiba lyngki, bad ki kpoh kibym ju kha, bad ki jymbuiñ kibym ju ai buiñ! ³⁰Ynda kumta kin sdang ban iapyrta ha ki lum bah, To hap ha ngi! bad ha ki lum rit, To tap ia ngi! ³¹Naba lada ki leh ia kine kiei kiei ruh ha u dieng bajyrngam, ia kaei yn leh ha uba tyrkhong?

32 Te la ialam lem bad u ar ngut kiwei pat ruh, ki nongkam sniew, ba yn pyniap ia ki. ³³Ynda ki la poi te ha kata ka jaka ia kaba ju khot Maloi khlich, hangta ki la sahnarphna ia u, bad ia kita ki nongkam sniew, ia uwei sha kamon, bad ia uwei sha kadiang de. ³⁴Te U Jisu u la ong, Ko Kpa, to map ia ki; naba kim tip kaei ba ki leh. Haba ki la iabynta ia ki jainkup jong u te, ki la iakhalai. ³⁵Uta u paidlang te u la ieng jngoh. Ki nongsynshar ruh de ki la iapynran bein ia la ki khmut, ki da iaong, la kiwei u la pynim; to un pynim ia lade, lada une u long U Khrist u jong U Blei, uba la jied jong u! ³⁶Bad ki shipai ruh ki la ialeh bein ia u, ki da iawan ha u, bad ki da iatyrwa ai kaba jew ha u. ³⁷bad ki da ong, Lada me long U Syiem jong ki Jiwi, to pynim ia lade. ³⁸La don te ka jingthoh shalor ba la thoh ha neng jong u, ha ki dak Grik, bad Roman, bad Hebru de, UNE U LONG U SYIEM JONG KI JIWI.

39 Uwei te na kita ki nongkam sniew ba la sdien u la kren bein ia u, u da ong, Mem long uta U Khrist? to pynim ia lade bad ia ngi de. ⁴⁰Hynrei uta uwei pat u la iathuh bad u la sneng ia u, u da ong, Mem sheptieng satia ia U Blei, naba me long hapoh kajuh ka jingpynrem? ⁴¹ma ngi shisha da kaba hok ruh: namar ngi ioh diang ia kaba dei na kiei kiei ruh ia kiba ngi la leh: hynrei une um shym la leh ei ei ruh em kabym dei. ⁴²U la ong te, Ko Jisu, to kynmaw ia nga ynda me poi ha ka hima jong me. ⁴³U Jisu te u la ong ha u, Shisha nga ong ha me, ha kane ka sngi men long lem bad nga ha ka paradais.

Ka jinglap U Jisu

(Mt 27 : 45-56; Mk 15 : 33-41;

Io 19 : 28-30)

44 Bad ka la long hamar kaba hyn-

riew baje, te ka jingdum ka la wan tap ia ka khyndew baroh haduh kaba khyndai baje. ⁴⁵Te la pyndum ia ka sngi, bad la pynkad ia ka jingkah jong ka templ na pdeng. ⁴⁶U Jisu te haba u la pyrta da ka ktien bajam, u la ong, Ko Kpa, ha ki kti jong me nga aiti ia la ka mynsiem: te haba u la ong ia kane, u la ai noh ia ka mynsiem. ⁴⁷Te haba u rangbah shispah u la iohi ia kaei ba la leh, u la iaroh ia U Blei, u da ong, Da shisha une u briew u la long uba hok. ⁴⁸Bad kita ki paidbah baroh kiba la iawan lang ban khmih ia kane, haba ki la iohi ia kiei kiei ruh ia kiba la leh, da kaba thab ia la ki shadem, ki la leit phai pat. ⁴⁹Baroh ruh ki para ba iaithuh jong u, bad ki kynthei kiba la lah iabud lem ia u na Galilaia, ki la iaieng na jngai, ki da khmih ia kine kiei kiei ruh.

Kaba tep ia U Jisu

(Mt 27 : 57-61; Mk 15 : 42-47;

Io 19 : 38-42)

50 Ha khmih ruh, u briew uba kyr- teng U Joseph, uba long u myntri, u briew uba bha bad bahok, ⁵¹une um shym la iakohnguh ia ka jingsylla bad ia ka jingleh jong ki, uba na Arimathaia, ka shnong jong ki Jiwi, uba u hi ruh u ju ap kyrmen ia ka hima ka jong U Blei; ⁵²une u la leit ha U Pilat bad u la pan ia ka met U Jisu. ⁵³Te haba u la pynhiar ia ka, u la sop spain ia ka da ka jain linen bani, bad u la buh ia ka ha ka jingtep ba la tih jlih ha u maw, ha kabym pat ju tep briew. ⁵⁴Te ka la long ka sngi ka jingpynkhreh, bad kan sa mih ka sabbaton. ⁵⁵Te kita ki kynthei ruh, kiba la iawan lem bad u na Galilaia, ki la iabud nadien, bad ki la iakhmih ia kata ka jingtep, bad kumno ba la buh ia ka met jong u. ⁵⁶Ynda ki la ialeit phai pat te, ki la iapynkhreh ia ki jingiwbihi bad ia ki jingsleh; hynrei ha ka sabbaton

23 : 34 Salm 22 : 18. 23 : 45 Ek. 26 : 31-33. 23 : 46 Salm 31 : 5. 23 : 49 Lk. 8 : 2-3.
23 : 56 Ek. 20 : 10; Dt. 5 : 14.

ki la shong sngi, katba kum ka hukum.

Ka jingmihpat U Jisu

(Mt 28 : 1-10; Mk 16 : 1-8;

Io 20 : 1-10)

24 Te ha ka sngi nyngkong ka taiew, haba kan sa shai byrngut, ki la leit sha kata ka jingtep, ki da rah ia ki jingiw-bih ia kiba ki la iapynkhreh. ²Bad ki la shem ba la pyntyllun noh ia u maw na kata ka jingtep. ³Haba ki la iabsut hapoh te, kim shym shem ia ka met jong U Jisu uba U Trai. ⁴Ka la jia te, haba ki dang iakhuslai shaphang kane, ha khmih ruh, ar ngut ki rangbah ki la ieng hajan jong ki ha ki jainkup baphyrnai lieh eh. ⁵Te katba ki la iasheptieng, bad ba ki la iapyndem la ki khmat sha khyndew, ki la ong ha ki, Balei phi wad ia uba im hapdeng kiba iap? ⁶um don hangne, hynrei u la mihpat : to iakynmaw kumno u la ong ha phi, mynba u dang don ha Galilaia, ⁷u da ong ba ka dei ban ai noh ia U Khun u briew ha ki kti ki briew kiba pop ban sahnarphna, bad ban mihpat ha kaba lai sngi. ⁸Kumta ki la iakynmaw ia ki ktien jong u. ⁹Te haba ki la ialeit phai pat na kata ka jingtep, ki la iathuh ia kine kiei kiei baroh ha ki khadwei ngut, bad ha kita kiwei pat baroh. ¹⁰Ki la long te Ka Mari ka nong Magdala, bad Ka Ioanna, bad Ka Mari ka kmie U Jakob : bad kiwei pat ki kynthei kiba don lem bad ki ki la iathuh ia kine kiei kiei ruh ha kita ki apostol. ¹¹Hynrei kine ktien ki long ha ki kum ka jingkren kai : bad kim ngeit ia ki. ¹²Hynrei U Petros u la ieng joit, bad u la phet sha kata ka jingtep : bad haba u la dem ban jngoh, u iohi ia kita ki jain linen bani ba la buh kyrpang : bad u la leit noh sha la iing da kaba sngewlyngngoh shaphang kata kaba la jia.

Ha ka lynti sha Emmaus

(Mk 16 : 12-13)

13 Ha khmih ruh ar ngut na ki ki

dang ialeit ha kata ka sngi sha ka nongrit, kaba kyrteng ka Emmaus, kaba jngai na Jerusalem kumba phra mail. ¹⁴Bad ki la iakren paralok hi shaphang kine kiei kiei baroh kiba la lah jia long. ¹⁵Ka la jia te, katba ki dang iakren bad ba ki iakylly jingmut paralok hi, ba U Jisu hi u la wan hajan, bad u la leit lem bad ki. ¹⁶Hynrei la pynthame ia ki khmat jong ki, kat ban ym ithuh ia u. ¹⁷Te u la ong ha ki, Kiba kumno kine ki jingong ia kiba phi iasyllok kylliang paralok hi, katba phi iaiaid? Te ki la ieng ki da matsngewsih. ¹⁸Te uwei na ki, uba kyrteng U Kleopas, u da iathuh u la ong ha u, Long tang ma me u nongwei ha Jerusalem, bad mem tip ia kiei kiei ruh kiba la jia ha ka ha kine ki sngi? ¹⁹U la ong te ha ki, Ia kiba kumno? Ki la iathuh te ha u, la kiei kiei shaphang U Jisu uba na Nasaret, uba la long U Nongiathuhlypa, uba khraw bor ha ka jingleh bad ha ka ktien ha khmat U Blei bad u paidlang baroh; ²⁰kumno ruh ba ki rangbah lyngdoh bad ki nong-synshar jong ngi ki la aiti noh ia u sha ka-ban rem ban iap bad ba ki la iasahnarphna ia u. ²¹Ngì hynrei ngi la iakyrmen ba long ma u u ban sa siewspah ia U Israel : nalar kine baroh ruh putet, kane ka sngi ka long ka sngi balai naduh ba la jia kine kiei kiei ruh. ²²Nalar kata ki kynthei ruh na ngi ki la iapynkyndit thred ia ngi, haba ki la don mynstep eh ha kata ka jingtep : ²³namar haba kim shem ia ka met jong u, ki la iawan ong te, ba ki la iohi ia ka jingithuhpaw ki angel, kiba la ong ba u im. ²⁴Te kiba na kita kiba la don lem bad ngi, ki la leit sha kata ka jingtep, bad ki la shem kumta, kumba kita ki kynthei ki la iathuh ruh : hynrei ia u kim shym la iohi kein. ²⁵Ynda kumta u la ong ha ki, Ah phi kiba mut bakla, bad ba shanti ka dohnud ia kaban ngeit ia kiei kiei baroh kiba ki nongiathuhlypa ki la iathuh! ²⁶ym long kaba la dei ia uba U

24 : 6-7 Mt. 16 : 21; 17 : 22-23; 20 : 18-19; Mk. 8 : 31; 9 : 31; 10 : 33-34; Lk. 9 : 22; 18 : 31-33.

Khrist ban shah ia kine kiei kiei ruh, bad ban leit bsut hapoh ka burom jong u? ²⁷Te haba u la sdang na U Moses, bad na ki nongiathuhlypa baroh, u la pynpaw ha ki ha ki jingthoh baroh ia kiei kiei ruh shaphang ia lade.

²⁸Ki la poi te hajan kata ka nongrit sha kaba ki leit : u te u la leh ia lade kum uban sa leit kham jngai. ²⁹Te ki la kyrpad ia u, ki da ong, To sah bad ngi : naba ka long janmiet, bad ka sngi ka la noh. Te u la leit hapoh ia kaban sah lem bad ki. ³⁰Ka la jia te haba u dang shong bam bad ki, haba u la shim ia u kpu, u la kyrkhu, bad u la kdiah, bad u la sam ha ki. ³¹Ynda kumta la pynpeit ia ki khmat jong ki, bad ki la ithuh ia u; u te u la jah noh jar na ki. ³²Te ki la iaong paralok hi, Ka dohnud jong ngi kam shym la pluh ha ngi, katba u la kren ha ngi ha kata ka lynti, bad katba u la plie wang ha ngi ia ki jingthoh? ³³Te ki la ieng joit ha kata kajuh ka por, bad ki la leit phai pat sha Jerusalem, bad ki la shem ia kita ki khadwei ngut, bad kita kiba don lem bad ki, ba ki la iaseng lang. ³⁴Ki da iaong, U Trai u la mihpat shisha, bad u la paw ha U Simon. ³⁵Ki ruh ki la iathuhkhana ia kiei kiei ruh ba la jia ha kata ka lynti, bad kumno la ithuh ia u da ki ha kaba kdiah ia u kpu.

U Jisu U mihpaw ha ki synran jong U

(Mt 28 : 16-20; Mk 16 : 14-18;

Lo 20 : 19-23; Kam 1 : 6-8)

³⁶Te katba ki dang iakren ia kine kiei kiei ruh, U Jisu hi u la ieng hapdeng jong ki, bad u la ong ha ki, Long ka jingsuk ia phi! ³⁷Hynrei ki la sngewshyrkhei bad ki la sheptieng, bad ki la tharai ba ki la iohi rngai. ³⁸U la kylli te ia ki, Balei phi iasngew tieng? bad namar balei ba ki jingmut artatien ki iamih ba ki dohnud jong phi? ³⁹To khmih ia ki kti jong nga bad ia ki kjat jong nga, ba dei ma nga hi; to tba ia nga, to khmih

24 : 49 Kam. 1 : 4. 24 : 50-51 Kam. 1 : 9-11.

ruh; naba ka mynsiem kam don ka doh bad ka shyieng, kumba phi iohi ia nga ba nga don. ⁴⁰Bad haba u la ong ia kane. u la pyni ha ki ia la ki kti bad ia la ki kjat. ⁴¹Te haba ki dang ialong kibym ngeit namar ka jingkmien, bad ba ki iasngew phylla, u la ong ha ki, Phi don ei ei hangne ban bam? ⁴²Ki la ai te ha u shi dkhoh ka dohkha ba la thang bad na ka rewngap. ⁴³Te haba u la shim u la bam ha khmat jong ki.

⁴⁴U la ong ruh ha ki. Kine ki long kita ki ktien ia kiba nga la kren ha phi, mynba nga dang don lem bad phi, ba ka dei ba yn pyndep ia kiei kiei baroh, ia kiba la thoh ha ka hukum U Moses bad ha ki nongiathuhlypa, bad ha ki salm de, shaphang jong nga. ⁴⁵Ynda kumta u la plie wang ia ka jingmut jong ki, ia kaban shemphang ia kita ki jingthoh. ⁴⁶U la ong ruh ha ki, Kumne la thoh ba ka la dei ia U Khrist ban shah, bad ban mihpat de na ki nongiap ha kaba lai ka sngi; ⁴⁷bad ba ha ka kyrteng jong u yn ialap ia ka jingkylla kaba mut bad ia kaba map ki pop hapdeng ki jaid bynriew baroh, da kaba sdang na Jerusalem : ⁴⁸phi ruh phi long ki sakhi ia kine kiei kiei. ⁴⁹Ha khmih ruh, nga phah ha phi ia kata ba la kular U Kpa jong nga : hynrei phi to iaishong ha ka nongbah Jerusalem, tadynda yn pynkup ia phi da ka bor na jrong.

La pdiang noh ia U Jisu sha bneng

(Mk 16 : 19-20; Kam 1 : 9-11)

⁵⁰Ynda kumta u la ialam noh habar ia ki haduh Bethania : haba u la rah ia la ki kti ruh, u la kyrkhu ia ki. ⁵¹Ka la jia ruh haba u dang kyrkhu ia ki, ba u la khlad noh na ki, ba la rah ruh ia u sha bneng. ⁵²Te haba ki la lah iamane ia u, ki la leit phai pat sha Jerusalem bad ka jingkmien kaba khraw. ⁵³Ki la don ruh khlem da pud ha ka templ, ki da iaroh bad ki da iakyrkhu ia U Blet. Amen.

U IOANNIS

U Ktien ka Jingim

1 Ha kaba mynnyngkong u la don U Ktien, bad uta U Ktien u la don bad U Blei, bad uta U Ktien u la long U Blei. 2Une u la don ha kaba mynnyngkong bad U Blei. 3Da u la long kiei kiei baroh: bad khlem ma u ym shym la long kaei kaei ruh kaba la long. 4Ha u la don ka jingim: bad kata ka jingim ka la long ka jingshai jong ki bried. 5Bad kata ka jingshai ka shai ha kaba dum: hynrei kata kaba dum kam pdiang ia ka.

6 La mih u bried, ba la phah da U Blei, uba kyrteng U Ioannis. 7Une u la mih noh ia kaban phla, ba un iohphla shaphang uta U Jingshai, ba baroh kin ioh ngeit da u. 8U hi um long uta U Jingshai, hynrei *u la mih noh* ba un ioh phla shaphang uta U Jingshai.

9 Uta u la long U Jingshai uba shisha, uban sa wan ha ka pyrtnei, uba pynshai ia ki bried baroh. 10U la long ha ka pyrtnei, bad ka pyrtnei ka la long da u, pynban ka pyrtnei kam shym la ithuh ia u. 11U la wan sha kiei kiei la ki jong, bad kita kiba dei la ki jong kim shym la pdiang ia u. 12Hynrei kat kiba la pdiang ia u, ha kito u la ai bor ban long ki khun U Blei, *kata* ha kita kiba ngeit ha ka kyrteng jong u: 13kiba la kha, ym na ka snam, lymne na ka mon ka doh, lymne na ka mon u bried, hynrei na U Blei.

14 Uta U Ktien te u la kynja doh, bad u la shong sah hapteng jong ngi: bad ngi la ioh khmih shain ia ka burom jong u, ka burom kaba da kat ka jong uba la kha marwei na U Kpa, ba la dap da ka jingaiei bad ka jingshisha. 15(U Ioannis u la phla shaphang jong U, bad u la pyrtu da ong, Une u long uta ia uba nga la ong, Uta uba wan nadien jong

nga u la jia long shuwa jong nga, naba u la shuwa ia nga.) 16Bad na ka jingdap jong u ngi baroh ngi la ioh pdiang, bad ka jingaiei kaba da kat ka jingaiei. 17Naba ia ka hukum la ai da U Moses: *hynrei* ka jingaiei bad ka jingshisha ki la wan da U Jisu Khrist. 18Ym don mano mano ruh ba la iohi ia U Blei mynno mynno ruh: uta U Khun ba la kha marwei, uba long ha ka shadem U Kpa, u hi u la pynpaw ia u.

Ka jingphla U Ioannis Nongpynbaptis

(Mt 3 : 1-12; Mk 1 : 1-8; Lk 3 : 1-18)

19 Kane te ka long ka jingphla U Ioannis, mynba ki Jiw ki la iaphah na Jerusalem ia ki lyngdoh bad ki Lebi ban kylli ia u, Me long uei? 20Te u la phla, bad um shym la len, bad u la phla, Nga ngam long uta U Khrist. 21Te ki ki la iakylli ia u. Kumno te? me long U Elias? U ong te, Ngam long, Me long uta u nongiathuhlypa? U la iathuh ruh, Em. 22Haba kumta ki la iaong ha u, Me long uei te? ba ngin ioh iathuh ha kita kiba la phah ia ngi. Kumno me ong shaphang ia lade? 23U la iathuh, Nga long ka ktien jong uba pyrtu ha ka ri khlaw, To phin pynbeit ia ka lynti U Trai, kumba ong U Isaiaha u nongiathuhlypa.

24 Kita te ia kiba la phah ki la long na ki Pharisai. 25Te ki la iakylli ia u, bad ki la iaong ha u, Hato balei ba me pynbaptis, haba me mem long uta U Khrist, lymne U Elias, lymne uta u nongiathuhlypa? 26U Ioannis u la iathuh ha ki u da ong, Nga nga pynbaptis da ka um: hynrei don uba ieng hapteng jong phi, ia uba phi phim ithuh; 27uta uba wan nadien jong nga, uba la jia long shuwa jong nga, uba nga ngam

long uba bit ba ngan ioh loit noh wat ia ka jingteh ka juti jong u. ²⁸Ia kine kiei kiei ruh la leh ha Bethania sha shiliang ka Jordan, ha kaba U Ioannis u pynbaptis.

U Khun langbrot jong U Blei

²⁹Ha kaba lashai U Ioannis u iohi ia U Jisu ba u wan ha u, bad u ong, Ha khmih, U Khun langbrot jong U Blei, uba kit noh ia ka pop ka jong ka pyrthei! ³⁰Dei une ba nga la ong shaphang jong u, U brieru u wan nadien jong nga, uba la jia long shuwa jong nga, naba u la shuwa ia nga. ³¹Nga te ngam pat shym la ithuh ia u; hynrei khnang ba yn pynpaw ia u ha Israel, namar kata kein nga la wan pynbaptis da ka um. ³²U Ioannis u la phla ruh u da ong, Nga la iohi ia U Mynsiem ba u hiar kum ka paro na bneng, bad u la sah halor jong u. ³³Nga te ngam pat shym la ithuh ia u, hynrei uta uba la phah ia nga ban pynbaptis da ka um, uta u la lah ong ha nga, Uta halor uba men iohi ia U Mynsiem ba u hiar bad ba u sah halor jong u, dei uta kein uba pynbaptis da U Mynsiem Bakhuid. ³⁴Te nga la iohi, bad nga la phla ba une u long U Khun U Blei.

Ki synran banyangkong U Jisu

³⁵Ha kaba lashai pat U Ioannis u dang ieng bad ar ngut na ki synran jong u; ³⁶te haba u la khmih shain ha U Jisu katba u iaid, u ong, Ha khmih, U Khun langbrot jong U Blei! ³⁷Kita ar ngut ki synran te ki la iohngew ia u ba u kren, bad ki la iabud ia U Jisu. ³⁸U Jisu te haba u la phai, bad u la iohi ia ki ba ki iabud, u ong ha ki, Phi iawad aiu! Ki te ki la iathuh ha u, Ko Rabbi (kaba long haba la batai, Ko Nonghikai), hangno me shong? ³⁹U ong ha ki, To ale, te phin sa iohi. Te ki la leit, bad ki la iohi hangno ba u shong, bad ki la iasah lem bad u ha kata ka angi: te ka la long

hamar kaba shiphew baje. ⁴⁰U Andriu u para U Simon Petros u la long uwei na kita ar ngut kiba la iohngew na U Ioannis, bad kiba la iabud ia u. ⁴¹Une u shem nyingkong ia u para jong u hi U Simon, bad u ong ha u, Ngi la shem ia U Messiah (kaba long haba la batai, U Khrist). ⁴²U la wallam ruh ia u ha U Jisu; U Jisu te haba u la khmih shain ia u, u la ong, Me long U Simon u khun U Jona? yn khot ia me U Kephas (kaba long haba la batai, U Maw).

U Jisu U khot ia U Philip bad ia U Nathanael

⁴³Ha kaba lashai U Jisu u la mon ban leit noh sha Galilaia; bad u shem ia U Philip, bad u ong ha u, To bud ia nga. ⁴⁴Te U Philip u la long na Bethsaida, na ka shnong U Andriu bad U Petros. ⁴⁵U Philip u shem ia U Nathanael, bad u ong ha u, Ngi la shem ia uta uba U Moses ha ka hukum, bad ki nongia-thuhlypa, ki la thoh shaphang jong u, ia U Jisu kein, u khun U Joseph, uba na Nasaret. ⁴⁶U Nathanael te u la ong ha u, Ka lah kaei kaei ruh kaba bha ban long na Nasaret? U Philip u iathuh ha u, To ale, to khmih ruh. ⁴⁷U Jisu u la iohi ia U Nathanael ba u wan ha u, te u ong shaphang jong u, Ha khmih u kynja Israel uba da shisha! ha ubym don kaba arsap. ⁴⁸U Nathanael u kylli ia u, Nangno me ithuh ia nga? U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u, Shuwa ba um pat khot U Philip ia me, mynba me la don hapoh uto u dieng dumbur, nga la iohi ia me. ⁴⁹U Nathanael u la iathuh bad u ong ha u, Ko Rabbi, me me long U Khun U Blei, me me long U Syiem jong U Israel! ⁵⁰U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u, Naba nga la ong ha me, Nga la iohi ia me hapoh uto u dieng dumbur, me ngeit? men iohi kein ia kiei kiei ruh kiba kham khraw ia kine. ⁵¹U ong ruh ha u, Shisha,

shisha nga ong ha phi, phin sa iohi ia ka bneng ba la plie, bad ia ki angel U Blei ba ki iakiew bad ki iahiar ha U Khun u briew.

Ka jingkhawai shongkurim ha Kana

2 Ha kaba lai ka sngi te la don ka jingkhawai shongkurim ha Kana Galilaia: bad ka kmie U Jisu ka la don hangta. ²La khot ruh ia U Jisu, bad ia ki synran jong u de, sha kata ka jingkhawai shongkurim. ³Te haba la lut ka wain, ka kmie U Jisu ka ong ha u, Kim don wain shuh. ⁴U Jisu u ong ha ka, Nga donkam aiu bad pha, ko ka briew? ka por jong nga kam pat poi. ⁵Ka kmie jong u ka ong ha ki shakri, la kaei kaei ruh kaba un ong ha phi, phin leh kein. ⁶Te la don hangta hynriew ki khra um kiba da ki maw ba la buh khnang ia ka niam jingpynkhuid jong ki Jiw, kiba ngiam uwei uwei kat ar ne lai mon. ⁷U Jisu u ong ha ki, To pyndap ia kita ki khra da ka um. Te ki la pyndap shoin ia ki. ⁸Ynda kumta u ong ha ki, To tong mynta, to rah ruh ha u nongsynshar ka jingkhawai. Te ki la wallam. ⁹Te ynda uta u nongsynshar ka jingkhawai u la mad ia kata ka um ba la pynlong wain, bad um tip nangno ka la long (hynrei kita ki shakri kiba la tong ia kata ka um ki la tip), uta u nongsynshar ka jingkhawai u la khot ia u nongleit kurim, bad u ong ha u, ¹⁰U briew baroh u ju buh ha khmat ia ka wain kaba bha nyngkong; bad ynda ki la iadih bha, sa ia kaba kham sniew; me pat me la tyngkai ia ka wain kaba bha haduh mynta. ¹¹Ia kane kaba nyngkong na ki kambah jong u, U Jisu u la leh ha Kana Galilaia, bad u la pynpaw ia la ka burom; te ki synran jong u ki la ngeit ha u.

12 Haden kane u la leit hiar sha Kapernam, ma u, bad ka kmie jong u, bad ki para jong u, bad ki synran jong u de; hynrei hangta kim shym la iashong bun sngi.

Ka jingpynkhuid la ka templ

(Mt 21 : 12-13; Mk 11 : 15-17; Lk 19 : 45-46)

13 Te ka niam ka jinglait jong ki Jiw ka la jan, bad U Jisu u la leit kiew sha Jerusalem. ¹⁴Bad u la shem ha ka templ ia kiba iadie ia ki masi bad ia ki langbrot, bad ia ki paro de, bad ia ki nongiapein sbai ba ki da shong. ¹⁵Te haba u la thaw ia u jingsympat na ki kynja jingteh, u la beh noh shabar ia ki baroh na ka templ, bad langbrot bad masi; bad u la theh pashait noh ia u sbai ki nongiapein, bad u la pynkylion ia ki miej jong ki; ¹⁶bad u la ong ha kita kiba iadie ia ki paro, To shim noh ia kine kiei kiei nangne; wat pynlong iing khaui ia ka iing U Kpa jong nga. ¹⁷Te ki synran jong u ki la iakynmaw ba don kaba la thoh: Ka jingsngew shitrhem ia ka iing jong me ka bam duh ia nga. ¹⁸Namar kata ki Jiw ki la iathuh bad ki la ong ha u, Ka dak aiu me pyni ha ngi haba me leh ia kine kiei kiei ruh? ¹⁹U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ki, Phin pynjot ia kane ka templ, te lai sngi ngan pynieng pat ia ka. ²⁰Ynda kumta kita ki Jiw ki la iaong, Sawphew hynriew snem shu dang tei ia kane ka templ, ma me te lai sngi men pynieng pat ia ka? ²¹U hynrei u kren shaphang ka templ ka met jong u. ²²Namar kata ynda la pynmihpat ia u na kiba iap, ki synran jong u ki la iakynmaw ba u la lah ong ia kane ha ki; te ki la ngeit ia ka jingthoh, bad ia kata ka ktien ia kaba la lah ong U Jisu.

U Jisu U ithuh ia ki baroh

23 Te katba u dang don ha Jerusalem ha kata ka jingkhawai niam ka jinglait, shibun ki la ngeit ha ka kyrteng jong u, ynda ki la iohi ia ki dak phylla jong u ia kiba u la leh. ²⁴Hynrei U Jisu um shym la shaniah ia lade ha ki, naba u hi u ithuh ia ki baroh; ²⁵bad um da donkam ba uno

uno ruh un phla shaphang u brieve : naba u hi u la tip kaei kaba la don ha u brieve.

U Jisu bad U Nikodimos

3 Te la don u brieve uba na ki Pharisi, uba kyrteng U Nikodimos, u nongsynshar jong ki Jiw : ²une u la wan ha U Jisu mynmiet, bad u la ong ha u, Ko Nonghikai, ngi tip ba me long u nonghikai uba la wan na U Blei, namar ym don uba lah ban leh ia kine ki kambah ia kiba me leh, lymda U Blei u long ryngkat bad u. ³U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u, Shisha, shisha nga ong ha me, lymda kha pat ia u brieve, um lah ban iohi ia ka hima U Blei. ⁴U Nikodimos u ong ha u, Kumno lah ban kha ia u brieve haba u la tymmen? u lah ban bsut pat sha ka kpoh ka kmie jong u, bad ban kha ia u? ⁵U Jisu u la iathuh, Shisha, shisha nga ong ha me, lymda kha ia u brieve na ka um bad na U Mynsiem, um lah ban leit hapoh ka hima U Blei : ⁶ia kaba la kha na ka jong ka doh ka long doh ; bad ia kaba la kha na ka jong U Mynsiem ka long mynsiem : ⁷wat sngew kyndit te ba nga la ong ha me, ba ka dei ban kha pat ia phi : ⁸ka lye ka beh kat sha kaba ka mon, bad me iohsngew ia ka jingsawa jong ka, hynrei mem tip nangno ka wan, lymne shano kan leit : kumta long u brieve baroh uba la kha na U Mynsiem. ⁹U Nikodimos u la iathuh bad u la ong ha u, Kumno kine kiei kiei ruh ki lah ban long? ¹⁰U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u, Me long u nonghikai jong U Israel, bad mem tip ia kine kiei kiei ruh? ¹¹Shisha, shisha nga ong ha me, ba ia kata kaba ngi iatip ngi iakren, bad ia kaba ngi la iohi ngi iaphla ; hynrei phim pdiang satia ia ka jingphla jong ngi. ¹²Lada nga la iathuh ha phi ia kiei kiei ruh kiba ha ka khyndew, bad phim ngeit, kumno phin ngeit lada nga iathuh ha phi ia kiei kiei ruh kiba ha bneng? ¹³Te ym don uba la leit kiew sha bneng, hynrei tang uta uba la wan hiar

3 : 14 Jk. 21 : 9. 3 : 24 Mt. 14 : 3 ; Mk. 6 : 17 ; Lk. 3 : 19-20.

na bneng, U Khun u brieve kein, uba don ha bneng. ¹⁴Kumba U Moses ruh u la kyntiew ia uta u bsein ha ka ri khlaw, kumta ruh ka dei ba yn kyntiew ia U Khun u brieve : ¹⁵ba uei uei ruh uba ngeit ha u, un ym jot shuh, hynrei un ioh ka jingim bymjukut.

¹⁶Naba U Blei u la ieit katta katta ia ka pyrthei katba u la aiti noh ia la U Khun ba la kha marwei, ba uei uei ruh uba ngeit ha u, un ym jot shuh, hynrei un ioh ka jingim bymjukut. ¹⁷Naba U Blei um shym la phah ia la U Khun sha ka pyrthei, ba un pynrem ia ka pyrthei, hynrei ba yn pynim ia ka pyrthei da u. ¹⁸Uta uba ngeit ha u yn ym pynrem ; hynrei uta ubym ngeit u la rem lypa, naba um shym la ngeit ha ka kyrteng U Khun U Blei ba la kha marwei. ¹⁹Kane te ka long kata ka jingpynrem, ba ka jingshai ka la wan ha ka pyrthei, bad ki brieve ki la iaieit kham tam ia ka jingdum ban ia kata ka jingshai ; naba ki la long bymman ki jingleh jong ki. ²⁰Naba u brieve baroh uba iaileh ia kaba sniew, u shun ia kata ka jingshai, bad um wan ha kata ka jingshai, ioh ba yn sneng pyrshah ia ki jingleh jong u. ²¹Hynrei uta uba iaileh ia kaba shisha, u wan ha kata ka jingshai ba yn ioh pynpaw ia ki jingleh jong u, ba ha U Blei la leh ia ki.

U Jisu bad U Ioannis Nongpynbaptis

²²Hadien kine kiei kiei ruh U Jisu u la leit bad ki synran jong u sha ka ri bri ka Judia ; hangta u la sah lem bad ki, bad u la pynbaptis. ²³Te U Ioannis ruh u dang pynbaptis ha Ainon, hajan ka Salim, naba la don hangta bun ki um : te ki la iawan, bad la pynbaptis ia ki ; ²⁴naba ym pat thep byndi ia U Ioannis.

²⁵Ynda kumta la mih ka jingiasaid na ki synran U Ioannis bad u Jiw, shaphang ka niam jingpynkhuid. ²⁶Te ki la iaieit ha U Ioannis, bad ki la iaong ha u, Ko Rabbi, uta uba la don lem bad me

sha shiliang ka Jordan, ia uba la phla babha ma me, ha khmih, uta u pynbaptis, bad baroh ki ialeit ha u. ²⁷U Ioannis u la iathuh bad u la ong, U briew um lah ban ioh diang ei ei ruh em lynda la ai ha u na bneng. ²⁸Phi hi ruh phi iaphla ia nga, ba nga la ong, Nga ngam long uta U Khrist, hynrei ba nga long uta ia uba la phah ha shuwa jong u. ²⁹U nongleit kurim u long uta uba ioh ia ka nongleit kurim : hynrei u lok jong u nongleit kurim, uba ieng bad uba iohngew ia u, u kmen shibun namar ka ktien uta u nongleit kurim : namar kata, kane ka jingkmien ka jong nga ka la biang. ³⁰Ka dei ia u ban man khraw, hynrei ia nga ban man rit.

Uta uba wan na bneng

31 Uta uba wan na jrong, u long halor baroh : uta uba long na ka jong ka khyndew, u long na ka jong ka khyndew, bad ia ka jong ka khyndew u kren : uta uba wan na bneng u long halor baroh : ³²te ia kaba u la iohi bad ba u la iohngew, ia kata u phla : hynrei ym don ba pdiang ia ka jingphla jong u. ³³Uta uba la pdiang ia ka jingphla jong u, u la pynskhem ba U Blei u long uba shisha. ³⁴Naba uta ia uba U Blei u la phah, u kren ia ki ktien jong U Blei : naba U Blei um ai ia U Mynsiem da ka jingthew. ³⁵U Kpa u icit ia U Khun, bad u la ai ia kiei kiei baroh ha ka kti jong u. ³⁶Uta uba ngeit ha U Khun, u don ka jingim bymjukut; uta te ubym kohnguh ia U Khun, un ym iohi ia ka jingim : hynrei ka jingbitar jong U Blei ka iaisah halor jong u.

U Jisu bad ka nong Samaria

4 Namar kata ynda U Trai u la tip ba ⁴ki Pharisi ki la iohngew ba U Jisu u pynlong bad ba u pynbaptis kham bun ki synran ban ia U Ioannis, ²(la U Jisu hi shisha um shym la pynbaptis, hynrei ki synran jong u) ³u la iehnoh ia ka Judia,

bad u la leit pat sha Galilaia. ⁴Te ka la dei ia u ban leit lyngba ia ka Samaria. ⁵U la poi namar kata sha ka shnong ha Samaria bakhot Sikhar, hajan kata ka khyndew ia kaba U Jakob u la ai ha U Joseph u khun jong u. ⁶Te hangta ka la don ka pukri U Jakob. U Jisu, namar kata, ba u la thait na kata ka jingleit, u la shong kumta halor kata ka pukri : te ka la long hamar kaba hynriew baje.

7 Kawei ka briew na Samaria ka la wan ban tong um : U Jisu u ong ha ka, To ai ha nga ban dih. ⁸(Naba ki synran jong u ki la lah leit noh sha kata ka shnong, ba kin ioh thied jingbam) ⁹Ynda kumta kata ka briew kaba long ka nong Samaria ka ong ha u, Kumno ma me u Jiw, me pan ban dih na nga, kaba long ka nong Samaria? naba ki Jiw kim ju ialok bad ki nong Samaria. ¹⁰U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ka, Lada pha la ithuh ia ka jingaiei ka jong U Blei, bad uei u long uta uba ong ha pha, To ai ha nga ban dih, pha hi phan da la pan na u kein, u te un da la ai ha pha ia ka um kaba im. ¹¹Kata ka briew te ka ong ha u, Ko Kynrad, mem don jingtong ei ei, kane ka pukri ruh ka long kaba jylliew; namar kata nangno me ioh kata ka um kaba im ? ¹²Hato me kham khraw ma me ban ia u kpa jong ngi U Jakob, uba la ai ha ngi ia kane ka pukri, bad u la dih hi ruh na ka, bad ki khun jong u, bad ki jingri jong u? ¹³U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ka, U briew baroh uba dih na kane ka um un sliang pat; ¹⁴hynrei uno uno ruh uban dih na kata ka um ia kaba nga ngan ai ha u, un ym sliang lano lano ruh; hynrei kata ka um ia kaba ngan ai ha u, kan long ha u ka pukri ka um kaba kyrsoi sha ka jingim bymjukut. ¹⁵Kata ka briew ka ong ha u, Ko Kynrad, to ai ha nga ia kane ka um, ba ngan ym sliang, lymne wan shane ban tong.

16 U Jisu u ong ha ka, To khie leit,

khot ia u tnga jong pha, bad to wan shane. ¹⁷Kata ka briew ka la iathuh bad ka la ong, Ngam don tnga. U Jisu u ong ha ka, pha la ong kaba dei, Ngam don tnga: ¹⁸naba san ngut ki tnga pha la ioh, bad uta uba pha don mynta ruh, um long u tnga jong pha: ia kane pha la kren kaba shisha. ¹⁹Kata ka briew ka ong ha u, Ko Kynrad, nga sngewthuh ba me long u nongiathuhlypa: ²⁰ki kpa jong ngi ki la iamañe Blei halor une hi u lum; phi te phi ong, ba ha Jerusalem ka long kata ka jaka ha kaba dei ban mane Blei. ²¹U Jisu u iathuh ha ka, Ko ka briew, to ngeit ia nga, ba ka por ka jia, haba phin ym iamane ia U Kpa halor une u lum, lymne ha Jerusalem. ²²Phi iamane Blei kat kum ia kaba phim tip; ngi iamane Blei kat kum ia kaba ngi tip; naba ka jingpynim ka long na ki Jiwi. ²³Hynrei ka por ka jia, bad ka long mynta kein, haba ki nongiamane Blei kiba shisha kin iamane ia U Kpa ha ka mynsiem bad ha kaba shisha; naba U Kpa ruh u wad ia kiba kum kita ban iamane ia u. ²⁴U Blei u long U Mynsiem, te ka dei ia kiba mane ia u, ban mane ha ka mynsiem bad ha kaba shisha. ²⁵Kata ka briew ka ong ha u, Nga tip ba U Messiah u wan (ia uba ki khot U Khrist), ynda la wan uta, un batai shai ha ngi ia kiei kiei baroh. ²⁶U Jisu u iathuh ha ka, Nga long *uta*, uba kren bad pha.

²⁷Hamar kane ki synran jong u ki la wan ruh; te ki la iasngewkyndit ba u la iakren bad ka kynthei; pynban ym don ba kylli, Kaei me wad? lane, Balei me iakren bad ka? ²⁸Ynda kumta kata ka briew ka la iehnoh ia la u khiew um, bad ka la leit noh sha kata ka shnong, bad ka ong ha ki rangbah, ²⁹To ale, to khmih ia u briew uba la iathuh ha nga ia kiei kiei baroh kat kiba nga la leh: une u long ne em uta U Khrist? ³⁰Namar kata ki la iamih noh na kata ka shnong, bad ki la iawan ha u.

³¹Hamar pdeng kata te, ki synran

ki la iakyrpad ia u, ki da ong, Ko Rabbi, to bam. ³²Hynrei u la ong ha ki, Nga nga don ka jingbam ban bam, ia kaba phi phim tip. ³³Namar kata ki synran ki la iaong paralok hi, Don mano mano ba la wallam ei ei ha u ban bam? ³⁴U Jisu u ong ha ki, Ka jingbam jong nga long ba ngan ioh leh ia ka mon ka jong uta uba la phah ia nga, bad ba ngan ioh pyndep ia ka kam jong u. ³⁵Phi phim ong, ba sa saw bnai, kan long ka aiom ot? Ha khmih nga ong ha phi, To khmied ia la ki khmat, to jingoh ia ki lyngkha: naba ki la byrlieh lypa ia ka aiom ot! ³⁶Uta uba ot te u ioh diang ia ka bainong, bad u lum soh ia ka jingim bymjukut, ba uta uba bet ruh un ioh iakmen lem bad uta uba ot. ³⁷Naba ha kane kata ka ktien ka long kaba shisha, U long uwei uta uba bet, uwei pat ruh uta uba ot. ³⁸Nga nga la phah noh ia phi ban ot ia kata kaba phi phim shym la trei minot; kiwei pat ki la la iatrei minot, phi pynban phi la ioh beut sha ka jingtrei minot jong ki.

³⁹Te shibun na ki nong Samaria na kata ka shnong ki la ngeit ha u namar ka jingong jong kata ka briew kaba la ong skhem, U la iathuh ha nga ia kiei kiei baroh kat kiba nga la leh. ⁴⁰Namar kata, mynba kita ki nong Samaria ki la iawan ha u, ki la iakyrpad ia u ban iaisah bad ki; te u la sah hangta ar sngi. ⁴¹Te kham bun shuh shuh ki la ngeit namar ka ktien jong u hi; ⁴²ha kata ka briew te ki la iaong, Mynta ngi ngeit, ym namar kata ka jingong jong pha shuh; naba ngi la iohsngew ma ngi hi *ia u*, bad ngi iatip ba une u long shisha U Khrist U Nongpynim jong ka pyrthei.

U Jisu U pynkhliah ia u khm u Rangbah Sylem

⁴³Te hadien kita ki ar sngi u la mih noh nangta sha Galilaia. ⁴⁴Namar U Jisu u la phla hi, ba u nongiathuhlypa um ioh ia ka burom ha ka ri jong u hi. ⁴⁵Te

ynda u la poi sha Galilaia, kita ki nong Galilaia ki la pdiang sngewbha ia u, haba ki la iohi ia kiei kiei baroh ia kiba u la leh ha Jerusalem ha kata ka jingkhawai niam : namar ki ruh ki la leit sha kata ka jingkhawai niam.

46 Kumta U Jisu u la leit pat sha Kana Galilaia, ha kaba u la lah pynlong wain ia ka um. La don te uwei u rangbah syiem, uba u khun jong u u la pang ha Kapernam. 47Une, haba u la iohsngew ba U Jisu u la wan na Judia sha Galilaia, u la leit ha u, bad u la kypad ia u ban wan hiar bad ban pynkhiah ia u khun jong u, naba u ban sa iap. 48Ynda kumta U Jisu u la ong ha u, Lynda phin iohi ia ki dak bad ia ki kam phylla, phin ym ngeit satia. 49Uta u rangbah syiem u ong ha u, Ko Kynrad, to iawan hiar katba im pat iap noh i khun jong nga. 50U Jisu u la iathuh ha u, To khie leit noh; u khun jong me u la im. Uta u briel u la ngeit ia kata ka ktien kaba U Jisu u la ong ha u, bad u la leit noh, 51Hangta te haba u dang leit hiar, ki shakri jong u ki la iawan tan ia u, bad ki la ong, U khun jong me u la im. 52Ynda kumta u la kylli na ki ia ka por ha kaba u la sngew kham koit. Te ki la iathuh ha u, Mynhynnin, ha kaba hynfiew baje, ka khieshoh ka la iehnoh dak ia u. 53Kumta uta u kpa u la tip ba *ka la long* ha kata ka por hi, ha kaba U Jisu u la ong ha u, U Khun jong me u la im : te u hi u la ngeit, bad ka iing jong u baroh kawei. 54Ia kane pat ka kambah kaba ar U Jisu u la leh, hadien ba u la wan na Judia sha Galilaia.

Ka jingpynkhiah ha ka pung sum

5 Haden kine kiei kiei ruh la long ka jingkhawai niam jong ki Jiw; te U Jisu u la leit kiew sha Jerusalem.

2 Te don ha Jerusalem ka pung sum hajan *ka khyrdop* langbrot, ia kaba la khot ha ka ktien Hebru, Bethesda, kaba don san tylli ki baranda. 3Ha kine la ju

thiah bun bah kiba pang, kiba matlah, kiba dkoh, kiba pang iap shiliang, ba ki da ia ap ia ka jingkhiah jong kata ka um. 4Namar u angel haba dei u la ju leit hiar ha kata ka pung sum, bad u la ju pynkhiah ia ka um : ynda kumta jar uba la leit hiar nyngkong hadien ka jingkhiah jong kata ka um, u la ioh khiah noh na kano kano ruh ka jingpang kaba u la ju don. 5Te la don hangta uwei u briel, uba la don ka jingpang laiphew phra snem. 6U Jisu haba u la iohi ia une ba u thiah, bad u la tip ba u la long kumta la slem eh, u kylli ia u, Me kwah ban khiah? 7Uta uba pang u la iathuh ha u, Ko Kynrad, ngam don briel uban buh ia nga ha kata ka pung sum haba la pynkhiah ia ka um; hynrei katba nga dang wan, uwei pat u leit hiar ha shuwa jong nga. 8U Jisu u ong ha u, To ieng, rah ia la ka jingthiah, to ia id ruh. 9Te kumne kumne ruh uta u briel u la khiah; bad u la rah ia la ka jingthiah, bad u la ia id. Te ka la long ka sabbaton ha kata ka sngi. 10Namar kata ki Jiw ki la iaong ha uta uba la ioh khiah, Ka long ka sabbaton : kabym dei ia me ban rah ia la ka jingthiah. 11U te u la iathuh ha ki, Uta uba la pynkhiah ia nga, uta u la ong kein ha nga, To rah ia la ka jingthiah, to ia id ruh. 12Te ki la iakylli ia u, Uei uta u briel uba la ong ha me, To rah ia la ka jingthiah, to ia id ruh? 13Hynrei uta uba la ioh khiah um shym la ithuh uei u long : naba U Jisu u la lah kynriah noh na u paidbah uba ha kata ka jaka, 14Haden kata U Jisu u shem ia u ha ka templ, bad u la ong ha u, Ha khmih, la pynkhiah ia me : wat leh pop shuh, ioh kan jia ha me kaci kaci ruh kaba kham sniew. 15Uta u briel u la leit noh, bad u la iathuh ha kita ki Jiw, ba u long U Jisu uba la pynkhiah ia u. 16Namar kata te kita ki Jiw ki la ialeh bein ia U Jisu, bad ki la iawad dong ia kaban pyniap noh ia u, naba u la leh ia kine kiei kiei

ruh ha ka sabbaton. ¹⁷Hynrei U Jisu u la iathuh ha ki, U Kpa jong nga u trei haduh mynta, nga ruh nga trei. ¹⁸Namar kata te kita ki Jiw ki la nang iawad dong ia kaban pyniap noh ia u, ym tang naba u la pynkhein ia ka sabbaton, hynrei ba u la ong ruh ba U Blei u long U Kpa jong u hi, u da leh ia lade marryngkat bad U Blei.

Ka Iktiar U Jisu

¹⁹Ynda kumta U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ki, Shisha, shisha nga ong ha phi, U Khun um lah ban leh ei ei ruh em na lade, hynrei tang ia kaba u iohi ba U Kpa u leh: namar ia kiei kiei ruh kiba u leh ma u, ia kita ruh uta U Khun kumjuh u leh. ²⁰Namar U Kpa u iei ia U Khun, bad u pyni ha u ia kiei kiei baroh kiba u hi u leh: bad un pyni ha u ia ki jingleh kiba kham khraw ia kine, ba phi phin sngewkyndit. ²¹Namar kumba uta U Kpa u pynmih ia kiba iap bad u pynim ia ki, kumta ruh U Khun u pynim ia kiba u mon. ²²Namar U Kpa um bishar iano iano ruh, hynrei u la ai ia ka jingbishar baroh ha U Khun: ²³ba baroh kin burom ia U Khun kumjuh kumba ki burom ia U Kpa. Uta ubym burom ia U Khun, um burom ia U Kpa uba la phah ia u. ²⁴Shisha, shisha nga ong ha phi, ba uta uba iohsngew ia ka ktien jong nga, bad uba ngeit ha uta uba la phah ia nga, u don ka jingim bymjukut; bad un ym wan hap sha ka jingpynrem, hynrei u la lait shiliang na ka jingiap sha ka jingim.

²⁵Shisha, shisha nga ong ha phi, ba ka por ka jia, bad ka long mynta kein, haba kiba iap kin iohsngew ia ka jingpyrta ka jong U Khun U Blei: te kita kiba iohsngew kin ioh im. ²⁶Namar kumba U Kpa u don ka jingim ha lade, kumta u la ai ha U Khun ruh ban ioh ka jingim ha lade: ²⁷bad u la ai ruh ha u ka bor ia kaban bishar, naba u long U

Khun u briew. ²⁸Wat sngew kyndit ia kane: naba ka por ka jia, ha kaba kita baroh kiba ha ki jingtep kin iohsngew ia ka jingpyrta jong u, ²⁹bad kin iamih noh: kiba la leh babha, sha ka jingmihpat ka jingim: hynrei kiba la leh bymman sha ka jingmihpat ka jingpynrem.

Ka jingphla kaba shisha

³⁰Nga ngam lah ban leh ei ei ruh em na lade hi; kumba nga iohsngew, nga bishar: bad kata ka jingbishar jong nga ka long kaba hok: naba ngam wad ia ka mon ka jong nga hi, hynrei ia ka mon U Kpa uba la phah ia nga. ³¹Lada nga nga phla shaphang ia lade, ka jingphla jong nga kam long kaba shisha. ³²Don uwei pat uba phla shaphang jong nga bad nga tip ba kata ka jingphla ia kaba u phla shaphang jong nga ka long kaba shisha. ³³Phi hi phi la phah ha U Ioannis, bad u ruh u la phla ia kata kaba shisha. ³⁴Hynrei nga ngam pdiang ia ka jingphla na u briew; hynrei nga ong ia kine kiei kiei ruh ba phin ioh lait im. ³⁵Uta u la long ka sharak ba la thang bad batyngshain; phi te phi la iasngewbha ban iashad kmen tang shibit arbit ha ka jingshai jong u. ³⁶Hynrei ma nga, nga don ka jingphla kaba kham khraw ia ka jong U Ioannis; namar kita ki jingleh ia kiba U Kpa u la aiti ha nga ba ngan ioh pyndep ia ki, kita kijuh hi ki jingleh kiba nga leh ki iaphla shaphang jong nga, ba uta U Kpa u la phah ia nga. ³⁷Uta U Kpa hi ruh uba la phah ia nga, u la phla ia nga. Hynrei phim shym la iohsngew ia ka ktien jong u mynno mynno ruh, lymne iohi ia ka dur jong u. ³⁸Bad phim don ka ktien jong u baiaisah ha phi: naba ia uba la phah ma u, ha uta phi phim ngeit. ³⁹Phi iit bha ia ki jingthoh, naba ha ki phi mut ba phi ioh ka jingim bymjukut; kita ruh ki long kiba iaphla ia nga. ⁴⁰Pynban phim mon ban wan ha nga, ba phin ioh ka jingim. ⁴¹Ngam

pdiang ia ka burom na ki brierw. ⁴²Hynrei nga ithuh ia phi, ba phim don ka jingieit U Blei ha lade. ⁴³Nga nga la wan ha ka kyrteng U Kpa jong nga, hynrei phim pdiang ia nga : lada uwei pat un wan ha ka kyrteng la ka jong hi, ia uta phin pdiang. ⁴⁴Kumno phi lah ban ngeit, phi kiba iakhmih burom paralok hi, bad phim iawad ia kata ka burom kaba na U Blei uba tang ma u hi? ⁴⁵Wat mut ba nga ngan mudui ia phi ha uta U Kpa : don uba mudui ia phi, U Moses hi, ha uba phi iakyrmen. ⁴⁶Namar lada phi la ngeit ha U Moses, phin da ngeit ha nga ruh; namar uta u la thoh shaphang jong nga. ⁴⁷Hynrei lada phim ngeit ia kita ki jingthoh jong u, kumno phin ngeit ia kita ki ktien jong nga?

Kaba bas ia ki san hajar

(Mt 14 : 13-21; Mk 6 : 30-44;

Lk 9 : 10-17)

6 Hadien kine kiei kiei ruh U Jisu u la leit noh sha shiliang ka duriaw Galilaia, kaba long ka duriaw Tiberias ruh. ²Bad u paidbah babun u la bud ia u, naba ki la iohi ia ki kambah kiba u la leh ha kiba pang. ³Te U Jisu u la leit kiew sha u lum, bad hangta u la shong lem bad ki synran jong u. ⁴Te ka niam ka jinglait, ka jingkhawai niam jong ki Jiw, ka la jan. ⁵Haba U Jisu te u la khmied ia la ki khmat, bad ba u la iohi ba u paidbah babun u wan ha u, u ong ha U Philip, Nangno ngin iathied kpu ba kine kin iabam? ⁶Ia kane te u la ong ban tynjuh ia u, namar u la tip hi ia kaci ba un sa leh. ⁷U Philip u la iathuh ha u, Arspah suka u kpu un ym dap ia ki, ba kin iaioh wat mar mar khyndiat. ⁸Uwei na ki synran jong u, U Andriw u para U Simon Petros, u ong ha u, ⁹Don uwei u khynnah hangne uba don san tylli ki kpu barli, bad ar tylli ki dohkha : hynrei kita ki long aiu hapdeng katne katne? ¹⁰Te U Jisu u la ong, To pynshong shaniah ia ki brierw. Bad la

don shibun u phlang ha kata ka jaka. Kumta kita ki brierw ki la iashong shaniah, ha ka jingkhain kumba san hajar, ¹¹Te U Jisu u la shim ia kita ki kpu, bad ynda u la lah ngu, u la sam ha ki synran, kita ki synran de ha kita kiba shong; kumjuh ruh ia kita ki dohkha, katba ki iamon. ¹²Ynda ki la kdang, u ong ha ki synran jong u, To iakhar ia kiba lwet kiba sah tam, ban ym lehnohei ei ei ruh. ¹³Namar kata ki la iakhar, bad ki la iapyndap khadar tukri kaba lwet na kita ki san tylli ki kpu barli, kiba la sah tam ha kita kiba la lah iabam. ¹⁴Ynda kita ki brierw ki la iohi ia kata ka kambah ia kaba U Jisu u la leh, ki la iaong, Une u long shisha uta u nongiathuhlpya uban sa wan ha ka pyrthei.

¹⁵Namar kata haba U Jisu u la tip ba kin sa wan thung syiem ia u da ka bor, u la kynriah noh pat sha uta u lum marwei hi.

U Jisu U laid halor ka duriaw

(Mt 14 : 22-33; Mk 6 : 45-52)

¹⁶Te haba la janmiet, ki synran jong u ki la ialeit hiar sha ka duriaw. ¹⁷Haba ki la iakiew ha ka lieng, ki ialeit sha shiliang kata ka duriaw sha Kapernam. Te ka la lah dum, bad U Jisu um pat shym wan ha ki. ¹⁸Bad ia kata ka duriaw la pynkhih, da kaba beh ka lyer bah. ¹⁹Ynda ki la iaking kumba lai ne saw mail, ki iohi ia U Jisu ba u laid halor ka duriaw, bad ba u nang wan hajan kata ka lieng : te ki la iasheptieng. ²⁰Hynrei u ong ha ki, Dei ma nga : to wat sheptieng. ²¹Te kumta ki la iapdiang ngewbha ia u sha kata ka lieng : kumne kumne ruh kata ka lieng ka la poi ha kata ka jaka sha kaba ki la iathew leit.

Ki brierw ki lawad la U Jisu

²²Ha kaba lashai uta u paidbah uba la ieng sha shiliang kata ka duriaw, haba u la iohi bym shym don kawei pat ka lieng hangta, hynrei tang kata kawei

ha kaba ki synran jong u ki la ialeit kiew, bad ba U Jisu um shym la leit lem bad ki synran jong u ha kata ka lieng, hynrei ki synran jong u ki la leit noh kyrpang hi; ²³hynrei la poi kiwei pat ki lieng na Tiberias hajan kata ka jaka ha kaba ki la iabam ia uta u kpu, hadien ba U Trai u la lah nguh; ²⁴namar kata ynda uta u paidbah u la iohi ba U Jisu um don hangta, lymne ki synran jong u, ki ruh ki la ialeit kiew sha ki lieng, bad ki la poi sha Kapernam, ba ki da iawad ia U Jisu.

**U Jisu U pyni ia lade ba U long
U Kpa ka jingim**

²⁵Te haba ki la shem ia u sha shiliang kata ka duriaw, ki la iakylli ia u, Ko Rabbi, mynno me la poi shane? ²⁶U Jisu u la iathuh ha ki, bad u la ong, Shisha, shisha nga ong ha phi, phi wad ia nga, ym naba phi la iohi ia ki kambah, hynrei naba phi la iabam na kita ki kpu, bad phi la kdang. ²⁷Wat trei minot ban ioh ia kata ka jingbam kaban jot noh, hynrei ia kata ka jingbam kaba iaisah sha ka jingim bymjukut, ia kaba U Khun u briew un ai ha phi: namar ia une, uta U Kpa, U Blei hi, u la pynskhem. ²⁸Ynda kumta ki la iakylli ha u, Kaei ngin leh, ba ngin ioh minot ia ki jingleh jong U Blei? ²⁹U Jisu u la iathuh te u la ong ha ki, Kane ka long kata ka jingleh jong U Blei, ba phin ngeit ha uta ia uba u la phah. ³⁰Namar kata ki la iakylli ia u, Kaei ka dak phylla ba me leh te, ba ngin iohi bad ba ngin ioh ngeit ha me? kaei kaba me leh? ³¹Ki kpa jong ngi ki la iabam ia kata ka manna ha ka ri khlaw; kumba la thoh: U kpu na bneng u la ai ha ki ban bam. ³²Ynda kumta U Jisu u la ong ha ki, Shisha, shisha nga ong ha phi, ym dei U Moses uba la ai ha phi ia uta u kpu na bneng; hynrei U Kpa jong nga u ai ha phi ia uta u kpu uba shisha na bneng:

³³namar u kpu u jong U Blei u long uta uba wan hiar na bneng, bad uba ai ka jingim ha ka pyrthei. ³⁴Namar kata ki la iaong ha u, Ko Trai, to ai ia ngi ha la ka sngi ia une u kpu.

³⁵Te U Jisu u la iathuh ha ki, Nga nga long uta u kpu jong ka jingim; jar uba wan ha nga un ym thngan, bad jar uba ngeit ha nga un ym sliang lano lano ruh. ³⁶Hynrei nga la ong ha phi, ba la phi la iohi ia nga, pynban phim ngeit. ³⁷Baroh ba uta U Kpa u ai ha nga, kin wan ha nga: uta te uba wan ha nga, da lei lei ngan ym kyntait noh shabar. ³⁸Naba nga la wan hiar na bneng, ym ba ngan ioh leh ia ka mon ka jong nga hi, hynrei ia ka mon ka jong uta uba la phah ia nga. ³⁹Kane te ka long kata ka mon jong U Kpa uba la phah ia nga, ba baroh ia kaba u la ai ha nga, ngan ym ai ban duh noh ei ei ruh na ka, hynrei ba ngan ioh pynmihpat ia ka ha ka sngi kaba khadduh. ⁴⁰Namar kane ka long ka mon U Kpa jong nga, ba u briew baroh uba iohi ia U Khun bad uba ngeit ha u, un ioh ka jingim bymjukut, bad ba ngan pynmihpat ia u ha ka sngi kaba khadduh.

⁴¹Ynda kumta kita ki Jiw ki la iakren khñium shaphang jong u, naba u la ong, Nga long uta u kpu uba la wan hiar na bneng. ⁴²Ki la iaong te, Ym long une U Jisu, u khun U Joseph, ia u kpa bad ia ka kmie jong u ngi ithuh? hato kumno te ba ong une, Nga la wan hiar na bneng? ⁴³Namar kata U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ki, Wat iakren khñium paralok hi. ⁴⁴Ym don uba lah ban wan ha nga, lymda U Kpa uba la phah ia nga un da pynwan ia u: bad nga ngan pynmihpat ia u ha ka sngi kaba khadduh. ⁴⁵La thoh ha ki nongia-thuhlypa: Baroh ruh kin ialong ia kiba la ioh hikai na U Blei. U briew baroh uba la iohsngew na U Kpa, bad uba la ioh nang, u wan ha nga. ⁴⁶Ym namar ba

uno uno ruh u la iohi ia U Kpa, hynrei tang uta, uba long na U Blei, uta kein u la iohi ia U Kpa. ⁴⁷Shisha, shisha nga ong ha phi, Jar uba ngeit ha nga u don ka jingim bymjukut. ⁴⁸Nga nga long u kpu jong ka jingim. ⁴⁹Ki kpa jong phi ki la iabam ia kata ka manna ha ka ri khlaw, bad ki la iap noh; ⁵⁰Une u long uta u kpu uba wan hiar na bneng, ba uno uno ruh un ioh bam na u, bad un ym iap noh kein ⁵¹Nga nga long uta u kpu uba pynim, uba la wan hiar na bneng; lada uno uno ruh un ioh bam na une u kpu, un ioh im bymjukut: bad uta u kpu de, ia uba nga ngan ai, u long ka doh jong nga, ia kaba nga ngan ai na ka bynta ka jingim jong ka pyrthei.

⁵²Namar kata kita ki Jiw ki la iasaid eh paralok hi, ki iaong, Kumno une u lah ban ai ha ngi ia ka doh jong u ban bam? ⁵³Namar kata U Jisu u la iathuh ha ki, Shisha, shisha nga ong ha phi, lymda phi bam ia ka doh jong U Khun u brieve bad ba phi dih ia ka snam jong u, phim don ka jingim ha lade. ⁵⁴Uno uno ruh uba bam ia ka doh jong nga bad ba dih ia ka snam jong nga, u don ka jingim bymjukut: bad nga ngan pynmihpat ia u tra ka sngi kaba khadduh. ⁵⁵Naba ka doh jong nga ka long da shisha ka jingbam, bad ka snam jong nga ka long da shisha ka jingdih. ⁵⁶Jar uba bam ia ka doh jong nga bad ba dih ia ka snam jong nga u iaisah ha nga, bad nga ha u. ⁵⁷Kumba U Kpa uba im u la phah ia nga, bad nga ruh nga im da uta U Kpa, kumta uta uba bam ia nga, un ioh im kein da nga. ⁵⁸Une u long uta u kpu uba la wan hiar na bneng: ym kumba ki kpa jong phi ki la iabam bad ki la iap noh: jar uba bam ia une u kpu un ioh im bymjukut. ⁵⁹Ia kine kiei kiei ruh u la iathuh ha ka synagog, haba u dang hikai ha Kapernam.

Ki ktien ka jingim bymjukut

⁶⁰Namar kata, shibun na ki synran

jong u haba ki la iohangew, ki la iaong, Kane ka long ka ktien kaba eh than! uei ba lah ban sngap ia u? ⁶¹Haba U Jisu te u la tip ha lade ba kita ki synran jong u ki iakren khñium shaphang kata, u la ong ha ki, Shisha kane ka pynthut ia phi? ⁶²Kumno te lada phin iohi ia uta U Khun u brieve ba u leit kiew sha kaba u la don mynshuwa? ⁶³Ka long ka mynsiem kaba pynim: ka doh kam pynmyntoi ei ei ruh em. Kita ki ktien kiba nga la kren ha phi ki long ka mynsiem, bad ki long ka jingim. ⁶⁴Hynrei don kiba na phi kibym ngeit. (Namar U Jisu u la lah tip naduh kaba mynnnyngkong, kino kita kibym ngeit, bad uno uta uban die noh ia u.) ⁶⁵U la ong te, Namar kane nga la ong ha phi, ba ym don uba lah ban wan ha nga, lymda ka long ba la ai ia u na U Kpa jong nga.

⁶⁶Naduh kata shibun na ki synran jong u ki la iakylla dien noh, bad kim ialeit lem shuh bad u. ⁶⁷Namar kata U Jisu u la kylli ia kita ki khadar ngut, Phi ruh phi iamone em ban leit noh? ⁶⁸Ynda kumta U Simon Petros u la iathuh ha u, Ko Trai, dei hano pat ngin ialeit? me me don ki ktien ka jingim bymjukut, ⁶⁹bad ngi la ngeit, bad ngi tip skhem, ba me me long uta U Khrist U Khun jong U Blei U Baim. ⁷⁰U Jisu u la iathuh ha ki, Nga ngam shym la jied ia phi ki khadar ngut? pynban uwei na phi u long u ksuid. ⁷¹U la kren te shaphang U Judas Iskariot, u khun U Simon: namar dei une uban sa die noh ia u, uba da long uwei na ki khadar ngut.

U Jisu U smeng ia ki kur jong U

7Te hadien kine kiei kiei ruh U Jisu u la iaid kylleng ha Galilaia: namar um mon ban iaid ha Judia, naba ki Jiw ki la iawad ban pyniap noh ia u. ²Te ka jingkhawai niam jong ki Jiw, ka niam ki iing trep kein, ka la jan. ³Namar kata ki para jong u ki la iaong ha u,

To kynriah noh nangne, bad to khie leit sha Judia, ba ki synran jong me ruh kin ioh khmih ia ki jingleh jong me ia kiba me leh: ⁴namar ym don uba leh ia kaci kaci ruh ha kaba rieh, bad ba u hi u wad ia kaban long ha kaba paw shynna. Lada me leh ia kine kici kici ruh, to pynpaw ia lade ha ka pyrthei. ⁵(namar wat ki para jong u kim shym la ngeit ha u). ⁶Ynda kumta U Jisu u la ong ha ki, Ka por jong nga kam pat poi: hynrei ka por ka jong phi ka la kloï ha la ka sngi. ⁷Ka pyrthei kam lah ban shun ia phi, hynrei ka shun ia nga, namar ba nga phla shaphang jong ka, ba ki jingleh jong ka ki long bymman. ⁸To leit kiew ma phi sha kane ka jingkhawai niam: nga ngam pat leit kiew sha kane ka jingkhawai niam, naba ka por jong nga kam pat shym la dap biang. ⁹Ynda u la lah ong te ia kine kici kici ruh ha ki, u la iaisah ha Galilaia.

U Jisu ha ka jingkhawai niam

¹⁰ Hynrei ynda kita ki para jong u ki la ialeit kiew, hadien kata u hi ruh u la leit kiew sha kata ka jingkhawai niam, ym ha kaba paw, hynrei kumba ha kaba rieh. ¹¹Ynda kumta kita ki Jiw ki la iawad ia u ha kata ka jingkhawai niam, bad ki la iakylli, Hangno uta u don? ¹²Te la don shibun ka jingiakren pasiaw shaphang jong u hapteng ki paidbah. Don kiba la iaong, U long uba bha: kiwei pat de ki la iaong, Em, hynrei u shukor ia u paidbah. ¹³Hynrei ym don ba kren ha kaba paw shaphang jong u namar ka jingsheptieng ia ki Jiw.

¹⁴ Te hamar pdeng kata ka jingkhawai niam, U Jisu u la leit kiew sha ka templ, bad u la hikai. ¹⁵Ki Jiw te ki la iasngew-kyndit ki da ong, Kumno une u la nang ia ki jingstad, ubym ju la ioh hikai ruh? ¹⁶U Jisu u la iathuh ha ki, bad u la ong, Ka jinghikai jong nga kam long ka jong nga, hynrei ka jong uta uba la

phah ia nga: ¹⁷lada uno uno ruh u mon ia kaban leh ia ka mon jong u, un ioh shemphang shaphang kata ka jinghikai, lada ka long na U Blei, lane nga nga kren na lade: ¹⁸jar uba kren na lade u wad ia la ka jong ka burom: hynrei jar uba wad ia ka burom jong uta uba la phah ia u, uta u long uba shisha, bad ka jingbymhok kam don ha u. ¹⁹Hato U Moses um shym la ai ia ka hukum ha phi? pynban ym don na phi ba leh ia kata ka hukum. Balei phi iawad ban pyniap noh ia nga? ²⁰Uta u paidbah u la iathuh te, Me don u ksuid: uci ba wad ban pyniap noh ia me? ²¹U Jisu u la iathuh u la ong te ha ki, Kawei ka jingleh nga la leh, te phi baroh phi shu sngap lyngngoh ia kata. ²²U Moses u la buh ia ka jingotsher ha phi (ym ba ka long na U Moses, hynrei na kita ki kpa); phi otsher ia u briew ha ka sngi sabbaton ruh: ²³lada u briew u pdiang ia ka jingotsher ha ka sngi sabbaton, ba ym ym pynkhein ia kata ka hukum U Moses, phi bitar lep ia nga, naba nga la pynkhiah phar ia u briew ha ka sngi sabbaton? ²⁴Phi wat bishar tang na sla, hynrei bishar da ka jingbishar kaba hok.

Long ma u uta U Messiah?

²⁵ Ynda kumta kiwei na ki nong Jerusalem ki la iaong, Une um long uta uba ki iawad ban pyniap noh? ²⁶ha khmih ruh, u kren ha kaba paw shynna, ei ei ruh em te kim iaong ha u; hato kita ki nongsynshar ki la iatip shisha ba une u long U Khrist? ²⁷Hynrei ia une ngi ia ithuh nangno u long; hynrei ynda un wan uta U Khrist, ym don ba tip nangno u long. ²⁸Namar kata U Jisu u la pyrta haba u dang hikai ha kata ka templ, u ong ruh, Phi ithuh te ia nga? bad phi tip ruh nangno nga long? ngam shym la wan te na lade hi, hynrei u long uba shisha uta uba la phah ia nga, ia uba

phi phim ithuh. ²⁹Nga nga ithuh ia u. naba nga long na u, bad uta kein u la phah ia nga. ³⁰Namar kata ki la iawad ban kem ia u: te ym don ba la buh ia la ka kti ha u. naba ka por jong u kam pat la jia. ³¹Shibun te na uta u paidbah ki la ngeit ha u: bad ki la iakylli. Uta U Khrist ynda u la wan, hato un leh kham bun ki kambah ia kine ia kiba une u la leh?

La phah ia ki shakri dorbar ban kem ia U Jisu

³²Ki Pharisi ki la iohsngew ia uta u paidbah ba u iakren pasiaw ia kine kiei kiei ruh shaphang jong u: te kita ki Pharisi bad ki rangbah lyngdoh ki la iaphah ia ki shakri dorbar. ba kin kem ia u. ³³Namar kata U Jisu u la ong. Shibit arbit nga dang don lem bad phi. te ngan sa leit noh sha uta uba la phah ia nga: ³⁴phin iawad ia nga. hynrei phin ym shem ia nga, bad sha kaba nga nga don, phi phim lah ban iawan. ³⁵Namar kata kita ki Jiw ki la iaong paralok hi. Shano une un sa leit. ba ngi ngin ym shem shuh ia u? un sa leit sha kata ka jingwir hapdeng ki Grik. ia kaban hikai ruh ia kita ki Grik? ³⁶Ka long kaei kane ka jingong kaba u la ong. Phin iawad ia nga hynrei phin ym shem ia nga. bad sha kaba nga nga don. phi phim lah ban iawan?

Ki wah um baim

³⁷Te ha ka sngi kaba khadduh, ka sngi kaba khraw jong ka jingkhawai niam. U Jisu u la ieng. bad u la pyrta u da ong. Lada uno uno ruh u sngewsiang. ai ba un wan ha nga ba un dih ruh: ³⁸jar uba ngeit ha nga. kumba la ong ka jingthoh. ki wah um baim kin iatuid noh na ka dohnud jong u. ³⁹(Hynrei ia kane u la kren shaphang U Mynsiem ia uba kita kiba ngeit ha u kin sa pdiang :

namar ym pat shym la ai ia U Mynsiem Bakhuid, naba ym pat shym la pyndon burom ia U Jisu.)

Ka jingiprat ktien hapdeng u paidbah

⁴⁰Namar kata shibun na uta u paidbah haba ki la iohsngew ia kita ki ktien ki la iaong. Da shisha une u long uta u Nongiathuhlypa: ⁴¹kiwei pat ki la iaong. Une u long U Khrist: hynrei kiwei pat de ki la iakylli. Aiu! un wan uta U Khrist na Galilaia? ⁴²Kata ka jingthoh kam shym la ong. ba uta U Khrist u wan na u symbai U Dabid, bad na Bethlehem. ka nongrit ha kaba U Dabid u la ju don? ⁴³Kumta la long ka jingiprat ktien hapdeng uta u paidbah shaphang jong u: ⁴⁴kiba na ki te ki la iamon ban kem ia u. hynrei ym don ba la buh ka kti ha u.

Ka jingbymngeit jong ki Jiw

⁴⁵Ynda kumta kita ki shakri dorbar ki la iawan phai ha kita ki rangbah lyngdoh bad ha ki Pharisi. kiba la iakylli te ia ki. Balei phim shym la wallam ia u? ⁴⁶Kita ki shakri ki la iathuh. Ym ju don u briew uba la kren kat une u briew. ⁴⁷Kita ki Pharisi te ki la iathuh ha ki. la phi ruh la shukor? ⁴⁸Don ne em uno uno ruh na ki nongsynshar lane na ki Pharisi uba la ngeit ha u? ⁴⁹Hynrei une u paidbah ubym nang ia ka hukum, u long uba la tim! ⁵⁰U Nikodimos (uta uba la wan mynmiet ha u. uba long uwei na ki) u ong ha ki. ⁵¹Hato ka hukum jong ngi ka pynrem ia u briew. lynda kan iohsngew shuwa na u. bad ba kan tip ia kaei ba u la leh? ⁵²Ki la iathuh bad ki la ong ha u. Me ruh me long na Galilaia? To iit. to khmih ruh. ba u nongiathuhlypa um mih na Galilaia.

Ka briew ba la kem ha kaba kilin

⁵³Ynda kumta uwei pa uwei na ki

u la leit noh sha la iing.

8 Hynrei U Jisu u la leit noh sha u Olum ki Olib. ²Te la dang step eh u la wan pat sha ka templ. bad u paidbah baroh u la wan ha u : bad haba u la shong. u la hikai ia ki. ³Te ki nongthoh bad ki Pharisi ki wallam ha u ia ka briew ia kaba la kem ha kaba klim : bad haba ki la buh ia ka hapteng. ⁴Ki la iaong ha u. Ko Nonghikai, la lap ia kane ka briew ha ka jingleh hi ba ka dang klim. ⁵Te U Moses u la hukum ia ngi ha ka hukum ban lynthem maw ia kiba kum kita : me te me ong kumno? ⁶Ki la iaong ia kane te ba ki da tynjuh ia u. ba ki lah ban mudui ia u. Hynrei U Jisu haba u la dem ha tbian, u la thoh da la ka shynriahti ha ka khyndew. ⁷Hynrei katba ki la dem kylli ia u. haba u la pynieng ialade, u la ong ha ki. Uta uba khlem pop hapteng jong phi, to un lynthem nyngkong ia u maw ha ka. ⁸Pat ruh haba u la dem ha tbian, u la thoh ha ka khyndew. ⁹Ki te, haba ki la iohsngew, bad ba ki da sngewkynduh, ki la mih noh uwei pa uwei, ki da sdang naduh kiba kham tymmen haduh kiba khadduh : te la iehnoh marwei ia U Jisu bad kata ka briew kaba dang ieng hapteng. ¹⁰Te U Jisu haba u la pynieng ia lade, bad ba um iohi iano iano ruh hynrei tang ia kata ka briew, u la ong ha ka, Ko briew, hangno kito ki nongmudui jong pha? ym don ba la pynrem ia pha? ¹¹Ka te ka la iathuh. Ym don. Ah Trai. U Jisu u la ong te ha ka, Nga ruh ngam pynrem ia pha : to khie leit noh, bad to wat leh pop shuh.

U Jisu U long ka Jingshai ka pyrthei

¹²Ynda kumta U Jisu u la iathuh-khana pat ha ki, u da ong. Nga long U Jingshai jong ka pyrthei : uta uba wan bud ia nga un ym iaid ha kaba dum, hynrei un ioh ka jingshai jong ka jingim.

¹³Namar kata kita ki Pharisi ki la iaong ha u. Me me phla shaphang ia lade; ka jingphla jong me kam long kaba shisha. ¹⁴U Jisu u la iathuh bad u la ong ha ki. Wat la nga phla shaphang ialade, kata ka jingphla jong nga te ka long kaba shisha, naba nga tip nangno nga la wan bad shano nga leit : hynrei phi phim tip nangno nga la wan, bad shano nga leit. ¹⁵Ma phi kat kum ka rukom ka doh phi bishar : nga ngam bishar iano iano ruh : ¹⁶lada nga bishar ruh, kata ka jingbishar jong nga ka long kaba shisha; namar ngam long marwei, hynrei ma nga bad uta U Kpa uba la phah ia nga. ¹⁷La thoh ruh de ha ka hukum jong phi, ba ka jingphla ar ngut ki briew ka long kaba shisha : ¹⁸nga long uba phla shaphang ia lade hi, U Kpa uba la phah ia nga, u ruh u phla shaphang jong nga. ¹⁹Ynda kumta ki la iakylli ia u. Hangno uta U Kpa jong me? U Jisu u la iathuh, Phim ithuh lymne ia nga lymne ia uta U Kpa jong nga : lada phi la ithuh ia nga, phin da la ithuh ia uta U Kpa jong nga ruh. ²⁰Ia kine ki ktien U Jisu u la kren ha ka jaka jingkyshew, haba u dang hikai ha ka templ : te ym don ba la kem ia u, naba ka por jong u kam pat la jia.

Sha kaba ngan sa leit, phi phim lah ban iawan

²¹Ynda kumta U Jisu u la ong pat ha ki. Ngan sa leit noh, te phin iawad ia nga, bad phin iap ha kata ka pop jong phi : sha kaba nga ngan sa leit, phi phim lah ban iawan. ²²Namar kata kita ki Jiw ki la iaong, Un sa pyniap noh ia lade? ba u ong, Sha kaba nga ngan sa leit, phi phim lah ban iawan. ²³U la ong te ha ki. Phi phi long kiba na tbian, nga uba na jrong : phi phi long na kane ka pyrthei, nga ngam long na kane ka pyrthei. ²⁴Namar kata nga la ong ha phi, ba phin iap ha kita ki pop jong phi : namar lada phim ngeit ba

nga nga long *ma u*, phin iap ha kita ki pop jong phi. ²⁵Namar kata ki la iakylli ia u, Me long uei? U Jisu u la iathuh te ha ki, Ujuh uba nga iathuh ruh ha phi naduh mynno mynno ruh: ²⁶nga don shibun kiei kiei ruh ban iathuh bad ban bishar shaphang jong phi; hynrei uta uba la phah ia nga u long uba shisha, bad kiei kiei ruh kiba nga nga la iohsngew na u, ia kita kein nga ong ha ka pyrthei. ²⁷Kim sngewthuh ba u la iathuh ha ki shaphang uta U Kpa; ²⁸namar kata U Jisu u la ong ha ki, Ynda phi la kyntiew ia U Khun u briew, hangta phin ithuh ba nga nga long *ma u*, bad ba ngam leh ei ei ruh em na lade hi; hynrei kat kumba U Kpa jong nga u la hikai ia nga, ia kita kiei kiei ruh nga iathuh. ²⁹Te uta uba la phah ia nga u long lem bad nga; uta U Kpa um shym la iehnoh marwei ia nga; naba ha la ka sngi nga leh ia kiei kiei ruh kiba pynsngewbha ia u. ³⁰Haba u dang kren ia kine kiei kiei ruh, bun ki la iangeit ha u.

Ka jingshisha kan pyllait noh ia phi

³¹Namar kata U Jisu u la ong ha kita ki Jiw kiba la iangeit ha u, Lada phi iaisah ha ka ktien jong nga, phi long ki synran jong nga da shisha: ³²bad phin ioh ithuh ia kata ka jingshisha, bad kata ka jingshisha kan pyllait noh ia phi. ³³Ki la iathuh ha u, Ngi long u symbai U Abraham, te mynno mynno ruh ngim shym la shong mraw hano hano ruh; te kumno me ong, ba yn pyllait noh ia phi? ³⁴U Jisu u la iathuh ha ki, Shisha, shisha nga ong ha phi, ba u briew baroh uba iaileh ia ka pop u long u mraw jong ka pop; ³⁵U mraw um iaisah ha ka iing baroh shi rta' te; hynrei u khun u iaisah baroh shi rta. ³⁶Namar kata lada U Khun un pyllait noh ia phi, phin long kiba la lait noh da shisha. ³⁷Nga tip ba phi long u symbai U Abraham; hynrei phi iawad ban pyniap noh ia nga, naba ka ktien jong nga kam ioh jaka

hapoh jong phi. ³⁸Nga nga kren ia kaba nga la iohi bad U Kpa jong nga: kumta phi ruh, phi leh ia kaba phi la iohsngew na u kpa jong phi.

U kpa jong phi, U Soitan

³⁹Ki la iathuh bad ki la iaong ha u, U Abraham u long u kpa jong ngi. U Jisu u ong ha ki, Lada phi la long ki khun jong U Abraham, phin da la leh ia ki jingleh jong U Abraham; ⁴⁰hynrei mynta phi iawad ban pyniap noh ia nga, u briew uba la iathuh ia kaba shisha ha phi, ia kaba nga la iohsngew na U Blei. la kane U Abraham um shym leh. ⁴¹Phi leh ma phi ia ki jingleh jong u kpa jong phi. Ynda kumta ki la iathuh ha u, Ym shym la kha ia ngi na kaba klim; ngi don uwei U Kpa, uba U Blei kein. ⁴²U Jisu u la iathuh ha ki, Lada U Blei u la long U Kpa jong phi, phin da la icit ia nga, namar na U Blei nga la mih noh bad nga la wan; namar na lade hi ruh ngam shym la wan, hynrei la phah ma u ia nga. ⁴³Balei phim sngewthuh ia ka jingkren jong nga? naba phim lah ban shah shkor ia ka ktien ka jong nga. ⁴⁴Phi phi long na u kpa jong phi, u Soitan, bad ia ki jingkwah jong uta u kpa jong phi phi iamom ban leh; uta u la long u nongshohnoh briew naduh kaba mynnyngkong, bad um ju sah ha ka jingshisha, naba kaba shisha kam don satia ha u: haba u kren ia kaba lamler, u kren na kiei kiei la ki jong, naba u long uba lamler, bad u kpa jong ki jinglamler. ⁴⁵Hynrei ia nga, namar ba nga ong ia kaba shisha, ia nga phim ngeit. ⁴⁶Uei na phi uba pynrem ia nga shaphang ka pop? Te lada nga ong kaba shisha, balei phi phim ngeit ia nga? ⁴⁷Jar uba long na U Blei, u shahshkor ia ki ktien jong U Blei; namar kata kein phi phim iashahshkor, naba phim long na U Blei. **U Jisu U long shuwa la U Abraham**

⁴⁸Ynda kumta kita ki Jiw ki la iathuh bad ki la iaong ha u, Ngi ngim

iaong kaba dei ba me long u kynja Samaria, bad me don u ksuid? ⁴⁹U Jisu u la iathuh, Nga ngam don u ksuid: hynrei nga burom ia la U Kpa, phi te phim burom ia nga. ⁵⁰Nga te ngam wad ia ka burom ka jong nga hi: don uba wad *ia ka*, bad uba bishar, ⁵¹Shisha, shisha nga ong ha phi, Lada uno uno ruh un sumar ia ka ktien jong nga, un ym iohi ia ka jingiap lano lano ruh. ⁵²Namar kata ki Jiw ki la iaong ha u, Mynta ngi iatip, ba me don u ksuid, U Abraham u la iap noh, bad ki nongia-thuhlypa ruh; me pynban me ong, Lada uno uno ruh un sumar ia ka ktien jong nga, un ym mad ia ka jingiap lano lano ruh! ⁵³Me me long uba kham khraw ia u kpa jong ngi U Abraham, uba la iap noh? Kita ki nongiathuhlypa ruh ki la iap noh; me me pynlong uei ia lade? ⁵⁴U Jisu u la iathuh, Lada nga pyndon burom ia lade, ka burom jong nga kam long ei ei ruh em; U Kpa jong nga u long uba pyndonburom ia nga; ia uba phi phi ong ba u long U Blei jong phi, ⁵⁵te pynban phim shym la ithuh ia u; hynrei nga nga ithuh ia u; te lada nga ong ba ngam ithuh ia u, ngan long kum ma phi, uba lamler: hynrei nga ithuh ia u, bad nga sumar ia ka ktien jong u. ⁵⁶U Abraham u kpa jong phi u la shad kmen ban iohi ia ka sngi jong nga: te u la iohi bad u la sngewkmen ruh. ⁵⁷Namar kata kita ki Jiw ki la iaong ha u, Mem pat don sanphew snem ka rta, te me la iohi ia U Abraham? ⁵⁸U Jisu u la iathuh ha ki, Shisha, shisha nga ong ha phi, mynba ym pat kha ia U Abraham, nga nga long. ⁵⁹Ynda kumta ki la iarah ia ki maw ba kin ioh lynthem ia u, hynrei U Jisu u la buhrieh ia lade, bad u la mih noh na ka templ.

U Jisu U pynpeit ia u briedw ba

la kha matlah

9 Te haba u dang ia id artat, u la iohi ia u briedw uba matlah na myndang

9:5 Mt. 5:14; Io. 8:12.

kha. ²Ki synran jong u te ki la iakylli ia u, ki ong, Ko Kynrad, uei ba la leh pop, une, ne ki kmie ki kpa jong u, ba la kha matlah ia u? ³U Jisu u la iathuh, Une um shym la leh pop, lymne ki kmie ki kpa jong u: hynrei ba yn ioh pynpaw ia ki jingleh jong U Blei ha u. ⁴Ka dei ia nga ban trei ia kita ki jingtrei jong uta uba la phah ia nga, katba ka dang don ka sngi: ka miet ka jia, ynda kumta ym don uba lah ban trei. ⁵Katba nga don ha ka pyrthei, nga long ka jingshai ia ka pyrthei. ⁶Ynda u la kren ia kine kiei kiei ruh, u la biah ha khyndew, bad u la thaw ia i sbob khyndew da kata ka umbiah, bad u la tah ia ita i sbob khyndew ha ki khmat jong uta uba matlah, ⁷bad u la ong ha u, To khie leit bta ha ka pungsum Siloam (kaba long haba la batai, Ba la phah). Namar kata u la leit noh bad u la bta, bad u la wan pat u da peit. ⁸Namar kata ki paramarjan bad kita kiba la lah ithuh ia u mynshuwa, ba u la ju long matlah, ki la iaong, Une um long uta uba shong bad uba ju khrong? ⁹Kiwei pat ki la iaong, U long une kein: kiwei pat de, U long syriem ia u: u te u la ong, Ma nga kein. ¹⁰Ynda kumta ki la iakylli ia u, Kumno la pynpeit ia ki khmat jong me? ¹¹U te u la iathuh bad u la ong, U briedw ia uba la khot Jisu, u la thaw ia i sbob khyndew, bad u la tah ia ki khmat jong nga, bad u la ong ha nga, To khie leit bta ruh ha ka pung sum Siloam; kumta haba nga la leit bad ba nga la bta, nga la peit ki khmat. ¹²Ynda kumta ki la iakylli ia u, Hangno uta u don? U la iathuh, Ngam tip.

Ki Pharisi ki iakylli tohkit ia uta ba la pynkhiah

13 Ki la ialam ia u ha ki Pharisi, ia uta uba ju matlah mynshuwa. ¹⁴Te ka la long ka sngi sabbaton mynba U Jisu u la thaw ia ita i sbob khyndew,

bad ba u la pynpeit ia ki khmat jong u. ¹⁵Namar kata kita ki Pharisi ruh de ki la iakylly ia u pat, kumno u la ioh peit ki khmat. U la iathuh te ha ki, U la buh ia i sboh khyndew ha ki khmat jong nga, nga la leit bta ia lade ruh, kumta nga ioh imat. ¹⁶Ynda kumta kiba na kita ki Pharisi ki la iaong, Une u briew um long na U Blei, naba um sumar ia ka sngi sabbaton. Kiwei pat ki la iaong, Kumno u briew uba pop u lah ban leh ia ki kambah kat kine? Kumta la don ka jingiapat ktien hapteng jong ki. ¹⁷Ki la iakylly pat ia uta uba matlah, Ma me kumno me ong shaphang jong u, namar ba u la pynpeit ia ki khmat jong me? Te u la iathuh, U long u nongiathuhlypa. ¹⁸Hynrei kita ki Jiw kim iangeit shaphang jong u, ba u la ju long matlah, bad ba u la lah ioh peit ki khmat, tadynda ki la iakhot ia ki kmie ki kpa ki jong uta uba la ioh peit ki khmat, ¹⁹bad ba ki la iakylly ia ki, ki da ong. Une u long u khun jong phi, ia uba phi ong ba la kha matlah? kumno te ba mynta u ioh imat? ²⁰Kita ki kmie ki kpa jong u ki la iathuh ha ki, bad ki la iaong, Ngi tip ba une u long u khun jong ngi, bad ba la kha matlah ia u ruh; ²¹hynrei kumno ba u ioh imat mynta, ngim tip; lane uei ba la pynpeit ia ki khmat jong u, ngi ngim tip: u hi u la biang ka rta, phin iakylly ia u; un iathuh hi shaphang ia lade. ²²Kita ki kmie ki kpa jong u ki la iakren kumta, naba ki la iasheptieng ia kita ki Jiw; namar kita Jiw ki la lah iakut lypa, ba lada uno uno ruh un phla ia u ba u long U Khrist, yn kyntait noh ia u na ka synagog. ²³Namar kata kita ki kmie ki kpa jong u ki la iaong, U la biang ka rta; phin iakylly ia u. ²⁴Kumta ki la iakhot sa shisien ia uta u briew uba la ju long matlah, bad ki la iaong ha u, To ai burom ha U Blei; ngi ngi tip ba uta u briew u long uba pop. ²⁵Ynda kumta uta u la iathuh, bad u la ong, La u long

uba pop ne em, ngam tip; ia kane kawei nga tip, ba ia kaba nga ju long uba matlah, mynta nga ioh imat. ²⁶Ki la iakylly pat te ia u, Kaci u la leh ia me? kumno u la pynpeit ia ki khmat jong me? ²⁷U la iathuh ha ki, Nga la ong ha phi la mynhynne, te phim iashahshkor: hato balei phi iamom ban sngew pat? phi ruh phi iamom te ia kaban long ki synran jong u? ²⁸Ynda kumta ki la iakren bein ia u, bad ki la iaong, Me me long u synran jong uta; hynrei ngi ngi long ki synran jong U Moses. ²⁹Ngi ngi iatip ba U Blei u la kren ha U Moses, hynrei une ngim tip nangno u long. ³⁰Uta u briew u la iathuh, bad u la ong ha ki, Kane shisha ka long kaba da sngew phylla, ba phi phim tip nangno u long, haba u la pynpeit ia ki khmat jong nga! ³¹Hynrei ngi iatip biang ba U Blei um sngew ia kiba pop; hynrei lada uno uno ruh u long uba mane ia U Blei, bad uba leh ia ka mon jong u, ia uta kein u sngew. ³²Na myndanglong ka pyrthei ym ju iohsngew ba uno uno ruh u la pynpeit ia ki khmat jong uba la kha matlah. ³³Lynda une u la long na U Blei, um lah ban leh ei ei ruh em. ³⁴Ki la iathuh bad ki la iaong ha u, La kha ia me ha ki pop suda, te me hikai ma me ia ngi! Bad ki la iashop noh ia u shabar.

Ka jingmatlah ba kyna mynsiem

³⁵ U Jisu u la iohsngew ba ki la shop noh ia u shabar; haba u la shem te ia u, u la ong ha u, Me ngeit ha U Khun U Blei? ³⁶Te u la iathuh bad u la ong, U long uei te, ko Kynrad, ba ngan ioh ngeit ha u? ³⁷U Jisu te u la ong ha u, Me la iohi ruh ia u, bad uta uba kren bad me u long ma u. ³⁸Te u la ong, Nga ngeit, ko Trai. Bad u la mane dem ia u. ³⁹U Jisu u la ong te, Ia ka jingbishar kein nga nga la wan ha kane ka pyrthei: ba kita kibym iohi kin iohi; bad ba kita kiba iohi kin ioh long noh kiba matlah. ⁴⁰Kiba na ki Pharisi te kiba iadon

lem bad u, ki la iohsngew ia kine kiei
kiei ruh, bad ki la iakylli ia u. Ngi ruh
ngi long te kiba matlah? ⁴U Jisu u la
ong ha ki. Lada phi la long kiba matlah,
phim don pop; hynrei mynta phi ong.
Ngi iohi; namar kata, ka pop jong phi
ka sah kein.

**Ka pharshi shaphang ka jingkhaw
sha ka jingker**

10 Shisha, shisha nga ong ha phi,
Ubym bsut na ka jingkhaw sha ka
jingker jong ki langbrot, hynrei u da
leit kiew nawei pat, uta u long uba buitti
bad u nongtuh. ²Hynrei uta uba bsut
na kata ka jingkhaw, u long u nongap
jong kita ki langbrot. ³Ia une, u nongap
jingkhaw u plie; te kita ki langbrot
ki sngap ia ka ktien jong u; bad ia ki
langbrot la ki jong hi u khot da ka kyrteng,
bad u ialam shabar ia ki. ⁴Bad haba
u la pynmih noh ia la ki jong, u iaid
ha shuwa jong ki, te kita ki langbrot
ki iabud ia u; naba ki iasngewtuh ia
ka ktien jong u. ⁵Ia u nongwei te kin
ym iabud, hynrei kin iaphet iap noh
na u; naba kim iasngewtuh ia ka ktien
ki nongwei. ⁶U Jisu u la kren ia kane
ka pharshi ha ki, hynrei ki kim iasngew
shemphang aiu kita kiei kiei ki long
ia kiba u la kren ha ki;

U Jisu U long U Nongaplangbrot Uba bha

⁷Namar kata U Jisu u la ong pat
ha ki, Shisha, shisha nga ong ha phi,
ba nga nga long u jingkhaw jong ki
langbrot. ⁸Baroh kat kiba la wan myn-
shuwa jong nga, ki long kiba buitti bad ki
nongtuh: hynrei kita ki langbrot kim
shym la kohnguh ia ki. ⁹Nga nga long
uta u jingkhaw; lada uno uno ruh un
bsut hapoh da nga, un ioh lait im, bad
un ioh leit hapoh, un ioh mih noh ruh,
bad un shem ia ka jaka phlang babha.
¹⁰U nongtuh um wan hynrei tang ba
un ioh tuh, bad ba un ioh pyniap, bad

ba un ioh pynjot de: nga nga la wan ba
kin ioh ka jingim, ba kin ioh kyrhai
ia ka ruh. ¹¹Nga nga long u nongap-
langbrot uba bha; uta u nongaplangbrot
uba bha u aiti noh ia la ka jingim na ka
bynta ki langbrot. ¹²Hynrei uba bylla
bad ubym long u nongaplangbrot, ia
uba kita ki langbrot kim dei, u khmih
ia u suri ba u wan, te u iehnoh ia kita
ki langbrot, bad u phet iap noh: te uta
u suri u kem niat ia ki, bad u pynsakma
ia ki. ¹³Uta uba bylla u phet iap te naba
u long uba bylla, bad um suid nïew
shaphang kita ki langbrot. ¹⁴Nga nga
long uta u nongaplangbrot uba bha;
te nga ithuh ia la ki jong, bad la ithuh
ia nga da la ki jong. ¹⁵Kumba u Kpa
u ithuh ia nga, bad nga nga ithuh ia uta
U Kpa, nga aiti noh ruh ia la ka jingim
na ka bynta kita ki langbrot. ¹⁶Nga
don kiwei pat ki langbrot ruh kibym
long na kane ka jingker; ia kita ruh ka
dei ia nga ban wallam, bad kin sngap
ia ka ktien ka jong nga; te kin ialong
shi kynhun, bad uwei u nongaplangbrot.
¹⁷Namar kane kein uta U Kpa u icit
ia nga, naba nga aiti noh ia la ka jingim,
ba ngan ioh shim pat ia ka. ¹⁸Ym don
uba shim ia ka na nga, hynrei nga aiti noh
ia ka na lade hi: nga don bor ban aiti
noh ia ka, bad nga don bor ban shim
pat ia ka. Ia kane ka hukum nga la
pdian na uta U Kpa jong nga. ¹⁹Hangta
la long pat ka jingiaprak ktien hapdeng
kita ki Jiw, namar kine ki jingong.
²⁰Shibun na ki te ki la iaong. U don u
ksuid, bad u la lamwir; hato balei phi
iasngap ia u? ²¹Kiwei ki la iaong, Kine
kim long ki jingong jong uba don u
ksuid: u ksuid u lah ban pynpeit ia ki
khmat jong kiba matlah?

Ia U Jisu la kynthait da ki Jiw

²²Te ka la long ka jingkhawai niam
ka jingpynkyntang ha Jerusalem: bad
ka la long myntlang. ²³U Jisu te u iaid

ha ka templ, ha ka baranda U Solomon.
²⁴Ynda kumta kita ki Jiw ki la iaieng tawiar ia u, bad ki la iakylli ia u, Tad lano men pynlyngngoh ia kaba mut jong ngi? lada me long uta U Khrist to iathuh shynna ha ngi. ²⁵U Jisu u la iathuh ha ki, Nga la ong ha phi, hynrei phim ngeit: kita ki jingleh ruh ia kiba nga leh ha ka kyrteng U Kpa jong nga, kita kein ki iaphla shaphang jong nga. ²⁶Hynrei phi phim ngeit, namar phim long na kita ki langbrot jong nga, kumba nga la ong ha phi. ²⁷Kita ki langbrot jong nga ki sngap ia ka ktien jong nga: ma nga te nga ithuh ia ki, bad ki iabud ia nga: ²⁸ma nga te nga ai ha ki ia ka jingim bymjukut: bad kin ym iajot shuh lano lano ruh, lymne uei uei ruh un ym knieh kynthet ia ki na ka kti jong nga. ²⁹U Kpa jong nga, uba la aiti ia ki ha nga, u long uba kham khraw ia baroh: bad ym don uba lah ban knieh kynthet ia ki na ka kti uta U Kpa jong nga. ³⁰Ma nga bad uta U Kpa ngi ialong shitylli. ³¹Namar kata kita ki Jiw ki la iarah pat ia ki maw ba kin ioh lynthem ia u. ³²U Jisu u la iathuh ha ki, Shibun ki jingleh babha nga la pyni ha phi na uta U Kpa jong nga: namar kano na kita ki jingleh phin sa lynthem ia nga? ³³Kita ki Jiw ki la iathuh ha u, ki ong, Namar ka jingleh babha ngim lynthem ia me, hynrei namar ka jingkren bein Blei: bad naba me, uba long u brier, me pynlong U Blei ia lade. ³⁴U Jisu u la iathuh ha ki, Ym shym la thoh ha ka hukum jong phi, Nga la ong, phi long ki blei? ³⁵lada u la khot ki blei ia kita ha kiba la wan ka ktien jong U Blei (kata ka jingthoh ruh kabym lah ban pyndam noh), ³⁶ia uta ba U Kpa u la pynkyntang, bad ba u la phah sha ka pyrthei, phi phi ong, Me kren bein Blei: namar ba nga la ong, Nga long U Khun U Blei? ³⁷lada ngam leh ia ki jingleh jong uta U Kpa

jong nga, wat ngeit ia nga: ³⁸hynrei lada nga leh, la phim iangeit satia ia nga, to phin iangeit te ia kita ki jingleh: ba phin ioh tip, bad ba phin ioh ngeit, ba uta U Kpa u ha nga, bad nga ruh ha u. ³⁹Hangta ki la iathew pat ban kem ia u: hynrei u la lait noh na ka kti jong ki. ⁴⁰U la leit noh pat sha shiliang ka Jordan, sha kata ka jaka ha kaba U Ioannis mynnyngkong u la ju pynbaptis: te hangta u la sah. ⁴¹Te shibun ki la iawan ha u, bad ki la iaong, U Ioannis shisha um shym la leh kano kano ka kambah, hynrei baroh kat kaba U Ioannis u la kren shaphang une, ka long kaba shisha. ⁴²Shibun ruh ki la iangeit ha u hangta.

Ka jinglap U Lasaros

11 La don te uwei uba la pang, U Lasaros na Bethania, na ka shnong jong Ka Mari bad Ka Martha ka para jong ka. ²(Ka la long te kata Ka Mari kaba la pynsleh ia U Trai da ka jingsleh bad kaba la ñiad ia ki kjat jong u da u ñiuhkhlieh jong ka, kaba u para jong ka U Lasaros u la pang.) ³Namar kata kita ki para kynthet ki la iaphah ha u, ki ong, Ko Trai, ha khmih, uta uba me ieit u pang. ⁴Haba U Jisu te u la iohsngew u la ong, Kane ka jingpang kam long sha kaban iap, hynrei na ka bynta ka burom U Blei, ba yn pyndon burom ia U Khun U Blei da ka. ⁵Te U Jisu u la ieit ia kata Ka Martha, bad ia kata ka para jong ka, bad ia uta U Lasaros. ⁶Namar kata mynba u la iohsngew ba u pang, u la nang sah sa ar sngi ha kata ka jaka ha kaba u la don. ⁷Hadien kata te u ong ha ki synran, la ngin ialeit pat sha Judia. ⁸Kita ki synran ki la iaong ha u, Ko Kynrad, dang shibit kita ki Jiw ki la iawad dong ban lynthem ia me: te men sa leit hangta pat? ⁹U Jisu u la iathuh, Ym don khadar kynta shi sngi? lada uno uno ruh u iaid

mynsngi, um jynthut satia, naba u iohi ia ka jingshai jong kane ka pyrthei: ¹⁰hynrei lada uno uno ruh u iaid mynmiet, u jynthut. naba kata ka jingshai kam don ha u. ¹¹U la kren ia kine kiei kiei ruh, hadien kata u ong ruh ha ki, U lok jong ngi U Lasaros u iohthiah; hynrei ngan sa leit ba ngan kysiew ia u. ¹²Ynda kumta ki synran jong u ki la iaong, Ko Trai, lada u iohthiah, un ioh khiah bha. ¹³Hynrei U Jisu u la kren shaphang ka jingiap jong u: ki te ki la iamut ba u ong shaphang kaba jahthait na kaba iohthiah. ¹⁴Ynda kumta U Jisu u la iathuh shynna ha ki, U Lasaros u la iap noh; ¹⁵te na ka bynta jong phi nga sngew kmen ba ngam shym la don hangta, ba phin ioh ngeit; hynrei ia ngin ialeit sha u. ¹⁶Ynda kumta U Thomas, ia uba la khot Didimos, u la ong ha ki para synran jong u, la ngin ialeit ma ngi ruh, ba ngin iaiap noh lem bad u.

U Jisu U long ka Jingmihpat bad ka Jingim de

¹⁷Haba U Jisu u la wan te, u la shem ia u ba u la don lypa saw sngi hapoh jingtep. ¹⁸Ka Bethania te ka la long hajan Jerusalem, jingai kumba ar mail: ¹⁹te shibun na ki Jiw ki la lah poi ha Ka Martha bad Ka Mari, ia kaban pyntngen ia ki shaphang uta u para jong ki. ²⁰Ynda kumta Ka Martha, katba ka la iohsngew ba U Jisu u wan, ka la leit tan ia u; hynrei Ka Mari ka la shong khop ha iing. ²¹Ynda kumta Ka Martha ka la ong ha U Jisu, Ko Trai, lada me la don hangne, u para jong nga un ym da la iap: ²²hynrei mynta ruh, nga tip ba kiei kiei ruh kat kiba men pan na U Blei, U Blei un ai ha me. ²³U Jisu u ong ha ka, U para jong pha un ioh mihpat. ²⁴Ka Martha, ka iathuh ha u, Nga tip ba un mihpat ha kata ka jingmihpat ha ka sngi khadduh. ²⁵U Jisu u la ong ha ka, Nga long kata ka jingmihpat bad kata

ka jingim: uta uba ngeit ha nga, la u la iap, un ioh im: ²⁶bad u bried baroh uba im bad uba ngeit ha nga, un ym iap noh lano lano ruh. Pha ngeit ia kane? ²⁷Ka la iathuh ha u, Hooid, ko Trai, nga la ngeit ba me me long U Khrist, U Khun U Blei, uban sa wan sha ka pyrthei.

U Jisu U iam

²⁸Ynda ka la lah ong kumta, ka la leit noh bad ka la khot kyrpang ia Ka Mari ka para jong ka, ka da ong, U Nonghikai u la wan, bad u khot ia pha. ²⁹Ka, haba ka la iohsngew, ka la ieng kumne kumne ruh, bad ka la leit ha u. ³⁰U Jisu te um pat shym la poi ha kata ka shnong, hynrei u la don ha kata ka jaka sha kaba Ka Martha ka la leit tan ia u. ³¹Ynda kumta kita ki Jiw kiba la don lem bad ka ha ka iing, bad kiba pyntngen ia ka, haba ki la iohi ia Ka Mari ba ka la ieng kyrkieh, bad ba ka la mih noh, ki la iabud ia ka, ki iaong, ka leit sha ka jingtep ia kaban iam hangta. ³²Te Ka Mari ynda ka la poi sha kaba U Jisu u la don, bad ka la iohi ia u, ka la dem ngon ha ki kiat jong u, ka da ong ha u, Ko Trai, lada me la don hangne, u para jong nga un ym da la iap. ³³Te u Jisu haba u la iohi ia ka ba ka da iam, bad ba iam kita ki Jiw ruh kiba la iawan lem bad ka, u la ud noh ha la ka mynsiem, bad u la khuslai; ³⁴bad u la kylli, Hangno phi la iabuh ia u? Ki la iathuh ha u, Ko Trai, to wan, to khmih ruh. ³⁵U Jisu u la iam. ³⁶Namar kata kita ki Jiw ki la iaong, Ha khmih, katno u la iait ia u! ³⁷Hynrei kiwei na kita ki la iaong, Une uba la pynpeit ia ki khmat jong uta uba matlah, hato um don bor wat ban pynlong ruh ba une un ym iap!

La pynim pat ia U Lasaros

³⁸Namar kata U Jisu u la ud noh pat ha lade, bad u la wan sha kata ka

jingtep. Te ka la long ka krem, bad ia u mawkhang la buh ha ka. ³⁹U Jisu u ong. To khyllie noh ia uto u mawkhang. Ka Martha, ka para jong uta uba la iap, ka ong ha u, Ko Trai, katta u la iwtung; naba *kane* ka long kaba saw sngi. ⁴⁰U Jisu u ong ha ka, Ngam shym la ong ha pha, ba lada phan ngeit, phan iohi ia ka burom jong U Blei? ⁴¹Ynda kumta ki la iakhyllie noh ia uta u mawkhang, uba la don ha kaba la buh ia uta uba la iap. U Jisu te u la khmied la ki khmat, bad u la ong, Ko Kpa, nga nguh ia me ba me ju sngew ia nga. ⁴²Nga te nga tip ba me sngew ia nga ha la ka sngi, hynrei nga la kren na ka bynta une u paidbah uba ieng baroh sawdong, ba kin ioh ngeit ba la phah ma me ia nga. ⁴³Te haba u la lah kren ia kine kiei kiei ruh, u la pyrta da ka ktien bajam, Ko Lasaros, to mih noh! ⁴⁴Bad uta uba la iap u la mih noh, ba la teh bad kti bad kjat da ki jainsop, bad ia ka khmat jong u la teh sawdong da ka rumar. U Jisu u ong ha ki, To loit noh ia u, bad to ai ba un leit noh.

Ka jinglasylla pyrahah ia U Jisu

(Mt 26 : 1-5; Mk 14 : 1-2; Lk 22 : 1-2)

⁴⁵Namar kata shibun na kita ki Jiw, kiba la iawan sha kata Ka Mari, haba ki la iohi ruh ia kiei kiei ruh ia kiba U Jisu u la leh, ki la ngeit ha u. ⁴⁶Hynrei kiwei pat na ki ki la ialeit noh sha ki Pharisi, bad ki la iathuh ha ki ia kiei kiei ruh kiba U Jisu u la leh. ⁴⁷Ynda kumta ki rangbah lyngdoh bad kita ki Pharisi ki la ialang dorbar, bad ki la iaong, Ngi leh aiu? naba une u briew u leh shibun ki dak khyllah: ⁴⁸lada ngin shah ia u kumne, baroh kin iangeit ha u, te ki Roman kin iawan bad kin iapynjot noh ia ka jaka bad ia ka kynja jong ngi ruh. ⁴⁹Uwei te na ki, U Kaiaphas, uba la long u rangbah lyngdoh ha kata ka snem, u la ong ha ki, 12 : 3 Lk. 7 : 37-38.

Phi phim tip ei ei ruh em, ⁵⁰lymne phim puson ba ka long kaba myntoi ia ngi, ba uwei u briew un iap na ka bynta u paidbah, bad ba yn ym pynjot noh ia kane ka kynja bynriew baroh kawei. ⁵¹Ia kane te um shym la kren na lade, hynrei ba u da long u rangbah lyngdoh ha kata ka snem, u la iathuhlypa kein, ba u Jisu un sa iap na ka bynta kata ka kynja bynriew: ⁵²bad ym tang na ka bynta kata ka kynja bynriew hi, hynrei ba un ioh ialum lang ruh ha kawei ia kita ki khun U Blei kiba la sakma. ⁵³Namar kata naduh kata ka sngi ki la iasylla lang, ba kin ioh pyniäp noh ia u. ⁵⁴Kumta U Jisu um iaid shuh ha kaba paw hagdeng ki Jiw, hynrei u la leit noh nangta sha kata ka ri bahajan ka ri khlaw, sha ka shnong kaba khot Ephraim bad hangta u la iaisah lem bad ki synran jong u. ⁵⁵Te ka niam ka jinglait jong ki Jiw ka la jan, shibun te ki la ialeit kiew sha Jerusalem na ka ri bri, mynshuwa kata ka niam ka jinglait, ba kin ioh pynkhuid ia lade. ⁵⁶Ynda kumta ki la iawad ia U Jisu bad ki la iakren paralok hi, katba ki da ieng ha ka templ, Kumno phi mut? Ba un ym wan sha ka jingkhawai niam? ⁵⁷Te ki rangbah lyngdoh bad ki Pharisi ki la lah ia ai ka hukum, ba lada uno uno ruh u ioh tip hangno u don, un iathuh, ba kin ioh kem ia u.

Kaba pynsleh ia U Jisu ha Bethania

(Mt 26 : 6-13; Mk 14 : 3-9)

12 Ynda kumta, hynriew sngi shuwa kata ka niam ka jinglait, U Jisu u la wan sha Bethania, sha kaba U Lasaros u la don, uta uba la lah iap, ia uba u la lah pynmihpat na kiba iap. ²Hangta te ki la thaw ia ka jingkhawai miet ia u: bad Ka Martha ka la kam jingkam, hynrei U Lasaros u la long uwei na kita kiba shong bam lem bad u. ³Ynda kumta Ka Mari haba ka la shim shiteng

ser ka jingsleh kaba sngur kaba kordor eh ruh, ka la pynsleh ia ki kjat jong U Jisu, bad ka la ñiad ia ki kjat jong u da u ñiuhkhieh jong ka : te la pyndap ia ka iing da ka jingiwbihi jong kata ka jingsleh. ⁴Namar kata uwei na ki synran jong u, U Judas Iskariot, *u khun* U Simon, uban sa die noh ia u, u ong. ⁵Hato balei bym shym la die noh ia kane ka jingsleh lai spah suka, bad ban ai ruh ha kiba duk? ⁶Ia kane u la ong kein, ym namar ba u sumar shaphang kiba duk; hynrei naba u la long uba buit tuh, bad u la don u saipan, bad u la ju shim noh ia kiei kiei ruh ba la thep *ha u*. ⁷Ynda kumta U Jisu u la ong, To iehnoh ia ka : ka la ri ia kane ia kata ka sngi kyllan masla ban tep ia nga : ⁸namar ia kiba duk phi ioh lem bad phi ha la ka sngi, hynrei ia nga phim ioh ha la ka sngi.

Ka jingiasylla pyrsah ia U Lasaros

9 Ynda kumta u paidbah babun na kita ki Jiw u la tip ba u don hangta; te ki la iawan, ym tang na ka bynta U Jisu hu, hynrei ba kin iohi ruh ia uta U Lasaros, ia uba u la lah pynmihpat na kiba iap. ¹⁰Hynrei kita ki rangbah lyngdoh ki la iasylla, ba kin ioh iapyniap noh ia uta U Lasaros ruh, ¹¹namar na ka bynta jong u shibun na kita ki Jiw ki la iakynriah noh, bad ki la iangeit ha U Jisu.

U Jisu U leit rung sha Jerusalem

kum U Syiem

(Mt 21 : 1-11; Mk 11 : 1-11;

Lk 19 : 28-40)

12 Ha kaba lashai u paidbah babun uba la poi sha kata ka jingkhawai niam, haba ki la iohsngew ba U Jisu u wan sha Jerusalem, ¹³ki la iashim ia ki tnat jong ki dieng tlai, bad ki la iamih noh ia kaban tan ia u, bad ki la iapyrta, Hosanna! *Long* ba la kyrkhu ia U Syiem ki Israel, uba wan ha ka kyrteng U Trai! ¹⁴U

Jisu te haba u la shem ia u khun kadda, u la shong halor jong u, kumba la thoh, ¹⁵To wat sheptieng, ko khun ka Seion; ha khmih U Syiem jong pha u wan, u da shong halor u khun kadda. ¹⁶Ia kine kiei kiei ruh ki synran jong u te kim shym la shemphang ha kaba mynnyngkong : hynrei ynda la pyndon burom ia U Jisu, ynda kumta ki la iakynmaw ba la lah thoh ia kine kiei kiei ruh shaphang jong u, bad ba ki la lah leh ia kine kiei kiei ruh ia u. ¹⁷Namar kata uta u paidbah uba la don lem bad u, u la iaphla ba u la khot ia U Lasaros na ka jingtep, bad ba u la pynmihpat ia u na kiba iap. ¹⁸Namar kata uta u paidbah ruh u la wan tan ia u, naba ki la iohsngew ba u la lah leh ia kane ka dak khyllah. ¹⁹Namar kata kita ki Pharisi ki la iaong paralok hi, Phi iohi ba phim lah ei ei ruh em : ha khmih, ka pyrthei ka la leit bud ia u.

Ki Grik ki kwah ban iohi ia U Jisu

20 La don ruh ki Grik napdeng kita kiba la iawan kiew ba kin iamane Blei ha kata ka jingkhawai niam; ²¹kine ki la iawan namar kata ha U Philip uba na Bethsaida ha Galilaia, bad ki la iakyrpad ia u, ki da ong, Ko Kynrad, ngi iakwah ban iohi ia U Jisu. ²²U Philip u wan bad u iathuh ha U Andriw; te U Andriw pat bad U Philip ki la iathuh ha U Jisu. ²³U Jisu u la iathuh te ha ki, u da ong, Kata ka por ka la jia, ba yn pyndon burom ia U Khun u bried. ²⁴Shisha, shisha nga ong ha phi, lynda iwei i symbai kew i da hap ha ka khyndew, bad ba i iap, ita i iaisah marwei; hynrei lada i iap, i sei noh bun soh. ²⁵Uta icit ia la ka jingim un duh noh ia ka; uta uba isih te ia la ka jingim ha kane ka pyrthei, un ri pynim ia ka sha ka jingim bymjukut. ²⁶Lada uno uno ruh un shakri ia nga, to ai ba un bud ia nga;

bad sha kaba nga don ma nga, hangta ruh u shakri jong nga un long: lada uno uno ruh u shakri te ia nga, U Kpa jong nga un pyndon nam ia u.

U Jisu U kren shaphang la ka jingiap

27 Mynta ka mynsiem jong nga ka la khieh khuslai; te kaei ngan ong? Ko Kpa, to pyllait ia nga na kane ka por? hynrei na ka bynta kane nga la wan khnang ha kane ka por: 28Ko Kpa, pyndon burom ia la ka kyrteng. Ynda kumta la wan ka ktien na bneng, Nga la pyndon burom te, bad ngan pyndon burom ia ka pat. 29Te uta u paidbah, uba la ieng *hajan* bad uba la iohsngew, ki la iaong ba la long kaba riew u pyrthat; kiwei ki la iaong, U angel u la kren ha u. 30U Jisu u la iathuh bad u la ong, Ym na ka bynta jong nga la jia kane ka ktien, hynrei na ka bynta jong phi. 31Mynta ka long ka jingrem jong kane ka pyrthei: mynta yn shop noh shabar ia u syiem jong kane ka pyrthei. 32Nga te, ynda la kyntiew ia nga na ka khyndew, ngan pynwan ia ki brieve baroh ha lade. 33U la ong ia kane te, ba u da saham na ka jingiap kaba kumno ba un sa iap. 34Uta u paidbah u la iathuh ha u, Ngi ngi la iohsngew na ka hukum, ba uta U Khrist u iaisah sha ka bymjukut; te kumno ba ong ma me, Ka dei ba yn kyntiew ia U Khun u brieve? uei une U Khun u brieve? 35Ynda kumta U Jisu u la iathuh ha ki, Shibit arbit kata ka jingshai ka dang long lem bad phi: to iaiaid katba phi iadon kata ka jingshai, ba kaba dum kan ym ioh lap ia phi: namar uta uba da iaiaid ha kaba dum, um tip kein sha ei leit. 36Katba phi iadon kata ka jingshai, to iangeit ha kata ka jingshai, ba phin ioh long ki khun ka jingshai.

Ka jingbymeit jong ki Jiw

U Jisu u la kren ia kine kiei kiei ruh; bad haba u la kynran noh, u la buhrieh

ia lade na ki. 37Hynrei haba u la lah leh katta ki dak khyllah ha khmat jong ki, pynban kim shym la ngeit ha u: 38ba yn pyndep ia kata ka jingong jong U Isaiah u nongiathuhlypa, ia kaba u la ong: Ah Trai, uei ba la ngeit ia ka jingpynbna jong ngi? bad hano la pynpaw ia ka ksangti jong U Trai? 39Namar kata kim lah ban ngeit, naba U Isaiah u la ong pat: 40U la pynmatlah ia ki khmat jong ki, bad u la pynluiif ia ka dohnud jong ki; ba kin ym iohi da la ki khmat, lymne sngew shemphang da la ka dohnud, bad kin ioh kylla kaba mut, bad ngan ioh pynkhiah ia ki. 41Ia kine kiei kiei ruh U Isaiah u la ong, mynba u la iohi ia ka burom jong u, bad ba u la kren shaphang jong u. 42La kumta ruh bun na ki nongsynshar ruh ki la ngeit ha u: hynrei namar kita ki Phariisi, kim iaphla *ia kata*, ioh ba yn kyntait noh ia ki na ka synagog. 43Naba ki la iaieit ia ka jingiaroh jong ki brieve kham tam ban ia ka jingiaroh ka jong U Blei.

Ka jingbisher kat kum ki ktien U Trai

44 Ynda kumta U Jisu u la pyrta jam bad u la ong, Uta uba ngeit ha nga, um ngeit ha nga, hynrei ha uta uba la phah ia nga. 45Bad uta uba ioh khmih ia nga, u ioh khmih kein ia uta uba la phah ia nga. 46Nga uba la wan ka jingshai ha ka pyrthei, ba u brieve baroh uba ngeit ha nga, un ym iaisah ha kaba dum. 47Te lada uno uno ruh u iohsngew ia ki ktien jong nga, hynrei um sumar ia ki, nga ngam pynrem ia u; namar ngam shym la wan ba ngan ioh pynrem ia ka pyrthei, hynrei ba ngan ioh pynim ia ka pyrthei. 48Uta uba kyntait noh ia nga, bad ubym pdiang ia ki ktien jong nga, u don kaba pynrem ia u: kata ka ktien ia kaba nga la kren, kata kein kan pynrem ia u ha ka sngi khadduh. 49Naba nga ngam shym la kren na lade; hynrei uta U Kpa uba la phah ia nga, uta u la ai ka hukum

ha nga, kaei ba ngan ong, bad kaei ba ngan kren. ⁵⁰Te nga tip ba kata ka hukum jong u ka long ka jingim bymjukut. Namarkata kiei kiei ruh ia kiba nga kren, kumba uta U Kpa u la ong ha nga, kumta kein nga kren.

U Jisu U sait ia ki slajat ki synran jong U

13 Te mynshuwa kata ka jingkhawai niam ka jinglait, haba U Jisu u la tip ba kata ka por jong u ka la jia, ba un leit noh na kane ka pyrthei sha U Kpa, haba u la ieit ia la ki jong kiba don ha ka pyrthei, u la ieit ia ki haduh kaba kut. ²Te haba ki dang iabam jingbam miet, haba u Soitan u la suhbuit lypa ha ka dohnud U Judas Iskariot u *khun* U Simon, ba un die noh ia u, ³U Jisu, u da tip ba U Kpa u la aiti noh ia kiei kiei baroh ha ki kti jong u, bad ba u la mih noh na U Blei, bad ba un sa leit noh sha U Blei, ⁴u ieng joit na kata ka jingbammiet, bad u la buh noh ia la ki jainkup; bad haba u la shim ia ka jain ñiad, u la panpoh ia lade. ⁵Hadien kata u la theh um ha ka dabor, bad u la sdang ban sait ia ki kjat ki jong ki synran, bad ban ñiad ia ki da kata ka jain ñiad da kaba u la panpoh ia lade. ⁶Ynda kumta u wan ha U Simon Petros; u te u ong ha u, Ko Trai, me me sait ia ki kjat jong nga? ⁷U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u, Ia kaba nga nga leh me mem shemphang mynta, hynrei men sa sngewthuh hadien kane. ⁸U Petros u ong ha u, Men ym ioh sait ia ki kjat jong nga lano lano ruh. U Jisu u iathuh ha u, Lada ngan ym ioh sait ia me, mem ioh bynta satia lem bad nga. ⁹U Simon Petros u ong ha u, Ko Trai, ym tang ia ki kjat jong nga, hynrei ia ki kti bad ia ka khlieh jong nga de. ¹⁰U Jisu u iathuh ha u, Uta ia uba la pynsum um donkam hynrei tang ban sait ia la ki kjat, te u long khuid baroh phar; kumta phi ruh phi long kiba khuid,

hynrei ym baroh. ¹¹Naba u la lah tip uei uban sa die noh ia u; namar kata u la ong, Phim long kiba khuid baroh. ¹²Te ynda u la lah sait ia ki kjat jong ki, bad u la lah shim ia la ki jainkup, bad u la lah shong shaniah pat, u la kylli ia ki, Phi iatip kaei ba nga la leh ia phi? ¹³Phi phi iakhot ia nga ko Nonghikai bad ko Trai, phi iaong kaba dei ruh; namar nga long kumta. ¹⁴Namar kata, lada ma nga, uba U Trai bad U Nonghikai, nga la sait ia ki kjat jong phi, ka dei ia phi ruh ban iasait ia ki kjat paralok hi. ¹⁵Namar nga la ai ka rukom ha phi. ba phi ruh phin ioh leh, kumba nga la leh ma nga ha phi. ¹⁶Shisha, shisha nga ong ha phi, U shakri um long uba kham khraw ia u kynrad jong u, lymne u apostol uba kham khraw ia uta uba la phah ia u. ¹⁷Lada phi tip ia kine kiei kiei ruh, suk ma phi lada phi leh ia ki. ¹⁸Ngam kren shaphang jong phi baroh: nga nga ithuh ia kiba nga la jied, ba yn ioh pyndep ia kata ka jingthoh, Uta uba bam jingbam lem bad nga u la rah ia la ka khongdongjat ban ialeh ia nga. ¹⁹Naduh mynta nga iathuh ha phi shuwa ba kan jia, ba ynda ka jia, phin ioh ngeit ba nga nga long uta. ²⁰Shisha, shisha nga ong ha phi, Uta uba pdiang iano iano ruh ia uba ngan phah, u pdiang ia nga: uta te uba pdiang ia nga u pdiang ia uta uba la phah ia nga.

U Jisu U iathuh lypa ba yn die noh ia U

(Mt 26 : 20-25; Mk 14 : 17-21;

Lk 22 : 21-23)

²¹Ynda U Jisu u la lah kren ia kine kiei kiei ruh, u la sngewkhuslai ha ka mynsiem; te u la phla bad u la ong, Shisha, shisha nga ong ha phi, uwei na phi un die noh ia nga. ²²Ynda kumta ki synran ki la iakhmih shain paralok hi, ba ki da iasngew lyngngoh shaphang jongno ba u ong. ²³Te la don uwei na

kita ki synran jong u, ia uba U Jisu u la ieit, u da shaniah ha ka shadem U Jisu. ²⁴Namar kata U Simon Petros u la kohnguh khlieh ia uta ban kylli, uei u lah ban long uta shaphang uba u ong. ²⁵Te haba u la shaniah lyngngeh ha ka shadem U Jisu, u kylli ia u, ko Trai, u long uei? ²⁶U Jisu u la iathuh, U long uta ha uba nga ngan ai shi dkhoh, ynda nga la wieh. Haba u la lah wieh te ia kata ka shi dkhoh, u la ai ha U Judas Iskariot u *khun* U Simon. ²⁷Te hadien kata ka shi dkhoh, hangta u Soitan u la bsut ha u. Namar kata U Jisu u la ong ha u, ia kaba men sa leh, to leh klooi klooi ruh. ²⁸Hynrei ym don na kita kiba shong bam uba la tip ia ka ban lei u la ong ia kata ha u. ²⁹Namar don kiba la iamut, namar ba U Judas u la don uta u saipan, ba U Jisu u ong ha u, To thied ia kiei kiei kiba ngi iadonkam ia ka jingkhawai niam; lane, ba un ai ei ei ha kiba duk. ³⁰U te haba u la lah shim ia kata ka shi dkhoh u la mih noh kumne kumne ruh: ka la long mynmiet ruh.

Ka hukum kaba thymmai

³¹ Namar kata, ynda u la leit noh, U Jisu u ong, Mynta la pyndon burom ia U Khun u bried, bad la pyndon burom ia U Blei ha u. ³²Lada la pyndon burom ia U Blei ha u, U Blei ruh un pyndon burom ia u ha lade, bad un pyndon burom ia u kumne kumne ruh. ³³Ko ki khun hep, shibit arbit nga dang don lem bad phi; phin iawad ia nga; kumba nga la ong ruh ha kita ki Jiwi, kumta nga ong mynta ha phi, sha kaba ngan sa leit ma nga, phi phim lah ban iawan. ³⁴Ka hukum bathymmai nga ai ha phi, ba phin iaieit paralok hi; kumba nga la ieit ia phi, ba phi ruh phin iaieit paralok hi. ³⁵Da kane kin ioh tip baroh ba phi long ki synran jong nga, lada phi don ka jingiaieit paralok hi.

U Jisu U iathuhlypa ba U Petros un len noh ia U

(Mt 26 : 31-35; Mk 14 : 27-31; Lk 22 : 31-34)

³⁶ U Simon Petros u ong ha u, Ko Trai, shano men sa leit? U Jisu u la iathuh ha u, Sha kaba ngan sa leit, mem lah bud ia nga mynta; hynrei hadien men ioh bud ia nga. ³⁷U Petros u ong ha u, Ko Trai, balei ngam lah bud ia me mynta? ngan aiti noh ia la ka jingim na ka bynta jong me. ³⁸U Jisu u la iathuh ha u. Men aiti noh ia la ka jingim na ka bynta jong nga? Shisha, shisha nga ong ha me. U syiar un ym riew tadynda men len ia nga lai sien.

U Jisu U long ka Lynti sha U Kpa

14 Wat khieh khuslai na ka dohnud jong phi: to ngeit phi ha U Blei, to ngeit ha nga ruh. ²Ha ka iing U Kpa jong nga don bun ki pulit shong neh; lynda kumta, nga la iathuh ha phi; naba ngan sa leit noh ban khreh ka jaka ia phi. ³Ynda nga la leit noh, bad ba nga la khreh ia phi ka jaka, ngan wan pat, bad ngan shimti ia phi ha lade hi, ba ha kaba nga long ma nga, phi ruh phi lah ban long. ⁴Te shaci ba ngan sa leit ma nga, phi tip, bad ia ka lynti phi tip. ⁵U Thomas u ong ha u, Ko Trai, ngim tip shaci ba men sa leit; kumno te ngi lah ban tip ia kata ka lynti? ⁶U Jisu u iathuh ha u, Nga uba long kata ka lynti, bad ka jingshisha, bad ka jingim de: ym don uba wan ha U Kpa, hynrei tang da nga. ⁷Lada phi la lah ithuh ia nga, phin da ithuh ia U Kpa jong nga ruh: hynrei naduh mynta phi ithuh ia u, bad phi la iohi ia u. ⁸U Philip u ong ha u, Ko Trai, to pyni ia uta U Kpa ha ngi, te ka biang ia ngi. ⁹U Jisu u iathuh ha u, Nga la long slem katta katta bad phi, bad mem pat la ithuh ia nga, ko Philip? jar uba la iohi ia nga, u la iohi ia uta U Kpa; kumno ba

me ong ma me te. To pyni ia uta U Kpa ha ngi? ¹⁰Mem ngeit ba nga nga long ha U Kpa, bad uta U Kpa ha nga? Kita ki ktien ia kiba nga kren ma nga ha phi. ngam kren na lade: hynrei uta U Kpa uba shong neh ha nga, u hi u leh ia ki jingleh jong u. ¹¹To ngeit ia nga ba nga long ha U Kpa, bad uta U Kpa ha nga: lynda kumta, to ngeit ia nga te na ka bynta kita ki jingleh hi. ¹²Shisha, shisha nga ong ha phi, Uta uba ngeit ha nga, ia kita ki jingleh kiba nga leh ma nga, uta ruh un leh: bad ia kiba kham khraw ia kine un leh, namar ngan sa leit noh ma nga sha uta U Kpa jong nga. ¹³Te kaei kaei ruh ba phin pan ha ka kyrteng jong nga, ia kata ngan leh, ba yn ioh pyndon burom ia U Kpa ha U Khun. ¹⁴Lada phin pan ia kaei kaei ruh na nga ha ka kyrteng jong nga, ia kata ngan leh kein.

Ka jingkular ia U Mynsiem Bakhuid

¹⁵Lada phi ieit ia nga, to sumar ia ki hukum jong nga. ¹⁶Nga ruh ngan duwai ia U Kpa, te un ai ha phi ia uwei pat U Nongpyntngen, ba un ioh iaisah lem bad phi ha la ka rta, ¹⁷ia U Mynsiem ka jingshisha kein; ia uba ka pyrthei kam lah ban pdiang, naba kam iohi ia u, lyrane kam ithuh ia u: phi hynrei phi ithuh ia u, namar u iaisah bad phi, un long ruh ha phi. ¹⁸Ngam iehnoh khunswet ia phi; ngan wan pat ha phi. ¹⁹Sa tang shibit arbit, te kata ka pyrthei kan ym ioh khmih ia nga shuh; hynrei phi phin ioh khmih ia nga: namar ba nga nga im, phi ruh phin ioh im. ²⁰Ha kata ka sngi phi phin ioh tip ba nga long ha uta U Kpa jong nga, bad ma phi ha nga, bad ma nga ha phi. ²¹Uta uba don ki hukum jong nga bad ba sumar ia ki, uta u long uba ieit ia nga; uta uba ieit te ia nga yn ieit ia u da uta U Kpa jong nga; nga ruh ngan ieit ia u, bad ngan pynpaw ia lade ha u. ²²U Judas u ong ha u (ym uta U Iskariot), Ko Trai, namar balei ba men sa pynpaw ia lade ha ngi, ym te ha kata

ka pyrthei? ²³U Jisu u la iathuh bad u la ong ha u, Lada uno uno ruh u ieit ia nga, un sumar ia ka ktien jong nga: te uta U Kpa jong nga un ieit ia u, bad ngin iawan ha u, bad ngin iasah bad u. ²⁴Uta ubym ieit ia nga, um sumar ia ki ktien jong nga; bad kata ka ktien ia kaba phi iohsngew kam long ka jong nga hi, hynrei ka jong uta U Kpa uba la phah ia nga. ²⁵Kine kiei kiei ruh nga la kren ha phi, haba nga dang sah lem bad phi. ²⁶Hynrei uta U Nongpyntngen, U Mynsiem Bakhuid, ia uba uta U Kpa un phah ha ka kyrteng jong nga, uta kein un hikai ia phi ia ia kiei kiei baroh, bad un pynkynmaw ia phi ia kiei kiei baroh kiba nga la ong ha phi. ²⁷Ia ka jingsuk nga iehnoh ha phi, ia ka jingsuk ka jong nga nga ai ha phi, ym kumba kata ka pyrthei ka ai, nga ai ma nga ha phi. Wat khiih khulai na ka dohnud jong phi, lymne wat sheptieng. ²⁸Phi la iohsngew kumno nga la ong ha phi, Ngan sa leit noh, bad ngah wan pat ha phi. Lada phi la ieit ia nga, phin da kmen namar ba nga la ong, Ngan sa leit noh sha uta U Kpa: namar uta U Kpa u long uba kham khraw ia nga. ²⁹Te mynta nga la iathuh ha phi shuwa ba kan jia, ba ynda ka jia, phin ioh ngeit. ³⁰Ngan ym ioh iakren shibun shuh bad phi, namar u syiem jong kane ka pyrthei un wan. Hynrei um don ei ei ruh em ha nga; ³¹hynrei ba kata ka pyrthei kan ioh tip ba nga ieit ia uta U Kpa, bad kat kumba uta U Kpa u la hukum ia nga, kumta nga leh. To ieng, ngin ialeit noh nangne.

U Jisu u dieng sohwaia uba shisha

15 Ma nga nga long u dieng sohwaia uba shisha, bad U Kpa jong nga u long u nongsumar briso. ²Ka tnat baroh ba ha nga kabym seisoh u ngor noh; bad ka tnat baroh kaba seisoh, u khyllad ia ka, ba kan ioh seisoh kham bun. ³Phi mynta phi long kiba khuid da kata ka ktien ia kaba nga la kren ha phi.

⁴To iaineh ha nga, bad ma nga ha phi. Kumba ka tnat kam lah ban seisoh na lade hi, lynda ka iaineh ha u dieng soh wain; kumta ma phi ruh, lynda phi iaineh ha nga. ⁵Ma nga long u dieng soh wain, ma phi ki tnat. Uta uba iaineh ha nga, bad ma nga ha u, uta u seisoh shibun: naba khlem ma nga phim lah leh ei ei ruh em. ⁶Lada uno uno ruh um iaineh ha nga, la ju bréd noh ia u shabar kum ka tnat kaba la iap stai noh: te ki ialum ia ki, bad ki bred ha ding, bad la thang ia ki. ⁷Lada phi iaineh ha nga, bad ki ktien jong nga ki iaineh ha phi, ia kaei kaei ruh ba phi mon, phin pan, te kan long ia phi. ⁸Ha kane la pyndon burom ia U Kpa jong nga, ba phi seisoh shibun: kumta phin long ki synran jong nga. ⁹Kumba U Kpa u la ieit ia nga, kumta nga ruh nga la ieit ia phi: to phin iaineh ha kata ka jingieit ka jong nga. ¹⁰Lada phin sumar ia ki hukum jong nga, phin ioh iaineh ha kata ka jingieit jong nga; kumba nga kein nga la sumar ia ki hukum uta U Kpa jong nga, bad nga iaineh ha ka jingieit jong u. ¹¹Nga la kren ia kine kiei kiei ruh ha phi, ba ka jingmen jong nga kan ioh long ha phi, bad ba ka jingmen jong phi kan long kaba dap. ¹²Kane ka long ka hukum jong nga: Ba phin iaieit paralok hi, kumba nga la ieit ia phi. ¹³Ym don uba don ka jingieit kaba kham khraw ia kane, ba uwei u aiti noh ia la ka jingim na ka bynta ki lok jong u. ¹⁴Ma phi phi long ki lok jong nga, lada phi leh kat kiba nga hukum ma nga ia phi. ¹⁵Ngam khot shuh ki shakri ia phi, naba u shakri um tip ia kaei ba u leh u kynrad jong u: hynrei nga la khot ki lok ia phi, namar ia kiei kiei baroh kiba nga la iohsngew na U Kpa jong nga, nga la pyntip ha phi. ¹⁶Phi phim shym la jied ia nga, hynrei nga nga la jied ia phi, bad nga la thung ia phi, ba phi phin ioh iaieit bad seisoh, bad ba u soh jong phi

un ioh iaineh: ba kaei kaei ruh ba phin pan na uta U Kpa ha ka kyrteng jong nga, un ai ha phi. ¹⁷Ia kine kiei kiei ruh nga la hukum ha phi, ba phin iaieit paralok hi.

Ka jingshun jong ka pyrthei

¹⁸Lada ka pyrthei ka shun ia phi, phi tip ba ka la shun ia nga mynshuwa ia phi. ¹⁹Lada phi la long na ka jong ka pyrthei, kata ka pyrthei kan da ieit ia la ka jong: hynrei naba phim long na ka jong ka pyrthei, hynrei nga nga la jied ia phi na ka jong ka pyrthei, namar kata kein kata ka pyrthei ka shun ia phi. ²⁰To kynmaw ia kata ka ktien kaba nga la ong ma nga ha phi, U shakri um long uba kham khraw ia u kynrad jong u Lada ki la leh bein ia nga, kin leh bein ruh ia phi: lada ki la sumar ia ka ktien jong nga, kin sumar ia ka jong phi ruh. ²¹Hynrei ia kine kiei kiei baroh kin leh ia phi na ka bynta ka kyrteng jong nga, naba kim ithuh ia uta uba la phah ia nga. ²²Lada ngam shym la wan bad la kren ha ki, kin ym da la don ka pop: hynrei mynta kim don ka jingkren dong shuh ia la ka pop. ²³Uta uba shun ia nga, u shun ia U Kpa jong nga ruh. ²⁴Lada ngam shym la lah leh hapteng jong ki ia ki jingleh, ia kiba ym don uwei pat uba la leh, kin ym da la don ka pop: hynrei mynta ki la iohi, bad ki la shun ruh ia nga bad ia U Kpa jong nga. ²⁵Hynrei *kane ka jia*, ba yn ioh pyndep ia kata ka ktien kaba la thoh ha ka hukum jong ki, Ki la shun ia nga khlem daw. ²⁶Hynrei ynda la wan uta U Nongpyntngen, ia uba nga ngan phah ha phi na U Kpa, ia U Mynsiem ka jingshisha kein, uba mih noh na U Kpa, uta kein un phla shaphang jong nga. ²⁷Bad phi ruh phin phla, naba phi la don lem bad nga naduh kaba mynnyngkong.

16 Ia kine kiei kiei ruh nga la kren ha phi, ba phin ym thut. ²Kin kyntait

noh ia phi na ki synagog; shisha ka por ka jia, ba uno uno ruh uba pyniap noh ia phi, un mut ba u ainguh ha U Blei. ³Te ia kine kiei kiei ruh kin leh ia phi, naba kim ithuh ia U Kpa, lymne ia nga. ⁴Hynrei ia kine kiei kiei ruh nga la iathuh ha phi, ba ynda la jia kata ka por, phin ioh kynmaw ia ki, ba nga nga la iathuh ha phi:

Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid

la kine kiei kiei ruh te ngam shym la ong ha phi ha kaba mynnyngkong, naba nga la ju don lem bad phi. ⁵Hynrei mynta ngan sa leit noh sha uta uba la phah ia nga: ym don te na phi uba kylli ia nga, Shano men sa leit? ⁶Hynrei namar ba nga la kren ia kine kiei kiei ruh ha phi, ka jingsngewsih ka la pyndap ia ka dohnud jong phi. ⁷Hynrei nga nga iathuh ia kaba shisha ha phi, ka myntoi ia phi ba nga nga leit noh: namar lada nga ngam leit noh, uta U Nongpyntngen un ym wan ha phi: hynrei lada nga leit noh, ngan phah ia u ha phi. ⁸Te ynda u la wan ma u, un pynkynduh ia ka pyrtnei shaphang ka pop, bad shaphang ka hok, bad shaphang ka jingbishar de: ⁹shaphang ka pop te, naba kim ngeit ha nga: ¹⁰shaphang ka hok ruh, naba ngan sa leit noh sha U Kpa jong nga, bad phim iohi shuh ia nga: ¹¹shaphang ka jingbishar de, naba la pynrem ia u syiem jong kane ka pyrtnei. ¹²Nga dang don shibun kiei kiei ruh ban ong ha phi, hynrei phim lah ban shah ia ki mynta. ¹³Hynrei ynda u la wan ma u, U Mynsiem ka jingshisha kein, un ialam ia phi sha ka jingshisha baroh; namar un ym kren na lade, hynrei ia kiei kiei ruh katba un iohsngew, un kren, bad un pynpaw ha phi ia kiei kiei ruh kiban sa wan. ¹⁴Un pyndon burom ia nga, naba un shim na ka jong nga, bad un pynpaw ha phi. ¹⁵Kiei kiei baroh katba U Kpa u don ki long ki jong nga: namar kata nga la ong, ba un shim na ka jong nga, bad

un pynpaw ha phi.

Ka jingsngewsih kan kylla sha ka jingkmen

¹⁶Sa shibit arbit, te phin ym iohi ia nga: bad sa shibit arbit pat, te phin iohi ia nga, naba ngan sa leit noh sha uta U Kpa. ¹⁷Namar kata kiba na ki synran jong u ki la iakren paralok hi, Ka long aiu kane ia kaba u ong ha ngi, Sa shibit arbit, te phin ym iohi ia nga: bad sa shibit arbit pat, te phin iohi pat ia nga: bad, Naba ngan sa leit noh sha uta U Kpa? ¹⁸Namar kata ki la iaong, Ka long aiu kane, Sa shibit arbit kaba u ong? Ngim tip aiu ba u kren. ¹⁹Te U Jisu u la tip ba ki la iamon ban kylli ia u, te u la ong ha ki, Phi iakylli paralok hi shaphang kane ba nga la ong, Sa shibit arbit, te phin ym iohi ia nga: bad sa shibit arbit pat, te phin iohi ia nga? ²⁰Shisha, shisha nga ong ha phi, phi phin iam bad phin lynñiar ruh, hynrei ka pyrtnei kan kmen: ma phi te phin sngewsih hynrei kata ka jingsngewsih jong phi kan kylla sha ka jingkmen. ²¹Ka briew haba ka sukhun ka don ka jingsngewsih, naba ka la jia ka por jong ka: hynrei ynda la kha ia ita i khun, kam kynmaw shuh ia la ka pang shitom, namar ka jingkmen ba la kha briew sha ka pyrtnei. ²²Kumta ma phi ruh phi don ka jingsngewsih shisha mynta, hynrei ngan wani ia phi pat, bad ka dohnud jong phi kan sngewkmen, bad ia kata ka jingkmen jong phi ym don uban shim noh na phi. ²³Ha kata ka sngi te phin ym kylli ia nga ei ei ruh ruh em, Shisha, shisha nga ong ha phi, ba kiei kiei ruh katba phin pan na uta U Kpa ha ka kyrteng jong nga, un ai ha phi. ²⁴Haduh mynta phim pat ju pan ei ei ruh em ha ka kyrteng jong nga: to pan, te phin sa ioh diang, ba kata ka jingkmen jong phi kan ioh long kaba dap.

Ka jingjop noh thlaw ia ka pyrtnei

²⁵la kine kiei kiei ruh nga la kren ha

phi ha ki pharshi, hynrei ka por ka jia ba ngan ym kren shuh ha phi ha ki pharshi: hynrei ngan iathuh shynna ha phi shaphang uta U Kpa. ²⁶Ha kata ka sngi phin pan ha ka kyrteng jong nga, te ngam ong ha phi ba nga ngan duwai ia uta U Kpa na ka bynta jong phi; ²⁷namar uta U Kpa hi u ieit ia phi, naba phi phi la ieit ia nga bad phi la ngeit ba nga nga la mih noh na U Blei. ²⁸Nga la mih noh na uta U Kpa, bad nga la wan sha ka pyrtnei: pat nga iehnoh ia kata ka pyrtnei, bad nga leit sha uta U Kpa. ²⁹Ki synran jong u ki ong ha u, Ha khmih, me kren shynna mynta, bad mem kren pharshi shuh. ³⁰Mynta ngi iasngewthuh ba me tip ia kiei kiei baroh. bad mem donkam ba uno uno ruh un ioh kylli ia me: da kane ngi iangeit ba me la mih noh na U Blei. ³¹U Jisu u la iathuh ha ki, Shisha phi iangeit mynta? ³²Ha khmih ka por ka jia. shisha, ka la jia mynta, ba yn pynsakma ia phi uwei pa uwei sha la ka jong ka jong, bad phin iehnoh ia nga marwei: hynrei pynban ngam long marwei, naba uta U Kpa u don lem bad nga. ³³Nga la kren ia kine kiei kiei ruh ha phi, ba phin ioh ka jingsuk ha nga; ha kata ka pyrtnei phin ioh ka jynjar, hynrei to long shlur phi! nga nga la jop ia kata ka pyrtnei.

U Jisu u duwai na ka bynta la ki synran

17 Ia kine kiei kiei ruh U Jisu u la kren; bad u la khmied la ki khmat sha bneng, bad u la ong, Ko Kpa, kata ka por ka la jia: to pyndon burom ia U Khun jong me, ba uta U Khun ruh un ioh pyndon burom ia me: ²kumba me la ai ha u ka bor halor ka doh baroh, ba ia kita baroh kiba me la ai ha u, un ai ha ki ka jingim bymjukut. ³Kane te ka long ka jingim bymjukut, ba kin ioh ithuh ia me U Blei uba shisha tang ma me hi, bad ia U Jisu Khrist, ia uba me la phah. ⁴Nga nga la pyndon burom ia me ha ka pyrtnei: nga la pyndep ia kata ka kam ia kaba me la

ai ha nga ba ngan leh. ⁵Te mynta, ko Kpa, to pyndon burom ma me ia nga lem bad ma lade da kata ka burom kaba nga la don bad me mynshuwa ba la long ka pyrtnei ⁶Nga la pynpaw ia ka kyrteng jong me ha kita ki bried kiba me la ai ha nga na ka pyrtnei: ki jong me ki la long, te me la ai ia ki ha nga, bad ki la sumar ia ka ktien jong me. ⁷Mynta ki iatip ba kiei kiei baroh kiba me la ai ha nga ki long na me, ⁸namar kita ki ktien kiba me la ai ha nga nga la aiti ha ki, ki te ki la pdiang; bad ki tip shisha ba nga la mih noh na me, bad ki la iangeit ba la phah ma me ia nga. ⁹Nga nga duwai na ka bynta jong ki, ngam duwai na ka bynta kata ka pyrtnei, hynrei na ka bynta kito kiba me la ai ha nga; naba ki long ki jong me. ¹⁰Kiei kiei baroh ki jong nga ki long ki jong me ruh, bad kiei kiei ruh ki jong me *ki long ki jong nga ruh*; te la pyndon burom ia nga ha ki. ¹¹Te ngam don shuh ha kata ka pyrtnei, hynrei kine ki don ha kata ka pyrtnei; nga te ngan sa wan ha me. Ko Kpa Bakhuid, to ri pynim ia ki ha ka kyrteng jong me ia kiba me la ai ha nga, ba kin ialong shitylli, kumba ngi ngi long. ¹²Mynba nga la don lem bad ki, nga la sumar ia ki ha ka kyrteng jong me: ia kita kiba me la ai ha nga nga la ri kyndong, bad ym don ba la jot noh na ki, hynrei tang uta u khun ka jingiot, ba yn ioh pyndep ia ka jingthoh. ¹³Hynrei mynta ngan sa wan ha me; bad nga kren ia kine kiei kiei ruh ha kata ka pyrtnei, ba ki lah ban ioh ia ka jingkmien jong nga kaba la pyndap ha ki. ¹⁴Ia kata ka ktien jong me nga nga la aiti ha ki; kata ka pyrtnei te ka la shun ia ki, naba kim long na ka jong ka pyrtnei, kumba nga ngam long na ka jong ka pyrtnei. ¹⁵Ngam duwai ba men shim noh ia ki na kata ka pyrtnei, hynrei ba men sumar ia ki na u bymman. ¹⁶Kim long na ka jong ka pyrtnei, kumba nga ngam long na ka jong ka pyrtnei. ¹⁷To pynkyntang ia ki da ka

jingshisha: ka ktien jong me ka long ka jingshisha. ¹⁸Kumba me la phah ia nga sha ka pyrthei, kumta nga ruh nga la phah ia ki sha ka pyrthei. ¹⁹Te na ka bynta jong ki nga nga pynkyntang ia lade, ba ki ruh kin ialong kiba la ioh pynkyntang khuid da ka jingshisha. ²⁰Lymne ngam kyrpad tang na ka bynta kine hi, hynrei na ka bynta kita ruh kiba ngeit ha nga da ka ktien jong ki; ²¹ba baroh kin ialong shitylli: kum ma me, ko Kpa, ha nga, nga ruh ha me, ba ki ruh kin ialong shitylli ha ngi: ba kata ka pyrthei kan ioh ngeit ba la phah ma me ia nga. ²²Ia kata ka burom ruh kaba me la ai ha nga, nga nga la ai ha ki: ba kin ioh ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli; ²³ma nga ha ki, bad ma me ha nga, ba kin ialong ia kiba la iapynjanai ha kaba shitylli: ba kata ka pyrthei je kan ioh tip ba la phah ma me ia nga, bad ba me la ieit ia ki kumjuh kumba me la ieit ia nga. ²⁴Ko Kpa, ia kita kiba me la ai ha nga, nga kwah ba ha kaba nga don ma nga ba kita ruh kin iadon ryngkat bad nga: ba kin ioh khmih ia kata ka burom jong nga kaba me la ai ha nga: naba me la ieit ia nga mynshuwa kaba pynshong nongrim ia ka pyrthei. ²⁵Ko Kpa buhok, kata ka pyrthei kam shym la ithuh ia me, hynrei nga nga la ithuh ia me, bad kine ki la iatip ba la phah ma me ia nga; ²⁶bad ha ki nga la pyntip ia ka kyrteng jong me, bad ngan iapypntip, ba kata ka jingieit da kaba me la ieit ia nga, kan ioh long ha ki, bad nga ruh ha ki.

Kaba kem ia U Jisu

(Mt 26 : 47-56; Mk 14 : 43-50;

Lk 22 : 47-53)

18 Haba U Jisu u la lah kren ia kine ki ktien, u la leit noh lem bad ki synran jong u sha shiliang ka wah duid Kedron. sha kaba la don ka kper, ha kaba u la leit rung ma u bad ki synran jong u. ²Te u Judas ruh uba la die noh ia u, u la ithuh ia

kata ka jaka, naba bunsien U Jisu u la ju leit iaseng hangta lem bad ki synran jong u. ³Ynda kumta U Judas haba u la ioh shi kynhun *ki shipai*, bad ia ki shakri rangbah na ki rangbah lyngdoh bad na ki Pharisi, u la wan hangta lem bad ki sharak bad ki jingtbeh ding bad ki atiar. ⁴U Jisu te ba u tip ia kiei kiei baroh kiban sa jia ha u, haba u la mih noh, u la ong ha ki, Iano phi iawad? ⁵Ki la iathuh ha u, la U Jisu u nong Nasaret. U Jisu u ong ha ki, Nga long ma u. Te U Judas ruh uba la die noh ia u, u la ieng lem bad ki. ⁶Katba u la lah iathuh te ha ki. Nga long ma nga, ki la iakynran dadien, bad ki la iakyllon ha khyndew. ⁷Namar kata u la kylli ia ki pat, Iano phi iawad? Ki te ki la iaong, la U Jisu u nong Nasaret. ⁸U Jisu u la iathuh, Nga la ong ha phi ba nga long ma nga: namar kata lada phi wad ia nga, ai ia kine ban leit noh. ⁹Ba yn pyndep ia kata ka ktien ia kaba u la kren, Na kita kiba me la ai ha nga, ngam shym la pynjah noh uwei ruh. ¹⁰Ynda kumta U Simon Petros ba u don ka waitlam, u la sei ia ka bad u la pom ia u shakri u rangbah lyngdoh, bad u la mait noh ia ka shkor kamon jong u: te ka kyrteng uta u shakri ka la long U Malkhos. ¹¹Ynda kumta U Jisu u la ong ha U Petros, To suh noh ia kato ka waitlam jong me ha ka jingsop: ia ka khuri kaba la ai U Kpa ha nga, ngan ym dih ia ka?

U Jisu ha khmat u Rangbah Lyngdoh

(Mt 26 : 57-58; Mk 14 : 53-54;

Lk 22 : 54)

¹²Ynda kumta kata ka kynhun bad u rangbah shi hajar, bad ki shakri rangbah jong ki Jiw, ki la iakem ia U Jisu, bad ki la iakhum ia u, ¹³bad ki la ialam noh ia u ha U Annas nyngkong, naba u la long u kthaw kurim U Kaiaphas, uba la long u rangbah lyngdoh ha kata ka snem. ¹⁴Te U Kaiaphas u la long uta uba la

lah pyni buit ha ki Jiw, ba ka long kaba myntoi ba uwei u briew un iap noh na ka bynta u paitbah.

U Petros u len noh ia U Jisu

(Mt 26 : 69-70; Mk 14 : 66-68;

Lk 22 : 55-57)

15 Te U Simon Petros u la bud ia U Jisu, bad uta uwei pat u synran ruh. Te la ju ithuh ia uta u synran da uta u rangbah lyngdoh, bad u la leit bsut lem bad U Jisu sha ka phyllaw jong u rangbah lyngdoh. ¹⁶Hynrei U Petros u la ieng ha ka jingkhang shabar. Ynda kumta uta uwei pat u synran, ia uba la ju ithuh da u rangbah lyngdoh, u la mih noh bad u la kren ha ka nongap iingkhang, bad u la ialam shapoh ia U Petros. ¹⁷Ynda kumta kata ka shakri kaba ap jingkhang, ka ong ha U Petros, Ma me ruh mem long na ki synran jong une u briew? U ong, Ngam long. ¹⁸Te kita ki shakri bad kita ki shakri rangbah haba ki la sliew ding rnga, naba ka pjah, ki la iasyaid ding ruh; U Petros de u la ieng lem bad ki bad u syaid ding.

U Rangbah Lyngdoh u kylli jingkylli ia U Jisu

(Mt 26 : 59-66; Mk 14 : 55-64;

Lk 22 : 66-71)

19 Ynda kumta uta u rangbah lyngdoh u la kylli ia U Jisu shaphang ki synran jong u, bad shaphang ka jinghikai jong u. ²⁰U Jisu u la iathuh ha u, Nga nga la kren ha kaba paw shynna ha ka pyrthei; nga nga la hikai ha la ka sngi ha ka synagog bad ha ka templ, ha kaba ki Jiw baroh ki ju iaseng; bad ha kaba rieh ngam shym kren ei ei ruh em. ²¹Balei me kylli ha nga? To kylli ha kita kiba la iohsngew, kaei ba nga la kren ha ki; ha khmih kita ki iatip iaei ba nga la ong. ²²Te haba u la lah kren ia kiné kiei kiei ruh, uwei na kita ki shakri rangbah uba la ieng hajan u la thab ia U Jisu, u da ong,

18 : 32 Io. 3 : 14; 12 : 32.

kumta du me phai ktien ha u rangbah lyngdoh? ²³U Jisu u la iathuh ha u, Lada nga la kren bymdei, to pyni shaphang kata kabym dei; hynrei lada dei, balei me thab ia nga? ²⁴Namar kata U Annas u la phah noh ia u ba la khum ha U Kaiaphas u rangbah lyngdoh.

U Petros u len pat ia U Jisu

(Mt 26 : 71-75; Mk 14 : 69-72;

Lk 22 : 58-62)

25 Te U Simon Petros u dang ieng ba u syaid ding. Kumta ki iaong ha u, Me ruh mem long na kita ki synran jong u? U la len, bad u la ong, Ngam long. ²⁶Uwei na kita ki shakri jong u rangbah lyngdoh, uba dei kur ia uta ba U Petros u la lah mait noh ia ka shkor jong u, u ong, Ngam shym la iohi ma nga ia me ha kata ka kper lem bad u? ²⁷Ynda kumta U Petros u la len pat; te kumne kumne ruh u la riew u syiar.

U Jisu ha khmat U Pilat

(Mt 27 : 1-2, 11-14; Mk 15 : 1-5;

Lk 23 : 1-5)

28 Ynda kumta ki la ialam noh ia U Jisu na U Kaiaphas sha ka iingbah u lyngskor; te ka la long mynstep eh; hynrei ki hi kim shym la leit rung shapoh kata ka iingbah u lyngskor, ba ioh kin pynsang ia lade; hynrei ba kin ioh bam ia ka jinglait. ²⁹Namar kata U Pilat u la mih noh shabar sha ki, bad u la ong, Phi wan mudui aiu ia une u briew? ³⁰Ki la iathuh bad ki la iaong ha u, Lynda une u long u nongleh basniew, ngin ym da la aiti noh ia u ha me. ³¹Namar kata U Pilat u la ong ha ki, To shim ma phi hi ia u, to bishar ruh ia u katba kum ka hukum jong phi. Kita ki Jiw te ki la iathuh ha u, Ym don hukum ia ngi ban pyniap noh iano iano ruh: ³²ba yn ioh pyndep ia kata ka ktien jong U Jisu, ia kaba u la lah ong, ba u da safiam na ka jingiap kaba kumno ba un sa iap. ³³Ynda kumta

U Pilat u la leit rung pat sha kata ka iingbah u lyngskor, bad u la khot ia U Jisu, bad u la ong ha u, Me me long U Syiem ki Jiw? ³⁴U Jisu u la iathuh ha u, Me ong ia kane na lade, ne kiwei ki la iathuh ha me shaphang jong nga? ³⁵U Pilat u la iathuh, Nga long Jiw ma nga mo? Ki parakher paramer ki jong me hi bad ki rangbah lyngdoh ki la ia aiti noh ia me ha nga : me la leh ai? ³⁶U Jisu u la iathuh, Ka hima jong nga kam long na ka jong kane ka pyrthei; lada ka hima jong nga ka la long na ka jong kane ka pyrthei, ki shakri jong nga kin da ialeh ba yn ym aiti noh ia nga ha ki Jiw; hynrei mynta ka hima jong nga kam long nangne. ³⁷Namar kata U Pilat u la ong ha u, Ma me me long u syiem te? U Jisu u la iathuh, Me ong kein ba nga long ma nga u syiem. Ia kane khnang la kha ia nga, bad ia kane khnang nga la wan sha ka pyrthei, ba ngan ioh phla skhem ia ka jingshisha. Uei uei baroh uba da long na ka jong ka jingshisha u shah shkor ia ka ktien jong nga. ³⁸U Pilat u kylli ia u, Ka long ai? ka jingshisha?

La aiti noh ia U Jisu ban sahnarphna

(Mt 27 : 15-31; Mk 15 : 6-20;

Lk 23 : 13-25)

Te ynda u la lah ong ia kane, u la mih noh shabar sha kita ki Jiw pat, bad u la ong ha ki, Nga ngam shem ka jingpalat satia ha u. ³⁹Hynrei phi don ka rukom ba ngan pyllait noh ia uwei ha phi ha ka niam ka jinglait : phi iamom namar kata ba ngan pyllait noh ha phi ia U Syiem ki Jiw? ⁴⁰Ynda kumta baroh ki la iapyrta pat, ki da ong, Ym ia une u briel! hynrei ia uta U Barabbas! Te uta U Barabbas u la long u nongpyniapbriel.

19 Ynda kumta te U Pilat u la shim ia U Jisu bad u la sympat ia u. ²Kita ki shipai ruh haba ki la lah iathain ia ka pansngiat shiah, ki la iapynphong halor ka khlieh jong u, bad ki la iapynkup

da ka jain sawbthuh ia u: ³bad ki la iaong. Khublei, ko Syiem ki Jiw! bad ki la iathab ia u. ⁴Bad U Pilat u la mih noh shabar pat, bad u ong ha ki. Ha khmih nga ialam shabar ia u ha phi, ba phin ioh tip ba ngam shem ka jingpalat satia ha u. ⁵Ynda kumta U Jisu u la wan mih noh shabar, u da phong ia kata ka pansngiat shiah bad ia kata ka jainkup kaba sawbthuh. U Pilat u ong te ha ki. Ha khmih uta u briel! ⁶Mynba kita ki rangbah lyngdoh bad kita ki shakri ki la iohi te ia u. ki la iapyrta ki da ong, To sahnarphna, sahnarphna! U Pilat u ong ha ki, To shim ma phi hi ia u bad to sahnarphna: namar nga ngam shem ka jingpalat satia ha u. ⁷Kita ki Jiw ki la iathuh ha u, Ngngi don ka hukum, bad da ka hukum jong ngi ka dei ia u ban iap, namar u la leh Khun U Blei ia lade. ⁸Mynba U Pilat u la iohsngew te ia kata ka jingong, u la nang kham sheptieng sheptieng: ⁹bad u la leit rung pat shapoh kata ka iingbah u lyngskor, bad u ong ha U Jisu, Nangno me long? Hynrei U Jisu um iathuh ei ei ha u. ¹⁰Namar kata U Pilat u ong ha u, Mem kren ha nga? mem tip ba nga don bor ban sahnarphna ia me, bad ba nga don bor ruh ban pyllait noh ia me? ¹¹U Jisu u la iathuh, Mem shym don ka bor satia halor jong nga, lynda la long ba la ai ha me na jrong; namar kata uta uba la aiti noh ia nga ha me, u don ka pop kaba kham khraw. ¹²Naduh kata U Pilat u la wad lad ban pyllait noh ia u, hynrei kita ki Jiw ki la iapyrta ki da iaong. Lada men pyllait noh ia une, mem long u lok jong U Kaisar : uno uno baroh uba pynlong syiem ia lade u ialeh ia U Kaisar.

¹³Hangta U Pilat haba u la iohsngew ia kata ka jingong, u la ialam shabar ia U Jisu, bad u la shong halor ka jingshong bishar, ha ka jaka ba la khot Ka Basiang maw, hynrei ha ka Hebru, Gabbatha. ¹⁴Te ka la long kaba pynkhreh ia kata ka niam ka jinglait, bad hamar kaba hynriew baje : u ong ruh ha

kita ki Jiw. Ha khmih. U Syiem jong phi!
¹⁵Hynrei ki la iapyrta jam. Shim noh. shim noh, sahnarphna ia u! U Pilat u ong ha ki, la U Syiem jong phi ngan sahnarphna? Kita ki rangbah lyngdoh ki la iathuh. Ngim don u syiem hynrei tang U Kaisar. ¹⁶Namar kata te u la aiti noh ia u ha ki ba yn sahnarphna.

Kaba sahnarphna ia U Jisu

(*Mt 27 : 32-44; Mk 15 : 21-32;*

Lk 23 : 26-43)

Te kumta ki la iashim noh ia U Jisu. ¹⁷Te da kaba u bah hi ia la ka diengphna, u la leit noh sha kata ka jaka ba la khot Maloi khlich, ia kaba la khot ha ka Hebru. Golgotha: ¹⁸hangta ki la iasahnarphna ia u, bad ia arngut kiwei pat lem bad u, uwei sha kawei ka krung uwei sha kawei ka krung, bad ia U Jisu hapdeng. ¹⁹U Pilat ruh u la thoh ia ka jingthoh, bad u la buh ha kata ka diengphna: bad la thoh, U JISU U NONG NASARET. U SYIEM KI JIW. ²⁰ia kane ka jingthoh shibun na kita ki Jiw namar kata ki la iapule, naba kata ka jaka ha kaba la sahnarphna ia U Jisu ka la long hajan kata ka nongbah: la thoh ruh ia ka ha ka ktien Hebru, *bad* ka Grik, *bad* ka Latin. ²¹Ynda kumta kita ki rangbah lyngdoh jong ki Jiw ki la iaong ha U Pilat, Wat thoh, U Syiem ki Jiw; hynrei ba u la ong, Nga long U Syiem ki Jiw. ²²U Pilat u la iathuh, la kaba nga la thoh, nga la thoh. ²³Ynda kumta kita ki shipai, mynba ki la lah iasahnarphna ia U Jisu, ki la iashim ia ki jainkup jong u, te ki la iapynlong saw bynta, ia uwei uwei u shipai shi bynta: bad ia ka jingphong *jong u*, te kata ka jingphong ka la long khlem snur, kaba la shu thain baroh shi lynter. ²⁴Namar kata ki la iaong paralok hi, Ngim ym iakad ia ka, hynrei ngim iakhalai ia ka, ka jongno kan long: ba yn pyndep ia kata ka jingthoh, kaba ong: Ki la iabynta ia ki jainkup jong nga

hapdeng jong ki, bad ki la iakhalai ia ka jingphong jong nga. Namar kata kein kita ki shipai ki la leh ia kine kiei kiei ruh. ²⁵Te la ieng hajan kata ka diengphna jong U Jisu ka kmie jong u, bad ka para ka kmie jong u, Ka Mari *ka tnga* jong U Klophas, bad Ka Mari ka nong Magdala. ²⁶Namar kata haba U Jisu u la iohi ia la ka kmie, bad ia uta u synran ia uba u ju ieit ba u ieng hajan, u ong ha la ka kmie, Ko ka briew, ha khmih ia la u khun! ²⁷Hadien kata u ong ha uta u synran, Ha khmih ia la ka kmie! Naduh kata ka por te uta u synran u la shim ia ka sha ka iing jong u hi.

Ka jinglap U Jisu

(*Mt 27 : 45-56; Mk 15 : 33-41;*

Lk 23 : 44-49)

²⁸Hadien kane, haba U Jisu u tip ba la pyndep mynta ia kiei kiei baroh, ba yn ioh pyndep ia ka jingthoh, u ong, Nga sliang. ²⁹Te la buh u khiew ba dap da kaba jew hangta; te haba ki la iapyndap ia u spanj da kaba jew, bad haba ki la iabuh ha u hyssop, ki la kyntiew ha ka shyntur jong u. ³⁰Te mynba U Jisu u la shim ia kata kaba jew, u la ong, La pyndep: bad haba u la noh lyngngeh ia la ka khlich, u la aiti noh ia la ka mynsiem.

U shipai u sum ia ka krung U Jisu

³¹Kita ki Jiw namar kata, ioh ba kita ki met kin sah halor ka diengphna ha ka sngi sabbaton, naba ka la long ka *sngi* pynkreh (namar kata ka sabbaton ka la long ka sngi kaba khraw), ki la iakyrpad ia U Pilat ba yn ioh pynkhein ia ki kjat jong ki, bad ba yn ioh rah noh ia ki. ³²Namar kata kita ki shipai ki la iawan bad ki la iapynkhein ia ki kjat jong uba nyngkong, bad ki jong uta uwei pat ia uba la sahnarphna lem bad u. ³³Hynrei haba ki la iawan ha U Jisu, bad ki la iohi ia u ba u la lah iap lypa, kim shym

la pynkhein ia ki kjat jong u; ³⁴la kumta ruh uwei na kita ki shipai u la sum ia ka krung jong u da u sum, te kumne kumne ruh la mih noh ka snam bad ka um. ³⁵Te uta uba la iohi u la phla, bad ka jingphla jong u ka long kaba shisha : bad uta u tip ba u ong kaba shisha, ba phi ruh phin ioh ngeit. ³⁶Namar la leh ia kine kiei kiei ruh ba yn ioh pyndep ia kata ka jingthoh : la kawei ka shyieng jong u yn ym pynkhein. ³⁷Bad sa kawei pat ka jingthoh ruh ka ong : Kin iakhmih ha uta ia uba ki la iasum.

Kaba tep ia U Jisu (Mt 27 : 57-61; Mk 15 : 42-47; Lk 23 : 50-56)

38 Te hadien kane U Joseph uba na Arimathaia, uba long u synran jong U Jisu, hynrei ha kaba rieh namar basheptieng ia kita ki Jiw, u la kyrpad ia U Pilat ba un ioh rah noh ia ka met U Jisu : U Pilat te u la shah, Namar kata u la leit, bad u la rah noh ia ka met jong u. ³⁹U Nikodimos ruh u la wan, uta uba la lah leit mynshuwa ha U Jisu mynmiet, u da wallam ka jingkhleh na ka jong ka mirr bad ka alos, jin sanphew ser. ⁴⁰Ynda kumta ki la iashim ia ka met jong U Jisu, bad ki la iasop spain ia ka ha ki jain linen bani lem bad kita ki jingiwbi, kumba long ka rukom jong ki Jiw haba tep. ⁴¹Te ha kata ka jaka ha kaba la sahnarphna ia u la don ka kper, bad ha kata ka kper ka jingtep thymmai ha kaba ym pat shym la buh iano iano ruh; ⁴²hangta te namar kata ka *sngi* pynkreh jong ki Jiw, naba kata ka jingtep ka don hajan, ki la iabuh ia U Jisu.

Ka jingmihpat U Jisu

(Mt 28 : 1-10; Mk 16 : 1-8;

Lk 24 : 1-12)

20 Te ha ka *sngi* nyngkong jong ka taiew Ka Mari ka nong Magdala ka

la leit mynstep, haba ka dang dum, sha kata ka jingtep; bad ka la iohi ba la rah noh ia uta u maw na kata ka jingtep. ²Ynda kumta te ka wan phet noh sha U Simon Petros bad sha uta uwei pat u synran, ia uba U Jisu u ju ieit, bad ka ong ha ki. Ki la iashim noh ia U Trai na kata ka jingtep bad ngim tip hangno ki la iabuh ia u. ³Namar kata U Petros u la mih noh bad uta uwei pat u synran, te ki la ialeit sha kata ka jingtep. ⁴Te ki baroh arngut ki la iaphet lang; hynrei uta uwei pat u synran u la phet kham stet ban ia U Petros, bad u la poi shuwa ha kata ka jingtep. ⁵Te haba u la dem ban jngoh, u la iohi ia kita ki jain linen bani ba la buh, hynrei um shym la bsut shapoh. ⁶Ynda kumta la wan U Simon Petros u da bud ia u, bad u la leit bsut shapoh ka jingtep; bad u la khmih ruh ia kita ki jain linen bani ba la buh; ⁷bad ia kata ka rumar kaba la don halor ka khlieh jong u, ym shym la buh lem bad kita ki jain linen bani, hynrei kyrpang ba la khylliap noh ha kawei pat ka jaka. ⁸Ynda kumta la leit rung sa uta uwei pat u synran, uba la poi nyngkong ha kata ka jingtep, bad u la iohi bad u la ngeit ruh. ⁹Namar kim pat shym la shemphang ia ka jingthoh, ba ka dei ia u ban mihpat na kiba iap. ¹⁰Ynda kumta kita ki synran ki la ialeit phai noh pat sha la iing,

U Jisu U mihpat ha Ka Mari ka nong Magdala (Mk 16 : 9-11)

11 hynrei Ka Mari ka la ieng shabar kata ka jingtep, ka da iam : te katba ka la iam. ka la dem ban jngoh ha kata ka jingtep; ¹²bad ka la iohi ar ngut ki angel ha ki jain balieh, kiba iashong uwei na sha khlieh, bad uwei na sha kjat, ha kaba la thiah ka met U Jisu. ¹³Kita ki ong te ha ka, Ko briew, balei pha iam? Ka iathuh ha ki, Naba ki la iashim noh ia

U Trai jong nga, bad ngam tip shaei ki la iabuh ia u. ¹⁴Haba ka la iathuh ia kane, ka la phai dien, bad ka la iohi ia U Jisu ba u da ieng, hynrei kam shym tip ba u long U Jisu. ¹⁵U Jisu u ong ha ka, Ko ka briew, balei pha iam? iano pha wad? Ka te ba ka da mut ba u long u nongsumar kper, ka iathuh ha u. Ko Kynrad, lada la bah noh ma me ia u, to iathuh ha nga hangno me la buh ia u, te ngan shim noh ia u. ¹⁶U Jisu u ong ha ka, Wa Mari? Ka, haba ka la phai, ka ong ha u ha ka ktien Hebru. Wa Rabboni! (kata ka ban ong, Ko Nonghikai). ¹⁷U Jisu u ong ha ka, To wat ktah ia nga; namar ngam pat leit kiew sha la U Kpa; hynrei to khie leit sha ki para jong nga, bad to ong ha ki. Ngan sa leit kiew sha U Kpa jong nga, bad U Kpa jong phi, bad U Blei jong nga, bad U Blei jong phi. ¹⁸Ka Mari ka nong Magdala ka la leit iathuh ha kita ki synran, ba ka la iohi ia U Trai, bad ba u la kren ia kine kiei kiei ruh ha ka.

U Jisu U mihpaw ha ki synran jong U

(Mt 28 : 16-20; Mk 16 : 14-18;

Lk 24 : 36-49)

19 Ynda kumta haba la janmiet ha kata ka sngi, ka sngi nyngkong jong ka taiew, bad haba la khang ia ki jingkhang ha kaba ki synran ki la don namar kaba sheptieng ia ki Jiw, U Jisu u la wan bad u la ieng hapteng, bad u ong ha ki, *Long ka jingsuk ia phi!* ²⁰Haba u la ong te ia kane, u la pyni ha ki ia la ki kti bad ia la ka krung. Namar kata kita ki synran ki la iakmen haba ki la iohi ia U Trai. ²¹Ynda kumta U Jisu u la ong pat ha ki, *Long ka jingsuk ia phi!* Kumba U Kpa u la phah ia nga, nga ruh nga phah ia phi. ²²Te haba u la lah ong ia kane, u la p. rsad *halor jong ki*, bad u ong ha ki, To pdiang ia U Mynsiem Bakhuid! ²³Ia ki pop jongno jongno ruh ba phi map, la map ia ki: *la ki pop jongno jongno* 20 : 23 Mt. 16 : 19; 18 : 18.

ruh ba phi bat, la bat ia ki.

U Jisu bad U Thomas

24 Hynrei U Thomas, uwei na kita ki khadar ngut, ia uba la khot Didimos, um shym don lem bad ki mynba la wan U Jisu. ²⁵Namar kata kita kiwei ki synran ki la iaong ha u, Ngi la iohi ia U Trai. Hynrei u la iathuh ha ki, Lynda ngan iohi ha ki kti jong u ia ka dien jong ki prek, bad buh ia ka shynriahti jong nga ha kata ka dien jong kita ki prek, bad buh ia ka kti jong nga de ha ka krung jong u, ngan ym ngeit. ²⁶Te hadien phra sngi pat ki synran jong u ki la iadon hapoh *iing*, bad U Thomas lem bad ki. U Jisu u la wan, haba la khang ia ki jingkhang, bad u la ieng hapteng bad u la ong, *Long ka jingsuk ia phi!* ²⁷Hadien kata u ong ha U Thomas. To ai hangne ia ka shynriahti jong me, bad khmih ia ki kti jong nga; to ai *hangne* ruh ia ka kti jong me, bad to buh ha ka krung jong nga: wat long te ubym ngeit hynrei uba ngeit. ²⁸U Thomas te u la iathuh bad u la ong ha u, U Trai jong nga, bad U Blei jong nga! ²⁹U Jisu u iathuh ha u, Naba me la iohi ia nga, ko Thomas, me la ngeit? Suk te kita kibym shym la iohi, bad kiba ngeit *pynban*.

Ka jingthmu jong kane ka kitab

30 Te bun ruh kiwei kiwei ki dak U Jisu u la leh ha khmat ki synran jong u, ia kibym shym la thoh ha kane ka kitab: ³¹hynrei la thoh ia kine kiei kiei ruh, ba phin ioh ngeit ba U Jisu u long uta U Khrist, U Khun U Blei; bad ba, haba da ngeit, phin ioh ka jingim ha ka kyrteng jong u.

U Jisu U mihpaw ha ki hynñiew ngut ki synran

21 Hadien kine kiei kiei ruh, U Jisu u la pynpaw ia lade pat ha ki synran

harud ka duriaw Tiberias; te kumne u la pynpaw ia lade. ²La don lem U Simon Petros, bad U Thomas ia uba la khot Didimos, bad U Nathanael uba na Kana Galilaia, bad kita ki khun U Sebedi, bad ar ngut kiwei de na ki synran jong u.

³U Simon Petros u ong ha ki, Ngan leit tong dohkha. Ki ong ha u, Ngi ruh ngin ialeit lem bad me. Ki la iamih noh, bad ki la iakiew halor lieng; hynrei ha kata ka miet kim shym la ngat ei ei ruh em. ⁴Te haba ka la shai, U Jisu u la ieng ha ryngkew, hynrei kita ki synran kim shym la tip ba u long U Jisu. ⁵Ynda kumta U Jisu u ong ha ki, Ko khyrnaw, phi don ka jingbam ei ei? ki la iathuh ha u, Em. ⁶U la ong te ha ki, To bred ia ka jar shaphang kamon jong ka lieng, te phin sa shem. Ki la iabred namar kata, te kim lah shuh ban iaring ia ka namar ka jingbun ki dohkha. ⁷Namar kata uta u synran ia uba U Jisu u da iait u ong ha U Petros, U long U Trai pleng! Ynda kumta U Simon Petros haba u la iohsngew ba u long U Trai, u la panpoh da la ka jainkup (namar u la long lyngboit), bad u la pynnoh ia lade sha ka duriaw. ⁸Hynrei kita kiwei ki synran ki la iawan ha ka lieng (namar kim long jngai na ryngkew, hynrei tang kumba ar spah pruh), ki da iaring ia kata ka jar bad kita ki dohkha. ⁹Te katba ki la iahiar ha ryngkew, ki la iohi hangta ia ka ding rnga ba la buh, bad ia ki dohkha ba la buh halor, bad ia u kpu de. ¹⁰U Jisu u ong ha ki, To wallam na kita ki dohkha ia kiba phi la ngat myntan. ¹¹U Simon Petros u la leit kiew, bad u la ring ia kata ka jar sha ryngkew, kaba la dap da ki dohkha bakhraw, shispah sanphew lai; te haba la don katta katta ruh, kam shym kad kata ka jar. ¹²U Jisu u ong ha ki, Ale, to iabamja noh. Hynrei-ym don na kita ki synran uba la sngewnud ban kylli bniah noh ia u, Me me long uei? naba ki tip ba u long

U Trai. ¹³Ynda kumta U Jisu u wan, bad u shim ia uta u kpu, bad u sam de ha ki, bad ia ka dohkha ruh kumjuh. ¹⁴Kane kaba lai sien mynta ba U Jisu u la mihpaw ha ki synran jong u, hadien ba u la lah mihpat na kiba iap.

U Jisu bad U Petros

¹⁵Kumta haba ki la iabamja step, U Jisu u ong ha U Simon Petros, Ko Simon, u khun U Jona, me kham iait ma me ia nga ban ia kine? U iathuh ha u, Hooiid, ko Trai, me me tip ba nga iait ia me. U iathuh ha u, To bsa ia ki khun langbrot jong nga. ¹⁶U ong pat ha u kaba arsien, Ko Simon, u khun U Jona, me iait ia nga? U iathuh ha u, Hooiid, ko Trai, me me tip ba nga iait ia me. U iathuh ha u, To ap ia ki langbrot jong nga. ¹⁷U ong ha u kaba lai sien, Ko Simon, u khun U Jona, me iait ia nga? U Petros u la sngewsih naba u la kylli kaba lai sien ia u, Me iait ia nga? U la iathuh te ha u, Ko Trai, me me tip ia kiei kiei baroh, me tip ba nga iait ia me. U Jisu u iathuh ha u, To bsa ia ki langbrot jong nga. ¹⁸Shisha, shisha nga ong ha me, Mynba me dang samla, me la panpoh ia lade, bad me la iaaid kai kat shaba me mon; hynrei ynda me la tymmen, men kner noh ia ki kti jong me, te uwei pat un pynpanpoh ia me, bad un bah ia me sha kaba mem mon. ¹⁹U la kren ia kane te, ba u da saham na ka jingiap kaba kumno un pyndon burom ia U Blei. Bad haba u la lah kren ia kane, u ong ha u, To bud ia nga.

U Jisu bad u synran uba u iait

²⁰U Petros te haba u la kyrtiang u iohi ia uta u synran ia uba U Jisu u iait ba u da bud, uba la shaniah ruh ha ka shadem jong u ha kata kaba bamja miet, bad uba la kylli. Ko Trai, u long uei uban sa die noh ia me? ²¹U Petros haba u la iohi ia uta, u ong ha U Jisu,

Ko Trai, une pat kumno? ²²U Jisu u iathuh ha u. Lada nga mon ba un sah tadynda nga wan, ka pher ai u ia me? to bud ma me ia nga. ²³Namar kata la phriang kane ka jingong hapteng ki para bangeit, ba uta u synran un ym iap: hynrei U Jisu um shym la ong ha u ba un ym iap, hynrei. Lada nga mon ba un sah tadynda nga wan, ka pher ai u

ia me? ²⁴Une u long uta u synran uba phla shaphang kine kiei kiei ruh, bad uba la thoh ia kine kiei kiei ruh: bad ngi tip ba ka jingphla jong u ka long kaba shisha. ²⁵Te don ruh bun kiwei pat kiei kiei kiba U Jisu u la leh, kiba lada yn thoh ia ki kawei pa kawei, nga tharai ba wat ka pyrthei hi kan ym ngiam ia ki kitab ia kiba dei ban thoh. Amen.

KI KAM KI APOSTOL

Ka jingkular ia U Mynsiem Bakhuid

1 Ka jingiathuhkhana kaba nyngkong nga la thaw. Ah Theophilos, shaphang kiei kiei baroh kiba U Jisu u la sdang ban leh bad ban hikai ruh, ²haduh kata ka sngi ha kaba la pdiang ia u sha jrong, ynda u la ai hukum da U Mynsiem Bakhuid ha kita ki apostol ia kiba u la lah jied: ³ha kiba u la pynpaw im ruh ia lade, hadien ba u la shah, da bun ki dak shynna, ba la iohi ia u da ki jin sawphew sngi, bad u da iathuh ia kiei kiei ruh shaphang ka hima U Blei. ⁴Te haba u la iaseng lem bad ki, u la hukum ia ki ban ym leit noh na Jerusalem, hynrei ban ap ia ka jingkular jong U Kpa, kaba, u ong, phi la iohsngew na nga. ⁵Naba u Ioannis shisha u la pynbaptis da ka um, hynrei yn pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid sa khyndiat sngi naduh mynta.

Ka jingklew U Jisu sha bneng

6 Kumta haba ki la iawan lang, ki la iakylli ia u, ki da ong. Ko Trai, ha kane ka por men pynioh pat ia ka hima ha ki Israel? ⁷U la iathuh te ha ki. Ym dei

ia phi ban tip ia ki ia lane ki aiom kiba U Kpa u la buh ha ka bor jong u hi. ⁸Hynrei phin ioh diang ia ka bor, ynda la wan U Mynsiem Bakhuid ha phi: bad phin long ki nongphla ia nga ha Jerusalem, bad ha Judia baroh bad ha Samaria, bad haduh bakut ka pyrthei. ⁹Ynda u la lah iathuh ia kine kiei kiei ruh, haba ki dang iakhmih, la shim noh ia u sha jrong: bad u lyoh u la pdiang noh ia u ba kim iohi shuh ia u. ¹⁰Te haba ki dang iakhmih shain sha bneng, katba u dang kiew, ha khmih, ar ngut ki rangbah ki la iawan ieng hajan jong ki ha ki jainkup balieh: ¹¹kiba la ong ruh, Ko rangbah Galilaia, balei phi ieng khmied sha bneng? Une U Jisu ia uba la shim noh sha jrong na phi sha bneng, un wan ha kajuh ka rukom kumba phi la iohi ia u ba u leit sha bneng.

U Apostol ha ka jaka U Judas

12 Ynda kumta ki la ialeit phai sha Jerusalem na u lum ba la khot Olib, uba hajan Jerusalem, kat ka jingleit sngi sabbaton. ¹³Te ynda ki la lah iapoi hapoh.

1 : 1 Lk. 1 : 1-4. 1 : 4 Lk. 24 : 49. 1 : 5 Mt. 3 : 11; Mk. 1 : 8; Lk. 3 : 16; Io. 1 : 33.

1 : 6 Mt. 28 : 19; Mk. 16 : 15; Lk. 24 : 47-48. 1 : 9 Mk. 16 : 19; Lk. 24 : 50-51.

1 : 13 Mt. 10 : 2-4; Mk. 3 : 16-19; Lk. 6 : 14-16.

ki la iakiew sha ka kamra kaba ha neng, ha kaba ki la iashong: U Petros bad U Ioannis, bad U Jakob bad U Andriw, U Philip bad U Thomas, U Bartholomai bad U Mathaios, U Jakob *u khun* U Alphaios, bad U Simon uba Shitthem, bad U Juda *u para* U Jakob. ¹⁴Kine baroh ki la iaineh da kawei ka jingmut ha ka jingduwai, lem bad ki kynthei, bad Ka Mari ka kmie U Jisu, lem bad ki para jong u de. ¹⁵Ha kita ki sngi te haba U Petros u la ieng hapteng ki synran, u la ong (te ka jingialang ki brier ka la long jin shispah arphew). ¹⁶Ko para, ka la dei ban pyndep ia kata ka jingthoh, ia kaba U Mynsiem Bakhuid u la kren mynshuwa da ka shyntur U Dabid shaphang U Judas, uba la long u nongialam ia kita kiba la kem ia U Jisu: ¹⁷naba la fiiew ia u lem bad ngi bad u la ioh ka bynta ha kane ka kam. ¹⁸Te une u brier u la thied ia ka lyngkha da ka bainong ka jingbymhok; bad haba u la hap khongpong, u la pait arliang, bad la mih noh ki snier jong u baroh. ¹⁹Bad ia kane ki la tip baroh kiba shong ha Jerusalem, kat ban khot ia kata ka lyngkha ha ka ktien jong ki hi, Akeldama, kata ka long, Ka lyngkha ka snam. ²⁰Naba la thoh ha ka kitab Ki Salm, Ai ba ka jaka shong jong u kan long kaba kynjah, bad wat ai ban don ba shong ha ka: bad, ai un shim da uwei pat ia ka kam jong u. ²¹Namar kata, na kita ki brier kiba la ialang bad ngi baroh shi katta ba U Trai Jisu u la iawan ialeit ruh hapteng jong ngi. ²²Ba la sdang naduh ka jingbaptis U Ioannis, haduh kata ka sngi ha kaba la shim noh ia u sha jrong na ngi, uwei na kita ka dei ban thung kum u nongphla lem bad ngi shaphang ka jingmihpat jong u. ²³Te ki la pynieng arngut, U Joseph uba la khot Barsabas, uba la sin Justos, bad U Matthias. ²⁴Bad ki la iaduwei, ki la ong,

Ah me, U Trai uba ithuh ia ki dohnud baroh, to pyni uno na kine arngut ba me la jied, ²⁵ban shim ia kata ka bynta ha kane ka kam bad ka kam apostol, na kaba U Judas u la hap noh, ba un leit sha la ka jong ka jaka. ²⁶Bad ki la pynnoh ia ki jingiathong na ka bynta jong ki; te kata ka jingiathong ka la hap ha U Matthias; kumta la fiiew ia u lem bad kita ki khadwei ngut ki apostol.

Ka jingwan hiar U Mynsiem Bakhuid

2 Te ynda la poi ka sngi Pentekost, ki baroh ki la iadon lang ha kawei ka jaka. ²Te kyndit kyndit la wan ka jingsawa na bneng kum ka lyer bah ba beh kyrthep, bad ka la pyndap ia ka iing baroh kawei ha kaba ki la iashong. ³Bad la paw ha ki ki thylliej kiba pait pnat, kum ka ding; te ka la shong halor uwei pa uwei na ki. ⁴Bad la pyndap ia ki baroh da U Mynsiem Bakhuid, bad ki la iaslang na kren ha kiwei pat ki thylliej, kat kumba U Mynsiem u la ai bor ia ki ban kren.

5 Te la don ki Jiw kiba shong basa ha Jerusalem, ki brier kiba riwblei na ki jaid bynriew baroh kiba napoh ka bneng. ⁶Te haba la iohsngew ia kane ka jingsawa, u paidbah u la iawan lang bad u la sngew lyngngoh, naba u brier baroh u la iohsngew ba ki kren ha ka ktien jong u hi. ⁷Baroh te ki la kyndit thred bad ki la sngew phylla, ki da iaong, Ha khmih kine baroh kiba kren kim long ki nong Galilaia? ⁸Kumno te ngi ngi iohsngew, u brier baroh ha la ka jong ka jong ka ktien ha kaba la kha ia ngi? ⁹Ki Parthia, bad ki Mid, bad ki Elam, bad kiba shong ha Mesopotamia, ha Judia, bad ha Kappadokia, ha Pontos, bad Asia, ¹⁰ha Phrygia, bad ha Pamphilia, ha Ijipt, bad ha ki phang Libia kaba hajan Kyrini, ki nongshong basa kiba na, Rom, ki Jiw bad kiba la kylla niam ruh, ¹¹ki Krit, bad

ki Arab, ngi ia iohsngew ba ki da iakren ha ki thylliej jong ngi hi ia ki kam baphylla jong U Blei! ¹²Baroh te ki la kyndit thred bad ki la iasngew lyngngoh lyngngain, ki iaong paralok hi, Ka mut aiu kane? ¹³Hynrei kiwei da kaba bein ki la ong, Ki la kdang wain thymmai.

Ka jingialap U Petros ha ka Pentekost

¹⁴Hynrei haba U Petros u la ieng lem bad ki khadwei ngut, u la pynjam la ka ktien bad u la iathuh ha ki: Ko phi ki rangbah Judia, bad phi baroh kiba shong ha Jerusalem, to phin tip ia kane, bad to shah shkor ia ki ktien jong nga: ¹⁵naba kine kim buaid kumba tharai ma phi, namar ka dang shi por ka sngi. ¹⁶Hynrei kane ka long kata ba la ong da U Joel u nongiathuhlypa: ¹⁷Kan jia ruh ha ki sngi kiba khadduh, ong U Blei, ba ngan theh noh na U Mynsiem jong nga halor ka doh baroh: te ki khun shynrang jong phi bad ki khun kynthei jong phi kin iathuhlypa, bad ki samla jong phi kin iohi ia ki jingithuhpaw, bad ki tymmen jong phi ruh, kin phohsniw ki jingphohsniw: ¹⁸bad halor ki shakri jong nga ruh shynrang bad kynthei ha kita ki sngi ngan theh noh na U Mynsiem jong nga, bad kin iathuhlypa. ¹⁹Bad ngan pyni ia ki jingphylla ha bneng sha jrong, bad ia ki dak ha ka khyndew sha tbian, ka snam, bad ka ding, bad u lyoh tdem: ²⁰ia ka sngi yn pynkylla dum, bad ia u bnai yn pynkylla snam, mynshuwa ban wan kata ka sngi ka jong U Trai kaba khraw bad baitriem. ²¹Bad kan jia ba uno uno baroh uban khot kyrpad ia ka kyrteng U Trai, yn pynim ia u.

²² Ko ki rangbah Israel, to sngew ia kine ki ktien; ia U Jisu uba na Nasaret, u briew ba U Blei u la pynithuh shynna ha phi da ki kambah, bad da ki jing-

phylla, bad da ki dak khyllah de, kiba U Blei u la leh da u hapdeng jong phi, kumba phi hi ruh phi tip. ²³ia une, ba la aiti noh da ka jingthmu ba la buh bad da ka jingtip lypa U Blei, ma phi da ki kti pop phi la sahnarphna, phi la pyniap ruh: ²⁴ia uba U Blei u la pynmihpat, da kaba u la law noh ia ki jingkhum ka jingiap: namar kam lah long ban bat ma ka ia u. ²⁵Namar U Dabid u ong shaphang jong u, Nga la iohi ia U Trai ha khmat jong nga khlem da pud, naba u long sha kamon jong nga, ba yn ym pynkhih ia nga: ²⁶namar kata, ka dohnud jong nga ka la sngewkmen, bad u thylliej jong nga u la kmen: bad ka doh jong nga ruh putet kan shong ha ka jingkyrmen: ²⁷namar men ym iehnoh ia ka mynsiem jong nga ha Hades, lymne men ym shah ia U Bakhuid jong me ban shem ia kaba pyut. ²⁸Me la pyntip ia nga ia ki lynti ka jingim: men pyndap ia nga da ka jingkmnen ha khmat jong me.

²⁹ Ko para, nga lah ban ong shynna ha phi shaphang U Dabid u kthaw tymmen, ba u la iap noh bad ba la tep ruh ia u, bad ka jingtep jong u ka don bad ngi haduh kane ka sngi. ³⁰Namar kata ba u long u nongiathuhlypa, bad ba u tip ba U Blei u la lah kular da ka jingsmai ha u, ba na u soh ka syngkai jong u un pynmih ia uwei uban shong ha ka khet jong u: ³¹haba u la iohi lypa, u kren shaphang kata ka jingmihpat U Khrist, ba ym shym la iehnoh ia ka mynsiem jong u ha Hades, ka doh jong u ruh kam shym shem ia kaba pyut. ³²ia une U Jisu kein U Blei u la pynmihpat, shaphang kata ma ngi baroh ngi long ki nongphla. ³³Namar kata haba la kyn-tiew ia u da ka kti kamon U Blei, bad haba u la ioh diang na U Kpa ia ka jingkular ia U Mynsiem Bakhuid, u la

2 : 17-21 Joel 2 : 28-32. 2 : 23 Mt. 27 : 35; Mk. 15 : 24; Lk. 23 : 33; Io. 19 : 18.

2 : 24 Mt. 28 : 5-6; Mk. 16 : 6; Lk. 24 : 5. 2 : 25-28 Salm 16 : 8-11.

2 : 30 Salm 132 : 11; 2 Sm. 7 : 12-13.

theh noh ia kane, ia kaba phi mynta phi iohi bad phi iohsngew. ³⁴Namar U Dabid um shym la kiew sha ki bneng: hynrei u ong hi, U Trai u la ong ha' U Trai jong nga. To shong sha ka kti kamon jong nga. ³⁵tadynda ngan pynlong ia kiba shun ia me, ka jinguih kjat jong me. ³⁶To ka iing Israel baroh kawei namar kata kan tip skhem, ba U Blei u la pynlong U Trai bad U Khrist ia une ujuh U Jisu, ia uba la sahnarphna ma phi.

³⁷Te haba ki la iohsngew ia kane, la dung ngak ia ki ha la ka dohnud, bad ki la ong ha U Petros, bad ha kita kiwei ki apostol, Ah para, kumno ngin leh? ³⁸Te U Petros u la iathuh ha ki. To phin kylla kaba mut, bad yn pynbaptis ia phi uwei pa uwei ha ka kyrteng U Jisu Khrist, ia kaban ioh map ki pop; bad phin ioh diang ia ka jingai U Mynsiem Bakhuid? ³⁹Namar ka jingkular ka long ia phi, bad ia ki khun jong phi, bad ia baroh kiba sha jngai, kat kiba U Trai uba U Blei jong ngi un khot ha u. ⁴⁰Da ki shibun kiwei pat ki ktien u la pyni, bad u la kyntu ia ki, u da ong. To pynim ia lade na kane ka pateng bynriew bakynriang. ⁴¹Namar kata ia kita kiba la pdiang ia ka ktien jong u la pynbaptis: kumta la pyniasoh ha kata ka sngi sha ka balang kumba lai hajar ki mynsiem. ⁴²Bad ki la iaineh skhem ha ka jing-hikai jong ki apostol bad ha ka jing-iasyllok, bad ha kaba kdiah kpu, bad ha ki jingduwai de.

Ka rukom im hapdeng ki para bangeit

⁴³Te ka jingsheptieng ka la jia ha ki mynsiem baroh, bad bun ki jingphylla bad ki dak khyllah la leh da ki apostol. ⁴⁴Te baroh kiba la ngeit ki la ialong hajuh, bad ia kiei kiei baroh ki la ialeh lang; ⁴⁵bad ki la iadie noh ia la ki bri, ia la ki iing, bad ia la ki mar, bad ki la iasam ia ki ha baroh, kat ha kiba donkam.

2 : 34-35 Salm 110 : 1. 2 : 44 Kam, 4 : 32-35.

⁴⁶Ha la ka sngi ruh ki da iaineh skhem ha kawei ka jingmut ha ka templ; bad haba ki da kdiah kpu ha ka iing ka iing, ki la iabam da ka jingkmn bad da ka jingsngewbeit ka dohnud. ⁴⁷ki da iaroh ia U Blei, bad ki da shem ka jingsngewbha na ki briew baroh. Bad U Trai ruh u la nang pyniasoh ha ki ha la ka sngi ia kita kiba la lait im.

La pykhhiah ia u briew uba dkoh

³Te U Petros bad U Ioannis ki dang ialeit kiew sha ka templ ha ka por jing-duwai, ha kaba khyndai baje. ²Bad la don uwei u briew uba dkoh naduh ka kpoh ka kmie jong u, uba ki la bah, ia uba ki ju buh ha la ka sngi ha ka khyrdop ka templ kaba ki khot ka Baityn-nad, ban pan ka jingai isynei na kita kiba ialeit rung shapoh kata ka templ: ³uta haba u la iohi ia U Petros bad U Ioannis ba kin sa leit rung shapoh ka templ, u la pan ban ioh ka jingai isynei. ⁴U Petros te, haba u la khmih shain ha u, bad U Ioannis, u la ong. To khmih ha ngi. ⁵Kumta u la khmih dngong ia ki, ba u da kyrmen ban ioh ei ei na ki. ⁶Hynrei U Petros u la ong. Ka rupa bad ka ksiar ngam don, hynrei ia kaba nga don, nga ai ia me. Ha ka kyrteng U Jisu Khrist uba na Nasaret, to iaid. ⁷Bad u la shim ia u na ka kti kamon, bad u la pynieng ia u; te kumne kumne ruh ki kjat bad ki matsollah jong u ki la khlain. ⁸Bad haba u la kynrong joit u la ieng, bad u la sdang iaid, bad u la leit rung lem bad ki shapoh ka templ, u da iaid, u da sied, bad u da iaroh ia U Blei. ⁹Bad u paidbah baroh u la iohi ia u ba u iaid, bad ba u iaroh ia U Blei: ¹⁰bad ki la ithuh ia u, ba u la long uta uba ju shong *ban ioh* ka jingai isynei ha kata ka khyrdop ka Baitynnad jong ka templ; te ki la dap da ka jingsngew phylla bad da ka jingsngew lyngngoh ia kata ba la jia ha u,

Ka khabor U Petros ha ka templ

11 Te katba u dang bat ia U Petros bad ia U Ioannis, uta u paidbah baroh u la iaphet lang sha ki sha kata ka baranda kaba ki khot ka jong U Solomon, ba ki da sngewkyndit eh. ¹²Haba U Petros te u la iohi, u la ong ha uta u paidbah, Ko ki rangbah Israel, balei phi sngewphylla ia kane? lane balei phi iakhmih shain ia ngi, kumba da ka bor lane da ka jingriewblei jong ngi hi ba ngi la pyniaid ia une u briew? ¹³U Blei U Abraham bad U Isaak bad U Jakob, U Blei ki kpa jong ngi, u la pyndonburom ia U Khun jong u U Jisu, ia uba phi la aiti noh, bad phi la len ha khmat U Pilat, mynba u la lah thmu ban pyllait noh ia u. ¹⁴Hynrei phi phi la len ia uta U Bakhuid bad U Bahok; bad phi la iapan ban pyllait ha phi ia u nongpyniap briew: ¹⁵bad ia U Syiem ka jingim phi la pyniap noh; ia uba U Blei u la pynmihpat na kiba iap; shaphang kata ngi ngi long ki nongphla. ¹⁶Bad da ka jingngeit ha ka kyrteng jong u, ia une u briew uba phi iohi bad ba phi ithuh, ka kyrteng jong u ka la pynkhlain: kata ka jingngeit kein kaba da u, ka la ai ha une ia kane ka jingkhiah khran ha khmat jong phi baroh.

17 Hynrei mynta, ko para, nga tip ba na ka jingbymtip phi la leh ia kata, kumjuh kumba ki nongsynshar jong phi ruh ki la leh. ¹⁸Hynrei ia kita kiei kiei kiba U Blei u la lah pyni lypa da ka shyntur ki nongiathuhlypa baroh, ba un shah U Khrist jong u, u la pyndep kumta. ¹⁹Namar kata to kylla kaba mut, to wan phai khmat ruh, ban ioh pyndam noh ia ki pop jong phi, ba kumta kin ioh wan ki aiom shong pyngngad na khmat U Trai, ²⁰bad ba un ioh phah ia uta U Khrist, ia uba la thung khnang ia phi, U Jisu kein, ²¹ia uba ka dei ia ka bneng ban pdiang haduh ki aiom ka

jingpynthymmai ia kiei kiei baroh, ia kiba U Blei u la kren da ka shyntur ki nongiathuhlypa bakhuid jong u kiba naduh mynbarim. ²²U Moses shisha u la ong, U Trai uba U Blei jong phi un pynmih ia u nongiathuhlypa ha phi na ki para jong phi, uba kum ma nga: ia u phin shah shkor ha kiei kiei baroh katba un kren ha phi. ²³Bad kan jia ruh, ba ia ka mynsiem baroh kaban ym shah shkor ia uta u nongiathuhlypa, yn pynduh noh khoit napdeng u paidlang. ²⁴Shisha kein ki nongiathuhlypa baroh ruh naduh U Samuel, bad kita kiba bud hadien, kat kiba la kren, ki ruh ki la iathuh shaphang kine ki sngi. ²⁵Phi long ki khun kita ki nongiathuhlypa, bad ki jong kata ka jutang ia kaba U Blei u la pynlong bad ki kpa jong phi, ba u ong ha U Abraham, Ha u symbai jong me yn kyrkhu ia ki jaid jong ka pyrthei baroh. ²⁶Ha phi nyngkong U Blei u la pynmih ia la U Khun, bad u la phah ia u ban kyrkhu ia phi, da kaba pynphai noh ia uwei pa uwei na phi na ki jingbymhok jong phi.

U Petros bad U Ioannis ha khmat ka dorbar

4 Te haba ki dang kren ha uta u paidlang, ki lyngdoh, bad u rangbah ka templ, bad ki Saddusi, ki la wan kyndit ha ki. ²ba ki da sngewsih sat namar ba ki hikai ia u paidlang, bad ba ki ialap da U Jisu ia ka jingmihpat na kiba iap. ³Te ki la kem ia ki, bad ki la set byndi ia ki haduh lashai, namar ka la long lajan miet lypa. ⁴Hynrei bun na kita kiba la lah iohsngew ia kata ka ktien ki la ngeit, bad ka jingkhein ia ki rangbah ka la long kumba san hajar.

5 Ka la jia te ynda kum lashai, ba ki nongsynshar jong ki, bad ki tymmen basan, bad ki nongthoh de, ki la ialum lang ha Jerusalem, ⁶bad U Annas u

rangbah lyngdoh, bad U Kaiaphas, bad U Ioannis, bad U Aleksander, bad kat kiba la long na ka jaid rangbah lyngdoh. ⁷Te haba ki la pynieng ia ki hapdeng, ki la kylli, Da ka bor aiu, lane da ka kyrteng aiu, phi la leh ia kane? ⁸Ynda kumta U Petros, uba la dap da U Mynsiem Bakhuid, u la ong ha ki, Ko phi ki nongsynshar jong u paidlang, bad ki tymmen basan, ⁹lada yn kylli iit ia ngi ha kane ka sngi shaphang kata ka kam babha ia uta u briew uba dkoh, kumno ba la pynkhiah ia u, ¹⁰to tip phi baroh, bad u paidlang Israel baroh, ba da ka kyrteng U Jisu Khrist uba na Nasaret, ia uba la sahnarphna ma phi, ia uba U Blei u la pynmihpat na kiba iap, da uta kein une u ieng hangne ha khmat jong phi uba la khiah khran. ¹¹Une u long uta u maw ia uba la kyntait bein noh da phi ki nongtei, ia uba la pynlong ha khlich ka dong. ¹²Bad ym don ka jingpynim hano hano ha uwei pat : naba ym don kawei pat ka kyrteng hapoh ka bneng, ia kaba la ai hapdeng ki briew, da kaba ka dei ba yn pynim ia ngi.

¹³Te haba ki la khmih thuh ia kata ka jingshlur jong U Petros bad U Ioannis, bad ki la sngewthuh ruh ba ki long ki briew kiba khlem jinghikai bad kiba bicit, ki la iasngew phylla; hynrei ki la ithuh ia ki, ba ki la ju don lem bad U Jisu. ¹⁴Haba ki da iohi te ia uta u briew ia uba la pynkhiah ba u da ieng lem bad ki, kim don ei ei ruh em ban iasaid kylliang. ¹⁵Hynrei haba ki la hukum ia ki ban kynriah noh shabar ka dorbar, ki la iasylla paralok hi, ¹⁶ki da ong, Aiu ngin leh ia kine ki briew? namar shisha ba ia ka dak khyllah badonnam la leh da ki, ka la paw shai ha baroh kiba shong ha Jerusalem: bad ia kata ngim lah ban len. ¹⁷Hynrei ba kan ym phriang shuh hapdeng u paidbah, to ngin iabyrngem ia ki, ba naduh mynta

kin ym kren shuh hano hano ruh ha kane ka kyrteng. ¹⁸Kumta haba ki la khot ia ki, ki la hukum ia ki ban ym kren satia lymne hikai ha ka kyrteng U Jisu. ¹⁹Hynrei U Petros bad U Ioannis ki la iathuh bad ki la ong ha ki, La ka shong hok ha khmat U Blei ban sngap ia phi kham tam ban ia U Blei, to khan ma phi: ²⁰namar ngi ngim lah ban ym kren ia kiei kiei ruh ia kiba ngi la iohi bad ngi la iohsngew. ²¹Kumta ki, haba ki la nang byrngem shuh ia ki, ki la pyllait noh ia ki; ba kim shem lad ban pynshitom ia ki, namar uta u paidlang, naba ki briew baroh ki la iapyndonburom ia U Blei na ka bynta kata kaba la leh. ²²Namar uta u briew u la palat sawphew snem ka rta, ha uba la leh ia kane ka dak khyllah jong ka jingkhiah khran.

Ka Balang ka duwai dem diap

²³Te haba la pyllait noh ia ki, ki la wan sha la ki lok, bad ki la iathuh baroh ia kaba ki rangbah lyngdoh bad ki tymmen basan ki la ong ha ki. ²⁴Ki te haba ki la iohsngew ia kata, ki la iapynjam ia la ka ktien ha U Blei da kawei ka jingmut, bad ki la iaong, Ah Trai Kynrad, me U Blei uba la thaw ia ka bneng, bad ia ka khyndew, bad ia ka duriaw, bad ia baroh kat kiba don ha ki, ²⁵uba da U Mynsiem Bakhuid, da ka shyntur U Dabid u kpa jong ngi u shakri jong me, me la ong: Balei ba ki Jentil ki la iabitar lep, bad ba ki paidbah ki la iapyrkhat ia kiei kiei kiba thala? ²⁶Ki syiem ka pyrthei ki la iaieng ialeh, bad ki nongsynshar ki la ialum lang pyrshah ia U Trai, bad pyrshah ia U Khrist jong u. ²⁷Namar da shisha ha kane ka shnong, U Herod bad U Pontios Pilat, lem bad ki Jentil bad ki paidbah Israel, ki la ialum lang ia kaban ialeh ia U Jisu U Khun uba khuid jong me, ia uba me la pynsleh, ²⁸ia kaban leh ia kiei kiei ruh

katba ka kti jong me bad ka jingpyrkhat jong me ki la lah thmu lypa ba kin jia. ²⁹Te mynta, Ah Trai, to khmih ha ki jingbyrngem jong ki, to ai ruh ha ki shakri jong me ban kren ia ka ktien jong me da ka jingsngewshlur suda, ³⁰da kaba me kner noh ia la ka kti ban pynkhiat: bad ba yn ioh leh ia ki dak khyllah bad ki jingphylla da ka kyrteng U Khun Bakhuid jong me U Jisu. ³¹Ynda ki la lah duwai te, la pynkhyntuih ia kata ka jaka ha kaba ki la iaseng, bad la pyndap ia ki baroh da U Mynsiem Bakhuid, bad ki la kren ia ka ktien U Blei da ka jingsngewshlur.

Kiei kiei baroh ki long kiba iadei lang

³²Te u paidbah jong kita kiba la ngeit u la long da kawei ka dohnud bad kawei ka mynsiem: bad uwei ruh um ong shuh ba ka long ka jong u hi kaei kaei ruh na kita kiei kiba u don: hynrei kiei kiei baroh ki long kiba iadei lang. ³³Bad da ka bor bah ki apostol ki la phla ia ka jingmihpat jong U Trai Jisu: te ka jingaiei bakhraw ka la long ha ki baroh. ³⁴Naba ym don uwei ruh uba kyrduh hapteng jong ki: naba kat kiba la long ki trai ki bri lane ki iing, ki la die noh bad ki la wallam ia ki dor jong kita kiei kiei ba la lah die, ³⁵bad ki la buh ia ki ha kiat ki apostol: bad la sam ia, ki ha uwei pa uwei katba uno uno ruh u donkam. ³⁶Kumta U Joseph, ia uba la sin Barnabas da ki apostol (kaba haba la batai, ka long, U Khun ka jingpyntngem), u jaid Lebi, u kynja Kypros, ³⁷ba u don ka bri, u la die noh ia ka, bad u la wallam ia ki sbai, bad u la buh ia ki ha kiat ki apostol.

U Ananias bad Ka Saphira

S Hynrei uwei u briew uba kyrteng U Ananias lem bad Ka Saphira ka tnga jong u, u la die ia ka bri. ²bad u la buhrieh ia iade *shi bynta* na ka jong ka dor, ka 4 : 32 Kam. 2 : 44-45.

tnga jong u ruh ka la iabuit lem ia kata: te u la wallam *tang shi bynta*, bad u la la buh ia ka ha kiat ki apostol. ³Hynrei U Petros u la ong, Ko Ananias, hato balei ba u Soitan u la pyndap ia ka dohnud jong me ia kaban shukor ia U Mynsiem Bakhuid, bad ban buhrieh noh *shi bynta* na ka dor kata ka bri? ⁴Katba ka dang sah, kam shym la long ka jong me hi? bad ynda la die noh ruh ia ka, kam shym la don ha ka bor jong me hi? hato balei ba me la pun ia kane ha ka dohnud jong me? mem shym la shukor ia ki briew, hynrei ia U Blei. ⁵Te haba U Ananias u la iohsngew ia kine ki ktien u la kyllon khram, bad u la dkut mynsiem. Ka jingsheptieng bakhraw te ka la hap ha kita baroh kiba la iohsngew ia kata. ⁶Te ki samla ki la ieng joit bad ki la iasop spain ia u, bad haba ki la iabah noh shabar. ki la tep ia u.

⁷Ynda la dap kumba shi por, ka tnga jong u. haba kam pat tip ia kaba la lah jia, ka la wan rung. ⁸Te U Petros u la ong ha ka, To iathuh ha nga, tang katta phi la iadie noh ia kata ka bri? Ka la iathuh te, Hooid, tang katta kein. ⁹Hynrei U Petros u la ong ha ka, Hato balei ba phi la iakut lem ban tynjuh ia U Mynsiem U Trai? ha khmih, ki kiat jong kita kiba la iateh ia u tnga jong pha ki ha kato ka jingkheng, te kin iabah noh shabar ia pha ruh. ¹⁰Te shisyndon ka la kyllon ha ki kiat jong u, bad ka la dkut mynsiem. Te haba kita ki samla ki la rung, ki la shem ba ka la lah iap: bad haba ki la iabah noh shabar ia ka, ki la iatep ia ka ha syndah u tnga jong ka. ¹¹Ka jingsheptieng bakhraw te ka la ngat ha kata ka balang baroh kawei, bad ha baroh kiba la iohsngew ia kine kiei kiei.

Ki kambah bad ki jingphylla

¹²Bad la leh bun ki dak khyllah bad ki jingphylla hapteng uta u paidbah

da ki kti kita ki apostol; baroh ruh ki la ialong da kawei ka jingmut ha kata ka baranda U Solomon. ¹³Hynrei na kita kiwei pat ym don ba nud ban ialok bad ki, pynban uta u paidlang u pynkhrav ia ki. ¹⁴Te ia kiba ngeit la nang pyniasoh kham bun kham bun ha U Trai, ki paidbah shynrang bad kynthei, ¹⁵kat ban bah shabar ia kiba pang khrew ha ki lynti shnong, bad ban buh ia ki ha ki palong bad ha ki khalti, ba ynda U Petros u wan iaid, kan shu ioh kah wat tang ka syrngiew jong u halor kiba na ki. ¹⁶Te u paidbah na ki shnong baroh sawdong u la iawan lang sha Jerusalem, ki iawallam ia kiba pang khrew bad ia kiba la shitom eh da ki mynsiem bym-khuid, bad la pynkhiah ia ki baroh.

La pynshitom bein ia ki Apostol

¹⁷Te haba uta u rangbah lyngdoh u la ieng joit bad kita baroh kiba iadon lem bad u, kiba long ka jaid niam ki Saddusi, la pyndap ia ki da ka jingiaing; ¹⁸bad ki la kem ia ki apostol, bad ki la set ia ki ha ka iing byndi. ¹⁹Hynrei mynmiet u angel U Trai u la plie wang ia ko jingkhag kata ka iing byndi, bad haba u la ialam noh ia ki shabar, u la ong. ²⁰To khie leit phi, da ieng bad ialap ruh ha ka templ ha u paidlang ia ki ktien baroh jong kane ka Jingim. ²¹Te haba ki la iohsngew ia kata, ki la iarung shapoh ka templ la dang shu shai pher, bad ki la hikai.

Hynrei haba uta u rangbah lyngdoh u la wan bad kita kiba bad u, ki la iakhot lang ia ka dorbar, bad ia ki tymmen basan baroh jong ki khun Israel, bad ki la iaphah sha iing byndi ban wallam noh ia ki. ²²Hynrei kita ki shakri kiba la wan kim shem ia ki ha ka iing byndi: bad haba ki la leit phai ki la iathuh, ²³ki da ong, la kata ka iing byndi shisha ngi la shem ba la khang skhem, bad ki nongap ki ieng ha ki jingkhag, hynrei

haba ngi la lah plie, ngim shym shem iano iano ruh hapoh. ²⁴Te haba u rangbah ka templ bad kita ki rangbah lyngdoh ki la iohsngew ia kine ki ktien, ki la sngew lyngngoh lyngngain shaphang jong ki aiu kane ka long. ²⁵Te la wan uwei bad u la iathuh ha ki, Ha khmih, kita ki brieve ia kiba phi la set ha ka iing byndi ki don ha ka templ, ki da ieng bad ki da hikai ia u paidlang. ²⁶Ynda kumta haba uta u rangbah u la leit lem bad kita ki shakri, u la ialam noh ia ki, ym da ka bor, naba ki la sheptieng ia uta u paidbah, ioh ba yn lynthem maw ia ki.

²⁷Te haba ki la wallam ia ki, ki la pynieng ia ki ha khmat ka dorbar, bad uta u rangbah lyngdoh u la kylli ia ki, ²⁸u da ong, Ngi la hukum skhem ia phi ban ym hikai ha kane ka kyrteng, te ha khmih, phi la pyndap ia ka Jerusalem da ka jinghukai jong phi, bad phi iathumu ban pynkit ha ngi ia ka snam jong une u brieve. ²⁹Te U Petros bad ki apostol ki la iathuh bad ki la iaong, Ngi dei ban kohnguh ia U Blei kham tam ban ia ki brieve. ³⁰U Blei ki kpa jong ngi u la pynmihpat ia U Jisu, ia uba phi la pyniap da kaba sdien ia u ha u dieng. ³¹Ia une, U Blei u la kyntiew sha ka kti kamon jong u *ban long* U Syiem bad U Nongpyn-im, ia kaban ai ka jingkylla kaba mut ha U Israel, bad ka jingmap ki pop. ³²Ngi te ngi long ki sakhi ia kine kiei kiei ruh; kumjuh ruh U Mynsiem Bakhuid ia uba U Blei u la ai ha kita kiba kohnguh ia u.

³³Hynrei haba ki la iohsngew ia kane ki la bitar eh lep, bad ki la thmu ban pyniap noh ia ki. ³⁴Hynrei haba la ieng joit uwei ha kata ka dorbar, u Pharisi, uba kyrteng U Gamaliel, u nonghikai ka hukum, uba la don burom na u paidbah baroh, u la hukum ban pynmih habar shiphang ia kita ki brieve. ³⁵Bad u la ong ha ki, Ko phi ki rangbah Israel, to sumar

ia lade shaphang kine ki briew, aiu ba phin leh. ³⁶Namar mynshuwa kine ki sngi la mih U Theudas, u da kren sarong ia lade ba u long ma u uwei; ha u la iasoh lang kumba sawspah ki rangbah, ia uba la pyniap noh. bad ia kita baroh kat kiba la kohnguh ia u, la pynsakma noh, bad kim shym long ei ei ruh. ³⁷Hadien une la mih U Judas uba na Galilaia ha kita ki sngi jong ka jingkhein ia ka hima, bad u la ring noh ia u paidbah hadien jong u; u ruh u la iap noh, bad ia kita baroh kat kiba la kohnguh ia u, la pynsakma noh. ³⁸Te mynta nga ong ha phi, To kynran noh na kine ki briew, to iehnoh noh ia ki: naba lada kane ka jingsylla lane kane ka jingleh ka long na ki briew, kan dam noh; ³⁹hynrei lada ka long na U Blei, phim lah ban pyndam noh ia ki: ioh ba yn shem ia phi pynban ki nongialeh ia U Blei.

40 Bad ki la iakohnguh ha u; te haba ki la lah khot ha ki ia ki apostol, ki la sympat ia ki, bad ki la adong ia ki ban ialap ha ka kyrteng jong U Jisu, bad ki la pyllait noh ia ki. ⁴¹Ki te ki la iamih noh na khmat kata ka dorbar, ki da iakmen namar ba la n̄iew ia ki kiba bit ban shah jahburom na ka bynta kata ka Kyrteng. ⁴²Ha la ka sngi ruh, ha ka templ bad ha la iing, kim wai noh ban hikai, bad ban iathuhkhana ia U Jisu ba u long U Khrist.

Kaba thung hyn̄iew ngut ki tymamen basan

6 Te ha kita ki sngi haba la man bun ki synran, la mih ka jingkhnum na ki Jiw Grik ia ki Hebru, naba la kham leh lyndet ia ki riewkynthei jong ki ha kaba sam ia ka jingaisynei kaba ha la ka sngi. ²Te ki khadar ngut haba ki la khot sha ki ia u paidbah ki synran, ki la ong, Kam long kaba bit ia ngi ban iehnoh ia ka jingialap ia ka ktien U Blei, bad ban shakri ia ki miej. ³Namar kata, ko para, phin iakhmih hyn̄iew ngut ki rangbah na phi kiba don ka nam babha, kiba

dap da U Mynsiem bad da ka jingstad, ba ngin thung ia ki halor kane ka kam. ⁴Hynrei ngi ngin iaineh ha ka jingduwai, bad ha ka jingialap ia ka ktien. ⁵Te kata ka jingong ka la pynsngewbha ia uta u paidbah baroh: kumta ki la iajied ia U Stephan, u briew uba dap da ka jingngait bad da U Mynsiem Bakhuid, bad ia U Philip, bad ia U Prokhoros, bad ia U Nikanor, bad ia U Timon, bad ia U Parmena, bad ia U Nikolas uba la kylla niam uba na Antiok; ⁶ia kiba ki la pynieng ha khmat ki apostol, bad haba ki la duwai, ki la buh ia la ki kti ha ki.

⁷ Te ka ktien U Blei ka la roi; bad la man bun shikaddei ki synran ha Jerusalem, bad u paidbah babun na ki lyngdoh u la kohnguh ha kata ka jingngait.

Kaba kem ia U Stephan

⁸ Bad U Stephan, uba dap da ka jingaiei bad ka bor, u la leh ki jingphylla bad ki dak khyllah bakhraw hapdeng u paidbah. ⁹Hynrei la mih kiba na ka synagog, ba la khot ka *synagog* ki Libertin, bad na ki nong Kyrini, bad na ki nong Aleksandria, bad na kiba na Kilikia bad Asia, ki da iasaid bad U Stephan, ¹⁰hynrei kim ju lah ban ialeh ia ka jingstad bad ia U Mynsiem da kiba u la kren. ¹¹Ynda kumta ki la pynieng sakhi lamler kiba la ong, Ngil iohsngew ia u ba u kren ki ktien beinblei ia U Moses bad ia U Blei. ¹²Te ki la iapynkhih ia uta u paidbah, bad ia ki tymmen basan, bad ia ki nongthoh, bad haba ki la lah iawan buk ha u, ki la kem ia u, bad ki la ialam noh sha ka dorbar. ¹³Bad ki la pynieng ia ki sakhi lamler, kiba la ong, Une u briew um kein noh shuh ban kren ki ktien pyrbah ia kane ka jaka bakhuid bad ia ka hukum: ¹⁴namar ngi la iohsngew ia u ba u ong, ba une U Jisu uba na Nasaret un sa pynjot ia kane ka jaka, bad

un sa pynkylla ia ki niam ki rukom kiba U Moses u la aiti ha ngi. ¹⁵Te baroh kiba la iashong ha kata ka dorbar, haba ki la khmih shain ha u, ki la iohi ia ka khmat jong u kum ka khmat u angel.

U Stephan u Iasaid-da la lade

7Ynda kumta u rangbah lyngdoh u la kylli, Hato kine kiei kiei ki long kumta shisha? ²Te u la iathuh, Ko para bad ko kpa, ha sngap, U Blei ka buron u la mihpaw ha u kpa jong ngi U Abraham, mynba u don ha Mesopotamia, mynba um pat leit shong ha Haran, ³bad u la ong ha u: To khie leit noh na la ka ri, bad na la ki kur, bad to ale sha ka ri ia kaba ngan kdew ha me. ⁴Ynda kumta u la mih noh na ka ri Khaldia, bad u la leit shong ha Haran: nangta ruh, ynda la iap noh u kpa jong u, *U Blei* u la pynkynriah ia u sha kane ka ri, ha kaba phi mynta phi shong. ⁵Te um shym la ai ha u ka bynta ha ka, em, wat kat shisien iuh kjat; toi u la kular ban ai kynti ia ka ha u, bad ha u symbai jong u hadien jong u, mynba um pat don khun. ⁶Te U Blei u la kren kumne: U symbai jong u un leit shong ha ka ri nongwei; bad kin iapynlong mraw ia ki, bad kin iapynshitom ia ki saw spah snem. ⁷Te ia kata ka jaid bynriew ha kaba kin shong mraw, ngan bishar ma nga, ong U Blei, bad hadien kata kin ioh wan noh, bad kin shakri ia nga ha kane ka jaka. ⁸Te u la ai ha u ia ka jutang ka jingotsher. Kumta U Abraham u la pynkha ia U Isaak, bad u la otsher ia u ha kaba phra sngi; U Isaak ruh u la pynkha ia U Jakob, U Jakob de ia ki khadar ngut ki kthaw tymmen.

9 Te kita ki kthaw tymmen, ba ki

da iasngewpihuin ia: U Joseph, ki la die noh ia u sha Ijipt; hynrei U Blei u la don ryngkat bad u, ¹⁰bad u la pyllait ia u na ki jinginyjar jong u baroh, bad u la ai ha u ka jingpynieit bad ka jingstad ha khmat U Pharaoh u syiem Ijipt, bad u la thung nongsynshar ia u halor ka Ijipt bad halor ka iing jong u baroh. ¹¹Te la jia ka nemsniew ha Ijipt bad ha Kanaan baroh, bad ka jynjar bakhraw: ki kpa jong ngi te kim shym la shem jingbam shuh. ¹²Hynrei U Jakob haba u la iohangew ba don kew ha Ijipt, u la phah shisien phah ia ki kpa jong ngi. ¹³Bad ha kaba arsien phah, la pynithuh ia U Joseph ha ki para jong u, bad ia ka jaid U Joseph la pyntip ha U Pharaoh. ¹⁴U Joseph ruh u la phah khot ha u ia la u kpa, U Jakob, bad ia la ki kur baroh, hynniew phew san ki mynsiem. ¹⁵Kumta U Jakob u la leit hiar sha Ijipt. Haba u la iap noh ma u bad ki kpa jong ngi ruh, ¹⁶la leit bah ia ki te sha Shikhem, bad la buh ha u mawjingtep, ia uba U Abraham u la thied da ka dor ka rupa na ki khun U Hammor ha Shikhem.

17 Hynrei katba ka ia jong kata ka jingkular ia kaba U Blei u la kular ha U Abraham, ka la nang jan, kita ki briew ki la roi bad ki la man bun ha Ijipt, ¹⁸tadynda la mih uwei pat u syiem halor ka ri Ijipt ubym ju ithuh ia U Joseph. ¹⁹Une u la leh shukor ia ka jaid jong ngi, bad u la pynshitom ia ki kpa jong ngi, ba kin bred noh ia ki khunlung jong ki, khnang ba kin ym im. ²⁰Ha kata ka por la kha ia U Moses, bad u la long uba bhabriew shikaddei eh. Bad la ri ia u lai bnai ha ka iing u kpa jong u; ²¹te mynba la bred noh ia u, ka khun U Pharaoh ka la shim noh ia u,

7:2-3 Jen. 12:1. 7:4 Jen. 11:31; 12:4. 7:5 Jen. 12:7; 13:15; 15:18; 17:8.

7:6-7 Jen. 15:13-14. 7:8 Jen. 21:2-4; 17:10-14; 25:26; 29:31-35; 18;

7:9 Jen. 37:11; 37:28; 39:2, 21. 7:10 Jen. 41:39-41. 7:11 Jen. 42:1-2. 7:13 Jen. 45:1;

45:16. 7:14 Jen. 45:9-10, 17-18; 46:27. 7:15 Jen. 46:1-7; 49:33. 7:16 Jen. 23:3-16;

33:19; 50:7-13; Josh. 24:32. 7:17-18 Ek. 1:7-8. 7:19 Ek. 1:10-11; 1:22. 7:20 Ek. 2:2.

7:21 Ek. 2:3-10.

bad ka la ri ia u ba un ioh long u khun jong ka hi. ²²Te la hikai ia U Moses ha ka jingstad ki Ijipt baroh; bad u la long uba donbor ha ki ktien bad ha ki kam jong u.

²³Hynrei mynba u la dap sawphew snem ka rta, ka la jia ha ka dohnud jong u ban leit khmih ia ki para jong u, ki khun Israel. ²⁴Te haba u la iohi ia uwei ba u shah bymdei, u la da ia u, bad u la pynhiar kput na ka bynta uta uba la shah lehbein, u da shoh ia uta u nong Ijipt: ²⁵naba u la mut ba ki para jong u ki la sngewthuh kumno ba U Blei un sa ai ha ki ia ka jingiohlait da ka kti jong u, hynrei ki kim shym la sngewthuh. ²⁶Te ha ka sngi kaba bud u la paw ha ki haba ki dang iashoh, bad u la mut ban pyniasuk pat ia ki, u da ong, Ko rangbah, phi phi ialong shi para; balei ba phi ialeh bymdei paralok hi? ²⁷Hynrei uta uba la leh bymdei ia la u paramarjan u la khynñiat noh ia u, u da ong, Uei ba la pynlong ia me u nongsynshar bad u nongbishar halor jong ngi? ²⁸Me mut ban pyniap noh ia nga, kumba me la pyniap ia uto u nong Ijipt mynhynnin? ²⁹Te namar kane ka jingong U Moses u la phet noh; bad u la long u nongwanwir wanhap ha ka ri Midian, ha kaba u la pynkha arngut ki khun shynrang.

³⁰Te ynda la dap sawphew snem, u angel u la mihpaw ha u ha ka ri khlaw u lum Sinai, ha ka thylliej ding ha ka law lynnong. ³¹U Moses te haba u la iohi ia ka, u la sngewphylla ia kata ka jingiohi; te katba u la nangleit hajan ban khmih, ka ktien U Trai ka la mih, ³²Nga long U Blei ki kpa jong me, U Blei U Abraham, bad U Isaak, bad U Jakob. U Moses te u la khynñiuh, bad um nud ban khmih. ³³Te U Trai u la ong ha u, To loit noh ia ki juti na ki kjat jong me,

naba ka jaka ha kaba me ieng ka long ka khyndew kaba khuid. ³⁴Shisha nga la iohi ia ka jingshah shitom ki brieve jong nga kiba ha Ijipt, bad nga la iohsngew ia ka jingud jong ki, bad nga la wan hiar ban pyllait noh ia ki. Mynta to ale, ngan phah ia me sha Ijipt.

³⁵Ia une U Moses, ia uba ki la kyntait noh ki da ong, Uei ba la pynlong ia me u nongsynshar bad u nongbishar? ia u kein U Blei u la phah *ban long* u nongsynshar bad u nongpyllait, da ka kti uta u angel uba la mihpaw ha u ha kata ka law lynnong. ³⁶Une u brieve u la ialam noh ia ki, ynda u la leh ki jingphylla bad ki dak khyllah ha Ijipt, bad ha ka Duriaw Basaw, bad ha ka ri khlaw ruh sawphew snem. ³⁷Une u long uta U Moses uba la ong ha ki khun Israel, U Blei un pynmih ia u nongiathuh-lypa ha phi napdeng ki para jong phi, uba kum ma nga. ³⁸Une u long uta uba la ju don ha kata ka balang ha ka ri khlaw lem bad uta u angel uba la kren ha u ha u lum Sinai, bad lem bad ki kpa jong ngi: uba la pdiang ia ki oraki kiba im ia kaban aiti pateng ha ngi. ³⁹Ia uba kita ki kpa jong ngi kim shym la iamon ban kohnguh; hynrei ki la khynñiat noh ia u na ki, bad ki la phai dien noh ruh ha ki dohnud jong ki sha ka ri Ijipt. ⁴⁰ki da ong ha U Aaron. To thaw ki blei ia ngi kiban leit ha, shuwa jong ngi: namar ia U Moses une uba la ialam noh ia ngi na ka ri Ijipt, ngim tip kaei kaba la jia ha u. ⁴¹Te ki la iathaw dur khun masi ha kita ki sngi, bad ki la iawallam ka jingknia ha uta u bleithaw, bad ki la ialeh kmen de ha ki jingleh ki kti jong ki hi. ⁴²Hynrei U Blei u la phai dien noh, bad u la iehnoh noh ia ki ban mane ia u paid ka bneng, kumba la thoh ha ka kitab jong ki nongiathuh-lypa, Shisha phi la iaknia ki mrad knia

bad ki jingknia ha nga sawphew snem ha kata ka ri khlaw, ah phi ka iing Israel?

⁴³Bad phi la iabah ia ita i iingmane jong u Molok, bad ia u khlur jong u blei Rephan, ki dur ia kiba phi la thaw ban mane ia ki. Te ngan pynwir noh ia phi sha lyndet ka Babilon.

44 Ki kpa jong ngi ki la don kata ka tabernakl ka jingphla ha ka ri khlaw, kumba la hukum uta uba la kren ha U Moses, ba un thaw ia ka katba kum kata ka dur ia kaba u la lah iohi. ⁴⁵Ia kata ruh ki kpa jong ngi pat de ki la wallam shapoh lem bad U Joshua, mynba ki la leit rung sha kata ka bynta jong kita ki jaid bynriew, ia kiba U Blei u la beh noh na khmat ki kpa jong ngi, haduh ki sngi jong U Dabid; ⁴⁶uba la shem ka jingaiei ha khmat U Blei, bad u la pan ban shem ka jaka shongneh ia U Blei U Jakob. ⁴⁷Hynrei U Solomon u la tei ka iing ia u. ⁴⁸Te uta U Bahakhlich tam eh um ju shong kein ha ki iing ba la thaw da ki kti; kumba ong u nongiathuhlypa, ⁴⁹Ka bneng ka long ka khet jong nga, bad ka khyndew ka jinguih ki kjat jong nga; ka iing kaba kumno te phin tei ia nga? ong U Trai; lane kaba kumno ka jaka shongthait jong nga? ⁵⁰Hato ka kti jong nga kam shym la thaw ia kine kiei kiei baroh?

51 Phi kiba eh ryndang, bad kiba khlem otsher ha ka dohnud bad ha ki shkor, khlem da pud phi ialeh pyrshah ia U Mynsiem Bakhuid! kumba ki kpa jong phi ki la leh, kumta phi ruh phi leh! ⁵²Iano na ki nongiathuhlypa ba ki kpa jong phi kim shym la pynshitom bein? bad ki la iapyniap noh ia kita kiba la pyni lypa shaphang ka jingwan jong uta U Bahok, ia uba phi mynta phi la long ki nongdie bad ki nongpyniap; ⁵³ma phi kiba la pdiang ia ka hukum kumba la buh ia ka da ki angel, bad

kibym shym la sumar ia ka.

Kaba lynthem maw la U Stephan

54 Te haba ki la iohsngew ia kine kiei kiei ruh, ki la ot shla ha ki dohnud, bad ki la kyriat bniat ia u. ⁵⁵Hynrei ba u long uba dap da U Mynsiem Bakhuid, haba u la khmied shain sha bneng, u la iohi ia ka burom U Blei, bad ia U Jisu ba u ieng sha ka kti kamon U Blei, ⁵⁶bad u la ong, Ha khmih, nga iohi ia ki bneng ba la plie, bad ia U Khun u bried ba u da ieng sha ka kti kamon U Blei. ⁵⁷Hynrei ki la iapyrta da ka ktien bajam, bad ki la set ia la ki shkor, bad ki la iaphet kyrthep da kawei ka jingmut ha u, ⁵⁸bad ki la iashop noh ia u shabar kata ka shnong bad ki la ialynthem maw ia u: kita ki nongphla te ki la buh noh ia la ki jain ha ki kjat uwei u samla uba kyrteing U Saul. ⁵⁹Te ki la ialynthem maw ia U Stephan, haba u dang, duwai, u da ong, Ah Trai Jisu, to pdiang noh ia ka mynsiem jong nga! ⁶⁰Te u la dem la ki khohsiew bad u la pyrta da ka ktien bajam, Ah Trai, wat thew ha ki ia kane ka pop. Te ynda u la lah ong ia kane, u la iohthiah noh.

8 Te U Saul u la iamynjur lem ia ka jingpyniap ia u.

U Saul u pynshitom bein ia ka Balang

Ha kata ka sngi te la jia ka jingpynshitom bein bakhraw ia ka balang kaba ha Jerusalem, te la pynsakma ia ki baroh kylleng ki ri Judia bad Samaria, lait sa tang ki apostol. ²Te ki rangbah bariewblei ki la iatep ia U Stephan, bad ki la iapynlong ka jingiambried kaba khrav na ka bynta jong u. ³Hynrei U Saul u la pynjot ia ka balang, u da leit rung man la ka iing, bad haba u la ring noh ia ki bried shynrang bad

7: 44 Ek. 25: 9, 40. 7: 45 Josh. 3: 14-17. 7: 46 2 Smi. 7: 1-16; 1 Khr. 17: 1-14.

7: 47 1 Sm. 6: 1-38; 2 Khr. 3: 1-17. 7: 49-50 Isa. 66: 1-2. 7: 51 Isa. 63: 10.

8: 3 Kam. 22: 4-5; 26: 9-11.

kynthei, u la ai noh ia ki sha ka iing byndi.

La ialap ia ka gospel ha Samaria

4 Namar kata kita ia kiba la pynsakma ki la leit kylleng kylleng, ki da ialap ia kata ka ktien. ⁵Bad U Philip u la leit hiar sha ka shnong Samaria, bad u la ialap ia U Khrist ha ki. ⁶Te ki paidbah ki la shah shkor da kawei ka jingmut ia kita kiei kiei ruh kiba la kren da U Philip, haba ki la iohsngew bad ki la iohi ia kita ki dak khyllah kiba u la leh. ⁷Namar ki mynsiem bymkhuid haba ki la pyrta da ka ktien bajam, ki la mih noh na shibun ha kiba ki la ju shong; shibun kiba la pang iap shiliang, bad kiba dkoh, la pynkhiah. ⁸Te la don ka jingkmn bakhraw ha kata ka shnong.

9 Hynrei la don uwei u briew uba kyrteng U Simon, uba ju leh byrtong mynshuwa ha kata ka shnong, bad u la pynmaia ia ki briew jong ka Samaria; u da kren sarong ia lade, ba u long uwei uba khraw. ¹⁰Ha u baroh ki la iapynleit jingmut, naduh uba rit tam haduh uba khraw tam, ki da ong, une u briew u long kata ka bor U Blei ia kaba la khot Bakhraw. ¹¹Ha u te ki la iapynshah shkor, namar la mynslem bah da ki jingleh byrtong u la pynmaia ia ki. ¹²Hynrei ynda ki la ngeit ia U Philip. ba u da ialap ia ka khubor babha shaphang ka hima U Blei bad ka kyrteng U Jisu Khrist, la pynbaptis ia ki, bad shynrang bad kynthei. ¹³Te U Simon hi ruh u la ngeit, bad haba la pynbaptis ia u, u la sah lem bad U Philip, bad u la sngew lyngngoh haba u la khmih ia ki dak khyllah bad ki kambah bakhraw ia kiba la leh.

14 Te haba ki apostol kiba ha Jerusalem ki la iohsngew ba ka Samaria ka la lah pdiang ia ka ktien U Blei, ki la phah ha ki ia U Petros bad ia U Ioannis; ¹⁵kiba ynda ki la leit hiar, ki la iaduwai na ka bynta jong ki, ba kin ioh pdiang

ia U Mynsiem Bakhuid. ¹⁶(Namar um pat shym la hap hano hano ruh na ki; hynrei tang ba la pynbaptis ia ki ha ka kyrteng U Trai Jisu.) ¹⁷Ynda kumta ki la iabuh la ki kti ha ki, bad ki la pdiang ia U Mynsiem Bakhuid. ¹⁸Te ynda U Simon u la iohi ba da kaba buh ki kti ki apostol, la ai ia U Mynsiem Bakhuid, u la tyrwa sbai ha ki, ¹⁹u da ong, To ai ha nga ruh ia kane ka bor, ba hano hano ruh ba ngan buh ia la ki kti, un ioh pdiang ia U Mynsiem Bakhuid. ²⁰Hynrei U Petros u la ong ha u, Ka rupa jong me to kan jot noh lem bad me, naba me la mut ban ioh ia ka jingai jong U Blei da u sbai! ²¹Mem don ka bynta lymne ka pakai ha kane ka kam namar ka dohnud jong me kam long kaba beit ha khmat U Blei. ²²Namar kata to kylla kaba mut noh na kane ka bymman jong me, bad to duwai ha U Blei, lehse yn dang map ia me ia kane ka buit ka dohnud jong me. ²³Namar nga iohi ba me long u ksang ka jingkthang, bad ka jingkhum ka jingbymman. ²⁴U Simon te u la iathuh bad u la ong, To duwai ma phi na ka bynta jong nga ha U Trai, ba kawei ruh na kita ia kiba phi la kren kan ym jia ha nga!

25 Ki te namar kata, ynda ki la iaphla bad ialap ia ka ktien U Trai ki la ialeit phai pat sha Jerusalem, bad ki la ialap ia ka Gospel ha bun ki shnong jong ki Samaria.

U Philip bad u iunukh bakhraw bor na Ithiopia

26 Hynrei u angel U Trai u la kren ha U Philip, u da ong, To ieng joit, khie leit ruh shaphang shathie sha kata ka lynti kaba leit hiar na Jerusalem sha Gasa (kata ka long ka ri khlaw). ²⁷Kumta u la ieng bad u la leit: te ha khmih, u briew na Ithiopia, u iunukh uba khraw bor hapoh Ka Kandasi, ka syiem ki nong Ithiopia, uba la long halor ka jingkynshew jong ka baroh, uba la wan

ban mane sha Jerusalem; ²⁸te u dang leit phai u da shong ha ka kali jong u, bad u dang pule ia U Isaiah u nongiathuhlypa. ²⁹U Mynsiem te u la ong ha U Philip, Khie leit hajan, to snoh ruh ha kane ka kali. ³⁰Te U Philip u la phet sha u, bad u la iohsngew ba u pule ia U Isaiah u nongiathuhlypa, bad u la ong, Me shemphang ia kata kaba me pule? ³¹U la iathuh te, Kumno nga lah, lymda don uno uno uban ialam ia nga? Bad u la kyrpad ia U Philip ban wan kiew bad shong ryngkat bad u. ³²Te ka jaka jong kata ka jingthoh kaba u la pule ka la long kane: Kum ka langbrot la ialam noh ia u sha ka jingpyniap, bad kum i khun langbrot ba sngap jar ha khmat u nongot shñiuh jong i, kumta um ang la ka shyntur. ³³Ha ka jinglong rit jong u la shim noh ia ka jingbishar jong u; hynrei uei uban iathuh ia ka jingkha pateng jong u? naba la shim noh ia ka jingim jong u na ka khyndew. ³⁴Te uta u iunukh u la iathuh ha U Philip bad u la ong, Nga kyrpad ia me, shaphang jongno u nongiathuhlypa u kren ia kane? shaphang ia lade hi, ne shaphang uwei pat? ³⁵Ynda kumta U Philip u la ang la ka shyntur, bad da kaba sdang na kane ka jingthoh, u la ialap ha u ia U Jisu. ³⁶Te katba ki nang ialeit ha kata ka lynti, ki la iapoi ha kawei ka um; te uta u iunukh u la ong, Ha khmih ka um; kaei ba pynpep ban pynbaptis ia nga? ³⁷Te U Philip u la ong, Lada me ngeit na la ka dohnud baroh, me lah. U la iathuh bad u la ong, Nga ngeit ba U Jisu Khrist u long U Khun U Blei. ³⁸Te u la hukum ban pynsangeh ia ka kali: bad ki la ialeit hiar baroh arngut sha kata ka um, U Philip bad uta u iunukh de, bad u la pynbaptis ia u. ³⁹Te haba ki la iawan kiew noh na kata ka um, U Mynsiem U Trai u la rah noh ia U Philip, bad uta u iunukh um shym la iohi shuh ia u, naba u la

nang leit ha ka lynti jong u da kaba kmen. ⁴⁰Hynrei ia U Philip la shem ha Asotos; te katba u dang iaid lyngba u la ialap ia ka gospel ha ki shnong baroh, haduh ba u la poi sha Kaisaria.

Ka jingpynkylla ia U Saul

(Kam 22 : 6-16; 26 : 12-18)

9 Te U Saul, haba u dang pyrsad ki jingbyrngem bad ka jingpyniap ia ki synran jong U Trai, u la leit ha u rangbah lyngdoh, ²bad u la pan na u ki shithi sha Damaskos sha ki synagog, ba lada un shem ia kino kino ruh kiba na kane ka Lynti, la ki shynrang ne ki kynthei, un ioh leit lam ia ki ba la khum sha Jerusalem. ³Te katba u dang leit ka la jia ba u la poi hajan Damaskos, bad kyndit kyndit la tyngshain lep sawdong ia u ka jingshai na bneng: ⁴te u la kyllon kram ha khyndew, bad u la iohsngew ia ka ktien kaba ong ha u, Ah Saul, Saul, balei me pynshitom bein ia nga? ⁵U te u la ong, Me long uei, Ah Trai? Te u la ong, Nga long U Jisu ia uba me pynshitom bein: ka long kaba eh ia me ban kynjat pyrshah ia ki dieng tyndung. ⁶Haba u la khyññiuh bad la sngew maian, u la ong, Ah Trai, aiu me mon ia nga ban leh? Ynda-kumta U Trai u, la ong ha u, To ieng, khie leit ruh shapoh kata ka shnong, te yn sa iathuh ha me aiu ba ka dei ia me ban leh. ⁷Ki rangbah te kiba la leit jingleit ryngkat bad u ki la iaieng khlem nang kren, ki da iohsngew ia ka jingsawa, hynrei kim da iohi iano iano ruh. ⁸Te U Saul u la ieng na ka khyndew, bad ynda u la khyllie la ki khmat, um iohi ei ei shuh: bad ki la btin ia u na ka kti, ki la ialam ruh ia u shapoh Damaskos. ⁹Te u la long lai sngi khlem imat, bad um shym la bam lymne dih.

¹⁰ Te la don uwei u synran ha Damaskos, uba kyrteng U Ananias; bad U Trai u la ong ha u ha ka jingithuhpaw.

Ko Ananias. U ruh u la ong, Ha khmih, nga hangne, ko Trai. ¹¹Te u Trai u la ong ha u, To ieng, khie leit ruh sha kata ka lynti shnong ia kaba khot Babeit, to wad ruh ha ka iing U Judas ia u bried uba kyrting U Saul, u nong Tarsos; naba, ha khmih, u duwai, ¹²bad u la iohi ia u bried uba kyrting U Ananias ba u wan hapoh, bad ba u buh ia la ki kti ha u, ba un ioh peit pat. ¹³Hynrei U Ananias u la iathuh, Ah Trai, nga la iohsngew na kiba bun shaphang une u bried, kaba katno kaba sniew ba u la leh ia ki riewkhuid jong me ha Jerusalem! ¹⁴Hangne ruh putet u la ioh ka bor na ki rangbah lyngdoh ban khum ia baroh kiba khot kyrpad ha ka kyrting jong me! ¹⁵Hynrei U Trai u la ong ha u, To khie leit noh; naba uta u long u atiar ba la jied ha nga, ia kaban kit ia ka kyrting jong nga ha khmat ki Jentil, bad ki syiem, bad ki khun Israel de: ¹⁶namar ngan pyni ha u kaba katno bun kiei kiei ba u dei ban shah na ka bynta ka kyrting jong nga. ¹⁷Kumta U Ananias u la leit noh, bad u la rung hapoh kata ka iing; te haba u la buh ia la ki kti ha u, u la ong, Ko Saul, u para jong nga, uta U Trai, U Jisu kein, uba la mih paw ha me ha kata ka lynti ha kaba me la wan, u la phah ia nga ba men ioh peit pat, bad ba yn pyndap ia me da U Mynsiem Bakhuid. ¹⁸Te kumne kumne ruh la hap noh na ki khmat jong u kum ki sarew, bad u la ioh peit pat; te u la ieng joit bad la pynbaptis ia u. ¹⁹Te ynda u la bam jingbam, la pynshait ia u.

U Saul u ialap ha Damaskos

Te u la don katto katne ki sngi ryngkat bad ki synran kiba ha Damaskos. ²⁰Te kumne kumne ruh u la ialap ia U Khrist ha ki synagog, ba U long U Khun U Blei. ²¹Baroh te kiba la iohsngew ia u ki la sngew kyndit, bad ki la iaong,

Une um dei uta uba la pynjot ha Jerusalem ia kita kiba la ju khot kyrpad ha kane ka Kyrting? bad u la wan hangne ruh ia kane khnang, ba un ioh ialam noh ia ki ba la khum ha khmat ki rangbah lyngdoh. ²²Hynrei U Saul u la nang khraw bor, bad u la pynduh nia ia kita ki Jiw kiba shong ha Damaskos, u da pyni biang biang ba une u long U Khrist.

U Saul u lait im na ki Jiw

²³Te haba la dap bun sngi, ki Jiw ki la iasylla lang ban pyniap noh ia u; ²⁴hynrei U Saul u la ioh tip ia ka jingiashet jong ki. Te ki la ia ap ia ki khyrdop ruh mynsngi bad mynmiet, ba kin ioh pyniap noh ia u. ²⁵Hynrei ki synran jong u ki la shim ia u mynmiet, bad ki la iapynhiar noh lyngba ka kynroh, ki da iapynhiar ia u ha ka tukri.

U Saul ha Jerusalem

²⁶Te haba u la poi ha Jerusalem, u la pyrshang ban pyniasoh ia lade bad ki synran; te baroh ki la sheptieng ia u ba kim ngeit satia ba u long u synran. ²⁷Hynrei U Barnabas u la shim ia u, bad u la wallam ia u ha ki apostol, bad u la iathuh ha ki kumno ba u la lah iohi ia U Trai ha kata ka lynti, bad ba u la lah kren bad u, bad kumno ha Damaskos ba u la lah ialap shlur ha ka kyrting U Jisu. ²⁸Bad u la long ryngkat bad ki, u da iarung hapoh bad u da iamih habar ruh ha Jerusalem, ²⁹u da ialap shlur ha ka kyrting U Trai, u la iakren ruh bad u la iasaid bad kita ki Jiw Grik; hynrei ki la wad lad ban pyniap noh ia u. ³⁰Te haba ki para bangeit ki la tip ia kata, ki la ialam noh arsut ia u sha Kaisaria, bad ki la phah noh ia u sha Tarsos.

³¹Kumta ka balang ha Judia bad Galilaia bad Samaria baroh ka la suk, ba la tei ia ka; bad da kaba iaid ha ka

jingsheptieng ia U Trai, bad ha ka jingpyntngan U Mynsiem Bakhuid, ka la roi kyrhai.

La pyinkhiah ia U Inias

32 Ka la jia ruh katba U Petros u la leit lyngba ia ki phang baroh, ba u la wan hiar ruh ha kita ki riewkhuid kiba shong ha Lydda. 33Te u la shem hangta ia uwei u brieve uba kyrteng U Inias, uba la thiah ha ka jingthiah la phra snem, naba u la pang iap shiliang. 34Te U Petros u la ong ha u, Ko Inias, U Jisu Khrist u pyinkhiah ia me; to ieng joit, bad shna ia la ka jingthiah. Te kumne kumne ruh u la ieng joit. 35Baroh te kiba shong ha Lydda bad ha Sharon ki la iohi ia u, bad ki la phai sha U Trai.

La pynim pat ia Ka Dorkas

36 Te la don ha Joppa kawei ka synran kaba kyrteng Ka Tabitha, kaba haba la batai, la khot Ka Dorkas: kane ka kynthei ka la dap da ki jingleh babha bad ki jingai isynei kiba ka la ju leh. 37Te ka la jia ha kita ki sngi ba ka la pang, bad ka la iap noh: bad ynda ki la iapynsum ia ka, ki la iabuh ia ka ha kawei ka kamra kaba haneng. 38Te namar ba ka Lydda ka long hajan Joppa, kita ki synran haba ki la iohsngew ba U Petros u don hangta, ki la phah ar ngut ki brieve sha u, ki da kyrpad ia u. Wat pyntud ban wan haduh ha ngi. 39Te U Petros u la ieng joit bad u la leit lem bad ki. Bad ynda u la poi, ki la ialam ia u sha kata ka kamra kaba haneng; ki riewkynthei baroh te ki la iaieng hajan jong u, ki da ia iam, bad ki da iapyni ia ki sopti bad ia ki jainkup kiba ka Dorkas ka la thaw, mynba ka dang don bad ki. 40Hynrei U Petros u la pynmih noh shabar ia ki baroh, bad u la dem khohsiew bad u la duwai; bad haba u la phai sha kata ka met, u la ong, Ko Tabitha, to ieng. Te ka la

khyllie ia la ki khmat; bad haba ka la iohi ia U Petros, ka la khie shong. 41Te u la ai la ka kti ha ka, bad u la pynieng ia ka; te ynda u la khot ia kita ki riewkhuid bad ia ki riewkynthei, u la aiti ia ka kaba la im pat. 42Te la bna ia kata ha Joppa baroh kawei, bad shibun ki la ngeit ha U Trai. 43Ka la jia ruh ba u la iaishong bun sngi ha Joppa bad uwei U Simon, u nongshna snieh.

U Petros bad U Kornilios

10 Te la don ha Kaisaria uwei u brieve uba kyrteng U Kornilios, u rangbah shispah na ka kynhun shipai ba la khot ka Italia, 2u brieve bariewblei, bad uba sheptieng ia U Blei lem bad ka iing jong u baroh, uba la ai shibun ki jingai isynei ia ki brieve, bad uba duwai de ha u Blei khlem da pud. 3U la iohi shyinna ha ka jingithupaw, hamar kaba khyndai baje mynsngi, ia u angel U Blei ba u wan hapoh ha u, bad ba u ong ha u, Ko Kornilios. 4U te, haba u la khmih shain ha u, bad ba u dang kyndit, u la ong, Kumno, Kynrad? Te u la iathuh ha u, Ki jingduwai jong me bad ki jingai isynei jong me ki la iakiew soit kum ka jingkynmaw ha khmat U Blei. 5Mynta te to phah brieve sha Joppa, bad khot ia U Simon, ia uba sin Petros; 6u shong basa bad uwei U Simon u nongshna snieh, uba ka iing jong u ka don harud duriaw. 7Te ynda uta u angel uba la kren ha u u la leit noh, u la khot arngut na ki shakri iing jong u, bad ia u shipai bariewblei na kita kiba ju ia ap ia u; 8te haba u la bthah ha ki ia kiei kiei baroh, u la phah noh ia ki sha Joppa.

9 Te kum lashai, katba kita ki dang ha lynti, bad ba ki la poi hajan kata ka shnong, U Petros u la leit kiew shalor iing ban duwai, hamar kaba hynriew baje. 10Te u la sngew thngan, bad u la kwah ban ioh jingbam: hynrei katba ki dang pyinkhreh, la ngat ka jinglong ngai ha u. 11Bad u iohi ia ka bneng ba la plie,

bad uwei u khiew ba u da hiar, kum ka jingsiang bakhraw ba la pynhiar na ki sawdong ha khyndew, ¹²ha kaba la don ki kynja mrad basaw kjat baroh bad ki kynja bapar jong ka khyndew bad ki sim jong ka bneng de. ¹³Te la wan ka ktien ha u, To ieng, ko Petros, to pyniap to bam ruh. ¹⁴Hynrei U Petros u la ong, Ym kumta, Ah Trai; namar ngam ju bam mynno mynno ruh kaei kaei kaba sang lane kabym khuid. ¹⁵Te ka ktien *ka la wan* pat ha u kaba arsien, la kaba U Blei u la pynkhuid, wat nïew sang ma me. ¹⁶Bad la leh ia kane laisien: te la pdiang soit pat ia uta u khiew sha bneng.

¹⁷Te katba U Petros u dang sngew lynggoh shibun ha lade, kata ka jing-ithuhpaw kaba u la iohi ka lah ban mut aiu, ha khmih ruh, kita ki briew ia kiba la phah da U Kornilios, ynda ki la lah wad ia ka iing U Simon, ki la iaieng ha khmat ka khyrdop, ¹⁸bad ki la khot, bad ki la iakylli, la U Simon ia uba sin Petros, u shong basa hangta ne em. ¹⁹Te katba U Petros u dang pyrkhat shaphang kata ka jingithuhpaw, U Mynsiem u la iathuh ha u, Ha khmih, lai ngut ki briew ki iawad ia me. ²⁰Hynrei to ieng, to leit hiar noh, bad to leit ryngkat bad ki khlem da sngew artatien, namar la phah ma nga ia ki. ²¹Kumta U Petros u la leit hiar sha kita ki briew, bad u la ong, Ha khmih, nga long uta ia uba phi iawad. Na ka daw aiu phi la wan? ²²Te ki la iathuh, U Kornilios, u rangbah shispah, u briew uba hok bad uba sheptieng ia U Blei bad uba la ioh ka jingiaroh na ka jaid Jiw baroh, la sneng ia u da u angel bakhuid ban phah khot ia me shapoh ka iing jong u, bad ban iohsngew ia ki ktien na me. ²³Kumta u la khot ia ki shapoh bad u la khot basa ia ki.

Te ha kaba lashai u la ieng bad u la leit noh lem bad ki, bad don ruh ki

10:34 Dt. 10:17.

para bangeit kiba na Joppa kiba la ialeit ryngkat bad u. ²⁴Te kum lashai ki la iawan poi shapoh Kaisaria. U Kornilios te u la lah khot lang ia ki kur jong u bad ia ki lok baieit jong u. ²⁵Te ka la jia katba U Petros u dang rung, ba U Kornilios u la leit tan ia u, bad u la dem khrup ha ki kjat jong u, bad u la mane ia u. ²⁶Hynrei U Petros u la pynieng pat ia u, u da ong, To ieng joit, nga hi ruh nga long u briew. ²⁷Te katba u la nang iakren bad u, u la rung, bad u la shem shibun kiba la iawan lang. ²⁸U la ong te ha ki, Phi hi phi tip kumno ba ka long kaba sang ia u briew uba long u Jiw ban ialok lane ban iajan bad uba na kawei pat ka jaid bynriew: pynban U Blei u la pyni ha nga ba ngan ym nïew uba sang lane ubym khuid ia uno uno u briew; ²⁹namar kata te haba la phah khot ia nga, nga la wan khlem da iasaid. Namar kata nga kylli, ia kaban lei phi la phah khot ia nga?

³⁰U Kornilios te u la ong, Mynta la saw sngi haduh kane ka por, haba nga dang duwai ia ka jingduwai kaba khyndai baje ha ka iing jong nga, ha khmih uwei u briew u la ieng ha khmat jong nga ha ka jainkup baphyrnai, ³¹bad u ong, Ko Kornilios, la shah shkor ia ka jingduwai jong me, bad ia ki jingai isynei jong me la buh jingkynmaw ha khmat U Blei. ³²Namar kata to phah sha Joppa, bad khot ha me ia U Simon ia uba la sin Petros; u shong basa ha ka iing U Simon, u nongshna snieh, harud ka duriaw. ³³Namar kata mar mar nga la phah ktien sha me, me ruh me la leh bha ba me la poi. Mynta namar kata ngi baroh ngi iadon hangne ha khmat U Blei, khnang ia kaban iohsngew ia kiei kiei baroh ia kiba la hukum ha me da U Trai.

Ka Jingialap U Petros ha Iing U Kornilios

³⁴Ynda kumta U Petros u la ang la

ka shyntur bad u la ong, Shisha nga sngewthub ba U Blei um long uba fiew shiliang khmat, ³⁵hynrei ha kano kano ka jaid bynriew, jar uba sheptieng ia u, bad uba iaileh ia ka hok, u long kein uba la pdiang sngewbha da u. ³⁶Kata ka ktien ia kaba u la phah ha ki khun Israel, da kaba ialap ia ka gospel ka jingsuk da U Jisu Khrist (long ma u U Trai halor baroh), ³⁷ia kata ka ktien phi hi phi tip ia kaba la pynbna ha Judia baroh, haba la sdang na Galilaia hadien kata ka jingpynbaptis kaba la ialap U Ioannis; ³⁸shaphang U Jisu uba na Nasaret, kumno ba U Blei u la pynsleh ia u da U Mynsiem Bakhuid bad da ka bor, uba la iaid kylleng u da leh babha bad u da pynkhiah ia kita baroh kiba la ban shitom da u Soitan: naba U Blei u long ryngkat bad u. ³⁹Bad ngi long ki sakhi ia kiei kiei baroh kat kiba u la leh ha ka ri ki Jiw bad ha Jerusalem: ia uba ki la pyniap noh ruh da kaba sdien ia u ha u dieng. ⁴⁰Ia une, U Blei u la pynmihpat ha kaba lai sngi, bad u la shah ia u ban long uba paw shynna, ⁴¹ym ha u paidbah baroh hynrei ha ki sakhi ia kiba la jied mynshuwa da U Blei, ha ngi *kein* kiba la iabam iadih ryngkat bad u ynda u la mihpat na kiba iap. ⁴²U la hukum te ia ngi ban ialap ha u paidbah, bad ban phla ba une u long uta uba la thung da U Blei *ban long* U Nongbishar kiba im bad kiba iap. ⁴³Ia une ki nongiathuhlypa baroh ki iaphla, ba da ka kyrteng jong u uno uno baroh uba ngeit ha u, un ioh kaba map ki pop.

Ki Jentil ki loh pdiang ia U Mynsiem Bakhuid

⁴⁴Katba U Petros u dang kren ia kine ki ktien. U Mynsiem Bakhuid u la hap ha kita baroh kiba la iohsngew ia kata ka ktien. ⁴⁵Te kiba na ka jingotsher kiba la ngeit, kat kiba la iawan lem bad U Petros, ki la sngew kyndit namar

ba ha ki Jentil ruh la theh noh ia ka jingai U Mynsiem Bakhuid, ⁴⁶namar ki la iohsngew ba ki iakren da ki thylliej, bad ba ki iapynkhraw ia U Blei. Kumta U Petros u la iathuh, ⁴⁷Don mano mano uba lah ban adong ia ka um, kat ban ym pynbaptis ia kine kiba la ioh pdiang ia U Mynsiem Bakhuid kumjuh kum ngi? ⁴⁸Te u la hukum ba yn pynbaptis ia ki ha ka kyrteng U Jisu Khrist. Ynda kumta ki la iakyrpad ia u ban sah sa khyndiat sngi.

U Petros u pynshai balei u leit sha ki Jentil

11 Te ki apostol bad ki para bangeit kiba la don ha Judia ki la iohsngew ba ki Jentil ruh ki la lah pdiang ia ka ktien U Blei. ²Bad haba U Petros u la wan kiew sha Jerusalem, kita kiba na ka jingotsher ki la iasaid bad u, ³ki da ong, Me la leit sha ki briew kiba khlem otsher, bad me la bam ryngkat bad ki. ⁴Hynrei U Petros u la sdang, bad u la batai ha ki ter ter, u da ong, ⁵Nga la don ha ka shnong Joppa ba nga dang duwai; te ha ka jinglong rngai nga la iohi ia ka jingithupaw, ia uwei u khiew ba u hiar kum ka jingsiang bakhraw, ba la pynhiar na bneng da ki sawdong; bad ka la poi haduh ha nga; ⁶sha kaba haba nga la khmih shain, nga la pyrkhat bad nga la iohi ia ki mrad ba saw kjat jong ka khyndew, bad ia ki mrad khlaw, bad ia ki kynja bapar, bad ia ki sim ka bneng de. ⁷Bad nga la iohsngew ruh ka ktien kaba ong ha nga, To ieng joit, ko Petros, to pyniap, to bam ruh. ⁸Hynrei nga la ong, Ym kumta Ah Trai; namar kaci kaci ruh kaba sang lane kabym khuid kam ju rung mynno mynno ruh shapoh ka shyntur jong nga. ⁹Te ka ktien ka la kren ha nga sa shi wat pat na bneng, la kaba U Blei u la pynkhuid, wat fiew sang ma me. ¹⁰Te la leh haduh laisien ia kane; ynda kumta la ring noh pat ia kita baroh sha bneng. ¹¹Ha khmih ruh,

kumne kumne lai ngut ki brier ki la iaieng ha khmat kata ka iing ha kaba ngi la don, ba la phah ia ki na Kaisaria sha nga. ¹²Bad U Mynsiem u la hukum ia nga ban leit ryingkat bad ki khlem da sngew artatien; bad kine hynriew ngut ki para bangeit ruh ki la iawan lem bad nga, bad ngi la ialeit ruh shapoh ka iing uta u brier. ¹³U ruh u la iathuh ha ngi kumno ba u la iohi ia u angel ba u da ieng ha ka iing jong u, bad ba u da ong, To phah sha Joppa, bad khot ia U Simon, ia uba la sin Petros; ¹⁴uban kren ki ktien ha me, da kiba yn pynim ia me, ma me bad ka iing jong me baroh ruh. ¹⁵Te katba nga la sdang ban kren, U Mynsiem Bakhuid u la hap ha ki kumjuh kumba ha ngi hi ha kaba mynnyngkong; ¹⁶te nga la kynmaw ia kata ka jingong U Trai kumno ba u la ong, U Ioannis shisha u la pynbaptis da ka um, hynrei yn pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid. ¹⁷Lada U Blei te u la ai ha ki ia kajuh ka jingai kum kaba u la ai ha ngi ruh, mynba ngi la ngeit ha U Jisu Khrist uba U Trai, nga long uei ba ngan lah ban ialeh pyrshah ia U Blei? ¹⁸Te haba ki la iohsngew ia kine kiei kiei ki la iasngap jar, bad ki la iapyndon burom ia U Blei, ki da ong, Kumta te ha ki Jentil ruh U Blei u la ai ia ka jingkylla kaba mut sha ka jingim.

Ka Balang ha Antiok

¹⁹ Kita te ia kiba la pynsakma kylleng namar kata ka jingijnjar kaba la mih hadien U Stephan, ki la leit poi haduh Phoiniki bad Kypros bad Antiok de, ki da ialap ia kata ka ktien hano hano ruh em hynrei tang ha ki Jiw hi. ²⁰Hynrei la don na ki, ki brier kiba na Kypros bad na Kyrini, kiba haba ki la poi sha Antiok ki la kren ha ki Grik ruh, ki da ialap ia U Jisu uba U Trai. ²¹Bad ka kti U Trai ka la long lem bad ki, bad bun byllien kiba la ngeit ki la wan

phai sha U Trai. ²²Te ka jingbna shaphang jong ki ka la poi sha ki shkor jong ka balang kaba ha Jerusalem, bad ki la iaphah ia U Barnabas ban leit haduh Antiok; ²³uba haba u la poi, bad ba u la iohi ia ka jingaiei ka jong U Blei, u la sngew kmen, bad u la kyntu ia ki baroh ba da ka jingthmu skhem ka dohnud kin snoh ha U Trai; ²⁴naba u la long u brier uba bha, bad uba dap da U Mynsiem Bakhuid bad da ka jingngeit. Te shibun u paidbah la pyniasoh ha U Trai. ²⁵Te u la leit noh sha Tarsos ban wad ia U Saul, bad ynda u la shem ia u, u la ialam ia u sha Antiok; ²⁶Ka la jia ruh ba baroh shi snem ki la iaseng lem bad kata ka balang, bad ki la iahika; ia shibun u paidbah. Bad la khot Khristan ia ki synran nyngkong eh ha Antiok.

²⁷ Te ha kine ki sngi ki la wan hiar ki nongiathuhlypa na Jerusalem sha Antiok. ²⁸Te uwei na ki uba kyrteeng U Agabos u la ieng joit, bad u la iathuhlypa da U Mynsiem ba ka nemsniew bakhraw kan sa long ha ka pyrthei baroh, kaba la jia ruh ha ki sngi U Klaudios. ²⁹Te kita ki synran uwei pa uwei na ki katba u don la ka bor, ki la iathmu skhem ban phah ka jingiarap ha ki para bangeit kiba shong ha Judia; ³⁰ia kata ruh ki la leh, ki da phah lam ia ka sha ki tymmen basan da ka kti U Barnabas bad U Saul.

La pyniap noh ia U Jakob bad la set byndi ia U Petros

12 Te hamar kata ka por U Herod syiem u la sei ia la ki kti ban pynjynjar ia kiba na ka balang. ²Bad u la pyniap ia U Jakob u para U Ioannis da ka waitlam. ³Bad haba u la iohi ba ka la pynsngewbha ia ki Jiw, u la thew ban kem sa ia U Petros ruh. (Te ki la dei ki sngi u kpu bakhlem thiat.) ⁴Bad haba u la lah kem ia u, u la set ia u ha ka iing byndi, bad u la aiti ia u ha ki khadhynriew ngut ki shipai ban ap phira ia u, ba u da mut ynda lah ka

niam jinglait ban pynmih ia u ha u paidbah. ⁴Namar kata la pynsah ia U Petros ha kata ka iing byndi, hynrei la pynlong ka jingduwai bashitthem da ka balang ha U Blei na ka bynta jong u.

La pyllait ia U Petros na ka iing byndi

6 Te haba U Herod un sa pynmih noh ia u, ha kata hi ka miet U Petros u dang iohthiah hapdeng argut ki shipai, ba la khum da ki artylli ki kynjri, bad ki nongap ha khmat ka jingkhong ki la ap phira ia kata ka iing byndi. ⁷Te ha khmih, u angel U Trai u la ieng hajan jong u, bad ka jingshai ka la tyngshain ha kata ka kamra; te u la kyntuit na ka krung jong U Petros, bad u la kysiew ia u, u da ong, To ieng klo! klo! Te ki kynjri jong u ki la hap noh na ki kti jong u. ⁸Uta u angel u la ong ruh ha u, To panpoh ia lade, to pyndait ruh ia la ki juti. Bad u la leh kumta. Ynda kumta u la ong ha u, To tabah ia la ka jingkup, to bud ruh ia nga. ⁹Kumta u la mih noh bad u la bud, te um tip ba ka la long kaba shisha kaba la leh da uta u angel, hynrei u la mut ba u la iohi ka jingithupaw. ¹⁰Te haba ki la iaiaid lyngba ia ka jingap phira kaba nyngkong bad kaba ar, ki la poi ha ka khyrdop nar kaba lam shapoh kata ka shnong, kata ka la plie hi ia ki; bad haba ki la iamih noh, ki la ia iaiaid lyngba ia kawei ka lynti shnong, te kumta hi uta u angel u la leit noh na u. ¹¹Te U Petros haba u la kyndit bynriew u la ong, Mynta nga tip da shisha ba U Trai u la phah ia u angel jong u, bad u la pyllait noh ia nga na ka kti U Herod bad na baroh ka jingkhmih lynti jong uta u paitbah Jiw.

12 Te ynda u la lah pyrkhat, u la poi sha ka iing Ka Mari ka kmie U Ioannis ia uba la sin Markos; hangta shibun ki la wan iaseng lang, bad ki dang iaduwai. ¹³Te haba u la tied ia ka jingkhong ka khyrdop, kawei ka shakri ka la leit ia kaban sngap, kaba kyrteng Ka Rhoda.

¹⁴Te haba ka la sngewthuh ia ka ktien U Petros, namar ka jingkmien kam shym la plie ia kata ka khyrdop hynrei ka la phet shapoh bad ka la iathuh ba U Petros u ieng ha khmat ka khyrdop. ¹⁵Te ki la iaong ha ka, Pha lamwir. Hynrei ka la iathuh skhem ba ka long kumta. Te ki la iaong, Kata dei u angel jong u. ¹⁶Hynrei U Petros u la nang tied, te ynda ki la lah plie ki la iohi ia u bad ki la iasngew kyndit. ¹⁷Hynrei haba u la kaweh da la ka kti ha ki ban sngap jar, u la iathuh ha ki kumno ba U Trai u la ialam noh ia u na kata ka iing byndi. Bad u la ong, To iathuh ia kine kiei kiei ha U Jakob, bad ha ki para bangeit. Ynda kumta u la mih bad u la leit noh sha kawei pat ka jaka.

18 Te tang shu shai ka sngi, la long ka jingkhiiwin ym khyndiat hapdeng kita ki shipai, aiu ba la jia ia U Petros. ¹⁹Te haba U Herod u la lah wad ia u bad ba um shem, u la tohkit ia kita ki nongap phira, bad u la hukum ban pyniap noh ia ki. Ynda kumta u la leit hiar noh na Judia sha Kaisaria, bad u la shong sah hangta.

Ka jingiap U Herod

20 Te U Herod u dang buhnud eh ia kiba na Tyros bad na Sidon; te ki la iawan ha u da kawei ka jingmut bad haba ki la iaioh lok bad U Blastos, u rangbah halor ka kamra thiah u syiem, ki la iapan iasuk, namar ka ri jong ki ka ioh la ka bsa na ka ri jong uta u syiem. ²¹Te ha kawei ka sngi ba la iabuh U Herod u la kup ia ka jainkup syiem, bad haba u la shong halor ka khet bishar, u la said thma ha ki. ²²Te uta u paitbah u la risa, u da ong. Ka jingken u blei, ym ka jong u briew. ²³Te kumne kumne u angel U Trai u la shoh ia u, namar um shym la ai ka burom ha U Blei; te la bam ka ksain ia u bad u la dktut mynsiem noh.

24 Hynrei ka ktien jong U Blei ka la

nang roi bad ka la man bun.

25 Te U Barnabas bad U Saul ynda ki la lah iapyndep ia la ka kam, ki la iawap phai noh na Jerusalem, ki da wan ialam lem bad ki ia U Ioannis uba la sin Markos.

**La jied ia U Paul bad U Barnabas
ban leit sha ki Jentil**

13 Te la don ha Antiok, ha ka balang kaba la don *hangta*, ki nongiathuhlypa bad ki nonghikai, U Barnabas. bad U Simeon ia uba la khot Niger, bad U Loukios uba na Kyrini, bad U Manain u para ba la ioh jingbsa lem bad U Herod u tetrark, bad U Saul de. ²Te katba ki la shakri ia U Trai bad ba ki la shah jingit, U Mynsiem Bakhuid u la ong, To pynkyrpang ha nga ia U Barnabas bad ia U Saul sha kata ka kam sha kaba nga la khot ia ki. ³Te haba ki la iashah jingit bad duwai bad ba ki la buh ia la ki kti ha ki, ki la phah noh ia ki.

Ki Apostol ha Kypros

4 Ki te haba la phah noh ia ki da U Mynsiem Bakhuid, ki la ialeit hiar sha Selukia, bad nangta ki la ialeit da ka lieng sha Kypros. ⁵Te mynba ki la don ha Salamis, ki la ialap ia ka ktien U Blei ha ki synagog ki Jiw : te ki la iadon ruh U Ioannis kum u nongiarap jong ki. ⁶Te haba ki la lah iaiaid lyngba ia kata ka dewlynnong baroh kawei haduh Paphos, ki la shem ia uwei u nongleh byrtong, u nongiathuhlypa balamler, u Jiw uba kyrteng U Bar-Jisu; ⁷uba la don lem bad U Serjios Paulos u lyngskor, u briew uba shemphang; une, haba u la khot ha u ia U Barnabas bad U Saul, u la kwah ban iohsngew ia ka ktien U Blei. ⁸Hynrei uta U Elimas u nongleh byrtong (naba kumta la batai ia ka kyrteng jong u) u la ialeh pyrshah ia ki, u da pyrshang ban pynphai noh ia uta u lyngskor na kata ka jingngait. ⁹Hynrei

U Saul, ia uba la khot Paul ruh, uba la dap da U Mynsiem Bakhuid, u la peit shain ha u, ¹⁰bad u la ong, Ah uba dap da ka' buit arsap suda, bad da ka buit bymman suda, me u khun u Soitan, me u nongshun ka hok baroh, men ym wai shuh ban pynbakla ia ki lynti babeit jong U Trai? ¹¹Mynta te ha khmih, ka kti U Trai ka long halor jong me, bad men sa matlah, khlem da iohi ia ka sngi katto katne por. Te shisyndon la hap ha u u lyoh bad ka jingdum; te u la leit kylleng u da wad ia kiban btin ia u na ka kti. ¹²Te uta u lyngskor, haba u la iohi ia kaba la leh, u la ngeit, u da sngew kyndit namar kata ka jinghikai jong U Trai.

**U Paul bad U Barnabas ha Antiok
jong ka Pisidia**

13 Te U Paul bad ki lok jong u ki la mih noh da ka lieng na Paphos, bad ki la iapoi sha Perga ha Pamphilia, U Ioannis te haba u la iakhlad na ki, u la leit phai pat sha Jerusalem. ¹⁴Hynrei ma ki, haba ki la ialeit noh na Perga, ki la iapoi ha Antiok jong ka Pisidia; te ki la ialeit hapoh ka synagog ha ka sngi sabbaton, bad ki la iashong. ¹⁵Te ynda la lah kaba pule ia ka hukum bad ki nongiathuhlypa, ki nongsynshar ka synagog ki la iaphah ha ki, ki da ong. Ko para, lada phi don kano kano ka ktien sneng ia u paidbah, to kren. ¹⁶Ynda kumta U Paul u la ieng joit, bad haba u la kaweh da la ka kti, u la ong.

Ko rangbah Israel bad phi kiba sheptieng ia U Blei, to sngew. ¹⁷U Blei jong une u paidlang Israel u la jied ia ki kpa jong ngi; bad u la pynkyntiew ia une u paidlang mynba ki la shong basa ha ka ri Ijipt, bad da ka ksangti badonbor u la ialam noh ia ki na ka. ¹⁸Te kumba sawphew snem u la iaishah ia ki jingleh jong ki ha kata ka ri khlaw. ¹⁹Bad haba u la lah pynjot ia ki hynñiew ki jaid

13 : 17 Ek. 1 : 7; 12 : 51. 13 : 18 Jk. 14 : 34; Dt. 1 : 31. 13 : 19 Dt. 7 : 1; Josh. 14 : 1.

bynriew ha ka ri Kanaan, u la ai ha ki ia ka ri jong ki ban long ka jingioh kynti, kumba sawspah sanpawh snem. ²⁰Te hadien kine kiei kiei u la ai ki nongbishar *ha ki*, haduh U Samuel u nongiathuhypa. ²¹Bad hadien kata ki la iapan ban ioh syiem: te U Blei u la ai ha ki ia U Saul u khun U Kish, u briew na ka jaid Benjamin, jin sawpawh snem. ²²Te ynda u la ²pynduh syiem ia u, u la pynmih ia U Dabid ban long u syiem jong ki, ia uba u la phla ruh bad u la ong, Nga la shem ia U Dabid u khun U Jesse, u briew uba kum ka dohnud jong nga, uban leh ia ka mon jong nga baroh. ²³Na u symbai jong une u briew, U Blei, katba kum ka jingkular, u la pynmih ha ki Israel ia U Nongpynim, U Jisu kein, ²⁴mynba U Ioannis u la ialap nyingkong ha shuwa kata ka jingwan jong u, ia ka jingbaptis ka jingkylla kaba mut ha u paidbah Israel baroh. ²⁵Te katba U Ioannis u dang pyndep ia la ka jingphet, u la ong, Phi tharai ba nga long uei? Ngam long *uta*: hynrei ha khmih, don uba wan nadien jong nga, wat ia ki juti ki kjat jong u ngam long u ba bit nam ia kaban loit noh.

26 Ko para, ki khun ki ksiew U Abraham bad kita kiba sheptieng ia U Blei hapdeng jong phi, ha ngi kein la phah ia ka ktien jong kane ka jingpynim. ²⁷Namar kita kiba shong ha Jerusalem, bad ki nongsynshar jong ki, naba kim shym la ithuh ia une, lymne ia ki ktien jong ki nongiathuhypa ia kiba ju pule man la ka sngi sabbaton, ki la iapyndep noh *ia ki* da kaba iapynrem *ia u*. ²⁸Bad la kim shym la shem ka daw ban iap, ki la iakyrpad pynban ia U Pilat ba yn pyniap noh ia u. ²⁹Bad haba ki la lah pyndep ia kiei kiei baroh kiba la thoh shaphang jong u, ki la iapynhiar ia u

na u dieng, bad ki la buh ia u ha ka jingtep. ³⁰Hynrei U Blei u la pynmih pat ia u na kiba iap. ³¹Bad la iohi ia u bun sngi da kita kiba la iawan kiew lem bad u na Galilaja sha Jerusalem: kiba long mynta ki nongphla jong u ha u paidbah. ³²Bad ngi wallam ha phi ia ka khubor babha kata ka jingkular ba la kular ha ki kpa, kumno ba U Blei, u la pyndep noh ia kata ha ki khun jong ngi, ha kaba u la pynmih pat ia U Jisu. ³³Kumba la thoh ruh ha ka Salm kaba ar; Me long U Khun jong nga, ha kane ka sngi nga la pynkha ia me. ³⁴Te shaphang ba u la pynmih pat ia u na kiba iap, ban ym leit phai shuh sha kaba pyut, u la kren kumne: Ngan ai ha phi ia kita *ki jingaei* bakhuid bad baskhem jong U Dabid ³⁵Namar u ong ruh ha kawei pat *ka Salm*: Men ym shah ia U Bakhuid jong me ban shem ia kaba pyut. ³⁶Namar U Dabid ynda u la lah shakri ia ka mon U Blei ha la ka jong ka pateng bynriew, u la iohthiah noh, bad la pynbun lang ia u bad ki kpa jong u: bad u la shem ia kaba pyut, ³⁷hynrei une, ia uba U Blei u la pynmih pat um shym: la shem ia kaba pyut. ³⁸Namar kata, to tip phi ah ki para, ba da une u briew kein ia kaba map ki pop la ialap ha phi: ³⁹bad da une ba pynksan ia u briew baroh uba ngeit, na kiei kiei baroh na kiba phim lah ban ioh ksan da ka hukum U Moses. ⁴⁰Namar kata to sumar ioh kan jia ha *phi* kata ia kaba la kren ha ki nongiathuhypa: ⁴¹Ha khmih, ah phi ki nongibein, to sngewphylla ruh, bad to jah noh jar ruh; naba nga nga leh ia ka jingleh ha ki sngi jong phi, ka jingleh kein kaba phin ym ngeit da kumno kumno ruh, wat lada uno uno ruh u batai ia ka ha phi.

42 Te katba ki iamih noh, ki la iakyr-

13 : 20 Nb. 2 : 16; 1 Sm. 3 : 20. 13 : 21 1 Sm. 8 : 5; 10 : 21. 13 : 22 1 Sm. 13 : 14; 16 : 12; Salm 89 : 20. 13 : 24 Mk. 1 : 4; Lk. 3 : 3. 13 : 25 Io. 1 : 20; Mt. 3 : 11; Mk. 1 : 7; Lk. 3 : 16; Io. 1 : 27. 13 : 28 Mt. 27 : 22-23; Mk. 15 : 13-14; Lk. 23 : 21-23; Io. 19 : 15. 13 : 29 Mt. 27 : 57-61; Mk. 15 : 42-47; Lk. 23 : 50-56; Io. 19 : 38-42. 13 : 31 Rom. 1 : 3. 13 : 33 Salm 2 : 7. 13 : 34 Isa. 55 : 3. 13 : 35 1 Sm. 16 : 10. 13 : 41 Hab. 1 : 5.

pad ba yn ioh ialap ha ki ia kine ki ktien ha ka sngi sabbaton kaba bud. ⁴³Te haba la pynwai noh ia kata ka jingiaseng synagog, shibun ki Jiw bad kiba la kylla niam kiba riewblei ki la iabud ia U Paul bad U Barnabas; kiba haba ki iakren ha ki, ki la kyntu ia ki ban iaineh ha ka jingaiei jong U Blei.

⁴⁴Te ha ka sngi sabbaton kaba bud lajan baroh shi shnong ki la ialang ban iohsngew ia ka ktien U Blei. ⁴⁵Hynrei haba ki Jiw ki la iohi ia kita ki paidbah, la pyndap ia ki da ka jingpihuin; bad ki la iasaid pyrshah ia kita kiei kiei ruh ba la kren da U Paul, bad ki la iakren bein ruh. ⁴⁶Ynda kumta U Paul bad U Barnabas ki la kren shlur, bad ki la ong. La donkam ban ialap ha phi nyingkong ia ka ktien U Blei; hynrei namar ba phi kyntait noh ia ka, bad ba phi rai ia lade kibym bit ia ka jingim bymjukut, ha khmih ngi phai noh sha ki Jentil. ⁴⁷Naba kumta U Trai u la hukum ia ngi, *u da ong*: Nga la buh ia me ban long ka jingshai ia ki Jentil, ba men long ka jingpynim shaduh kaba kut ka pyrthei.

⁴⁸Te haba ki Jentil ki la iohsngew ia kane ki la sngewkmen bad ki la pyndon burom ia ka ktien U Blei, bad kat kiba la thung sha ka jingim bymjukut ki la ngeit; ⁴⁹te la pynphriang ia ka ktien U Trai kylleng sawdong kata ka ri baroh. ⁵⁰Hynrei kita ki Jiw ki la iapynshoi ia ki kynthei kiba riewblei kiba khraw hatri bad ia ki rangbah jong kata ka shnong, bad ki la iapynkhih ka jinglehbein ia U Paul bad U Barnabas bad ki la beh noh ia ki na ki phang jong ki. ⁵¹Hynrei ki la iakynther noh ia ka dewmet na ki kjat jong ki sha ki, bad ki la poi sha Ikoniom. ⁵²Te la pyndap ia kita ki synran da ka jingkmn bad da U Mynsiem Bakhuid.

U Paul bad U Barnabas ha Ikoniom

14 Ka la jia te ha Ikoniom ba ki la rung lang hapoh ka synagog jong ki Jiw,

13 : 47 Isa. 42 : 6; 49 : 6. 13 : 51 Mt. 10 : 14; Mk. 6 : 11; Lk. 9 : 5; 10 : 11.

bad ki la ialap ha kata ka rukom katba u paidbah byllien ki Jiw ruh bad ki Grik ki la ngeit. ²Hynrei kita ki Jiw kibym ngeit ki la pynkhih buk ia ki mynsiem jong ki Jentil, bad ki la pynsniew jingmut ia ki pyrshah ia kita ki para bangeit. ³Namar kata ki la shong kham slem *hangta*, ki da kren shlur ha U Trai, uba phla pynskhem ia ka ktien ka jingaiei jong u, da kaba u ai ban leh ki dak khyllah bad ki jingphylla da ki kti jong ki. ⁴Hynrei u paidbah kata ka shnong u la iakad arliang; shi bynta ki la iashah sha ki Jiw, bad shi bynta sha ki apostol. ⁵Te haba la tur pyrshah da kita ki Jentil ruh bad da ki Jiw lem bad ki nongsynshar jong ki, ban leh bein bad ban lynthem maw ia ki, ⁶ki la tip ia kata bad ki la iaphet sha ki shnong jong ka Lykaonia, sha Lystra bad Derbi, bad kylleng kata ka ri; ⁷hangta ruh ki la ialap ia ka gospel.

La lynthem maw ia U Paul ha Lystra

⁸Te ha Lystra la don uwei u briew uba shu shong, ba u khlem bor ha ki kjat, uba dkoh naduh ka kpoh ka kmie jong u, ubym ju lah iaaid. ⁹Une u la iohsngew ia U Paul ba u kren; uba haba u la khmih shain ia u, bad ba u la iohi ba u don ka jingngeit ia kaban ioh khiah, ¹⁰u la ong da ka ktien bajam, To ieng beit da la ki kjat. Te u la rynsied bad u la iaaid. ¹¹Te haba kita ki paidbah ki la iohi ia kaba U Paul u la leh, ki la pynjam ia la ka ktien, ki da ong ha ka ktien Lykaonia, Ki blei ki la wan hiar ha ngi ha ka dur briew. ¹²Te ki la iakhot ia U Barnabas, Jupiter, bad ia U Paul, Merkuri, namar ba u long u nongkren ba kham rangbah. ¹³Bad u lyngdoh u Jupiter, uba ka iingmane jong u ka don ha khmat kata ka shnong, haba u la wallam ia ki masi dab bad ia ki pansngiat syntiew ha ki khvrdop, u la mut ban kñia lem bad kita ki paidbah. ¹⁴Hynrei haba kita ki apostol, U Barnabas bad U Paul, ki la iohsngew ia

kata, ki la kad la ki jainkup, 'bad ki la iarynsied kynsan hapdeng uta u paidbah, ki da pyrta, ¹⁵ki da ong ruh, Ko rangbah, balei phi leh ia kine kiei kiei ruh! Ngi ruh ngi long tang ki brierw kiba kum phi hi, bad ngi iathuhkhana babha ha phi ba phin phai noh na kine ki jingmane thala sha U Blei uba im, uba la thaw ia ka bneng bad ia ka khyndew, bad ia ka duriaw, bad ia kiei kiei baroh kiba don ha ki. ¹⁶Ha kita ki pateng bynriew kiba la leit noh u la shah ia ki jaid bynriew baroh ban iaid ha ki lynti la ki jong hi: ¹⁷la kumta ruh um shym la iehnoh ia lade khlem sakhi, ba u da leh ia kaba bha, bad u la ai ha phi na bneng ia u slap bad ia ki aiom baseisoh, u da pyndap ia ki dohnud jong phi da ka jingbam bad ka jingkmn. ¹⁸Te da kine ki jingong, da kaba eh ki la iapynpep noh ia kita ki paidbah na kaban knia ha ki.

¹⁹Hynrei la poi hangta ki Jiw na Antiok bad na Ikoniom, kiba haba ki la iakhroh ia kita ki paidbah, ki la ialynthem maw ia U Paul bad ki la iaring noh ia u shabar kata ka shnong, ba ki da tharai ba u la lah iap. ²⁰Hynrei haba kita ki synran ki la ieng tawiar ia u, u la khie joit bad u la leit shapoh kata ka shnong. Te ha kaba lashai u la leit noh lem bad U Barnabas sha Derbi. ²¹Te ynda ki la lah ialap ia ka gospel ha kata ka shnong, bad ba ki la iapynlong bun synran, ki la ialeit phai pat sha Lystra, bad sha Ikoniom bad sha Antiok, ²²ki da pynskhem ia ki mynsiem jong ki synran, da kaba sneng ia ki ban iaineh ha kata ka jingngeit, bad ba ka dei ia ngi ban bsut shapoh ka hima U Blei lyngba shibun ki jynjar. ²³Te ynda ki la thung ha ki ki tymmen basan ha la ka balang balang baroh, bad ba ki la iaduwai lem bad ka jingshah jingit, ki la ia aiti ia ki ha U Trai ha uba ki la lah ngeit.

Ka jingwan phai sha Antiok

²⁴Te haba ki la ialeit lyngba ia ka

Pisidia, ki la iapoi ha Pamphila. ²⁵Bad ynda ki la ialap ia ka ktien ha Perga, ki la ialeit hiar noh sha Antalia; ²⁶nangta ruh ki la ialeit noh da ka lieng sha Antiok, na kaba la lah aiti noh ia ki ha ka jingaiei jong U Blei ia kata ka kam ia kaba ki la lah iapyndep noh. ²⁷Ynda ki la lah iapoi te bad ba ki la lah ialum lang ia kata ka balang, ki la iathuh naduh haduh ia kiei kiei ruh kiba U Blei u la lah leh da ki. bad kumno ba u la lah plie wang ha ki Jentil ia ka jingkhong ka jingngeit. ²⁸Bad ki la iashong ym khyndiat por lem bad kita ki synran.

Ka jingiashem lang ha Jerusalem

15 Te la don ki brierw kiba la wan hiar na Judia, bad ki la hikai ia ki para bangeit, *ki ong*, Lynda otsher ia phi kat kum ka niam ka rukom U Moses, phim lah ban ioh lait im. ²Te ynda U Paul bad U Barnabas ki la iapyneh bad ki la iasaid bad ki ym khyndiat, *ki para bangeit* ki la iakut ba U Paul bad U Barnabas, bad kiwei de na ki, kin leit kiew sha Jerusalem ha ki apostol bad ki tymmen basan shaphang kane ka jingiasaid. ³Ki namar kata haba la leit on lynti ia ki da kata ka balang, ki la ialeit lyngba ia ka Phoiniki bad ka Samaria, ki da iathuh ia ka jingkylla jong ki Jentil, bad ki la pynlong ka jingkmn bakhraw ha ki para pangeit baroh. ⁴Ynda ki la poi te ha Jerusalem, la pdiang ia ki da ka balang, bad da ki apostol, bad da ki tymmen basan de; te ki la iathuh naduh haduh ia kiei kiei ruh ba u Blei u la lah leh da ki. ⁵Hynrei la ieng kiba na ki kynja Pharisi kiba la ngeit, ki da ong, Ka dei bap otsher ia ki, bad ban hukum ia ki ban sumar ia ka hukum U Moses.

⁶Te ki apostol bad ki tymmen basan ki la ialum lang ia kaban iapyrkhat shaphang kane ka kam. ⁷Te ynda la long bun ka jingiasaid, U Petros u la ieng

joit bad u la ong ha ki : Ko para bangeit, phi phi tip kumno ba la kham slem mynta U Blei u la jied hapteng jong phi, ba ki Jentil da ka shyntur jong nga kin iohsngew ia ka ktien ka gospel, bad ba kin ngeit. ⁸U Blei ruh uba tip ia ka dohnud u la phla babha ia ki, da kaba u la ai ha ki ia U Mynsiem Bakhuid kumba u la leh ha ngi ruh; ⁹Te um shym la pyniapher ei ei ruh hapteng jong ngi bad jong ki, ba u da pynkhuid ia ki dohnud jong ki da ka jingngeit. ¹⁰Te mynta balei phi iatynjuh ia U Blei, ba phin buh ka lyngkor ha ka ryndang kita ki synran, ia kaba ki kpa jong ngi lymne ma ngi ngim ju lah ban bah! ¹¹Hynrei ngi ngeit ba da ka jingaei ka jong U Trai Jisu, yn pynim ia ngi ha kajuh ka rukom kum ma ki ruh.

12 Te u paidlang baroh u la sngap jar bad ki la iashah shkor ruh ia U Barnabas bad U Paul katba ki iathuh ia kiba katno ki dak khyllah bad ki jingphylla ba U Blei u la lah leh hapteng ki Jentil da ki. ¹³Te ynda ki la lah sngap jar, U Jakob u la iathuh u da ong. Ko para bangeit, to sngew ia nga. ¹⁴U Simeon u la iathuh kumno ha kaba nyngkong ba u Blei u la leit khmih ia ki Jentil, ban shim na ki u paidlang ia ka kyrteng jong u. ¹⁵Bad kane ka iadei bad kita ki ktien jong ki nongiathuhlypa; kumba la thoh: ¹⁶Hadien kine kiei kiei ngan wan phai pat bad ngan tei pat ia ka tabernakl U Dabid kaba la kyllon noh, bad ngan tei pat ia kiba jot jong ka bad ngan pynieng pat ia ka, ¹⁷ba kiba sah na ki brierw kin ioh wad ia U Trai, bad kita ki Jentil baroh kein ha kiba la buh ia ka kyrteng jong nga, ong U Trai, ¹⁸uba pyntip ia kine kiei kiei ruh naduh kaba sdang ka pyrthei. ¹⁹Naba kumta ka jingkut jingmut jong nga ka long, ban ym pynkhuslai shuh ia kiba napdeng ki Jentil kiba phai sha U Blei, ²⁰hynrei ba ngin thoh sha ki ba kin kyndiah noh na ki jingbittngit ki

bleithaw, bad na kaba klim, bad na kaba la khyrwait, bad na ka snam de: ²¹namar U Moses na mynhyndai eh u la don man la ka shnong kita kiba ialap ia u, da kaba ki pule ia u ha ki synagog man ka sngi sabbaton.

Ka shithi sha ki Balang Jentil

22 Ynda kumta ka la ibit ia ki apostol bad ia ki tymmen basan lem bad baroh kawei ka balang, ban jied ki rangbah napdeng jong ki bad ban phah ia ki sha Antiok lem bad U Paul bad U Barnabas; *kata ka long*, ia U Judas ia uba sin Barsabas, bad ia U Silas, ki rangbah ba ialam phrang hapteng kita ki para bangeit. ²³Te ki la thoh lem bad ki *kumne*: Ki apostol bad ki tymmen basan ha kita ki para bangeit kiba na ki Jentil ha Antiok bad Syria bad Kilikia de, Khublei. ²⁴Namar kumba ngi la iohsngew ba don kiba la leit noh na ngi kiba la iapynkhuslai ia phi da ki ktien, da kaba pynsuh sat ia ki mynsiem jong phi, ha kiba ngim shym la ai hukum *kumno kumno ruh*, ²⁵ka la ibit ia ngi haba ngi la iakut jingmut kawei, ban jied ki rangbah bad ban phah ia ki ha phi lem bad kita kiba ieit jong ngi, U Barnabas bad U Paul, ²⁶ki brierw kiba la khein duh ia la ka jingim na ka bynta ka kyrteng U Trai jong ngi U Jisu Khrist. ²⁷Namar kata ngi la iaphah noh ia U Judas bad U Silas, kiba da la ka shyntur jong ki hi kin iathuh ha phi ia kita kijuh kiei kiei ruh. ²⁸Naba ka la ibit ia U Mynsiem Bakhuid bad ia ngi ban ym pynkit halor jong phi ka jingkit kaba kham khia nalar kine kiei kiei ruh kiba donkam: ²⁹ba phin kyndiah noh na kiei kiei ba la knia ia ki bleithaw, bad na ka snam, bad na kiei kiei kiba la khyrwait, bad na kiba klim. Na kine lada phi sumar kyndong ia lade, phin man bha kein. Khublei.

30 Kumta kita ynda la pyllait noh ia

ki, ki la iapoi sha Antiok; te ynda ki la ialum lang ia u paidlang, ki la ia ei noh ia kata ka shithi. ³¹Bad haba ki la lah pule ia ka. ki la iasngewkmen namar kata ka jingpyntngen. ³²U Judas te bad U Silas, ba ki long hi ki nongiathuhlypa ruh. ki la iakytu ia ki para bangeit da shibun ki ktien, bad ki la pynskhem ia ki. ³³Te ynda ki la iaishong kham slem, la pyllait noh ia ki da kaba suk na kita ki para bangeit sha kita kiba la lah phah ia ki. ³⁴Hynrei ka la ibit ia U Silas ban da sah shuh hangta. ³⁵U Paul te bad U Barnabas ki la iashong ha Antiok, ki da iahikai bad ki da ialap ia ka ktien U Trai, lem bad shibun kiwei kiwei ruh.

U Paul bad U Barnabas ki iakhlad lok noh

³⁶Te ynda khyndiat sngi, U Paul u la ong ha U Barnabas, la ngin ialeit phai pat mynta, ba ngin iakhmih ia kita ki para bangeit ha man la ka shnong ha kaba ngi la ialap ia ka ktien U Trai, kumno ki ialong. ³⁷Te U Barnabas u la imon ban shim lok lem ia U Ioannis ruh, ia uba khot Markos, ³⁸hynrei U Paul um sngew-dei ban shim lok lem ia une, uba la kynriah noh na ki na Pamphilia, bad ubym shym la leit lem bad ki sha kata ka kam. ³⁹Kumta te la mih ka jingiasaid kaba jur haduh ba ki la iakhlad lok noh: kumta U Barnabas haba u la shim ha u ia U Markos, u la leit mih noh da ka lieng sha Kypros, ⁴⁰hynrei U Paul u la jied ia U Silas bad u la leit noh, ynda la aiti noh ia u ha ka jingaiei jong U Trai da kita ki para bangeit. ⁴¹Bad u la leit lyngba ia ka Syria bad ka Kilikia, u da pynskhem ia kita ki balang.

U Timothi u synran ia U Paul bad U Silas

16 Te u la wan sha Derbi bad Lystra: ha khmih ruh, la don hangta uwei u synran uba kyrteng u Timothi, u khun
15: 38 Kam. 13: 13.

kawei ka Jiw kaba ngeit, hynrei u kpa jong u u Grik: ²ia uba la phla babha da kita ki para bangeit kiba ha Lystra bad ha Ikoniom. ³Ia une, U Paul u la imon ba un leit ryngkat bad u: te haba u la shim u la otsher ia u, na ka bynta kita ki Jiw kiba don ha kita ki phang: naba baroh ki la tip ba u kpa jong u u long u Grik. ⁴Te katba ki dang ialeit lyngba ia kita ki shnong, ki la aiti ha ki ban .sumar ia kita ki jingrai kiba la lah iakut da ki apostol bad ki tymmen basan kiba ha Jerusalem. ⁵Kumta la pynskhem ia kita ki balang ha kata ka jingngeit, bad ki la man bun ha ka jingkhein ha la ka sngi.

Ka jingithupaw U Paul ha Troas

⁶Te ki la ialeit lyngba ia ka ri Phrygia bad Galatia, ba la pynpep ia ki da U Mynsiem Bakhuid ban ialap ia kata ka ktien ha Asia: ⁷bad haba ki la iapoi haduh Mysia, ki la iapyrshang ban leit sha Bithynia: te U Mynsiem jong U Jisu um shah ia ki. ⁸Bad ynda ki la ia iaaid kiar ia ka Mysia, ki la ialeit hiar sha Troas. ⁹Te ka jingithupaw ka la paw ha U Paul mynmiet: uwei u briew uba na Makedonia u la ieng, u da kyrpad ia u, bad u da ong, To wan sha shiliang sha Makedonia bad to iarap ia ngi. ¹⁰Te haba u la iohi ia kata ka jingithupaw, shisyndon ngi la iapyrshang ban leit noh sha Makedonia, ngi da iarai jingmut ba U Blei u la lah khot khnang ia ngi ia kaban ialap ia ka gospel ha ki.

La pynbaptis ia Ka Lydia

¹¹Namar kata ynda ngi la iaaid lieng na Troas, ngi la leit beit sha Samothraki, bad kum lashai sha Neapolis: ¹²nantga ruh sha Philipi, kaba long ka nongbah kaba nyngkong ha kata ka bynta ka jong ka Makedonia, kaba la buhai *ki Rom*: te ngi la iashong ha kata ka nongbah katto katne sngi. ¹³Te ha ka sngi sabbaton:

ngi la ialeit shabar shnong harud ka wah, ha kaba ngi la tharai ba la don ka jaka duwai; bad ynda ngi la iashong, ngi la kren ha ki kynthei kiba la wan iaseng lang. ¹⁴Te kawei ka briew kaba kyrteng Ka Lydia, ka nongdie *jain* sawbthuh na ka shnong Thiatira, kaba mane ia U Blei, ka la sngew ia ngi; ia ka dohnud jong ka U Trai u la plie wang, ban shah shkor ia kita kiei kiei ruh ia kiba la ialap da U Paul. ¹⁵Te ynda la pynbaptis ia ka, bad ia kiba ha iing jong ka, ka la kyrpad ia ngi, ka da ong, Lada phi la rai ba nga long kaba ngeit ha U Trai, to wan shong ha iing jong nga. Ka la pynkohnguh ruh ia ngi.

Ha ka iing byndi ha Phillipi

¹⁶ Ka la jia ruh haba ngi dang ialeit sha ka jaka duwai, ba kawei ka shakri kaba shong ksuid bakren blei ka la iakynduh bad ngi, kaba ju pynioh shibun ka jingmyntoi ia ki kynrad jong ka da kaba kren byrtong. ¹⁷Kane haba ka bud jan ia U Paul bad ia ngi, ka la pyrta, ka da ong, Kine ki briew ki long ki shakri jong U Blei U Bahakhlich tam eh, kiba pynbna ha phi ia ka lynti ka jing-pynim! ¹⁸Ia kane te ka la leh bun sngi. Hynrei U Paul haba u la sngew satia eh, u la phai dien, bad u la ong ha uta u ksuid, Nga hukum ia me ha ka kyrteng U Jisu Khrist ban mih noh na ka. Bad ha kata kajuh ka por u la mih noh.

¹⁹ Hynrei haba kita ki kynrad jong ka ki la iohi ba ka jingkyrmen kata ka nong jong ki ka la duh noh, ki la kem ia U Paul bad ia U Silas, bad ki la iaring noh ia ki sha ka jaka iew, ha khmat ki nongsynshar; ²⁰te ynda ki la ialam ia ki ha ki majistor, ki la ong, Kine ki briew, kiba long ki Jiw, ki iapynkhihwin jlang ia ka shnong jong ngi: ²¹bad ki ialap ia ki niam ki rukom kibym dei ia ngi kiba long ki Rom ban pdiang lymne ban leh. ²²Uta u paidbah te u la ieng lang ban ialeh ia ki: bad kita ki majistor

haba ki la iapatar ia ki jain jong ki, ki la hukum ban shoh da ki thri ia ki. ²³Te ynda ki la lah sympat ia ki bun thri, ki la set ia ki ha ka iingbyndi, ki da hukum skhem ia u nongap byndi ban ap phira bha ia ki; ²⁴uba haba u la ioh ka hukum kat kata, u la set ia ki ha kata ka iingbyndi kaba kham shapoh, bad u la pynskhem ia ki kjat jong ki ha ki dieng song.

²⁵ Hynrei hamar kaba shiteng synnia. U Paul bad U Silas ki la iaduwai bad ki la iarwai iaroh ia U Blei, bad ki nongsah byndi ki la shah shkor ia ki. ²⁶Te shisyn-don la jia ka jingkhynniuh jumai kaba khraw, kat ban pynkhynniuh noh ia ki nongrim jong kata ka iingbyndi, te kumne kumne ruh la plie wang ia ki jingkhang baroh, bad ia ki kynjri jong ki baroh la loit noh ruh. ²⁷Te uta u nongap byndi haba la pynkyndit ia u na kaba iohthiah, bad ba u la iohi ba la plie wang ia ki jingkhang jong kata ka iingbyndi, u la sei noh ia la ka waitlam sa ban pyniap noh ia lade, u da tharai ba kita ki nongsah byndi ki la iaphet noh. ²⁸Hynrei U Paul u la pyrta noh da ka ktien bajam, u da ong, Wat pynmysaw ia lade, naba ngi don hangne baroh! ²⁹U te u la pan ia ki jingshai, bad u la rysied kynsan shapoh, bad ba u la khynniuh namar kaba sheptieng, u la dem khop ha khmat U Paul bad U Silas. ³⁰bad u la ialam noh ia ki shabar, bad u la ong, Ah kynrad, aiu ka dei ia nga ban leh ba yn pynim ia nga? ³¹Ki te ki la iathuh, To men ngeit ha U Jisu uba U Trai, bad yn sa pynim ia me bad ia ka iing jong me. ³²Ki la ialap ruh ia ka ktien U Trai ha u bad ha baroh kiba ha iing jong u. ³³Te u la shim ia ki ha kata kajuh ka por mynmiet, bad u la sait noh ia ki jingmong jong ki; bad la pynbaptis ia u, ma u bad ki jong u baroh, kumne kumne ruh. ³⁴Bad u la ialam ia ki sha ka iing jong u bad u la buh jingbam ha khmat jong ki, bad u la sngewkmen eh

lem bad ka iing jong u baroh kawei ba ki la iangeit ha U Blei.

35 Te haba la mih ka sngi, ki majistor ki la phah da ki piada, ki da ong. Pyllait noh ia kita ki brieve. ³⁶Uta u nongap byndi te u la iathuh ia kine ki ktien ha U Paul, Ki majistor ki la phah pyllait noh ia phi: mynta namar kata ale mih noh, bad leit noh ha kaba suk. ³⁷Hynrei U Paul u la ong ha ki, Ki la sympat ia ngi ha kaba paw khlem da bishar, haba ngi long ki trai shnong Rom, bad ki la set ia ngi ha byndi: te mynta ki shu pyllait jar jar ia ngi? Ym kumta phi: hynrei ai kin da wan hi bad ialam noh ia ngi shabar. ³⁸Te kita ki piada ki la iathuh pat ia kine ki ktien ha ki majistor; te ki la sheptieng haba ki la iohsngew ba ki long ki trai shnong Rom: ³⁹bad ki la wan bad ki la iakyrpad noh ia ki: bad haba ki la ialam noh ia ki shabar, ki la iakyrpad ia ki ban leit noh na kata ka shnong. ⁴⁰Te ki la ialeit noh na kata ka iingbyndi bad ki la leit rung ha *ka iing* Ka Lydia: bad haba ki la lah iohi ia ki para bangeit, ki la pyntngen ia ki, bad ki la leit noh.

Ka jingkhilwin ha Thessaloni

17 Te haba ki la leit lyngba ia ka Amphipolis bad ka Appollonia, ki la poi ha Thessaloni, ha kaba la don ka synagog jong ki Jiw. ²Te U Paul, kumba u ju leh, u la leit rung ha ki, bad lai sngi sabbaton u la pyni nia ha ki na ki jingthoh, ³da kaba batai bad da kaba ong skhem, ba ka la dei ia U Khrist ban shah, bad ban mihpat na kiba iap: bad ba une U Jisu, ia uba nga nga ialap ha phi, u long uta U Khrist. ⁴Te don na ki kiba la ngeit, bad ki la iasoh lok bad U Paul bad U Silas, bad u paidbah, babun na ki Grik bariewblei, bad na ki kynthei kiba khraw batri ym khyndiat. ⁵Hynrei kita ki Jiw da kaba sngew pihuin, ki la iakhoh lok ia ki brieve bathala na ki kynja bapoh, bad haba ki la pynlang

paidbah, ki la iapynkhihwin jlang ia kata ka nongbah; bad haba ki la ieng ialeh ia ka iing U Jason, ki la iapyrshang ban pynmih noh ia ki sha uta u paitbah. ⁶Te haba kim shym la shem ia ki, ki la iaring noh ia uta U Jason bad ia kiba na ki para bangeit ha khmat ki nong-synshar ka shnong, ki da pyrta. Kine kiba la pynkylla khongpong ia ka pyrthei ki la wan poi hangne ruh! ⁷ia kiba U Jason u la khot *iing*: bad kine baroh ki ialeh pyrshah ia ki hukum U Kaisar, ki da ong ba don uwei pat u syiem, U Jisu. ⁸Te ki la ia pynlyngngoh ia uta u paidbah bad ia ki nongsynshar ka shnong, haba ki la iohsngew ia kine kiei kiei ruh. ⁹Hynrei ynda ki la lah shim ka jingbah-khlieh na uta U Jason bad na kita kiwei pat, ki la pyllait noh ia ki.

Ki Apostol ha Beria

¹⁰Te kita ki para bangeit kumne kumne ruh ki la phah noh ia U Paul bad U Silas mynmiet sha Beria; kiba haba ki la lah poi hangta, ki la ialeit sha ka synagog ki Jiw. ¹¹Kine te ki la long kiba kham don akor ban ia kita kiba ha Thessaloni, kiba la pdiang ia kata ka ktien da ka jingsngew la kloï baroh, ha la ka sngi ki da iit bniah ia ki jingthoh, la kine kiei kiei ruh ki lah long kumta ne em. ¹²Namar kata kein bun na ki ki la ngeit; na ki kynthei Grik ruh ki bakhraw batri, bad na ki rangbah de ym khyndiat. ¹³Hynrei ynda ki Jiw kiba na Thessaloni ki la bna ba ha Beria ruh la ialap da U Paul ia ka ktien U Blei, ki la iawan hangta ruh, ki da iapynkhih bad pynkulmar ia ki paidbah. ¹⁴Te kumta mar kita ki para bangeit ki la iaphah noh ia U Paul ban leit shaduh rud duriaw; hynrei U Silas bad U Timothi ki la ianang sah hangta. ¹⁵Hynrei kita kiba la leit on ia U Paul ki la ialam ia u haduh Athen; bad haba ki la ioh ka hukum ia U Silas bad ia U Timothi ba kin wan ha u kloï kloï katba lah, ki la ialeit wan noh.

U Paul ha Athen

16 Te katba U Paul u ap khmih lynti ia ki ha Athen, la pynkhih buk ia ka mynsiem jong u hapoh jong u haba u khmih ia kata ka nongbah ba ka dap da ki bleithaw. ¹⁷Kumta u la iapyni nia ha ka synagog bad ki Jiw bad kita kiba riew-blei ruh, bad ha ka jaka iew ha la ka sngi ruh bad kita kiba iakynduh bad u. ¹⁸Bad la don ki riewstad na ki Epikuri bad na ki Stoik kiba la ialeh nia bad u; te don kiba la iaong. Ine iba blab blab i mon ban ong ai? hynrei kiwei pat, U i kumba u long u nongialap ia ki blei khyllah; naba u la ialap ia U Jisu bad ia ka jingmihpat. ¹⁹Te ynda ki la kem ia u, ki la ialam noh ia u sha u lum Ariopagos, ki da ong, Ngi lah ban tip kaei kane ka jinghikai bathymmai ia kaba me ialap? ²⁰namar me wallam ia kiei kiei ruh kiba khyllah sha ki shkor jong ngi; namar kata ngi kwah ban tip, ki mut aiu kine kiei kiei ruh. ²¹(Te ki nong Athen baroh bad ki soh shnong kiba shong basa hangta, kim ju klor ia kaei kaei ruh kawei pat hynrei tang ban iathuh lane ban iohsngew ia kaei kaei kaba kham thymmai.)

22 Te U Paul u la ieng hapdeng uta u lum Ariopagos bad u la ong. Ko rangbah Athen, nga iohi ha kiei kiei baroh ba phi long kiba kham shait mane b'ei: ²³namar haba nga iaaid bad nga khmih thuh ia kiei kiei ruh ki jingmane jong phi, nga la shem ka duwan ha kaba la don ka jingthoh kum kane, HA U BLEI IA U BYMITHUH. Ia uba phi iamane namar kata khlem da ithuh, ia une kein nga ialap ha phi: ²⁴uta U Blei kein uba la thaw ia ka pyrthei, bad ia kiei kiei baroh kiba don ha ka, uba haba u long U Trai ka bneng bad ka khyndew, um shong ha ki iing blei ba la thaw da ki kti: ²⁵lymne ym ju shakri ia u da ki kti ki briew, kumba u da kyrduh

17 : 24-25 | Sm. 8 : 27; Isa. 42 : 5; Kam. 8 : 47.

ei ei ruh, haba u hi u ai ha ki baroh ia ka jingim, bad ka mynsiem, bad ia kiei kiei baroh ruh: ²⁶u la thaw ruh na kawei ka snam ia u kynja bynriew baroh, ia kaban shong halor ka khyndew baroh, haba u la pynthikna ia ki aiom ba la buh, bad ia ki pud ka jaka shong jong ki: ²⁷ia kaban wad khnang ia U Blei, ioh lehse kumno kumno kin da ioh tare nadien jong u, bad shem ia u, la um long jngai na uwei pa uwei na ngi. ²⁸namar ha u ngi im, bad ngi khih, bad ngi long de; kumba kiba na ki nongthaw jingrwai jong phi hi ruh ki la ong, Namar ngi long ruh ki khun ki ksiew jong u. ²⁹Te haba ngi long ki khun ki ksiew jong U Blei, ym oei ia ngi ban mut ba ka Jinglong Blei ka long syriem ia ka ksiar lane ia ka rupa lane ia u maw, ba la pynlong dur da ka kam stad bad ka buit jong u briew. ³⁰U Blei namar kata u la leh kum bym khmih ia ki aiom ka jingbymtip, hynrei mynta u hukum ia ki briew baroh kylleng la kylleng ban kylla kaba mut: ³¹naba u la buh ka sngi ha kaba un sa bishar ia ka pyrthei ha ka hok da uta u briew ia uba u la thung; shaphang kata u la ai ka jingpynskhem ha ki briew baroh, da kaba u la pynmihpat ia u na kiba iap.

32 Te haba ki la iohsngew shaphang ka jingmihpat kiba iap, don kiba la bein; hynrei kiwei pat ki la ong, Ngin iasngew ia me pat shaphang kane. ³³Kumta te U Paul u la leit noh napdeng jong ki. ³⁴Hynrei don ki rangbah kiba la iasnoh lok ha u bad ki la ngeit; hapdeng kita don U Dionisios ruh, uwei u rangbah ka dorbar Ariopagos, bad ka kynthei kaba kyrteng Ka Damaris, bad kiwei pat lem bad ki.

U Paul ha Korinth

18 Hadien kine kiei kiei ruh u la kynriah noh na Athen bad u la wan sha Korinth. ²Haba u la shem ia uwei u

Jiw uba kyrteng U Akwila, u briew uba na Pontos ha ka jaid, uba la wan dang shibit na Itali, bad Ka Priskila ka tnga jong u, namar U Klaudios u la lah hukum ia ki Jiw baroh ban kynriah noh na Rom, u la wan ha ki. ³Te namar ba u la long uba ju trei kajuha ka kam, u la iaisah bad ki, bad ki la iatrei; namar ha la ka kam ki la long ki nongthaw iing jain. ⁴Te u la ju pyni nia ha ka synagog man la ka sngi sabbaton, bad u la ju pyrshang pynkohnguh ia ki Jiw ruh bad ia ki Grik.

⁵Te mynba U Silas bad U Timothi ki la iawan hiar na Makedonia, la pynshit rhem ia U Paul da kata ka ktien, u da phla ha kita ki Jiw ba U Jisu u long uta U Khrist. ⁶Te haba ki la ieng ialeh pyrshah bad kren bein, u la kynther noh ia la ki jain, bad u la ong ha ki, ka snam jong phi kan long halor ka khlieh jong phi hi! nga khuid: naduh mynta ngan leit sha ki Jentil. ⁷Te u la leit noh nangta, bad u la leit hapoh ka iing jong uwei u briew uba kyrteng U Titos Justos, uba mane ia U Blei, uba ka iing jong u ka la long ha syndah kata ka synagog. ⁸Te U Krispos u nongsynshar ka synagog u la ngeit ha U Trai lem bad ka iing jong u baroh: bun ruh na ki nong Korinth haba ki la iohsngew, ki la ngeit, bad la pynbaptis ia ki. ⁹Ynda kumta U Trai u la ong ha U Paul da ka jingithupaw mynmiet, Wat sheptieng, hynrei to kren, bad wat sngap jar ruh: ¹⁰naba nga long ryngkat bad me, bad ym don u briew uban ialeh ia me ia kaban pynsniew ia me: naba nga don bun briew ha kane ka nongbah. ¹¹Te u la iaishong shi snem hynriew bnai, u da hikai ia ka ktien U Blei hapdeng jong ki.

¹²Te mynba U Gallio u la long lyngskor ha Akhaia, ki Jiw da kawei ka jingmut ki la ieng ialeh pyrshah ia U Paul, bad ki la wallam ia u ha ka khet

bishar. ¹³ki da ong. Une u briew u pynkohnguh ia ki briew ban mane ia U Blei pyrshah ia ka hukum. ¹⁴Hynrei haba U Paul un sa ang ia ka shyntur. U Gallio u la ong ha kita ki Jiw. Lada shisha ka la long ka kam bymdei lane ka kam runar, ah phi ki Jiw, kan da shong nia ba ngan shah shkor ia phi: ¹⁵hynrei lada ka jingiasaid ka long shaphang ki ktien bad ki kyrteng bad ka hukum jong phi, khmih hi ma phi ia kata: nga ngam mon ban long u nongbishar shaphang kine kiei kiei ruh. ¹⁶Bad u la beh noh ia ki na kata ka khet bishar. ¹⁷Ynda kumta ki baroh ki la kem ia U Sosthenis u nongsynshar ka synagog, bad ki la shoh ia u ha khmat kata ka khet bishar. U Gallio te um suidfiiew ei ei ruh ia kita kiei kiei.

Ka jingwan phai sha Antiok

¹⁸Hynrei U Paul ynda u la nang sah bun sngi hadien kane, u la iabidai ia ki para bangeit, bad u la leit noh nangta da ka lieng sha Syria lem bad Ka Priskila bad U Akwila uba u la lah khi ia la ka khlieh ha Kenkhria, namar u la bat ka kular. ¹⁹Te ki la wan sha Ephesos, bad u la iehnoh sah ia ki hangta: hynrei u hi haba u la leit rung shapoh ka synagog, u la pyni nia ha ki Jiw. ²⁰Haba ki te ki la iakyrapad ia u ban sah kham slem, u um treh: ²¹hynrei u la bidai ia ki, u da ong, Ngan wan phai pat ha phi lada mon U Blei. Kumta u la mih noh da ka lieng na Ephesos.

²²Bad ynda u la lah hiar lieng ha Kaisaria, u la leit kiew bad u la khublei ia kata ka balang, bad u la leit hiar sha Antiok. ²³Te ynda u la lah shong katto katne hangta, u la leit noh, u da iaid ia ka ri Galatia bad Phrygia ter ter, u da pynskhem ia ki synran baroh.

U Apollos u ialap ha Ephesos

²⁴Te uwei u Jiw uba kyrteng U

Apollos, uba dei u nong Aleksandria, u bñew uba pñah, u la wan sha Ephesos; bad u la long uba nang eh ha ki jingthoh bakhuid. ²⁵Ia une la hikai ha ka lynti U Trai; bad namar ba u long uba shithrem ha ka mynsiem, u la kren bad u la hikai biang biang ia kiei kiei ruh shaphang U Jisu, u da sngewthuh tang ia ka jingbaptis U Ioannis. ²⁶Une te u la sdang ban kren shlur ha ka synagog; hynrei haba U Akwila bad Ka Priskila ki la lah sngew ia u, ki la iakhoh ia u sha ki bad ki la batai kham bniah ha u ia ka lynti U Blei. ²⁷Te haba u la kwah ban leit sha shiliang sha Akhaia, kita ki para bangeit ki la pynshlur ia u, bad ki la iathoh sha ki synran ban pdiang ia u; bad ynda u la lah poi, u la iarap lem shibun ia kita kiba da ka jingaiei U Blei ki la lah ngeit: ²⁸namar da ka bor bah u la pynduh nia khoit ia ki Jiw ha kaba paw ruh, u da pyni na ki jingthoh ba U Jisu u long uta U Khrist.

U Paul ha Ephesos

19 Ka la jia mynba U Apollos u don ha Korinth, ba U Paul, ynda u la leit lyngba ia kita ki phang kiba sha neng, u la wan sha Ephesos, bad u la shem ia kiba long synran: ²bad u la kylli ia ki, Phi la pdiang ne em ia U Mynsiem Bakhuid mynba phi la ngeit? Bad ki la iathuh ha u, Em, ngim shym la iohsngew wat lada la don ne em U Mynsiem Bakhuid. ³Ynda kumta u la kylli ia ki, Ha kaei te la pynbaptis ia phi? Ki te ki la iathuh, Ha ka jingbaptis U Ioannis. ⁴Te U Paul u la ong, U Ioannis u la pynbaptis da ka jingbaptis ka jingkylla kaba mut, u da ong ha u paidbah ba ki dei ban ngeit ha uta uban sa wan hadien jong u, kata, ha U Jisu. ⁵Ynda ki la iohsngew te ia kane, la pynbaptis ia ki ha ka kyrteng U Trai Jisu. ⁶Te ynda U Paul u la lah buh ia la ki kti ha ki, U Mynsiem Bakhuid u la wan ha ki,

bad ki la kren da ki thylliej bad ki la iathuhlypa. ⁷Te ki la don baroh kumba khadar ngut ki rangbah.

⁸Te u la leit rung shapoh ka synagog, bad u la kren shlur jin lai bnai, u da pyni nia bad pynkohnguh shaphang kiei kiei ki jong ka hima U Blei. ⁹Hynrei mynba don kiba la pyneh ia lade, bad kim ngeit, ki da kren sniew ia kata ka Lynti ha khmat u paidbah, u la kynriah noh na ki, bad u la pynkyrpang ia ki synran, ha la ka sngi u da pyni nia ha ka skul U Turannos. ¹⁰Bad kane ka la long ruh haduh ar snem; kumta kita baroh kiba shong ha Asia ki la iohsngew ia ka ktien U Trai, ki Jiw ruh bad ki Grik.

Ki khun U Skeba

¹¹Te U Blei u la ju leh ki kanebah kiba kham khyllah da ki kti U Paul; ¹²kat haduh ba ki la leit lam ha kiba pang ia ki rumar lane ki jain kyrshah na ka met jong u, ki jingpang te ki la jah noh na ki, bad ki mynsiem bymman ki la mih noh. ¹³Hynrei don kiba na ki Jiw kiba shang kylleng, ki nongbeh ksuid, ki la leh mynkhot halor kita kiba shong ki mynsiem bymman ia ka kyrteng U Trai Jisu, ki da ong, Nga pynsmai ia phi ha uta U Jisu, ia uba U Paul u ialap. ¹⁴Te la don hynniew ngut ki khun uwei U Skeba, u Jiw, u rangbah lyngdoh ruh, kiba la leh ia kane. ¹⁵Te uta u mynsiem bymman u la iathuh bad u la ong ha ki, Ia U Jisu nga ithuh, bad ia U Paul nga ithuh, hynrei ma phi phi long kiei? ¹⁶Te uta u bñew ha uba la shong uta u mynsiem bymman u la sied ha ki, bad u la leh jubor ia ki bad u la jop ia ki, katba ki la iaphet iap noh na kata ka iing lyngboit bad ba la mong. ¹⁷Te baroh ki la bñe ia kane, bad Jiw bad Grik, kiba shong ha Ephesos; ka jing-sheptieng te ka la kem ia ki baroh, bad ia ka kyrteng U Trai Jisu la pynkhrav. ¹⁸Shibun te na kita kiba la lah nge

ki la iawan, ki da iaphla bad ki da iathuh ia la ki jingleh. ¹⁹Bad ym khyndiat na kita kiba ju leh ia ki jingleh myntor, ki la iawallam lang ia la ki kitab, bad ki la iathang ia ki ha khmat ki briew baroh : te ki la iakhein lang ia ka dor jong ki, bad ki la shem ba ka *long* san phew hajar ki sbai rupa. ²⁰Kumta da ka bor bah eh ka ktien jong U Trai ka la roi bad ka la jop ruh.

Ka jingkhilwin ha Ephesos

21 Te ynda la dep kine kiei kiei ruh, U Paul u la thmu ha la ka mynsiem, ynda u la leit lyngba ia ka Makedonia bad ka Akhaia, ban leit sha Jerusalem, u da ong, Ynda nga la poi hangta, ka dei ia nga ban iohi ia ka Rom ruh. ²²Te ynda u la phah noh sha Makedonia ar ngut na kita kiba ju synran ia u, U Timothi bad U Erastos, u hi u la nangsah ha Asia katto katne.

23 Mynkata te la mih ka jingkhilwin ym khyndiat shaphang kata ka Lynti. ²⁴Namar uwei u briew uba kyrteng U Dimetrios u bania, uba ju thaw da ka rupa ia ki dur iingmane jong ka Diana, u la ju pynioh kam ym khyndiat ia ki nongtrei; ²⁵ia kiba u la pynialum lang, lem bad ki para nongtrei kiba trei kajuha ka kam, bad u la ong, Ko rangbah, phi tip ba na kane ka kam ka long ka spah jong ngi. ²⁶Bad phi iohi bad phi iohsngew ruh, ba ym tang ha Ephesos hi, hynrei lajan ha baroh kawei ka Asia, une U Paul u la pynkohnguh bad u la pynkylla noh ia u paidbah babun, u da ong, ba kim long ki blei kita kiba la thaw da ki kti : ²⁷kumta ym tang ba la don jingma ba kane ka kam jong ngi kan kylla kaba ihein, hynrei ba yn ym iiew ei ei ruh em ia ka iingmane ka Diana ruh, kane ka blei kaba khraw, bad yn pynduh noh ruh ia ka jinglong khraw jong ka, ia kaba ka Asia baroh kawei bad ka pyrthei ka iamane.

28 Te haba ki la iohsngew ia kane,

la pyndap ia ki da ka jingbitar, bad ki la iapyrta noh, ki da ong, Kaba khraw ka Diana ka jong ki Ephesos! ²⁹Te la pyndap ia kata ka nongbah da ka jingkhilwin; haba ki la kem fiat te ia U Gaios bad ia U Aristarkhos, kiba na Makedonia, ki para ba ialeit lem bad U Paul, ki la iaphet kyrthep ruh da kawei ka jingmut sha ka iing seng ka shnong. ³⁰Te mynba U Paul u da thew ban leit hapoh sha uta u paidbah, ki synran kim shah ia u. ³¹Te don ruh ki rangbah Asia, ba ki long ki lok jong, u, ki la iaphah ha u bad ki la iakyrpad ia u ban ym nud leit ha kata ka iing seng shnong. ³²Hangta te don kiba la iapyrta ia kane, bad kiwei pat ia kata : namar la pynkulmar ia uta u paidbah; te kiba kham bun kim shym tip na ka bynta aiu ki la iawan lang. ³³Te ki la iapynmih na uta u paidbah ia U Aleksander, ki Jiw ki da iakyntuit sha khmat ia u. Te U Aleksander u la kaweh da ka kti bad u la mut ban iasaid da ha uta u paidbah. ³⁴Hynrei ynda ki la tip ba u long u Jiw, la mih buk kawei ka jingpyrta na ki baroh jin haduh ar kynta, ki da iapyrta jam, Kaba khraw ka Diana ka jong ki Ephesos! ³⁵Te ynda u nongthoh ka shnong u la lah pynjar jar ia uta u paidbah, u la ong, Ko phi ki rangbah Ephesos, uno u briew ubym tip ba kane ka nongbah ki Ephesos ka long ka nongsumar ia ka templ jong ka Diana kaba khraw, bad ia kata ka dur blei kaba la hap na u Jupiter? ³⁶Namar kata te haba ia kine kiei kiei ruh ym lah ban len, ka dei ba phin long jar jar, bad ban ym leh thurmur ei ei ruh em. ³⁷Namar phi la wallam hangne ia kine ki rangbah kibym long kiba tuh kyntang, lymne kiba iakren bein ia ka blei jong ngi. ³⁸Namar kata lada U Dimetrios bad kita ki nongtrei lem bad u ki iadon ka jingmudui pyrshah iano iano ruh, ki don ki iing kashari, ki don ruh ki lyngskor: to kin iatian bishar

paralok hi. ³⁹Hynrei lada phi iawad ei ei ruh shaphang kiwei pat ki kam, yn pyndep ia ki ha ka jingiaseng kaba katba kum ka ain. ⁴⁰Namar la dei sa ban mudui ia ngi namar ka jingkhwin ha kane ka sngi, ba ka long kaba khlem daw, bad ngin ym lah ban sei nia na ka bynta kane ka jingialang bakhynwin. ⁴¹Te ynda u la lah kren kumne, u la pynpra noh ia kata ka jingiaseng.

Sha Makedonia bad ka ri Grik

20 Te haba la wai noh kata ka jingkhwin, ynda U Paul u la lah phah khot ia ki synran, bad ba u la lah sneng ia ki, u la khublei ia ki bad u la mih noh ban leit sha Makedonia. ²Te ynda u la lah leit lyngba ia kita ki phang, bad ba u la lah ai jingsneng shibun ia ki, u la wan sha ka ri Grik. ³Bad haba u la shong *hangta* lai bnai, bad ba la pynlong ka jingthap ia u da ki Jiw haba un sa mih noh da ka lieng sha Syria, u la kut jingmut ia kaban leit phai pat lyngba ia ka Makedonia. ⁴Te la leit lem bad u haduh Asia, U Sopater u nong Beria, u *khun* U Pyrrhos: bad na ki Thessaloni, U Aristarkhos bad U Sekundos: bad U Gaios u nong Derbi. bad U Timothi: bad na Asia, U Tykhikos bad U Trophimos. ⁵Hynrei kine ki la lah leit sha shuwa bad ki ia ap ia ngi ha Troas. ⁶Te ngi ngi la ialeit mih noh da ka lieng na Philipi, hadien ki sngi u kpu bakhlem thiat, bad ngi la wan poi ha ki sha Troas ha ki san sngi: hangta ngi la shong hynñiew sngi.

Ka jingleit kaba khadduh U Paul sha Troas

7 Te ha ka sngi nyngkong ka taiew, mynba ngi la wan iaseng ia kaban kdiah kpu, U Paul u la ialap ha ki, ba un sa leit noh lashai: te u la pynslem ia la ka jingialap haduh shiteng synñia. ⁸Te la don shibun ki sharak ha kata ka kamra ba sha jrong, ha kaba ngi la

iaseng. ⁹Te uwei u samla uba kyrteng U Eutikhos uba la shong ha ka jingkhang iit, ba la shoh samthiah lyngngai ia u katba U Paul u kham ialap slem, u la kyllon na kata kaba iohthiah, bad u la hap arsut na kaba lai mala bad la rah iap ia u. ¹⁰U Paul te ynda u la leit hiar u la dem halor jong u, bad haba u la kynthup ia u, u la ong, Phi wat khuslai, namar ka mynsiem jong u ka don ha u. ¹¹Te haba u la lah leit kiew pat, bad ba u la lah kdiah ia uta u kpu bad ba u la lah bam, bad ba u la lah iakren bad ki kham slem ha ban da shai byrngut, kumta u la leit noh. ¹²Bad ki la iawallam im ia uta u samla, te la pyntngen ia ki ym khyndiat.

Na Troas sha Miletos

13 Ngì te haba ngi la leit sha shuwa ha kata ka lieng, ngi la iapynmih noh sha Assos, nangta ngi da iamut ban kyntiew halor lieng ia U Paul, namar kumta u la lah iabuh, u da sngewbha hi ban iaid ryngkew. ¹⁴Te haba u la iashem bad ngi ha Assos, ngi la kyntiew lieng ia u, bad ngi la iawan poi sha Mitylini. ¹⁵Nangta ruh ynda ngi la iamih noh da ka lieng, ngi la wan kum lashai ha pyrshah ka Khios: bad ha kawei pat ka sngi ngi la iapoi ryngkew ha Samos. bad ha ka sngi kaba bud ngi la iawan poi sha Miletos. ¹⁶Namar U Paul u la lah thmu bad iaid kiari ia ka Ephesos, ba un ym pynslem shuh ha Asia: namar u la pynkloi lada lah ia kaban don ha Jerusalem ha ka sngi Pentekost.

U Paul u khot lang ia ki tymmen basan ha Miletos

17 Te na Miletos haba u la phah sha Ephesos, u la khot ha u ia ki tymmen basan jong kata ka balang. ¹⁸Te ynda ki la lah poi ha u, u la ong ha ki.

Phi hi phi tip, naduh ka sngi kaba nyngkong ba nga la wan sha Asia. kumno nga la leh ia lade hapdeng jong

phi baroh shi katta, ¹⁹ba nga da shakri ia U Trai da ka jingangewrit baroh, bad ha ki jingjaw ummat bad ki jingtynuh kiba la jia long ha nga da ki jingthap jong ki Jiw: ²⁰kumno ba ngam shym la pep ban iathuh ha phi ia kiei kiei baroh kiba pynmyntoi, bad ban hikai ia phi ha kaba paw, bad ha ki iing ki iing, ²¹da kaba phla ha ki Jiw bad ha ki Grik de ia ka jingkylla kaba mut sha U Blei, bad ia ka jingngait ha U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi. ²²Mynta te ha khmih nga nga leit noh ba la khum ha ka mynsiem sha Jerusalem, ngam da tip ia kiei kiei ruh kiban jia ia nga hangta: ²³hynrei tang ba U Mynsiem Bakhuid u phla shai ha nga ha kawei pa kawei ka shnong, u da ong, ba ki jingkhum bad ki jingshitom ki ia ap ia nga. ²⁴Hynrei nga khein duh ia la ka jingim, bad ngam nïew kor shuh ia ka, ba kumta ngan ioh pyndep noh ia ka jingphet jong nga, bad ia kata ka kam U Blei kaba nga la ioh na U Trai Jisu, ia kaban phla ia ka gospel ka jingaiei U Blei. ²⁵Mynta ruh ha khmih nga tip ba phi baroh, hapdeng kiba nga la leit kylleng da kaba ialap ia kata ka hima, phin ym iohi shuh ia ka khmat jong nga. ²⁶Naba kumta nga phla ha phi ha kane ka sngi, ba nga khuid na ka snam ki briew baroh. ²⁷Namar ngam shym la pep ban iathuh ha phi ia ka mon ka jong U Blei baroh. ²⁸To sumar shaphang ia lade bad shaphang kata ka kynhun baroh, ha kaba U Mynsiem Bakhuid, u la pynlong ia phi ki nongsharai, ban bsa ia ka balang U Blei, ia kaba u la thied da ka snam jong u hi. ²⁹Nga tip ba hadien kane ka jingleitnoh jong nga, ki suri barunar sat kin iabsut hapdeng jong phi, kim da isynei ia kata ka kynhun: ³⁰bad napdeng jong phi hi ruh ki rangbah kin iamih kiba ialap ia kiei kiei ruh kiba bakla, ia kaban ring pah ia ki synran hadien jong ki. ³¹Naba kumta

to iasharai, da kynmaw ruh ba jin lai snem mynmiet bad mynsngi ngam shym la wai noh ban sneng ia uwei pa uwei na phi da ki jingjaw ummat. ³²Te mynta nga aiti noh ia phi ha U Blei bad ha ka ktien ka jingaiei jong u, uba lah ban iaitei ia phi, bad ban ai ha phi ka bynta hapdeng kita baroh ia kiba la pynkhuid. ³³Ka rupa lane ka ksiar lane ka jainkup jongno jongno ruh ngam shym la ikwah: ³⁴phi hi phi tip ba kine ki kti ki la trei ban pyndap ia ki jingdonkam jong nga, bad ki jong kita kiba don lem bad nga. ³⁵Ha kiei kiei baroh nga la pyni rukom ha phi, ba da kaba trei minot kumta ka dei ban shan bor ia kiba tlot, bad ban kynmaw ia ki ktien U Trai Jisu ba u hi u la ong, Ka kham suk ban ai ban ia kaba pdiang.

³⁶Te ynda u la lah kren kumne, u la dem la ki khohsiew bad u la duwai lem bad ki baroh. ³⁷Te ki la iam shibun baroh bad ki la dem ha ka ryndang U Paul bad ki la iadoh ia u, ³⁸ki da iasngewsih kham tam eh namar kata ka ktien ia kaba u la lah ong, ba kin ym ioh khmih shuh ia ka khmat jong u. Te ki la ialeit on lynti ia u sha kata ka lieng.

U Paul u leit sha Jerusalem

21 Ka la jia te hadien ba ngi la iakhlad noh na ki, bad ba la lah pynmih noh ia ka lieng, ngi la iawan poi da ka lynti kaba beit sha Kos, bad kum lashai sha Rhodos, nangta ruh sha Patara. ²Haba ngi la shem te ia ka lieng kaba leit sha shiliang sha Phoiniki, ngi la leit kiew ha ka bad ngi la iapynmih noh. ³Te ynda la lah paw ka Kypros ha ngi, bad ba ngi la iehnoh ia ka sha kadiang, ngi la nang leit sha Syria, bad ngi la kiew ryngkew ha Tyros: namar hangta kata ka lieng kan sa sei noh ia ka jingkit jong ka. ⁴Te ynda ngi la shem ia ki synran, ngi la sah hangta hynñiew sngi;

te kine ki la iaong ha U Paul da U Mynsiem, ba un ym leit kiew sha Jerusalem. ⁵Hynrei haba ngi la lah pyndep noh ia kita ki sngi, ngi la iamih noh bad ngi la nang leit la ka lynti: te ki baroh lem bad ki tnga bad ki khun ki la ialeit on lynti ia ngi haduh bar shnong: te ynda ngi la iadem la ki khohsiew harud duriaw ngi la iaduwai. ⁶Ynda ngi la lah iakhublei paralok hi, ngi la ialeit kiew noh sha kata ka lieng: ki te ki la ialeit phai pat sha la iing.

7 Ngì te da kaba pyndep noh ia la ka jingleit da ka lieng na Tyros, ngi la poi ha Ptolemais: bad haba ngi la iakhublei ia ki para bangeit, ngi la sah shi sngi bad ki. ⁸Te kum lashai ynda ngi la leit noh, ngi la iapoi sha Kaisaria: bad haba ngi la iarung hapoh ka iing U Philip u nongiathuhkhana, uba la long uwei na kita ki hynñiew ngut, ngi la iasah bad u. ⁹Une te u la don saw ngut ki khun kynthei, ki theisotti, kiba iathuhlypa. ¹⁰Te haba ngi la iaisah hangta bun sngi, la wan hiar na Judia uwei u nongiathuhlypa uba kyrteng U Agabos. ¹¹Te ynda u la wan ha ngi, bad ba u la shim ia ka panpoh jong U Paul, u la khum ia la ki jong ki kti bad kjat, bad u la ong. Kumne u ong U Mynsiem Bakhuid: la uta u briew uba dei trai kane ka panpoh, kita ki Jiw kin iakhum kumne ha Jerusalem, bad kin ia ai noh ha ki kti ki Jentil. ¹²Te mynba ngi la iohsngew ia kine kiei kiei ruh, ma ngi bad kita kiba shong sah hangta ngi la iakyrpad ia u ban ym leit kiew sha Jerusalem. ¹³Hynrei U Paul u la iathuh, Phin lei da kaba iam bad da kaba pynpait ia ka dohnud jong nga? namar nga nga la kloi ym tang ban shah khum, hynrei ban iap ruh ha Jerusalem na ka bynta ka kyrteng U Trai Jisu. ¹⁴Te haba um kohnguh, ngi la kein noh, da kaba ong, la ka mon U Trai yn leh.

15 Te hadien kita ki sngi ngi la iakhreh

la ki jingkit jingbah, bad ngi la ialeit kiew noh sha Jerusalem. ¹⁶La don ruh ki synran na Kaisaria kiba la iawan ryngkat bad ngi, ki da wallam *ryngkat bad ki* ia uwei U Mnason na Kypros, u synran barim, bad uba ngi la dei ban shong basa.

U leit jngoh ia U Jakob

17 Te mynba ngi la lah poi ha Jerusalem, ki para bangeit da kaba kmen ki la iapdiang ia ngi. ¹⁸Ha ka sngi kaba bud te U Paul u la leit rung lem bad ngi sha U Jakob: te ki tymmen basan baroh ki la iadon hangta. ¹⁹Te haba u la lah iakhublei ia ki, u la iathuh kawei pa kawei ia kita kiei kiei kiba U Blei u la lah leh hapdeng ki Jentil da ka jingtrei jong u. ²⁰Ki te haba ki la iohsngew ki la pyndon burom ia U Blei, bad ki la ong ha u. Me iohi, ko para, katno phew hajar ki Jiw ki don kiba la ngeit, baroh ruh ki ialong kiba sngew shirhem shaphang ka hukum. ²¹Bad la pynbna ha ki shaphang jong me ba me hikai ia ki Jiw baroh kiba hapdeng ki Jentil, ia kaban lyndet ia U Moses me da hukum ia ki ban ym otsher ia la ki khun, lymne ban iaid katba kum ki niam ki rukom. ²²Namar kata te kumno? Khlem pep kin iohsngew ba me la wan. ²³Namar kata to men leh ia kane kaba ngi ong ia me. Don bad ngi saw ngut ki rangbah kiba la teh ia lade da ka jingsmai: ²⁴shim ia kine, bad pynkhuid ia lade lem bad ki, bad men siew ruh na ka bynta jong ki ba kin ioh khi ia la ki khlieh: kumta baroh kin ioh tip ba kim long ei ei ruh em kita kiei kiei kiba ki la iabna shaphang jong me, hynrei ba me hi ruh me iaid beit, da kaba sumar ia ka hukum. ²⁵Hynrei shaphang kita ki Jentil kiba la ngeit, ngi la iathoh, ba ngi la iarai ba kin kyndiah noh na kita kiei kiei ba la kñia ia ki bleithaw, bad na ka snam, bad na kaba la khyrwait, bad na kaba klim. ²⁶Hangta

U Paul u la shim ia kita ki briew; te kum lashai haba u la pynkhuid ia lade lem bad ki, u la leit shapoh ka templ, u da pynbna ia ka jingpyndep ia ki sngi ka jingpynkhuid, tadynda la ainguh ia ka jinggainguh na ka bynta uwei pa uwei na ki.

La kem ia U Paul ha ka templ

27 Te hamar ban sa kut kita ki hynñiew sngi, kita ki Jiw na Asia haba ki la iohi ia u ha ka templ, ki la iapynkynroi buk ia uta u paidbah baroh, bad ki la kem ia u, ²⁸ki da iapyrta noh, Ko rangbah Israel, to iarap klo! Dei une u briew uba hikai kylleng la kylleng ruh ia ki briew baroh ban ialeh ia u paidlang bad ia ka hukum bad ia kane ka jaka! Bad nalar kata u la ialam ia ki Grik ruh hapoh ka templ bad u la pyntngit ia kane ka jaka bakyntang! ²⁹(Namar ki la lah iohi mynshuwa ha kata ka nongbah lem bad u ia U Trophumos u nong Ephesos, ia uba ki la iatharai ba U Paul u la lah ialam hapoh ka templ.) ³⁰Te ka la khihwin jlang baroh kawei ka nongbah. Bad u paidbah u la iaphet kyrthep lang, bad haba ki la kem ia U Paul ki la iaring noh ia u shabar ka templ: bad kumne kumne la khang noh ia ki jingkhang. ³¹Te katba ki dang pyrshang ban pyniap noh ia u, la wan ka khubor ha u rangbah shihajar jong ka kynthun ki shipai ba la khihwin jlang baroh kawei ka Jerusalem. ³²Kumne kumne ruh u la shim ia ki shipai bad ia ki rangbah shispah bad u la phet arsut sha ki, ki te haba ki la iohi ia uta u rangbah shi hajar bad ia ki shipai, ki la sangeh na kaba shoh ia U Paul. ³³Te u rangbah shihajar u la wan hajan bad u la kem ia u; bad u la hukum ban khum ia u da ki artylli ki kynjri, bad u la iakylli u long uei bad aiu ba u la leh. ³⁴Te kiwei ki la iapyrta ia kane, kiwei pat ia kata, hapdeng uta u paidbah,

te haba um lah ban tip ia kaba shisha namar kata ka jingkhihwin, u la hukum ban ialam noh ia u shapoh ka kut. ³⁵Mynba u la poi te ha ki kyrdon, ka la jia ban bah ia u da kita ki shipai, namar ka jingleh jubor jong uta u paidbah, ³⁶namar u paidbah byllien jong uta u paidlang u la bud nadien u da iapyrta, To da shim duh noh ia u!

U Paul u lasaid-da la lade

37 Te haban sa ialam ia U Paul shapoh kata ka kut, u la kylli ia uta u rangbah shihajar, Ka bit ne em ia nga ban ong ei ei ha me? U te u la kylli, Me nang kren Grik! ³⁸Me mem long shisha uta u nong Ijipt, uba mynshuwa kine ki sngi u la shet ia kita ki saw hajar ki dakaid bad u la ialam noh sha ka ri khlaw? ³⁹U Paul u la iathuh te, Nga nga long u Jiw uba na Tarsos ha Kilikia, u trai shnong ka nongbah kaba don nam. Nga kyrpad ia me, to shah ia nga ban kren ha u paidbah. ⁴⁰Te ynda u la lah shah ia u, U Paul u da ieng ha kita ki kyrdon u la kaweh ha uta u paidlang; te ynda la long ka jingsngapjar jak, u la kren ha ki ha ka ktien Hebru kumne:

22 Ko ki para bad ko ki kpa, to sngew ia ka jingiasaid-da jong nga mynta ha phi.

2 Te haba ki la iohsngew ba u la kren ha ki ha ka ktien Hebru ki la kham sngap jar; bad u la ong.

3 Nga nga long u Jiw, ia uba la kha ha Tarsos ha Kilikia, hynrei la pynnang ia nga ha kane ka nongbah ha kjat U Gamaliel, ba la hikai ia nga kat ka rukom babniah jong ka hukum ki kpa tymmen, nga da sngew shitrhem shaphang U Blei, kat kumba phi baroh phi long ha kane ka sngi: ⁴bad nga uba la pynshitom bein ia kane ka Lynti haduh ka jingiap, da kaba khum bad da kaba

ai noh sha ki iing byndi ia ki brierw shynrang bad kynthei, ⁵kumba uta u rangbah lyngdoh ruh bad kata ka jingiaseng tymmen basan baroh kin iaphla shaphang jong nga. Na ki ruh nga la ioh ki shithi ha ki para bangeit, bad nga la leit noh sha Damaskos ban sa wallam ruh ia kita kiba don hangta kiba la khum sha Jerusalem, ia kaban ioh pynshitom ia ki.

U Paul u iathuh kumno ba la pynkylla ia u

6 Te ka la jia katba nga nang leit lynti bad nang poi hajan Damaskos, hamar shiteng sngi ba kyndit kyndit la tyngshain lep na bneng ka jingshai bakhraw baroh sawdong ia nga. ⁷Te nga la kyllon kram ha khyndew bad nga la iohsngew ka ktien ba ong ha nga, Saul, Saul, balei me pynshitom bein ia nga? ⁸Nga te nga la iathuh, Me long uei, Ah Trai? Te u la iathuh ha nga, Nga long U Jisu uba na Nasaret, ia uba pynshitom bein ma me. ⁹Kita ruh kiba don lem bad nga ki la iohi shisha ia kata ka jingshai, hynrei kim shym la iohsngew ia kata ka ktien jong uta uba la kren bad nga. ¹⁰Te nga la ong, Aiu ngan leh, Ah Trai? Ynda kumta U Trai u la iathuh ha nga, To ieng joit, to khie leit ruh sha Damaskos: *bad yn iathuh ha me hangta shaphang kiei kiei baroh kiba la buh khnang ia me ban leh. ¹¹Te haba ngam imat namar ka jingtyngshain jong kata ka jingshai, da kaba btin na ka kti ia nga da kita kiba iadon bad nga, nga la poi ha Damaskos.

12 Te uwei U Ananias, u brierw uba riewblei kat ka hukum, ia uba la iaphla babha da ki Jiw baroh kiba iashong hangta, ¹³haba u la wan ha nga, bad u la ieng hajan, u la ong ha nga, Ko Saul, u para jong nga, to men ioh peit pat! Nga te ha kata kajuh ka por nga la khmied sha u. ¹⁴U la ong ruh, U Blei

ki kpa jong ngi u la thung ia me ban tip ia ka mon jong u, bad ban iohi ia uta U Bahok, bad ban iohsngew ia ka ktien na ka shyntur jong u. ¹⁵Naba men ioh long u nongphla na ka bynta jong u ha ki brierw baroh, shaphang kita kiba me la iohi bad ba me la iohsngew. ¹⁶Mynta te, balei me pyntud? To ieng, to shah ba yn pynbaptis ia me bad sait noh ia ki pop jong me, da kaba khot kyrpad ia ka kyrteng jong u.

Ka jinghot U Paul ban ialap sha ki Jentil

17 Te ka la jia mynba nga la lah wan phai pat sha Jerusalem, bad katba nga dang duwai ha ka templ, ba nga la long ha ka jinglong rnga, ¹⁸bad nga la iohi ia u ba u ong ha nga, To pynkloi noh me, bad khie leit noh kyrkieh na Jerusalem, naba kin ym pdiang ia ka jingphla jong me shaphang jong nga. ¹⁹Nga te nga la iathuh, Ah Trai, ki hi ki iatip ba nga la ju set byndi bad sympat ha ki synagog baroh ia kita kiba la ngeit ha me, ²⁰bad mynba la pynmih noh ia ka snam U Stephan u nongphla jong me, nga hi ruh nga la ieng hajan bad nga da kohnguh, bad nga da sumar ia ki jain jong kita kiba iapyniap noh ia u! ²¹U la ong te ha nga, To khie leit noh: naba nga ngan phah noh ia me jngai nangné sha ki Jentil.

U Paul bad U Rangbah Shihajar

22 Te ki la iasngap ia u haduh kane ka ktien, Ynda kumta ki la iapynjam noh ia ka ktien jong ki bad ki la iaong, To da shim duh noh kum ia uta na ka khyndew! Kam dei ia u ban ioh im! ²³Te haba ki dang iapyrta jam noh bad ki bred noh bak ia la ki jainkup bad ki kynting pui pui sha ka suin, ²⁴uta u rangbah shihajar u la hukum ban ialam ia u shapoh kata ka kut, u da hukum ban kylli üt ia u da ki jing-

sympat, ba un ioh tip na kano ka daw ba ki la iapyrta kumta pyrshah ia u. ²⁵Te ynda ki la lah khum ia u da ki sai snieh, U Paul u la ong ha uta u rangbah shispah uba la ieng hajan. Ka dei ne em ia phi ban sympat ia u briew uba long u traishnong Rom, khlem da bishar ruh? ²⁶Te mynba uta u rangbah shispah u la lah iohsngew ia kata, u la leit iathuh ha uta u rangbah shihajar, u da ong. To khmih men sa leh aiu? namar une u briew u long u traishnong Rom. ²⁷Te uta u rangbah shihajar u la wan bad u la ong ha u, To iathuh ha nga, me long shisha u traishnong Rom? U la iathuh te, Hoooid. ²⁸Te uta u rangbah shihajar u la iathuh, Da ka spah kaba bun nga la ioh thied ia kane ka jinglong traishnong. U Paul u la ong, Hynrei ia nga la kha kumta. ²⁹Kumne kumne ruh namar kata ki la kynriah noh na u kita kiban sa tohkit ia u; bad uta u rangbah shihajar ruh u la sheptieng haba u la tip ba u long u traishnong Rom, bad naba u la lah khum ia u.

U Paul ha khmat ka dorbar

30 Te kum lashai, ba u da kwah ban tip thikna namar balei la mudui ia u da kita ki Jiw, u la loit noh ia u na kita ki jingkhum, bad u la hukum ia ki rangbah lyngdoh, bad ia kata ka dorbar baroh ban iawan lang; te haba u la ialam arsut ia U Paul, u la pynieng ia u ha khmat jong ki.

23 Te U Paul haba u la khmih shain ha kata ka dorbar u la ong. Ko ki para, nga la iaideit ha ka jingiatiplem babha baroh ha khmat U Blei haduh kane ka sngi. ²Bad U Ananias u rangbah lyngdoh u la hukum ia kita kiba la ieng hajan jong u ban thab ia u na ka shyntur. ³Ynda kumta U Paul u la ong ha u, U Blei un sa shoh ia me, me ka kynroh ba la pynlieh!

kumta du shong bishar ma me ia nga kat ka hukum, pynban da kaba-pynkhein ia ka hukum me phah thab ia nga? ⁴Te kita kiba la ieng hajan ki la iaong. Me kren bein ia u rangbah lyngdoh jong U Blei? ⁵U Paul u la ong, Ngam shym la tip, ko ki para, ba u long u rangbah lyngdoh: naba la thoh, Men ym kren sniew ia u nongsynshar u paidlang jong me.

⁶Hynrei haba U Paul u la iohi ba kawei ka bynta ka long ki Saddusi, bad kawei pat ki Pharisi, u la pyrta noh ha ka dorbar, Ko ki para, nga nga long u Pharisi, u khun ki Pharisi: shaphang ka jingkyrmen bad ka jingmihpat kiba iap la bishar ia nga. ⁷Te ynda u la lah ong ia kane, la mih buk ka jingiasaid hapdeng kita ki Pharisi bad kita ki Saddusi: bad uta u paidbah u la iakad arliang. ⁸Namar ki Saddusi ki iaong ba ym don ka jingmihpat, lymne ki angel, lymne ki mynsiem: hynrei ki Pharisi ki iaphla ia ki baroh ar. ⁹Te la mih ka jingkhynwin jlang; bad haba la iaieng joit ki nongthoh kiba na ka liang ki Pharisi ki la iapyneh noh, ki da ong, Ngim shem kaba sniew ei ei ruh ha une u briew: hynrei yn leh kumno lada ka mynsiem ka la kren ha u, lane u angel? ¹⁰Te mynba la mih ka jingiasaid khynwin bakhraw, uta u rangbah shihajar ba u la sngew sheptieng ioh kin bthat lyngkhot lyngkhot ia U Paul, u la hukum ia ki shipai ban leit hiar noh bad ban knieh kynthet ia u napdeng jong ki, bad ban wallam noh ia u shapoh kata ka kut.

¹¹Te kum lashai mynmiet U Trai u la ieng hajan jong u, u la ong ruh, To sngew shlur! namar kumba me la phla shaphang jong nga ha Jerusalem, kumjuh ka dei ia me ban phla ha Rom ruh.

Ka jingiasylla ban pyniap la U Paul

12 Te ynda la mih ka sngi, kiba na ki Jiw haba ki la iasylla lang, ki la iateh jingsmai paralok hi ki da iakut ban ym bam lymne dih haduh ba kin da ioh pyniap noh ia U Paul. 13Ki la iadon sawphew ngut tam kiba la iapynlong ia kane ka jingiashet. 14Haba ki la iawan ha ki rangbah lyngdoh bad ki tymmen basan ki la iaong. Ngi la iateh paralok da ka jingtim bakhrav, ban ym mad ei ei ruh haduh ba ngin da ioh pyniap noh ia U Paul. 15Mynta namar kata, ma phi lem bad ka dorbar to phin iaphah ktien ha uta u rangbah shihajar, ba un ialam noh arsut ia u ha phi, kumba phin sa bishar kham bniah ia ka kam jong u. Ngi te katba um pat poi hajan, ngi la iakloi lypa ia kaban pyniap noh ia u.

16 Hynrei mynba u khun ka para U Paul u la iohsngew shaphang kata ka jingiaapthap, u la wan bad u la leit rung sha kata ka kut, bad u la iathuh ha U Paul. 17U Paul te haba u la khot ha u ia uwei na kita ki rangbah shispah, u la ong. To ialam ia une u samla ha u rangbah shihajar, namar u don ei ei ban iathuh ha u. 18Kumta u la shim ia u bad u la ialam ia u ha uta u rangbah shihajar bad u la ong. U Paul u nongsah byndi haba u la khot ha u ia nga, u la kyrpad ia nga ban ialam ia une u samla ha me. 19Te uba don ei ei ban iathuh ha me. 19Te uta u rangbah shihajar haba u la shim ia u na ka kti bad haba ki la ialeit kyrpang, u la kylli ia u jarjar, Me don aiu ban iathuh ha nga? 20Te u la iathuh, Ki Jiw ki la iakut lem ban kyrpad ia me ban ialam arsut ia U Paul lashai sha ka dorbar, kumba men sa kylli kham bniah shaphang jong u. 21Me namar kata wat kohnguh ia ki; namar don sawphew ngut tam ki rangbah na ki kiba ia apthap ia u, kiba la iateh paralok da ka jingsmai ban ym bam lymne dih haduh ba kin da ioh pyniap noh ia u: mynta ruh ki la iakloi lypa, ba ki da iakhmih lynti ia kata ka

jingkular na me. 22Ynda kumta uta u rangbah shihajar u la pyllait noh ia uta u samla, u da hukum skhem ia u ban ym iathuh hano hano ruh ba u la lah pynpaw ia kine kiei kiei ha u.

La phah ia U Paul sha U Pheliks, u lyngskor

23 Te haba u la khot ha u arngut na ki rangbah shispah u la ong. Khreh arspah ngut ki shipai ba kin leit haduh Kaisaria, bad hynñiew phew ngut ki shipai shong kulai, bad arspah ngut ki nongbat sum, hamar kaba lai baje mynmiet: 24bad khreh ruh ki kulai, ba kin pynshong ia U Paul halor, ba kin ialam biang biang ia u ha U Pheliks, u lyngskor. 25Bad u la thoh ka shithi kaba kum kane:

26 U Klaudios Lusias, ha U Pheliks u lyngskor babha tam eh: khublei. 27Ia une u brieve la kem da ki Jiw, bad sa ba kin pyniap noh ia u: te haba nga la wan lap ia ki lem bad ki shipai, nga la pyllait noh ia u, naba nga la ioh tip skhem ba u long u traishnong Rom. 28Te ba nga da kwah ban tip ia ka daw ba ki la mudui ia u, nga la ialam noh arsut ia u sha ka dorbar jong ki; 29nga la shem ba la mudui ia u shaphang ki jingiasaid ka hukum jong ki, hynrei ba ym don ei ei ruh ka jingmudui ba dei ia kaban iap lane ia kaban khum. 30Te ynda nga la tip ba kan long ka jingthap ia une u brieve, shisyndon noh kein nga la phah ia u sha me, nga da hukum skhem ruh ia kita ki nongmudui jong u ban iathuh ha khmat jong me ia kiei kiei ba ki ialeh ia u.

31 Ynda kumta kita ki shipai, kumba la hukum ia ki, ki la shim ia U Paul bad ki la ialam noh ia u mynmiet haduh Antipatris. 32Te ha kaba lashai ynda ki la iehnoh ia kita ki shipai shong kulai ia kaban nang leit lem bad u, ki la iawan phai pat sha kata ka kut. 33Te kita haba ki la lah poi ha Kaisaria bad ba ki la

lah ai ia kata ka shithi ha u lyngskor, ki la wallam ia U Paul ruh ha khmat jong u. ³⁴Bad ynda u la lah pule ia ka, u la kylli na kano ka muluk u long; te ynda u la tip ba u long na Kilikia, ³⁵Ngan bishar ia me, u ong, ynda ki nongmudui jong me ruh ki la poi. U la hukum te ban ap ia u ha ka iingbah U Herod.

Ka jingmudui pyrshah ia U Paul

24 Hadien san sngi te U Ananias u rangbah lyngdoh u la leit hiar lem bad ki tymmen basan bad uwei U Tertullos, u riwisa; te ki la iamih paw ha khmat uta u lyngskor ia kaban ialeh ia U Paul. ²Bad ynda ki la khot ia u, U Tertullos u la sdang ban mudui ia u, u da ong,

³Namar ba ngi ia ioh da me shibun ka jingsuk. bad ia ki kam basniew la pynbeit ha kane ka jaid bynriew da ka jingsumar jong me, ha kaei kaei baroh ruh bad ha ki jaka baroh ngi iakohnguh. Ah U Pheliks uba bha tam eh, lem bad ka jingsngewnguh baroh. ⁴Hynrei ba ngan ym pynbtai ia me, nga kyrpad ia me na la ki jingisynei ban sngew ia ngi shi kyntien ar kyntien. ⁵Namar ngi la shem ia une u briew u nongpynjot, bad uba shet ia ka jingkhuihwin hapdeng ki Jiw baroh kylleng ka pyrthei, u nongialam phrang ruh ia kata ka kynja niam jong ki Nasaret. ⁶U la pyrshang ruh ban pynsang ia ka templ; ia une te ngi la iakem, bad ngi la iakwah ban bishar kat kum ka hukum jong ngi. ⁷Hynrei haba U Lusias uta u rangbah shihajar u la poi tiap, u la knieh jubor ia u na ki kti jong ngi, ⁸u da hukum ia ki nongmudui jong u ban wan ha me; na u, da kaba kylli iit hi, me lah ban tip biang shaphang kine kiei kiei baroh kiba ngi iamudui ia u.

⁹Bad kita ki Jiw ruh ki la iakohnguh, ki da iathuh skhem ba kine kiei kiei
24 : 17-18 Kam. 21 : 17-28. 24 : 21 Kam. 23 : 6.

ruh ki la long kumta.

Ka jingiasaid-da U Paul ha khmat U Pheliks

¹⁰Te ynda uta u lyngskor u la kohnguh khlieh ia u ban kren, U Paul u la iathuh, Namar ba nga tip ba me long la bun snem u nongbishar ha kane ka jaid bynriew, da kaba sngewbha nga iasaid da ia lade, ¹¹namar me lah ban tip ba ym pat palat khadar sngi naduh ba nga la leit kiew ban mane ha Jerusalem. ¹²Bad kim shym la shem ia nga ba nga iasaid nia ha ka templ badno badno ruh, lane pynkhihwin ia u paidbah lymne ha ki synagog, lymne ha kata ka nongbah; ¹³lymne kim lah ban pynsabut ha me ia kita kiei kiei ia kiba ki iamudui ia nga mynta. ¹⁴Hynrei ia kane nga phla ha me, ba ha kata ka Lynti ia kaba ki iakhot ka niam kylla jaid, kumta kein nga shakri ia U Blei ki kpa jong ngi, da kaba ngeit ia kiei kiei baroh kiba long katba kum ka hukum, bad kiba la thoh ha ki nongiathuhlypa: ¹⁵ba nga don ka jingkyrmen ha U Blei, ia kaba kine hi ruh ki iakhmih lynti, ba kan sa long ka jingmihpat kiba iap, kiba hok ruh bad kibym hok. ¹⁶Ha kane nga hi ruh nga pynmlen ia lade, ban ioh khlem da pud ka jingiatiplem bakhlem pynthut sha U Blei bad sha ki briew. ¹⁷Te hadien bun snem, nga la wan ia kaban wallam ki jingaisynei ha ka para jaid jong nga, bad ki jingaiinguh: ¹⁸hapdeng kata ki la shem ia nga ba la pynkhuid ha ka templ, ym lem bad u paidbah, lymne bad ka jingkhuihwin: ¹⁹hynrei la don ki Jiw na Asia, kiba la dei ban don hangne ha khmat jong me, bad ban mudui lada ki la don ei ei pyrshah ia nga. ²⁰Lane kine hi to kin iathuh, lada ki la shem ei ei kabym dei katba nga la ieng ha khmat ka dorbar, ²¹lymda tang namar kane kawei ka ktien ia kaba nga la pyrta mynba nga ieng hapdeng jong ki, Sha-

phang ka jingmihpat kiba iap la bishar ia nga ha kane ka sngi ha khmat jong phi.

22 Hynrei U Pheliks ba u la tip kham janai shaphang kata ka Lynti, u la buh teng noh ia ki, u da ong, Ynda U Lusias u rangbah shihajar un wan hiar, ngan sa bishar kut ia ka kam jong phi. ²³Te u la hukum ia uta u rangbah shispah ba yn ap ia u, hynrei ban ym pyrkhing eh, bad ban ym khang iano iano ruh na ki lok jong u ban sumar ia u.

U Paul ha khmat U Pheliks bad Ka Drosila

24 Ynda katto katne sngi, U Pheliks u la wan poi lem bad Ka Drosila ka tnga jong u, kaba long ka Jiw, bad u la phah khot ia U Paul, bad u la iohsngew ia u shaphang kata ka jingngeit ha U Khrist Jisu. ²⁵Te katba u dang ialap shaphang ka hok, bad ka bor halor lade, bad ka jingbishar kaban sa wan, U Pheliks u la sheptieng; bad u la iathuh, Mynta to khie leit noh shuwa; te ynda nga la lait por, ngan sa phah khot ia me; ²⁶u la kyrmen ruh putet ban ioh sbai na U Paul; naba kumta ruh u la phah khot ia u kham bunsien bad u la iakren bad u. ²⁷Hynrei ynda la dap ar snem, U Porkios Phistos u la wan ha ka jaka U Pheliks; te U Pheliks ba u da mon ban pynsngewbha ia kita ki Jiw, u la pynsah ia U Paul ha ki saikhum.

U Paul u appil sha u Kaisar

25 Ynda U Phistos namar kata u la wan ha kata ka muluk, hadien lai sngi u la leit kiew sha Jerusalem na Kaisaria. ²Bad ki rangbah lyngdoh bad kita kiba khraw batri jong ki Jiw ki la iapaw ha khmat jong u ia kaban ialeh ia U Paul, bad ki la iakyrpad ia u, ³ki da iapan sngewbha pyrshah ia u, ba un phah khot ia u sha Jerusalem; ki da ia apthap ban pyniap noh ia u ha lynti. ⁴Hynrei U Phistos u la iathuh ba la ap phira ia U Paul ha Kaisaria, bad ba

u hi un sa leit noh shen *hangta*. ⁵Namar-kata kita kiba lah hapteng jong phi, u ong, ai kin ialeit hiar lem bad *nga*, bad lada don kaei kaei ruh kabym dei ha une u briew, kin iamudui ia u.

6 Te ynda u la lah sah hapteng jong ki ym tam ia ka phra ne shiphew sngi, u la leit hiar sha Kaisaria; bad ha kaba lashai u la shong halor ka khet bishar, bad u la hukum ban wallam ia U Paul. ⁷Te ynda u la poi, kita ki Jiw kiba la wan hiar na Jerusalem ki la ieng tawiar ia u, ki da iatian ki jingtian bishar babun bad bakhia pyrshah ia U Paul, ia kiba kim lah satia ban pynsabut. ⁸U Paul pat ha ka jingiasaid-da ia lade u la ong, Ngam shym la leh pop ei ei ruh ia ka hukum jong ki Jiw, lymne ia ka templ, lymne ia U Kaisar. ⁹Hynrei U Phistos ba u da mon ban pynsngewbha ia kita ki Jiw, u la iathuh ha U Paul bad u la ong, Me kwah leit kiew sha Jerusalem, ia kaban bishar ia me *hangta* shaphang kine kiei kiei ha khmat jong nga? ¹⁰Hynrei U Paul u la iathuh, Nga ieng kein ha khmat ka khet bishar U Kaisar, ha kaba ka dei ban bishar ia nga. Ngam shym la leh bymdei ia ki Jiw, kumba me hi ruh me tip bha. ¹¹Lada shisha nga la leh bymdei, bad nga la leh ei ei kaba dei ban iap, ngam kyrngah ia kaban iap; hynrei lada kine kiei kiei ruh kim long *kiba shisha* ba kine ki mudui ia nga, ym don uba lah ban atti noh ia nga ha ki. Nga appil ha U Kaisar. ¹²Ynda kumta U Phistos ynda u la lah iasylla bad kiba iabishar lem, u la iathuh, Me la appil ha U Kaisar? te ha U Kaisar men leit!

U Paul ha khmat U syiem Agrippa bad Ka Berniki

13 Te ynda la lah khyndiat sngi, U Agrippa syiem bad Ka Berniki ki la iawan hiar sha Kaisaria ki da khublei ia U Phistos, ¹⁴Te ba ki la sah *hangta* kham bun sngi, U Phistos u la buh ia ka

kam U Paul ha khmat u syiem, u da ong, Don u briew ba la iehnoh teng da U Pheliks ha byndi. ¹⁵Shaphang jong u, mynba nga la don ha Jerusalem ki rangbah lyngdoh bad ki tymmen basan jong ki Jiw ki la iakren ha nga, ki da iakypad ka jingkut bishar pyrshah ia u. ¹⁶Ha kiba nga la iathuh ba kam long ka rukom ki nong Rom ban aiti noh ia uno uno ruh u briew haba uta u nongshah mudui um pat ioh iashem mar khmat bad kita ki nongmudui, ba un ioh lad ban da ia lade shaphang kata kaba ki iamudui ia u. ¹⁷Namar kata mynba ki la lah iawan lang shane, ngam shym pyntud ei ei, hynrei kum lashai nga la shong ha ka khet bishar, bad nga la hukum ban wallam ia uta u briew. ¹⁸Shaphang jong u, haba kita ki nongmudui ki la mih, kim shym wallam ka jingmudui ia u shaphang kita kiei kiei ruh kiba sniew kumba nga la tharai ma nga. ¹⁹Hynrei ki la iadon ki jingiasaid ialeh ia u shaphang ka niam jong ki hi, bad shaphang uwei U Jisu ba la ia ia uba U Paul u la iathuh skhem ba u im. ²⁰Nga te ba nga la sngew lyngngoh kumno ban tohkit shaphang kine kiei kiei ruh, nga la kylli lada un leit sha Jerusalem, bad ba hangta yn bishar ia u shaphang kine kiei kiei. ²¹Hynrei mynba U Paul u la lah appil ba yn iehnoh teng ia u ia ka jingbishar kut jong U Patsha, nga la hukum ban iehnoh teng ia u tadynda ngan ioh phah ia u ha U Kaisar. ²²Ynda kumta U Agrippa u la ong ha U Phistos, Nga hi ruh nga kwah ban iohsngew ia uta u briew. U ruh u la ong, Lashai men sa iohsngew ia u.

23 Kumta kum lashai ynda la lah wan U Agrippa bad Ka Berniki da ka jingpynpaw burom kaba khraw, bad ba ki la lah rung sha ka kamra bishar lem bad ki rangbah shihajar bad ki rangbah kiba don nam jong kata ka nongbah, bad haba la hukum U Phistos,

26 : § Kam. 23 : 6; Phil 3 : 5.

la wallam ia U Paul ha khmat. ²⁴Te U Phistos u la ong, Ko Syiem Agrippa, bad phi ki rangbah baroh kiba don ha khmat lem bad ngi, phi khmih ia une u briew shaphang uba u paidbah Jiw baroh u la wan iakypad ha nga ha Jerusalem ruh bad hangne, ki da iapyrta ba um dei ban im shuh. ²⁵Hynrei nga la shem ba um shym la leh ei ei ruh em kaba dei ban iap, bad haba u hi u la lah appil ha U Patsha, nga la kut jingmut ban phah ia u. ²⁶Shaphang jong u ngam don ei ei ruh kaba thikna ban thoh ha la u kynrad. Naba kumta nga la wallam ia u ha khmat jong phi, bad khamtam ha khmat jong me, ko syiem Agrippa, ba hadien kaba kylli bniah ia u, nga lah ban ioh ei ei ban thoh. ²⁷Namar ha nga ka ibieit haba phah ia u nongsah byndi, ban ym pynu ruh ia ki jingmudui ba pyrshah ia u.

**Ka jingiasaid-da ia lade ha khmat
U syiem Agrippa**

26 Bad U Agrippa u la ong ha U Paul, La shah ia me ban kren na ka bynta ia lade. Ynda kumta U Paul u la kner ia la ka ktu bad u la iasaid-da ia lade :

2 Nga niew ia lade uba suk, ko syiem Agrippa, haban sa iasaid-da ia lade ha khmat jong me ha kane ka sngi shaphang kiei kiei baroh ia kiba la tian bishar ia nga da ki Jiw; ³khamtam kein naba me long uba shemphang janai ia ki niam ki rukom bad ia ki jingiasaid baroh kiba hapteng ki Jiw. Naba kumta nga kyrpad ia me ban sngew ia nga da kaba iaishah slem.

4 Ia ka rukom ka jinglong jingim jong nga te la myndang khynnah kaba la long naduh kaba mynnyngkong hapteng ki para jaid jong nga bad ha Jerusalem, ki Jiw baroh ki iatip; ⁵ki da ithuh ia nga na kaba nyngkong, lade ki iamon ban iaphla, ba kum ka jaid

niam kaba bniah tam jong ka niam jong ngi nga la long u Pharisi. ⁶Mynta ruh namar ka jingkyrmen jong kata ka jing-kular ba la buh bad kita ki kpa da U Blei, nga la ieng ba yn bishar ia nga: ⁷sha kata *ka jingkular* ki khadar jaid jong ngi, haba shakri *ia U Blei* da kaba sngew shithrem mynmiet bad mynsngi, ki kyrmen ban kot. Shaphang kane ka jingkyrmen la tian bishar ia nga da ki Jiw, ko syiem Agrippa. ⁸Balei yn khein kum kabym lah ngeit ha phi, lada U Blei u pynmihpat ia kiba iap?

⁹ Nga shisha nga la ju tharai ha lade ba ka dei ia nga ban leh shibun kiei kiei ruh pyrshah ia ka kyrteng U Jisu u nong Nasaret. ¹⁰Ia kane nga la leh ruh ha Jerusalem. Bad shibun ki riw-khuid nga la set ha ki iing byndi, haba nga la ioh hukum na ki rangbah lyngdoh: bad mynba la pyniap noh ia ki, nga la noh ia la u mawria ba iakohnguh: ¹¹da kaba pynshitom ruh ia ki bunsien ha ki synagog baroh, nga la ju ialeh ban pynbor ia ki ban kren bein blei; bad haba nga la bitar lamwir shikaddei eh ia ki, nga la ju beh bein ia ki wat haduh ki nongbah kiba sha palat ilaka.

U Paul u iathuh ia ka rukom ba la pynkylla ia u

(*Kam 9 : 1-19; 22 : 6-16*)

* ¹² Ha kane ruh haba dang leit sha Damaskos, bad ka bor bad ka hukum ruh na kita ki rangbah lyngdoh. ¹³hamar shiteng sngi, ko syiem, nga la iohi ha kata ka lynti ka jingshai na bneng, tam ia ka jingtyngshain ka sngi, ka da tyng-shain sawdong ia nga bad ia kita kiba leit jingleit lem bad nga. ¹⁴Te mynba ngi la lah kyllon kram baroh ha khyndew, nga la iohsngew ka ktien ba kren ha nga ha ka ktien Hebru, Saul, Saul, balei me pynshitom bein ia nga? Ka long kaba eh ia me ban kynjat pyrshah ia ki dieng tyndung. ¹⁵Nga la ong te, Me

long uei, Ah Trai? Te U Trai u la iathuh. Nga long U Jisu, ia uba me pynshitom bein ma me. ¹⁶Hynrei to khie to ieng ruh, namar khnang ia kane kein nga la mih paw ha me, ban thung ia me ban long u nongialap bad u nongphla ia kine kiei kiei ha kiba me la iohi ia nga bad ia kita kiei kiei ruh *ha* kiba ngan pynpaw ia lade ha me, ¹⁷da kaba pyllait noh ia me na u paidlang bad *na* ki Jentil ha kiba nga phah noh ia me, ¹⁸ban pynpeit ia ki khmat jong ki ba kin ioh phai na ka jingdum sha ka jingshai, bad na ka bor jong u Soitan sha U Blei, ba kin ioh pdiang kaba map ki pop bad ka bynta hapdeng kita ia kiba la pynkhuid da ka jingngeit kaba ha nga.

Ka jingphla jong u hadpeng ki Jiw bad ki Jentil

¹⁹ Nangta, ko syiem Agrippa, ngam shym la long ubym kohnguh ia kata ka jingithuhpaw bneng; ²⁰hynrei nga la ialap nyngkong ha kiba ha Damaskos bad ha Jerusalem ruh, bad ha ka ri Judia baroh, bad ha ki Jentil ruh, ba kin kylla kaba mut bad kin phai sha U Blei, da kaba leh ia ki kam badei biang ia ka jingkylla kaba mut. ²¹Namar kane ki Jiw haba ki la iakem ia nga ha ka templ, ki la iapyrshang ban pyniap noh ia nga. ²²Hynrei haba la ioh kata ka jingiarap kaba na U Blei, nga iaieng haduh kane ka sngi, nga da phla ha uba rit ruh bad ha uba khraw, khlem da ong ei ei ruh em tam ia kaba la lah ong ki nongiathuh-lypa bad U Moses ba kin sa long; ²³kumno ba ka la dei ia U Khrist ban shah, badumno nyngkong da ka jingmihpat na kiba iap, un pynbna ka jingshai ha u paidlang ruh bad ha ki Jentil.

U Paul u pyrshang ban pynkohnguh ia U syiem Agrippa

²⁴ Te haba u dang iasaid da ia lade kumne, U Phistos u la ong da ka ktien

bajam, Paul, me lamwir! Ka jingbun ka jingstad jong me ka pynlamwir ia me. ²⁵Hynrei U Paul u ong, Ngam lamwir, ko Phistos uba bha tam eh, hynrei nga kren shynna ki ktien ka jingshisha bad ka jingtipbriew. ²⁶Namar u syiem u tip shaphang kine kiei kiei, ha u namar kata nga kren da kaba shlur: namar nga ngeit skhem bym don kawei na kine kiei kiei ba la buhrieh na u; naba ym shym la leh ia kane ha kyndong. ²⁷Ko syiem Agrippa, me ngeit ia ki nongiathuhlypa? Nga tip ba me ngeit. ²⁸Ynda kumta u Agrippa u la ong ha U Paul, Sa khyndiat men ngeit ba me la pynkohnguh ia nga ban long Khristan. ²⁹U Paul te u la ong, Nga duwai ha U Blei, ba da kaba khyndiat ne da kaba shibun, ym tang ma me, hynrei baroh kiba iohsngew ia nga ha kane ka sngi, phin ialong kum nga, lait na kine ki kynjri.

30 Te u syiem u la ieng joit, bad u lyngskor bad Ka Berniki bad kita kiba iashong lem bad ki. ³¹Te haba ki la lah ialeit noh kyrpang, ki la iakren paralok hi ki da iaong, Une u briew um shym leh ei ei ruh em kaba dei ia kaban iap, lane ia kaban khum. ³²Ynda kumta U Agrippa u la ong ha U Phistos, Lah ban pyllait noh ia une u briew, lada um shym la lah appil ha U Kaisar.

U Paul u leit da ka lieng sha Rom

27 Te mynba la pynkut ba ngin leit da ka lieng sha Itali, ki la ia aiti pateng ia U Paul bad kiwei pat ki nongsah byndi ha u rangbah shispah uba kyrteng U Julios, uba na ka kynhun U Agustos. ²Te ynda ngi la leit kiew ha ka lieng *kaba na* Adramyttion, kaban sa leit ha kita ki jaka jong ka Asia kiba harud duriaw, ngi la iamih noh; don lem bad ngi U Aristarkhos na Makedonia, u nong Thessaloni. ³Te kum lashai ngi la iahiar ha Sidon. U Julios te u la leh abun ia U Paul, bad u la shah ia u ban leit sha la ki lok ban ioh ka jingsumar sukher. ⁴Haba

ngi la iamih noh nangta ruh, ngi la leit da ka lieng hapoh Kypros, namar ba ki lyer ki la pyrshah. ⁵Te ynda ngi la lah leit lyngba ia kata ka duriaw kaba pyrshah Kilikia bad Pamphilia, ngi la iapoi sha Maira, *ka shnong* jong ka Lykia, ⁶Hangta te uta u rangbah shispah haba u la shem ka lieng kaba na Aleksandria kaba leit sha Itali, u la pynkiew ia ngi ha ka. ⁷Te haba ngi la lah iaied lieng mian mian bun sngi bad la poi da kaba eh ha pyrshah Knidos, ba ka lyer kam da shah shuh ia ngi, ngi la iaied hapoh ka Krit ha pyrshah ka Salmoni; ⁸bad haba ngi la pyniaied da kaba eh narud narud jong ka, ngi la poi ha kawei ka jaka bakhot, Ki jaka rieh lieng bajai jai, hajan kata la don ka shnong Lasia.

9 Te haba la lah pynleit noh bun sngi bad ka jingiaied lieng ka da long mynta kaba ma, namar ka Niam shah jingit ka la lah palat noh, U Paul u la sneng, ¹⁰bad u la ong ha ki: Ko rangbah, nga iohi ba kane ka jingiaied lieng kan sa long lem bad ka jingmysaw bad shibun ka jingduh, ym tang ia ka jingkit bad ka lieng hynrei ia ki jingim jong ngi ruh. ¹¹Hynrei uta u rangbah shispah u la kham kohnguh ia u maji bad u trai ka lieng ban ia kita kiei kiei ba la kren U Paul. ¹²Te namar ba kata ka jaka rieh lieng ka la long kabym tit ban rieh tlang, kham bun ki la iakyntu ban pynmih noh nangta, lada da kumno kumno ki lah ban poi haduh Phoiniks, ban rieh tlang *hangta, kaba long* ka jaka rieh lieng ka Krit kaba phai shaphang shatei lam mihngi, bad shaphang shathie lam mihngi.

Ka eriong ha duriaw

13 Te haba ka lyer na shathie ka la beh jem jai, ba ki da iamut ba ki la ioh ia kaba ki la thmu, ki la iaring angkor bad ki la iaiaied ha syndah ka Krit, narud narud. ¹⁴Hynrei ym slem hadien la beh na ryngkew ka eriong, kaba la khot

Iurakuilo. ¹⁵Te haba la lap ia ka lieng bad kam lah ban tur pyrshah ia ka lyer, ngi la shu shah ia ka bad la rong noh ia ngi. ¹⁶Bad haba ngi la iaphet narum iwei i dewlynnong ba khot Klauda, da kaba eh ngi la lah ban pynskhem ia ka lieng rit; ¹⁷te haba ki la lah iakyntiew ia ka, ki la spain ia ka lieng bah da ki tyllai: ba ki da sheptieng ruh ioh yn niat ia ki ha ki Jingkyrsoi shyiap Syrtis, ki la iapyhhiar ia ki mastul, kumta la rong noh ia ki. ¹⁸Te haba ngi la ialeh tynggeh shikaddei bad ka eriong, kum lashai ki la sdang ban bred noh ia ka jingkit; ¹⁹bad ha ka sngi kaba lai ki la iabred noh da ki kti jong ki hi ia ki tiar ki tar jong ka lieng. ²⁰Te mynba ka sngi lymne ki khlur kim paw shuh ha ngi bun sngi, bad ka eriong kaba jur ka ban khia ha ngi, ka jingkyrmen ban im ka la duh noh baroh.

21 Hynrei ynda ki la long slem khlem jingbam, ynda kumta U Paul haba u la ieng hapdeng jong ki u la ong. Ko rangbah, ka la dei ia phi ban shah shkor ia nga ban ym mih noh na Krit, ia ka ban ioh kat kane ka jingmysaw bad ka jingduh. ²²Mynta ruh nga kyntu ia phi ba phin sngew shngain: namar napdeng jong phi kan ym jah kawei ka mynsiem ruh, hynrei tang kane ka lieng. ²³Namar la ieng hajan jong nga ha kane ka miet u*angel U Blei, u jong uba nga long, bad ia uba nga shakri ruh, ²⁴u da ong, Ko Paul, wat sheptieng: ka dei ia me ban ieng ha khmat U Kaisar. Ha khmih ruh U Blei u la ai ha me ia kito baroh kiba ia id lieng lem bad me. ²⁵Naba kumta to sngew shngain phi, ko rangbah: namar nga ngeit ia U Blei, ba kan long kumta kumba la kren ha nga. ²⁶Hynrei ka dei ban kynting noh ia ngi ha kawei ka dewlynnong.

27 Te ynda ka miet kaba khadsaw ka la poi, katba dang rong pynshad kylleng ia ngi ha kata ka duriaw Adria, hamar shiteng synhia kita ki riwlieng

ki la iamut ba ki la jan sha kawei ka ri. ²⁸Te haba ki la bred da u sisa ban thew, ki la shem arphew pad: te haba ki la lah ia id khyndiat, ki la iathew pat, bad ki la shem khadsan pad. ²⁹Te ba ki da sheptieng ioh ba kumno re kumno yn kynting ia ngi ha ki jaka maw, haba ki la iabred saw tylli ki angkor na ka tdong lieng, ki la iakwah hir hir ban mih ka sngi. ³⁰Te katba kita ki riwlieng ki la iawad lad ban phet iap noh na kata ka lieng, bad haba ki la lah iapynhiar noh ia kata ka lieng rit ha ka duriaw, kum kiban sa pynhiar noh ia ki angkor na ka khmat lieng, ³¹U Paul u la ong ha uta u rangbah shispah bad ha kita ki shipai, Lynda kine ki sah ha ka lieng, phi phim lah ban ioh lait im. ³²Ynda kumta kita ki shipai ki la ia ot noh ia ki tyllai jong kata ka lieng rit, kumta ki la pyllait ia ka.

33 Te katba ka sngi ka la sdang mih, U Paul u la kyrpad ia ki baroh ban iabam jingbam, u da ong, Kane ka dei ka sngi kaba khadsaw ba phi ia ap bad shah jingit khlem da bam ei ei. ³⁴Naba kumta nga kyrpad ia phi ban iabam jingbam: namar kane ka long khnang ia kaban pynim ia phi: namar iwei i shniuh in ym hap na ka khlieh jongno jongno ruh na phi. ³⁵Te haba u la lah ong ia kane, bad haba u la lah shim ia u kpu, u la ainguh ia U Blei ha khmat jong ki baroh: bad u la kdiah ia u, bad u la sdang ban bam. ³⁶Ynda kumta baroh ki la iasngewim, ki hi ruh ki la iabam jingbam. ³⁷Te ngi la don baroh ha kata ka lieng arspah hynniwphew hynriew ki mynsiem. ³⁸Te ynda ki la lah iabam iasa, ki la iapynsting ia kata ka lieng da kaba bred noh ia u kew sha ka duriaw.

Ka Jingpaitlieng

39 Te haba ka la shai, kim, shym ithuh ia kata ka ri: hynrei ki la iohi ia kawei ka kdong um kaba don ka rud

duriaw shyiap, bad ki la iapyrkhat lada ki lah ban pynsah kut noh ia kata ka lieng hangta. ⁴⁰Kumta te haba ki la lah pyllait noh ia kita ki angkor, ki la iehnoh ia ki ha duriaw, ki iapynsynjor artad ia ki tyllai ki boitha, bad haba ki la lah pynieng ia ka phar kaba sha khmat sha ka lyer, ki la iaking sha kata ka rud duriaw. ⁴¹Hynrei haba la kyndat ia ki ha ka jaka kaba iashem ar duriaw, ki la pynsuh ia kata ka lieng sha ryngkew; te kumta ka khmat lieng ka la kiew ryngkew bad ka la neh den, hynrei ka tdong lieng ka la sdang pait da ka bor jong ki jingat phyllung. ⁴²Te ka jingthmu jong kita ki shipai ka la long ba kin pyniap noh ia kita ki koidi, ioh ba uno uno ruh *na ki* un jngi sha ryngkew bad un lait noh. ⁴³Hynrei uta u rangbah shispah ba u da kwah ban pynim ia U Paul, u la khang noh ia ki na kata ka jingthmu, bad u la hukum kat kiba nang jngi ba kin ryngkoh na ka lieng bad ban poi nyngkong sha ryngkew. ⁴⁴bad ia kita kiba sah, kiwei halor ki lyntang, kiwei pat de halor *kiwei* kiei kiei ruh kiba na kata ka lieng. Kumta te ka la jia ba baroh ki la laitim sha ka ryngkew.

U Paul ha ka dewlynnong Melita

28 Te ynda ngi la ioh laitim, ynda kumta ngi la iatip ba khot kyrteng ia kata ka dewlynnong Melita. ²Bad kita ki nongkyndong ki la pyni ka jinglehieit ia ngi kaba kham phylla, namar ki la sliew ding, bad ki la iakhot sngewbha ia ngi baroh, namar uta u slap uda mynkata bad namar ka jingpaj. ³Hynrei U Paul haba u la lah khar shi bah ki dieng, bad u la lah tei ia ki ha ding, u seifpuh u la mih noh namar bashit bad u la snoh na ka ktu jong u. ⁴Te mynba kita ki nongkyndong ki la iohi ia uta u mrad ba u sdien na ka kti jong u, ki la iaong paralok, Khlem artatien une u briew u long u nongpyniap

briew uba, la u la ioh lait na ka duriaw, ka kput kam shym la shah ba un im. ⁵Pynban haba u la kynther noh ia uta u mrad ha ding, um pang ei ei. ⁶Hynrei ki la iakhmih lynti ba un sa sieb noh lane ba un sa kyllon iap shisyndon, hynrei haba ki dang iakhmih lynti slem bad ki la iohi ba um shym sniew ei ei ruh, ki la iakylla jingmut bad ki la ong ba u long u blei.

⁷Te hajan kata ka jaka la don ki khyndew ki jong u rangbah kata ka dewlynnong, uba kyrteng U Publios; une u la pdiang ia ngi bad u la sumar bha ia ngi lai sngi da kaba leh burom. ⁸Ka la jia ruh ba u kpa uta U Publios u la pang khieshoh bad ka suhot, ha uba U Paul u la leit rung bad haba u la duwai bad u la buh ia la ki kti ha u, u la pynkhiah ia u. ⁹Te ynda la leh ia kane, kita kiwei ruh kiba la don ki jingpang ha kata ka dewlynnong ki la iawan ha u, bad la pynkhiah ia ki; ¹⁰kiba la ialeh burom ruh ia ngi da shibun ki jingai burom, te haba ngi la iapynmih noh ki la iabuh ha ka lieng ia kiei kiei katba ngi donkam.

Na Melita sha ka nongbah Rom

¹¹Te hadien lai bnai ngi la iapynmih noh ha ka lieng kaba na Aleksandria, kaba la rieh tlang ha kata ka dewlynnong, kaba ka dak jong ka ki Dioskuri. ¹²Haba ngi la lah iahiar ruh ha Surakus, ngi la sah hangta lai sngi. ¹³Nangta haba ngi la iaid kyrwiang ngi la poi ha Rhejiom; bad hadien kawei ka sngi la mih ka lyer kaba na shathie, bad ha kaba ar sngi ngi la poi ha Putioli; ¹⁴hangta ngi la shem ki para bangeit, bad ki la kyrpad ia ngi ban sah bad ki hynñiew sngi. Te kumta ngi la poi sha Rom. ¹⁵Bad nangta ki para bangeit haba ki la lah iohsngew shaphang jong ngi, ki la iamih noh ia kaban wan tan ia ngi haduh ka lew Apios bad ki Lai iing basa, ia kiba haba U Paul u la iohi, u la nguh ia U Blei bad u la sngew shngain. ¹⁶Te

mynba ngi la poi ha Rom, uta u rangbah shispah u la aiti ia kita ki nongsah byndi ha u lyngskor kynhun shipai, hynrei la shah ia U Paul ban shong kyrpang marwei lem bad u shipai uba ap ia u.

U Paul u ialap ha ka nongbah Rom

17 Ka la jia ruh hadien lai sngi, ba u la khot iaseng ia kita kiba kham rangbah jong ki Jiw; te ynda ki la iawan lang u la ong ha ki. Ko para, nga la ngam shym la leh ei ei ruh em pyrshah ia u paidlang, lane ia kita ki niam ki rukom ki kpa tymmen jong ngi, pynban la aiti noh ia nga kum u nongsah byndi na Jerusalem ha ki kti ki nong Rom: ¹⁸kiba la kwah, ynda ki la lah kylli iit ia nga, ban pyllait noh ia nga, namar ba ym don ei ei ka daw ia nga ban iap: ¹⁹hynrei haba ki Jiw ki la kren pyrshah ia kata, la pynleh kein ia nga ban appil ha U Kaisar: ym ba nga don ei ei ban mudui ia ka kynja jong nga: ²⁰kumta na kane ka daw nga la khot ia phi ban iohi bad ban ioh iakren bad nga; naba na ka bynta ka jingkyrmen jong ki Israel la khum ia nga da une u kynjri. ²¹Ki te ki la iaong ha u, Ngi ngim shym la ioh ki shithi na Judia shaphang jong me, lymne mano mano na kita ki para kim shym wan shane ban iathuh lane kren ei ei kaba sniew shaphang jong me: ²²hynrei ngi iakwah ban iohsngew na me me mut kumno: namar shaphang kane ka kynja niam ngi la tip ba la kren bein ia ka kylleng la kylleng.

23 Te kumta haba ki la iabuh sngi

bad u, ki la iawan shibun ha u hapoh ka iingbasa jong u: ha kita u la pynpaw, u da phla ia ka hima U Blei, bad u da pynkohnguh ia ki shaphang U Jisu, na ka hukum U Moses bad na ki nongiathuhlypa ruh, naduh mynstep haduh janmiet. ²⁴Te don kiba la ngeit ia kiei kiei ruh ba la kren, hynrei don kibym shym la ngeit. ²⁵Te haba kim iadei jingmut paralok hi, ki la ialeit noh, ynda U Paul u la lah ong shi kyntien, Kaba dei ba la kren U Mynsiem Bakhuid da U Isaiah u nongiathuhlypa ha ki kpa jong phi, ²⁶u da ong: To khie leit ha une u paidlang, to ong ruh, Da kaba iohsngew phin iohsngew, te phin ym sngewthuh shuh: bad haba iohi phin iohi, hynrei phin ym ishemphang shuh. ²⁷Namar ka dohnud jong une u paidlang ka la rben, bad ki la sngew khia da la ki shkor, bad ki la khapbrip ia la ki khmat, ba ioh kin iohi da la ki khmat bad ba kin iohsngew da la ki shkor, bad ba kin sngewthuh da la ka dohnud bad ba kin kylla pat, bad ba ngan pynkhiah ia ki. ²⁸Namar kata to tip phi, ba la phah ia kane ka jingpynim U Blei ha ki Jentil: ki ruh kin iohsngew ia ka. ²⁹Te ynda u la lah ong ia kine ki ktien, kita ki Jiw ki la ialeit noh, ki da iadon shibun ka jingiasaid kylliang paralok hi.

30 U te u la shong ar snem kynthih ha ka iing ba u la wai hi, bad u pdiang baroh kiba wan hapoh ha u, ³¹u da ialap ia ka hima U Blei, bad u da hikai ia kiei kiei ruh shaphang U Jisu Khrst uba U Trai da ka jingsngew shlur suda, bym don ba khang ia u.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA KI NONG ROM

Ka jingkhublei

1 U Paul, u shakri U Jisu Khrist, ia uba la khot *ban long* apostol, ba la pynkyrpang sha ka gospel U Blei, ²ia kaba u la lah iakular mynshuwa da ki nongiathuhlypa jong u ha ki jingthoh bakhuid. ³shaphang uta U Khun jong u, ia uba la pynmih na u symbai U Dabid katba kum ka doh: ⁴ia uba la pynithuh shyinna ba u *long* U Khun U Blei da ka bor, katba kum U Mynsiem ka jingkhuid, da ka jingmihpat na kiba iap. U Jisu Khrist kein uba U Trai jong ngi. ⁵da uba ngi la iapdiang ia ka jingaiei bad ia ka kam apostol, khnang ia ka jing-kohnguh ka jingngeit hapteng ki kynja bynriew baroh, na ka bynta ka kyrteng jong u: ⁶hapteng kita ma phi ruh phi long, kiba la khot ki jong U Jisu Khrist:

7 ha kita baroh kiba ha Rom kiba iet ki jong U Blei, ba la khot *ban long* ki riwkhuid: Long ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei uba U Kpa jong ngi bad na U Jisu Khrist U Trai.

Ka jingduwai ainguh

8 Nyngkong te, nga ainguh ia U Blei jong nga da U Jisu Khrist na ka bynta jong phi baroh, naba la bna nam babha ia ka jingngeit jong phi ha ka pyrthei baroh kawei. ⁹Namar U Blei u long u sakhi jong nga, ia uba nga shakri ha ka mynsiem jong nga ha ka gospel ka jong U Khun jong u, ba khlem da pud nga pynlong ka jingkyrmaw shaphang jong phi, ¹⁰ha la ka sngi nga da kyrpad ha ki jingduwai jong nga, ba lada kumno kumno ruh, ynda la katta, yn sa plie lad ia nga, da ka mon ka jong U Blei, ia kaban wan sha phi. ¹¹Namar nga kwah hir hir ban iohi ia phi, ba ngan ioh iasam ha phi ia kaei kaei ka jingai badei myn-

siem, khnang ia kaban pynskhem ia phi: ¹²kata ka long, ba ha phi yn pyniasngew tngen lem ia nga bad phi, da la ka jingngeit jingngeit jong ngi paralok hi, ka jong phi ruh bad ka jong nga de. ¹³Te ngam kwah ba phin ym tip, ko para, ba bunsien nga la thmu ban wan sha phi (hynrei la pynpep ia nga haduh mynta), ba nga lah ban ioh ia uno uno u soh hapteng jong phi ruh, kumjuh kumba hapteng kita kiwei pat ki Jentil. ¹⁴Nga long u nongkit ram ha ki Grik bad ha ki nong-kyndong ruh, ha kiba stad ruh bad ha kibym stad de. ¹⁵Kumta te, katba ka shong ha nga, nga la kloi ban ialap ia ka gospel ha phi ruh kiba ha Rom.

Ka jingkordor ka gospel

16 Namar ngam sngew lehrain ia ka gospel U Khrist: naba ka long ka bor U Blei ia kaban pynim ia uwei pa uwei uba ngait, ia u Jiw nyngkong bad ia u Grik ruh. ¹⁷Namar ha ka la pynpaw ia ka hok U Blei da ka jingngeit sha ka jingngeit, kat kumba la thoh, Hynrei uta uba hok da ka jingngeit un ioh im.

Ka jingbymman jong ki briew

18 Namar ia ka jingbitar U Blei la pynpaw na bneng pyrshah ia ka jingbymriewblei bad ia ka jingbymhok baroh phar ki jong ki briew, kiba pynpep kein ia ka jingshisha da kabym hok. ¹⁹Naba ia kata kaba lah ban tip shaphang U Blei ka long kaba paw ha ki: namar U Blei u la pynpaw ia ka ha ki: ²⁰namar ia kita kiei kiei ruh kibym lah iohi ki jong u naduh ka jingpynlong ia ka pyrthei la iohi shyinna, ba la shemphang ia ki na kita kiei kiei ruh ba la thaw, kiba long, ka bor bymjukut ruh bad ka jinglong Blei jong u, khnang ba kin

long khlem jingkrendong shuh. ²¹Namar haba ki la tip ia U Blei, kim shym la pyndon burom ia u kum U Blei, lymne kim shym la ainguh: hynrei ki la man thala noh ha ki jingpyrkhat jong ki. kumta la pynsynnia tiaw ia ka dohnud bieit jong ki. ²²Haba ki kren phlan duman ba ki long kiba stad, ki la man bieit noh pynban: ²³bad ki la iapli ia ka burom ka jong U Blei ubym pyut bad iba kum i dur i jong u briew bapyut, bad i jong ki sim, bad i jong ki mrad basaw kjat, bad i jong kiei kiei ruh kiba par de.

²⁴Naba kumta U Blei ruh u la iehnoh ia ki, ha kita ki jingkwah jakhlia ki dohnud jong ki hi, ha ka jingbym-khuid, ia kaban pynjah burom ia ki met jong ki hapdeng paralok hi: ²⁵kiba la iapli ia ka jingshisha U Blei bad ita iba lamler, bad ki la iaman blei bad ki la iashakri ia i jingthaw ia kaban lyndet ia U Nongthaw, uba long ba la kyrkhu sha ki bymjukut: Amen.

²⁶Namar kane kein U Blei u la iehnoh ia ki ha ki jingsngewbrai ba-khlemrain: namar wat ki kynthet jong ki ki la iapynkylla ia kata ka rukom bakynja tynrai jong ki hi sha kata kaba da kumwei na ka jinglong tynrai. ²⁷Kumjuh ruh de ki shynrang, da kaba ki iehnoh ia kata ka rukom bakynja tynrai sfiaphang ka kynthet, ki la iangkhong noh ha ka jingthrew jakhlia jong ki shaphang paralok hi: ki shynrang bad ki shynrang ki da iaiaileh noh ia kaba awria baiji, te ki da pdiang ha lade ia kata ka bainong shitom kaba dei biang na ka bynta kata ka jingiaidwir jong ki.

²⁸Te kat kumba kim shym la treh ban bat ia U Blei ha ka jingtip *jong ki*, kumta U Blei u la iehnoh ia ki ha ka jingmut bymsuidñiew, ban iaileh ia kita kiei kiei ruh kibym bit: ²⁹ba ki la dap da ka jingbymhok baroh, da ka jingbymman, da ka jingkhwan, da ka jingpynsnew:

kiba la dap da ka jingsngew pihuin sat, da kaba pyniap, da kaba iamai, da ka jingshukor, da ka jingrunar, ³⁰ki nongkren siar pasiaw, ki nongkren siar blab blab, ki nongshun ia U Blei, kiba leh bein eh, kiba leh khraw eh, kiba kren sarong eh, ki nongthaw buit ia kiei kiei kiba sniew, kibym kohnguh ia la ki kmie ki kpa, ³¹kiba khlem sngewthuh, ki nongpynkhein jutang, kiba khlem jingieit ia la ki jong, kiba khlem jingsisnei: ³²kiba haba ki la iatip biang ia kata ka jingbuh hukum ka jong U Blei, ba kita kiba iaileh kat kita kiei kiei ruh ka dei ia ki ban iap, pynban ym tang ba ki shu leh ia ki, hynrei ki iasngewbha lem ruh bad kita kiba iaileh *ia ki*.

Ka jingbishar hok U Blei

2 Naba kumta me long uba khlem jingkren ksan, ah u briew, la me long uei uei ruh me uba bishar, namar ha kata hi ha kaba me bishar ia uwei pat, me pynrem ia lade: namar ba me uba bishar me iaileh ia kita kijuh kiei kiei ruh. ²Bad ngi iatip skhem ba ka jingkut bishar U Blei ka long katba kum ka jingshisha, pyrshah ia kita kiba iaileh kat kita kiei kiei ruh. ³Hynrei me mut ia kane, ah u briew, me uba bishar ia kita kiba iaileh kat kita kiei kiei ruh, bad haba me leh hi ia kita kijuh, ba ma me men ioh lait noh na kata ka jingpynrem ka jong u Blei? ⁴Ne me ñiew bein ia ka jingkyndrei ka jingsbun, bad ka jingiaishah, bad ka jingshahslem ruh ka jong u, khlem da pyrkhat satia ba kata ka jingsbun ka jong U Blei ka thew ialam ia me sha ka jingkylla kaba mut? ⁵Hynrei katba kum kata ka jinglong eh ka jong me bad ka dohnud bymkylla bamut, me iaikynshew ia lade ka jingbitar ia kaba akher ka sngi ka jingbitar, bad ka jingpynpaw ia ka jingbishar hok ka jong U Blei; ⁶Uban ainong ha uwei pa uwei u briew katba kum ki jingleh

jong u: ⁷ha kita kein kiba da ka jing-
iaieh minot ha kaba leh babha, ki wad
sliang ia ka jinglong burom bad ia ka
burom bad ia ka jingbymiap, *un ai* ka
jingum bymkukut: ⁸hynrei ha kita kiba
leh kiap, bad kibym kohnguh ia ka
jingshisha, hynrei kiba kohnguh ia ka
jingbymhok, *yn long* ka jingbitar bad
ka jingbitar baiabat. ⁹Ka jingjynjar bad
ka jingsngewpisa yn long ha ka mynsiem
mysiem baroh jong u briew uba da
iaileh ia kaba sniew, ka jong u Jiw
nyngkong, bad ka jong u Grik ruh:
¹⁰hynrei ka jinglong burom bad ka burom
bad ka jingsuk yn long ha u briew baroh
uba da iaileh ia kaba bha, ha u Jiw
nyngkong, bad ha u Grik ruh. ¹¹Namar
ym don ka jingñiew shiliang khmat ha
U Blei.

12 Namar kat kiba la leh pop khlem
ka hukum, kin jot ruh khlem ka hukum;
bad kat kiba la leh pop hapoh ka hukum,
yn bishar ia ki da ka hukum; ¹³namar
ym dei ki nongsngew ia ka hukum kiba
long kiba hok ha khmat U Blei, hynrei
ia ki nongleh kein ia kata ka hukum yn
pynskan. ¹⁴Namar haba ki Jentil kibym
don ka hukum, ki leh na la ka kynja
tynrai ia kiei kiei ruh ki jong kata ka
hukum, kine, haba kim don ka hukum,
ki long ka hukum ia lade hi, ¹⁵ha kaba
ki iapyni ia ka jingleh ka jong kata ka
hukum ba la shap ha ki dohnud jong ki,
ka jingiatiplem jong ki ruh ka phla
shai ryngkat, bad ki jingpyrkhat jong ki
markylliang paralok hi ki da iamudui
lane ki da iasaid pynksan *ia ki*; ¹⁶ha
kaba akher ka sngi ynda U Blei un bishar
kut ia kiei kiei kiba rieh ki jong ki briew
da U Jisu Khrist, katba kum ka gospel
jong nga.

Ki Jiw bad ka Hukum

17 Ha khmih, ia me la kyrteng Jiw,
bad me shaniah ha kata ka hukum, bad
me sngew sarong ha U Blei, ¹⁸bad me

tip ia ka mon jong u, bad me nang
bishar shai ia kita kiei kiei ruh kiba
shong pher, ba la hikai ia me na ka jong
ka hukum; ¹⁹te me sngew skhem ba me
long hi u nongialam lynti jong kiba
matlah, ka jingshai ka jong kita kiba ha
ka jingdum, ²⁰u nongpynstad u jong kiba
bieit, u nonghikai jong ki khunlung, uba
ha kata ka hukum me don ka dur ka jong
ka jingtip bad ka jong ka jingshisha.
²¹Me te uba hikai ia uwei pat, mem
hikai ia lade? me uba ialap ban ym tuh,
me hi me tuh? ²²Me uba ong ban ym
klim, me hi me klim? me uba ijli ia ki
bleithaw, me hi me tuh kyntang? ²³Me
uba sngew sarong ha ka hukum, da la
ka jingryngkang ia kata ka hukum me
hi me pynjah burom ia U Blei? ²⁴Namar
ia ka kyrteng U Blei la kren bein hapdeng
ki Jentil na ka bynta jong phi, kumba la
thoh.

25 Namar ka jingotsher ka pynmyntoi
shisha, lada me sumar biang ia ka hukum;
hynrei lada me long u nongryngkang
ia ka hukum, kata ka jingotsher jong me
ka la kylla long kein ka jingbymotsher.
²⁶Namar kata lada kata ka jingbymotsher
ka sumar biang ia ki jingbuh rukom
ki jong kata ka hukum, hato yn ym
ñiew ia kata ka jingbymotsher jong u
kum ka jingotsher? ²⁷Hato kan ym long
ruh ba kata ka jingbymotsher kaba na
la ka kynja tynrai, lada ka la pyndep ia
kata ka hukum, kan bishar ia me, uba
bad ka dak bad ka jingotsher ruh me long
u nongryngkang ia ka hukum? ²⁸Namar
uta um long u Jiw uba tang ha kaba
paw; lymne kata kam long ka jing-
otsher kaba ha kaba paw, ha ka doh:
²⁹hynrei uta u long u Jiw uba long
kumta ha kaba rieh; bad ka jingotsher
ka long kata ka jong ka dohnud, ha ka
mysiem, ym ha ka dak kein; uba ka
jingiaroh jong u kam long na ki briew,
hynrei na U Blei.

3 Ka jingmyntoi tam aiu te ka long ka jong u Jiw? lane ka myntoi aiu ka jingotsher? ²Shibun la ha kano kano ka rukom, kham tam eh naba ha ki la ai pynrieh ia ki ktien ki jong U Blei. ³Kumno te lada don kibym shym la ngeit? kata ka jingbymngeit jong ki kan pyndam noh ia ka jingiairneh skhem ka jong U Blei? ⁴Ym kumta, em! hynrei to ai ba yn niew ia U Blei uba shisha, la u brier baroh u long uba lamler, kumba la thoh. Ba yn lah pynksan ia me ha ki ktien jong me, bad ba men lah thiaw haba yn bishar ia me. ⁵Hynrei lada ka jingbymhok jong ngi ka pyni shai noh ia ka hok U Blei, kaei ngin iaong? U Blei u long ubym hok ne em uba pynhap ia la ka jingbitar? (Nga kren katba kum ka rukom brier.) ⁶Ym kumta, em! namar haba kumta, kumno U Blei un bishar ia ka pyrthet? ⁷Hynrei lada kata ka jingshisha ka jong U Blei da kata ka jinglamler jong nga ka la ioh roi, kham tam sha ka burom jong u, hato balei ba dang bishar ia nga ruh kum uba pop? ⁸Shisha balei ym *ong noh syndon* (kat kumba la kynnoh bein ia ngi, bad kumba don kiba iathuh skhem ba ngi ong), la ngin leh ia kaba sniew ba kaba bha kan ioh jia? kiba ka jingpynrem jong ki ka long kaba hok.

Ym don uwei ruh uba hok

9 Kumno te? ka jinglong jong ngi ka kham sniew ban ia ka jong *ki*? Em, haba da lei lei ruh: namar mynshuwa ngi la ong skhem ba ki Jiw ruh bad ki Grik ki long baroh hapoh ka pop. ¹⁰Kumba la thoh: Ym don uba hok, em, ym don uwei ruh: ¹¹ym don uba shemphang, ym don kein uba wad ia U Blei; ¹²baroh ki la iasakma noh, ki la iakylla bymmyntoi lang noh: ym don uba leh babha, ym don wat uwei ruh: ¹³ka ryndang jong ki ka long ka jingtep baang ryngheng: da ki thylliej jong ki ki ju shukor: ka bih

seiniong ka long hapoh ki rmiang shyntur jong *ki*: ¹⁴kiba ka shyntur jong ki ka dap da ka jingtim bad da ka jingkhang: ¹⁵ki kjat jong ki ki long kiba stet ia kaban pynmih noh ia ka snam: ¹⁶ka jingpynjot bad ka jinglanot ki long ha ki lynti jong *ki*: ¹⁷bad ia ka lynti ka jingpynsuk kim shym la ithuh: ¹⁸ym don ka jingsheptieng ia U Blei ha pyrshah ki khmat jong *ki*.

19 Te ngi iatip biang ba ia kiei kiei ruh kat kiba ka hukum ka ong, ka kren ha kita kein kiba hapoh kata ka hukum: ba kumta yn ioh pynsngap noh jar ia ka shyntur baroh, bad ba ka pyrthet baroh kan long hapoh ka jingpynrem U Blei. ²⁰Naba kumta na ki jingleh ka hukum yn ym pynksan ia kawei ka doh ha khmat jong u: namar da ka hukum *long* ka jingtip ia ka pop.

La pynksan ia u brier da ka jingngeit

21 Hynrei mynta la pynpaw shynna ia ka hok U Blei khlem ka hukum, ba la phla shai noh ia ka da kata ka hukum bad da ki nongiathuhlypa: ²²kata ka long ka hok U Blei kaba da ka jingngeit ha U Jisu Khrist ia kita baroh bad ha kita baroh kat kiba ngeit: namar ym don shuh ka jingrapher: ²³namar baroh ki la leh pop, bad ki la duh lehnohei ia ka burom ka jong U Blei: ²⁴ia kiba la pynksan ei da ka jingaei jong u kein da kata ka jingsiewpah kaba ha U Khrist Jisu: ²⁵ia uba la buh paw U Blei ban long ka jingpyniasuk da ka jingngeit ha ka snam jong u, ban pynpaw ia ka hok jong u, na ka bynta kaba map ia kita ki pop ia kiba la leh mynshuwa, ha ka jingiaishah-ka jong U Blei: ²⁶ia kaban pynpaw ia ka hok jong u ha kane ka por kaba mynta, ba un long uba hok, bad uba pynksan ruh ia uta uba don ka jingngeit ha U Jisu.

27 Hangno te ka jingsngew sarong? La khang noh khop ia ka. Da kano ka

rukom? da ka jong ki jingleh? Em kein: hynrei da ka rukom ka jingngeit. ²⁸Namar kata ngi iakut nia noh ba pynksan ia u briew da ka jingngeit khlem ki jingleh ka hukum. ²⁹Lane U Blei u long tang u jong ki Jiw hi? um long u jong ki Jentil ruh? Hooiid kein, u jong ki Jentil ruh: ³⁰naba U Blei u long uwei, uban pynksan ia uba la otsher na ka jingngeit, bad ia ubym la otsher ruh da ka jingngeit. ³¹Te ngi iapyndam noh ia ka hukum da kane ka jingngeit? Ym kumta, em! hynrei shisha ngi iapynskhem ia ka hukum.

Ka jingngeit U Abraham

4 Aiu te ngin iaong ba U Abraham, uba u kpa jong ngi katba kum ka doh, u la shem? ²Namar lada la pynksan ia U Abraham na ki jingleh, u don daw ia kaban sngew sarong; hynrei ym ha khmat U Blei. ³Namar kumno kata ka jingthoh ka ong? U Abraham te u la ngeit ha U Blei, bad ia kata la ñiew ka hok ha u. ⁴Te ia uta uba trei, ia ka bainong ym ju ñiew kum ka jingaiei hynrei kum ka ram. ⁵Hynrei ha uta ubym trei, hynrei uba ngeit ha uta uba pynksan ia u-bym riwblei, yn ñiew ka hok ia ka jingngeit jong u. ⁶Kat kumba U Dabid ruh u iathuh shaphang ka jingsuk jong uta u briew ha uba U Blei u niew ia ka hok khlem ki jingleh, ⁷*u da ong*: Suk kita kiba la ioh map noh ia ki jingpalat jong ki, bad kiba la ioh tyллеp noh lin ia ki pop jong ki. ⁸Suk uta u briew uba U Trai un ym ñiew shuh ia ka pop ha u.

⁹Kane ka jingsuk te ka jia tang ha kata ka jingotsher, ne ha kata ka jingbymotsher ruh? namar ngi iaong, ba ha U Abraham la ñiew ka hok ia ka jingngeit jong u. ¹⁰Ha kaba kumno te la ñiew ia ka? mynba u long ha ka jingotsher, ne ha kabym otsher? Ym ha ka jingotsher kein, hynrei ha kabym

otsher. ¹¹Bad u la ioh pdiang ia ka dak ka jingotsher, ban long ka synjat jong kata ka hok ka jong kata ka jingngeit kaba u la don kein ha kabym otsher; khnang ba un long ma u u kpa kita baroh kiba ngeit, la ki long ha kabym otsher; khnang ba yn ñiew ia kata ka hok ha ki ruh; ¹²bad u kpa ka jingotsher ruh ha kita kein kibym long shu tang na ka jingotsher hi, hynrei kiba da iaidd beitt ruh ha ki jingjam kata ka jingngeit ka jong U Abraham uba u kpa jong ngi, kaba u la don kein ha kabym otsher.

Ka jingkular U Blei ka jia da ka jingngeit

¹³Namar ym da ka hukum la jia kata ka jingkular ha U Abraham, ne ha u symbai jong u, ba un ioh long ma u u trai ka pyrthei; hynrei da ka hok ka jingngeit. ¹⁴Namar lada kita kiba na ka jong ka hukum ki dei ki trai, ia kata ka jingngeit te la pynlong bymlarkam shuh, bad ia kata ka jingkular la pynlehnohai ruh. ¹⁵Namar kata ka hukum ka pynlong noh ia ka jingpynbitar; namar ha kabym don ka hukum, hangta ym don ka jingpalat.

¹⁶Namar kata ka long na ka jingngeit, ba kan *ioh long* da ka jingaiei; khnang ba kata ka jingkular kan long skhem bha ha uta u symbai baroh; ym tang ha uta hi uba na ka jong ka hukum, hynrei ha uta ruh uba na ka jingngeit U Abraham; uba long u kpa jong ngi baroh ¹⁷(kat kumba la thoh: Nga la pynlong ia me u kpa kiba bun ki jaid bynriew) ha khmat uta U Blei ha uba u la ngeit, uba pynim ia kiba la iap, bad uba khot ia kita kiei kiei ruh kibym long, kumba ki da long. ¹⁸Uba khlem ka jingkyrmen, pynban u la ngeit ha ka jingkyrmen, ia kaba un jia long ma u u kpa kiba bun ki jaid bynriew katba kum kata ia kaba la ong: Kumta uta u symbai jong me un long,

¹⁹Bad da kaba u long bymtlot ha ka jingngeit, um shym la ñiew ia la ka met ba la lah kylla sdot noh lypa, haba u la long jin shispah snem ka rta, lymne ia kata ka jingkylla sdot noh ka kpoh Ka Sara; ²⁰bad da kaba u khmih ha kata ka jingkular ka jong U Blei, um shym la lyngngoh artatien da ka jingbymngeit: hynrei la pynkhlain ia u ha kata ka jingngeit, u da pyndon burom ia U Blei; ²¹haba u la sngew skhem ruh ba kat kaba u la lah kular, u don bor ia kaban pyndep ruh. ²²Namar kata te la ñiew ka hok ia kata ha u. ²³Hynrei ym shym la thoh ia kata tang na ka bynta jong u hi, ba la ñiew ia kata ha u; ²⁴hynrei na ka bynta jong ngi ruh ha kiba yn sa ñiew ia ka, ha kita kein kiba ngeit ha uta uba la pynmih pat ia U Jisu uba U Trai jong ngi na kiba iap; ²⁵ia uba la aiti noh na ka bynta ki jingpalat jong ngi, bad ia uba la pynmihpat na ka bynta ka jingpynksan jong ngi.

Ngi don ka jingiasuk bad U Blei

5 Namar kata, ba la pynksan ia ngi da ka jingngeit, ngi don ka jingiasuk bad U Blei da U Trai jong ngi U Jisu Khrist; ²da u ruh ngi la ioh ia ka jinglamphrang da kata ka jingngeit shapoh kane ka jingaiei ha kaba ngi iaieng; bad ngi sngewkmen ha ka jingkyrmen ia ka burom U Blei. ³Bad ym tang kumta hi kein, hynrei ngi sngewkmen ruh ha ki jingjynjar, da tip biang ba ka jingjynjar ka pynlong ia ka jingiaishah; ⁴bad kata ka jingiaishah, ia ka jingshem mynsiem; bad kata ka jingshem mynsiem, ia ka jingkyrmen; ⁵bad kata ka jingkyrmen kam ju pynrain bukhoh kein; naba ia ka jingieit U Blei la theh iar noh buk buk ha ki dohnud jong ngi da U Mynsiem Bakhuid, ia uba la ai noh ha ngi.

6 Namar U Khrist mynba ngi dang long kiba tlot bor, hamar kaba biang ka ia u la iap iapli ia kibym riewblei. ⁷Namar ym

ju don eh uban iap iapli ia uba hok: hynrei lehse don uban da nud wat ban iap iapli ia uba bha sbun. ⁸Hynrei U Blei u pyni shynna ia la ka jong ka jingieit sha ngi, ha kaba haba ngi dang long kiba pop, U Khrist u la iap iapli ia ngi. ⁹Te kham tam shibun, haba mynta la pynksan ia ngi da ka snam jong u, yn pynim ia ngi da u na kata ka jingbitar U Blei. ¹⁰Namar lada, mynba ngi la long ki nongshun, la pyniasuk noh ia ngi bad U Blei da ka jingiap U Khun jong u, te khamtam shibun, haba la pyniasuk ia ngi, yn pynim ia ngi da ka jingim jong u. ¹¹Bad ym tang kumta, hynrei ngi sngewkmen ruh ha U Blei hi da U Trai jong ngi U Jisu Khrist, da uba mynta ngi la ioh pdiang ia kane ka jingpyniasuk

U Adam bad U Khrist

12 Naba kumta kein, kat kumba da uwei u briew ka pop ka la bsut sha ka pyrthei, bad da kata ka pop ka jingiap: bad kumta kata ka jingiap ka la wan hap ha ki bynriew baroh phar, namar ba baroh ki la leh pop; ¹³Namar haduh ka hukum kein ka pop ka la don ha ka pyrthei: hynrei ym ju khein ia ka pop haba ym don ka hukum. ¹⁴Pynban kata ka jingiap ka la synshar naduh U Adam haduh U Moses, wat halor kita ruh kibym shym la lah leh pop ha kaba syriem ia kata ka jingpalat U Adam, uba long ka dur jong uta uban sa wan.

15 Hynrei ym kum kata ka jingryngkang, kumta ruh ka long kata ka jingaiei: namar lada da kata ka jingryngkang jong uta uwei kita kiba bun ki la iap noh, da khamtam shibun kein kata ka jingaiei U Blei, bad kata ka jingai kaba da ka jingaiei ka jong uta uwei u briew, uba U Jisu Khrist, ki la roi kyrhai sha kita kiba bun. ¹⁶Bad ym kat kumba da uta uwei uba la leh pop, kumta long kata ka jingaiei: namar kata ka jingkut bishar ka la jia namar uwei ia

kaban pynrem: hynrei kata ka jingaiei ka long namar kiba bun ki jingryngkang ia kaban pynksan. ¹⁷Namar lada da kata ka jingryngkang ka jong uta uwei: kata ka jingiap ka la synshar da uta uwei: da khamtam shibun kein kita kiba pdiang ia ka jingkynei ka jong kata ka jingaiei, bad ka jong kata ka jingai ka jong ka hok. kin ioh synshar ha ka jingim da uta uwei, uba U Jisu Khrist.

¹⁸Kumta kat kumba da kawei ka jingryngkang *kata ka jingkut bishar ka la wan hap* ha ki bynriew baroh ia kaban pynrem: kumta ruh da kawei ka jingleh hok, *kata ka jingaiei ka la jia* ha ki bynriew baroh, sha ka jingpynksan bad ka jingim ia baroh. ¹⁹Namar kat kumba da kata ka jingbymkohnguh jong uta uwei u briew, la pynlong kiba pop ia kita kiba bun: kumta ruh da kata ka jingkohnguh ka jong uta uwei pat, yn pynlong kiba hok ia kita kiba bun. ²⁰Bad ka hukum ka la rung nalar kata, khnang ba kata ka jingryngkang kan da mih byllien. Hynrei ha kaba ka pop ka la roi byllien, ka jingaiei ka la roi kyrhai khamtam eh: ²¹ba kat kumba kata ka pop ka la synshar sha kaban pyniap, kumta ruh kata ka jingaiei kan da synshar noh da ka jingpynksan sha kaban pynim bymjukut da U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi

Kiba la iap ha ka pop hynrei kiba lai imti ha U Khrist

6 Aiu pat te ngin iaong? Ngin iaieh ha kata ka pop, ba kata ka jingaiei kan ioh nangroi byllien? ²Ym kumta, em' Ma ngi kiba la iap ia ka pop, kumno ngin dang lai im shuh ha ka? ³Ne phim ju tip, ba kat kiba na ngi ia kiba la' ioh pynbaptis ia U Khrist Jisu, la pynbaptis ia ngi kein ia kata ka jingiap jong u? ⁴Namar kata kein la btep lem ia ngi bad u da ka jingpynbaptis ia kata ka jingiap jong u: ba kat kumba la pynmihpat ia U Khrist na kiba iap da ka

burom ka jong U Kpa, kumta ba ngi ruh ngin iaiaid ha ka jingthymmai ka jingim.

⁵Namar lada la pyniabsap lem ia ngi ha ka jingsyriem kata ka jingiap jong u, kumta ruh ngin ioh long *ha kuta ka jingsyriem* ka jingmihpat jong u: ⁶ba ngi da tip ia kane, ba la sahnarphna lem bad u ia u briew batymmen jong ngi ba yn da ioh pynjot noh ia ka met ka jong ka pop, khnang ba ngin ym long mraw shuh ha kata ka pop. ⁷Namar uta uba la iap *kumta* la pyllait ksan ia u na ka pop. ⁸Te lada ngi la iap lem bad U Khrist, ngi ngeit skhem ba ngin im ruh lem bad u: ⁹ba ngi da tip ba U Khrist haba la pynmih noh ia u na kiba iap un ym iap shuh kein: ka jingiap kam leh don bor shuh halor jong u. ¹⁰Namar ha kaba u la iap, u la iap noh shisien iap kein namar ka pop: hynrei ha kaba u im, u lai imti kein ha U Blei. ¹¹Kumjuh ruh ma phi to ñiew ia lade kiba la iap kein ia ka pop, hynrei kiba lai imti ia U Blei ha U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi.

¹²Wat ai ba ka pop namar kata kan synshar ha ka met kaba iap jong phi, ia kaban kohnguh ia ka ha kita ki jingkwah jakhlia jong ka: ¹³lymne wat aiti noh ia ki dkhot met jong phi ha ka pop kum ki atiar ka jingbymhok: hynrei to aiti noh ia lade ha U Blei, kum kiba la im na kiba iap, bad ia kita ki dkhot met jong phi ha U Blei *kum* ki atiar ka hok. ¹⁴Namar ka pop kan ym don bor shuh halor jong phi: naba phim long hapoh ka hukum, hynrei hapoh ka jingaiei.

Ki mraw jong ka hok

¹⁵Kumno te? ngin iaileh pop, naba ngim long hapoh ka hukum, hynrei hapoh ka jingaiei? Em, ym kumta. ¹⁶Phim ju tip, ba ha uba phi aiti noh ia lade *kum* ki mraw ia kaban kohnguh, phi

long ki mraw kein ia uta ha uba phi kohnguh: la ki jong ka pop sha ka jingiap. lane ki jong ka jingkohnguh sha ka hok? ¹⁷Hynrei to long ka jingnguh ha U Blei, ba, la phi fa ju long ki mraw ki jong ka pop, hynrei phi la jia long kiba kiba kohnguh naduh ka dohnud ia kata ka dur ka jinghikai ha kaba la aiti ia phi. ¹⁸Te ba la pyllait noh ia phi na ka pop, la pynlong shakri ia phi ia ka hok. ¹⁹Nga kren kein kum ka rukom brierw namar ka jingtlot ka jong ka doh jong phi: namar kat kumba phi la aiti noh shisien ia kita ki dkhot met jong phi *kum* ki shakri ia kaba jakhlia bad ia ka jingbymman sha kaban nang bymman: kumta te mynta to aiti noh ia kita ki dkhot met jong phi *kum* ki shakri ia ka hok sha ka jingpynkhuud.

²⁰Namar mynba phi la long ki mraw jong ka pop, phi la long kiba laitluid shaphang ka hok. ²¹Te u soh aiu phi la ioh kheit mynkata na kita kiei kiei ruh ia kiba phi sngew lehrain mynta? namar ka jingkut ka jong kita kiei kiei ruh la long ka jingiap kein. ²²Hynrei mynta, ba la pyllait noh ia phi na ka pop, bad ba la pynlong shakri ia phi ha U Blei, phi ioh kheit ia u soh jong phi sha ka jingpynkhuud, bad kaba kut kan long ka jingim bymjukut kein. ²³Namar ka bainong ka pop ka long ka jingiap; hynrei ka jingaiei ka jong U Blei ka long ka jingim bymjukut da U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi.

Ka naksu na ka jinglong shi tnga

7 Ne phim ju tip, ko ki para, (namar nga kren ha kita kiba tip biang ia ka hukum) ba kata ka hukum ka don bor halor u brierw katba u dang im? ²Namar ka brierw kaba don tnga la teh da ka hukum kein ia ka ha uta u tnga katba u dang im; hynrei lada uta u tnga u iap noh, ka la lait noh kein na kata ka hukum ka jong uta u tnga. ³Naba kumta

te lada kan ioh tnga ia uwei pat u brierw, katba dang im uta u tnga jong ka, yn niew ia ka kaba klim: hynrei lada uta u tnga u iap noh, ka long kaba lait noh na kata ka hukum; kumta kein kam long shuh kaba klim la ka la ioh tnga ia uwei pat u brierw.

⁴Kumjuh te ma phi, ko ki para jong nga, la pynlong iap ia phi ruh ia kata ka hukum da ka met U Khrist; khnang ba phin ioh kurim bad uwei pat, bad uta kein ia uba la pynmih pat na kiba iap, ba kumta ngin ioh sei soh sha U Blei. ⁵Namar mynba ngi dang long ha ka doh, kita ki jingkwah brai ki jong ka pop, ia kiba la pynkynroi da kata ka hukum, ki la iatrei shait ha ki dkhot met jong ngi ia kaban sei soh sha ka jingiap. ⁶Hynrei mynta la pyllait noh ia ngi na kata ka hukum, naba ngi la lah iap ia kata ha kaba la ju bat ia ngi; ba kumta ngin ioh ban shakri ha ka jingthymmai ka mynsiem, bad ym ha ka jinglong barim jong ka dak.

Ka jingialeh sat kaba shapoh jong ka pop

⁷Kumno te ngin iaong? Kata ka hukum ka long pop? Em, ym kumta! Hynrei pynban ngam shym la ioh tip ia ka pop, lynda da ka hukum; namar ngam shym la lah ioh ithuh ia ka jingikwah, lynda kata ka hukum ka la ong: Men ym ikwah. ⁸Hynrei kata ka pop haba ka la kem daw, da kata ka adong ka la trei pynshait ha nga ia ka kynja jingikwah baroh: namar khlem ka hukum, ka pop ka long kaba iap. ⁹Namar nga mynno mynno nga la long uba im khlem ka hukum; hynrei ynda kata ka adong ka la wan, kata ka pop ka la khih im shait, nga te nga la iap noh kein. ¹⁰Te kata ka adong ia kaba *la buh khnang* ia kaban pynim, ia kata kein nga la shem ba *ka long* ia kaban pyniap. ¹¹Namar kata ka pop haba ka la ioh dong, da kata ka adong ka la

shukor ia nga, bad da kata ka la pyniap noh ia nga. ¹²Kumta te kata ka hukum ka long kaba khuid hi kein, bad kata ka adong ruh kaba khuid bad kaba hok bad kaba bha de.

¹³Hato te kane kaba bha ka la jia long ka jingiap ia nga? Em, ym kumta! Hynrei ka pop kein ba kan ioh paw ba ka long pop, da kaba trei pynshait ia ka jingiap ha nga da kata kaba bha; ba kumta kata ka pop da kata ka adong kan da paw kaba pop shikaddei eh. ¹⁴Namar ngi tip kein ba kata ka hukum ka long kaba kynja mynsiem; hynrei ma nga nga long uba kynja doh, ia uba la die noh kein hapoh ka pop. ¹⁵Namar ia kata kaba nga leh, ngam shemphang; namar ym ia kata kaba nga mon, ia kata nga leh; hynrei pleng ia kata kaba nga isih sat, ia kata kein nga leh. ¹⁶Te lada nga leh ia kata ia kaba ngam mon, nga iakohnguh lem bad kata ka hukum ba ka ka long kaba bha. ¹⁷Mynta te ym dei shuh ma nga uba leh ia ka, hynrei kata ka pop kaba shong sah ha nga. ¹⁸Namar nga tip ba ha nga, kata, ha ka doh jong nga, kam shong sah ei ei kaba bha; namar ia kaban mon shisha ka don eh ha nga; hynrei ia kaban leh ia kata kaba bha, kam don. ¹⁹Namar ia kata kaba bha ia kaba nga mon, ngam leh; hynrei pleng ia kata kaba sniew ia kaba ngam mon, ia kata kein nga leh. ²⁰Hynrei lada nga leh ia kata ia kaba nga hi ngam mon, ym dei shuh ma nga uba leh ia kata, hynrei kata ka pop kein kaba shong sah ha nga.

²¹Nga shem te shaphang ka hukum, ba ha nga uba mon ban leh ia kaba bha, kata kaba sniew ka don hi ha khmat. ²²Namar nga sngewtynnad eh kein ha ka hukum ka jong U Blei katba kum uta u briew bashapoh. ²³Hynrei nga iohi ia kawei pat ka hukum ha ki dkhot met jong nga, kaba ialeh thma bad kata ka hukum ka jong ka jingmut jong nga,

bad kata ka ialam mraw ruh ia nga ha kata ka hukum jong ka pop kaba ha kita ki dkhot met jong nga. ²⁴Ah nga u briew uba shah lanot khop! uei uban pyllait noh ia nga na ka met ka jong kane ka jingiap? ²⁵Nga ainguh ia U Blei da U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi! Kumta te ma nga hi kein da kata ka jingmut shisha nga shakri ia ka hukum U Blei; hynrei da kata ka doh, ia ka hukum ka pop.

Kiba iaid katba kum U Mynsiem

⁸Namar kata mynta ym don ka jing-pynrem ia kita kiba ha U Khrist Jisu, kibym iaid katba kum ka doh, hynrei katba kum U Mynsiem. ²Namar kata ka hukum ka jong U Mynsiem ka jingim ha U Khrist Jisu ka la pyllait ia nga na kata ka hukum ka jong ka pop bad ka jong ka jingiap. ³Namar ia kata kaba ka hukum kam shym lah ban leh, naba ka la tlot na kata ka doh, U Blei, da kaba u la phah ia U Khun jong u hi ha ka dur ka doh pop, bad ban long ka *jingkhia* namar ka pop, u la pynrem ia ka pop ha kata ka doh: ⁴ba kumta yn ioh pyndep ia ka jingdawa jong kata ka hukum ha ngi, kiba iaid ym katba kum ka doh, hynrei katba kum U Mynsiem. ⁵Namar kita kiba long katba kum ka doh ki iaimut brai'ia kiei kiei ruh ki jong kata ka doh; hynrei kita kiba long katba kum U Mynsiem ia kiei kiei ruh ki jong uta U Mynsiem.

⁶Namar ka jingiaimut brai ka jong kata ka doh ka long ka jingiap; hynrei ka jingiaimut brai ka jong kata ka mynsiem ka long ka jingim bad ka jingsuk kein. ⁷Naba kata ka jingiaimut brai ka jong kata ka doh ka long ka jingshun ia U Blei: namar kam pynhapoh ia lade ia ka hukum U Blei, lymne shisha kam lah kein. ⁸Kumta te kita kiba long, ha ka doh kim lah ban pynsngewbha ia U Blei.

9 Hynrei ma phi phim long ha ka doh hynrei ha U Mynsiem, lada U Mynsiem U Blei u shong sah hapoh jong phi. Hynrei lada uno uno ruh um don U Mynsiem U Khrist, uta kein um long u jong u. ¹⁰Bad lada U Khrist u don hapoh jong phi, kata ka met ka long kaba iap namar ka pop; hynrei kata ka mynsiem ka long ka jingim namar ka hok. ¹¹Hynrei lada U Mynsiem jong uta uba la pynmih pat ia U Jisu na kiba iap u shong sah hapoh jong phi, uta uba la pynmih pat ia U Khrist na kiba iap, un pynlong im ruh ia kita ki met baiap jong phi, da uta U Mynsiem jong u uba shong sah hapoh jong phi.'

12 Kumta te, ko para bangait, ngi long ki nongkit ram, ym na kata ka doh, ia kaban im katba kum ka doh. ¹³Namar lada phi um katba kum ka doh, phin iap noh kein; hynrei lada phi pyniap troin da U Mynsiem ia ki jingleh ki jong kata ka met, phin im kein. ¹⁴Namar kat kiba la ialam da U Mynsiem U Blei, kita kein ki long ki khun U Blei. ¹⁵Namar phim shym la pdiang ia ka mynsiem ka jinglong mraw pat ia kaban sheptieng; hynrei phi la pdiang ia U Mynsiem ka jingtingkhun, da uba ngi ialam kyrpad, Abba! ko Pa! ¹⁶Uta U Mynsiem hi kein u iaphla shai ryngkat bad ka mynsiem jong ngi, ba ngi long ki khun U Blei; ¹⁷kumta lada ngi long ki khun, *ngi long* ki nongioh pateng ruh; ki nongioh pateng U Blei kein bad ki nongiaioh pateng lem bad U Khrist de; lada shisha ngi iashah shitom lem *bad u*, yn ioh pyndon burom lem ia ngi ruh bad u.

Ka burom ia kaban sa pynpaw

18 Namar nga khein ba kita ki jingshah shitom ki jong ka pyrthei sngi kaba mynta kim long ei ei ruh em ban ianujor bad kata ka burom kaban sa pynpaw ha ngi. ¹⁹Namar kata ka jingkhmih

kyrmen kmang ka jong ka jingthaw ka khmih lynti hir hir ia kane ka jingpynpaw ia ki khun U Blei. ²⁰Namar ia kata ka jingthaw la pynlong hapoh ka jingthala, ym da la ka mon hi, hynrei da uta uba la pynhapoh ia ka, ²¹ha ka jingkyrmen ba yn pyllait noh ia kata ka jingthaw hi ruh na kata ka jinglong mraw hapoh kata ka jingpyut, sha ka jinglailuid ka burom kita ki khun U Blei. ²²Namar ngi tip ba ka jingpynlong baroh kawei ka iaud lang bad ka iasuh khun lang haduh mynta. ²³Bad ym tang kata, hynrei ma ngi hi ruh kiba don ki soh nyngkong jong U Mynsiem, wat ma ngi hi kein ngi iaud sat hapoh lade hi, da kaba ap khmih hir hir ia ka jingting khun, *kaba long*, ka jingsiewspah ia ka met jong ngi. ²⁴Namar ha ka jingkyrmen la pynim ia ngi; hynrei ka jingkyrmen ia kaba iohi kam long ka jingkyrmen: namar ia kata ba uno uno ruh u iohi, kumno u kyrmen pat ia kata? ²⁵Hynrei lada ngi kyrmen ia kata kaba ngim iohi, te da kaba iaishah ngi khmih lynti ia kata.

26 Kumjuh de U Mynsiem ruh u iarap lem ia ka jingtlot jong ngi; namar ia kaei ngin duwai kat ka ban dei biang, ngim tip shuh; hynrei shisha uta U Mynsiem hu u kyrpad na ka bynta jong ngi ha ki jingud hir hir kibym lah ong. ²⁷Hynrei uta kein uba iit ia ki dohnud, u ithuh kaei kata ka jingmut ka jong U Mynsiem; naba u kyrpad na ka bynta ki riewkhuid katba kum *ka mon* U Blei.

28 Bad ngi iatip ruh ba kiei kiei baroh ki iatrei lem ia kaban pynbha ia kita kiba iet ia U Blei, ia kita kein ia kiba la khot katba kum ka jingthmu *jong u*. ²⁹Namar ia kiba u la ithuh lypa, u la thmu lypa ruh *ban long* kiba shidur kein bad ka dur ka jong U Khun jong u, ba un ioh long uba la kha nyngkong hapdeng kiba bun ki para. ³⁰Bad ia kiba u la thmu lypa, ia kita u la khot ruh; bad ia kiba u la

khot, ia kita u la pynksan ruh: te ia kiba u la pynksan, ia kita u la pyndon burom ruh.

Ka jingieit U Blei ha U Khrist Jisu

31 Kumno te ngin iaong ia kine kiei kiei ruh? Lada U Blei u long na ka bynta jong ngi, uei uta uban ialeh bad ngi? ³²Uta ubym shym la bynnud wat ia la U Khun jong u hi, hynrei u la aiti noh ia u na ka bynta jong ngi baroh, kumno te un ym ai ei lem bad u ruh ia kiei kiei baroh ha ngi? ³³Uei uban mudui ia kiba la jied ki jong U Blei? Dei U Blei kein uba pynksan. ³⁴Uei uta uba pynrem? Dei U Khrist uba la iap, shisha khamtam kein uba la mihpat ruh, uba long ruh sha ka kti kamon U Blei, uba iai iasaid ruh na ka bynta jong ngi. ³⁵Uei uban pyniakhlad noh ia ngi na kata ka jingieit ka jong U Khrist? ka lanot lane ka shupa, lane ka jingpynshitom bein, lane ka jingthngan, lane ka jinglyngkhuid, lane ka jingma, lane ka waitlam? ³⁶Kat kumba la thoh: Na ka bynta jong me la dang pyniap ia ngi baroh shi ngi, la ñiew ia ngi kum ki langbrot ia ka jingpyniap. ³⁷Hynrei ha kine kiei kiei baroh kein ngi jop thiaw da uta uba la ieit ia ngi. ³⁸Namar nga ngeit skhem ba ka jingiap, lymne ka jingim, lymne ki angel, lymne ki nongsynshar, lymne kiba don bor, lymne kiei kiei ruh kiba long mynta, lymne kiei kiei ruh kiban sa long, ³⁹lymne ka jingirong, lymne ka jingjylliew, lymne kaei kaei ruh kawei pat ka jingthaw, kan ym lah kein ban pyniakhlad noh ia ngi na kata ka jingieit ka jong U Blei kaba ha U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi.

U Blei bad kiba la jied jong U

9 Nga kren ia kaba shisha ha U Khrist, ngam lamler kein, ka jingiatip-lem jong nga ka da iaphla shai ryngkat

bad nga ha U Mynsiem Bakhuid, ²ba nga don ka jingsngewsih bakhraw, bad ka jingpangnud khlem da pud ha la ka dohnud. ³Namar nga da lah ban kwah kein ban long ia lade uba la tim noh na U Khrist, na ka bynta ki para jong nga kiba ki para jaid jong nga katba kum ka doh: ⁴kiba long ki Israel: kiba ki jong ki long kata ka jingtingkhun, bad kata ka jingpyndon burom, bad kita ki jutang, bad kata ka jingai ka hukum, bad kata ka jingleh niam *ka jong U Blei*, bad kita ki jingkular: ⁵kiba ki jong ki long kita ki kpa, bad na kiba la mih U Khrist katba kum ka doh, uba long halor baroh, U Blei ba la kyrkhu kein sha ki bymjukut! Amen.

6 Hynrei kam long kumta kein kumba kata ka ktien ka jong U Blei ka la hap duh noh. Namar ym baroh kiba na Israel, kiba long Israel: ⁷lymne kim long ki khun baroh, tang namar ba ki long u symbai U Abraham: hynrei, Ha U Isaak yn khot u symbai jong me. ⁸Kata ka long kumne: Ym dei ki khun jong ka doh kiba long ki khun U Blei: hynrei yn ñiew u symbai ia kita ki khun jong kata ka jingkular. ⁹Namar kane ka long ka ktien ka jingkular: Hamar kane ka ia ngan wan, te Ka Sara kan sa ioh khun shynrang. ¹⁰Bad ym tang kumta hi, hynrei Ka Rebekka ruh mynba ka la punkhun na uwei, kata na U Issak uba u kpa jong ngi: ¹¹namar haba ym pat kha *ia kita ki khun*, lymne kim pat shym leh ia kaei kaei ruh kaba bha lane kaba sniew, ba kata ka jingthmu *ka jong U Blei* katba kum ka jingieit jong u kan ioh neh skhem, ym na ki jingleh hynrei na uta uba khot kein. ¹²Ia ithuh ha ka: Uta uba shuwa un *akri* ia uta uba khadduh. ¹³Kumba la thoh: *ka U Jakob nga la ieit, hynrei ka U Jon nga la isih.*

14 Kumno te ngin iaong? Don, ta-

bym hok bad U Blei? Em, ym kumta! ¹⁵Namar u ong ha U Moses: Ngan isynei ia uba ngan isynei, bad ngan sngewsynei ia uba ngan da sngewsynei. ¹⁶Kumta te kam long na uta uba mon, ne na uta uba phet, hynrei na U Blei uba leh isynei. ¹⁷Namar kata ka jingthoh ka ong ha uta U Pharaoh: Khnang ia kane hi kein nga la pynieng ia me, ba ngan da ioh pyni shynna ia ka bor bah jong nga ha me, bad ba yn ioh ialap shai ia ka kyrteng jong nga ha ka pyrthei baroh kawei. ¹⁸Kumta kein ia uba u mon, u isynei, bad ia uba u mon u pyneh.

Ka jingbitar U Blei bad ka jingisynei jong U

¹⁹Men ong te ha nga, Balei u dang kynnoh pop? namar uei ba la pynlah ia ka mon jong u? ²⁰Ym kumta, hynrei ah u briew, me me long uei ba me iasaid pyrshah ia U Blei? Hato in ong ita i dur ba la thaw ha uta uba thaw dur ia i, Balei me la thaw ia nga kumne? ²¹Ne u nongthaw khiew u don bor ne em halor kata ka dewbyrtha, ban thaw na kata kajuhi ka shi lynglun ia uwei u khiew sha kaba don burom, hynrei ia uwei pat sha kaba khlem burom? ²²Kumno te lada U Blei, ba u da mon ban pyni ia la ka jingbitar, bad ban pyntip noh ia ka bor bah jong u, u la iaishah da shibun ka jingiaishah slem ia ki khiew ka jingbitar ba la pynbit sha ka jingpynjot; ²³bad ba un ioh pyntip noh ia kata ka jingkyndrei spah ka burom jong u ha ki khiew ka jingisynei, ia kiba u la lah pynkhreh lypa sha ka burom, ²⁴ia ngi kein, ia kiba u la khot ruh, ym tang na ki Jiwi hi hynrei na ki Jentil ruh? ²⁵Kumba u ong ruh ha U Hosea: Ngam khot u paidlang jong nga ia uta ubym ju long u paidlang jong nga bad kaba ieit ia kata ia kaba ym ju

la ieit. ²⁶Kan jia ruh ha kata ka jaka ha kaba la iathuh ha ki, Phim long u paidlang jong nga ba hangta yn khot ia ki ki khun shynrang U Blei baim.

²⁷Hynrei U Isaiah u pyrta noh shaphang ki Israel: La ka jingkhein ki khun Israel ka da long kat u shyiap ka duriaw, tang ia ita i bynta ba dang pynsah yn ri pynim: ²⁸namar U Trai un pyniaid noh ia la ka ktien ha ka khyndew, u da pyndep noh ia ka bad u da pynkut noh kloia ka. ²⁹Ruh, kumba U Isaiah u la iathuh mynshuwa: Lymda U Trai ki Paid u la lah pynsah symbai ia ngi ngin da la jia long kum ka Sodom, bad la lah pynlong ia ngi kum ka Gomorrah.

U paidlang Israel bad ka Gospel

³⁰Aiu pat ngin iaong? Ba ki Jentil kibym ju la beh ia ka hok, ki la ioh kot sha ka hok, wat ia kata ka hok kein kaba na ka jingngeit. ³¹Hynrei ki Israel haba ki ju beh ia ka ain ka hok, kim shym la lap ioh ia kata ka ain. ³²Na ka balei? Naba kim shym la beh ia ka da ka jingngeit, hynrei kumba da ki jingleh. Namar ki la jynthut ha uta u maw ka jingjynthut; ³³kumba la thoh: Ha khmih, nga buh ha ka Seion ia u maw ka jingjynthut bad ia u mawsiang ka jingpynthut; hynrei ia uno uno baroh uba ngeit ha u yn ym pynrain bukhoh.

10 Ko para bangeit, ka jingkwah hir hir ka dohnud jong nga bad ka jingduwai jong nga ha U Blei na ka bynta ki Israel ka long, ba yn pynim ia ki. ²Namar nga phla shaphang jong ki ba ki don ka jingsngew shitrhem na ka bynta U Blei, hynrei ym katba kum ka jingtip. ³Namar haba ki long kibym tip ia ka hok U Blei, bad haba ki pyrshang ban pynneh ia ka hok la ka jong hi, kim shym la pynkohnguh ia lade ha kata ka hok

U Blei. ⁴Namar U Khrist u long ka jingkut ka hukum ia kaban long ka hok ia uwei pa uwei uba ngeit.

Ka jingpynim ka long ia baroh

⁵Namar U Moses u thoh shaphang ka hok kaba na ka hukum: Ba uta u briew uba iaileh ia kita kiei kiei ruh un ioh im na ki. ⁶Hynrei kata ka hok kaba na ka jingngeit ka ong kumne: Wat ong ha la ka dohnud, Uei uban leit kiew noh sha bneng? (kata ka long, ban ialam noh arsut ia U Khrist), ⁷lane, Uei uban leit hiar shapho niamra? (kata ka long ban ialam noh artet ia U Khrist na kiba iap). ⁸Hynrei kumno ka ong? Kata ka ktien ka long hajan jong me, ha ka shyntur jong me, bad ha ka dohnud jong me: kata ka long kein, kata ka ktien ka jong ka jingngeit ia kaba ngi ialap: ⁹Ba lada men phla shynna da la ka shyntur ia U Jisu *ba u long* U Trai, bad men ngeit ha la ka dohnud ba U Blei u la pynmih pat ia u na kiba iap, yn pynim ia me. ¹⁰Namar da ka dohnud kein u briew u ngeit ia kaban ioh ia ka hok, bad da ka shyntur kein ba phla shynna ia kaban ioh ka jingpynim. ¹¹Namar kata ka jingthoh ka ong: la uno uno baroh uba ngeit ha u yn ym pynrain bukhoh. ¹²Namar ym don shuh ka jingiapher hapdeng u Jiw bad u Grik: namar ujuh u long U Trai halor baroh, bad uba kynrei ka spah ia kita baroh kiba khot kyrpad ia u. ¹³Namar uno uno baroh uban khot kyrpad ia ka kyrteng U Trai, yn pynim ia u.

¹⁴Kumno te kin iakhot kyrpad ia uta ha uba kim shym la ngeit? kumno de kin ioh ngeit ha uta shaphang uba kim shym la iohsngew? kumno de kin iohsngew khlem uba ialap? ¹⁵kumno ruh de kin ioh ialap lymda la phah ia ki? kumba la thoh: Ah katno baitynnad

ki long ki kjat ki jong kita kiba wallam ia ka gospel jong kiei kiei kiba bha! ¹⁶Hynrei baroh kim shym la kohnguh ia kata ka gospel. Namar U Isaiah u kylli: Ko Trai, uei ba la ngeit ia ka jingpynbna jong ngi? ¹⁷Kumta te kata ka jingngeit *ka jia* na kaba sngew, bad kata kaba sngew da ka ktien U Blei kein.

¹⁸Hynrei nga ong, Kim shym la iohsngew? Hooid shisha kein: ka jing-sawa jong ki ka la leit iaaid kein ha ka khyndew baroh, bad ki ktien jong ki shaduh kiba kut ka pyrthei. ¹⁹Hynrei nga ong, Ki Israel kim shym la tip? Nyngkong U Moses u ong: Ngan pynsngewskuin ia phi da kata kabym long ka kynja bynriew, bad da ka kynja bynriew bakhlem sngewthuh ngan pynbitar ia phi. ²⁰Hynrei shisha U Isaiah u shlur shibun, bad u ong: La shem ia nga da kita kibym shym la wad ia nga: la pynpaw ia nga ha kita kibym ju kylli shaphang jong nga. ²¹Hynrei pleng shaphang ki Israel u ong: Baroh shi sngi nga la kner noh ia la ki kti ha u paidlang ubym kohnguh bad uba iapharshi kylliang.

I bynta basah

11 Nga kylli te, U Blei u la kyntait noh khoit ia uta u paidlang jong u? Em, kam long kumta! Namar nga ruh nga long u kynja Israel, na u symbai U Abraham, na ka jaid Benjamin. ²U Blei um shym la kyntait noh khoit ia uta u paidlang jong u ia uba u la ithuh lypa. Ne phim tip ia kaei kaba ong ka jingthoh shaphang U Elias? kumno u leit kyrpad pyrshah ia ki Israel ha U Blei, u da ong: ³Ah Trai, ki la iapyniap noh ia ki nongiathuhlypa jong me, bad ki la iakynrang pynkyllon ia ki duwan jong me: bad la pynsah sa tang ia nga marwei,

10 : 5 Leb. 18 : 5. 10 : 6-8 Dt. 30 : 12-14. 10 : 11 Isa. 28 : 16. 10 : 13 Joel 2 : 32.

10 : 15 Isa. 52 : 7. 10 : 16 Isar 53 : 1. 10 : 18 Salu 19 : 4. 10 : 19 Dt. 32 : 21.

10 : 20 Isa. 65 : 1. 10 : 21 Isa. 65 : 2. 11 : 1 Phil. 3 : 5. 11 : 3 1 Sm. 19 : 10, 14.

bad ki iawad ia ka mynsiem jong nga ruh. ⁴Hynrei kata ka jingpynphai ktien ka jong U Blei ka ong kumno ha u? Nga la pynsah ha lade hi hynhiew hajar ki rangbah, kibym shym la dem khohsiew ha u Baal. ⁵Kumjuh te ha ka pyrthei sngi kaba mynta ruh don i bynta basah katba kum ka jingjied ka jingaiei. ⁶Te lada ka long da ka jingaiei, kam long shuh na ki jingleh: la ym kumta, kata ka jingaiei kam long shuh ka jingaiei.

7 Kumno te? la kaba ki Israel ki wad khnang, ia kata pleng kim shym la shem: hynrei kata ka jingjied ka la shem kein: hynrei ia kita kiba sah la pyneh noh: ⁸kat kumba la thoh: U Blei u la ai ha ki ia ka mynsiem ka jingiohthiah lyngngai, ia ki khmat ia kaban ym iohi bad ia ki shkor ia kaban ym iohsngew, haduh kane ka sngi kein. ⁹Bad U Dabid u ong: To ai ba ka miej jong ki kan long ka jingriam, bad ka jingpynngat, bad ka jingjynthut, bad ka kput kyliang dé ha ki. ¹⁰To ai ba yn pyndum ia ki khmat jong ki ba kin ym iohi, bad to pyndor ryngkhung ma me ia ka ingdong jong ki ha la ka sngi.

Ka jingpynim ia ki Jentil

11 Nga kylli te; Shisha ki la iaajynthut khnang ban iahap duh noh? Em, ym kumta! hynrei pleng da kata ka jingryngkang jong ki kata ka jingpynim ka la jia ha ki Jentil, ia kaban pynsngew pihuin ia ki. ¹²Te lada kata ka jingryngkang jong ki ka jia long ka jingmanbha ia ka pyrthei, bad kata ka jingduh jong ki ka jia long ka jingmanbha ia ki Jentil: hato kaba katno tam kein kan long ka jingdap jong ki?

13 Hynrei nga kren ha phi ki Jentil, namar haba nga long ma nga te u apostol ki Jentil, nga pyndon burom ia kata ka kam jong nga; ¹⁴lada lah kumno re kumno ba ngan da ioh pynangew skuin ia i doh i snam jong nga. bad ba ngan

ioh pynim ia kiba na ki. ¹⁵Namar lada kata ka jingkyntait noh ia ki ka jia long ka jingpyniasuk ia ka pyrthei, kaei te kan long kata ka jingpdiang ia ki, tang ka jingim na kiba iap? ¹⁶Bad lada u soh nyngkong u long uba kyntang, kumjuh ruh ka long kata ka shi lynglun: bad lada u tynrai u long uba kyntang, kumjuh ruh kin long ki tnat.

17 Hynrei lada la pynkhein noh ia kiba na kita ki tnat, bad la pyniadait ia me uba long u tnat olib khlaw hapdeng jong ki, bad la pynlong ia me u nong-iaioh lem na u tynrai bad na ka khlein ka jong uta u dieng olib; ¹⁸me wat leh risa halor kita ki tnat: hynrei lada me leh risa ruh, mem bah ma me ia uta u tynrai, hynrei uta u tynrai ia me. ¹⁹Men ong te, La pynkhein noh ia kita ki tnat, ba yn ioh pyniadait ia nga. ²⁰Niuma: hynrei la pynkhein noh ia ki da ka jingbymngeit, bad me ruh me iai ieng da ka jingngeit. Me wat sngew meng, hynrei to sheptieng; ²¹namar lada U Blei um shym la riej shuh ia kita ki tnat trai, un ym riej ia me ruh. ²²Ha khmih te ia ka jingsbun bad ia ka jingleh hok ki jong U Blei: sha kita kiba la hap noh, shisha ka jingleh hok: hynrei sha me, ka jingsbun U Blei, lada men iaineh ha kata ka jingsbun jong u: lynda kumta, ia me ruh yn ot noh kein. ²³Bad ia ki ruh, lada kim da iaineh ha kata ka jingbymngeit, yn pyniadait kein; namar U Blei u long uba lah eh ban pyniadait pat ia ki. ²⁴Namar lada la ot noh ia me na ka jong uta uba long na la ka jinglong tynrai u dieng olib khlaw, bad da kaba kumwei pat na kaba ju long la pyniadait ia me ha u dieng olib babha, te kaba katno tam ia kine kiba long kita ki tnat trai, yn pyniadait ia ki ha u dieng olib jong ki hi?

Ka jingleh la ynei U Blei ka long ia baroh

25 Namar ngam mon ia phi ban ym

tip, ko para bangeit, shaphang kane ka jingmaian, ioh phi long kiba tharai stad ia lade, ba ka jingeh ka la jia long ia shiteng shiliang na ki Israel, tadynda ba kata ka jingdap jong ki Jentil kan da ioh wan hapoh. ²⁶Ynda kumta te yn pynim ia ki Israel baroh, kumba la thoh : U Nongpyllait noh un wan mih noh na Seion, bad un pynphai noh ia ka jingbymriewblei na U Jakob; ²⁷bad kane ka long ka jutang jong nga ha ki, ynda ngan kit noh ia ki pop jong ki. ²⁸Kumta shaphang ka gospel, ki long ki nongshun, na ka bynta jong phi, hynrei shaphang kata ka jingjied, ki long ba la ieit ia ki, na ka bynta kita ki kpa. ²⁹Namar kita ki jingaiei bad kata ka jingkhoh U Blei ki long bakhlem jingkylla kaba mut. ³⁰Namar kumba ma phi ruh mynno mynno ruh phi la ju long kibym kohnguh ia U Blei, hynrei mynta phi la ioh ka jingisynei da kata ka jingbymkohnguh jong ki; ³¹kumjuh ruh kita mynta ki la long kibym kohnguh, ba da kata ka jingleh isynei kaba sha phi, yn ioh leh isynei kein ia ki ruh. ³²Namar U Blei u la set lang khop ia baroh ha ka jingbymkohnguh, ba kumta un ioh leh isynei kein ia baroh.

33 Ah ka jingjylliew bah ka jing-kynrei spah ka jingstad bad ka jingtip U Blei! Ah katno ba kita ki jingkut bishar jong u *ki long* kibym lah iit shuh, bad kita ki lynti jong u kibym lah bud shuh! ³⁴Namar uei ba la tip ia ka jingmut U Trai? lane uei ba la ju long u nongiasylla lem jong u? ³⁵lane uei ba la ai shuwa ha u, bad ba yn ai jingai kylliang pat ha uta? ³⁶Naba na u, bad da u, bad sha u, long kiei kiei baroh: ha uba to long ka burom sha ki bymjukut! Amen.

Ka jingias kaba thymmai ha U Khrist

12 Namar kata nga kyrpad ia phi, ko pera bangeit, na kita ki jing-

isynei ki jong U Blei, ban aiti noh ia ki met jong phi kum ka jingkhia baim, bakhuid, bad bapynsgewbha eh ia U Blei, *kaba long* kein ka jingshakri bakynja mynsiem jong phi. ²Bad to wat pynsyriem ryngkat ia lade bad kane ka pyrthei: hynrei to pynkylla dur noh ia lade kein da ka jingpynthymmai ia ka jingmut jong phi, khnang ba phin ioh tip kaba kumno ka long ka mon ka jong U Blei, kaba bha, bad kaba pynsgewbha eh, bad kaba janai de.

3 Namar nga ong, da kata ka jing-aiei ia kaba la ai ha nga, ia uwei pa uwei uba long hapdeng jong phi ban ym hiew kham kor ia lade nalor kaba ka dei ia u ban hiew: hynrei ban hiew adkar *ia lade*, kat kumba U Blei u la sam ia ka jingthew ka jingngeit ha uwei pa uwei. ⁴Namar kat kumba ha kawei ka met ngi don shibun ki dkhot, hynrei kita ki dkhot baroh kim iadon kajuh ka jingkarn: ⁵kumjuh ma ngi, la ngi long shibun, ngi long kawei ka met ha U Khrist, bad uwei pa uwei ki ialong ki dkhot ki jong ki paralok hi. ⁶Te ba ngi don ki jingai kiba iapher katba kum kata ka jingaiei ia kaba la sam ha ngi, la *ka long* ka jingiathuhlypa, *to ngin iathuhlypa* katba ka shong kata ka jingthew jong ka jingngeit: ⁷la *ka long* ka jingshakri, *to ngin minot* ha kata ka jingshakri: la *ka long* uta uba hikai, *to un minot* ha kata ka jinghikai: ⁸lane uta uba sneng, *to un minot* te ha kata ka jingsneng: *lane* uta uba iasant, *to un leh kumta* da ka jingkylluid ngur: *lane* uta uba synshar, *un leh kumta* da ka jingleh minot: uta uba leh isynei, *un leh kumta* da ka jingkmern.

Bad ki jingmang kyntu

9 To ka jingieit kan long kaba khlem arsap. To kiar noh ngewtriom na kata kaba sniew, to snoh ha kata kaba bha.

¹⁰Ha ka jingiaieit para bangeit to long kiba iaieit noh paralok hi: ha ka jingiañiew burom to long kiba iañiew kor paralok hi: ¹¹ha ka jingleh minot to wat long kiba alhia: kiba shitrhem ha ka mynsiem: kiba shakri ia U Trai: ¹²kiba kmen ha ka jingkyrmen: kiba iaishah ha ka jingjynjar: kiba iaineh minot ha ka jingduwai: ¹³ha ki jingkyrduh jong ki riewkhuid kiba iasam isynei: kiba iabeh brai ia ka jingkhoh ieit basa.

¹⁴To kyrkhu ia kita kiba leh bein ia phi: to phin kyrkhu kein. bad wat tim phi. ¹⁵To iakmen lem bad kita kiba iakmen. to iaialem lem bad kita kiba iam. ¹⁶To long kiba iamut ia kajuh paralok hi: to wat iaiaimut brai ia kiei kiei ruh ki jinglong meng. hynrei to pynryngkat ia lade bad kiba rit. Wat long phi kiba tharai stad ia lade hi. ¹⁷Wat leh mar-kylliang hano hano ruh ia kaba sniew namar kaba sniew: to pyrkhath lypa ia kiei kiei ruh kiba bha tynnad ha khmat ki briew baroh: ¹⁸lada long kaba lah. katba shong kata ha phu to long kiba iashong suk noh bad ki briew baroh. ¹⁹Wat long ma phi hi kiba pynhiar kput. ko ki hep. hynrei phin ai jaka ia ka jingbitar U Blei namar la thoh: Ka jingpynhiar kput ka long ka jong nga hi. ngan leh kylliang ma nga. ong U Trai. ²⁰Hynrei lada u nongshun jong me u thngan. men bsa ia u. lada u shiang. men ai dihi ia u: namar da kaba leh kumta ²¹men kynton ia ki nga ding barhem halor ka khlieh jong u. ²¹Wat ai ba yn jop noh ia me da ka jong kaba sniew. hynrei to jop noh ma me ia kaba sniew da kaba bha.

Ka kamram sha ki nongsynshar

13 To ai ba ka mynsiem baroh kan pynhapoh ia lade ha ki bor kiba ha khlieh. Namar ym don kano kano ruh

ka bor lymda na U Blei: te kita ki bor kiba don. la buh beiti ia ki da U Blei kein. ²Kumta kein uno ruh uba ieng ialeh pyrshah ia kata ka bor. u ialeh pyrshah ia kata ka jingbuh beiti ka jong U Blei: te kita kiba ieng ialeh *kumta* kin ioh pdiang ia ka jingpynshitom ha lade hi. ³Namar kita ki nongsynshar kim long ka jingshyrkhei ia ki jingleh babha. hynrei ia ki bymman. Me mon te ban ym sheptieng ia kata ka bor? to leh te ia kaba bha. kumta men ioh ka jingiaroh na ka: ⁴namar uta u long u shakri U Blei khnang ia kaban pynbha ia me. Hynrei lada men leh ia kaba sniew. to sngew shyrkhei me: namar um ju rah lehnohei kein ia ka waitlam: namar u long u shakri U Blei. u nongpynhiar kput kein khnang ia ka jingpynshitom ha uta uba leh ia kaba sniew. ⁵Naba kumta ka la dei kein ia phi ban pynhapoh ia lade. ym tang namar kata ka jingbitar hi. hynrei na ka bynta ka jingiatiplem ruh. ⁶Namar na ka bynta kane hi phi ai khajna ruh: namar ki long ki shakri U Blei. kiba iaiaimot khnang ia kane kajuh hi ka kam. ⁷To ai noh ha ki briew baroh ia ka hok jong ki: ka khajna ha uba ioh ka khajna: ka khrong ha uta uba ioh ia ka khrong: ka jingsheptieng ha *uba dei ban* ioh ka jingsheptieng: ka burom ha *uba dei ban* ioh burom.

Ha ka jingiadei paralok

⁸Phi wat kit ram ei ei nano nano ruh. hynrei tang ia kaban iaieiti paralok hi: namar uta uba ieiti ia uwei pat u la pyndep kein ia ka hukum. ⁹Namar kane. Men ym klim. Men ym pyniap. Men ym tuh. Men ym sakhi lamler. Men ym ikwah: lada don ruh kano kano kawei pat ka hukum. la kup kyllum ia ka ha kane ka jingong. ha kane kein. Men ieiti ia la u paramarjan kumba ia lade.

12 : 14 Mt. 5 : 44; Lk. 6 : 28. 12 : 16 Pro. 3 : 7. 12 : 19 Dt. 32 : 35. 12 : 20 Pro. 25 : 21-22.

13 : 6-7 Mt. 22 : 21; Mk. 12 : 17; Lk. 20 : 25. 13 : 9 Ek. 20 : 14; Dt. 5 : 18; Ek. 20 : 13; Dt. 5 : 17; Ek. 20 : 15; Dt. 5 : 19; Ek. 20 : 17; Dt. 5 : 21; Leb. 19 : 18.

¹⁰Ka jingieit kam ju trei ia kaba sniew ha la u paramarjan: ka jingieit namar kata ka long ka jingpyndep ia ka hukum.

Ka jingpynim ka kham hajan ia ngi mynta

¹¹Bad ia kane, haba ngi ithuh ia ka ia, ba mynta la dap biang ka por ia ngi ban khie joit na kaba iohthiah: namar mynta ka jingpynim ka kham hajan ia ngi ia kaba mynba ngi la ngeit. ¹²Ka miet katta ka la nang dier noh shibun, te ka sngi ka la jan: namar kata to ngin iabred noh ia kita ki jingleh jong ka jingdum: bad to ngin iakieng noh ia ki atiar ka jingshai. ¹³To ngin ia iaid da leh donakor, kumba ha pyrshah ka sngi: ym ha ki jingiadih kiad khywin bad ha ki jingiabuaid, ym ha ki jingiakai kynthei bad kiba ianuti jakhlia, ym ha kaba iamai bad kaba iapihuin. ¹⁴Hynrei to kup phi ia U Jisu Khrist uba U Trai, bad wat sumar suker lypa ia ka jong ka doh, khnang ia kaban *pynbrai* ia ki jingkwah bymman *jong ka*.

Wat bishar ia la u para bangeit

14 Te phin shim lok ha lade ia uta uba long tlot ha la ka jingngeit, *hynrei* ym sha kaban iasaid pynrem ia ki jingmut kyndiah *jong u*. ²Namar uwei u ngeit ba u bit ban bam ia kiei kiei baroh: *hynrei* uta uba tlot u bam *tang* ia ki jhur. ³Me uba bam, wat *ñiew* bein noh ia uta ubym bam: lymne me ubym bam, wat pynrem ia uta uwei uba bam: namar U Blei u la pdiang ia u. ⁴Te ma me me long uei, ba me bishar ia u shakri jong uwei pat? ha la U Kynrad hi kein u ieng, ne u kyllon. *Hynrei* yn pynieng ia u kein: namar U Blei u long uba lah eh ban pynieng skhem ia u.

⁵Uwei u kham *ñiew* kor ia kawei ka sngi ban ia kawei pat *ka sngi*: uwei pat te u *ñiew* kor *ryngkat* ia ki sngi baroh. To long uwei uwei baroh ba la sngew kut nia skhem ha la ka jong ka jong ka

jingmut hi. ⁶Uta uba *ñiew* ia kata ka sngi, u *ñiew* kein ha U Trai. Kumjuh uta uba bam, u bam kein ha U Trai, namar u ainguh ha U Blei: bad uta ubym bam, um bam kein ha U Trai, kumjuh ruh u ainguh ha U Blei. ⁷Namar ym don uwei na ngi uba im kynti ia lade, bad ym don uwei uba iap kynti noh ia lade. ⁸Namar la ngi ioh im te, ngi im kein ha U Trai: lane la ngi iap ruh, ngi iap kein ha U Trai: namar kata te la ngi im ne la ngi iap ruh, ngi long ki jong U Trai. ⁹Namar ia kane khnang U Khrist u la iap noh ruh, bad u la im pat, ba un ioh long U Trai halor kiba iap bad kiba im ruh.

¹⁰Hynrei me balei me bishar ia la u para bangeit? lane balei ruh me *ñiew* bein ma me ia la u para bangeit? namar ngi baroh ngin ieng ha khmat ka khet bishar ka jong U Blei. ¹¹Namar la thoh: Katba nga im, ong U Trai, ka khohsiew baroh kan dem khrup ha nga, bad u thylliej baroh un phla ha U Blei. ¹²Naba kumta te uwei pa uwei na ngi un ai jing-khein shaphang ia lade hi ha U Blei.

Wat long ka daw ka jingjynthut

¹³Namar kata wat ai ba ngin bishar shuh paralok hi: *hynrei* phin kham kut bishar ia kane, ia kaban ym buh ia ka jingjynthut ia la u para bangeit, lane ia ka daw ban kyllon. ¹⁴Nga tip biang, bad nga sngew skhem da U Jisu uba U Trai, ba ym don kaei kaei ruh kaba sang na lade hi: tang ia uta uba *ñiew* sang ia kaei kaei ruh, ia uta kein ka sang. ¹⁵Hynrei lada la pynsngewsih ia uta u para bangeit jong me na ka bynta i jingbam, mem iaid shuh katba kum ka jingiaieit. Wat pynjot noh da ita i jingbam jong me ia uta uba na ka bynta jong u U Khrist u la iap noh. ¹⁶Namar kata te wat ai ba yn kren bein ia kata kaba bha jong phi: ¹⁷namar ka hima ka jong U Blei kam long kein kaba bam bad kaba dih: *hynrei* ka hok, bad ka

jingiasuk, bad ka jingkmén ha U Mynsiem Bakhuid. ¹⁸Namar uta uba shakri ia U Khrist ha kine kiei kiei ruh, u long uba la pynsgewbha eh ia U Blei bad ba la pdiang hun da ki briew. ¹⁹Naba kumta te, ia, ngin iabeh brai ia kita kiei kiei ruh ki jong kata ka jingiasuk, bad ia kita kiei kiei ruh da kiba ngin iatei paralok hi. ²⁰Na ka bynta ka jingbam to wat lied noh ia ka jingleh ka jong U Blei. Kiei kiei baroh shisha ki long kiba khuid; hynrei ka long kaba sniew kein ia uta u briew uba da bam da ka jing-sngewthut. ²¹Ka long kaba bha kein ia kaban ym bam ia ka doh, lane ban ym dih ia ka wain, lane *ban ym leh ei ei ruh* da kaba u para bangeit jong me u da thut, lane u da jynthut, lane u da sngewtlot. ²²Me don ka jingngeit? to ri khop *ia ka* ha lade ha khmat U Blei. Suk uta ubym pynrem ia lade ha kata ia kaba u mynjur. ²³Hynrei uta uba sngew artatien, lada u bam, la pynrem ia u, naba um shym *bam* na ka jingngeit: te kaei kaei baroh kabym long na ka jingngeit ka long pop kein.

Kam dei ia ngi ban pynsgewbha tang ia lade hi

15 Te ma ngi kiba khlain ngi dei ban iaishah ia kita ki jingtlot jong kibym khlain, bad ban ym pynsgewbha tang ia lade hi. ²To ai ba uwei pa uwei na ngi un pynsgewbha ia la u paramarjan, shaphang kata kaba bha ia kaban tei *ia u*. ³Namar wat U Khrist um shym la pynsgewbha ia lade hi; hynrei kumba la thoh: Kita ki jingkmén bein ki jong kita kiba kren bein ia me, ki la iahap ha nga. ⁴Namar ia kiei kiei baroh ba la thoh mynbarim, la thoh khnang ban long ka jinghikai ia ngi kein; ba da ka jing-iaishah bad da ka jingpyntngen jong kita ki jingthoh, ngin dup ioh ka jingkyrmen. ⁵Te U Blei ka jingiaishah bad ka

jingpyntngen to un ai ha phi ban iamut lem ia kajuh paralok hi, katba kum U Khrist Jisu; ⁶ba da kawei ka jingmut, phin ioh pyndon burom da kawei ka shyntur ia U Blei bad u Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi.

Ka jinghot ia ki Jentil

⁷ Naba kumta phin iapdiang lok para bangeit hi, kumba U Khrist ruh u la pdiang lok ia ngi, khnang ia kaban pyndon burom ia U Blei. ⁸Te nga ong, ba la pynlong ia U Khrist u nongkam ia ka jingotsher, na ka bynta ka jingshisha U Blei, khnang ia kaban pynskhem ia kita ki jingkular *ba la ai* ha kita ki kpa: ⁹bad ba ki Jentil ruh kin ioh iapyndon burom ia U Blei namar ka jingisynei jong u, kumba la thoh: Namar kane ngan iaroh ia me hapdeng ki Jentil, bad ngan rwai ia ka kyrteng jong me. ¹⁰Bad u ong pat, To da leh kmén phi ki Jentil, lem bad u paidlang jong u. ¹¹Bad ruh, To iaroh noh ia U Trai, phi ki Jentil baroh, bad to iaroh ia u, phi ki paidlang baroh. ¹²Pat ruh, U Isaiah u ong, Yn sa long u thied u jong U Jesse, bad uta uban sa mih ban synshar ia ki Jentil; ha u kein ki Jentil kin iakyrmen. ¹³Te U Blei u jong kata ka jingkyrmen, to un pyndap ia phi da ka jingkmén bad da ka jingsuk baroh ha kaba ngeit, khnang ba phin ioh nangroi kyrhai ha kata ka jingkyrmen, da ka bor U Mynsiem Bakhuid.

U Paul u pyni balei u la thoh kham shlar

¹⁴ Ruh putet ma nga hi nga ngeit shaphang jong phi, ko para bangeit jong nga, ba ma phi hi ruh phi long kiba dap da ka jingbha, ia kiba la pyndap da ka jingtip baroh, bad kiba lah ban iasneng para bangeit hi. ¹⁵Hynrei nga la thoh kham shlar ha phi, katto katne, kum uba sneng pynkynmaw ia phi, namar

kane ka jingaei ia kaba la ai ha nga na U Blei; ¹⁶khnang ba ngan ioh long u shakri u jong U Jisu Khrist sha ki Jentil, da kaba trei lyngdoh ia ka gospel U Blei, ba ka jingkfia ainguh ia kita ki Jentil kan ioh long ia kaba la pdiang sngewbha, ba la pynkhuid ia ka da U Mynsiem Bakhuid. ¹⁷Nga don daw te namar kata ia kaban leh kmen ha U Khrist Jisu shaphang kita kiei kiei ruh kiba dei sha U Blei. ¹⁸Namar ngan ym nud ban kren ei ei shaphang kita kiei kiei ruh ia kiba U Khrist um shym la trei da nga, khnang ia kaban pynkohnguh ia ki Jentil, da ka ktien bad da ka jingleh, ¹⁹da ka bor ki dak khyllah bad ki jingphylla, da ka bor U Mynsiem U Blei; katba naduh Jerusalem, bad kylleng sawdong jin haduh Illyrikom, nga la ialap biang biang ruh ia ka gospel U Khrist. ²⁰Kumta ruh nga da iapyneh khnang ban ialap ia ka gospel, ym ha kaba la lah pyntip ia ka kyrteng U Khrist kein, ioh ba ngan tei ha ka nongrim ka jong uwei pat; ²¹hynrei, kumba la thoh: Kita ha kiba ym shym la ialap shaphang jong u, kin iohi; bad kita kibym shym la iohsngew, kin ioh shemphang kein.

Ka jingthau U Paul ban leit sha Rom

22 Naba kumta te la ju pynpep noh ia nga bunsien eh ia kaban wan ha phi. ²³Hynrei mynta ba ym don jaka shuh ha kine ki phang, bad ba nga don ka jingkwah hir hir putet ia kaban wan ha phi mynta la bun snem; ²⁴haba ngan ioh leit lano lano ruh sha ka ri Spain, ngan wan ha phi. Namar nga kyrmen, haba nga leit, ban wan khmih artat ia phi, bad ban ialeit on lynti ia nga da phi shata, ynda la pynhun shuwa ia nga katto katne da ka jingsyllok jong phi. ²⁵Hynrei mynta nga leit sha Jerusalem, ia kaban sumar sukher kein ia ki riewkhuid. ²⁶Namar ki la iasngewbha eh ha Makedonia bad Akhaia, ban iasynñiang

sbai ia kita kiba duk napdeng ki riewkhuid kiba ha Jerusalem. ²⁷Shisha, ki la iasngewbha eh; bad ki long ki nongkitram jong ki. Namar lada ki Jentil ki la ioh iabynta lem bad ki na kiei kiei kiba kynja mynsiem ki jong ki, ka la dei kein ia ki ruh ban sumar sukher ia ki ha kiei kiei ruh kiba dei ia ka met. ²⁸Te ynda nga la pyndep ia kane, bad la aiti noh ha ki ia une u soh, ngan wan iaid na sha phi sha ka ri Spain. ²⁹Te nga tip biang ba ynda nga wan ha phi, ngan wan da ka jingdap ka jingkyrkhu U Khrist.

30 Te nga kyrpad ia phi, ko para bangeit, na ka bynta U Jisu Khrist uba u Trai jong ngi, bad na ka bynta ka jingiaeit ka jong U Mynsiem, ba phin iapyneh lem bad nga ha ki jingduwai jong phi na ka bynta jong nga ha U Blei; ³¹ba ym ioh knieh kynthet ia nga na kita kibym kohnguh ha Judia; bad ba kata ka jingsumar sukher jong nga kaba na ka bynta ka Jerusalem, kan ioh long ba la pdiang sngewbha da kita ki riewkhuid; ³²ba kumta ngan ioh wan ha phi ha ka jingkmien, da ka mon U Blei, bad ba ngan ioh sngew pyngngad lem bad phi. ³³Te U Blei ka jingsuk to un long lem bad phi baroh: Amen.

Ki jingkhublei na U Paul

16 Te nga aiti iaroh ha phi ia Ka Phibi ka para bangeit jong ngi, kaba long ka basan jong ka balang kaba ha Kenkhria: ²ba phin ioh pdiang sngewbha ia ka ha U Trai, kumba dei biang ia ki riewkhuid, bad ba phin iarap ia ka ha kaei kaei ruh ka kam kat kaba ka sngew donkam na phi; namar ma ka hi ruh ka la long ka nongsumar ia kiba bun, bad ia nga hi ruh.

3 To khublei ia Ka Priskila bad ia U Akwila, ki lok baiatrei lem jong nga ha U Khrist Jisu, ⁴kiba la iapynshah ia la ki jong ki ryndang na ka bynta ka jingim

jong nga; ha kiba nga ainguh ym tang ma nga hi, hynrei kita ki balang baroh ki jong ki Jentil ruh. ⁵To khublei ruh ia ka balang kaba ha iing jong ki. To khublei ia U Epainetos u hep baieit jong nga, uba long u soh nyngkong ka Asia ha U Khrist. ⁶To khublei ia Ka Mari, kaba la trei minot shibun ia ngi. ⁷To khublei ia U Andronikos bad ia U Junias, ki kur jong nga bad ki para basah byndi lem jong nga; kiba long bapaw nam babha hapdeng ki apostol, kiba la long ruh ha U Khrist mynshuwa jong nga. ⁸To khublei ia U Amplias, u hep baieit jong nga ha U Trai. ⁹To khublei ia U Urbanos, u lok baiatrei lem jong ngi ha U Khrist, bad ia U Stakhus u hep baieit jong nga. ¹⁰To khublei ia U Apellis, ia uba la tynjuh ha U Khrist. To khublei ia kita kiba na iing U Aristobulos. ¹¹To khublei ia U Herodion u kur jong nga. To khublei ia kita kiba na iing U Narkissos, kiba long ha u Trai. ¹²To khublei ia Ka Truphina bad ia Ka Truphosa, kiba trei minot kein ha U Trai. To khublei ia Ka Persis ia kaba la ieit eh, kaba la trei minot shibun eh kein ha U Trai. ¹³To khublei ia U Roupfos ia uba la jied ha U Trai, bad ia ka kmie jong u bad jong nga. ¹⁴To khublei ia U Asonkritos, ia U Phlegon, ia U Hermes, ia U Patrobas, ia U Hermas, bad ia kita ki para bangeit kiba don lem bad ki. ¹⁵To khublei ia U Philologos bad Ka Julia, ia U Nireus bad ia ka para jong u, bad ia U Olumpas, bad ia kita ki riewkhuid baroh kiba don lem bad ki. ¹⁶To iakhublei paralok hi da ka jingiadoh bakhuid. Ki balang ki jong U Khrist baroh ki iakhublei ia phi.

¹⁷Ruh putet nga kyrpad ia phi, ko para bangeit, ban khmih thuh ia kita kiba pynlong ia kita ki jingiakhlad bad ia kita ki jingjynthut, da kumwei pat ia kata ka jinghikai ia kaba phi la ioh nang ma phi; bad to kiar noh na ki. ¹⁸Namar kiba kum kita kim shakri ia U Jisu

Khrist uba U Trai jong ngi, hynrei ia la ka jong ka kpoh; bad da ka ktien jali jaum bad ka ktien iaroh arsap ki iashukor ia ki dohnud jong kiba lui lui. ¹⁹Namar ia ka jingkohnguh jong phi la bna sha ki briew baroh. Nga sngewkmen namar kata shaphang jong phi; hynrei nga kwah ia phi ban long kiba stad shisha shaphang kaba bha, bad kiba lui lui shaphang kaba sniew. ²⁰Te U Blei ka jingsuk un pynlwet jin shen shen kein ia uta u Soitan hapoh ki kjat jong phi! Ka jingaiei ka jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi to kan long lem bad phi.

²¹U Timothi u lok baiatrei lem jong nga, bad U Lukios, bad U Jason, bad U Sosipatros, ki kur jong nga, ki iakhublei ia phi.

²²Ma nga U Tertios, uba la thoh ia kane ka shithi, nga khublei ia phi ha U Trai.

²³U Gaios u lok bakhot shong sngew-bha ia nga bad ia ka balang baroh kawei, u khublei ia phi. U Erastos u nongsumar jingkyshew kane ka nongbah, bad U Kuartos u para bangeit, ki khublei ia phi. ²⁴Ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi to kan long lem bad phi baroh: Amen.

Ka jingkyrkhu pynwai

²⁵Te mynta ha uta uba lah ban pynneh skhem ia phi katba kum kata ka gospel jong nga, bad kata ka jingialap ia U Jisu Khrist, katba kum ka jing-pynpaw ia ka jingmaian ba la ri jar jar na ki rta bamynhyndai kulong, ²⁶hynrei mynta la pynpaw shynna ia ka, bad da ki jingthoh ki nongiathuhlypa, katba kum ka hukum ka jong U Blei Bymjukut, la pyntip ia ka ha ki kynja bynriew baroh khnang ia ka jingkohnguh ia ka jing-ngeit: ²⁷ha U Blei, uba stad tang ma u hi, ha une kein, da U Jisu Khrist, to kan long ka burom sha ki bymjukut: Amen.

KA SHITHI KABA NYNGKONG

U PAUL U APOSTOL

SHA KI NONG KORINTH

Ka jingkhublei

1 U Paul, ia uba la khot u apostol
U Jisu Khrist da ka mon U Blei, lem
bad U Sosthenis u para bangeit;

2 Sha ka balang U Blei kaba ha
Korinth, ha kita ba la pynkyntang ha U
Khrist Jisu, ia kiba la khot *ban long ki*
riewkhuid, lem bad kita baroh kiba
khot kyrpad ia ka kyrteng U Jisu Khrist
uba U Trai jong ngi ha ki jaka baroh,
u jong ki ruh bad u jong ngi de;

3 long ka jingaiei ha phi bad ka jing-
suk na U Blei uba U Kpa jong ngi bad
na U Jisu Khrist uba U Trai.

Ka jingainguh namar ka jingalei U Blei

4 Nga nguh ia U Blei jong nga khlem
da pud shaphang jong phi, namar kata
ka jingaiei U Blei ia kaba la ai ha phi
ha U Khrist Jisu; ⁵naba ha kiei kiei
baroh la pynman kyrhai ia phi ha u,
ha ka jingnangkren baroh, bad ha ka
jingtip baroh; ⁶kumba la pynskhem ia ka
jingphla U Khrist ha phi; ⁷katba phi
phim shym duna ha kano kano ka jingai;
haba iakhmih lynti ia ka jingpynpaw ia
U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi;
⁸uban pynneh skhem ruh ia phi
haduh kaba kut, *khngan ban long* kiba
khlem pop ha ka sngi U Jisu Khrist
uba U Trai jong ngi. ⁹U Blei u long uba
lah ban shaniah, da uba la khot ia phi
sha ka jingiasyllok U Khun jong u, U
Jisu Khrist uba U Trai jong ngi.

Ki jingiapratt ha ka Balang

10 Te nga kyrpad ia phi, ko para
bangeit, da ka kyrteng U Jisu Khrist
uba U Trai jong ngi, ba phi baroh phin
ia kren ia kajuh, bad ba kin ym long ki

jingiapratt hapdeng jong phi; hynrei ba
phin long ia kiba la pynjanai lang ha
kajuh ka jingmut bad ha kajuh ka
jingiapyrkhat. ¹¹Namar la iathuh ha nga
shaphang jong phi, ko para bangeit jong
nga, da kita kiba na *ka iing* Ka Khloi,
ba don ki jingiamai hapdeng jong phi.
¹²Te ia kane nga mut, ba uwei pa uwei
na phi u ong, Nga nga long u jong U
Paul; ma nga te, u, jong U Apollos;
ma nga de, u jong U Kephas; bad ma
nga u jong U Khrist. ¹³Te la pyniabynta
ia U Khrist? la sahnarphna ia U Paul
na ka bynta jong phi? lane la pynbaptis
ia phi ha ka kyrteng U Paul? ¹⁴Nga
nguh ia U Blei, ba ngam shym la pynbaptis
iano iapo ruh em na phi, hynrei tang ia U
Krispos bad ia U Gaios; ¹⁵ioh don ba
ong ba la pynbaptis ia phi ha ka kyrteng
jong nga. ¹⁶Shisha nga la pynbaptis ruh
ia ka iing U Stephanas; nalar kine,
ngam tip la nga la pynbaptis ne em iano
iano ruh pat. ¹⁷Namar U Khrist um shym
la phah ia nga ban pynbaptis, hynrei ban
ialap ia ka gospel: ym ha ka jingstad ki
ktien, ioh ba yn pynlehnohei ia ka
diengphna U Khrist.

U Khrist Uba ka bor bad ka jingstad U Blei

18 Namar kata ka ktien kaba shaphang
ka diengphna ka long shisha ha kita kiba
jot noh ka jingbieit; hynrei ha ngi kiba
ioh laitim ka long ka bor U Blei. ¹⁹Namar
la thoh: Ngan pynduh noh ia ka jingstad
jong kiba stad, bad ia ka jingshemphang
jong kiba shemphang ngan kyntait noh.
²⁰Hangno uba stad? hangno u nong-
thoh? hangno uba skuin iasaid nia jong
kane ka pyrtnei? Hato U Blei um shym

1 : 1 Kam. 18 : 1. 1 : 12 Kam. 18 : 24. 1 : 14 Kam. 18 : 8; 19 : 29; Rom. 16 : 23.

1 : 16 1 Kor. 16 : 15. 1 : 19 Isa. 29 : 14. 1 : 20 Isa. 44 : 25; Job 12 : 17; Isa. 19 : 12; 33 : 18.

la pynbieit ia ka jingstad jong kane ka pyrthei? ²¹Namar ba ha ka jingstad U Blei, kata ka pyrthei da la ka jingstad kam shym la ithuh ia U Blei, U Blei u la ibit da ka jingbieit jong ka jingialap ban pynim ia kita kiba neit. ²²Namar ki Jiw ki iapan dak, bad ki Grik ki iawad ka jingstad: ²³hynrei ngi ngi ialap ia U Khrist ba la sahnarphna, ha ki Jiw te ka jingjynthut, bad ha ki Grik ka jingbieit; ²⁴hynrei ha kita ia kiba la khot, ki Jiw bad ki Grik ruh, *ngi ialap* ia U Khrist uba ka bor U Blei, bad ka jingstad U Blei. ²⁵Namar ka jingbieit U Blei ka long kham stad ban ia ki briew: bad ka jingitlot U Blei ka long kaba kham donbor ban ia ki briew.

²⁶Namar phi iohi ia ka jingkhoh ia phi, ko para bangeit, ba ym bun kiba stad katba kum ka doh, ym bun kiba donbor, ym bun kiba khraw batri, *ba la khot*, ²⁷hynrei U Blei u la jied ia kita kiei kiei ruh kiba bieit jong ka pyrthei, ba un pynlehrain khop ia kita kiba stad; bad U Blei u la jied ia kita kiei kiei ruh kiba tlot jong ka pyrthei, ba un pynlehrain khop ia kita kiei kiei ruh kiba donbor; ²⁸bad ia kita kiei kiei ruh kiba poh jaid jong ka pyrthei, bad ia kita kiei kiei ruh ia kiba la niew bein, U Blei u la jied kein, bad ia kita kiei kiei ruh kibym long, ba un ioh pynduh noh ia kita kiei kiei ruh kiba long; ²⁹ba ka doh baroh kan ym ioh leh sarong ha khmat U Blei. ³⁰Te da u hi phi phi long ha U Khrist Jisu, ia uba da U Blei la pynlong ha ngi ka jingstad, bad ka hok, bad ka jingpynkhuid, bad ka jingsiewspah; ³¹ba, kat kumba la thoh: Uta uba leh kmen, to un leh kmen ha U Trai.

Ka khabor shaphang U Khrist ba la sahnarphna

2 Kumta ma nga ruh haba pga la wan ha phi, ko para bangeit, ngam shym la wan katba kum ka jingpnah ka

jingkren lane ka jingstad, da kaba ialap ha phi ia ka jingphla U Blei. ²Namar nga la kut jingmut ban ym tip ei ei ruh hapdeng jong phi, hynrei tang U Jisu Khrist, bad ia u ruh ba la sahnarphna. ³Nga te nga la long lem bad phi ha ka jingitlot bad ka jingsheptieng bad ka jingkhynñiuh shibun eh. ⁴Te kata ka jingkren jong nga bad kata ka jingialap jong nga kim shym long da ki ktien khroh ka jingstad, hynrei da ka jingpyni U Mynsiem bad ka bor: ⁵khngang ba ka jingngeit jong phi kan ym shong ha ka jingstad ki briew, hynrei ha ka bor U Blei.

Ka jingpynpaw da U Mynsiem

⁶La kumta ruh ngi kren ia ka jingstad hapdeng kita kiba janai: hynrei ym ia ka jingstad jong kane ka pyrthei, lymne ka jong ki bakhraw batri jong kane ka pyrthei kiban sa duh noh: ⁷hynrei ngi kren ia ka jingstad kaba rieh jong U Blei, ia kaba la buhrieh, kaba U Blei u la thmu lypa mynshuwa ki rta, khngang ia ka burom jong ngi: ⁸ia kaba ym don na kita ki bakhraw batri jong kane ka pyrthei ba la ithuh: namar lada ki la ithuh, kin ym da la sahnarphna ia U Trai ka burom. ⁹Hynrei kat kumba la thoh: Kiei kiei ruh ba ka khmat kam shym la iohi, bad ka shkor kam shym la iohsngew, bad kim shym la mih ruh ha ka dohnud u briew, ki long kita kiei kiei ia kiba U Blei u la buh lypa ia kita kiba ieit ia u. ¹⁰Hynrei U Blei u la pynpaw ia ki ha ngi da U Mynsiem jong u: namar U Mynsiem u iit ia kiei kiei baroh, wat ia kita kiei kiei ruh kiba jylliew ki jong U Blei. ¹¹Namar uno u briew uba ithuh ia kiei kiei ki jong u briew, hynrei tang ka mynsiem uta u briew kaba hapoh jong u? kumjuh ruh ia kita kiei kiei ruh ki jong U Blei ym don ba ithuh, hynrei tang U Mynsiem U Blei. ¹²Ma ngi te ngi la pdiang, ym ia ka mynsiem jong ka pyrthei, hynrei ia uta U Mynsiem uba na U Blei:

khnang ba ngin ioh ithuh ia kita kiei kiei ruh ba la ai ei ha ngi da U Blei. ¹³Ia kita kiei kiei ruh ngi kren, ym da ki ktien ba ka jingstad u brierw ka hikai, hynrei ia kiba U Mynsiem u hikai da kaba iapyrshang ia kiei kiei ruh kiba kynja mynsiem bad kiba kynja mynsiem.

¹⁴Hynrei u brierw bakynja doh um pdiang ia kita kiei kiei ruh ki jong U Mynsiem U Blei; namar ki long ka jingbieit ha u; bad um lah hi ban ithuh ia ki, naba da kaba kynja mynsiem ba bishar ia ki. ¹⁵Hynrei uta uba kynja mynsiem u bishar ia kiei kiei baroh, hynrei ia u hi ym don ba bishar. ¹⁶Namar uei ba la tip ia ka jingmut U Trai ba un hikai ia u? Hynrei ngi ngi don ka jingmut U Khrist kein.

Shaphang ki nongialap tien Blei

3 Kumta ruh ma nga, ko para bangeit, ngam shym lah ban kren ha phi kum ha kiba kynja mynsiem, hynrei kum ha kiba kynja doh, kumba ha ki khunlung ha U Khrist kein. ²Nga la ju bsa ju pjiah ia phi da ka dud, ym da ka jingbam; namar phim lah *ban shah ia kata*; wat haduh mynta ruh phim pat lah. ³Namar phi dang long kiba kynja doh; naba haba *don* hapdeng jong phi ka jingpihuin bad ka jingiania, phim long te kiba kynja doh, bad phi iaid katba kum ka rukom brierw? ⁴Namar haba uwei u ong, Nga u jong U Paul; uwei pat ruh, Nga u jong U Apollos; kato phim long kiba kynja doh?

⁵Uei te U Apollos? bad uei U Paul? Hynrei tang ki nongialap tien Blei da kiba phi la ngeit, bad uwei pa uwei kumba U Trai u la ai ha u. ⁶Nga nga la thung, U Apollos u la ai um; hynrei U Blei u la pynman. ⁷Kumta uta uba thung um long ei ei, lymne uta uba ai um ruh; hynrei U Blei kein uba pynman. ⁸Te uta uba thung bad uta uba ai um ki ialong kawei, hynrei uwei pa uwei un pdiang ia

la ka jong ka bainong katba kum ka jingtrei jong u hi, ⁹Namar ngi ialong kiba latrei lem bad U Blei; phi ialong ka lyngkha U Blei, *bad* ka jingtei U Blei.

¹⁰Katba kum ka jingaiei U Blei ia kaba la ai ha nga, kum u rangbah nongtei uba stad nga la seng ia ka nongrim, te uwei pat u tei nalar. Hynrei to uwei pa uwei un da sumar kumno u tei nalar. ¹¹Namar ym don ba lah ban seng da kawei pat ka nongrim nalar kata kaba la lah seng, kaba long U Jisu Khrist kein. ¹²Hynrei lada uno uno ruh u tei halor kane ka nongrim da ka ksiar, da ka rupa, da ki maw kordor, da ki dieng, da u phlang, da u jyntang kba; ¹³yn pynpaw ia ka jingtrei jong uwei pa uwei; namar kata ka sngi kan pyni shynna ia ka, naba yn pynpaw noh ia ka da ka ding; te kata ka ding kan tynjuh ia ka jingtrei jong uwei pa uwei kaba kumno ka long. ¹⁴Lada ka jingtrei jongno jongno ruh ia kaba u la tei nalar ka sah, un ioh ia ka bainong. ¹⁵Lada kan ing noh kata ka jingtrei jongno jongno, uta un duh kein; hynrei ma u hi un ioh lait; hynrei kumta ruh kumba na ka ding.

¹⁶Phi phim tip ba phi long ka iingshong U Blei, bad ba U Mynsiem U Blei u shong sah hapoh jong phi? ¹⁷Te lada uno uno ruh u pynjot ia kata ka iingshong U Blei, ia uta kein U Blei un sa pynjot; namar kata ka iingshong U Blei ka long kaba khuid, kaba long ma phi kein.

¹⁸Wat ai ba uno uno ruh un shukor ia lade. Lada uno uno ruh hapdeng jong phi u tharai ia lade ba u long uba stad ha kane ka pyrthei, to un long uba bieit, khnang ba un ioh long uba stad. ¹⁹Namar kata ka jingstad jong kane ka pyrthei ka long ka jingbieit ha U Blei. Namar la thoh: U kem ia kiba stad ha ka buit sianti jong ki hi. ²⁰Pat ruh: U Trai u ithuh ia ki jingiasaidnia jong

kita kiba stad, ba ki long kiba thala. ²¹Namar kata mano mano ruh wat ai ba un sngewkmen ha ki briew. Namar kiei kiei baroh ki long ki jong phi: ²²la U Paul, la U Apollos, la U Kephas, la ka pyrthei, la ka jingim, la ka jingiap, la kiei kiei ruh kiba long mynta, la kiei kiei ruh kiban sa long: kiei kiei baroh ki long ki jong phi kein: ²³bad ma phi, ki jong U Khrist: bad U Khrist, u jong U Blei.

Ki shakri U Khrist

4 To u briew un ñiew ia ngi kumta. kum ki shakri U Khrist bad ki sordar ki jingmaian ki jong U Blei. ²Nalor kane, ka donkam ha ki sordar, ba u briew u long uba lah ban shaniah. ³Hynrei ha nga ka long i kam iba rit eh ba yn bishar ia nga da phi, lane da ka jingbishar briew: shisha, ngam ju bishar wat ia lade. ⁴Namar ngam tip ei ei pyrshah ia lade: pynban ngan ym ksan na kata: hynrei uta uba bishar ia nga long U Trai kein. ⁵Kumta te phi wat bishar ei ei ruh ha bym pat poi ka ia, tadynda U Trai un wan, uban pynshai ia kiei kiei ba la buhrieh jong ka jingdum, bad uban pynpaw ruh ia ki jingthmu jong ki dohnud: ynda kumta uwei pa uwei un ioh la ka jingiaroh na U Blei.

6 Te ia kine kiei kiei ruh, ko para bangeit, nga la pyndei sha lade bad sha U Apollos na ka bynta jong phi: ba phin ioh nang da ngi ban ym palat ia kita kiei kiei ba la thoh, khnang ba uno uno na phi un ym leh meng na ka bynta uwei ban ialeh ia uwei pat. ⁷Namar uei ba pynpher ia me? bad me don aiu ia kaba mem shym la pdiang? te lada me la pdiang, hato balei me leh sarong kumba mem shym la pdiang?

8 Phi la kdang lypa, phi la riewspah lypa, phi la synshar khlem ma ngi: ah ban da phi la synshar shisha, ba ngi ruh ngin ioh synshar lem bad phi. ⁹Namar

nga mut ba U Blei u la pyni paw kiba khadduh eh ia ngi ki apostol kum ia kiba la buh ban iap: naba la pynlong ia ngi ka jingthadrong ia ka pyrthei, ia ki angel ruh, bad ia ki briew. ¹⁰Ngì ngi long kiba bieit na ka bynta U Khrist, hynrei ma phi pleng kiba stad ha U Khrist: ngi ngi long kiba tlot, hynrei ma phi pleng kiba donbor: ma phi pleng kiba donburom, hynrei ma ngi kiba khlem burom. ¹¹Wat haduh mynta ruh ngi thngan bad ngi sliang, bad ngi lyngkhuid, bad la shoh bein ia ngi, bad ngim don ka jaka shong bathikna: ¹²bad ngi iatrei minot, da kaba trei da ki kti jong ngi hi. Haba kren bein sat ia ngi, ngi kyrkhu: haba beh bein ia ngi, ngi iaishah: ¹³haba kren sniew ia ngi, ngi kyrpad: la ñiew ia ngi kum ka jakhlia jong ka pyrthei, bad kum ki synrum jong kiei kiei baroh, jin haduh mynta.

14 Ngam thoh ia kine kiei kiei ruh ban pynlehrain ia phi, hynrei kum ki khun hep baieit jong nga, nga sneng pynkynmaw ia phi. ¹⁵Namar la phi don shiphew hajar ki nonghikai ha U Khrist, pynban phim don bun ki kpa: namar ma nga kein nga la pynkha ia phi ha U Khrist Jisu da ka gospel. ¹⁶Namar kata nga kyrpad ia phi, to long ki nongpyrthuh bud ki jong nga. ¹⁷Namar kane nga la phah ha phi ia U Timothi uba long u khun baieit bad baiaineh jong nga ha U Trai, uban pynkynmaw ia phi shaphang kita ki rukom jong nga kiba ha U Khrist, kat kumba nga hikai kylleng la kylleng ha ki balang baroh. ¹⁸Hynrei don kiba la sngew meng, kumba ngan ym wan ha phi. ¹⁹Hynrei ngan wan shen kein ha phi, lada mon U Trai: te ngan ioh tip biang, ym ia kata ka jingkren shait jong kita kiba sngew meng, hynrei ia ka bor kein. ²⁰Namar ka hima U Blei kam long ha ka jingkren, hynrei ha ka bor kein. ²¹Phi iamon aiu? ba ngan wan ha phi da ka jingsympat, ne da ka jingieit bad

ka mynsiem ka jingjemnud?

Ka jingshong-sang hapdeng kiba ageit

S La bna kylleng ba don ka jingshong sang hapdeng jong phi, bad kat kata ka jingshong sang kam ju don wat hapdeng ki Jentil ruh, ba uwei u la ioh ia ka tnga u kpa jong u. ²Te phi phi la sngewmeng pynban, haba ka la dei ia phi ban sngewsih, khnang ba yn pynkynriah napdeng jong phi ia uta uba la leh kat kane ka kam.

3 Namar ma nga lei lei, la ngam don ha khmat da la ka met, hynrei uba ha khmat kein ha ka mynsiem, nga la bishar lypa, kum uba don hi ha khmat, ia uta uba la leh palat kat kane; ⁴ha ka kyrteng U Jisu uba U Trai jong ngi, haba phi la iaseng lang, bad ka mynsiem jong nga, lem bad ka bor U Trai jong ngi U Jisu, ⁵ban aiti noh ia uba kat uta ha u Soitan, ia kaban pynjot ia ka doh, khnang ba yn ioh pynim ia ka mynsiem ha ka sngi U Jisu uba U Trai.

6 Kata ka jingleh sarong jong phi kam long kaba bha. Hato phim ju tip ba i thiat iba khun khyndiat i pynsieb ia baroh kawei ka shilynglun u pu im? ⁷Namar kata to iapynkhuid noh phi ia uta u thiat uba rim, ba phin ioh long ka shilkhuit bathymmai, kumba phi long kiba khlem thiat; namar ruh ia u khun langbrot ka jinglait jong ngi, U Khrist kein, la kfia noh na ka bynta jong ngi. ⁸Kumta te to ngin iakhawai, ym da u thiat uba rim, lymne da u thiat ka jingbishni bad ka jingbymman, hynrei da u kpu ba khlem thiat jong ka jingsngur bad ka jingshisha.

9 Nga la thoh ha phi ha kata ka shithi ban ym ialok lem bad kiba klim; ¹⁰hynrei ym naduh haduh bad kita kiba klim jong kane ka pyrthei, lane bad kita kiba ikwah lalot, lane bad kiba khwan eh, lane bad kiba mane blei

thala; namar haba kumta te shisha phi donkam ban leit noh na kane ka pyrthei.

¹¹Hynrei mynta nga thoh ha phi ban ym ialok lem bad uno uno ruh ba khot para bangeit ia u, lada u long uba klim, lane uba ikwah lalot, lane uba mane blei thala, lane uba kren bein, lane uba buaid, lane uba khwan eh: bad ban ym iabam lem satia bad uba kum uta. ¹²Namar nga donkam aiu ban bishar ia kita kiba shabar? hato ym dei kiba hapoh ba phi bishar? ¹³hynrei ia kita kiba shabar U Blei kein u bishar. Te kumta to phin iapynmih noh ia uta u bymman napdeng jong phi.

Kaba tian bishar para bangeit

6 Don uno uno ruh na phi uba nud, haba u don ka jingtian bishar ia uwei pat, ban ai bishar ia kata ha khmat kibym hok, bad ym ha khmat ki riewkhuid? ²Hato phim tip ba kita ki riewkhuid kin iabishar ia ka pyrthei? te lada yn bishar ia kata ka pyrthei da phi, phi long kibym bit *ban bishar* ia kiba rit ria? ³Hato phim tip ba ngin iabishar ia ki angel, kaba katno te lei lei ia kiei kiei kiba dei ia kane ka jingim? ⁴Te lada don ki jingtian bishar ia kiei kiei kiba dei ia kane ka jingim, phi leit thung nongbishar *pynban* da kito kiba ka balang kam niew ei ei ia ki! ⁵Ia kaban pynsgew lehrain ia phi nga kren ia *kane kein*. *Shisha*, ym don uwei uba stad hapdeng jong phi, uba lah ban bishar hapdeng ki para bangeit jong u? ⁶Hynrei u para bangeit u mudui ia la u para bangeit, kata ruh ha khmat kibym neit!

7 Te mynta hi ruh phi la duna naduh haduh, ha kaba phi don ka jingtian bishar para bangeit hi. Hato balei phim kham *iamon* ban shah bymdei? Hato balei phim kham iashah ban leh klop ia phi? ⁸Hynrei pynban ma phi hi phi ialeh bymdei, bad phi ialeh klop, kata

ruh pleng ia ki para bangeit!

9 Ne phim tip ba kibym hok kin ym ioh ia ka hima U Blei? Te wat shah ba yn shukor noh ia phi: kiba iakai kynthei, lymne kiba iamane blei thala, lymne kiba klim, lymne kiba rang long kynthei, lymne kiba ialeh sang sih para shynrang, ¹⁰lymne kiba tuh, lymne kiba ikwah lalot, lymne kiba buaid, lymne kiba kren bein, lymne kiba khwan tam eh, kin ym ioh kein ia ka hima U Blei. ¹¹Bad-don na phi kiba la ju long kum kita: hynrei la sait ia phi, hynrei la pynkhuid ia phi, hynrei la pynksan ia phi ha ka kyrteng U Jisu Khrist uba U Trai bad da U Mynsiem U Blei jong ngi.

Pynndonburom ia U Blei ha ki met jong phi

12 Kiei kiei baroh ki long kiba dei ia nga, hynrei kiei kiei baroh kim long kiba myntoi: kiei kiei baroh ki long kiba dei ia nga, hynrei ngan ym shah ba yn pynlong mraw ia nga hapoh kaei kaei ruh. ¹³Ki jingbam *ki long* ia ka kpoh, bad kata ka kpoh ia kita ki jingbam: hynrei U Blei un pynjot noh bad ia kata ruh bad ia kita. Hynrei kata ka met kam *long* ia ka jingleh awria, hynrei ia U Trai: bad U Trai ia kata ka met. ¹⁴Hynrei U Blei u la pynmih pat ruh ia U Trai, bad un pynmih pat ia ngi ruh da ka bor jong u. ¹⁵Phim tip ba ki met jong phi ki long ki dkhot U Khrist? te ngan shim ia kita ki dkhot jong U Khrist bad pynlong *ia ki* ki dkhot ka nuti? Wat *ai haba da lei lei ruh* ba kan long kumta! ¹⁶Hato phim tip ba uta uba pyniasoh ia lade bad ka nuti u ialong kawei ka met (namar kita baroh ar ngut, u ong, kin ialong kawei ka doh), ¹⁷hynrei uta uba pyniasoh ia lade ha U Trai u long kawei ka mynsiem. ¹⁸To phet iap noh phi na kata ka jingleh awria! Ka pop baroh ia kaba u brieve u da leh, ka long

shabar ka met: hynrei uta uba leh awria, u leh pop ia kata ka met ka jong u hi. ¹⁹Hato phim tip ba kata ka met jong phi ka long ka jingshong U Mynsiem Bakhuid uba hapoh jong phi, ia uba phi la ioh na U Blei, bad ba phim long la ki jong hi? ²⁰Namar la thied noh ia phi da ka dor bah: te namar kata to pynndonburom ia U Blei ha ka met, bad ha ka mynsiem jong phi, kiba long ki jong U Blei.

Shaphang ka jingshongkurim

7 Te shaphang kita kiei kiei ruh ia kiba phi la thoh ha nga: Ka bha ia u brieve ban ym ioh tnga. ²Hynrei namar ki jingleh awria, to ai ba u brieve baroh un ioh ia la ka jong ka tnga, bad to ai ba ka brieve baroh kan ioh ia la u jong u tnga. ³To ai ba u tnga un ai ha la ka tnga ia ka hok jong ka, bad kumjuh ruh kata ka tnga ia uta u tnga. ⁴Kata ka tnga kam don bor halor ka met jong ka, hynrei uta u tnga kein: bad kumjuh ruh uta u tnga um don bor halor ka met jong u, hynrei kata ka tnga kein. ⁵Wat iashukor phi shi tnga lymda na kaba iakut lem shi por, khnang ba phin ioh aiti ia lade ha kaba duwai, te to iapoi lem pat hajuh, ba u Soitan un ym ioh pynshoi ia phi namar ka jingkwah awria jong phi. ⁶Hynrei nga kren ia kane tang kum ka jingshah kein, ym kum ka hukum. ⁷Namar nga da mon ba ki brieve baroh kin long kum nga hi. Hynrei uwei pa uwei u don ka jingaibor la ka jong hi na U Blei, uwei da kumne, bad uwei pat da kumtai.

8 Nga ong te ha kita kiba khlem shongkurim bad ha ki riewkynthei, Ka bha ia ki lada ki da sah kum nga. ⁹Hynrei lada kim don bor halor lade, to kin iashongkurim noh: namar ka long kham bha ban shongkurim ban ia ka ban ing noh.

10 Bad ha kita kiba la shongkurim

nga hukum ym ma nga, hynrei U Trai. Wat ai ba ka tnga kan khlad na la u tnga : ¹¹hynrei lada ka khlad noh, to kan shong khynraw noh, ne to kan iasuk pat bad uta u tnga : bad wat ai ba u tnga un iehnoh ia la ka tnga.

¹²Hynrei ha kita kiwei pat, nga ong ma nga, ym U Trai : Lada uno uno ruh u para bangeit u don ka tnga kabym ngeit, bad lada ka mon ma ka ban shong ryngkat bad u, to wat ai ba un iehnoh ia ka. ¹³Bad ka kynthei ruh, kaba don u tnga ubym ngeit, bad lada u mon ma u ban shong ryngkat bad ka, to wat ai ba kan iehnoh ia u. ¹⁴Namar la pynkyn-tang ia uta u tnga ubym ngeit ha kata ka tnga, bad ia kata ka tnga kabym ngeit ruh la pynkyn-tang ia ka ha uta u tnga : lynda kumta ki khun jong phi ki la long kibym kyntang : hynrei mynta ki long kiba kyntang kein. ¹⁵Hynrei lada uta ubym ngeit u iakhlad noh, to un iakhlad. la uta u para bangeit, lane ia kata ka para bangeit, ym shym la khum ha kiba kum kita : hynrei U Blei u la khot ia ngi ia kaban suk. ¹⁶Namar kumno pha tip, ah ka tnga, la phan ioh pynim ne em ia la u tnga ? lane kumno me tip, ah u tnga, la men ioh pynim ne em ia la ka tnga ?

Sagewhan ha kata ba U Blei U la buh ia phi

¹⁷Hynrei kumba U Blei u la sam ha uwei pa uwei, kumba U Trai u la khot la uwei pa uwei, kumta kein to ai ba un iai iaid. Kumta ruh nga buh hukum ha ki balang baroh. ¹⁸La khot iano iano ruh ba la ot sher ? wat ai kein ba un kylla ubym otsher. La khot iano iano ruh ha kaba khlem otsher ? wat ai ba yn otsher ia u. ¹⁹Kata kaba otsher kam long ei ei ruh em, bad kata kaba khlem otsher kam long ei ei ruh em, hynrei tang kaba sumar ia ki hukum U Blei. ²⁰Ha kata ka jingkhoh ha kaba la khot ia uwei pa uwei, to ai un iaisah ha kata kein. ²¹La khot ia me haba me dang

long mraw ? wat suid niew eh ia kata : hynrei lada me lah ban long uba laitluid, kham jied ia kata. ²²Namar uta u mraw ia uba la khot ha U Trai, u long uba laitluid u jong U Trai : kumjuh ruh uta uba laitluid ia uba la khot, u long u mraw u jong U Khrist. ²³La siewspah kein ia phi da ka dor : te wat long phi ki mraw ki bried. ²⁴Ko para bangeit, ha kata ha kaba la khot ia uwei pa uwei, to un iaisah ha kata ryngkat bad U Blei.

Shaphang ki theisotti bad kiba la iap tnga

²⁵Shaphang ki theisotti ngam don ka hukum na U Trai : hynrei nga pyni ia la ka jingkut jingmut, kum uba la ioh isynei na U Trai ia kaban long uba dei ban shaniah. ²⁶Namar kata nga mut ba kane ka bha namar kane ka jingshitom ba mynta : kata, ka bha ia u bried ia kaban shu neh kumba u long. ²⁷La teh ia me bad ka tnga ? to wat wad ia kaban lait noh. Me la lait na ka tnga ? to wat wad tnga shuh. ²⁸Hynrei wat lada me la shongkurim ruh, mem shym la leh pop : bad lada ka theisotti ka la shongkurim, kam shym la leh pop. Hynrei pynban kiba kum kita kin ioh jynjar ha ka doh : hynrei nga da leh isynei ia phi. ²⁹Hynrei ia kane lei lei nga ong, ko para bangeit, ba la pynlyngkot noh ia ka por : ka sah te naduh mynta ba kita kiba don ki tnga kin ioh long kum kibym don shuh : ³⁰bad kita kiba iam, kum kibym iam shuh : bad kita kiba kmen, kum kibym kmen shuh : bad kita kiba thied, kum kibym don shuh : ³¹bad kita kiba pyndon-kam ia kane ka pyrthei, kum kibym pyndonkam eh ia ka : namar ka dur jong kane ka pyrthei ka iaijah noh.

³²Te nga mon ba phin long kiba khlem jingklusai. Uta ubym shongkurim u iaipynleit jingmut shaphang kita kiei kiei ruh ki jong U Trai, kumno un ioh pynsagewbha ia U Trai : ³³hynrei uta uba la shongkurim u iaipynleit jingmut shaphang kita kiei kiei ruh ki jong

ka pyrtnei, kumno un ioh pynsgewbha ia la ka tnga. ³⁴Ka tnga bad ka theisotti ruh ki iapher. Kata kabym shongkurim ka iaipynleit jingmut shaphang kita kiei kiei ruh ki jong U Trai, ba kan ioh long kaba kyntang ha ka met ruh bad ha ka mynsiem; hynrei kata kaba la shongkurim ka iaipynleit jingmut shaphang kita kiei kiei ruh ki jong ka pyrtnei, kumno kan ioh pynsgewbha ia la u tnga.

³⁵Te nga ong ia kane ia kaban pynmyntoi ia phi hi; ym ba ngan ioh buh jingriam ia phi, hynrei na ka bynta kaba itynnad, bad ba phin shakri ia U Trai khlem jingpynwit.

³⁶Hynrei lada uno uno ruh u mut ba u leh bymidei ia ka khun sotti jong u, lada ka long kaba palat ka aiom khynraw *jong ka*, bad lada don ei ei kaba donkam kumta, to ai un leh katba u mon, um leh pop: to kin iashongkurim noh. ³⁷Hynrei uta uba ieng skhem ha la ka dohnud, bad ubym donkam, hynrei u don bor ha la ka mon hi, bad u la kut jingmut ia kane ha la ka dohnud, ia kaban ri kyndong ia kata ka khun sotti jong u, u leh bha. ³⁸Kumta te uta uba pynshong kurim *ia ka* u leh bha kein; hynrei uta ubym pynshong kurim *ia ka*, u leh kham bha kein.

³⁹Ia ka tnga la teh da ka hukum katba u tnga jong ka u im; hynrei lada uta u tnga u la iap noh, ka long kaba laitluid ban pynshongkurim ia ka bad uba ka mon; hynrei tang ha U Trai. ⁴⁰Hynrei ka kham suk lada ka iaisah kumta kumba ka long, katba kum ka jingkut jingmut jong nga; te nga mut ba nga ruh nga don U Mynsiem U Blei.

Shaphang ki jingknia ha ki blei thaw

8 Mynta shaphang kita kiei kiei ruh ba la knia ha ki bleithaw: Ngi tip ba ngi baroh ngi don ka jingtip. Kata ka jingtip ka pynleh meng, hynrei ka jingieit ka iaitei kein. ²Te lada uno uno ruh u mut ba u tip ia kaei kaei ruh, um pat ithuh ei ei

ruh em kat kumba ka dei kein ia u ban ithuh. ³Hynrei lada uno uno ruh u ieit ia U Blei, ia uta kein la ithuh da u.

⁴Shaphang kaba bam namar kata na kita kiei kiei ruh ba la knia ha ki bleithaw, ngi tip ba u bleithaw um long ei ei ruh em ha ka pyrtnei, bad ba ym don U Blei hynrei tang uwei. ⁵Namar la ki don te ia kiba la khot ki blei, la ha bneng lane ha ka khyndew (kumba shisha don ki blei shibun, bad ki trai shibun), ⁶hynrei ia ngi don tang uwei U Blei U Kpa, na uba long kiei kiei baroh, bad ma ngi ha u; bad uwei U Trai uba U Jisu Khrist, da uba long kiei kiei baroh, bad ma ngi da u.

⁷Hynrei kane ka jingtip kam don ha u brielw baroh: namar don kiba la ju mlien haduh mynta bad uta u bleithaw, ki bam ia ka kum ka jingknia ha u bleithaw; te kata ka jingiatiplem jong ki, naba ka tlot, ka la tngit. ⁸Hynrei ka jingbam kam pyniaroh ia ngi ha khmat U Blei: namar lada ngim bam, ngim shym duh ei ei; lane lada ngi bam ruh ngim shym myntoi ei ei. ⁹Hynrei to sumar biang phi, ioh ba kumno kumno ruh kane ka jinglaitluid jong phi ka leit long ka jingjynthut ia kita kiba tlot. ¹⁰Namar lada uno uno ruh u iohi ia me uba don ka jingsngewthuh ba me shong bam ha iing bleithaw, yn ym pynshlur ia ka jingiatiplem uta uba tlot ban bam ia kita kiei kiei ba la knia ha ki bleithaw? ¹¹Te kumta da kata ka jingsngewthuh jong me un jot noh uta u para bangeit uba tlot, uba na ka bynta jong u U Khrist u la iap noh! ¹²Hynrei haba phi leh pop kumta ia kita ki para bangeit, bad pynmong ia ka jingiatiplem batlot jong ki, phi ialeh pop ia U Khrist kein. ¹³Naba kumta, lada ka jingbam ka pynthut ia u para bangeit jong nga, da lei lei ruh ngan ym bam doh lano lano ruh, ioh ba nga pynthut ia u para bangeit jong nga.

Ka kamram bad ka hok u Apostol

9 Nga ngam long uba laitluid? nga ngam long u apostol? nga ngam shym la iohi ia U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi? phi phim long ka jingtrei jong nga ha U Trai? ²Lada ngam long u apostol ha kiwei, hynrei ha phi lei lei nga long; namar phi kein phi long ka shap ka kam apostol jong nga ha U Trai.

³Te ka jingiada jong nga ha kita kiba iakylli ia nga ka long kane: ⁴Hato ngim don hok ban bam bad ban dih? ⁵Hato ngim don hok ban ialam kylleng ia ka tnga kaba long ka para bangeit, kumba leh kita kiwei ki apostol bad ki para U Trai, bad U Kephas? ⁶ne tang ma nga hi bad U Barnabas, ngim iadon hok ia kaban lait na kaba trei jingtrei? ⁷Uei uba ju leit ialeh thma mynno mynno ruh uba bam na lade? uei uba ju thung brisoh, bad ubym ju bam na u soh jong ka? lane uei uba ju ri ia ka blang ka masi, bad ubym ju bam hi na ka dud jong kata ka jingri?

⁸Hato nga kren ia kine kiei kiei ruh kum ka rukom briew? Ka hukum ruh kam ong ia kine kijuh? ⁹Namar la thoh ha ka hukum U Moses: Men ym khum ia ka shyntur u masi dab uba iuh ban khlur kba. Hato U Blei u sumar tang ia ki masi dab? ¹⁰Ne u ong khnang na ka bynta jong ngi? La thoh na ka bynta jong ngi kein, naba uta uba lur u dei ban lur ha ka jingkyrmen, bad uta uba khlur kba *un khlur* ha ka jingkyrmen ban ioh. ¹¹Lada ngi te ngi la iabet ha phi ia kiei kiei kiba kynja mynsiem, hato ka long kaba khrav eh lada ngin ot ia kita kiei kiei kiba kynja doh jong phi? ¹²Lada kiwei ki ioh bynta na kane ka hok halor jong phi, ym kham dei eh ma ngi?

Hynrei pynban ngim shym la pynmyntoi ia lade da kata ka hok; hynrei ngi iashahjem ia kiei kiei baroh, ioh ba ngi pynwit ia ka gospel U Khrist. ¹³Hato

phim ju tip ba kita kiba iatrei ia kita kiei kiei ba la kyntang, ki ioh la ka bam na ka jong kata ka iingmane bakyntang? *bad ha* kita kiba ia ap ia ka duwan ki iaioh bynta bad kata ka duwan? ¹⁴Kumta ruh U Trai u la buh ba kita kiba ialap ia ka gospel kin ioh im kein na kata ka gospel.

¹⁵Hynrei nga ngam shym la pynmyntoi ia lade ei ei ruh em na kine kiei kiei ruh: lymne ngam shym thoh ia kine kiei kiei ruh khnang ba yn leh kumta ha nga: namar nga kham sngewbha ban iap ban ia kaba uno uno ruh un ioh pynlehohei ia ka jinglehkmen jong nga. ¹⁶Namar lada nga ialap ia ka gospel, ym don *ka daw* ka jinglehkmen ia nga; namar *ia kata* ngam banse ban leh; ah kordit ia nga lada ngam ialap ia ka gospel! ¹⁷Namar lada nga leh ia kane da la ka mon sngewbha hi, nga ioh ka bainong: hynrei lada ym da la ka mon sngewbha hi, la ati ha nga ia ka kam jong *kata ka gospel*. ¹⁸Te kaba kumno ka bainong ngan ioh? Ba haba nga iathuhkhana, ngan ioh pynlong ei ia ka gospel U Khrist, khlem da pyndonkam eh ia kata ka hok jong nga ha kata ka gospel.

¹⁹Namar la nga long uba laitluid na ki briew baroh, pynban nga la pynlong mrav ia lade ha ki baroh, khnang ba ngan ioh pynwan ia kham bun. ²⁰Te ha ki Jiw nga la leh ia lade kum u Jiw, khnang ba ngan ioh pynwan ia ki Jiw; ha kiba hapoh ka hukum, kumba hapoh ka hukum, la nga hi ngam long hapoh ka hukum, khnang ba ngan ioh pynwan ia kita kiba hapoh ka hukum; ²¹ha kiba khlem hukum, kum uba khlem hukum, ym ba nga long bakhlem hukum ha U Blei, hynrei hapoh ka hukum ha U Khrist, khnang ba ngan ioh pynwan ia kita kiba khlem hukum. ²²Ha kiba tlot nga la leh ia lade kum uba tlot, khnang ba ngan ioh pynwan ia kita kiba tlot. Ha ki briew baroh

nga pynlong ia lade kiei kiei baroh, khnang ba ngan ioh pynim da kumno kumno ruh ia kino kino. ²³Te ia kiei kiei baroh nga leh na ka bynta kata ka gospel, khnang ba ngan ioh long uba iaioh bynta lem na ka.

24 Hato phim ju tip ba kita kiba iaphet ha ka jingiaphet thong ki iaphet baroh kein, hynrei tang uwei u pdiang ia ka prais? To iai iaphet kumta ba phin dup ioh. ²⁵Te uwei pa uwei uba pyneh, u shah ia kiei kiei baroh. Ma ki shisha khnang ba kin ioh ka pansngiat bapyut, hynrei ma ngi ia kabym pyut kein. ²⁶Nga namar kata nga phet kumta kein, ym kumba da kaba artatien, kumta nga iatynrah, ym kum uba shoh kai ia ka suin: ²⁷hynrei nga pynshitom khop ia la ka met, bad nga ialam mraw ia ka kein; ioh ba kumno re kumno, ynda la lah ialap ha kiwei, ngan jia long ia lade ia uba la kyntait noh.

Ka jingmaham ban kiar na kaba mane blei thaw

10 Namar ngam mon ba phin ym tip, ko para bangeit, ba ki kpa jong ngi baroh ki la long hapoh uta u lyoh, bad baroh ki la iaiaid lyngba ia kata ka duriaw; ²bad la pynbaptis ia ki baroh ia U Moses, ha uta u lyoh bad ha kata ka duriaw; ³bad baroh ki la iabam ia kajuh ka jingbam bakynja mynsiem, ⁴bad baroh ki la iadih ia kajuh ka jingdih bakynja mynsiem; namar ki la iadih na uta U Mawsiang bakynja mynsiem ba la bud ia ki: te uta U Mawsiang u la long U Khrist. ⁵Hynrei pynban U Blei um shym la sngewbha ia kiba kham bun na ki; namar la pynkyllon plar ia ki ha ka ri khlaw.

6 Te kine kiei kiei ruh ki la ialong jingmaham ia ngi, khnang ba ngin ym ikwah ia kiei kiei ruh kiba sniew, kumba kita ruh ki la ikwah. ⁷Lymne wat long

phi kiba mane bleithaw, kum kiba na kita; kumba la thoh: U paitbah u la shong ban iabam iadih, bad ki la iaieng joit ban lehkai. ⁸Lymne wat ai ba ngin ialeh nuti kumba kiba na kita ki la leh nuti, bad ki la kyllon iap te ha kawei ka sngi arphew lai hajar ngut. ⁹Lymne wat ai ba ngin iatynjuh ia U Trai, kumba kiba na kita ruh ki la iatynjuh ia u, bad la pynjot noh khoit ia ki da kita ki bsein. ¹⁰Lymne wat iakhniium phi, kumba kiba na ki jong kita ruh ki la iakhniium, bad la pynjot noh khoit ia ki da uta uba pynjot. ¹¹Te kine kiei kiei baroh ki la jia ha ki kum ki dak; la thoh te ia ki ban long ka jingsneng ia ngi, ha kiba la jia ki jingkut jong ki rta. ¹²Naba kumta uta uba mut ba u ieng, to un sumar ioh un kyllon. ¹³Ka jingtyntjuh kam shym la ngat ha phi hynrei tang kaba u briew u lah ban shah: hynrei U Blei u long uba lah ban shaniah, uban ym shah ba yn tynjuh ia phi tam ia kata ia kaba phi lah, hynrei ryngkat bad kata ka jingtyntjuh un thaw ruh bad ia ka lad ban lait, khnang ba phi lah ban shah ia ka.

14 Naba kumta, ko hep baieit jong nga, to phet iap noh na kata kaba mane bleithaw. ¹⁵Nga kren kein kumba ha kiba sian; to khan ma phi ia kaba nga ong. ¹⁶Kata ka khuri ka jingkyrkhu ia kaba ngi kyrkhu, kam long ka jingiasyllok ka snam U Khrist? Uta u kpu ia uba ngi kdiah, um long ka jingiasyllok ka met U Khrist? ¹⁷Namar ma ngi, la ngi bun ruh, ngi long uwei u kpu, kawei ka met; namar ngi baroh ngi iaioh bynta lem na uta uwei u kpu. ¹⁸To khmih ia ki Israel katba kum ka doh: kita kiba iabam ia ki doh kñia kim long kiba iabynta na ka jong ka duwan? ¹⁹Nga ong aiu te? ba u bleithaw u long ei ei ruh? lane ba ka doh ba la kñia ha ki bleithaw ka long ei ei ruh? ²⁰Hynrei ba kita kiei kiei ruh ia kiba

10 : 1 Ek. 13 : 21-22; Ek. 14 : 22-29. 10 : 3 Ek. 16 : 35. 10 : 4 Ek. 17 : 6; Jk. 20 : 11.

10 : 5 Jk. 14 : 29-30. 10 : 6 Jk. 11 : 4. 10 : 7 Ek. 32 : 6. 10 : 8 Jk. 25 : 1-18. 10 : 9 Jk. 21 : 5-6.

10 : 10 Jk. 16 : 41-49. 10 : 16 Mt. 26 : 26-28; Mk. 14 : 22-24; Lk. 22 : 19-20. 10 : 18 Leb. 7 : 6.

10 : 20 Dt. 32 : 17.

ki Jentil ki iakfia, ki iakfia ha ki ksuid kein, te ym ha U Blei; te ngam mon ba phin long kiba iasyllok bad kita ki ksuid. ²⁴Phim lah ban diñ na ka khuri U Trai, bad na ka khuri ki ksuid: phim lah ban ioh bynta na ka miej U Trai, bad na ka miej ki ksuid. ²⁵Hato ngi pynbitar ne em ia U Trai? hato ngi long kiba kham khlain ban ia u?

**Leh ia kiei kiei baroh ia kaban
pyndonburom ia U Blei**

²³ Kiei kiei baroh ki long kiba dei ia nga, hynrei kiei kiei baroh kim long kiba myntoi kein; kiei kiei baroh ki long kiba dei ia nga, hynrei kiei kiei baroh kim tei. ²⁴Wat ai ba uno uno ruh un wad eh ia ka jong u hi, hynrei uwei pa uwei ia ka *jingbha* jong uwei pat. ²⁵Ia kaei kaei baroh ba die ba iew, to bam khlem da kylli ei ei na ka bynta ka jingiatiplem. ²⁶Namar ka khyndew ka long ka jong U Trai, bad ka jingdap kyrhai jong ka. ²⁷Te lada uno uno ruh na kita kibym ngeit u khot sngewbha ia phi ban ia-khawai, bad phi mon ban leit, to bam phi ia kaei kaei baroh ia kaba la buh ha khmat jong phi, khlem da kylli ei ei na ka bynta kata ka jingiatiplem. ²⁸Hynrei lada uno uno ruh un ong ha phi, Kane ka long ka doh kñia; wat bam phi, na ka bynta uta uba la iathuh, bad na ka bynta ka jingiatiplem: namar ka khyndew ka long ka jong U Trai, bad ka jingdap kyrhai jong ka: ²⁹ia ka jingiatiplem, nga ong, ym kata ka jong me hi, hynrei kata ka jong uwei pat kein; namar balei yn pynrem noh ia ka jinglailuid jong nga da ka jingiatiplem jong uwei pat? ³⁰Lada nga te nga bam da kaba ngu, balei yn kren bein ia nga na ka bynta kata ia kaba nga nga ainguh?

³¹ Namar kata lada phi bam ne lada phi diñ, ne lada phi leh ei ei ruh, to leh phi ia kiei kiei baroh ia kaban pyndon

burom ia U Blei. ³²To long phi kiba khlem pynthut ia ki Jiw ne ia ki Grik ne ia ka balang U Blei: ³³kat kumba nga ruh nga pynsngewbha ia ki brier baroh ha kiei kiei baroh, khlem da wad ia ka jingmyntoi ka jong nga hi, hynrei ia ka jong kiba bun kein, khnang ba yn ioh pynim ia ki.

11 To long phi ki nongpyrthuh bud ki jong nga, kumba nga ruh u jong U Khrist.

**Kaba tap ia ka khlieh ha ki
jingiaseng niam**

² Te nga iaroh ia phi ba phi kyn-maw ia nga ha kiei kiei baroh, bad ba phi dang bat skhem ia kita ki rukom ba la aiti, kumba nga la aiti ia ki ha phi. ³Hynrei nga mon ba phin tip, ba u khlieh u brier baroh u long U Khrist: bad ba u khlieh ka kynthei *long* u rangbah: bad ba u khlieh U Khrist de long U Blei. ⁴U brier baroh uba duwai lane uba iathuhlypa bad ka jingspong ha la ka khlieh, u pynjah burom noh ia kata ka khlieh jong u. ⁵Hynrei ka kynthei baroh kaba duwai lane kaba iathuhlypa khlem da tapmoh ia la ka khlieh, ka pynjah burom noh ia la ka khlieh: namar ka long kumjuh kumba ka la khi. ⁶Namar lada ka kynthei kam tapmoh, te to kan khap noh ruh ia la u shñiuh; hynrei lada ka long kaba lehrain ia ka kynthei ia kaban khap ia u shñiuh lane ban khi, to kan da tapmoh te. ⁷Namar shisha ka dei ia u shynrang ban ym spong ia la ka khlieh, namar u long ka dur bad ka burom U Blei; hynrei ka kynthei ka long ka burom u shynrang. ⁸Namar u shynrang um long na ka kynthei, hynrei ka kynthei na u shynrang kein. ⁹Naba ym shym la thaw ia u shynrang na ka bynta ka kynthei, hynrei ia kata ka kynthei na ka bynta uta u shynrang. ¹⁰Namar kata ka dei kein ia ka kynthei ban ioh

ia *ka dak* ka jingshah synshar ha ka khlieh *jong ka*, namar ki angel. ¹¹Hynrei pynban u shynrang um long khlem ka kynthei, lymne ka kynthei khlem u shynrang ha U Trai. ¹²Naba kumba ka kynthei *ka long* na u shynrang, kumta ruh u shynrang *u long* da ka kynthei; hynrei kiei kiei baroh na U Blei kein. ¹³To phin khan ha lade: hato ka long kaba itynnad ia ka kynthei ban duwai ha U Blei khlem da tapmoh? ¹⁴Hato ka jinglong tynrai hi kam hikai ia phi, ba lada u shynrang u don u shñiuh bajrong, ka long kaba jah burom ia u? ¹⁵Hynrei lada ka kynthei ka don u shñiuh bajrong, ka long ka burom ia ka; naba ia uta u shñiuh bajrong jong ka la ai *ha ka* kum ka jingtap. ¹⁶Hynrei lada uno uno ruh u kwah ban iasaid nia, ngi ngim don ka rukom kum kata, lymne ki balang U Blei.

Haba shim bynta ha ka Jingkhawai U Trai

¹⁷Hynrei haba nga adong ia kane, ngam iaroh ia phi, ba phi wan iaseng lang, ym ia kaban kham bha hynrei ia kaban kham sniew. ¹⁸Namar kaba nyngkong kein, haba phi wan iaseng lang ha ka balang, nga sngew ba don ki jingiapratt hapdeng jong phi; bad nga ngeit katto katne. ¹⁹Namar la dei ruh ban long ki jingiakhlad hapdeng jong phi, khnang ba kita kiba bha kin paw hapdeng jong phi. ²⁰Namar kata haba phi wan iaseng lang, kam lah long ia kaban bam ia ka jingkhawai miet U Trai. ²¹Namar ha kaba phi iabam, uwei u shim la ka jingbam miet shuwa ia uwei; te uwei u sngew thngan, uwei te u buaid. ²²Balei? phim don la ki iing ia kaban bam ban di? ne phi iañiew bein ia ka balang U Blei, bad phi iapynlehrain ia kita kibym don? Aiu ngan ong ha phi? Ngan iaroh ia phi ha kane? Ngan ym iaroh.

Ka Jingkhawai U Trai

(Mt 26 : 26-29; Mk 14 : 22-25;

Lk 22 : 14-20)

²³Naba nga la pdiang na U Trai ia kaba nga la aiti pateng ruh ha phi, ba U Jisu uba U Trai, ha kata ka miet ha kaba la die noh ia u, u la shim ia u kpu; ²⁴bad haba u la lah nguh, u la kdiah, bad u la ong, To shim phi, to bam; une u long ka met jong nga, ia kaba la pynkhein na ka bynta jong phi; to leh ia kane ia kaban kynmaw ia nga. ²⁵Kumjuh ruh ia ka khuri, hadien kaba bamja miet, u da ong, Kane ka khuri ka long ka jutang kaba thymmai da ka snam jong nga: ia kane to leh phi, katno katno sien ruh ba phi di? ia ka ban kynmaw ia nga. ²⁶Namar katno katno sien ruh ba phi iabam ia une u kpu, bad phi iadih ia kane ka khuri, phi pynpaw ia ka jingiap U Trai, tadynda un wan.

²⁷Naba kumta uno uno ruh uba bam ia une u kpu, lane u di? ia *kane* ka khuri U Trai, khlem burom kein, un long uba rem na ka jong kata ka met bad ka snam U Trai. ²⁸Hynrei to ai ba u brieve un iit ia lade: te ynda kumta to ai ba un bam na uta u kpu, bad ba un di? na kata ka khuri. ²⁹Namar uta uba bam bad uba di?, u bam bad u di? ka jingpynrem ia lade, lada um da bishar bha ia kata ka met U Trai. ³⁰Namar kane bun ki long kiba pang sangem bad kiba pang khrew hapdeng jong phi, bad shibun ruh ki ioththiah noh. ³¹Hynrei lada ngi la bishar bha ia lade, yn ym da la bishar ia ngi *kumne*. ³²Hynrei haba la bishar ia ngi, la sneng ia ngi da U Trai, khnang ba yn ym pynrem ia ngi lem bad ka pyrthei.

³³Naba kumta, ko para bangeit jong nga, haba phi iawan lem ia kaban bam, to da ia ap paralok hi. ³⁴Lada uno uno ruh u sngewthngan, to ai ba un bam ha la iing; ba phin ym iawan lem sha ka jingpynrem. Hynrei ia kita kiei kiei ruh

kiba dang sah ngan sa pynbeit ynda nga wan.

Shaphang ki jingai U Mynsiem

12 Te shaphang kita *ki jingai* bakynja mynsiem, ko para bangeit, ngam mon ba phin ym tip. ²Phi tip ba mynba phi la long ki Jentil, la ju ialam pynwir noh ia phi sha kita ki bleithaw kibym nang kren, katba la ialam ia phi. ³Naba kumta nga pyntip ha phi, ba ym don mano mano ruh uba kren da U Mynsiem U Blei, uba ong ba U Jisu *u long* uba la tim; bad ym don mano mano ruh uba lah ban ong ba U Jisu *u long* U Trai, hynrei tang ha U Mynsiem Bakhuid.

⁴Te don kiba pher ki jingai, hynrei ujuh U Mynsiem. ⁵Bad don kiba pher ki jingshakri, hynrei ujuh U Trai. ⁶Bad don kiba pher ki jingtrei, hynrei u long ujuh U Blei uba pyntrei ia kiei kiei baroh ha baroh. ⁷Hynrei la sam ia ka jingpynpaw U Mynsiem ha uwei pa uwei ia kaban pynmyntoi. ⁸Namar ha uwei la sam da U Mynsiem ia ka ktien ka jingpynstad; bad ha uwei pat ia ka ktien ka jingpyntip, katba kum ujuh U Mynsiem; ⁹ha uwei pat ka jingngeit, da uta ujuh U Mynsiem; bad ha uwei pat ki bor ban pynkhiah, da uta ujuh U Mynsiem; ¹⁰bad ha uwei pat kaba trei ki kambah; bad ha uwei pat ka jingiathuhlypa; bad ha uwei pat ki jingpyniapher ia ki mynsiem; bad ha uwei pat ki thylliej bun jaid; te ha uwei pat kaba batai ia ki thylliej. ¹¹Hynrei ia kine kiei kiei baroh uta ujuh hi U Mynsiem u pyntrei hapoh da kaba sam ha uwei pa uwei ha la ka jong ka jong kat kumba u sngewbha hi.

Kawei ka met hynrei shibun ki dkhoh

¹²Namar kumba ka met ka long kawei, pynban ka don shibun ki dkhoh; hynrei kita ki dkhoh baroh ki jong kata ka met, haba ki long shibun ki long

kawei ka met; kumjuh ruh U Khrist. ¹³Namar da uwei U Mynsiem la pynbaptis ia ngi baroh ia kaban long kawei ka met, la ki Jiw la ki Jentil, la ki mraw la kiba laitluid; bad la pyndih ia ngi baroh na uwei U Mynsiem.

¹⁴Namar kata ka met kam long *tang* shi dkhoh, hynrei shibun. ¹⁵Lada ka kjat kan ong, Naba ngam long ka kti, ngam dei ia ka met; ym na kata kam dei ia ka jong ka met. ¹⁶Bad lada ka shkor ka ong, Naba ngam long ka khmat, ngam dei ia ka met; ym na kata kam dei ia ka jong ka met. ¹⁷Lada kata ka met baroh *ka long tang* ka khmat, hato hangno *ka long* kaba sngew? lada baroh ruh *ka long tang* kaba sngew, hato hangno kaba iw? ¹⁸Hynrei mynta, U Blei u la buh beit ia kita ki dkhoh kawei pa kawei na ki ha ka met kat kumba u la sngewbha hi. ¹⁹Bad lada kita baroh ki long *tang* shi dkhoh, hato haei kata ka met? ²⁰Hynrei mynta, *ki long* shibun ki dkhoh, hynrei *tang* kawei ka met. ²¹Te kata ka khmat kam lah ban ong ha ka kti, Ngam donkam ia pha; lymne pat kata ka khlieh *kam lah ong* ha ki kjat, Ngam donkam ia phi. ²²Hynrei da kumwei, kita ki dkhoh met kiba i kham tlot, ki kham donkam pynban; ²³bad kita *ki dkhoh* met ia kiba ngi tharai ba ki long kiba kham khlem burom, ha kine ngi pynkup kynjai ka burom kaba kham bun; bad kita *ki dkhoh* jong ngi kibym ibha ki ioh ia ka jingpynibha kaba kham bun. ²⁴Namar kita *ki dkhoh* jong ngi kiba ibha kim donkam ia kata *ka jingpynibha*; hynrei U Blei u la pyniabiang lang ia ka met, da kaba u la ai ia kaba kham bun ka burom ha kata *ka dkhoh* kaba duna ia ka; ²⁵khngang ba kan ym long ka jingiaprath ha kata ka met; hynrei ba kita ki dkhoh kin ioh kajuh ka jingsumar para dkhoh. ²⁶Te kumta lada kawei ka dkhoh ka shitom, kita ki dkhoh baroh ki iashitom lem; lada la

pyndon burom ruh ia kawei ka dkhoh, kita ki dkhoh baroh ki iakmen lem.

27 Kumta te ma phi phi long ka met U Khrist bad ki dkhoh *jong ka* ha la marwei marwei. ²⁸Te don kiba U Blei u la thung ha ka balang: kaba nyngkong ki apostol, kaba ar ki nongiathuhlypa, kaba lai ki nonghikai, ynda kumta *kiba leh* ia ki kambah, hadien kata, ki jingaibor ban pynkhiah, ki nongiarap, kiba synshar *bad* kiba bun jaid ki thylliej. ²⁹Hato baroh *ki long* ki apostol? hato baroh *ki long* ki nongiathuhlypa? hato baroh *ki long* ki nonghikai? hato baroh *ki long kiba leh* ia ki kambah? ³⁰hato baroh ki don ki bor ban pynkhiah? hato baroh ki iakren da ki thylliej? hato baroh ki batai ktien? ³¹Hynrei to da kwah hir hir phi ia kita ki bor kiba kham bha.

Ka Jingieit

Te nga pyni ha phi ia ka lynti kaba kham bha pynban.

13 La nga kren da ki thylliej ki brieve bad ki angel, haba ngam don ka jingieit, nga la jia long kum ka wiang rnong basawa, ne kum ka shakuriaw bariew shaw shaw. ²Bad la nga don ka jingiathuhlypa, bad nga shemphang ia ki jingmaian baroh bad ia ka jingtip baroh, bad la nga don ruh ka jingngeit baroh kat ban pynkynriah noh ia ki lum, haba ngam don ka jingieit, ngam long ei ei ruh em. ³Bad la nga sam ia kiei kiei baroh kat kiba don ki jong nga ban bsa *ia kiba duk*, bad la nga aiti ia la ka met ban thang, haba ngam don ka jingieit, ngam myntoi ei ei ruh em.

4 Ka jingieit ka iaishah slem, *bad* ka leh sbun; ka jingieit kam ju pihuin; ka jingieit kam ju leh sarong ia lade, kam ju pynmeng. ⁵kam ju leh khlem akor, kam wad tang ia kiei kiei ruh la ka jong, kam shait ban khiih bitar, kam tharai sniew; **12 : 28 Eph. 4 : 11. 13 : 2 Mt. 17 : 20; 21 : 21; Mk. 11 : 23.**

⁶kam kmen ha ka jingbymbhok, hynrei ka iakmen lem bad ka jingshisha; ⁷ka iaishah jem ia kiei kiei baroh, ka ngeit kloi ia kiei kiei baroh, ka kyrmen ia kiei kiei baroh, ka shah ia kiei kiei baroh.

8 Ka jingieit kan ym duh noh lano lano ruh: hynrei la *ki don* ki jingiathuhlypa, yn sa pyndam noh ia ki, ia *ki don* ki thylliej, kin sa wai noh; la *ka don* ka jingtip, kan sa dam noh. ⁹Namar ngi tip *tang* katto katne, bad ngi iathuhlypa ruh *tang* katto katne; ¹⁰hynrei ynda kata kaba janai kan poi, ynda kumta yn pyndam noh ia kata kaba tang katto katne. ¹¹Mynba nga dang khynnah, nga la kren kum u khynnah, nga la sngew kum u khynnah, nga la pyrkhat kum u khynnah kein; hynrei mynta ba nga la rangbah, nga la iehnoh ia kita kiei kiei ruh ki jong u khynnah. ¹²Namar mynta ngi iohi *tang kumba* ha ka *iit* babyrngut ha kaba dum byrngut byrnget; hynrei hangta markhmat markhmat: mynta nga tip tang katto katne, hynrei hangta ngan ithuh biang, kumjuh kumba la ithuh biang ruh ia nga. ¹³Te kumta ka iaishah ka jingngeit, ka jingkyrmen, *bad* ka jingieit, kine lai: hynrei kaba kham kongsan na kine *long* ka jingieit.

Shuh shuh shaphang ki jingai

U Mysiem

14 To iabeh phi sha kane ka jingieit: la kumta ruh to da kwah hir hir ruh ia kita ki jingai bakynja mynsiem, hynrei khamtam ba phin ioh iathuhlypa. ²Namar uta uba kren da ka thylliej *bymtip*, um kren ha ki brieve hynrei ha U Blei kein; namar ym don uwei uba sngewthuh: hynrei ha U Mysiem u kren ia ki jingmaian. ³Hynrei uta uba iathuhlypa, u kren ha ki brieve ia kaban tei, bad ia kaban pyntngen, bad ia kaban hikai ruh. ⁴Uta uba kren da ka thylliej *bymtip* u tei ia lade; hynrei uta uba iathuhlypa u tei ia ka balang kein. ⁵Toi nga kwah shisha ba

phi baroh phin kren da ki thylliej *bymtip*, hynrei khamtam ba phin iathuhlypa: namar uta uba iathuhlypa u long uba kham kor ban ia uta uba kren da ki thylliej *bymtip*, lynda u batai noh ba ka balang kan ioh pdiang ka jinghikai.

6 Te kumta, ko para bangeit, lada nga wan ha phi da kaba kren da ki thylliej *bymtip*, hato ngan pynmyntoi ai u ia phi, lynda nga kren ha phi da ka jingpynpaw, lane da ka jingtip, lane da ka jingiathuhlypa, lane da ka jinghikai? ⁷Wat kiei kiei kiba khlem mynsiem kiba ai jingsawa, kum ka jingput lane ka duitara, lynda ki pynpher ia kita ki jingsawa, hato kumno yn ioh pyntip ia kaei ba la put lane kaei ba la tem? ⁸Namar lada ka ronsing ruh ka ai jingsawa kabym thikna, hato uei uban leit khreh ia lade ia ka thma? ⁹Kumjuh ruh ma phi, lynda phi kren da ka thylliej ia ka jingkren kaba lah ban sngewthuh bha, kumno yn ioh sngewthuh ia kata ba la kren? namar phin long kiba shu kren ha ka suin. ¹⁰Don lehse katta ki jaid ki ktien ha ka pyrtnei, hynrei pynban ym don kaba khlem jingmut. ¹¹Namar kata lada ngam sngewthuh shuh ia ka jingmut kata ka ktien, ngan long nongwei ha uta uba kren, bad uta uba kren un long nongwei ha nga. ¹²Kumta te ma phi ruh; haba phu long kiba kwah hir hir ia ki jingai bakynja mynsiem, to da wad khnang ba phin kham nang ban tei ia ka balang.

13 Naba kumta to ai ba uta uba kren da ka thylliej *bymtip* un duwai ba un nang ban batai ¹⁴Namar lada nga duwai da ka thylliej *bymtip*, ka mynsiem jong nga ka duwai, hynrei ka jingshemphang jong nga ka long kaba khlem seisoh kein. ¹⁵Te yn sa leh kumno? ngan duwai da ka mynsiem, bad ngan duwai da ka jingshemphang ruh; ngan rwai da ka mynsiem, bad ngan rwai da ka jingshemphang ruh. ¹⁶Lym kumta, haba men nguh da ka mynsiem, hato kumno uta

14 : 21 Isa. 28 : 11-12.

uba ieng ha ka jaka ubym nang un ong Amen ha kata ka jinganguh jong me. haba um tip ia kaei ba me ong? ¹⁷Namar ma me shisha me nguh bha, hynrei ym shym ioh tei ia uta uwei. ¹⁸Nga nguh ia U Blei jong nga, ba nga kren da ki thylliej kham bun ban ia phi baroh: ¹⁹hynrei ha ka balang nga kham sngewbha ban kren san kyntien da ka jingsngewthuh jong nga, ba ngan dup hikai ia kiwei ruh, ban ia ki shiphew hajar kyntien ha ka thylliej *bymtip*.

20 Ko para bangeit, to wat long khynnah ha ka jingshemphang: hynrei ha ka jingbymman to long khunlung; te ha ka jingshemphang to long rangbah. ²¹La thoh ha ka hukum: Da ki bried kiba kren nongwei bad da ki rmiang shyntur ki nongwei ngan kren ha une u paidlang: hynrei la katta ruh, kin ym iashahshkor ia nga, ong U Trai. ²²Naba kumta ki thylliej ki long ka dak, ym ha kita kiba ngeit hynrei ha kita kibym ngeit; hynrei ka jingiathuhlypa kam long ia kita kibym ngeit, hynrei ia kita kiba ngeit. ²³Naba kumta lada ka balang baroh kawei ka wan iaseng lang ha kajuh ka jaka, bad baroh ki da kren da ki thylliej *bymtip*, bad ki da wan hapoh ruh kibym nang ne kibym ngeit, kin ym ong ba phi la ialamwir noh? ²⁴Hynrei lada baroh ki da iathuhlypa, bad u da wan hapoh ruh uno ruh ubym ngeit, lane u bymnang, la pynkynduh ia u da baroh, la bishar ia u da baroh; ²⁵kumta te la pynpaw ia kiei kiei ruh kiba rieh ka dohnud jong u; kumta ruh da kaba dem khруп un mane ia U Blei, u da phla ba U Blei u long da shisha hapdeng jong phi.

Ka jinghikai ban leh ryntih ha kiel kiel baroh

26 Ka long kumno te, ko para bangeit? haba phi iaseng, uwei pa uwei na phi u don ka salm, u don ka jinghikai, u don ka thylliej, u don ka jingpynpaw, u don ka

jingbatai. To leh ia kiei kiei baroh ia kaban iatei. ²⁷Lada uno uno ruh u kren da ka thylliej bymtip, to ai ba kan long tang da arngut, ne lada don eh ruh, laingut bad kata ruh markylliang: to ai ruh ba uwei un batai. ²⁸Hynrei lada ym don u nongbatai, to uta un sngap jar noh ha ka balang: bad to un kren tang ha lade hi bad ha U Blei. ²⁹Hynrei to ai ba arngut ne laingut ki nongiathuhlypa kin kren, bad to ai ruh ba kita kiwei kin iabishar. ³⁰Hynrei lada la pynpaw ei ei ha uwei pat uba shong hajan, to ai ba uta uba nyngkong un sngap jar. ³¹Namar phi lah baroh kein ban iathuhlypa uwei pa uwei, khnang ba baroh kin ioh nang, bad ba yn ioh pyntngen ia ki baroh: ³²namar ki mynsiem ki nongiathuhlypa ki long hapoh ka bor ki nongiathuhlypa. ³³namar U Blei um long U Blei ka jingkhiiwin, hynrei ka jingsuk kein: kumba ha kita ki balang ki riewkhuid baroh. ³⁴To ai ba ki kynthei jong phi kin sngap jar ha ki balang; namar ym shym shah ia ki ban kren; hynrei ban pynhapoh ia lade, kumba ka hukum ruh ka ong. ³⁵Hynrei lada ki kwah ban nang ei ei, kin iakylli ha ki tnga jong ki ha la iing: namar ka long kaba khlem akor kein ia ki kynthei ban kren ha ka balang. ³⁶Hato na phi la mih noh ka ktien U Blei? ne ka la poi tang ha phi?

37 Lada uno uno ruh u mut ba u long u nongiathuhlypa lane uba don ki jingai bakynja mynsiem, to un kohnguh ba kita kiei kiei ruh ia kiba nga thoh ha phi ki long ki hukum U Trai. ³⁸Hynrei lada uno uno ruh u long ubym tip, to ai ba un sah ubym tip. ³⁹Naba kumta, ko para bangeit, to da kwah hir hir phi, ia kaban iathuhlypa, hynrei wat adong ia kaban kren da ki thylliej *bymtip*. ⁴⁰Hynrei to ai ba yn leh itynnad bad ha ka jingryntih ia kiei kiei baroh.

Shaphang ka jingmihpat U Khrist

15 Te nga pyntip ha phi, ko para bangeit, ia kata ka gospel ia kaba nga la ialap ha phi, bad ia kaba phi la pdiang, bad ha kaba phi iaieng ruh, ²da kaba yn pynim ia phi ruh, lada phi bat skhem ia kaba kumno ka ktien nga la ialap ha phi, lynda phi la ngeit lehnohei.

3 Namar nga la aiti pateng ha phi kaba nyngkong eh ia kata kaba nga la pdiang ruh, ba U Khrist u la iap namar ki pop jong ngi katba kum ki jingthoh, ⁴bad ba la tep ia u, bad ba la pynmihpat ia u ruh ha kaba lai sngi katba kum ki jingthoh, ⁵bad ba la iohi ia u da U Kephass, hadien kata da ki khadar ngut; ⁶hadien kata la iohi ia u da ki sanspah tam ki para bangeit shisyndon, kiba kham bun na kita ki sah haduh mynta, hynrei kiwei ki la iohthiah noh; ⁷hadien kata la iohi ia u da U Jakob, ynda kumta da ki apostol baroh. ⁸Bad khadduh eh, kum ha uba khalor, u la paw ha nga ruh. ⁹Namar nga long uba rit tam na ki apostol, uba ngam long uba dei ban khot ia nga u apostol, namar nga la beh bein ia ka balang U Blei. ¹⁰Hynrei da ka jingaiei U Blei nga long kane kaba nga long: bad kata ka jingaiei jong u kaba la ai ha nga, kam shym la long lehnohei kein; hynrei nga la trei minot khamtam shikaddei ban ia ki baroh: te pynban ym ma nga, hynrei kata ka jingaiei U Blei kein kaba la don lem bad nga. ¹¹Kumta te, la ma nga ne ma ki, kumta ngi iai ialap, kumta ruh phi la ngeit.

Shaphang ka jingmihpat kiba iap

12 Hynrei lada ialap ia U Khrist ba la pynmihpat ia u na kiba iap, hato kumno ba kiba hapdeng jong phi ki iaong, ba ym don ka jingmihpat kiba iap? ¹³Hynrei lada ym don ka jingmihpat kiba iap, te ia U Khrist ruh ym shym la pynmihpat: ¹⁴hynrei lada ia U Khrist ym

shym la pynmihpat, te kumta ka jingialap jong ngi ka long kaba lehnohei, bad ka jingngeit jong phi ruh kaba lehnohei. ¹⁵Nalor kata, la shem ruh ia ngi ki sakhi lamler shaphang U Blei; naba ngi la iaphla shaphang U Blei, ba u la pynmihpat ia U Khrist, ia uba um shym la pynmihpat, lada ka long ba ia kiba iap yn ym pynmihpat. ¹⁶Namar lada ia kiba iap yn ym pynmihpat, te ia U Khrist ruh ym shym la pynmihpat; ¹⁷te lada ia U Khrist ym shym la pynmihpat, ka jingngeit jong phi ka long kaba thala: phi dang sah ha ki pop jong phi. ¹⁸Te kumta ruh, kita kiba la iohthiah ha U Khrist ki la jot noh kein. ¹⁹Lada tang ha kane ka jingim hi ngi long kiba kyrmen ha U Khrist, ngi long kiba kordit tam na ki briew baroh.

²⁰Hynrei mynta ia U Khrist la pynmihpat na kiba iap, bad u la jia long u soh nyngkong kein na kita kiba la iohthiah noh. ²¹Namar kumba da u briew la jia ka jingiap, kumta da u briew ruh ka jia ka jingpynmihpat ia kiba iap. ²²Namar kumba ha U Adam baroh ki iap noh, kumta ruh ha U Khrist yn pynim ia baroh. ²³Hynrei uwei pa uwei ha ka jingryntih la ka jong ka jong; u soh nyngkong long U Khrist; hadien kata, kita ki jong U Khrist, ha kata ka jingwanpaw jong u. ²⁴Ynda kumta long kaba kut, ynda un aiti noh pat ia ka hima ha U Blei uba U Kpa, ynda u la pyndam noh ia ka jingsynshar baroh, bad ia ka jingdonbor baroh bad ia ka bor baroh. ²⁵Namar ka dei ia u ban synshar tadynda u la pyndem ia ki nongshun jong u baroh hapoh ki kjat jong u. ²⁶Ka nongshun kaba khadduh ia kaba yn sa pynduh ka long ka jingiap. ²⁷Naba u la pyndem ia kiei kiei baroh hapoh ki kjat jong u. Hynrei haba u ong ba la pyndem ia kiei kiei baroh kumta, ka paw ba lait uta uba la pyndem ia kiei kiei baroh hapoh jong u. ²⁸Te ynda la pyndem ia kiei kiei baroh ha u: ynda

kumta ia U Khun hi ruh yn pyndem ha uta uba la pynhapoh ia kiei kiei baroh ha u, khnang ba U Blei un ioh long kiei kiei baroh ha baroh.

²⁹Lymda kumta, ai u kin leh kita ia kiba la pynbaptis na ka bynta kiba iap? lada ia kiba iap yn ym pynmihpat satia, balei te ba pynbaptis ia ki na ka bynta jong ki? ³⁰Balei ba ngi ruh ngi pha ia lade man la ka por baroh? ³¹Nga smai da kata ka jingsngew sarong namar jong phi kaba nga don ha U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi, ba nga iap ha la ka sngi. ³²Lada kum u briew nga la ialeh bad ki mrad khlaw ha Ephesos, hato ka myntoi ai u ia nga? Lada kiba iap kim mihpat, to ia ngin iabam ngin iadih, namar lashai ngi iap noh kein! ³³To wat shah ban shukur noh ia phi: ki jingiasyllok basniew ki iapynpyut plak kein ia ki akor babha. ³⁴To phin da kyndit bynriew hok bad wat leh pop phi: namar don kiba khlem jingtip shaphang U Blei, khnang ia kaban pynsngew lehrain ia phi nga kren ia kane kein.

Da ka met kaba kumno ngin iamihpat

³⁵Hynrei uei ruh uei un kylli, Hato kumno yn pynmihpat ia kiba iap? bad da ka met kaba kumno kin wan? ³⁶Ah uba bieit! Ia kata ia kaba me hi me bet yn ym pynlongim ia ka lymda ka iap noh kein: ³⁷bad ia kata kaba me bet ruh, mem bet kein ia kata ka met kaban sa long, hynrei tang u symbai hi, ka jong u kew ñiuma, ne ka jong uwei pat u symbai; ³⁸hynrei U Blei u ai ha u ka met kat kumba u sngewbha hi, bad ha uwei pa uwei u symbai ia la ka jong ka jong ka met. ³⁹Ka doh baroh ruh kam long kajuha ka doh; hynrei don kawei ka doh briew, bad kawei pat ka doh mrad, bad kawei pat ka dohkha, bad kawei pat de ka doh sim. ⁴⁰Don ruh ki met kiba kynja bneng, bad ki met kiba kynja khyndew: hynrei ka burom jong kita kiba kynja bneng ka long kawei, bad ka jong kita kiba kynja

khyndew ka long kawei pat. ⁴¹Don kawei ka burom ka sngi, don ruh kawei pat ka burom u bnai, bad kawei pat ka burom ki khlur; namar u khlur u pher na u khlur ha la ka burom.

⁴²Kumta kein ka long kata ka jing-pynmihpat ia kiba iap ruh. La bet ia ka ha kaba pyut, yn pynmihpat ia ka ha kabym pyut; ⁴³la bet ia ka ha kaba khlem burom, yn pynmihpat ia ka ha ka burom; la bet ia ka ha ka jingtlot, yn pynmihpat ia ka ha ka bor; ⁴⁴la bet ia ka kum ka met bakynja doh, yn pynmihpat ia ka kum ka met bakynja mynsiem. Kumba don ka met bakynja doh, don ruh *ka met* bakynja mynsiem. ⁴⁵Kumta ruh la thoh: la U Adam u briew uba nyngkong la thaw ka mynsiem baim, hynrei ia U Adam uba khadduh ka mynsiem bapynim; ⁴⁶hynrei kam shym long nyngkong kata kaba kynja mynsiem, hynrei kata kaba kynja doh, hadien kata te kaba kynja mynsiem. ⁴⁷Uta u briew uba nyngkong u la long na ka khyndew, uba kynja dewmet; uta u briew uba ar u long U Trai na bneng. ⁴⁸Kat kumba long uta uba kynja dewmet, kumta biang ruh kita kiba kynja dewmet: bad kat kumba u long uta uba kynja bneng kumta biang ruh kita kiba kynja bneng kein. ⁴⁹Bad kat kumba ngi la bit ia ka dur ka jong uba kynja dewmet, ngin da bit ruh ia ka dur ka jong uta uba kynja bneng kein. ⁵⁰Hynrei la lei lei ia kane nga ong, ko para bangeit, ba ka doh bad ka snam kim lah ban ioh ia ka hima U Blei, lymne kata kaba pyut kam ioh ia kata kabym pyut.

⁵¹Ha khmih nga iathuh ha phi ia ka jingmaian: ngin ym iohthiah baroh, hynrei yn pyngylla ia ngi baroh shisyn-don, ha kaba shikhyllipmat kein, ha ka turoi kaba khadduh. ⁵²Namar ka turoi kan sawa, ynda kumta ia kiba iap yn pynmihpat kibym pyut, bad ia ngi yn pyngylla. ⁵³Namar ka dei da lei lei ia kane

kaba pyut ban phong ia kabym pyut, bad ia kane kaba iap ban phong ia kabym iap; ⁵⁴te ynda kane kaba pyut kan phong ia kabym pyut, bad kane kaba iap kan phong ia kabym iap, ynda kumta yn pyndep khoit ia kata ka jingong ia kaba la thoh: la ka jingiap la nguid noh khoit ha ka jingiop. ⁵⁵Ah ka jingiap, hangno ka jingjop thiaw ka jong pha? Ah ka jingiap, hangno ka sne ka jong pha? ⁵⁶Te ka sne ka jong ka jingiap ka long ka pop, bad ka bor ka pop ka long ka hukum. ⁵⁷Hynrei ka jingnguh ia U Blei, uba ai ha ngi ia kane ka jingiop thiaw da U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi!

⁵⁸Naba kumta, ko para bangeit baieit jong nga, to long phi kiba iaineh skhem, bad kibym kynriah noh, bad kiba man kyrhai man la ka sngi ha ka kam U Trai, haba phi tip skhem ba kata ka jingtrei minot jong phi kam ju long kaba lehnohei ha U Trai.

Ka jingiasynñiang sbai na ka byuta ki para bangeit

16 Hynrei shaphang kata ka jingsyn-ñiang sbai kaba na ka byuta ki riw-khuid, kumba nga la buh beit biang ruh ha ki balang ka Galatia, kumjuh ruh to leh ma phi. ²Ha ka sngi nyngkong ka taiew to uwei pa uwei na phi un buh noh ha lade, da kaba kynshew kat kum ka jingioh jong u, ba yn ym long ki jingiasyn-ñiang sbai ynda nga la wan. ³Te ynda nga la poi, ia kino kino kiba phin ibit, ia kita ngin phah lem bad ki shithi ban leit lam noh ia kata ka jingai isynei jong phi sha Jerusalem; ⁴bad lada long baidei ia nga ruh ban leit, kita kin leit ryngkat bad nga.

Ka jingthma U Paul ban wan jagoh la ki

⁵Hynrei ngan wan ha phi ynda nga la ioh leit lyngba ka Makedonia; namar nga thew ban leit lyngba ka Makedonia.

⁶Hynrei lehse ngan sah bad phi, ne ngan shong tlang ruh, khnang ba phi phin ioh leit on lynti ia nga kat shaba nga leit. ⁷Namar ngam mon ban iohi ia phi mynta tang ha kaba shu iaid artad, hynrei nga kyrmen ban sah bad phi katto katne, lada U Trai un shah. ⁸Hynrei ngan sah ha Ephesos haduh ka Pentekost. ⁹namar ia ka jingkhang kaba khraw bad kaba donbor la plie wang ia nga, te don shibun ki nongkhang.

10 Te lada U Timothi un wan ha phi, to sumar biang phi ba un don hapdeng jong phi khlem jingsheptieng: namar u trei ia ka kam U Trai kein, kumba leh ma nga ruh. ¹¹Namar kata to wat ai ba uno uno ruh un n̄iew bein ia u. Hynrei to da ialeit on lynti ia u ha kaba suk, ba un ioh wan ha nga, namar nga khmih lynti ia u lem bad ki para bangeit.

12 Shaphang U Apollos ruh u para bangeit, nga la kyrpad shibun ia u ban wan ha phi ryngkat bad kita ki para bangeit: hynrei um don mon satia ban wan mynta, hynrei un wan kein ynda u la kloī bha.

Ka jingpynwai ryngkat bad ka jinghublei

13 To da sharai phi, to da ieng skhem phi ha ka jingneit, to da leh shlur ialade phi kum ki rangbah, to da pyngkhain ia lade phi. ¹⁴To ai ba baroh kaba phi leh

phin leh ha ka jingiaieit.

15 Hynrei nga kyrpad ia phi, ko para bangeit, *namar* phi tip, shaphang ka iing U Stephanas, ba ka long u soh nyngkong ka Akhaia, bad ba ki la ia aiti noh ia lade ia kaban shakri ia ki riewkhuid. ¹⁶ba phi ruh phin kohnguh ia kiba kum kita, bad ia uwei pa uwei uba iarap lem bad ba trei minot. ¹⁷Kumta nga sngewkmen ha ka jingwan U Stephanas bad U Phortunatos bad U Akhailos, ramar ia kata kaba duna na sha phi ki la iapyndap noh ma ki. ¹⁸Naba kumta kein ki la iapynpyngngad ia ka mynsiem jong nga bad ia ka jong phi ruh: namar kata to da n̄iew burom phi ia kiba kum kita.

19 Ki balang ka Asia ki iakhublei ia phi. U Akwila bad Ka Priskila ki iakhublei ia phi shibun ha U Trai, lem bad kata ka balang kaba ha iing jong ki. ²⁰Ki para bangeit baroh ki iakhublei ia phi. To phin da iakhublei paralok hi da ka jingiadoh bakhuid.

21 Ka jinghublei jong nga U Paul da ka kti jong nga hi. ²²Lada uno uno ruh ubym icit ia U Jisu Khrist uba U Trai, to un long anathema! Maran atha! ²³Ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai to kan long lem bad phi. ²⁴Ka jingieit jong nga kan long lem bad phi baroh ha U Khrist Jisu. Amen.

KA SHITHI KABA AR

U PAUL U APOSTOL

SHA KI NONG KORINTH

1 U Paul u apostol U Jisu Khrist da ka mon U Blei, bad U Timothi u para bangeit, ha ka balang U Blei kaba don ha Korinth, lem bad ki riewkhuid baroh

kiba don ha Akhaia baroh:

2 long ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei uba U Kpa jong ngi bad na U Jisu Khrist uba U Trai.

U Paul u dawai ainguh ia U Blei

3 Long ba la kyrkhu ia U Blei bad ia U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, U Kpa ki jingsynei bad U Blei ka jingpyntngen baroh, ⁴uba pyntngen ia ngi ha ka jingjynjar jong ngi baroh, khnang ia kaban ai bor ia ngi ban pyntngen ia kita kiba ha kano kano ka jingjynjar da kata ka jingpyntngen da kaba la pyntngen ia ngi hi da U Blei. ⁵Naba kat kumba kita ki jingshah U Khrist ki iaroi kyrhai ha ngi, kumta kein kata ka jingpyntngen ia ngi ka roi kyrhai ruh da U Khrist. ⁶Te la ka long ba la pynjynjar ia ngi, *ka long* na ka bynta ka jingpyntngen bad ka jingpynim ia phi; lane la ka long ba la pyntngen ia ngi, ka long na ka bynta ka jingpyntngen bad ka jingpynim ia phi kein, kaba trei ha kaba iaishah ia kijuh ki jingshah ia kiba ngi ruh ngi shah. ⁷Te ka jingkyrmen jong ngi ka skhem shaphang jong phi, da kaba ngi tip ba kat kumba phi long kiba ioh bynta na ka jong kita ki jingshah shitom, kumta ruh phi long na kata ka jingpyntngen.

8 Namar ngim mon ba phin ym tip, ko para bangeit, shaphang kata ka jingjynjar jong ngi kaba la jia ha ngi ha Asia, ba la ban khia ia ngi shikaddei eh, palat ia ka bor jong ngi, haduh ba ngi la duh jingkyrmen ban im; ⁹shisha ngi la don ha lade hi ka jingrai ban iap, khnang ba ngin ym shaniah satia ha lade hi, hynrei ha U Blei uba pynmihpat ia kiba iap; ¹⁰uba la knieh kynthet ia ngi na ka jingiap kaba khraw katta katta, bad uba iaiknieh kynthet ia ngi, ha uba ngi kyrmen ba un dang knieh kynthet shuh ruh; ¹¹da kaba iarap lem ma phi ruh da ka jingduwai na ka bynta jong ngi, khnang ba, namar kata ka jingisynei ia kaba la ai ha ngi na kaba leh kiba bun, yn ainguh da kiba bun na ka bynta jong ngi.

Ki jingkylla ha ka jingleit lynti U Paul

12 Namar ka jingkmien jong ngi ka long

kane kein, ka jingphla ka jingiatiplem jong ngi, ba ha ka jingkhuid bad ha ka jingsngur bariewblei, ym ha ka jingstad bakynja doh, hynrei ha ka jingaiei U Blei, ngi la pyniaid ia lade ha ka pyrthei, bad kham bun eh sha phi. ¹³Namar ngim thoh ha phi da kumwei kumwei nalor kita ia kiba phi pule, ne kiba phi kohnguh, bad nga kyrmen ba phin iaikohnguh haduh kaba kut: ¹⁴kumba phi la kohnguh ia ngi katto katne, ba ngi long ka jingkmien jong phi, kumba phi ruh phi long ka jong ngi ha ka sngi U Jisu uba U Trai.

15 Te ha kane ka jingshaniah nga la mon ban wan ha phi mynshuwa, khnang ba phin ioh kmen arsien; ¹⁶ban leit artad na phi sha Makedonia, bad ban wan pat ha phi na Makedonia, bad ban ioh leit on lynti ia nga da phi sha Judia. ¹⁷Namar kata haba nga la thmu kumta, nga shu leh thala? ne ia kita kiei kiei ruh ia kiba nga thmu, nga thmu katba kum ka kynja doh, khnang ba kan ioh long bad nga kaba hooiid hooiid bad kaba em em? ¹⁸Hynrei kumba U Blei u long uba lah ban shaniah, kumta kein ka jingialap jong ngi ha phi kam long hooiid bad em; ¹⁹namar U Jisu Khrist U Khun U Blei, ia uba la ialap hapdeng jong phi da ngi, da nga bad da U Silbanos bad da U Timothi kein, um shym long hooiid bad em, hynrei ha u ka long kaba hooiid. ²⁰Namar ki jingkular U Blei katba don, ki long ha u kaba hooiid, bad ha u kaba amen, ia kaban pyndon burom ia U Blei da ngi. ²¹Te uta uba pynneh ia ngi lem bad phi ha U Khrist, bad uba la pynsleh ia ngi, long U Blei kein, ²²uba la shon shap ruh ia ngi, bad uba la ai ia ka synjat jong U Mynsiem ha ki dohnud jong ngi.

23 Hynrei nga khot ia U Blei ban sakhi ha ka mynsiem jong nga, ba khnang ban isynei ia phi nga la pep ban wan sha Korinth. ²⁴Ym ba ngi leh trai khlich ia ka jingngeit jong phi, hynrei ngi

ialong ki lok baiatrei lem ia ka jingkmén
jong phi: namar da ka jingngeit phi
iai ieng.

2 Hynrei nga la lah thmu ia kane ha
lade hi, ba ngan ym wan pat ha phi
ha ka jingsngewsih. ²Namar lada nga
pynsngewsih ma nga ia phi, ható mano te
uban pynsngewbha ia nga, lymda uta ia
uba la pynsngewsih da nga? ³Te nga la
thoh ia kata hi ha phi, ioh ba haba nga
wan ngan ioh ka jingsngewsih na kita
na kiba ka dei ia nga ban ioh ka jingkmén :
da kaba shaniah shaphang jong phi baroh,
ba ka jingkmén jong nga ka long ka jong
phi baroh ruh. ⁴Namar na ka jingsngew
jynjar bakhraw bad ka jingklusai ka
dohnud nga la thoh ha phi da bun ki
ummat, ym da lei lei ban pynsngewsih
ia phi, hynrei ba phin ithuh ia kata ka
jingieit kaba nga don kyrhai eh ia phi.

Ka jingmap ia u nongleh palat

⁵ Hynrei lada uno uno ruh u la
pynsngewsih, um shym la pynsngewsih
tang ia nga, hynrei katto katne (ba ngan
ym ban khia iano iano ruh) ia phi baroh.
⁶Ka la biang ia uta *u brieve* kane ka
jingpynshitom ia kaba *la leh* da kita kiba
bun. ⁷Ba da kumwei ka la dei ia phi ban
map bad ban pyntngen ia u, ioh ba yn
nguid noh khoit ia uba kum uta da ka
jingsngewsih kaba palat eh. ⁸Naba kumta
nga kyrpad ia phi ban pynskhem ia ka
jingieit *jong phi* sha u. ⁹Namar ia kane
khnang nga la thoh ruh, ba ngan ioh
tip ia ka jinglong ba la tynjuh jong phi, la
phi long ne em kiba kohnguh ha kiei kiei
baroh. ¹⁰Hynrei ia uba phi iamp ia kaei
kaei ruh, nga ruh *nga map*; namar lada
nga la map ma nga ruh kaei kaei ruh,
ia uba nga la map, na ka bynta jong
phi nga *la map ia kata* ha U Khrist;
¹¹ba yn ym leh phon ia ngi da u Soitan,
namar ngim long kibym tip ia ki buit
jong u!

Ka jingsngew bukhoh U Paul ha Troas

¹² Hynrei mynba nga la wan ha Troas
na ka bynta ka gospel U Khrist,
bad haba la plie ka jingkhang ia nga
ha U Trai, ¹³ngam shym ioh suk ha la ka
mysiem, naba ngam shym shem ia U
Titos u para bangeit jong nga; hynrei
da kaba khublei ia ki nga la leit noh sha
Makedonia.

Ka jingjop da U Khrist

¹⁴ Hynrei long ka jingnguh ia U Blei,
uba pynrisa ia ngi ha la ka sngi ha U
Khrist, bad uba pynpaw ia ka jingwibih
ka jingtip jong u da ngi ha ka jaka
baroh. ¹⁵Naba ngi long ka jingwibih U
Khrist ia U Blei ha kita ia kiba la pynim,
bad ha kita kiba da jot noh; ¹⁶ha uwei
ka jingwi ka jingiap ia kaban iap, hynrei
ha uta uwei ka jingwi ka jingim ia kaban
im. Te uei uba bit biang ia kine kiei kiei
ruh? ¹⁷Namar ngim long kum kita kiba
bun, kiba pynkhleh ia ka ktien U Blei;
hynrei kum na ka jingsngur, hynrei kum
na U Blei, ha khmat U Blei ngi kren ha
U Khrist.

Ki shakri ka Jutang Bathymmai

3 Ngí sdang pat ban iaroh ia lade?
³ ne ngi donkam, kum kiwei, ia ki
shithi iaroh sha phi, lane na phi? ²Ma
phi kein phi long kata ka shithi jong ngi,
ia kaba la thoh ha ki dohnud jong ngi,
ia kaba la ithuh bad la pule da ki brieve
baroh; ³kiba paw shynna ba phi long ka
shithi U Khrist ia kaba la trei minot
da ngi, ia kaba la thoh ym da ka sia
hynrei da U Mysiem U Blei uba im,
ym ha ki maw lyngkniap hynrei ha ki
doh lyngkniap ka dohnud kein.

⁴ Hynrei ka jingshaniah skhem kat
kane ngi don da U Khrist sha U Blei:
⁵ym, naba ngi long kiba bit na lade
hi ia kaban pyrkhat ia kaei kaei ruh
kumba napoh lade hi; hynrei ka jingbit
jong ngi ka long na U Blei, ⁶uba la pynbit

ia ngi *ban long* ki nongialap ka jutang bathymmai, ym ki jong ka dak hynrei ki jong U Mynsiem; namar kata ka dak ka pyniap hynrei uta U Mynsiem u pynim kein.

7 Hynrei lada kane ka jingpyniaid niam ka jingiap ba la thoh bad ba la mut ha ki maw, ka la long ha ka jingtyngshain, katba kita ki khun Israel kim lah shuh ban khmih shain ia ka khmat U Moses namar kata ka jingtyngshain ka khmat jong u kaban dam noh; ⁸kumno te ba kata ka jingpyniaid niam ka jong U Mynsiem kan ym long kham tam ha ka burom? ⁹Namar lada kata ka jingpyniaid niam ka jingpynrem ka la long ka burom, da khamtam shibun kata ka jingpyniaid niam ka jingpynksan ka palat ha ka burom. ¹⁰Namar shisha ia kata ba la pyndon burom ym shym la pyndon burom shuh ha kane, na ka bynta kata ka burom kaba kham kor. ¹¹Namar lada kata kaban dam noh *ka la long* ha ka burom, te khamtam shibun kata kaba iaisah *ka long* ha ka burom.

12 Namar kata ba ngi don ka jingkyrmen kat kane, ngi kren shlur eh, ¹³bad ngim *long* kum U Moses, uba la buh ka jingkah ha ka khmat jong u, khnang ba kita ki khun Israel kin ym ioh khmih shain sha kaba kut kata kaban dam noh; ¹⁴hynrei la pyneh noh ia ki jingmut jong ki; namar haduh kane ka sngi hi haba pule ia ka jutang barim, kata kajuh ka jingkah khmat ka iaisah khlem da loit noh: naba ha U Khrist la pyndam noh ia ka. ¹⁵Shisha kein wat haduh kane ka sngi, haba pule ia U Moses, ka jingkah ka dang neh ha ka dohnud jong ki. ¹⁶Hynrei ynda kan da phai khmat ha U Trai, yn loit noh ia kata ka jingkah khmat. ¹⁷Te U Trai u long uta U Mynsiem, bad ha kaba don U Mynsiem U Trai, *hangto* don ka jinglailuid. ¹⁸Hynrei ma ngi baroh da ka khmat khlem da kah noh, da kaba ngi khmih

shai kumba ha ka iit ia ka burom U Trai, la nangpynkylla nangpynkylla dur ia ngi sha kata kajuh hi ka dur na ka burom sha ka burom, kumba na U Trai uba U Mynsiem.

Ka jingkynshew ha ki khlew khyndew

4 Naba kumta ba ngi don kane ka jingshakri tien Blei kat kumba ngi la ioh isynei, ngim man thait shuh; ²hynrei ngi la kyndiah eh na kiei kiei ruh kiba rieh jong ka jinglehrain, haba ngim iaid ha ka buit sianti, lymne khleh phon ia ka ktien U Blei; hynrei da ka jingpynpaw ia ka jingshisha ngi da iaroh ia lade ha ka jingiatiplem ki briew baroh ha khmat U Blei. ³Hynrei lada ka long te ba la kah ia ka gospel jong ngi, ka long ba la kah ha kita kiba jot; ⁴ha kiba u blei jong kane ka pyrthei u la pynmatlah noh ia ki jingmut kita kibym ngeit, khnang ba ka jingshai ka gospel ka burom U Khrist, uba long ka dur U Blei, kan ym tyngshain *ha ki*. ⁵Namar ngim ialap ia lade, hynrei ia U Khrist Jisu kum U Trai kein, hynrei ia lade hi ki shakri jong phi na ka bynta U Jisu. ⁶Naba U Blei uba la hukum ia ka jingshai ban shai noh na kaba dum, u la pynshai ha ki dohnud jong ngi, khnang ia kaban pynshai ia ka jingtip ka burom U Blei ha ka khmat U Jisu Khrist.

7 Hynrei ngi don kane ka jingkynshew ha ki khiew khyndew, ba ka jingkhraw tam eh kata ka bor kan long na U Blei, bad ym na ngi. ⁸Ha kiei kiei baroh la pynjynjar sat ia ngi, hynrei ym shym la pynshipa ia ngi; la tap baiong ia ngi, hynrei ym ha ban da kut lad; ⁹la beh bein ia ngi, hynrei ym shym la ichnoh noh ia ngi; la pynkyllon kram ia ngi, hynrei ym shym la pynjot noh ia ngi; ¹⁰da kaba bah kylleng ha kane ka met ha la ka sngi ia ka jingiap U Jisu uba U Trai, khnang ban pynpaw ia ka jingim U Jisu ruh ha ka met jong ngi. ¹¹Namar

ngi kiba dang im ngi long ba la aiti noh ha la ka sngi ia kaban iap na ka bynta U Jisu, khnang ban pynpaw ia kata ka jingim U Jisu ruh ha ka doh kaba iap jong ngi. ¹²Kumta kein ka jingiap ka trei ha ngi, hynrei ka jingim ha phi.

13 Hynrei ba ngi don kajuha ka mynsiem ka jingngeit, katba kum kata ba la thoh, Nga la ngeit, namar kata nga la kren; ngi ruh ngi ngeit, namar kata ngi kren, ¹⁴ba ngi tip skhem ba uta uba la pynmihpat ia U Jisu uba U Trai, un pynmihpat ia ngi ruh da U Jisu, bad un buh ia ngi ha khmat lem bad phi. ¹⁵Namar kiei kiei baroh ki long na ka bynta jong phi khnang ba kata ka jingaiei ia kaba la pynroi byllien, kan da roi kyrhai eh da ka jingainguha jong kiba bun ia ka burom U Blei.

Kaba im da ka jingngeit

16 Namar kata ngim man thait shuh; hynrei la ka long ruh ba u briew uba habar jong ngi u nang jot nang jot, pynban uta u briew bashapoh u la nang shait ha la ka sngi. ¹⁷Namar ka jingjynjar basting jong ngi kaba tang shibit, ka nang pynlong na ka bynta jong ngi ka jingkhia ka burom kaba palat eh bad ka bymjukut, ¹⁸haba ngim khmih shuh ha kita kiei kiei ruh ia kiba iohi hynrei ia kita kiei kiei ruh kibym iohi; namar kita kiei kiei ruh ia kiba iohi ki long tang shibit, hynrei kita kiei kiei ruh kibym iohi ki long bymjukut kein.

5 Namar ngi tip skhem ba lada yn lied noh ia ka iing jong ngi kaba ha ka khyndew, kane ka iing trep kein, ngi don ka jingtei na U Blei, ka iing ba la thaw bym da ki kti, ka bymjukut ha ki bneng. ²Namar shisha ngi ud sat, ha kane, ba ngi da kwah hir ban pynphong halor da ka iing shong neh jong ngi kaba na bneng, ³ba haba la pynphong ia ngi kumta yn ym shem ia ngi kiba lyngkhuid.

4 : 13 Salm 116 : 10. 5 : 10 Rom. 14 : 10.

⁴Namar ngi kiba don ha kane ka iing trep ngi ud sat, ba la pynkit khia ia ngi, ym naba ngi kwah ban loit noh *ia ka*, hynrei ban ioh pynphong halor, ba kumta yn ioh nguid noh ia kane kaba iap da ka jingim. ⁵Te uta uba la pynbit ia ngi sha kane kajuha hi long U Blei, uba la ai ruh ha ngi ka synjat, uba U Mynsiem hi.

6 Namar kata haba ngi sngewshlur ha la ka sngi, bad ba ngi tip ba katba ngi dang shong ha kane ka met, ngi iashong khlad noh na U Trai ⁷(namar ngi iaid da ka jingngeit, ym da ka jingiohi). ⁸te ngi sngew shlur kein, bad ngi kham sngewbha ban leit noh na kane ka met, bad ban ioh shong neh bad U Trai. ⁹Naba kumta ruh ngi ialeh tynggeh noh ban long kiba pynsngewbha eh ia u, la ngi iashong sah lane ngi iaieit noh; ¹⁰namar ka dei ban pynieng ia ngi baroh ha khmat ka jingshong bishar U Khrist, ba uwei pa uwei un ioh pdiang ha lade ia kita kiei kiei ruh *ba la leh* ha ka met *jong u*, katba kum kita ba u la leh, la bha la sniew.

Ka jingpyniasuk bad U Blei ha U Khrist

11 Namar kata haba ngi tip ia kane ka jingsheptieng ia U Trai, ngi pyrshang pynkohnguh ia ki briew; hynrei la pynpaw ia ngi ha U Blei, bad nga kyrmen ba la pynpaw ia ngi ha ki jingiatiplem jong phi ruh. ¹²Namar ngim iaroh ia lade pat ha phi, hynrei ha phi ngi ai daw ka jingiaroh na ka bynta jong ngi, ba phin ioh ei ei ruh ia kaban phai ktien ha kita kiba sngewkmen ha kaba paw habar, te ym ha ka dohnud. ¹³Namar la ngi leh bymtipbriew, ka long na ka bynta U Blei; la ngi leh tipbriew biang biang, ka long na ka bynta jong phi kein. ¹⁴Namar ka jingieit U Khrist ka pynleh ia ngi, da kaba ngi la kut jingmut kumne, ba lada uwei u la iap na ka bynta baroh, kumta kita baroh ki la iap kein; ¹⁵bad u la iap ruh na ka bynta baroh, ba kita kiba im

kin ym im shuh ha lade hi, hynrei ha uta uba na ka bynta jong ki u la iap bad u la mihpat.

16 Kumta te naduh mynta ngi ngim ñiew iano iano ruh katba kum ka doh: toi lada ngi la ju ñiew ia u Khrist katba kum ka doh, hynrei mynta ngim ñiew shuh. ¹⁷Kumta lada uei uei ruh u don ha U Khrist, *u long* u jingthaw bathymmai: kiei kiei ruh kiba rim ki la duh noh, ha khmih kiei kiei baroh ki la jia long kiba thymmai. ¹⁸Te kiei kiei baroh ki long na U Blei, uba la pyniasuk noh ia ngi ha lade hi da U Jisu Khrist, bad uba la aiti ha ngi ia ka jingpyntrei ia ka jingpyniasuk: ¹⁹kata ka long, ba U Blei u dang pyniasuk ia ka pyrthei ha lade hi ha U Khrist, khlem da ñiew ha ki ia ki jingpalat jong ki: bad ba u la buhti ha ngi ia ka ktien kane ka jingpyniasuk. ²⁰Namar kata ngi long ki nongkit tien syiem na ka bynta U Khrist, la kumba U Blei u kyrpad *ia phi* da ngi: ngi duwai hir hir na ka bynta U Khrist, To long phi ia kiba la pyniasuk bad U Blei. ²¹Namar ia uta ubym shym la tip ia ka pop, u la pynlong ka pop na ka bynta jong ngi, khnang ba yn pynlong ia ngi ka hok U Blei ha u.

6 Ngì te, kum ki para baiatrei lem *bad u*, ngi iakyrpad ba phin ym pdiang lehnohei ia ka jingaiei U Blei: ²(namar u ong, Nga la shah shkor ia me ha ka ia badiang hun, bad ha ka sngi ka jingpynim nga la wan iarap ia me: ha khmih, mynta kein kata ka ia badiang hun; ha khmih, mynta kein kata ka sngi ka jingpynim). ³haba ngim ai ka daw ka jingjynthut ha kaei kaei ruh, khnang ba yn ym pynrem ia ka kam iathuhkhana *jong ngi*: ⁴hynrei da kaba ngi pyni shynna ia lade ha kiei kiei baroh kum ki nongialap ki jong U Blei, ha ka jingiaishah shikad-dei, ha ki jingjynjar, ha ki jingkyrduh, ha ki jingshipa, ⁵ha ki jingsympat, ha ki

jingset byndi, ha ki jingkhihwin, ha ki jingtrei minot, ha ki jingbymohtthiah, ha ki jingshah jingit; ⁶ha ka jingsngur, ha ka jingtip, ha ka jingiaishah slem, ha ka jinglehsbun, ha U Mynsiem Bakhuid, ha ka jingieit bakhlem arsap, ⁷ha ka ktien ka jingshisha, ha ka bor U Blei, da ka jingkieng atiar ka hok sha kamon bad sha kadiang; ⁸hapteng ka burom bad kaba khlem burom, hapteng kaba kren sniew bad kaba kren bha: kum kiba shukor, hynrei *pynban* kiba shisha; ⁹kum ia kibym ithuh, hynrei *pynban* ia kiba ithuh eh; kum kiban sa iap noh, hynrei ha khmih ngi im; kum ia kiba la pynshitom, te khlem da pyniap ia ngi: ¹⁰kum kiba sngewsih, hynrei ha la ka sngi kiba sngewkmen; kum kiba duk, hynrei *pynban* kiba pynriewspah ia kiba bun; kum kibym don ei ei ruh em, hynrei kiba don kiei kiei baroh.

11 Ka shyntur jong ngi ka la ang ha phi, ah ki nong Korinth: ia ka dohnud jong ngi la pyniar. ¹²Ym shym la pynkhim ia phi ha ngi, hynrei la pynkhim ia phi ha la ka dohnud hi. ¹³Te da kaba iasiew kylliang da kajuha rukom (nga kren kumba ha *la* ki khun), to long ma phi ruh ba la pyniar.

Ka iing U Blei Uba im

14 To wat long phi ki para bakit lyngkor lem bad kibym ngeit; namar ka hok ka don ka jingialok aiu bad kabym hok? bad ka jingshai ka don ka jingiasyllok aiu bad ka jingdum? ¹⁵Bad U Khrist u don ka jingiadei aiu bad u Belial? lane uba ngeit u don bynta aiu bad ubym ngeit? ¹⁶Bad ka iing U Blei ka don ka jingiasoh aiu bad ki bleithaw? namar ngi long ka iing U Blei uba im, kumba U Blei u la ong. Ngan shong sah hapoh jong ki, bad ngan iaid sngewbha hapteng jong ki; ngan long U Blei jong ki ruh, ki ruh kin long u paidlang jong nga. ¹⁷Naba kumta to iamih noh phi

napdeng jong ki, bad to pyniakhlad noh ia lade phi, ong U Trai, bad to wat ktah shuh ia kabym khuid; te nga ngan pdiang ia phi ha lade, ¹⁸bad ngan long U Kpa ia phi, ma phi ruh phin long ki khun shynrang bad ki khun kynthei ia nga, ong U Trai uba don bor baroh.

7 Namar kata haba ngi don kine ki jingkular, ko ki hep, to ngin iapynkhuid noh ia lade na ka jingbittngit ka doh bad ka mynsiem baroh, da kaba pynjanai ia ka jingkhuid ha ka jingsheptieng ia U Blei.

Ka jingkmén U Paul

2 To phin pdiang sngewbha ia ngi; ngim shym leh bymdei iano iano ruh, ngim shym pynsniew iano iano ruh, ngim shym shukor iano iano ruh. ³Ngam ong ia kane ia kaban pynrem *ia phi*: namar nga la ong mynshuwa, ba phi ialong ha ki dohnud jong ngi, ia kaban iaiap lem bad ban iaim lem. ⁴Te ka jingshlur jong nga ban kren ha phi ka long kaba khraw, ka jingkmén pyn-donburom jong nga ka long kaba khraw shaphang jong phi; la pyndap ia nga da ka jingtmén, nga shlei da ka jingkmén hapdeng ka jingjynjar jong ngi baroh.

5 Namar haba ngi la lah poi ha Makedonia ruh, ka met jong ngi kam shym ioh suk khyndiat; hynrei ha kiei kiei baroh la pynjynjar ia ngi, habar *don* ki jingialeh, hapoh ka jingsheptieng. ⁶Hynrei U Blei uba pyntngen ia kita kiba jynjar, u la pyntngen ia ngi ruh da ka jingwan poi U Titos. ⁷te ym tang da kata kaba poi ma u, hynrei da kata ka jingpyntngen da kaba la pyntngen ia u shaphang jong phi ruh, mynba u da iathuh ha ngi ia ka jingkwah hir hir jong phi, ia ka jingiam sngewsih jong phi, ia ka jingshitrhem jong phi na ka bynta jong nga, katba nga la kham kmén pynban. ⁸Naba lada

nga la pynsngewsih te ia phi da kata ka shithi, ngam babe shuh, la nga la babe, namar nga sngewthuh ba kata ka shithi ka la pynsngewsih ia phi, la ka long tang shi por ruh: ⁹mynta nga kmén kein, ym da lei lei naba la shu pynsngewsih ia phi, hynrei naba la pynsngewsih ia phi ia kaban kylla kaba mut; namar la pynsngewsih riewblei ia phi, ba kumta phin ym shah duh ha kaei kaei ruh da ngi. ¹⁰Namar kata ka jingsngewsih bariewblei ka pynlong ka jingkylla kaba mut sha ka jingpynim kabym babe shuh; hynrei ka jingsngewsih ka jong ka pyrtnei ka pynlong ka jingiap. ¹¹Namar ha khmih, kane kajuh hi haba la pynsngewsih riewblei ia phi, kaba katno ka jingsumar minot ka la pynlong ha phi, hooid, *kaba katno* ka jingiada ia lade, hooid, *kaba katno* ka jingsatnud, hooid, *kaba katno* ka jingsheptieng, hooid, *kaba katno* ka jingkwah hir hir, hooid, *kaba katno* ka jingshitrhem, hooid, *kaba katno* ka jinglehsat! Ha kiei kiei baroh phi la pyni ia lade kiba sngur ha kane ka kam. ¹²Haba kumta te, la nga la thoh ha phi, *ngam shym la thoh* tang na ka bynta uta uba la leh bymdei lymne na ka bynta uta uba la lah shah bymdei, hynrei ba ka jingsumar minot jong phi na ka bynta jong ngi ha khmat U Blei, kan ioh paw ha phi. ¹³Naba kumta kein la pyntngen ia ngi:

Bad ha ka jingtmén jong ngi ngi la iakmen khamtam namar ka jingkmén U Titos, naba la pynpyngngad ia ka mynsiem jong u da phi baroh. ¹⁴Naba lada nga la kren iaroh ei ei ha u shaphang jong phi, ym shym la pynlehrain ia nga; hynrei kat kumba ngi la lah iathuh ha phi ia kiei kiei baroh ha kaba shisha, kumta biang ruh kata ka jingiaroh jong ngi ha khmat U Titos, la shem ba ka long kaba shisha. ¹⁵Bad ka jingsngewieit jong u ia phi ka kham jur shikaddei

eh, haba u kynmaw ia ka jingkohnguh jong phi baroh, kumno ba da ka jingsheptieng bad ka jingkhynñiuh phi la iapdiang ia u. ¹⁶Nga kmen namar kata ba nga don ka jingshaniah ha phi ha kiei kiei baroh.

Ka jingiasynñilang sbai sbun ki balang ha Makedonia

8 Nga pyntip ha phi ruh, ko para-bangeit, shaphang kata ka jingaiei U Blei ia kaba la ai ha kita ki balang ka Makedonia. ²Kumno ba ka jingtynjuh bakhraw ka jingjynjar, ka jingdap ka jingkmen jong ki, bad ka jingduk sat jong ki, ki la roi kyrhai haduh ka jingshlei ka jingaikylluid jong ki. ³Namar katba kum ka bor jong ki, nga phla, shisha bad palat ia ka bor jong ki, ki la sngewbha hi *ban ai*; ⁴ki da iakyrpad ia ngi da ka jingkyrpad kaba jur ba ngin shim ia kata ka jingai, bad ia kata ka jingiasyllok ha kaba iasam ia ka ha ki riewkhuid. ⁵*Te ia kane ki la leh*, ym kat kumba ngi la iakhmih lynti, hynrei ki la aiti ia lade nyngkong ha U Trai, ynda kumta ha ngi ruh da ka mon U Blei; ⁶kat haduh ba ngi la kyntu ia U Titos, ba kumba u la lah sdang mynshuwa, kumta ruh un pyndep noh ha phi ia kane ka jingaiei ruh. ⁷Hynrei kumba phi la roi kyrhai ha kiei kiei baroh, *ha* ka jingngeit, bad ka ktien, bad ka jingtip, bad ka jingminot baroh, bad *ha* ka jingieit jong phi sha ngi, *to sumar* ba phin roi kyrhai ha kane ruh ka jingaiei.

8 Ngam kren kumba da ka hukum, hynrei namar ka jingsumar minot jong kiwei, bad ban tynjuh ia ka jingsngur ka jingieit jong phi. ⁹Namar phi ithuh ia ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi; ba la u la long uba riewspah, pynban u la wan long duk na ka bynta jong phi, khnang ban pynriewspah ia phi da kata ka jingduk jong u. ¹⁰Hynrei ha kane nga shu pyni ia la ka jingmut;

namar kane ka myntoi ia phi, kiba la sdang nyngkong la mynnymwei, ym tang ia kaban leh, hynrei ia kaban mon sngewbha. ¹¹*Te mynta to pyndep noh ruh ia kata ka jingleh*, ba kat kumba *la don* kata ka jingsngew la kloi ia kaban mon sngewbha hi, kumta ruh kan don ka jingpyndep noh na kata kaba phi don. ¹²Namar lada don lypa kata ka jingsngew la kloi, la pdiang sngewbha *ia ka* kat kum kaba *u briew* u don, ym kat kum kaba um don. ¹³Namar ngam *mut* ban pynjem ia kiwei, bad ban pynshipa ia phi: ¹⁴hynrei da kaba marryngkat; ha kane ka por kaba mynta kata ka jingroi kyrhai jong phi *kan ioh pyndap* ia kata ka jingkyrduh jong ki, ba kata ka jingroi kyrhai jong ki ruh kan ioh long *ka jingpyndap* ia ka jingkyrduh jong phi; ba kumta kan ioh long kaba mar ryngkat; ¹⁵kumba la thoh: Uta uba *la lum* bun um shym la don tam kein, bad uta uba *la lum* khyndiat um shym duna ruh.

U Titos bad ki para baiatrei lem

16 Hynrei ka jingnguh ia U Blei uba buhti ia kajuh ka jingsumar minot na ka bynta jong phi ha ka dohnud U Titos; ¹⁷naba shisha u la pdiang sngewbha ia ka jingkyntu jong ngi; hynrei, ba u long hi uba shitrhem eh, u la wan sha phi da la ka mon sngewbha hi. ¹⁸Ngi la iaphah ryngkat ruh bad u ia uta u para bangeit uba ka jingiaroh jong u ha ka gospel *ka don* ha ki balang baroh; ¹⁹bad ym tang kata hi, hynrei ia uba la jied ruh da kita ki balang ban leit ryngkat bad ngi, lem bad kane ka jingaiei ia kaba ngi iasam ia ka burom U Trai, bad *ban pynpaw* ia ka jingsngew la kloi jong phi: ²⁰da kaba kiar na kane, ba uno uno ruh un ym ioh kynnoh ia ngi ha kane ka jingai bun *sbai* kaba ngi sam; ²¹da kaba pynkhreh lypa ia kiei kiei kiba hok, ym tang ha khmat U Trai,

hynrei ha khmat ki briew ruh. ²²Ngi la iaphah ryngkat ruh bad ki ia u para bangeit jong ngi, ia uba ngi la shem bunsien ba u da long uba sumar ha shibun kiei kiei ruh, hynrei mynta uba kham sumar shibun, namar kata ka jingshaniah bakhraw kaba *u don* ha phi. ²³Lada *don ba kylli* shaphang U Titos, *u long* u para baiabynta lem jong nga, bad u lok baiatrei lem shaphang jong phi; lane *shaphang* ki para jong ngi, *ki long* ki nongkit ktien ki balang, *bad ka* burom ia U Khrist. ²⁴Namar kata to phin pyni ha ki ha khmat kita ki balang ia ka dak ka jingieit jong phi, bad ka jingiaroh jong ngi na ka bynta jong phi.

Ka jingiarap kylluid para bangeit

9 Namar shaphang kane ka jingsyn-
niang sbai kaba na ka bynta kita ki
riewkhuid ym donkam ia nga ban thoh
ha phi; ²namar nga tip ia kata ka
jingsngew la kloi jong phi, ia kaba nga
iaroh na ka bynta jong phi ha ki
Makedonia, ba ka Akhaia ka la
nangkreh lypa la mynnymwei kein;
bad kata ka jingshitrhem jong phi ka la
pynkhih ia shibun na ki. ³Hynrei pynban
nga la phah ia kine ki para bangeit,
ioh ba kata ka jingiaroh jong ngi kaba
na ka bynta jong phi kan long lehohei
shaphang kane; khnang ba, kumba nga
la ong, phin long kiba la khreh lypa:
⁴ioh ba kumno kumno, lada ki
Makedonia kin iawan ryngkat bad nga
bad kin shem ia phi kibym shym khreh,
yn pynlehrain ia ngi(ngim ong, ia phi),
ha kane ka jingshaniah. ⁵Namar kata
nga la mut ba donkam ban kyntu ia
kita ki para bangeit, ba kin ioh wan
shuwa sha phi, bad ba kin ioh khreh
lypa ia ka jingai jong phi ia kaba la lah
kular lypa, ba kumta kata kan long ba
la khreh, kum ka jingai sngewbha, te
ym kum kaba leh bor.

6 Hynrei lei lei ia kane *nga ong*: uta

9: 9 Salm 112 : 9. 9 : 10 Isa. 55 : 10.

uba bet khyndiat un ioh ot ruh khyndiat,
bad uta uba bet shibun un ioh ot ruh
shibun. ⁷Uwei pa uwei na phi katba u
thmu ha la ka dohnud, *kumta un ai*: yni
na kaba sngewsih lane na kaba pynbor,
namar U Blei u ieit ia uba ai da kaba
kmen kein. ⁸Bad U Blei u lah ban pynroi
kyrhai ia ka jingaiei baroh sha phi,
khnang ba, haba phi don ha la ka sngi
ka jingdap baroh ha kiei kiei baroh,
phin ioh nangroi kyrhai sha ka jing-
lehbha baroh: ⁹kumba la thoh: U la
bet kyrhai, u la ai ha kiba duk: ka hok
jong u ka iaisah bymjukut. ¹⁰Te uta
uba ai symbai ha uta uba bet bad kpu
ia kaban bam, un ai bad un pynroi ia
u symbai jong phi ban bet, bad un
pynroi ki soh ka hok jong phi: ¹¹da
kaba pynriewspah ia phi ha kiei kiei
baroh sha ka jingleh kylluid baroh,
kaba pynlong da ngi ka jingaiinguh ia U
Blei. ¹²Naba kata ka jingiasam ia kane
ka jinglehsbun kam long tang ban shu
pyndap ia ki jingkyrdh kita ki riw-
khuid, hynrei *ka long* kaba roi kyrhai
ruh da ki jingaiinguh shibun ia U Blei;
¹³namar da ka jingtynjih *ia phi* da
kane ka jingiasam ki da pyndon burom
ia U Blei, namar kata ka jingkohnguh
ka jingphla jong phi ia ka gospel U
Khrist, bad namar ka jingkylluid ka
jingiasynniang sbai *jong phi* sha ki bad
sha ki briew baroh: ¹⁴da ka jingduwai
jong ki na ka bynta jong phi, haba ki
hi ruh ki sngew kynmaw hir hir ia phi,
namar kata ka jingaiei kaba kor tam
ka jong U Blei kaba ha phi. ¹⁵To *long*
noh ka jingnguh ia U Blei namar kata
ka jingai jong u kabym lah ong shuh!

U Paul u da la lade na ki jingkynnoh beim

10 Te nga hi U Paul nga kyrpad ia phi
da ka jingjemnud bad ka jingshah-
jem U Khrist, ma nga kein, uba haba
don ha khmat nga long uba rit hapdeng

jong phi, hynrei ha bym don ha khmat nga leh shlur sha phi. ²Hynrei nga kyrpad ia phi, ba haba nga don ha khmat ngan ym ioh leh shlur da kata ka jingshaniah da kaba nga thew ban leh shlur ia kita kiwei, kiba ñiew ia ngi kumba ngi iaid katba kum ka doh. ³Namar la ngi iaid ha ka doh, ngim ialeh thma katba kum ka doh; ⁴namar ki atiar kata ka jingialeh thma jong ngi kim long kiba kynja doh, hynrei kiba donbor da U Blei ia kaban pyngyllon ia ki kut baskhem, ⁵da kaba pyngyllon noh kein ia ki jingmut thala, bad ia ka jingleh khraw baroh kaba kyntiew ia lade ia kaban ialeh ia kata ka jingtip shaphang U Blei, bad da kaba pyndem ia ka jingpyrkhat baroh ha ka jing-kohnguh ia U Khrist, ⁶haba ngi long kiba la kloian ban pynhiar kput ia ka jingbymkohnguh baroh, ynda la pyndep ia ka jingkohnguh jong phi.

⁷Hato phi iakhmih ia kita kiei kiei ruh kumba ki paw habar? Lada uno uno ruh u shaniah ha lade hi ba u long u jong U Khrist, to un pyrkhat na lade hi ia kane pat, ba kumba ma u u long u jong U Khrist, kumta ruh ma ngi ki jong U Khrist. ⁸Namar la ngan kham leh thaw burom katto katne shaphang ka bor jong ngi (ia kata U Trai u la ai ha ngi ia kaban tei ia phi, ym te ia kaban pynjot), yn ym pynlehrain ia nga: ⁹ba ngan ym i kum uban pynsheptieng ia phi da ki shithi. ¹⁰Naba, Ki shithi *jong u*, ki ong, kiba khia bad kiba jur, hynrei kata ka jingdon jong u ha khmat ka long kaba tlot, bad ka jingkren jong u kaba la ñiew bein. ¹¹Uba kat uta to un pyrkhat ia kane ba katba ngi long ha ka ktien da ki shithi haba ngim don ha khmat, kumta hi *ngin long* ruh ha ka jingleh haba ngi don ha khmat. ¹²Namar ngim nud ban pyniaryngkat lane ban ianujor ia lade bad kiwei kiba shait iaroh ia lade: hynrei ma ki haba ki

iathew ia lade bad ma lade hi, bad haba ki iapyrshang ia lade bad ma lade, kim sngewthuh.

¹³Hynrei ngi ngin ym leh thaw burom shaphang kita kiei kiei ruh kiba sha lyndet ka jingthew *jong ngi*, hynrei katba kum ka jingthew jong kata ka pud kaba U Blei u la ai ha ngi, ka jingthew kein ban kot wat haduh jong phi ruh. ¹⁴Namar ngim shym la kynjoh ia lade palat, kumba ngim shym kot haduh jong phi: namar ngi la lah poi haduh jong phi ruh ha ka gospel U Khrist: ¹⁵ym ba ngi leh thaw burom shaphang kita kiei kiei ruh kiba sha lyndet ka jingthew *jong ngi, kata*, ha ki jingtrei minot jong kiwei pat: hynrei ngi kyrmen, ynda la pynman ia ka jinggeit jong phi, ba yn pynkhraw ia ngi da phi katba kum kata ka pud jong ngi sha ka jingkynrei eh. ¹⁶kat ban iathuhkhana haduh kita ki ri kiba sha lyndet jong phi, *bad* ban ym leh thaw burom ha ka pud jong uwei pat shaphang kita kiei kiei ruh ba la khreh lypa. ¹⁷Hynrei uta uba leh thaw burom, to un leh thaw burom ha U Trai kein. ¹⁸Namar ym uta uba shait iaroh ia lade uba long ba la pdiang hun, hynrei uta ia uba U Trai u iaroh kein.

U Paul bad ki nonghikai kiba shukor

11 Ah ba phin da shah bad nga ha ka jingleh bieit khyndiat, shisha to da shah ruh bad nga. ²namar nga sngew skuin shaphang jong phi da ka jingsngew skuin bariewblei: namar nga la pyniateh ktien ia phi ha uwei u briew, ba ngan ioh aiti ia phi *kum* ka sottibad ha U Khrist. ³Hynrei nga sheptieng ioh ba kumno kumno ruh kumba uta u bsein u la shukor ia Ka Im da ka buit sian bymman jong u, ba kumta yn pynpyut plak ia ki jingmut jong phi na kata kaba shisyrtap maysiem bad kata ka jingsngur kaba ha U Khrist. ⁴Namar lada shisha uta uba wan *hu phi* u ialap ia uwei pat

U Jisu, ia uba ngi ngim shym la ialap, lane *lada* phi pdiang ia uwei pat U Mynsiem, ia uba phi phim shym la pdiang, lane ia kawei pat ka gospel ia kaba phi phim shym la pdiang, phi leh bha ban iaishah ia u? ⁵Namar ngam ñiew ia lade ba nga duna ei ei ruh em ia kita ki apostol kiba kongsan tam. ⁶Hynrei la nga *long* ruh ubym nang ha ka ktien, hynrei pynban ngam *long kumta* ha ka jingtip: hynrei ha kaei kaei baroh ngi da pynpaw bha ia ka hapdeng jong phi ha kiei kiei baroh.

7 Ne hato nga la leh palat da kaba pynpoh ia lade khnang ba yn ioh kyntiew ia phi, naba nga la ialap ei ha phi ia ka gospel U Blei? ⁸Nga la kum lute noh kein ia kiwei ki balang, da kaba shim bainong na ki, ba ngan ioh shakri ia phi. ⁹Bad mynba nga la don bad phi hangta ruh, bad nga la kyrduh, ngam shym la ban khia iano iano ruh: namar ia kata ka jingkyrduh jong nga kita ki para bangeit kiba la wan na Makedonia ki la iapyndap: bad ha kaei kaei baroh nga la sumar ia lade na kaba ban khia ia phi, bad ngan *iaismar ia lade kumta*. ¹⁰Kumba ka jingshisha U Khrist ka don ha nga, ym don uban khang ia nga na kane ka jingiaroh ha ki phang ka Akhaia. ¹¹Hato na ka balei? naba ngam iei ia phi? U Blei u tip kein.

12 Hynrei ia kata ba nga leh ngan iaileh ruh, khnang ba ngan pynduh ia ka daw na kita kiba kwah kem daw: ba ha kata ba ki leh thaw burom, yn ioh shem ia ki kumjuh kum ngi. ¹³Namar kiba kum kita *ki long* ki apostol baarsap, ki nongtrei bashukor kein, kiba pynsyriem ia lade ia ki apostol U Khrist. ¹⁴Ngin lyngngoh lei ia kata? namar u Soitan hi u pynsyriem ia lade ia u angel ka jingshai. ¹⁵Namar kata kam long kaba phylla ei ei lada kita ki shakri jong u ruh ki pynsyriem ia lade ia ki

shakri ka hok: kiba kaba kut jong ki kan long katba kum ki jingleh jong ki. **Ki jingshah shitom U Paul kum u Apostol**

16 Nga ong pat, Wat ai ba uno uno ruh un ñiew ia nga uba bieit: hynrei lada kumta ruh, to phin pdiang ia nga kum uba bieit, ba nga ruh ngan ioh leh thaw burom khyndiat khyensoit. ¹⁷Ia kata kaba nga kren, ngam kren katba kum na U Trai, hynrei kum ha ka jingbieit, ha kane ka jingshngain ka jingleh thaw burom kein. ¹⁸Namar ba don shibun kiba leh thaw burom katba kum ka doh, nga ruh ngan leh thaw burom. ¹⁹Namar phi iaishah sngewbha eh pleng ia kita kiba bieit, haba phi long *hi* kiba stad kein. ²⁰Namar phi iaishah, lada don uba pynlong mraw ia phi, lada don ruh uba bam duh ia phi, lada don ruh uba pynngat ia phi, lada don ruh uba kyntiew ia lade, lada don ruh uba thab ia phi na ka khmat. ²¹Nga kren pynpoh ia lade, kumba ngi la long tlot ma ngi:

Hynrei ha kaei kaei ruh ba uno uno u shlur (nga kren ha ka jingbieit kein), nga ruh nga shlur. ²²Ki long ki Hebru? nga ruh. Ki long ki kynja Israel? nga ruh. Ki long u symbai U Abraham? nga ruh. ²³Ki long ki shakri U Khrist? (nga kren kum uba bieit eh!) nga ruh kham tam: ha ki jingtrei minot kharh tam shikaddei, ha ki jingsympat ba kham palat, ha ki iing byndi kham bunsien, ha ki jingiap bunsien. ²⁴Na ki Jiw san sien nga la ioh sawphew nawei *ihri*. ²⁵Lai sien la shoh ia nga da ki dieng sympat, shi sien la lynthem maw ia nga, lai sien nga la shah paitlieng, shimiet shisngi nga la don ha ka duriaw bajiyllew: ²⁶ha ki jingleit bun sien, ha ki jingma na ki wah, ha ki jingma na ki nonglute, ha ki jingma na la ki para jaid, ha ki jingma na ki Jentil, ha ki jingma ha ka nongbah, ha ki jingma ka khlaw, ha ki jingma ha ka duriaw.

ha ki jingma hapteng ki lok baarsap: ²⁷ha ka jingtrei minot bad ka jingtrei shitom, ha ki jingbymihothiah bun sien, ha ka jingthngan bad ka jingsliang, ha ki jingshah jingit bun sien, ha ka pjah bad ka jinglyngkhuid, ²⁸nalor kita kiei kiei ruh kiba nabar. Don ruh kaba ban ia nga ha la ka sngi, ka jingsumar ia ki balang baroh kein. ²⁹Uei ba sngewtlot, ba nga ruh ngam sngewtlot? iano ba la pynthut, ba nga ngam pluh?

30 Lada ka dei ia nga ban leh thaw burom, te ngan leh thaw burom shaphang kita kiei kiei ruh kiba dei ia ka jingtlot jong nga. ³¹U Blei bad U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, uba long ba la kyrkhu sha ki bymjukut, u tip ba ngam lamler. ³²Ha Damaskos u lyngkor jong U Aretas syiem u la ap phira ia kata ka shnong ki nong Damaskos, khnang ban kem ia nga, ³³hynrei la pynhiar noh ia nga na ka jingkhang pongshai ha ka tukri na ka kynroh, te kumta nga la lait noh na ki kti jong u.

Ki jingithupaw U Paul bad ki jingpynpaw

12 Shisha ka dei ia nga ban leh thaw burom la kam myntoi: hynrei ngan wan sha ki jingithupaw bad ki jingpynpaw U Trai. ²Nga ithuh ia u briew ha U Khrist palat khadsaw snem mynta, la u don ha ka met, ngam tip, ne ym ha ka met, ngam tip, U Blei u tip: ia uta la rong noh haduh kaba lai ka bneng. ³Te nga ithuh ia uta u briew, la ha ka met, ne ym ha ka met, ngam tip, U Blei u tip: ⁴ba la rong noh ia u haduh paradais, bad u la iohsngew ki ktien bymlah iathuh, ia kibym dei ia u briew ban iathuh. ⁵Shaphang uba kat uta ngan leh thaw burom: hynrei shaphang ia lade hi ngan ym leh thaw burom, lynda ha kita ki jingtlot *jong nga*. ⁶Namar lada nga mon ban leh thaw burom, ngan ym long uba bieit: namar ngan kren ia kaba shisha kein: hynrei nga ieh, ioh ba

uno uno ruh un ñiew ia nga tam ia kaba u iohi ia nga, lane ia kaba u iohsngew na nga. ⁷Hynrei khnang ba ngan ym sngew khraw palat eh namar ka jingkhraw kor tam eh kita ki jingpynpaw, la buh ha nga ia u shiah ha ka doh, ka jingphah u Soitan ban ioh pynshitom ia nga, khnang ba ngan ym sngewkhraw palat eh kein. ⁸Shaphang une nga la kyrpad laisien ia U Trai, ba ym pynkynriah noh ia u na nga. ⁹Te u la ong ha nga, Ka jingaiei jong nga ka dap biang ia me: namar la pynjanai ia ka bor *jong nga* ha ka jingtlot. Da kaba kmen eh namar kata, ngan kham leh thaw burom ha kita ki jingtlot jong nga, khnang ba ka bor U Khrist kan ioh shong sah ha nga. ¹⁰Naba kumta nga sngewbha ha ki jingtlot, ha ki jinglehbein, ha ki jingkyrduh, ha ki jingbehbein, ha ki jingshipa, na ka bynta U Khrist: namar haba nga sngew tlot, hangta nga long uba khlain. **Ka jingsngew sahnud U Paul ia ki nong Korinth**

11 Nga la jia long uba bieit: phi la iapynleh ma phi ia nga: namar nga la dei ban ioh iaroh na phi, namar ngam shym la duna ei ei ruh em ia kita ki apostol kiba kongsan tam, la ngam long ei ei ruh em. ¹²Shisha ia ki dak u apostol la pyntrei hapteng jong phi ha ka jingshah baroh, ha ki dak bad ki jingphylla, bad ki jingleh badonbor. ¹³Namar ha kaei phi la kham duna ia kita kiwei ki balang, lynda long ba nga hi ngam shym la ban khia ia phi? to phin map ia nga ia kane ka jingleh bymdei.

14 Ha khmih kane kaba laisien nga la kloï ban wan ha phi: bad ngan ym ban khia ruh ia phi: namar ngam wad ia kiei kiei ki jong phi, hynrei ia phi: namar kam dei ia ki khun ban kynshew na ka bynta ki kmie ki kpa, hynrei ki kmie ki kpa na ka bynta ki khun. ¹⁵Hynrei ma nga da kaba kmen eh ngan pynlut bad ngan pynlut noh khoit ia lade na

ka bynta ki mynsiem jong phi: la ka long ba katba nga nang ieit ia phi, pynban ia nga yn nang ieit duna. ¹⁶Hynrei to ai kan long kumta: nga ngam shym la ban khia ia phi, hynrei ba nga long uba sianti, nga la kem ia phi da ka jingshukor. ¹⁷Hato nga la myntoi bymdei na phi dano dano ruh na kita ia kiba nga la phah ha phi? ¹⁸Nga la kyrpad ia U Titos *ban leit*, bad ryngkat bad u nga la phah ia uta u para bangeit. Hato U Titos u la myntoi ei ei na phi? hato ngim shym la iaid ha kajuh ka mynsiem? hato *ngim shym la iaid ruh* ha kijuh ki jingjam?

¹⁹Phi mut pat ba ngi iasaid ksan ia lade ha phi? ha khmat U Blei, ha U Khrist ngi kren kein: hynrei kiei kiei baroh, ko hep baieit, *ki long* ia kaban tei ia phi. ²⁰Namar nga sheptieng, ioh ba haba nga wan, ngan ym shem ia phi kum kiba nga mon, bad phi ruh phin shem ia nga kum uba phim mon: ioh ba *don* ki jingiania, ki jingpihuin, ki jingbitar, ki jingiapyneh, ki jingkren siar, ki jingkren siar pasiaw, ki jingialeh meng, ki jingiakhiiwin: ²¹ioh, haba nga wan pat, U Blei jong nga un pynsngew bukhoh ia nga hapdeng jong phi, bad *ba* ngan leh sngewsih namar shibun na kita kiba la leh pop baroh shi katta, bad kibym shym la kylla kaba mut shaphang kata ka jingbymkhuid, bad kaba klim awria, bad kaba nuti jakhlia ia kiba ki la leh.

Ki jingsueng iawai bad ki jingkhublei

13 Kane *ka long* kaba laisien ba ngan wan ha phi. Da ka shyntur arngut ne laingut ki sakhi yn pynskhem ia ka ktien baroh ²Nga la ong mynshuwa, bad *mynta* nga ong lypa, kumba haba nga don ha khmat ha kaba arsien, bad mynta ruh haba ngam don ha khmat, nga thoh ha kita kiba la leh pop baroh shi katta, bad ha kita kiwei baroh, ba lada ngan wan pat,

ngan ym riej shuh *ia ki*: ³naba phi iawad ia ka sakhi ba U Khrist u kren ha nga, ubym long tlot shaphang jong phi, hynrei uba don bor ha phi. ⁴Namar la ka long ba la sahnarphna ia u na ka jingtlot, hynrei u iai im na ka bor U Blei, kumta ma ngi ruh ngi tlot ha u, hynrei ngin ioh iai im lem bad u da ka bor U Blei na ka bynta jong phi.

⁵La lade hi to iit phi la phi long ne em ha ka jingngeit: ia lade hi to phrang phi. Hato phim ithuh ia lade, ba U Jisu Khrist u don ha phi? Iymda phi long kiba la kyntait noh. ⁶Hynrei nga kyrmen ba phin ioh tip ba ngi ngim long kiba la kyntait noh. ⁷Te mynta nga duwai ha U Blei ba phin ym leh ia kaei kaei ruh kaba sniew: ym na ka bynta ba ngin iohpaw ma ngi kum kiba la pdiang hun, hynrei khnang ba phi hi phin leh ia kaba bha, la ngi ngi long kum kiba la kyntait noh. ⁸Namar ngim lah ban leh ei ei ruh pyrshah ia ka jingshisha, hynrei na ka bynta kata ka jingshisha. ⁹Namar ngi sngewkmen haba ngi long tlot ma ngi, bad phi phin long kiba khlain: te ia kane ngi duwai ruh, ka jingpynjanai ia phi kein. ¹⁰Na ka bynta kane nga thoh ia kine kiei kiei haba ngam don ha khmat, khnang ba haba nga don ha khmat ngan ym leh tynggeh, katba kum kata ka bor ia kaba U Trai u la ai ha nga khnang ia kaban tei, te ym ia kaban pynjot. ¹¹Ha kaba wai noh, ko para bangeit, khublei ia phi. To phin long ia kiba la pynjanai noh, to phin long ia kiba la pyntngen, to phin iamut ia kajuh, to phin iashong suk noh: te U Blei ka jingieit bad ka jingsuk un long ryngkat bad phi. ¹²To phin iakhublei paralok hi da ka jingiadoh bakhuid. ¹³Ki riwkhuid baroh ki iakhublei ia phi. ¹⁴Ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai, bad ka jingieit U Blei, bad ka jingiasyllok U Mynsiem Bakhuid, to kin long lem bad phi baroh.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA KI GALATIA

Ka jingkhublei

1 U Paul, u apostol (ym na ki brieve, lymne da u brieve, hynrei da U Jisu Khrist, bad U Blei uba U Kpa, uba la pynmihpat ia u na kiba iap), ²bad ki para bangeit baroh kiba don ryngkat bad nga,

Ha ki balang ka Galatia :

3 To long ka jingaiei ka phi bad ka jingsuk na U Blei uba U Kpa, bad na U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, ⁴uba la aiti noh ia lade namar ki pop jong ngi, ba un ioh pyllait noh ia ngi na kane ka pyrthei basniew kaba mynta, katba kum ka mon U Blei bad U Kpa jong ngi : ⁵ha uba to long ka burom sha ki bymjukut ki bymjukut : Amen.

Don tang kawel ka gospel

6 Nga sngew lynggoh ba phi la kynriah noh shen katta katta na uta uba la khot ia phi ha ka jingaiei U Khrist sha kawel pat ka gospel, ⁷ka bym long kawel pat ka gospel; hynrei tang ba don kiba pynkhuslai ia phi, bad kiba kwah ban pyngylla sniew ia ka gospel U Khrist. ⁸Hynrei lada ma ngi, lane u angel na bneng, ngi iathuhkhana ha phi ia kano kano ka gospel kaba pher na kaba ngi la iathuhkhana ha phi, to ai ba un long uba la tim noh. ⁹Kumba ngi la ong mynshuwa, nga ong kumjuh mynta pat, Lada uno uno ruh u da iathuhkhana ha phi ia kano kano ka gospel kaba pher na kaba phi la pdiang, to ai ba un long uba la tim noh.

10 Namar hato mynta nga bhoh ia ki brieve, ne ia U Blei? lane nga wad ia kaban pynsgewbha ia ki brieve? lada nga dang pynsgewbha ia ki brieve, ngam shym long u shakri U Khrist.

Kumno la khot ia U Paul sha ka kam Apostol

11 Hynrei nga pyntip ha phi, ko para bangeit, shaphang kata ka gospel kaba la iathuhkhana ma nga, ba kam long katba kum u brieve. ¹²Namar ngam shym la pdiang ia ka na u brieve, lymne ym shym la hikai ia nga ha ka, hynrei ka la wan ha nga da ka jingpynpaw U Jisu Khrist. ¹³Namar phi la iohsngew ia ka jinglong jong nga mynno mynno ha ka niam ki Jiwi; kumno ba nga la ju beh bein ia ka balang U Blei shikaddei eh, bad ba nga la ju pynjot ia ka, ¹⁴bad nga la nangstad nangstad ha ka niam ki Jiwi nalar bun ki para ba iaryngkat ka rta bad nga hapdeng ki para jaid jong nga, ba nga da long uba shitrhem shikaddei eh shaphang ki rukom pateng la pateng jong ki kpa tymmen jong nga. ¹⁵Hynrei haba u Blei u la sngewbha, uba la pynkyntang ia nga naduh ka kpoh ka kmie jong nga, bad uba la khot ia nga da ka jingaiei jong u, ¹⁶ban pynpaw ia U Khun jong u ha nga ba ngan ioh iathuhkhana ia u hapdeng ki Jentil, shisyndon ngam shym iasylla shuh bad ka doh bad ka snam : ¹⁷lymne ngam shym leit kiew sha Jerusalem sha kita kiba la long apostol shuwa ia nga; hynrei nga la leit noh sha Arabia, hadien kata nga la leit phai pat sha Damaskos.

18 Nangta ynda la lai snem nga la leit kiew sha Jerusalem ban khmih ia U Petros, bad nga la sah bad u khadsan sngi. ¹⁹Hynrei iano iano pat na ki apostol ngam shym iohi, lait na U Jakob u para U Trai. ²⁰Mynta shaphang kita kiei kiei ia kiba nga thoh ha phi, ha khmih, ha khmat U Blei, ngam lamier. ²¹Hadien kata nga la wan sha ki phang ka Syria

bad ka Kilikia. ²²Te ym pat shym la ithuh khmat ia nga da ki balang ka Judia kiba ha U Khrist; ²³hynrei tang ba ki la iohsngew ba uta uba ju leh bein ia ngi mynno mynno, mynta pleng u ialap ia kata ka jingngeit ia kaba u ju pynjot shisien. ²⁴Bad ki la iapyndon burom ia U Blei ha nga.

U Paul bad kiwei pat ki apostol

2 Hadien kata ynda la dap khadsaw snem nga la leit kiew pat sha Jerusalem ryngkat bad U Barnabas, nga da shim ia U Titos ruh ryngkat bad nga. ²Te nga la leit kiew da ka jingpynpaw; bad nga la buh ha khmat jong ki ia kata ka gospel kaba nga ialap hapdeng ki Jentil, hynrei kyrpang ha khmat kiba donnam ioh ba kumno re kumno nga phet, ne ba nga la lah phet lehnohei. ³Hynrei wat ia U Titos uba la don ryngkat bad nga, la u long u Grik, ym shym la pynbor ban otsher ia u. ⁴Bad kata ruh namar kita ki para kiba arsap ia kiba la wallam sian hapoh, kiba la iawan sian hapoh ia kaban syntiat ia ka jinglatluid jong ngi kaba ngi don ha U Khrist Jisu, khnang ba kin ioh pynlong mray ia ngi: ⁵sha kiba ngim shym ai jaka da kaba kohnguh, em, wat shu por ruh: ba ka jingshisha ka gospel kan ioh iaineh bad; ⁶phi. ⁶Hynrei na kita ia kiba la niew ba ki long ei ei (la ki long kiba kumno kumno ruh, kam pher ia nga: U Blei um niew shiliang ia ka khmat u briew); kita, nga ong, kiba don nam kim shym ai ei ei ha nga: ⁷hynrei da kumwei, haba ki la iohi ba la aiti ha nga ia ka gospel ka jingbymotsher, kumba ha U Petros ia ka jong ka jingotsher ⁸(namar uta uba la trei ha U Petros ia kabap long u apostol ka jingotsher, u la trei ha nga ruh ban long u apostol sha ki Jentil); ⁹te haba ki la iohi ia kata ka jingaiei ba la ai ha nga. U Jakob bad U Kephas bad U Ioannis, ia kiba ki niew ba ki long ki rijied, ki la ai ha nga bad ha U

Barnabas ia ki kti kamon ka jingiasyllok, ba ngin leit sha ki Jentil, bad ki sha ka jingotsher. ¹⁰Hynrei tang ba ngin kynmaw ia kiba duk: ia kata kajuh hi nga ruh nga la sngew shithrem ban leh.

U Paul u sneng la U Petros ha Antiok

¹¹Hynrei haba U Kephas u la wan sha Antiok, nga la ialeh ia u ha khmat, namar u la rem. ¹²Namar ha bym pat poi kita kiba na U Jakob, u la ju bam lem bad ki Jentil: hynrei ynda poi ma ki, u la kynran noh bad u la khlad noh ia lade, ba u da sheptieng ia kita kiba na ka niam otsher. ¹³Bad kita kiwei ki Jiw ruh ki la ialeh arsap kumjuh lem bad u, kat ban ring noh ia U Barnabas ruh da kata ka jingleh arsap jong ki. ¹⁴Hynrei haba nga la iohi ba kim iaid beit katba kum ka jingshisha ka gospel, nga la ong ha U Kephas ha khmat *jong ki* baroh, Lada me, uba long u Jiw, me im kumba im ki Jentil, bad ym kumba im ki Jiw, kumno me pynbor ia ki Jentil ban im kumba im ki Jiw?

Ia ki Jiw bad ki Jentil la pynksan da ka jingngeit

¹⁵Ngi kiba long Jiw na la ka kynja, bad ym kiba pop na ki Jentil, ¹⁶pynban haba ngi tip ba yn ym pynksan ia u briew da ki jingleh ka hukum, hynrei tang da ka jingngeit ha U Jisu Khrist, wat ma ngi ruh ngi la ngeit ha U Khrist Jisu, khnang ba yn pynksan ia ngi da ka jingngeit ha U Khrist bad ym da ki jingleh ka hukum: naba da ki jingleh ka hukum yn ym pynksan kein ia kawei ka doh ruh. ¹⁷Hynrei haba ngi la iawad ba yn pynksan ia ngi ha U Khrist, lada ia ngi hi la shem ba ngi long kiba pop, hato U Khrist u long u nongkam ia ka pop? Em, ym kumta! ¹⁸Namar lada nga tei pat ia kita kiei kiei ia kiba nga la pynjot noh nga pyni ia lade u nongpalat. ¹⁹Namar nga da ka hukum nga la iap ia ka hukum

ba ngan ioh im ia U Blei. ²⁰La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist : pynban nga im : hynrei ym ma nga shuh, hynrei U Khrist kein u im ha nga : bad kata kaba nga im mynta ha ka doh nga im da ka jingngeit kein kaba ha U Khun U Blei, uba la ieit ia nga, bad uba la aiti noh ia lade na ka bynta jong nga. ²¹Ngam pynlehohei ia ka jingaiei U Blei ; namar lada ka hok ka long da ka hukum, te kumta U Khrist u la iap lehohei.

Ka Hukum lane ka Jingngeit

3 Ah ki Galatia kiba bieit! hato uei ba la pynthame ia phi, haba ha pyrshah ki khmat jong phi la pyni shynna ia U Jisu Khrist ba la sahnarphna ia u? ²Tang kane kein nga kwah ban tip na phi : Phi la pdiang ia U Mynsiem da ki jingleh ka hukum, ne da ka jingpynsgew ka jingngeit? ³Hato phi long kiba bieit katta katta? haba phi la sdang ha U Mynsiem, la pyndep mynta ia phi ha ka doh? ⁴Hato phi la shah lehohei ia bun kiei kiei ruh katta katta? lada shisha ka long lehohei. ⁵Namar kata uta uba ai ha phi ia U Mynsiem, bad uba leh ki kambah hapdeng jong phi, hato u leh da ki jingleh ka hukum, ne da ka jingpynsgew ka jingngeit?

⁶Kumjuh kumba U Abraham u la ngeit ia U Blei, bad la ñiew ia kata ha u ka hok. ⁷Namar kata to phin tip ba kita kiba na ka jingngeit, kita kein ki long ki khun U Abraham. ⁸Bad ka jingthoh, haba ka la iohi lypa ba U Blei un pynksan ia ki Jentil da ka jingngeit, ka la iathuhlypa ia ka gospel ha U Abraham, ka da ong : Ha me yn kyrkhu ia ki *jaid bynrrew baroh*. ⁹Kumta te la kyrkhu ia kita kiba na ka jingngeit lem bad U Abraham uba ngeit.

¹⁰Namar kat kiba long na ki jingleh ka hukum ki long hapoh ka jingtim kein : namar la thoh : Long ba la tim ia uwei

pa uwei ubym iaineh ha kiei kiei baroh ia kiba la thoh ha ka kitab ka hukum, ia kaban leh ia ki. ¹¹Te ba yn ym pynksan iano iano ruh da ka hukum ka khmat U Blei, ka paw shynna : naba, Uba hok un im da ka jingngeit. ¹²Te kata ka hukum kam long na ka jingngeit : hynrei, Uta uba leh ia ki un im ha ki. ¹³U Khrist u la siewspah ia ngi na ka jingtim ka hukum, da kaba la pynlong ia u ka jingtim na ka bynta jong ngi : namar la thoh : Long ba la tim ia uwei uwei baroh uba sdien ha u dieng : ¹⁴Khngang ba ka jingkyrkhu ka jong U Abraham ha U Khrist Jisu kan ioh wan ha ki Jentil : ba ngin ioh pdiang ia ka jingkular ia U Mynsiem da ka jingngeit.

Ka Hukum bad ka Jingkular

¹⁵Ko para bangeit, nga kren katba kum ka rukom ki briew. La ka long tang ka jutang u briew ruh, haba la pynskhem ia ka, ym don uba pyndam noh ia ka lane uba pynlang ha ka. ¹⁶Te ha U Abraham la kren ia kita ki jingkular, bad ha u symbai jong u ; um ong, Bad ha ki symbai, kumba shaphang kiba bun, hynrei kumba tang shaphang uwei, Bad ha u symbai jong me, uba long U Khrist. ¹⁷Te ia kane nga ong, ba ia kata ka jutang ba la pynskhem mynshuwa da U Blei, kata ka hukum, kaba la long sawspah laiphew snem hadien, kam pynduh noh, kat ban pynlehohei ia kata ka jingkular. ¹⁸Namar lada kata ka jingioh kynti ka long na ka hukum, kam long shuh na ka jingkular : hynrei U Blei u la ai ei ia ka ha U Abraham da ka jingkular.

¹⁹Ia ka ban lei te la long kata ka hukum? La ai ia ka hadien namar ki jingpalat, haduh ban da wan uta u symbai ha uba la ai ia kata ka jingkular : bad la ai ia ka da ki angel ha ka kti u ksiang. ²⁰Te u ksiang um long *ksiang* tang

3 : 6 Jen. 15 : 6 ; Rom. 4 : 3. 3 : 7 Rom. 4 : 16. 3 : 8 Jen. 12 : 3. 3 : 10 Dt. 20 : 26.

3 : 11 Hab. 2 : 4. 3 : 12 Leb. 18 : 5. 3 : 13 Dt. 21 : 23. 3 : 16 Jen. 12 : 7. 3 : 17 Ek. 12 : 40.

3 : 18 Rom. 4 : 14.

ia uwei: hynrei U Blei u long uwei.

Ka jingthau jong ka Hukum

21 Hato kata ka hukum te ka iapyr-shah ia kita ki jingkular U Blei? Em, ym kumta! namar lada la lah ai ka hukum kaba lah ban pynim, da shisha ka hok ka da long na ka hukum kein. ²²Hynrei ka jingthoh ka la khang khop ia kiei kiei baroh hapoh ka pop, ba yn ioh ai ia kata ka jingkular kaba na ka jingngeit ha U Jisu Khrist ha kita kiba ngeit.

23 Hynrei, ha bym pat wan kata ka jingngeit, la set ia ngi hapoh ka hukum, ba la khang khop ia ngi sha kata ka jingngeit ia kaban sa pynpaw hadien. ²⁴Kumta kata ka hukum ka la long ka nonghikai jong ngi ban ialam ia ngi sha U Khrist, khnang ba yn pynksan ia ngi da ka jingngeit. ²⁵Hynrei mynta ba la wan kata ka jingngeit, ngim long shuh hapoh ka nonghikai. ²⁶Namar phi baroh phi long ki khun U Blei da ka jingngeit ha U Khrist Jisu. ²⁷Namar kat kiba na phi ia kiba la pynbaptis ha U Khrist phi la kup kein ia U Khrist. ²⁸Ym lah don u Jiw lymne u Grik, ym lah don u mraw lymne uba laitluid, ym lah don shynrang bad kynthei: namar phi baroh phi ialong uwei ha U Khrist Jisu. ²⁹Te lada phi long ki jong U Khrist, kumta te phi long u symbai U Abraham, ki nongioh pateng kein katba kum ka jingkular.

4 Te nga ong, ba uta u nongioh pateng katba u dang khynnah, um iapher ei ei ruh em na u mraw, la u long u trai kiei kiei baroh: ²hynrei u long hapoh ki nongsumar bad ki sordar tadynda kata ka ia ba la buh da u kpa. ³Kumta ma ngi ruh, mynba ngi la long ki khynnah, ngi la ju long mraw hapoh ki jinghikai ka pyrthei: ⁴hynrei haba la jia ka ia kaba biang U Blei u la phah ia la U Khun, ia uba la kha na ka briew, ia uba la kha hapoh ka hukum, ⁵kh nang ba un ioh

siewspah noh ia kita kiba hapoh ka hukum, ba ngin ioh pdiang ia ka jingtingkhun. ⁶Te naba phi long ki khun, U Blei u la phah ia U Mynsiem U Khun jong u ha ki dohnud jong ngi, u da kyang. Abba, ko Pa! ⁷Ba kumta phim long shuh u mraw hynrei u khun kein: te lada u khun, u nongioh pateng ruh da U Blei.

Ka jingsgewieit U Paul ia ki nong Galatia

8 Hynrei mynkata haba phim shym la ithuh ia U Blei, phi la long mraw ia kita kiba na la ka jinglong tynrai kim long ki blei. ⁹Hynrei mynta ba phi la ioh ithuh ia U Blei, hynrei kham tam ba la ithuh ia phi da U Blei kein, hato kumno ba phi phai dien pat sha ki jinghikai kiba tlot bad bymmyntoi, ha kiba phi iakwah ban shong mraw pat sa shisien? ¹⁰Phi iasumar ia ki sngi bad ki bnai bad ki ia bad ki snem! ¹¹Nga sngew shepteng shaphang jong phi, ioh ba kumno re kumno nga la trei lehnohei shaphang jong phi.

12 Nga kyrpad ia phi, ko para bangeit, to long phi kum nga, naba nga long kum phi: phim shym leh sniew ei ei ia nga. ¹³Hynrei phu tip ba namar ka jingtlot ha ka doh nga la iathuh ia ka gospel ha phi ha kaba nyngkong. ¹⁴Bad ia ka jingtyngjuh ia phi ha ka doh jong nga phim shym la ibein, lymne kyntait: hynrei phi iapdiang ia nga kum u angel U Blei, kum U Khrist Jisu kein. ¹⁵Hangno te long kata ka jingsngewbha jong phi? namar nga phla ia phi, ba, lada lah, phin da la khlaw noh ia ki khmat jong phi, bad phin da la ai ia ki ha nga. ¹⁶Hato kumta te nga la kylla long u nongshun jong phi, namar ba nga iathuh ia kaba shisha ha phi? ¹⁷Ki leh ieit eh ia phi hynrei ym da ka jingmut kaba bha: em, hynrei ki iakwah ban pynkhlad noh ia phi, khnang ba phin leh ieit ia ki. ¹⁸Hynrei ka long kaba bha ia kaban leh ieit ha kaei kaei kaba bha ha la ka sngi, ym

tang haba nga don ryngkat bad phi. ¹⁹Ko khun hep jong nga, ia kiba nga suh khun pat tadynda yn pynlong ia U Khrist ha phi. ²⁰nga da kwah ban long ha khmat lem bad phi mynta, bad ban pynkylla ia la ka rukom kren, naba nga artatien shaphang jong phi.

Ka nuksa na Ka Hagar bad Ka Sarah

21 To iathuh ha nga, phi kiba kwah ban long hapoh ka hukum, hato phim ju iohsngew ia kata ka hukum? ²²Namar la thoh ba U Abraham u la don ar ngut ki khun shynrang, uwei na kata ka mraw, bad uwei na kata kaba lailuid. ²³Hynrei ia uta uba na kata ka mraw la kha katba kum ka doh, hynrei ia uta uba na kata kaba lailuid da ka jingkular. ²⁴Kine kiei kiei ki long ka pharshi: namar kine ki long ar tylli ki jutang: kawei na u lum Sinai, kaba kha khun sha ka jinglong mraw; kaba long Ka Hagar kein. ²⁵Namar kane Ka Hagar ka long u lum Sinai ha Arabia, bad ka iadei bad ka Jerusalem kaba mynta: namar ka shong mraw lem bad ki khun jong ka. ²⁶Hynrei kata ka Jerusalem kaba haneng ka long kaba lailuid, kaba long ka kmie jong ngi kein. ²⁷Namar la thoh: To leh kmen, pha kaba lyngki kabym ju ioh khun, to da kyang bad to da kyang jam eh, pha kabym ju kha khun: naba ki khun kata kaba weibrew ki kham bun ban ia ki jong kata kaba don tnga. ²⁸Mynta ngi ruh, ko para bangeit, kumba la long U Isaak, ngi long ki khun ka jingkular. ²⁹Hynrei kumba mynkata uta uba la kha katba kum ka doh u la leh bein ia uta uba katba kum U Mynsiem, kumta hi ka long mynta ruh. ³⁰Hynrei ka jingthoh ka ong aui? To shop noh shabar ia kata ka mraw bad ia u khun jong ka, namar uta u khun kata ka mraw un ym ioh bynta lem bad u khun jong kata kaba lailuid. ³¹Kumta te, ko para

bangeit, ngim long ki khun kata ka mraw, hynrei ki jong kata kaba lailuid.

Ieng skhem ha ka jinglailuid jong phi

Sia ka jinglailuid U Khrist u la pylla it ia ngi: namar kata to ieng skhem, bad wat ai ba yn riam ia phi pat ha ka lyngkor ka jinglong mraw.

2 Ha khmih, nga U Paul nga ong ha phi, ba lada yn ot sher ia phi, U Khrist un ym myntoi ei ei ruh em ia phi. ³Shisha nga phla pat ha u briew baroh ba pdiang ia ka jingotsher, ba u long u nongkitram ia kaban leh ia kata ka hukum baroh kawei. ⁴Phi la khlad noh na U Khrist, phi kiba kwah ban ksan da ka hukum: phi la hap noh na ka jingaei kein. ⁵Namar ngi da U Mynsiem ngi iai ap da ka jingngeit ia kata ka jingkyrmen ia ka hok. ⁶Namar ha U Khrist Jisu ka jingotsher kam lah leh ei ei ruh, lymne ka jingbymotsher, hynrei ka jingngeit kaba trei da ka jingieit. ⁷Phi la ju phet bha: uei ba la pynpep ia phi ba phin ym kohnguh ia ka jingshisha? ⁸Kane ka jingpynkohnguh kam long na uta uba khot ia phi. ⁹Khun khyndiat i thiat i pynsieb kein ia ka shi lynglun baroh kawei. ¹⁰Nga te nga shaniah shaphang jong phi ha U Trai, ba phin ym iamut ei ei da kumwei: hynrei uta uba pynkhuslai ia phi un kit ia la ka jingrem, la mano mano ruh. ¹¹Hynrei nga, ko para bangeit, lada nga dang ialap ia ka jingotsher, hato balei ba dang leh bein ia nga? haba kumta la pynduh noh ia ka jingjynthut jong ka diengphna. ¹²Ah nga da kwah ba kita kiba pynkhuslai ia phi kin da ot noh ia lade.

13 Namar la khot ia phi, ko para bangeit, sha ka jinglailuid: tang ba phin ym *pyntrei* ia kata ka jinglailuid jong phi ia kaban ai daw ia ka doh, hynrei da ka jingiaieit phin iashakri paralok hi. ¹⁴Namar la pyndep ia ka-hukum baroh ha

kawer ka ktien, ha kane kein: Men
reit ia la u paramarjan kumba ia lade.
¹⁵Hynrei lada phi iadait bad phi iabam
duh paralok hi, to sumar phi ioh ba phin
iabam duh noh khoit paralok hi.

Ki soh U Mynsiem bad ki jingleh ka doh

¹⁶Hynrei nga ong, To iaid da U
Mynsiem, te kumta phin ym pyndep ia ka
jingkwah ka doh. ¹⁷Namar kata ka doh ka
kwah marpyrshah ia U Mynsiem, bad uta
U Mynsiem marpyrshah ia kata ka doh,
namar kine ki iamarpyrshah, katba phim
ioh leh ia kita kiei kiei ia kiba phi da mon.
¹⁸Hynrei lada la ialam ia phi da U
Mynsiem, phim long hapoh ka hukum
kein. ¹⁹Mynta ki jingleh jong ka doh ki
long kiba paw, kiba long, kaba klim,
ka jingbymkhuid, kaba leh nuti, ²⁰ka
jingmane bleithaw, ka jingar ksuid, ka
jingiashun, ka jingiania, ki jingpihuin,
ki jingbitar, ki jingiapait, ki jingiakhlad,
ki jingiapait niam, ²¹ki jingbishni, ka
jingbuauid, ki jingdi kiad haw haw, bad
kiba kum kita: shaphang kiba nga maham
lypa ia phi, kumba nga la maham myn-
shuwa, ba kita kiba iaileh kat kita kiei
kiei kin ym ioh ia ka hima U Blei.
²²Hynrei u soh jong U Mynsiem u long
ka jingieit, ka jingkmien, ka jingsuk,
ka jingshahslem, ka jinglehsbun, ka
jingbha, ka jingiaineh, ka jingjemnud,
ka bor halor lade: ²³ban ialeh pyrshah ia
kiba kum kita ym don ka hukum.
²⁴Te kita ki jong U Khrist ki la sahnar-
phna ia ka doh lem bad ki jingsamkwah
bad ki jingkwah jakhlia jong ka.

²⁵Lada ngi im da U Mynsiem, to ai
ba ngin iaid ruh da U Mynsiem. ²⁶Wat
ai te ba ngin long kiba sarong thala,
da kaba pynskuin paralok, da kaba
bishni paralok.

To iakit ia ki jingkit paralok hi

6 Ko para bangeit, wat lada lap ia u
briew ha kano kano ka jingpalat, ma

5 : 17 Rom. 7 : 15-23.

phi kiba kynja mynsiem, to pynbha pat
ia uba kum uta ha ka mynsiem ka
jingjemnud, da kaba khmih ia lade, ioh
ba yn pynshoi ia me ruh. ²To iakit phi ia
ki jingkit paralok hi, te kumta phin
iapndep ia ka hukum U Khrist.
³Namar lada uno uno ruh u mut ba
u long ei ei, pleng haba um long ei ei
ruh em, u shukor ia lade kein. ⁴Hynrei
to uwei pa uwei un tynjuh ia la ka kam
hi, te ynda kumta un ioh ia ka jinglehkmen
shaphang ia lade hi, hynrei ym shaphang
uweit pat. ⁵Namar uwei pa uwei un
kit ia ka jingkit la ka jong hi.

⁶Te to ai ba uta uba shah hikai ha
ka ktien un iasam lem bad uta uba hikai
ha kiei kiei kiba bha baroh.

⁷Wat shah ba yn shukor ia phi:
yn ym shukor ia U Blei: namar ia kaei
kaei ruh ba u briew u bet, ia kata hi
un ioh ot ruh. ⁸Naba uta uba bet ha
ka doh jong u hi, na kata ka doh un
ioh ot ia kaba pyut: hynrei uta uba bet
ha U Mynsiem, na uta U Mynsiem un
ioh ot ia ka jingim bymjukut. ⁹Te ha
kaba leh babha wat ai ba ngin man
thait shuh, namar ha ka ia babiang
ngin ioh ot lada ngim da duh bor noh.
¹⁰Kumta te katba ngi ioh ka lad babit,
to ngin iatrei minot ia kaba bha ha ki
briew baroh, hynrei kham tam ha kita
kiba na ka kur ka jingngeit.

Ki jingsneng khadduh bad ki jingkhublei.

¹¹Ha khmih da ki dak bakhraw
katno nga la thoh ha phi da ka kti ka
jong nga hi. ¹²Kat kiba iakwah ban paw
bha habar ha ka doh, kita ki pynbor ban
otsher ia phi, khnang ba yn ym leh bein
ia ki na ka bynta ka diengphna U Khrist.
¹³Namar wat kita hi ia kiba la otsher
kim sumar ia ka hukum: hynrei ki
iakwah ba yn otsher ia phi, khnang ba
kin ioh leh thaw burom ha ka doh jong
phi. ¹⁴Hynrei nga da lei lei ngan ym
leh thaw burom hynrei tang ha kata ka

diengphna U Jisu Khrist uba U Trai jong nga, da uba la sahnarphna ia ka pyrthei ha nga bad ia nga ha ka pyrthei. ¹⁵Namar ka jingotsher kam long ei ei ruh em, lymne ka jingbymotsher, hynrei tang ka jingthaw bathymmai kein. ¹⁶Te kat kiban iaid katba kum kane ka rukom, long ka jingsuk ha ki bad ka

jingisynei, ha ki Israel jong U Blei kein. ¹⁷Naduh mynta mano mano ruh wat pynjynjar ia nga, namar nga bah ia ki dak U Jisu ba la kynthah ha ka met jong nga. ¹⁸Ka jingaiei ka jong U Jisu Khrist uba U Trai jong *ngi ai* kan long lem bad ka mynsiem jong phi, ko para bangeit. Amen.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA KI NONG EPHESES

Ka jingkhublei

1 U Paul, u apostol U Khrist Jisu da ka mon U Blei, ha ki riewkhuid kiba don ha Ephesos, bad ha kiba ngeit ha U Khrist Jisu:

2 Long ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei U Kpa jong *ngi* bad na U Jisu Khrist uba U Trai.

Ki jingkyrkhu bakynja mynsiem ha U Khrist

3 Long ba la kyrkhu ia U Blei bad U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong *ngi*, uba la kyrkhu ia *ngi* da ki jingkyrkhu bakynja mynsiem baroh ha ki *jaka* bneng ha U Khrist: ⁴kat kumba u la jied ia *ngi* ha u mynba ym pat pynshong nongrim ia ka pyrthei, khnang ba ngin long kiba khuid bad kiba khlem jingduna ha khmat jong u ha ka jingieit: ⁵haba u la lah thung lypa ia *ngi* sha ka jingtingkhun da U Jisu Khrist sha lade hi, katba kum ka jingsngewbha ka mon jong u, ⁶ia kaban iaroh ia ka burom ka jingaiei jong u, kaba u la ai ei ha *ngi* ha uta U Baieit, ⁷ha uba *ngi* ioh ka jingsiewspah da ka snam jong u, ka jingmap ia ki jingpalat jong *ngi*, katba kum ka jingkynei ka jingaiei jong u; ⁸ia kaba u la pynroi kyrhai sha *ngi* ha ka jingstad bad ha

ka jingshemphang baroh; ⁹haba u la pyntip ha *ngi* ia ka jingmaian ka mon jong u, katba kum ka jingsngewbha jong u ia kaba u la lah thmu ha lade: ¹⁰ba ha ka jingpyniaid ka jingdap biang ki ia, yn lum lang ia kiei kiei baroh ha U Khrist, ia kiei kiei ruh kiba ha ki bneng, bad ia kiei kiei ruh kiba ha ka khyndew.

11 Ha uta, ha uba la pynlong ia *ngi* ruh ka bynta, ba la lah thung lypa ia *ngi* katba kum ka jingthmu jong uta uba trei ia kiei kiei baroh katba kum ka jingpyrkhat ka mon jong u; ¹²khnanng ba ngin ioh long ka jingiaroh ia ka burom jong u, ma *ngi* kein kiba la kyrmen ha U Khrist mynshuwa; ¹³ha u ma phi ruh, haba phi la iohsngew ia ka ktien ka jingshisha, ka gospel ka jingpynim jong phi; ha uba, haba phi la ngeit ruh, la shon shap ia phi da U Mynsiem Bakhuid ka jingkular, ¹⁴uba long ka synjat ka bynta jong *ngi* haduh ka jingsiewspah ka bynta jong u hi, khnang ia kaban iaroh ia ka burom jong u.

Ka jingdewai U Paul

15 Namar kane ka daw ma nga ruh, haba la iohsngew shaphang ka jingngeit ha U Jisu uba U Trai kaba don

hapdeng jong phi, bad kata ka jingieit kaba *phi pyni* sha ki riewkhuid baroh, ¹⁶ngam wai shuh ban ainguh na ka bynta jong phi, da kaba kynmaw ia phi ha ki jingduwai jong nga; ¹⁷ba U Blei U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, U Kpa ka burom, un ai ha phi ia U Mynsiem ka jingstad bad ka jingpynpaw ha ka jingtip shaphang jong u; ¹⁸ba la pynshai ia ki khmat ka dohnud jong phi, ba phin ioh tip kaei ka long ka jingkyrmen ka jingkhoh jong u, bad kaei ka long ka jingkyngrei ka burom jong ka bynta jong u ha ki riewkhuid, ¹⁹bad kaei ka jingkhraw tam eh ka bor jong u sha ngi kiba ngeit, katba kum kata ka jingtrei ka bor ka jingkhlain jong u, ²⁰kaba u la trei ha U Khrist, mynba u la pynmihpat ia u na kiba iap, bad u la pynshong ia u sha ka kti kamon jong u ha ki *jaka* bneng, ²¹kham sha jrong eh kein ia ka jingsynshar, bad kaba donbor, bad ka bor, bad ka jinglong trai baroh, bad halor ka kyrteng baroh ba la kyrteng, ym tang ha kane ka pyrthei, hynrei ha kata kaban sa wan ruh; ²²bad u la pyndem ia kiei kiei baroh hapoh ki kjat jong u; bad u la buh ia u ban long U Khlieh halor kiei kiei baroh ia ka balang, ²³kaba long ka met jong u, ka jingpyndap jong uta uba pyndap ia kiei kiei baroh ha baroh.

Na ka jingiap sha ka jingpynim

2 Bad ia phi u la pynim, haba phi la long ki kiba iap da ki jingryngkang bad ki pop, ²ha kiba phi la ju ia id mynno mynno katba kum ka rukom jong kane ka pyrthei, katba kum u syiem ka jing-synshar ka suin, ka jong kata ka myn-siem kein kaba trei mynta ha ki khun ka jingbymkohnguh; ³hapdeng jong kiba ma ngi baroh ngi la ju im shisien ha ki jingkwah ka doh jong ngi, da kaba leh ia ki mon jong ka doh bad ki jong

ki jingmut, bad ngi la ju long na la ka tynrai ki khun ka jingbitar, kumjuh kum kita kiwei; ⁴hynrei U Blei, ba u long uba kynrei ka jingisynei, namar ka jingieit kaba khraw jong u da kaba u la ieit ia ngi, ⁵wat mynba ngi la long kiba iap da ki jingryngkang jong ngi, u la pynim ia ngi lem bad U Khrist (da ka jingaiei la pynim ia phi), ⁶bad u la pynmih ia ngi lem bad u, bad u la pynshong ia ngi lem bad u ha ki jaka bneng, ha U Khrist Jisu; ⁷ba un ioh pyni ha ki rta kiban sa wan ia kata ka jingkyngrei eh ka jingaiei jong u, ha ka jinglehsbun sha ngi ha U Khrist Jisu. ⁸Namar da ka jingaiei la pynim ia phi, da ka jingngeit kein; kata ruh ym na phi hi; ka long ka jingai U Blei; ⁹ym da ki jingleh kein, ba uno uno ruh un ym ioh ban sngew sarong; ¹⁰namar ngi long ka jingthaw jong u, ba la pynlong ha U Khrist Jisu ia ki jingleh babha, ia kiba U Blei u la lah khreh lypa ba ngin ioh ia id ha ki.

Kawel ha U Khrist

11 Naba kumta to kynmaw, ba mynno mynno ma phi, ki Jentil ha ka doh, ia kiba la khot ka Bymotsher da kata ia kaba la khot ka Baotsher ba la thaw da ki kti ha ka doh; ¹²ba mynkata phi la long khlem U Khrist, ba la pynlong khun soh syiem ia phi na ka hima Israel, bad ki nongwei na kita ki jutang ka jingkular, kibym don ka jingkyrmen bad kiba khlem U Blei ha ka pyrthei; ¹³hynrei mynta ha U Khrist Jisu, ia phi kiba la ju long jngai noh mynno mynno, la pynlong hajan ha ka snam U Khrist. ¹⁴Namar ma u u long ka Jingpyniasuk jong ngi, uba la pynlong kawei ia ki baroh ar, bad u la pynkhylllem ia ka kynroh pdeng ka jingpyniakhlad; ¹⁵haba u la pynduh ha ka doh jong u ia kata ka jingiashun, kaba long ka rukom ki

hukum kaba ha ki niam ki rukom, ba un ioh pynlong ha lade uwei u brieve bathymmai ia kine baroh ar, *kumta* u pynlong ka jingiasuk: ¹⁶bad ba un ioh pyniasuk ia ki baroh ar ha kawei ka met ha U Blei da ka diengphna, haba u la lah pyniap ia ka jingiashun da ka: ¹⁷bad u la wan bad u la ialap ia ka jingpyniasuk ha phi kiba la jngai noh, bad ia ka jingpyniasuk ha kita kiba jan. ¹⁸Naba da u kein ngi baroh ar ngi don ka jingiohwan da uwei U Mynsiem sha U Kpa. ¹⁹Kumta te phum long shuh ki nongwei bad ki sohshnong, hynrei ki para trai shnong bad ki riewkhuid, bad kiba iadei na ka ung U Blei: ²⁰ba la tei ia phi halor ka nongrim ki apostol bad ki nongiathuhlypa, U Jisu Khrist hi u da long u maw dong ba ha khlieh: ²¹ha u ka jingtei baroh kawei pa kawei, ba la pyniadait bha, ka nang san ia kaban long ka ung blei kaba khuid ha U Trai: ²²ha u ia phi ruh la tei lem ban long ka jaka shong U Blei ha U Mynsiem.

Ka jingialap U Paul ha ki Jentil

3 Namar kane ka daw nga U Paul, u nongsah byndi U Khrist Jisu na ka bynta jong phi ki Jentil, ²lada shisha phi la iohsngew shaphang ka jingpyniaid jong kata ka jingaiei U Blei, ia kaba la ai ha nga na ka bynta jong phi: ³ba da ka jingpynpaw u la pyntip ha nga ia kata ka jingmaian (kat kumba nga la thoh mynshuwa ha khyndiat ktien: ⁴na kaba, haba phi pule, phi lah ban sngewthuh ia ka jingshemphang jong nga ha ka jingmaian U Khrist), ⁵ia kaba, ha kiwei ki pateng bynriew, ym shym la pyntip ha u khun bynriew kumba la pynpaw mynta ha ki apostol bad ha ki nongiathuhlypa kiba khuid jong u ha U Mynsiem: ⁶ba ki Jentil ki long ki nongioh pateng, bad ki para dkhot na kata ka met, bad ki nongioh bynta lem na kata ka jingkular ha U

Khrist Jisu da ka gospel:

⁷ ia kaba la pynlong ia nga u nongpyniaid, katba kum ka jingai jong kata ka jingaiei U Blei ia kaba la ai ha nga katba kum ka jingtrei ka bor jong u. ⁸Ha nga kein, uba kham rit ban ia uba rit tam na ki riewkhuid baroh, la ai ia kane ka jingaiei, ia kaban ialap ha ki Jentil ia ka jingkynei spah bymlah tip shuh ka jong U Khrist: ⁹bad ia kaban pynsngewthuh ia ki brieve baroh, kaei long kata ka jingpyniaid jong kata ka jingmaian, ia kaba la buhriei na bymjukut ha U Blei uba la thaw ia kiei kiei baroh: ¹⁰khngan ban ioh pyntip mynta ha ki jingsynshar bad ha ki bor ha ki *jaka* bneng, da ka balang, ia ka jingstad babun syrtap ka jong U Blei: ¹¹katba kum ka jingthmu bymjukut, ia kaba u la thmu ha U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi: ¹²ha uba nga don ka jingshlur bad ka jingiohwan ha ka jingshaniah, da ka jingngeit jong ngi ha u. ¹³Naba kumta nga kyrpad ba phin ym sngewtlot namar kita ki jingjynjar jong nga na ka bynta jong phi, kiba long ka burom jong phi kein.

Ka jingieit U Khrist

¹⁴ Namar kane te nga pyndem ia la ki khohsiew ha U Kpa, ¹⁵na uba la jer kyrteng ia ki kur baroh ha bneng bad ha ka khyndew, ¹⁶ba un ai ha phi, katba kum kata ka jingkynei spah ka burom jong u, ba yn pynkhlain ia phi bad ka bor da U Mynsiem jong u ha u brieve bashapoh: ¹⁷ba U Khrist un shong da ka jingngeit ha ki dohnud jong phi: ¹⁸khngan ba, haba la pynsuh thied bad ba la pynshong nongrim ha ka jingieit, phin long kiba khlain ban shemphang lem bad ki riewkhuid baroh, kaei ka jingilan, bad ka lynter, bad ka jingjylliew, bad ka jingjrong: ¹⁹bad ban tip ia ka jingieit U Khrist kaba palat eh ia ki jingtip, ba kumta yn ioh pyndap ia phi shaduh ka

jingdap U Blei baroh.

20 Te ha uta uba lah ban leh kham tam eh nalar baroh ba ngi pan lane ngi pyrkhat, katba kum kata ka bor kaba trei ha ngi: ²¹ha u kein *long* ka burom ha ka balang bad ha U Khrist Jisu sha ki pateng bynriew baroh haduh ha la ka rta. Amen.

Ka jinglong kawei jong ka met

4 Namar kata nga, u nongsah byndi ha U Trai, nga kyrpad ia phi ban iaid kumba dei ia kata ka jingkhoh da kaba la khot ia phi, ²da ka jingsngewrit bad da ka jingjemnud baroh, da ka jingiaishah slem, da kaba iaishah paralok hi ha ka jingiaieit; ³da kaba ialeh minot ban bat ia ka jinglong kawei jong U Mynsiem ha ka jingkhum ka jingsuk. ⁴*Don* kawei ka met, bad uwei U Mynsiem, kumba la khot ruh ia phi ha kawei ka jingkyrmen kata ka jingkhoh jong phi; ⁵uwei U Trai, kawei ka jingngeit, kawei ka jingpynbaptis, ⁶uwei U Blei bad U Kpa ia baroh, uba halor baroh, bad lyngba ia baroh, bad ha baroh. ⁷Hynrei ha uwei pa uwei na ngi la ai ia ka jingaiei katba kum ka jingthew kata ka jingai U Khrist. ⁸Namar kata u ong: Mynba u la kiew sha jrong, u la ialam mraw ia ka jinglong mraw, bad u la ai ki jingai ha ki briew. ⁹(Te kane, Ba u la kiew, ka long aiu tang ba u la wan hiar ruh shuwa sha kita ki jaka kiba kham poh jong ka khyndew? ¹⁰Te uta uba la wan hiar u long uta ujuh uba la kiew ruh kham sha jrong eh ia ki bneng baroh, ba un ioh pyndap ia kiei kiei baroh.) ¹¹Bad u la thung ia kiwei, *ban long* ki apostol; bad ia kiwei, ki nongiathuhlypa; bad ia kiwei, ki nongiathuhkhana; bad ia kiwei ki nongsharai bad ki nonghikai: ¹²ia kaban pynjanai ia ki riewkhuid, ia ka jingtrei ka jingshakri tien Blei, ia kaban tei ia ka met U Khrist:

¹³tadynda ngi ioh poi baroh sha kata ka jinglong kawei ka jong ka jingngeit, bad ka jong ka jingtip ia U Khun U Blei, haduh ka jinglong rangbah bha, haduh ka jingthew ka rynieng ka jingdap U Khrist: ¹⁴ba kumta ngin ym long shuh ki khynnah, ia kiba la pynshad kynting bad ba la rong noh kylleng da ka lyer ka jinghikai baroh, da ka buit shalai ki briew, ha ka jingleh sianti, katba kum ka buit sniew ka jinghikai bakla; ¹⁵hynrei da kaba leh hok ha ka jingieit, ngin ioh nang san sha u ha kiei kiei baroh, uba long U Khlieh, U Khrist kein: ¹⁶na uba ka met baroh kawei ba la pynwan dur biang bad ba la pyndait lang da kata kaba kawei pa kawei ka dkhot ka ia ai, katba kum ka jingtrei ha ka jingthew kaba biang jong kawei pa kawei ka bynta, ka pynsan ia kata ka met ia kaban tei ia lade ha ka jingieit.

Ka jingim kaba thymmai ha U Khrist

¹⁷la kane namar kata nga ong, bad nga phla ha U Trai, ba phin ym iaid shuh kumba iaid ki Jentil, ha ka jingthala ka jingmut jong ki, ¹⁸ba la pyndum ia ki ha ka jingshemphang jong ki, ba la pynlong khun soh syiem na ka jingim ka jong U Blei namar kata ka jingbymtip kaba ha ki, namar ka jingpynneh ka dohnud jong ki: ¹⁹kiba haba ki long kiba khlem rain, ki la aiti noh ia lade ha ka jingleh nuti, ban leh ia kaba jakhlia baroh da ka jingkarang. ²⁰Hynrei phi phim shym la nang kumta ia U Khrist; ²¹lada shisha phi la sngewthuh ia u, bad ba la hikai ia phi ha u, kat kumba ka jingshisha ka long ha U Jisu: ²²ba phin buh noh, shaphang kata ka jinglong jong phi kaba mynshuwa, ia uta u briew batymmen kein, uba nang pyut katba kum kita ki jingikwah ka jingshukor, ²³bad ba yn pynthymmai ia phi ha ka 'mynsiem ka jingmut jong phi; ²⁴bad

ba phin kup ia u brier bathymmai, ia uba la pynlong ha ka dur U Blei ha ka hok bad ha ka jingkhuid ka jing-shisha.

25 Naba kumta, da kaba buh noh ia ka jinglamler, to kren ia kaba shisha uwei pa uwei bad la u paramarjan: naba ngi ialong ki dkhok jong ki paralok. 26To bitar, hynrei wat leh pop: to wat ai ba ka sngi kan sep noh ha ka jingkhuih bitar jong phi: 27Iymne wat ai jaka ia u Soitan. 28Jar uba ju tuh, to wat tuh shuh, hynrei to un da trei shitom, da kaba trei da la ki kti ia kata kaba bha, ba un ioh ei ei ban ia ai ha uta uba kyrduh. 29Wat ai ba kano kano ka ktien sih kan mih na ka shyntur jong phi, hynrei tang kata kaba bit ia kaban tei ia kaba donkam, ba kan ai ka jingaiei ia kita kiba iohsngew. 30To wat pynsngewsih phi ia U Mynsiem Bakhuid U Blei, da uba la shon shap ia phi haduh kata ka sngi ka jingsiewspah. 31To bred noh na phi ia ka jingktang baroh, bad ka jingkhuihbitar, bad ka jingbitar, bad ka jingkaw kaw, bad ka jingkren bein, lem bad ka jingpynsnew baroh: 32bad to phin long ruh kiba lehsbun paralok, kiba jemnud, kiba iamp paralok, kumba U Blei ruh ha U Khrist u la map ia phi.

Iaid ha ka jingshai

5 To long phi namar kata ki nongbud ia U Blei, kum ki khun baieit; 2bad to phin iaid ha ka jingieit, kumba U Khrist ruh u la ieit ia phi, bad u la aiti noh ia lade na ka bynta jong ngi, kum ka jingaingu bad ka jingkhia ha U Blei, ia kaban long ka jingiw kaba iwbihi.

3 Hynrei ia ka jingklime, bad ka jingleh jakhlia baroh, lane ka jingkwah lalot. wat ai wat ban ialap ia ki hapdeng jong phi, kumba ka dei kein ia ki riwkhuid; 4Iymne ia kaba ijili, Iymne ia ka jingkren

bieit, Iymne ia ka jingkren biria, kibym bit kein: hynrei khamtam kaba aingu. 5Namar phi tip skhem ia kane, ba uwei pa uwei uba klim, bad uba leh jakhlia, bad uba ikwah lalot, uba long uba mane bleithaw, um don ka bynta ha ka hima U Khrist bad U Blei. 6Wat ai iano iano ban shukor ia phi da ka ktien thala: namar na ka bynta kine kiei kiei ka jingbitar U Blei ka wan ha ki khun ka jingbymkohnguh. 7Namar kata phi wat long kiba iashang lem bad ki. 8Namar phi la ju long mynno mynno ka jingdum, hynrei mynta phi long ka jingshai ha U Trai: to iaid te kum ki khun ka jingshai 9(namar u soh jong ka jingshai u long ha ka jinglehbha, bad ka hok, bad ka jingshisha baroh), 10da kaba tynjuh kaei kaba pynsngewbha ia U Trai. 11Bad to wat iashang lem bad kita ki kam bymseisoh jong ka jingdum, hynrei kham tam phin pynrem ia ki. 12Namar ka long kaba lehrain wat ban iathuh ia kita kiei kiei ia kiba ki leh ha kaba rich. 13Hynrei ia kiei kiei baroh ynda la pynrem ia ki la pynpaw da ka jingshai: namar kaei kaei baroh ia kaba la pynpaw, ka long ka jingshai. 14Naba kumta u ong: To khie joit me uba iohthiah, bad to mih na kiba iap, te U Khrist un pynshai ha me.

15 To khmih bha te kumno phi iaid, ym kum kibym stad, hynrei kum kiba stad; 16da kaba siewspah ia ka por, naba kine ki sngi ki long kiba sniew. 17Naba kumta to wat long phi kiba bieit, hynrei kiba shemphang kaei ka mon U Trai. 18Bad to wat long phi kiba buaid da ka wain, ha kaba don ka jingkhynwin, hynrei to long kiba la dap da U Mynsiem; 19da kaba jakren paralok ha ki salm bad ha ki jingrwai bad ha ki jingrwai bakynja mynsiem, da kaba rwai bad kaba kynud da ka dohnud jong phi ha U Trai; 20da kaba aingu ha la ka

sngi namar kiei kiei baroh ha U Blei uba U Kpa, ha ka kyrteng U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi; ²¹da kaba iakohnguh paralok ha ka jingsheptieng ia U Khrist.

Ka kamram ka tnga bad u tnga

22 Te ki kynthei, to pyinkohnguh ia lade ha ki tnga la ki jong hi, kumba ha U Trai. ²³Naba u tnga u long u khlieh jong ka tnga, kumba U Khrist ruh u long U Khlieh ka balang, haba u long hi U Nongpynim ia ka met. ²⁴Hynrei kumba kata ka balang ka pynhapoh ia lade ha U Khrist, kumta ruh ki kynthei *kin leh* ha ki tnga jong ki ha kiei kiei baroh. ²⁵Ki shynrang, to ieit ia la ki tnga, kumba U Khrist ruh u la ieit ia ka balang, bad u la aiti noh ia lade na ka bynta jong ka; ²⁶ba un ioh pyinkhuid ia ka, haba u la sait ia ka da ka jingsait ka um da ka ktien; ²⁷ba un da ioh pynieng ia ka ha khmat ha lade hi, *ka balang* kaba donburom, kabym don kaba thohbria lane kaba sti lane kaei kaei kaba kum kita, hynrei ba kan ioh long kaba khuid bad kaba khlem jingduna. ²⁸Kumta kein ka dei ia ki shynrang ban ieit ia ki tnga jong ki kumba ia ki met jong ki hi. Jar uba ieit ia la ka jong ka tnga, u ieit ia lade hi. ²⁹Namar ym ju don mynno mynno uba la isih ia la ka jong ka met; hynrei u bsa bad u sumar ia ka, kumba U Khrist ruh *u leh* ia ka balang; ³⁰naba ngi long ki dkhot ka met jong u. ³¹Namar kane u bried un iehnoh ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad un neh bad la ka tnga; te ki baroh arngut kin ialong kawei ka doh. ³²Kane ka jingmaian ka long kaba khraw; hynrei nga kren shaphang U Khrist bad shaphang ka balang. ³³Pynban phi ruh baroh marwei marwei to ieit ia la ka jong ka tnga kumba ia lade hi; bad kata ka tnga ruh to kan tieng burom ia la u tnga.

Ka kamram ki khun bad ki kmie ki kpa

6 Phi ki khun, to kohnguh ia la ki kmie ki kpa ha U Trai: namar kane ka long kaba dei kein. ²To burom ia la u kpa bad ia la ka kmie (kaba long ka hukum kaba nyngkong badon jingkular), ³ba men ioh manbha, bad ba men ioh im slem ha ka pyrthei. ⁴Phi ruh ki kpa, to wat pynbitar ia la ki khun: hynrei to bsa pjiah ia ki ha ka jinghikai bad ka jingsneng U Trai.

Ki shakri bad ki kynrad

5 Phi ki shakri, to kohnguh ia kita kiba long ki kynrad jong phi katba kum ka doh, da ka jingtieng burom bad ka jingkhynñiuh, ha kaba shisyrtap ka dohnud jong phi, kumba ha U Khrist: ⁶ym da kaba shakri ha khmat, kum ki nongpynsgewbha ia ki bried; hynrei kum ki shakri U Khrist, da kaba leh ia ka mon U Blei nadeh ka mynsiem; ⁷da shakri da ka jingsngewbha, kum ha U Trai, te ym ha ki bried: ⁸ba phi tip ba ia kaei kaei kaba bha ba uei uei ruh u leh, ia kata hi kein un ioh pdiang pat ha lade na uta U Trai, la *u long* u mraw lane uba laitluid. ⁹Phi ki kynrad ruh, to leh kumjuh ha ki, da kaba iehnoh ia kaba byrngem: ba phi tip ba U Kynrad jong ki bad jong phi ruh u don ha bneng, bad bym don ka jingñiew shiliang khmat bad u.

Ka jingkieng atiar U Blei baroh

10 Ha kaba wai noh, to long kiba khlain ha U Trai, bad ha ka bor ka jingkhlain jong u. ¹¹To kieng noh ia ka jingkieng atiar ka jong U Blei baroh, ba phi lah ban ieng pyrshah ia ki buit thap u Soitan. ¹²Naba ka jingialeh jong ngi kam long ia ka snam bad ka doh, hynrei ia ki hima, ia ki bor, ia ki nong-synshar pyrthei jong kane ka jingdum,

ia ki jingbymman bakynja mynsiem ha ki jaka bneng. ¹³Naba kumta to phin shim ha lade ia kata ka jingkieng atiar U Blei baroh, ba phi lah ban ieng ialeh ha kata ka sngi kaba sniew, bad haba la dep ia kiei kiei baroh ban ieng skhem.

¹⁴To ieng phi namar kata, ba la panpoh ia la ka syngkai da ka jingshisha, bad ba la kieng ia ka jingda shadem ka hok; ¹⁵bad ba la phong juti ha la ki kjat da ka jinglakloi ka gospel ka jingsuk; ¹⁶nalor baroh putet, phin da shim ia ka stieh ka jingngeit, da kaba phi lah ban pynlip ia ki sum bameh ding baroh ki jong u bymman. ¹⁷To shim ruh ia ka jingda khlieh ka jingpynim, bad ka waitlam U Mynsiem, kaba long ka ktien U Blei kein: ¹⁸da kaba duwai ha la ka sngi da ka jingduwai bad ka jingkyrpad baroh ha U Mynsiem, bad da kaba sumar shaphang kane da ka jingminot bad ka jingkyrpad baroh na ka bynta ki riewkhuid baroh; ¹⁹bad na ka bynta jong nga ruh, ba yn ioh ai ha nga ka ktien haba nga ang la ka shyntur, ia

kaban pyntip da ka jingshlur ia ka jingmaian ka gospel, ²⁰na ka bynta jong kaba nga long u nongkit tien syiem ha ki kynjiri: ba ha kata ngan kren shlur. kumba ka dei ia nga ban kren.

Ka jingwai noh

²¹ Hynrei ba phi ruh phin ioh tip ia kiei kiei ruh shaphang jong nga, kumno nga leh, U Tukhikos, u para bangeit baicit bad u nongialap tien blei ia uba lah ban shaniah ha U Trai, un pyntip ha phi ia kiei kiei baroh: ²²ia uba nga la phah sha phi khnang ia kane hi, ba phin ioh tip ia ka jinglong jong ngi, bad ba un ioh pyntngen ia ki dohnud jong phi.

²³ Long ka jingsuk ha ki para bangeit, bad ka jingieit lem bad ka jingngeit, na U Blei uba U Kpa bad na U Jisu Khrist uba U Trai. ²⁴Ka jingaiei to kan long lem bad kita baroh kiba iaieit ia U Jisu Khrist U Trai jong ngi ha ka jingsngur. Amen.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA KI PHILIPI

Ka jingkhablei

1 U Paul bad U Timothi, ki shakri U Khrist Jisu, ha ki riewkhuid baroh ha U Khrist Jisu kiba don ha Philipi, lem bad ki nongsharai bad ki tymmen basan:

2 Ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei uba U Kpa jong ngi bad na U Jisu Khrist uba U Trai.

Ka jingduwai ainguh U Paul

3 Nga ainguh ia U Blei jong nga

ha la ka jingkynmaw baroh shaphang jong phi, ⁴ha la ka sngi ha ka jingkyrpad jong nga baroh na ka bynta jong phi baroh, da kaba pynlong ia kata ka jingkyrpad jong nga bad ka jingkmn, ⁵namar ka jingiasyllok jong phi ha kaba pynroi ia ka gospel naduh ka sngi kaba nyngkong haduh mynta; ⁶ba nga da ngeit skhem ia kane hi, ba uta uba la sdang ha phi ia ka jingleh babha un pynjanai ia ka haduh ka sngi U Jisu

Khrist: ⁷kumba ka long kaba dei kein ia nga ban mut kumne shaphang jông phi baroh, naba phi don ha ka dohnud jong nga, namar ha kine ki kynjri jong nga bad ha ka jingiada bad ka jingpynskhem ia ka gospel, phi long baroh kiba iaioh bynta lem bad nga na ka jingaiei. ⁸Namar U Blei u long u nongsakhi jong nga, katno ba nga sngew kynmaw hir hir ia phi baroh ha ki jingisynei bajem U Khrist Jisu. ⁹Te ia kane nga duwai, ba ka jingieit jong phi kan nang ioh roi kyrhai shuh shuh ha ka jingtip bad ha ka jingshemphang baroh; ¹⁰ba phin ioh nang ban bishar thuh ia kiei kiei kiba shong pher; ba kumta phin ioh long kiba sngur bad kiba khlem pynthut haduh ka sngi U Khrist; ¹¹kiba la pyndap da ki soh ka hok, kiba long da U Jisu Khrist, khnang ia ka burom bad ka jingiaroh ia U Blei.

Ia kaban im ka long U Khrist

12 Te nga kwah ba phin tip, ko para bangeit, ba kita kiei kiei kiba *la jia* ha nga ki la jia ia kaban kham pynroi ia ka gospel; ¹³kat ban pynlong ia kine ki kynjri jong nga kiba paw ha U Khrist ha baroh kawei ka dorbar u patsha, bad ha kiwei pat baroh; ¹⁴bad ba kham bun na ki para bangeit ha U Trai, haba ki da shaniah skhem da kine ki kynjri jong nga, ki la kham shlur shikaddei eh ban ialap ia ka ktien U Blei khlem da sheptieng.

15 Don shisha kein kiba ialap ia U Khrist wat na kaba sngew pihuin bad kaba iapyneh; don ruh kiba na ka mon sngewbha: ¹⁶kine na ka jingieit, ba ki da tip ba la buh ia nga ban long ka jingiada ia ka gospel: ¹⁷kita pat ki ialap ia U Khrist na ka jingiapyneh, ym na ka jingsngur, ba ki da mut ban iapynglang shuh shuh ia ka jingjynjar ha nga ha ki jingkhum jong nga. ¹⁸Kan lei? tang ba ha kaba kumno kumno ruh, la ha ka

jingtyllep lane ha ka jingshisha, la ialap kein ia U Khrist; te ha kane nga sngewkmen, bad shisha ruh ngan sngewkmen.

19 Namar nga tip ba kane kan pynjia lad ia ka jingpynim jong nga da ka jingkyrpad jong phi, bad da ka jingpyndap U Mynsiem U Jisu Khrist ²⁰katba kum ka jingkhmih kmang bad ka jingkyrmen jong nga, ba ha kaei kaei ruh yn ym pynlehrain ia nga, hynrei da ka jingshlur suda, kumba ha la ka sngi, mynta ruh yn pynkhray ia U Khrist ha ka met jong nga, lane da ka jingim, lane da ka jingiap. ²¹Namar ia nga ka ban im ka long U Khrist, bad ka ban iap ka long ka jingmyntoi kein. ²²Hynrei lada ban im ha ka doh.—*lada* kane ka long u soh ka jingtrei jong nga, te ia kano ngan jied ngam tip shuh. ²³Hynrei nga sngew lyngngoh ha kine baroh ar haba nga don ka jingkwah ia kaban ioh leit noh bad ban long lem bad U Khrist: naba ka long kham bha shikaddei eh: ²⁴toi ban sah ha ka doh ka long kaba kham donkam kein na ka bynta jong phi. ²⁵Te haba nga don kane ka jingshaniah, nga tip ba ngan ioh sah, shisha, bad ba ngan sah lem bad phi baroh na ka bynta ka jingroi bad ka jingkmien jong phi ha ka jingngeit; ²⁶ba kumta kata ka jingsngewkmen jong phi kan ioh roi kyrhai ha U Khrist Jisu namar jong nga da ka jingdon ryngkat jong nga bad phi pat.

27 Tang ba ka rukom ka jingim jong phi ai kan iadei bad ka gospel U Khrist: ba la nga wan bad iohi ia phi lane haba ngam don, ngan iohsngew shaphang ka jinglong jong phi; ba phi ieng skhem ha kawei ka mynsiem, da kaba iapyneh da kawei ka jingmut na ka bynta ka jingngeit ka gospel; ²⁸bad 'khlem da pynsheptieng ia phi ha kaei kaei ruh da kita ki nongshun: kaba long ha ki ka dak shynna ka jingpynjot, hynrei ha phi ka jingpynim kein, kata ruh na U Blei.

²⁹Naba ha phi la ai na ka bynta U Khrist, ym tang ban ngeit ha u, hynrei ban shah shitom ruh na ka bynta jong u; ³⁰haba phi don kajuha ka jingialeh ia kaba phi la iohi ha nga, bad mynta phi iohsngew ba ka long ha nga.

**Ka jingiehris bad ka jinglong
bakhrav U Khrist**

2 Lada don namar kata kano kano ka jingpyntngen ha U Khrist, lada *don* kano kano ka jingpynsngain ka jing-iaieit, lada *don* kano kano ka jingiasyllok U Mynsiem, lada *don* kino kino ki jing-isynai bajem bad ki jingiasngew synei, ²to phin pyndap noh ia ka jingkmien jong nga, ba phin ialong kajuha ka jingmut, kiba don kajuha ka jingiaieit, kiba shimynsiem hi, kiba iadei jingmut; ³wat *leh* ei ei ruh da ka jingiapyneh lane da ka jingsarong; hynrei da ka jingsngewrit da *ñiew* phi ia ki paralok kiba kham bha ban ia lade; ⁴khlem da khmih uwei pa uwei *tang* ia la ki jong hi, hynrei uwei pa uwei na phi ia ki jong kiwei pat kein. ⁵To ioh ia kane ka jingmut ha phi, kaba la long ruh ha U Khrist Jisu: ⁶uba haba u long ha ka dur U Blei, um shym la *ñiew* eh ia kaban bat ban long marryngkat bad U Blei, ⁷hynrei u la pynsuda ia lade, u da shim ia ka dur mraw, haba u la jia long ha ka jingayriem ki briew; ⁸te haba la shem ia u ha ka rukom kum u briew, u la lehris ia lade, haba u la jia long uba kohnguh wat haduh ka jingiap, hooi, ka jingiap ka diengphna kein. ⁹Naba kumta te U Blei u la kyntiew eh ia u, bad u la ai ha u ia kata ka kyrteng kaba halor ka kyrteng baroh; ¹⁰ba ha kata ka kyrteng U Jisu ka khosiew baroh kan ioh demkhrup, ki jong kiba ha ki bneng bad ki jong kiba ha ka khyndew bad ki jong kiba hapoh ka khyndew kein, ¹¹bad ba u thylliej baroh un ioh phla shynna ba U Jisu Khrist u long U Trai,

ia kaban pyndon burom ia U Blei uba U Kpa.

To tyngshai kum ki jingshai ha ka pyrthei

¹² Kumta te, ko hep baieit jong nga, kumba ha la ka sngi phi la kohnguh, ym tang ha khmat jong nga, hynrei mynta khamtam eh ha kaba ngam don ha khmat kein, to trei dep noh ia ka jingpynim jong phi hi da ka jingtieng bad ka jingkhynñiuh; ¹³namar dei U Blei uba trei hapoh jong phi ia kaban mon ruh bad ia kaban trei, namar ka jingsngewbha jong u.

¹⁴ To leh ia kiei kiei baroh khlem ki jingkhñium bad ki jingiania; ¹⁵ba phin ioh long kiba khlem jingrem bad kiba luilui, ki khun U Blei kiba khlem kynnoh pop hapdeng ka pateng bynriew kaba kynriang bad bamutlop; hapdeng kita la iohi ia phi kum ki jingshai ha ka pyrthei, ¹⁶da kaba bat tyrwa ia ka ktien ka jingim; ba ngan ioh leh burom ha ka sngi U Khrist, ba ngam shym la phet lehnohei lymne trei lehnohei. ¹⁷Hooi, wat lada la theh noh ia nga kum ka jingainguha diha ha ka jingkhñia bad ka jingshakri ka jingngeit jong phi, nga sngewkmen, bad nga leh kmen lem bad phi baroh. ¹⁸Bad kumjuh ma phi ruh to iasngewkmen, bad to iakmen lem bad nga.

U Timothi bad U Epaphroditos

¹⁹ Hynrei nga kyrmen ha U Trai Jisu ban phah shen ia U Timothi ha phi, ba nga ruh ngan ioh sngewhun ynda nga la tip ia ka jinglong jong phi. ²⁰Namar ngam don iano iano ruh uba kajuha ka mynsiem, uban kit khia da shisha na ka bynta jong phi. ²¹Namar ki baroh ki iawad ia la ki jong, ym ia kiei kiei ki jong U Jisu Khrist. ²²Hynrei phi tip ia ka jingtyngjuh ia u, ba kum u khun bad la u kpa u la shakri lem bad nga ha ka jingpynroi ia ka gospel. ²³Ia une

te namar kata nga kyrmen ban phah kumne shen, tang nga shu iohi kumno kan jia ia nga : ²⁴hynrei nga kyrmen ha U Trai ba ma nga hi ruh ngan wan shen. ²⁵Hynrei nga la mut ba donkam ban phah noh sha phi ia U Epaphroditos, u para bangeit bad u para baiatrei lem bad u para shipai jong nga, bad u nongkit ktien jong phi bad u nongpyndap ia ka jingkyrduh jong nga. ²⁶Namar u la kynmaw hir hir kein ia phi baroh, bad u da sngewpisa eh, naba phi la lah iohsngew ba u la pang. ²⁷Namar shisha u la pang lajan iap : hynrei U Blei u la isynei ia u : te ym tang ia u hi, hynrei ia nga ruh, ba ngan ym ioh ia ka jingsngewsih halor ka jingsngewsih. ²⁸Namar kata nga la phah noh kham kloia u, khnang ba, ynda phi la iohi ia u pat, phin sngewkmen, bad nga te ngan ioh long uba kham duna jingsngewsih. ²⁹To pdiang ia u namar kata ha U Trai da ka jingkmn baroh ; bad to phin n̄iew burom ia kiba kum kita : ³⁰naba na ka bynta ka kam U Khrist u la poi hajan ka jingiap, haba u la khein duh ia la ka jingim ba un ioh pyndap noh ia kata ka jingduna ka jinglehba jong phi ia nga.

Ka hok kaba da shisha

3 Ha kaba wai noh, ko para bangeit jong nga, to phin kmen noh ha U Trai. Ban thoh ia kita kijuh ha phi, kam long shisha kaba shitom ia nga, hynrei ia phi ka long kaba pynskhem. ²To kiar noh na kita ki ksew, to kiar noh na kita ki nongleh basniew, to kiar noh na kata kaba otsher. ³Namar ngi kein ngi long kata ka jingotsher, kiba mane da U Mynsiem U Blei, bad kiba leh kmen ha U Khrist Jisu, bad kibym shaniah ha ka doh. ⁴La nga hi nga lah ban ioh daw ban shaniah wat ha ka doh. Lada uno uno uwei pat u mut ban shaniah ha ka doh, ma nga uba kham tam ; ⁵ba la ot sher ia nga ha kaba phra sngi, na ka kynja

Israel, na ka jaid Benjamin, u Hebru na ki Hebru ; shaphang ka hukum, u Pharisi ; ⁶shaphang ka jingshithrem, uba beh bein ia ka balang ; shaphang ka hok kaba na ka hukum, uba khlem jingrem. ⁷Hynrei kita kiei kiei kiba la long ki jingmyntoi ia nga, ia kine nga la n̄iew ka jingduh na ka bynta U Khrist. ⁸Hoooid shisha kein, bad nga n̄iew ia kiei kiei baroh ba ki long ka jingduh na ka bynta ka jingbha kor tam jong ka jingtip ia U Khrist Jisu uba U Trai jong nga : na ka bynta jong u nga la duh noh ia kiei kiei baroh, bad nga n̄iew synrum ia ki, khnang ba ngan ioh ia U Khrist, ⁹bad ba yn shem ia nga ha u, ubym don ka hok ka jong nga hi, kata kein kaba na ka hukum, hynrei kata kaba da ka jingngeit ha U Khrist, ka hok kaba na U Blei da ka jingngeit : ¹⁰ba ngan ioh ithuh ia u, bad ia ka bor ka jingmihpat jong u, bad ia ka jingiasyllok ki jingshaa jong u, haba la pynsyriem ia nga ha ka jingiap jong u ; ¹¹lada kumno kumno ngan ioh kot sha kata ka jingmihpat na kiba iap.

To beh sha pyrshah ka dak

12 Ym ba nga la ioh pdiang lypa, lane ba la pynjanai lypa ia nga : hynrei nga beh shaphrang kein, ba kumta ngan ioh bat ia kata na ka bynta kaba la bat ia nga ruh da U Khrist Jisu. ¹³Ko para bangeit, nga ngam n̄iew ia lade uba la lah bat : hynrei ia kane kawei nga leh, da kaba klet noh ia kita kiei kiei kiba shadien, bad da kaba kner noh sha kiei kiei kiba sha khmat, ¹⁴nga beh sha pyrshah ka dak *ban ioh* ia ka jingiatfhong kaba ka jingkhoh shaneng ka jong U Blei ha U Khrist Jisu. ¹⁵Namar kata, kat kiba long kiba janai, to ngin iamut brai ia kane : te lada ha kaei kaei phi iamut da kumwei, ia kane ruh U Blei un pypaw ha phi. ¹⁶Hynrei kat sha kaba ngi la lah ioh kot, to ngin iaiaid da kajuha ka rukom.

17 Ko para bangeit, to long phi kiba iapyrthuh bud ia nga, bad to khmih thuh ia kita kiba iaid kumta kat kumba phi ioh ia ngi kum ka rukom. ¹⁸Namar shibun ki iaid, shaphang kiba nga ju iathuh ha phi, bad mynta ruh nga iathuh da kaba iam kein, *ba ki long* ki nongshun jong ka diengphna U Khrist: ¹⁹kiba kaba kut jong ki long ka jingiot, kiba u blei jong ki *long* ka kpoh, bad ka burom *jong ki long* ha ka jinglehrain jong ki, kiba iaimut brai ia kiei kiei ruh kiba ha ka khyndew. ²⁰Namar kata ka jinglong traishnong jong ngi ka long ha bneng; nangta ruh ngi ia ap khmihlynti ia U Nongpynim, U Jisu Khrist uba U Trai: ²¹uban thaw thymmai ia ka met ka jinglong rangli jong ngi, *ia kaban* pynlong ia ka shidur bad ka met ka burom jong u, katba kum kata ka jingpyntrei da kaba u lah ruh wat ban pyndem ia kiei kiei baroh ha lade.

Ki jingmang kyntu

4 Namar kata, ko para bangeit baieit jong nga bad ia kiba la kynmaw hir hir, ka jingkmien bad ka pansngiat jong nga, kumta to ieng skhem ha U Trai, ko hep baieit jong nga.

2 Nga kyrpad ia Ka luodia, bad nga kyrpad ia Ka Suntukhi, ban ialong kajuh ka jingmut ha U Trai. ³Hooi nga kyrpad ia me ruh, ko para baiakit lyngkor lem basngur, to men iarap ia kine ki kynthei, naba ki la iatrei lem bad nga ha ka gospel, bad U Klemen ruh, bad kita ki para baiatrei lem jong nga, kiba ki kyrteng jong ki ki don ha ka kitab ka jingim.

4 To phin iakmen noh ha U Trai ha la ka sngi: *te* nga ong pat, To iakmen. ⁵To ai ba ka jingiaishah jong phi kan paw ha ki briew baroh. U Trai u la jan. ⁶Wat khuslai ia kaei kaei ruh; hynrei ha kaei kaei baroh da ka jingduwai bad ka jingkyrpad lem bad ka jingainguh.

to. phin pyntip ia ki jingpan jong phi sha U Blei. ⁷Te kata ka jingsuk U Blei, kaba palat ia ka jingshemphang baroh, kan ri jai jai kein ia ki dohnud jong phi bad ia ki jingmut jong phi ha U Khrist Jisu.

8 Ha kaba wai noh, ko para bangeit, kiei kiei kiba shisha, kiei kiei kiba donburom, kiei kiei kiba hok, kiei kiei kiba khuid, kiei kiei kiba itynnad, kiei kiei kiba dei iaroh; lada don kano kano ka jingbha, bad lada don kano kano ka jingiaroh, to phin iapyrkhat ia kine kiei kiei ruh. ⁹Ia kiei kiei kiba phi la nang bad phi la pdiang, bad phi la iohsngew bad phi la iohi ha nga, to phin leh ia kine: te U Blei ka jingsuk un sa long lem bad phi.

U Paul u pynpaw ka jingsngewnguh

10 Hynrei nga kmen ha U Trai shibun eh, ba ynda mynta phi la pynthymmai pat ia la ka jingmut na ka bynta jong nga; ha kaba phi la ju pyrkhath shisha, hynrei phim shym ioh lad. ¹¹Ym ba nga ong shaphang ka jingsngew kyrduh: namar nga la nang, ha kano kano ka jinglong ba nga long, ha kata hi ban sngewhun. ¹²Nga tip kumno ban pynpoh, bad nga tip kumno ban sngewdap kyrhai: ha kaei kaei bad ha kiei kiei baroh nga la nang ia kata ka buit ban sngewkdang ruh bad ban sngewthngan, ban sngewdap bad ban sngewkyrduh. ¹³Nga lah ban leh ia kiei kiei baroh ha uta uba pynshait bor ia nga.

14 La kumta ruh phi la leh bha ba phi la don ka jingiasyllok bad ka jingshah shitom jong nga. ¹⁵Te phi hi ruh phi tip, ko nong Philipi, ba ha kaba sdang ka gospel, mynba nga la leit noh na Makedonia, ba ym don ka balang kaba la don ka jingiasyllok bad nga shaphang kaba ai bad kaba pdiang, hynrei tang ma phi hi. ¹⁶Naba wat ha Thessaloni phi la iaphah lem shiwat arwat haba nga kyrduh. ¹⁷Ym ba nga

wad khnang ia ka jingai; hynrei nga wad khnang ia u soh uba roi byllien sha ka jingkein jong phi. ¹⁸Hynrei nga don kiei kiei baroh, bad nga dap kyrhai: la pyndap ia nga, haba la ioh pdiang na U Epaphroditos ia kiei kiei na phi, ia ka jingiw baiwbih, ia ka jing-kñia bapdiang hun, ba pynsgewbha eh ia U Blei kein. ¹⁹Te U Blei jong nga un pyndap ia ka jingkyrduh jong phi baroh katba kum kata ka jingkyndrei spah jong u ha ka burom ha U Khrist Jisu. ²⁰Te ha U Blei bad U Kpa jong ngi

long ka burom ha la ka rta ha la ka rta : Amen.

Ki jingkhublei

21 To ai khublei ia uwei pa uwei na ki riewkhuid ha U Khrist Jisu. Ki para bangeit kiba don lem bad nga ki iakhublei ia phi. ²²Baroh ki riewkhuid ki iakhublei ia phi, khamtam kita kiba na ka iing U Kaiser.

23 Ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai kan long lem bad ka mynsiem jong phi : Amen.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA KI KOLOSSAI

Ka jingkhublei

1 U Paul u apostol U Khrist Jisu da ka mon U Blei, bad U Timothi u para bangeit jong ngi.

2 Ha ki riewkhuid bad ki para kiba ngeit skhem ha U Khrist, ha Kolossai :

Ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei uba U Kpa jong ngi.

Ka jingduwai ainguh

3 Ngì ainguh ia U Blei U Kpa jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, da kaba duwai ha la ka sngi na ka bynta jong phi, ⁴haba ngi la iohsngew shaphang ka jingngait jong phi ha U Khrist Jisu, bad shaphang ka jingieit kaba phi don sha ki riewkhuid baroh, ⁵namar kata ka jingkyrmen ia kaba la buh na ka bynta jong phi ha ki bneng, ia kaba phi la lah iohsngew mynshuwa ha ka ktien ka jingshisha jong ka gospel; ⁶kaba la wan sha phi, kumba ka long ruh ha ka pyrthei baroh, kaba seisoh bad kaba nangroi, kumba ha phi ruh, naduh kata ka sngi ba phi la iohsngew bad phi la

ithuh ia ka jingaiei U Blei ha ka jing-shisha; ⁷kumba phi la ioh hikai na U Epaphras u para shakri baiieit jong ngi, uba long u nongialap baiaineh jong U Khrist na ka bynta jong phi; ⁸uba la iathuh ruh ha ngi ia ka jingieit jong phi ha U Mynsiem.

9 Na ka bynta kata ma ngi ruh, naduh kata ka sngi ba ngi la iohsngew, ngim man thait shuh ban duwai bad ban pan na ka bynta jong phi, ba yn pyndap ia phi da kata ka jingtip shaphang ka mon jong u ha ka jingstad bad ka jingshemphang bakynja mynsiem baroh, ¹⁰ba phin ia id kum badei biang ia U Trai ia kaban pynsgewbha baroh, da kaba seisoh ha ka jingleh babha baroh, bad da kaba nangroi ha ka jingtip ia U Blei; ¹¹ba la pynkhlain da ka bor baroh, katba kum kata ka bor ka burom jong u, sha ka jingiaishah bad ka jingahahslem baroh lem bad ka jingkmén; ¹²da kaba ainguh ha U Kpa, uba la pynbit ia ngi ban long ki nongioh bynta na kata ka bynta jong ki riewkhuid

ha ka jingshai: ¹³uba la pyllait ia ngi na ka bor jong ka jingdum, bad uba la pynkynriah noh ia ngi sha ka hima jong U Khun ka jingieit jong u; ¹⁴ha uba ngi ioh ia ka jingsiewspah jong ngi, ka jingmap kein ia ki pop jong ngi:

Ka jinglong-Blei bad ka jingpynim U Khrist

¹⁵ Uba long ka dur U Blei ubym lah iohi, uba la kha nyngkong na ka jing-thaw baroh; ¹⁶naba ha u la thaw ia kiei kiei baroh, ha ki bneng bad ha ka khyndew, kiei kiei kiba lah ban iohi bad kiei kiei kibym lah ban iohi, la ki khet lane ki hima lane ki jingsynshar lane ki bor; ia kiei kiei baroh kein la thaw da u, bad ia u; ¹⁷bad u long mynshuwa kiei kiei baroh, bad ha u kiei kiei baroh ki ianeh lang. ¹⁸Bad u long U Khlieh jong ka met, kaba *long* ka balang: uba long ka jingsdang, uba la kha nyngkong na kiba iap; ba un ioh long uba halor ha kiei kiei baroh. ¹⁹Naba U Kpa u la sngewbha eh ba ka jingdap baroh kan shong tylli ha u; ²⁰bad da u ban pyniasuk noh ia kiei kiei baroh ha lade hi, haba la lah pynlong ia ka jingpyniasuk da ka snam ka diengphna jong u; da u, *nga ong*, la kiei kiei kiba ha ka khyndew, lane kiei kiei kiba ha ki bneng.

²¹ Bad ia phi, kiba la long mynno mynno ruh ki khun soh syiem bad ki nongshun ha la ki jingmut ha ki kam basniew jong phi, hynrei mynta u la pyniasuk noh, ²²ha ka met ka doh jong u da ka jingiap, ia kaban pynieng ia phi kiba khuid bad kiba khlem pop bad kiba khlem jingduna ha khmat jong u; ²³lada shisha phi iaisah ha ka jingngeit, ia kiba la pynshong nongrim bad kiba neh skhem, bad kibym khih noh na kata ka jingkyrmen ka gospel ia kaba phi la iohsngew, ia kaba la ialap ha u bynriew baroh uba hapoh ka bneng; ia kaba la pynlong nongialap ia nga U Paul.

Ka jingshakri U Paul ia ka Balang

²⁴ Mynta nga kmen ha ki jingshah jong nga na ka bynta jong phi, bad nga ha lade hi nga pyndap ha ka doh jong nga ia kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist na ka bynta ka met jong u, kaba long ka balang: ²⁵ia kata la pynlong nongialap ia nga, katba kum ka jingpyniaid niam jong U Blei ia kaba la aiti ha nga shaphang jong phi, ban pyndep ia ka ktien U Blei; ²⁶ia kata ka jingmaian kein ia kaba la buhrieh na kita ki aiom bad na ki pateng bynriew baroh, hynrei mynta la pynpaw ia ka ha ki riwkhuid jong u; ²⁷ha kiba U Blei u la imon ban pyntip katno ka long kata ka jingkyndrei spah ka burom kane ka jingmaian hapdeng ki Jentil; kaba long kein U Khrist ha phi, ka jingkyrmen ka burom: ²⁸ia uba ngi ialap, da kaba sneng ia u briew baroh bad da kaba hikai ia u briew baroh ha ka jingstad baroh, ba ngin ioh pynieng ia u briew baroh uba janai ha U Khrist Jisu; ²⁹sha kaba nga trei minot ruh, da kaba pyneh katba kum kata ka jingtrei jong u, kaba trei bor bah ha nga.

2 Namar nga kwah ba phin tip katno ka jingialeh nga don na ka bynta jong phi, bad na ka bynta kiba ha Laodikaia, bad na ka bynta kita baroh kibym shym la iohi ia ka khmat jong nga ha ka doh; ²ba yn ioh pyntngen ia ki dohnud jong ki, haba la pyniasoh lang ia ki ha ka jingiaieit, bad ha ka jingkyndrei spah baroh jong ka jingsngew skhem badap biang jong ka jingshemphang, ba kin ioh tip ia ka jingmaian jong U Blei, *kaba long* U Khrist, ³ha uba la buhrieh ia ki jingkyndshew baroh jong ka jingstad bad ka jingtip. ⁴Ia kane nga ong kein, ba uno uno ruh un ym ioh shukor ia phi da ka jingkren pnah. ⁵Namar la ngam don ha khmat ha ka doh, pynban nga don lem bad phi ha ka mynsiem,

nga da kmen haba khmih ia ki jingleh ryntih jong phi, bad ia ka jingskhem ka jingngeit jong phi ha U Khrist.

Ka jingdap ka jingim ha U Khrist

6 Namar kata kumba phi la pdiang ia U Khrist Jisu uba U Trai, *kumta* to iaid ha u; ⁷ba la pynsuh thied ia phi bad ba la iaitei ia phi ha u, bad ba la pynneh skhem ia phi ha ka jingngeit, kumba la hikai ia phi kein, phi da roi kyrhai ha ka da ka jinganguh.

8 To sumar phi ioh ban don uno uba rong lute ia phi da la ka jingstad pyrthei bad da ka jingshukor bathala, katba kum ka rukom pateng jong ki briew, katba kum ki jinghikai jong ka pyrthei, te ym katba kum U Khrist. ⁹Naba ha u kata ka jingdap baroh jong ka Jinglong Blei ka shong tylli. ¹⁰Bad ha u la pyndap ia phi, uba long U Khlieh ka jingsynshar bad ka bor baroh: ¹¹ha uba la otsher ia phi ruh da ka jingotsher bym shym la thaw da ki kti, da kaba loit noh ia ka met ka doh, ha ka jingotsher U Khrist; ¹²haba la btep lem bad u ha kata ka jingbaptis, ha kaba la pynmih lem ia phi ruh bad u da ka jingngeit ha ka jingtrei U Blei, uba la pynmihpat ia u na kiba iap. ¹³Bad ia phi kein, kiba la iap noh ha ki jingryngkang bad ha ka jingbymotsher ka doh jong phi, ia phi, *nga ong*, u la pynlong im lem bad u, haba la map noh ia ngi ia ki jingryngkang jong ngi baroh; ¹⁴haba la lah pyndam noh ia ka kot jingkular ba la thoh ha ki niam ki rukom kaba la ialeh pyrshah ia ngi, kaba la long pyrshah ia ngi, bad u la weng noh ruh ia ka, u da sahnar ia ka ha ka diengphna; ¹⁵bad haba u la lah law noh na lade ia ki jingsynshar bad ia ki bor, u la thad rong ia ki ha kaba paw, u da risa halor jong ki ha ka.

16 Namar kata wat ai ba uno uno ruh un bishar ia phi ha kaba bam lanc kaba dih, lane shaphang ka sngi jing-

khawai, lane u nai thymmai, lane ka sngi sabbaton: ¹⁷kiba long ka syrgiew ia kiei kiei kiban sa wan; hynrei ka met ka long ka jong U Khrist. ¹⁸To wat shah iano iano ruh ban knieh ia ka jingiathong jong phi da ka jinglehrit bad kaba mane ia ki angel katba mon, da kaba ieng ha kita kiei kiei ruh ia kiba u la iohi, ba la pynmeng kai da kata ka jingmut ka doh jong u. ¹⁹bad ubym bat skhem ia uta U Khlieh, na uba kata ka met baroh, haba iaipyndap ia ka bad haba pyniasohlang ia ka da ki mat bad ki jingpyniadait, ka nangroi da ka jingroi jong U Blei.

Kaba iap bad kaba im ha U Khrist

20 Lada phi la iap noh lem bad U Khrist na kita ki jinghikai jong ka pyrthei, balei, la kumba im ha ka pyrthei, phi shah ia lade ha ki niam ki rukom ²¹(Wat ktah; wat mad; wat tba; ²²kiba kum kita kin jot noh ha kaba pyndonkam), katba kum ki adong bad ki jinghikai ki briew? ²³Kiba kum kita ki don shisha ka jingthawnang stad ha kaba mane katba mon, bad ha ka jingsngewrit, bad ha kaba pynshitom ia ka met; *hynrei kim long* ei ei ha kaba ialeh ia ka jingpynsngewbha ka doh.

3 Namar kata lada la pynmih lem ia phi bad U Khrist, to wad ia kiei kiei ruh kiba ha neng, ha kaba U Khrist u don, uba shong sha ka kti kamon U Blei. ²To phin mut brai ia kita kiei kiei ruh kiba ha neng, ym ia kita kiei kiei ruh kiba ha ka khyndew. ³Namar phi la iap noh, bad ia ka jingim jong phi la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei, ⁴Ynda la paw U Khrist, *uba* ka jingim jong ngi, ynda kumta phi ruh phin paw lem bad u ha ka burom.

Ka jingim kaba mynnor bad kaba thymmai

5 Namar kata to phin pyniap troin ia ki dkhot jong phi kiba ha ka khyn-

SHA KI KOLOSSAI 3

dew; kaba klim, ka jingbymkhuid, ka jingiaid shikar, ka jingkwah basniew, bad ka jingkwah lalot, kaba long ka jingmane bleithaw; ⁶na ka bynta kine kiei kiei ruh ka jingbitar U Blei ka wan ha kita ki khun ka jingbymkohnguh; ⁷ha kiba ma phi ruh phi la ju ia id mynno mynno, mynba phi la im ha kine kiei kiei ruh. ⁸Hynrei mynta to phin bred noh ruh ia kine baroh; ka jingbitar, ka jingbitar shla, ka jingbishni, ka jingkren bein, ka jingkren sih, na ka shyntur jong phi. ⁹To wat ialamler paralok, haba phi la loit noh ia u brierw batymmen bad ia ki jingleh jong u, ¹⁰bad phi la kup ia u brierw bathymmai, ia uba la dang pynlong thymmai ha ka jingtip katba kum ka dur jong uta uba la thaw ia u: ¹¹ha kaba ym lah long u Grik bad u Jiwi, ka jingotsher bad ka jingbymotsher, u nongkyn-dong, u kynja Skuthia, u mraw, uba laitluid: hynrei U Khrist u long baroh, bad ha baroh.

¹²Namar kata, kum kiba la jied, kiba khuid bad baieit eh jong U Blei, to phin iakup ia ka dohnud ka jingsngew-synei, ka jingsbun, ka jingsngewrit, ka jingiemnud, ka jingiaishah slem; ¹³da kaba iaishah paralok, bad da kaba iamp paralok, lada uno uno u don ka jingmudui iano iano; kumba U Trai u la map ia phi, kumta ruh to leh ma phi: ¹⁴bad nalar kine kiei kiei baroh *to phin kup* ia ka jingiaieit, kaba long ka panpoh jong ka jingpynjanai. ¹⁵Bad to ai ba ka jingsuk U Khrist kan synshar ha ki dohnud jong phi, sha kaba la khot ruh ia phi ha kawei ka met; bad to long phi kiba sngewnguh. ¹⁶Ai ba ka ktien U Khrist, kan shong kyrhai hapoh jong phi ha ka jingstad baroh; da kaba hikai bad da kaba iasneng paralok ha ki salm, ha ki jingrwai bad ha ki jingkynud bakynja mynsiem, da kaba rwai da ka

jingaiei ha ki dohnud jong phi sha U Blei. ¹⁷Te kaei kaei baroh kaba phi leh, ha ka ktien lane ha ka jingleh, *to leh* ia baroh, ha ka kyrteing U Jisu uba U Trai, da kaba ainguh ia U Blei uba Kpa da u.

Ka jingladei ha ka jingim kaba thymmai

¹⁸Ko ki kynthei, to pynhapoh ia lade ha ki tnga jong phi, kumba dei kein ha U Trai. ¹⁹Ko ki shynrang, to ieit ia la ki tnga, bad wat long kiba bitar ia ki. ²⁰Ko ki khun, to kohnguh ia la ki kmie ki kpa ha kiei kiei baroh, namar kane ka long kaba pynsngewbha eh ia U Trai. ²¹Ko ki kpa, to wat pynbitar ia ki khun jong phi, ioh ba ki thut. ²²Ki shakri, to kohnguh ha kiei kiei baroh ia la ki kynrad katba kum ka doh; ym da kaba shakri ha khmat kum kiba pynsngewbha ia ki brierw, hynrei ha kaba shisyrtap ka dohnud, da kaba sheptieng ia U Trai. ²³Kat kaba phin leh, to trei naduh ka mynsiem, kumba ha U Trai, bad ym ha ki brierw; ²⁴haba phi tip ba na U Trai phin ioh pdiang ia ka bainong jong kata ka bynta: naba phi shakri ia U Khrist uba U Trai. ²⁵Namar uta uba leh bymdei un pdiang pat na ka bynta kata kabym dei kaba u la leh: bad ym don ka jingñiew shiliang khmat.

4 Ko ki kynrad, to leh ha la ki shakri ia kata kaba hok bad ia kaba biang; haba phi tip ba phi ruh phi don U Kynrad ha bneng.

Ki jingkyntu

²To iaineh skhem ha ka jingduwai, da kaba ap sharai ha kata da ka jing-ainguh; ³da kaba duwai lem na ka bynta jong ngi ruh, ba U Blei un plie ha ngu ka jingkhang ia kata ka ktien, ban kren ia ka jingmaian ka jong U Khrist, na ka bynta jong kaba la khum ruh ia nga:

3 : 9 Eph. 4 : 22. 3 : 10 Eph. 4 : 24; Jen. 1 : 26. 3 : 12-13 Eph. 4 : 2. 3 : 13 Eph. 4 : 32.
3 : 16-17 Eph. 5 : 19-20. 3 : 18 Eph. 5 : 22; 1 Pet. 3 : 1. 3 : 19 Eph. 5 : 25; 1 Pet. 3 : 7.
3 : 20 Eph. 6 : 1. 3 : 21 Eph. 6 : 4. 3 : 22-25 Eph. 6 : 5-8. 3 : 25 Dt. 10 : 17; Eph. 6 : 9.
4 : 1 Eph. 6 : 9.

⁴ba ngan ioh pynpaw ia ka, kumba ka dei kein ia nga ban kren.

5 To iaid ha ka jingstad sha kita kiba long shabar, da kaba siewspah noh ia ka por. ⁶Ai ba ka jingkren jong phi ha la ka sngi kan long da kaba jali jaum, ba la pynthiang da ka mluh, ba phin ioh tip kumno phi dei ban iapynphai ktien ha uwei pa uwei baroh.

Ka jingkhublei iawai

7 Ia kiei kiei baroh shaphang jong nga U Tukhikos un pyntip ha phi, u para bangeit baieit bad u nongiathuhkhana baiaineh, bad u para shakri ha U Trai: ⁸uba nga la phah khnang sha phi na ka bynta kane hi, ba phin ioh tip ia ka jinglong jong ngi, bad ba un pyntngen ia ki dohnud jong phi; ⁹lem bad U Onesimos u para bangeit baiaineh bad baieit, uba long uwei na phi. Kin iapyntip kein ha phi ia kiei kiei baroh kiba hangne.

10 U Aristarkhos u para basah byndi lem bad nga, u ai khublei ia phi, bad U Markos, u pyrsa U Barnabas (shaphang jong u phi la pdiang ia ki hukum; lada un wan ha phi, to pdiang ia u), ¹¹bad ia U Jisu ia uba la khot U Justos, kiba long na ka jingotshe. Tang kine

hi ki lok baiatrei lem ha ka hima U Blei, ki brier kiba long ka jingtnen ia nga.

¹²U Epaphras, uba long uwei na phi, u shakri U Khrist Jisu, u ai khublei ia phi, u da ialeh ha la ka sngi na ka bynta jong phi ha ki jingduwai jong u, ba phin ioh ieng janai bad ba la pynskhem bha ha ka mon U Blei baroh.

¹³Namar nga phla ia u, ba u don shibun kaba trei shirhem na ka bynta jong phi, bad na ka bynta kita kiba ha Laodikaia, bad na ka bynta kita kiba ha Hierapolis.

¹⁴U Loukas, u nongpynkhiah baieit, bad U Demas, ki iakhublei ia phi. ¹⁵To phin ia ai khublei ia ki para bangeit kiba ha Laodikaia, bad ia Ka Numpah, bad ia ka balang kaba ha iing jong ka.

¹⁶Te ynda la lah pule ia kane ka shithi hapdeng jong phi, to ai ba yn pule ia ka ha kata ka balang ki Laodikaia ruh, bad ba phi ruh phin ioh pule ia kata ka shithi na Laodikaia. ¹⁷Bad to ong ha U Arkhippos, To men sumar ia kata ka kam iathuhkhana ia kaba me la pdiang ha U Trai, ba men pyndep ia ka.

18 Ka jingkhublei ka jong nga U Paul da ka kti jong nga hi. Kynmaw ia ki kynjri jong nga. Ka jingaiei kan long lem bad phi: Amen.

KA SHITHI KABA NYNGKONG

U PAUL U APOSTOL

SHA KI THESSALONI

Ka jingkhublei

1 U Paul, bad U Silbanos, bad U Timothi, sha ka balang ki Thessaloni kaba ha U Blei uba U Kpa bad ha U Jisu Khrist uba U Trai: Ka Jingaiei ha phi bad ka jingsuk.

Ka rukom im bad ka jinggeit ki nong Thessaloni

2 Ngi ia ainguh ha U Blei ha la ka sngi na ka bynta jong phi baroh, da kaba pynlong ia ka jingkyrmaw ia phi ha ki jingduwai jong ngi: ³da kaba

4:5 Eph. 5:16. 4:7 Kam. 20:4; 2 Tim. 4:12. 4:7-8 Eph. 6:21-22. 4:9 Phile 10-12.
4:10 Kam. 19:29; 27:2; 12, 25; 13:13; 15:37-39; Phile 24. 4:12 Kol. 1:7; Phile 23.
4:14 2 Tim. 4:10, 11; Phile 24. 4:17 Phile 2. 1:1 Kam. 17:1.

kynmaw khlem da pud ia ka jingleh ka jingngeit jong phi, bad ia ka jingtrei minot ka jingciet, bad ia ka jingiaishah ka jingkyrmen ha U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, ha khmat U Blei jong ngi bad U Kpa; ⁴haba ngi iatip, ko para bangeit ba la icit da U Blei, ia ka jingjied ia phi. ⁵Namar ka gospel jong ngi kam shym la wan ha phi shu tang ha ka ktien hi, hynrei ha ka bor ruh, bad ha U Mynsiem Bakhuid, bad ha ka jingskhem shibun kein; kumba phi iatip kiba kumno ngi la pyni ia lade sha phi na ka bynta jong phi. ⁶Te phi la jia long ki nongiapyrthuh bud ia ngi, bad ia U Trai, haba phi la pdiang ia kata ka ktien hapteng shibun ka jingjynjar, da ka jingkmien U Mynsiem Bakhuid: ⁷ba kumta phi la jia long ka rukom ia kita kiba ngeit baroh ha Makedonia bad Akhaia. ⁸Namar na phi la sawa noh ka ktien ka jong U Trai, ym tang ha Makedonia bad ha Akhaia, hynrei ha ka jaka baroh ka jingngeit jong phi kaba sha U Blei ka la phriang kylleng; ba ym donkam shuh ia ngi ban kren ei ei. ⁹Namar ma ki hi ki iapynbna shaphang jong ngi kaba kumno ka jingpdian jong phi ia ngi, bad kumno phi la phai sha U Blei na ki bleithaw, ban shakri ia U Blei baim bad bashisha, ¹⁰bad ban khmih lynti ia U Khun jong u na bneng, ia uba u la pynmihpat na kiba iap. ¹¹U Jisu kein, uba pyllait ia ngi na kata ka jingbitar kaban sa wan.

Ka jingtrei U Paul ha Thessaloni

2 Namar ma phi hi phi iatip, ko para bangeit, shaphang kata ka jingwan jong ngi ha phi, ba kam shym la long lehnohe: ²hynrei haba ngi la lah shah shitom mynshuwa, bad haba la lah leh bein ia ngi, kumba phi iatip, ha Philipi, ngi la nang kham shur ha U Blei jong ngi ban ialap ha phi ia ka gospel U Blei da ka jingialeh bakhraw. ³Namar

ka jingsneng kyntu jong ngi *kam mih* na ka jingbakla, lymne na ka jingbymkhuid, lymne ha ka jingshukor: ⁴hynrei kumba U Blei u la ibit ban aiti ha ngi ia kata ka gospel, kumta ngi ialap kein; ym kum kiba pynsngewbha ia ki brieve, hynrei ia U Blei uba tynjuh iit ia ki dohnud jong ngi. ⁵Namar ngim ju kren mynno mynno ruh da ki ktien iaroh arsap, kumba phi iatip, lymne da kaba tyllap ia kaba kwah lalot; U Blei u long u sakhi; ⁶lymne da kaba wad burom na ki brieve, lymne na phi, lymne na kiwei, la ngi lah ban dawa burom kum ki apostol U Khrist. ⁷Hynrei ngi la long kiba lului hapteng jong phi, kumba ka kmie ka sumar ia ki khun jong ka hi: ⁸kumta da kaba sngewieit eh hir hir ia phi, ngi la sngewbha eh ban ai ha phi, ym tang ia ka gospel U Blei, hynrei ia ki mynsiem jong ngi hi ruh, naba phi long kiba ngi icit eh.

⁹Namar phi iakynmaw, ko para bangeit, ia kata ka jingtrei minot bad ka jingshitom jong ngi: ba da kaba trei jingtrei mynmiet bad mynsngi, khnang ba ngin ym ban khia iano iano ruh na phi, ngi la ialap ha phi ia ka gospel U Blei. ¹⁰Ma phi phi long ki sakhi, bad U Blei de, kumno ba ngi la iaaid da kaba khuid bad bahok bad bakhlem jingrem sha phi kiba ngeit: ¹¹kumba phi iatip kumno ngi la leh ia uwei pa uwei na phi, kum u kpa ia ki khun jong u hi, ngi kyntu ia phi, ngi pynshur *ia phi*, bad ngi kyrpad *ia phi*; ¹²khngang ba phin iaaid kumba dei biang ia U Blei, uba khot ia phi sha ka hima bad ka burom jong u hi.

¹³Namar kane ruh ngi nguh ha U Blei khlem da pud, ba haba phi la pdiang na ngi ia ka ktien U Blei ia kaba la pynsngew, phi la pdiang ym kum ka ktien ki brieve, hynrei, kumba ka long shisha kein, ka ktien U Blei, kaba trei ruh ha phi kiba ngeit. ¹⁴Namar ma phi, ko para, phi la jia long ki nongiabud ia ki

balang U Blei ha Judia kiba long ha U Khrist Jisu : naba ma phi ruh phi la shah ia kita kijuh kiei kiei ruh na kita ki para shnong jong phi hi, kumba ma ki ruh na kita ki Jiw: ¹⁵kiba la pyniap noh ia U Jisu uba U Trai bad ia ki nongiathuhlypa, bad kiba la beh noh ia ngi: bad kim pynsgewbha ia U Blei, bad ki ialeh pyrshah ia ki briew baroh; ¹⁶ki da khang ia ngi ban ialap ha ki Jentil ba yn ioh pynim ia ki: ia kaban pyndap noh ia ki pop jong ki ha la ka sngi: hynrei kata ka jingbitar ka la wan ha ki haduh kaba kut.

Ka jingkwah bajur U Paul ban wani ia ki

17 Te ma ngi, ko para bangeit, haba la pynkynjah noh ia ngi na phi katto katne, *tang* ha ka met, ym ha ka dohnud kein, ngi la kham pyrshang eh da ka jingkwah bajur ban iohi ia ka khmat jong phi. ¹⁸Namar ngi la kwah ban wan ha phi, shisha ma nga U Paul shiwat arwat; hynrei u Soitan u la pynpep noh ia ngi. ¹⁹Namar kaei long ka jingkyrmen jong ngi, lane ka jingkmén, lane ka pansngiat ka jingleh burom? Ym long ma phi ha khmat U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi ha kata ka jingwan jong u? ²⁰Namar phi long ka burom jong ngi bad ka jingkmén jong ngi.

3 Naba kumta haba ngim lah shan shuh, ngi la sngewdei ban sah tang ma ngi ha Athen: ²bad ngi la phah ia U Timothi, u para bangeit jong ngi bad u nongialap U Blei ha ka gospel U Khrist, ia kaban pynskhem ia phi, bad ban pyntngen ia phi shaphang ka jingngeit jong phi: ³ba yn ym pynkhih iano iano ruh da kine ki jingjynjar; namar ma phi hi phi tip ba la thung ia ngi ia kane. ⁴Namar shisha mynba ngi don bad phi, ngi la iathuhlypa ha phi ba ngi long kiban shah jynjar kein; kumta ka la long ruh, kumba phi tip. ⁵Nga ruh na

ka bynta kane, haba ngam lah shah shuh, nga la phah ia kaban tip ia ka jingngeit jong phi, ioh ba kumno kumno uta u nongpynshoi u la pynshoi ia phi, bad kata ka jingtrei minot jong ngi kan long lehnhohei. ⁶Hynrei mynta ynda wan U Timothi sha ngi na phi, bad haba u la wallam ha ngi ia ka khubor babha shaphang kata ka jingngeit bad ka jingieit jong phi, bad ba phi don ka jingkmén babha ia ngi barobor, da kaba kwah eh ban iohi ia ngi, kumba ma ngi ruh ia phi: ⁷na kane, ko para bangeit, da ka jingngeit jong phi la pyntngen ia ngi shaphang jong phi ha baroh ka jingjynjar bad ka jingshah shitom jong ngi: ⁸naba mynta ngi im, lada phi ieng skhem ha U Trai. ⁹Namar ka jinganguh aiu ngi lah ban ai pat ha U Blei na ka bynta jong phi, namar kata ka jingkmén baroh da kaba ngi kmen na ka bynta jong phi ha khmat U Blei jong ngi: ¹⁰da kaba duwai shikad-dei eh mynmiet bad mynsngi kein, ba ngin iohi ia ka khmat jong phi, bad ban pynjanai ia kata kaba duna ha ka jingngeit jong phi?

11 Te U Blei hi U Kpa jong ngi, bad U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, to un ialam ia ka lynti jong ngi sha phi. ¹²Bad to U Trai un pynman bad pynroi kyrhai ia phi ha ka jingieit paralok, bad ka jingieit ia ki briew baroh, kumba ngi ruh ngi *ieit* ia phi: ¹³khnang ia kaban pynskhem ia ki dohnud jong phi kiba khlem jingrem ha ka jingpynkhuid ha khmat U Blei uba U Kpa jong ngi, ha kata ka jingwan U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi lem bad ki riewkhuid jong u baroh.

Ka jingim kaba pynsgewbha ia U Blei

4 Ha kaba wai noh te, ko para bangeit, ngi kyrpad bad ngi kyntu *ia phi* ha U Trai Jisu, ba kat kumba phi la

pdiang na ngi kumno ka dei ia phi ban ia id bad ban pynsgewbha ia U Blei, kumba phi ia id ruh, ba phin nangroi nangroi. ²Namar phi iatip ia ka hukum kaba kumno ngi la ai ha phi da U Jisu uba U Trai. ³Namar kane ka long ka mon U Blei, ka jingpynkhuid ia phi kein, ba phi kyndiah noh na kaba klim; ⁴ba uwei pa uwei na phi un tip kumno ban ri ia u khiew la u jong hi ha ka jingkhuid bad ha ka burom, ⁵ym ha ka jingiaid shikar, kum kita ki Jentil kibym tip ia U Blei, ⁶ba uno uno ruh un ym leh palat bad leh bymman ia u para bangeit jong u ha kane ka kam: naba U Trai u long u nongpynhiar kput ha kine kiei kiei baroh, kumba ngi la maham lypa ia phi bad ngi la phla ruh. ⁷Namar U Blei u la khot ia ngi ym ia ka jingbymkhuid, hynrei sha ka jingpynkhuid. ⁸Naba kumta jar uba kyntait, um kyntait ia u briew, hynrei ia U Blei, uba ai ia U Mynsiem Bakhuid jong u ha phi.

⁹Hynrei shaphang ka jingiaieit para bangeit phim donkam ban thoh ha phi: namar ma phi hi phi long kiba la ioh hikai na U Blei kein ia kaban iaieit paralok. ¹⁰Namar shisha phi leh ia kane ha kita ki para bangeit baroh kiba ha baroh kawei ka ri Makedonia. Te ngi kyntu ia phi, ko para bangeit, ban nangroi nangroi: ¹¹bad ban ialeh khnang ban long jar jar, bad ban leh ia la ka kam, bad ban trei da la ki jong ki kti, kumba ngi la hukum ia phi; ¹²ba phin ioh ia id don akor sha kita kiba shabar, bad ba phin ym kyrduh ei ei ruh.

Ka jingwan U Trai

¹³Hynrei ngim mon ia phi ban ym tip, ko para bangeit, shaphang kita kiba iohthiah, ba phin ym sngewsib kum kita kiwei kibym don ka jingkyrmen. ¹⁴Namar lada ngi ngeit ba U Jisu u la iap bad ba u la mihpat, kumta ruh

ia kita kiba la iohthiah ha U Jisu, U Blei un wallam lem bad u. ¹⁵Namar kane ngi ong ha phi da ka ktien U Trai, ba ma ngi kiba dang im, ia kiba la pynsah haduh kata ka jingwan U Trai, da lei lei ngin ym ioh leit shuwa ia kita kiba la iohthiah. ¹⁶Naba U Trai hi un wan hiar na bneng bad ka jingrisa, da ka ktien sawa u angel rangbah, bad da ka turoi U Blei: bad kita kiba iap ha U Khrist kin iamihpat shuwa. ¹⁷Ynda kumta ma ngi kiba dang im, ia kiba la pynsah, yn rong noh ia ngi lem bad ki ha ki lyoh, ia kaban iashem ia U Trai ha ka suin bneng: te kumta ngin iailong junom junom lem bad U Trai. ¹⁸Naba kumta to phin iapyntngen paralok da kine ki ktien.

Ka jingkyntu ban long kiba la pynkhreh

SHynrei shaphang kita ki por bad ki aiom, ko para bangeit, phim donkam ban thoh ei ei ha phi. ²Namar phi hi phi iatip biang ba kata ka sngi U Trai kan wan kumjuh kum u nongtuh mynmiet. ³Katba ki dang ong, Ka jingsuk bad ka jingskhembha, ynda kumta ka jingjot bakyndit kyndit kan ngat ha ki, kum ka jingsuhkhun ha ka briew kaba punkhun; bad kin ym ioh lait shuh da lei lei. ⁴Hynrei ma phi, ko para bangeit, phim long ha ka jingdum, ba kata ka sngi kan lap ia phi kum u nongtuh: ⁵naba phi long baroh ki khun ka jingshai, bad ki khun ka sngi: ngim long na ka jong ka miet, lymne na ka jingdum. ⁶Kumta te to ngin ym iohthiah kum kita kiwei, hynrei to ngin sharai bad ngin long adkar. ⁷Naba kita kiba iohthiah ki thiah mynmiet; bad kita kiba iabuaid ki iabuaid mynmiet. ⁸Hynrei ma ngi, haba ngi long ki jong ka sngi, to ngin ialong adkar, kiba phong ka jingiada shadem jong ka jingngeit bad ka jingieit: bad ka jingkyrmen ka jingpynim, kum ka jingiada khlieh. ⁹Naba U Blei u la buh

ia ngi ym ia ka jingbitar, hynrei ia kaban ioh ia ka jingpynim da U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, ¹⁰uba la iap na ka bynta jong ngi, ba, la ngi peit la ngi thiah, ngin ioh im lem bad u. ¹¹Naba kumta to phin iapyntngen paralok, bad to phin nang iatei paralok, kumba phi leh ruh.

Ki ktien kyntu bad ki jingkhublei

¹²Hynrei ngi kyrpad ia phi, ko para bangeit, ban ithuh ia kita kiba trei hapdeng jong phi, bad kiba long halor jong phi ha U Trai, bad kiba sneng ia phi; ¹³bad ban ñiew burom ia ki shikaddei eh ha ka jingieit na ka bynta ka jingtrei jong ki. To phin iasuk paralok hi. ¹⁴Te ngi kyntu ia phi, ko para bangeit, to sneng ia kita kiba leh kynriang, to pynshlur ia kiba tlot mynsiem, to iakynpham ia kiba tlot, to iaishahslem ia ki briew baroh. ¹⁵To khmih ba uno uno ruh un ym leh kylliang ia kaba sniew namar kaba sniew hano hano ruh; hynrei ha la ka sngi kein to iabeh brai ia kata kaba bha, sha la ki paralok hi, bad sha *ki briew* baroh. ¹⁶To phin leh kmen ha la ka sngi. ¹⁷To duwai khlem da pud.

¹⁸Ha kaei kaei baroh to phin ai ka jingnguh; namar kane kein ka long ka mon U Blei ha U Khrist Jisu sha phi. ¹⁹Wat pynlip noh ia U Mynsiem. ²⁰Wat ñiew bein ia ki jingiathuhlypa. ²¹Da bishar ia kiei kiei baroh; bat skhem ia kata kaba bha. ²²To phin kyndiah noh na ka kynja kaba sniew baroh.

²³Te U Blei ka jingsuk ma u hi un pynkhuid phar ia phi; bad to ai ba yn sumar kyndong ia ka mynsiem, bad ia ka jingim, bad ia ka met jong phi shi tylli khlem jingrem ha kata ka jingwan U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi. ²⁴Uta uba khot ia phi u long uba lah ban shaniah, uban leh ruh ia kata.

²⁵Ko para bangeit, to duwai na ka bynta jong ngi.

²⁶To iakhublei para bangeit baroh da ka jingiadhoh bakhuid.

²⁷Nga pynsmai ia phi da U Trai ban pule ia kane ka shithi ha ki para bangeit baroh.

²⁸Ka jingaiei ka jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi kan long lem bad phi: Amen.

KA SHITHI KABA AR

U PAUL U APOSTOL

SHA KI THESSALONI

Ka jingkhublei

1 U Paul, bad U Silbanos, bad U Timothi, sha ka balang ka Thessaloni ha U Blei uba U Kpa jong ngi, bad U Jisu Khrist uba U Trai: ²Ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei, uba U Kpa bad U Jisu Khrist uba U Trai.

Ka jingbishar ha kata ka jingpynpaw
ia U Trai Jisu na bueng

3 Ka dei ia ngi ban ainguh ia U Blei
1:1 Kam. 17:1.

ha la ka sngi na ka bynta jong phi, ko para bangeit, kumba ka long kaba dei kein, naba ka jingngeit jong phi ka nangroi shikaddei, bad ka jingiaieit paralok jong phi uwei pa uwei baroh ka roi kyrhai: ⁴katba ma ngi hi ngi sngew kmen ha phi hapdeng ki balang U Blei, namar ka jingiaishah bad ka jingngeit jong phi ha kita baroh ki jinglehbein ia phi bad ha kita ki jingijnjar kiba phi shah;

5 kaba long ka dak shynna ia ka

jingbishar bahok U Blei; khnang ia kaban ñiew ia phi kiba bit ia ka hima U Blei, na ka bynta kaba phi shah ruh: ⁶lada long kumta ba ka long kaba hok bad U Blei ban siew kylliang ia ka jingjynjar ha kita kiba pynjynjar ia phi: ⁷te ia phi kiba shah jynjar, ia ka jingjah-thait lem bad ngi, ha kata ka jingpynpaw ia U Trai Jisu na bneng lem bad ki angel ka bor jong u, ⁸ha ka ding bameh, u da pynhiar kput ha kita kibym ithuh ia U Blei, bad ha kita kibym kohnguh ia ka gospel ka jong U Trai Jisu jong ngi: ⁹kiban shah ka jingpynshitom, ka jing-pynjot bymjukut kein na khmat U Trai bad na kata ka burom ka bor jong u, ¹⁰ynda un wan ha kata ka akher ka sngi, ban ioh pyndon burom ha ki riewkhuid jong u, bad ban long uba iphylla ha kita baroh kiba ngeit (naba la ngeit ia kata ka jingphla jong ngi hapteng jong phi). ¹¹Khnang ia kata ngi duwai ruh ha la ka sngi na ka bynta jong phi, ba U Blei jong ngi un ñiew ia phi kiba bit ia ka jingkhok jong u, bad ba un pyndep ia ka jingsngewbha baroh jong ka jingbha bad ia ka kam ka jingngeit, da ka bor bah: ¹²ba yn ioh pyndonburom ia ka kyrteng U Jisu uba U Trai jong ngi ha phi, bad ia phi ha u, katba kum ka jingaiei U Blei jong ngi, bad U Jisu Khrist uba U Trai.

U briew jong ka pop

2 Te ngi kyrpad ia phi, ko para bangeit, shaphang kata ka jingwan U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, bad ka jingialang jong ngi ha u: ²khnang ban ym pynkhih shen ia phi na la ka jingmut, lymne pynkhuslai ia phi, lane da ka mynsiem, ne da ka ktien, ne da ka shithi kumba na ngi kein, kumba kata ka sngi ka jong U Khrist ka la wan. ³Wat ai ba uno uno ruh un shukor ia phi da kaba kumno kumno ruh: naba *kata kan ym wan*, lymda jia shuwa kata ka jingphaidien, bad ba yn ioh pynpaw noh ia uta u briew jong

ka pop, u khun jong ka jingjot: ⁴uta uba ialeh pyrshah bad uba pynsarong ia lade pyrshah ia baroh ba la khot Blei lane ba ju mane: kat haduh ba u shong ha ka templ U Blei, u da leh Blei ia lade. ⁵Hato phim iakynmaw ba, mynba nga dang don lem bad phi, ngi la iathuh ha phi ia kine kiei kiei ruh? ⁶Bad mynta phi iatip ia kata kaba pynpep, khnang ia kaban pynpaw noh ia u ha kata ka ia jong u hi. ⁷Namar kata ka jingmaian ka jingbymñiew hukum ka la trei lypa: tang ba *don* uwei uba khang mynta, tadynda yn weng noh ia u. ⁸Ynda kumta yn pynpaw noh ia uta ubym ñiew hukum, ia uba U Trai Jisu un pyniap da ka jingpyrsad ka shyntur jong u, bad un pyndam noh thiaw da ka jingpynpaw kata ka jingwan jong u: ⁹uta kein uba ka jingwan jong u ka long katba kum ka jingtrei jong u Soitan, da ka bor, bad ki dak khyllah, bad ki jingphylla balamlar baroh, ¹⁰bad da ka jingshukor ka jingbymhok baroh na ka bynta kita kiba jot: naba kim shym la pdiang ia ka jingieit ia ka jingshisha, ba yn pynim ia ki. ¹¹Te namar kane U Blei un phah ha ki ia ka jingtrei ka jingbakla, ba kin ngeit ia ka lamler: ¹²khnang ba yn ioh pynrem ia kita baroh kibym shym la ngeit ia ka jingshisha, hynrei kiba la sngewbha ha ka jingbymhok.

La jied ia phi sha ka jingpynim

¹³ Hynrei ka dei ia ngi ban ainguh ia U Blei ha la ka sngi na ka bynta jong phi, ko para bangeit ba la ieit da U Trai, namar ba U Blei u la jied ia phi naduh kaba mynnyngkong sha ka jingpynim ha ka jingpynkhuid U Mynsiem, bad ka jingngeit ia ka jingshisha: ¹⁴sha kaba u la khot ia phi da ka gospel jong ngi, ia kaban ioh ia ka burom U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi. ¹⁵Kumta te, ko para bangeit, to ieng skhem, bad to iabat ia kita ki jinghikai ha kiba la lah hikai ia phi, la da ka ktien.

lane da ka shithi jong ngi.

16 Te U Jisu Khrist hi uba U Trai jong ngi, bad U Blei uba U Kpa jong ngi uba la ieit ia ngi, bad uba la ai ha ngi ia ka jingpyntngen bymjukut, bad ia ka jingkyrmen babha da ka jingaiei, ¹⁷to un pyntngen ia ki dohnud jong phi, bad un pynskhem ia phi ha ka ktien bad ka jingleh babha baroh.

To phin duwai na ka bynta jong ngi

3 Ha kaba wai noh, ko para bangeit, to phin duwai na ka bynta jong ngi, ba ka ktien U Trai kan ioh ia id stet bad ba kan ioh burom, kumba ka *long* ruh bad phi; ²bad ba yn ioh pyllait ia ngi na ki brieve kiba kynriang bad basniew: namar ki brieve baroh kim don ka jingngeit. ³Hynrei U Trai u long uba ia ineh, uban pynskhem ia phi, bad uban ri kyndong ia phi na uta u bymman. ⁴Te ngi sngew shaniah ha U Trai shaphang jong phi, ba phi leh bad ba phin leh ruh ia kita kiei kiei ruh ia kiba ngi hukum. ⁵Te U Trai un ialam ia ki dohnud jong phi sha ka jingieit jong U Blei, bad sha ka jingiaishah jong U Khrist.

Ka jingkyntu ban trei minot

6 Te ngi hukum ia phi, ko para bangeit, ha ka kyrteng U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, ba phin kynriah noh na u para bangeit baroh uba ia id kynriang, bad ym katba kum kata ka jinghikai ia kaba ki la pdiang na ngi. ⁷Namar ma phi hi phi iatip kumno ka dei ia phi ban pyrthuh bud ia ngi: naba ngim shym la leh kynriang hapdeng

jong phi: ⁸lymne ngim shym la bam ei ia u kpu na uno uno ruh: hynrei da ka jingtrei minot bad ka jingtrei shitom ngi da trei mynmiet bad mynsngi, khnang ia kaban ym ban khia iano iano ruh na phi: ⁹ym naba ngim don hok, hynrei ba ngin pynlong ia lade ka rukom ha phi, ba phin iapyrthuh bud ia ngi. ¹⁰Naba mynba ngi la don ruh bad phi, ia kane ngi la hukum ia phi, Lada uno uno ruh um mon ban trei, te wat ai ba un bam ruh. ¹¹Namar ngi iohsngew ba don hapdeng jong phi kiba ia id kynriang, kibym ju trei satia, hynrei kiba leh lorni. ¹²Hynrei ia kiba kum kita ngi hukum bad ngi sngew da U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, ba kin da trei da kaba jar jar, bad bam la ka jong ka bam. ¹³Hynrei ma phi, ko para bangeit, wat man thait ha kaba leh babha.

14 Te lada uno uno u brieve um kohnguh ia ka ktien jong ngi da kane ka shithi, to phin khmih thuh ia uta u brieve: bad to wat ialok bad u, ba yn ioh pynsngew lehrain ia u. ¹⁵Te *pynban* wat ñiew ia u kum u nongshun, hynrei to phin maham ia u kum u para bangeit.

Ka jingkyrkhu pynwai

16 Te U Trai ka jingsuk ma u hi un ai ha phi kata ka jingsuk ha la ka sngi ha kiei kiei baroh. U Trai un long lem bad phi baroh.

17 Ka jingkhublei ka jong nga U Paul da ka kti ka jong nga hi, kaba long ka dak ha ki shithi baroh: kumta kein nga thoh. ¹⁸Ka jingaiei ka jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi to kan long lem bad phi baroh: Amen.

KA SHITHI KABA NYNGKONG

U PAUL U APOSTOL

SHA U TIMOTHI

Ka jingkhblei

1 U Paul, u apostol U Khrist Jisu katba kum ka hukum U Blei U Nong-pynim jong ngi, bad U Khrist Jisu ka jingkyrmen jong ngi:

2 ha U Timothi, u khun uba shisha jong nga ha ka jingngeit:

Ka jingaiei, ka jingisynei, bad ka jingsuk, na U Blei U Kpa jong ngi bad U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi.

Ka jingmaham pyrshah ia ki jinghikai bakla

3 Kumba nga la kyrpad ia me ban iaisah ha Ephesos, mynba nga dang leit sha Makedonia, ba men ioh hukum ia kita ki briew ban ym hikai ia ki jinghikai bapher, ⁴lymne pynshah shkor ia ki puriskam kai bad ia ki jinghiar pateng bakhlem kut, kiba kham pynlong jingiasaid, ban ⁵ka jingshakri ia U Blei kaba long ha ka jingngeit: *to leh kumta*. ⁶Hynrei ka jingthmu ka jong kata ka hukum ka long ka jingieit na ka dohnud bakhuid bad ka jingiatiplem babha bad ka jingngeit bakhlem arsap: ⁷na kita kiei kiei *don* kiba haba ki la bakla, ⁸ki la kylla noh sha ka jingkren thala: ⁹ki da kwah ban long ki nonghikai ka hukum, haba kim sngewtuh pynban ia kaba ki ong, lymne ia kaba ki kren skhem.

8 Hynrei ngi tip kein ba ka hukum ka long kaba bha, lada u briew u pyndonkam hok ia ka: ⁹haba da tip ia kane, ba ia ka hukum ym shym buh ia uba hok, hynrei ia kiba bein hukum bad kibym kohnguh, ia kibym niewblei bad kiba pop, ia kibym khuid bad ia kiba leh sang, ia ki nongshoh kpa bad ia ki nongshoh kmie, ia ki nongpyniap briew, ¹⁰ia kiba

iakai kynthei, ia kiba ialeh sang para shynrang, ia ki nongtuh briew, ia ki nongsmal lamler, bad lada *don* kaei kaei kawei pat kaba ialeh pyrshah ia kata ka jinghikai bajanai: ¹¹katba kum ka gospel jong ka burom U Blei ba la kyrkhu, ia kaba la aiti ha nga.

Ka jingsngewnguh na ka bynta ka jinglehisnyi U Blei

12 Te nga sngewnguh ia uta uba la ai bor ia nga, U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi, naba u la niew ia nga uba dei ban shaniah, haba u la thung ia nga ia ka kam *jong u*: ¹³la nga la long mynshuwa uba kren bein, bad uba beh bein, bad uba pynsniew: hynrei la leh isynei ia nga, naba nga la leh da ka jingbymtip ha ka jingbymngeit kein, ¹⁴bad ka jingarei ka jong U Trai jong ngi ka la roi kyrhai eh lem bad ka jingngeit bad ka jingieit kaba ha U Khrist Jisu. ¹⁵Kane ka ktiend kaba shisha, bad kaba bit ia kaban pdiang baroh phar, ba U Khrist Jisu u la wan sha ka pyrthei ia kaban pynim ia kiba pop: na kiba nga long uba kongsan. ¹⁶La kumta ruh na ka bynta kane nga la ioh ka jingisynei, ba ha nga uba kongsan U Jisu Khrist un ioh pyni shynna ia ka jingshahslem jong u baroh, ia kaban long ka rukom ia kita kiban sa ngeit hadien ha u sha ka jingim bymju-kut. ¹⁷Te ha U Syiem bymjukut, ubym ju iap, ubym lah iohi, uba U Blei tang ma u hi, *to long* ka burom bad ka jingpyndon burom ha la ka rta ha la ka rta: Amen.

18 la kane ka hukum nga aiti ha me, ko Timothi u khun jong nga, katba kum kita ki jingiathuhypa kiba la long mynshuwa shaphang jong me, ba da ki men ioh ialethma ia kata ka jing-

ialenthma babha; ¹⁹da kaba bat ia ka jingngeit bad ia ka jingiatiplem babha; ia kaba don kiba haba ki la bred noh ia ka, ki la pait lieng shaphang kata ka jingngeit: ²⁰na kita long U Hemenaios bad U Aleksander, ia kiba nga la aiti noh ha u Soitan, ba yn hikai ia ki ban ym kren bein shuh.

Ka jingkyntu bad ka jingpyni ban duwai

2 Te nga kyntu nyngkong eh namar kata, ban pynlong ki jingkyrpad, ki jingduwai, ki jingiasaid, ki jingainguh, na ka bynta ki briew baroh: ²na ka bynta ki syiem bad ki bakhraw batri baroh: ba ngin ioh im ka jingim kaba suk bad bajarjar ha ka jingriewblei bad jingshida baroh. ³Kane ka long kaba bha bad kaba pdiang hun ha khmat U Blei U Nongpynim jong ngi: ⁴uba mon ba ki briew baroh kin ioh lait im, bad ba kin poi sha ka jingtip ia ka jingshisha. ⁵Namar don uwei U Blei, bad uwei u ksiang ruh hapdeng U Blei bad ki briew, U Khrist Jisu, uba *u hi* ruh u briew; ⁶uba la aiti ia lade ban long ka jingsiewspah ia baroh, ia kaban phla ha ki por kiba dei hi. ⁷Sha kaba la thung ia nga u nongialap bad u apostol (nga ong ia kaba shisha ha U Khrist, ngam lamler kein), u nonghikai ia ki Jentil ha ka jingngeit bad ka jingshisha.

8 Nga kwah namar kata ia ki rangbah ban duwai ha ka jaka baroh, da kaba rah ia ki kti bakhuid khlem ka jingbitar bad ka jingiasaid. ⁹Kumjuh ruh ba ki kynthei kin pynitynnad ia lade ha ka jainkup badon akor, lem bad ka jingshida bad ka jingsngew adkar: ym da ka jing-thain shñiuh, lane da ka ksiar, lane da ki paila, lane da ka jainkup bakordor; ¹⁰hynrei (kaba dei kein ia ki kynthei kiba pynpaw ia ka jinglong riwblei) da ki jingleh babha. ¹¹To ai ba ka kynthei kan

nang ha kaba sngap jar da ka jingkohnguh baroh. ¹²Hynrei ngam shah ia ka kynthei ban hikai, lymne ban ioh synshar halor u rangbah, hynrei ban long ha kaba sngap jar. ¹³Namar ia U Adam la thaw nyngkong, hadien kata ia Ka Im. ¹⁴Bad ym shym la shukor ia U Adam, hynrei kata ka kynthei haba ka la shah shukor ka la kyllon ha ka jingpalat. ¹⁵Hynrei yn pynim ia ka ha kaba kha khun, lada kin iaineh ha ka jingngeit bad ka jingieit bad ka jingpynkhuid lem bad ka jingsngew adkar.

Ki nongsharai ha ka Balang

3 Kane ka ktien kaba shisha, Lada u briew u kwah ia ka jinglong u nongsharai, u kwah ia ka kam kaba bha. ²Namar kata ka dei ia u nongsharai ban long uba khlem shah kynnoh pop, u tnga jong kawei ka tnga, uba leh adkar, uba shida jingmut, uba iaid beit, uba khot ieit basa, uba nang hikai: ³ubym shait iamai, ubym iashoh iadat; hynrei uba jemnud, ubym iania, ubym ieit sbai: ⁴uba synshar bha ia la ka jong ka iing, uba sumar la ki khun ha ka jingkohnguh da ka jingshida baroh: ⁵(namar lada u briew um tip kumno ban synshar ia la ka jong ka iing, hato kumno un sumar ia ka balang U Blei?) ⁶ym u synran ba dang shibit, ioh ba ynda u la sngewmeng un hap sha ka jingpynrem jong u Soitan. ⁷Nalor kane ka dei ia u ban ioh ka jingphla babha na kiba nabar; ioh ba un hap sha ka jingshah kren bein bad ka jingriam u Soitan.

Kumno ka dei ia ki tymmen basan ban long

8 Kumjuh ka dei ia ki tymmen basan ban long kiba shida, ym kiba arkyntien, ym kiba shait dih wain, ym kiba khwan myntoi; ⁹kiba bat ia ka jingmaian ka jingngeit ha ka jingiatiplem bakhuid.

¹⁰Bad to ai ruh ba yn tynjuh shuwa ia kine; hadien kata kin leh basan, lada ki long kiba khlem shah kynnoh pop. ¹¹Kumjuh ruh ki kynthei *kin long* kiba shida, ym kiba kren siar, kiba leh adkar, kiba shisha ha kiei kiei baroh. ¹²To ai ba ki tymmen basan kin long ki tnga jong kawei ka tnga, kiba synshar bha ia la ki khun bad ia *la* ki jong ki iing. ¹³Namar kita kiba la leh basan bha ki pynioh ha lade ia ka kyrdon kaba bha, bad ia ka jingshlur bakhraw ha ka jingngeit kaba ha U Khrist Jisu.

Ka jingmaian kaba khraw

¹⁴Ia kine kiei kiei ruh nga thoh ha me, la nga kyrmen ban wan shen ha me; ¹⁵hynrei lada nga tud, ba men tip kumno ki briew ki dei ban leh ia lade ha ka iing U Blei, kaba long ka balang jong U Blei uba im, ka rijed bad ka nongrim ka Jingshisha. ¹⁶Bad khlem ka jingiasaid, kaba khraw ka jingmaian ka jong ka niam Blei; uta uba la paw ha ka doh, ba la ksan ha U Mynsiem, ba la iohi da ki angel, ba la ialap hapdeng ki Jentil, ba la ngeit ha ka pyrthei, ba la pdiang haneng ha ka burom.

Ki nonghikai balamler

4 Hynrei U Mynsiem u ong shai, ba ha ki ia kiba khadduh, don kiban hap noh na ka jingngeit, da kaba pynshah shkor ha ki mynsiem bashukor, bad ha ki jinghikai ki ksuid; ²da ka jingleh arsap ki briew kiba kren lamler, ba la thang saw ia ka jingiatiplem jong ki kum da u nar saw; ³kiba adong ban shongkurim, bad *kiba hukum* ban kyndiah noh na ki jingbam, ia kiba U Blei u la thaw kein ban pdiang ia ki da kaba ainguh da kita kiba ngeit bad kiba tip ia ka jingshisha. ⁴Nah, ka jingthaw U Blei baroh ka long kaba bha, bad ym don ei ei ruh kaba yn kyntait noh, lada pdiang ia ka bad kaba ainguh; ⁵namar la pynkhuid ia ka da ka ktien U Blei bad ka jingduwai.

U shakri babha u jong U Jisu Khrist

⁶Lada me pynkynmaw ia kita ki para bangeit shaphang kine kiei kiei ruh, men long u shakri babha u jong U Jisu Khrist, ba la bsa ha ki ktien jong ka jingngeit bad ki jong kata ka jinghikai babha, ia kaba me la ju bud. ⁷Hynrei kyntait ia kita ki puriskam kai bathala bad babieit; bad to men pynmlien ia lade sha ka jingriewblei. ⁸Namar ka jingpynmlien ia ka met ka myntoi tang khyndiat, hynrei kata ka jingriewblei ka pynmyntoi sha kiei kiei baroh; naba ka don ka jingkular ia ka jingum kaba mynta, bad ia kata kaban sa wan. ⁹Kane ka ktien kaba shisha, bad kaba bit ia kaban pdiang baroh phar. ¹⁰Namar na ka bynta kane ngi trei bad ngi ialeh, naba ngi la buh ia la ka jingkyrmen ha U Blei uba im, uba long U Nongpynim ia ki briew baroh, khamtam ia kita kiba ngeit.

¹¹Ia kine kiei kiei ruh to hukum bad to hikai. ¹²To wat ai iano iano ruh ban ibein ia ka jinglong samla jong me; hynrei to men long ka rukom ia kita kiba ngeit, ha ka ktien, ha ka jinglong jingim, ha ka jingieit, ha ka jngngeit, ha ka jinglong sngur. ¹³Tadynda nga wan, to men minot ha kaba pule, ha kaba kyntu, ha kaba hikai. ¹⁴Wat lyndet ia kata ka jingai kaba ha me, ia kaba la ai ha me da ka jing-iathuhlypa, lem bad kaba buh ia ki kti jong kata ka Presbyteri. ¹⁵To minot eh ha kine kiei kiei; to aiti lut ia lade ha ki; ba kata ka jingroi jong me kan ioh paw ha baroh. ¹⁶To sumar shaphang ia lade, bad ia la ka jinghikai; to men iaineh ha kine kiei kiei; namar haba leh ia kane, men pynim ia lade bad ia kita kiba iohsngew ia me kein.

Ka jingkyntu ban leh sumar ha ka jingiadet parabangeit

5 To wat sneng eh ia uba kham tymmen, hynrei men kyntu ia u, kum ia u kpa; *bad* ia kita kiba kham samla, kum ia ki para kein. ²bad ia ki kynthei kiba kham

tymmen. kum ia ki kmie: bad ia ki kynthei kiba kham samla, kum ia ki para, da ka jinglong ngur baroh. ³To burom ia ki riewkynthei kiba long shisha ki riewkynthei.

4 Hynrei lada kano kano ka riewkynthei ka don ki khun lane ki ksiew, to ai kin nang nyngkong ban pyni ka jingriewblei ia ka iung la ka jong hi, bad ban siew kyliang ha la ki kmie ki kpa: namar kane ka long kaba bha bad kaba pdianghun ha khmat U Blei. ⁵Te kata kaba long da shisha ka riewkynthei bad bamarwei, ka kyrmen ha U Blei, bad ka iaineh ha ki jingkyrpad bad ki jingduwai mynmiet bad mynsngi. ⁶Hynrei kata kaba im pahuh ka la iap naduh ba dang im. ⁷Te ia kine kiei kiei ruh to hukum, ba kin ioh long kiba khlem shah kynnoh pop. ⁸Hynrei lada uno uno ruh um sumar sukher ia la ki jong hi, bad khamtam ia kiba dei ha la iung, u la len ia ka jingngeit, bad u long kham sniew ban ia ubym ngeit.

9 Wat ai ban khein iano iano kum ka riewkynthei kaba duna hynriew phew snem ka rta, kaba *la long* ka tnga jong uwei u briew. ¹⁰ia kaba la phla babha shaphang ki jingleh babha: lada ka la ri khun, lada ka la khot basa ia ki nongwei, lada ka la sait ia ki kjat ki riewkhuid, lada ka la iarap ia kiba shipa, lada ka la iaibeh biang ia ka jingleh babha baroh. ¹¹Hynrei to kyntait ia ki riewkynthei bakham poh ka rta: namar ynda ki la ialeh bymsuid-niew ia U Khrist, kin kwah ban shongkurim noh: ¹²kiba don ka jingpynrem naba ki la lyndet noh ia la ka jingngeit kaba nyngkong. ¹³Bad ruh putet ki nang mlien *ban long* kiba alhia haba ki kyntiap na iing sha iing: te ym tang kiba alhia, hynrei kiba blab blab ruh bad kiba lorni, haba ki kren ia kiei kiei ruh kibym dei *ban kren*. ¹⁴Nga mon namar kata ia *ki riewkynthei* bakham poh ka rta ban shongkurim, ban kha khun, ban sharai ia la ka iing, ban ym ai daw kaba kumno

kumno ia u nongshun ban kren bein. ¹⁵Namar don lypa kiba la lah kynran noh sha u Soitan. ¹⁶Lada uno uno ruh uba ngeit lane kaba ngeit ki don ki riewkynthei, to kin iarap ia ki, bad wat ai ba yn ban khia ia ka balang: ba kan ioh iarap ia kita kiba long kein ki riewkynthei shisha.

17 Kita ki tymmen basan kiba la synshar bha to ai ba yn niew ia ki kiba dei ban ioh ar shah ka burom, khamtam kita kiba trei minot ha ka ktien bad ha ka jinghikai. ¹⁸Namar kata ka jingthoh ka ong: Men ym khum shyntur ia u masi dab haba u dang ruh ban khlur kba. Bad: Ka dei ia u nongtrei ban ioh ia la ka bainong. ¹⁹Me wat pdiang ia ka jingmudui ia u tymmen basan, lymda na ar ngut ne lai ngut ki sakhi. ²⁰Ia kita kiba leh pop to sneng ha khmat baroh, ba kita kiwei ruh kin sheptieng. ²¹Nga hukum jur ha khmat U Blei, bad U Khrist Jisu, bad ki angel kiba la jied, ba men sumar ia kine kiei kiei ruh khlem da bishar lypa, khlem da leh shiliang ia kaei kaei ruh. ²²Me wat buh kyrkieh ia la ki kti hano hano ruh em: lymne wat iakit pop lem bad kiwei ki briew: to ri ialade uba ngur.

23 Me wat long shuh u nongdih um, hynrei to shim khyndiat ka wain na ka bynta ka nierbah jong me, bad kita ki jingkhrew jyndeij jong me.

24 Don ki briew kiba ki pop jong ki ki paw lypa, ki da iaaid noh ha shuwa sha ka jingbishar: hynrei don ruh ki briew kiba ki iabud nadien. ²⁵Kumjuh ruh don ki jingleh babha kiba paw lypa: bad ia kita kiba long da kumwei ym lah ban buhrieh.

6 Kat kiba long ki shakri hapoh ka lyngkor, to ai ba kin niew ia kita ki kynrad la ki jong hi kiba dei *ban ioh* ka burom baroh, ba yn ym kren bein ia ka kyrteng ka jong U Blei bad ia kata ka jinghikai. ²Kita ruh kiba don ki kynrad kiba ngeit, to wat ai ba kin ibein ia ki,

naba ki long kɪ para bangeit; hynrei to kin kham shakri ia ki, naba kita kiba iaioh bynta na kata ka jinglehbha kɪ long kiba ngeit bad kiba la ieit

Ka jingmaham shaphang kiba hikai ia kaba khyllah bad shaphang ka jingkwah ban long riewspah

Ia kine kiei kiei ruh to men hikai bad men kyntu. ³Lada uno uno ruh u hikai da kumwei, bad um kohnguh ia kita kɪ ktien bajanaɪ jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi bad ia kata ka jinghikai kaba katba kum ka jingriewblei, ⁴la pynsarong eh ia u, haba um tip ei ei ruh, hynrei u da skuin shaphang kɪ jingiasaid bad kɪ jingialeh ktien, na kiba kɪ mih ka jingbishni, ka jingiania, kɪ jingkren bein, kɪ jingtharai sniew, ⁵kɪ jingiasaid kɪ briew ba la pynpyut ha la ka jingmut, bad kibym don ka jingshisha, ki da tharaɪ ba ka jingriewblei ka long ka lad ban myntoi. ⁶Hynrei kata ka jingriewblei lem bad ka jingsngewhun ka long ka jingmyn-toi bakhraw. ⁷Namar ngim shym wallam ei ei ruh sha ka pyrthei, bad ngim lah ban leit kit noh ei ei. ⁸Hynrei haba ioh jingbam bad jingkup, da kata ngin sngewhun. ⁹Hynrei kita kiba kwah eh ban riewspah, kɪ hap sha ka jingpynshoi bad ka jingriam, bad sha kɪ bun kɪ jingkwah brai kiba bieit bad kiba pynsniew, kiba pynjyllop ia kɪ briew sha ka jingjot bad ka jingkordit. ¹⁰Namar u thied jong kɪ kynja basniew baroh long kata kaba ieit sbai : ia kaba don kiba haba ki beh eh, la ialam bakla ia ki na ka jingngeit, bad la dung ia ki hi da kiba bun kɪ jingsngewsih.

Ka jingkyntu ia uba ngeit

11 Hynrei ma me, ah u briew u jong U Blei, to phet iap noh na kine kiei kiei ruh; bad to beh brai ia ka hok, ia ka jingriewblei, ia ka jingngeit, ia ka jingieit, 6 : 13 Io. 18 : 37.

ia ka jingjaishah, ia ka jingjemnud. ¹²To ialeh ia ka jingialeh babha jong ka jingngeit, to men bat khak ia ka jingim bymjukut, sha kaba la khot ruh ia me, bad me la phla ia kata ka jingphla babha ha khmat bun kɪ sakhi. ¹³Nga hukum ia me ha khmat U Blei, uba pynlong im ia kiei kiei baroh, bad *ha khmat* U Khrist Jisu uba la sakhi ha khmat U Pontios Pilat ia kata ka jingphla kaba bha, ¹⁴ba men sumar ia kane ka hukum khlem thoh bña, khlem shah kynnoh pop, haduh kata ka jingmihpaw U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi : ¹⁵ia kaba un pyni ha la kɪ por badei hi, uba *long* Uba la kyrkhu bad Uba khrav bor tang ma u hi, U Syiem kɪ syiem bad U Trai kɪ trai : ¹⁶uba tang ma u hi uba don ka jingbymiap, uba shong ha ka jingshai bymlah kot : ia uba ym don briew uba la iohɪ, lane ba lah ban iohɪ : ha uba *to long* ka burom bad ka bor bah bymjukut : Amen.

17 To hukum ia kita kiba riewspah ha kane ka pyrthei ban ym sngewmeng, lane ban ym kyrmen ha ka jingbymthikna ka spah, hynrei ha U Blei, uba aɪ kyrhai ha ngi ia kiei kiei baroh ia kaban pyndonkam sngewbha ia kɪ ; ¹⁸ba kin leh bha, ba kin man kyrhai ha kɪ jingleh babha, ba kin long kiba la kloi ban aɪ, kiba la kloi ban iasngewlem : ¹⁹kiba kynshew ia lade ia ka nongrim babha ia ka por lawei, khnang ba kin ioh bat khak ia kata ka jingim kaba long *ka jingin* kaba shisha.

20 Ah Timothi, to sumar kyndong ia kata kaba la aiti ha *me*, da kaba phai noh na kita kɪ ktien bieit bathala bad kɪ jingialeh pyrshah jong kata ka jingtip ia kaba la shu khot kumta ; ²¹ia kaba don kiba haba ki la kohnguh, kɪ la bakla shaphang ka jingngeit.

To long ka jingaiei bad phi : Amen.

KA SHITHI KABA AR

U PAUL U APOSTOL

SHA U TIMOTHI

Ka jingkhublei

1 U Paul, u apostol U Khrist Jisu da ka mon U Blei, katba kum ka jing-kular ka jingim kaba ha U Khrist Jisu.

2 ha U Timothi, u khun baieit jong nga : Ka jingaiei, ka jingisynei, ka jingsuk, na U Blei uba U Kpa bad U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi.

Ka jingainguh bad ka jingpynshait

3 Nga ainguh ia U Blei, ia uba nga shakri na la ki kpa tymmen da ka jingiatiplem bakhuid, ba nga don ka jingkynmaw kaba khlem da pud kein shaphang jong me ha ki jingduwai jong nga mynmiet bad mynsngi, ⁴nga da kwah eh ban iohi ia me, haba nga kynmaw ia kita ki jingjawummat jong me, ba yn ioh pyndap ia nga da ka jingkmien; ⁵haba nga la kynmaw ia kata ka jingngeit bakhlem arsap kaba ha me, kaba la shong nyngkong ha ka kiaw jong me Ka Lois, bad ka kmie jong me Ka Iunikt; bad nga ngeit skhem, ha me ruh. ⁶Namar kane ka daw kein nga pyngkynmaw ia me ba men tynruh ia kata ka jingai jong U Blei, kaba don ha me da kata kaba buh ia ki kti jong nga. ⁷Namar U Blei um shym la ai ha ngi ka mynsiem ka jingshep-tieng; hynrei ka jong ka bor, bad ka jong ka jingieit, bad ka jingleh adkar.

8 Namar kata wat sngew lehrain ia kata ka jingphla ia U Trai jong ngi, lymne ia nga u nongsah byndi jong u : hynrei to iashah shitom bad ka gospel katba kum ka bor U Blei; ⁹uba la pynim ia ngi, bad uba la khot ia ngi da ka jingkhoh bakhuid, ym katba kum ki jingleh jong ngi, hynrei katba kum ka jingthmu bad ka jingaiei jong u hi, ia kaba la ai ha ngi ha u Khrist Jisumynshuwa ki ia bymjukut.

¹⁰hynrei ia kaba la pynpaw mynta da kata ka jingmihpaw U Nongpynim jong ngi U Khrist Jisu, uba la pynduh noh ia ka jingiap, bad uba la pynpaw ia ka jingim bad ia ka jingbypyut da ka gospel : ¹¹sha kaba la thung ia nga u nong-ialap, bad u apostol, bad u nonghikai. ¹²Namar kane ka daw nga shah ruh ia kine kiei kiei : pynban ngam sngew lehrain; namar nga la ithuh ia uta ha uba nga la ngeit, bad nga ngeit skhem ba u long uba lah ban da ia kata kaba nga la aiti ha u hamar kata ka sngi. ¹³To iaibat ia ka rukom ki ktien bajanai, ia kiba me la iohsngew na nga, ha ka jing-ngeit bad ka jingieit kaba ha U Khrist Jisu. ¹⁴Ia kata kaba bha ia kaba la aiti ha me, to sumar da U Mynsiem Bakhuid uba shong ha ngi.

15 Me tip ia kane, ba kita baroh kiba ha Asia ki la iaphai dien noh na nga : na ki jong kita long U Phijelos bad U Hermojenis. ¹⁶To U Trai un ai ka jing-isynai ha ka iing U Onesiphoros; naba bunsien u la pynpynggad ia nga, bad um shym la sngew lehrain ia ka kynjri jong nga; ¹⁷hynrei, mynba u la don ha Rom, u la wad eh ia nga, bad u la shem ia nga. ¹⁸(To U Trai un ai ha u ban shem ka jingisynei na U Trai ha kata ka sngi); bad ha kiba katno kiei kiei u la shakri ha Ephesos, me tip bha eh.

U shipai babba U Jisu Khrist

2 Ma me namar kata, ko khun jong nga, to pyngkhain ia lade ha ka jingaiei kaba ha U Khrist Jisu. ²Bad kita kiei kiei ruh ia kiba me la iohsngew na nga hapdeng bun ki sakhi, ia kita kein to men aiti ha ki brier ia kiba lah ban shaniah, kiba lah ban hikai ia kiwei ruh. ³Ma me namar

kata, to shah shitom bad *nga*, kum u shipai babha U Jisu Khrist. ⁴Ym don uba pynsuh sat ia lade da kiei kiei ki jong *kane* ka jingim haba u leit ialeh thma; khnang ba un ioh pynsgewbha ia uta uba la thung shipai ia u. ⁵Bad lada uno uno u ialeh ruh ha ki jingialeh thong, yn ym pynphong pansngiat ia u, lymda un ialeh katba dei ka rukom. ⁶Ka dei ia u nongsumar bri uba trei minot ban ioh nyngkong ma u na kita ki soh. ⁷To pyrkhat ia kiba nga ong; naba U Trai un ai ha me ka jingshemphang ha kiei kiei baroh.

⁸To iaikynmaw ia U Jisu Khrist ia uba la pynmihpat na kiba iap, uba na u symbai U Dabid, katba kum kata ka gospel jong nga: ⁹ha kaba nga shah shitom haduh ki jingkhum, kum u nongleh bymman; hynrei ia ka ktien ka jong U Blei ym shym la khum kein. ¹⁰Namar kata nga iaishah ia kiei kiei baroh na ka bynta kiba la jied, ba ma ki ruh kin ioh ia ka jingpynim kaba ha U Khrist Jisu, lem bad ka burom bymjukut. ¹¹Kane ka ktien kaba shisha; namar lada ngi la iap lem bad u, ngin ioh im ruh lem bad u; ¹²lada ngi iaishah ngin iasynshar ruh lem bad u; lada ngin len ia u, u ruh un len ia ngi; ¹³lada ngi kibym neh, u iaisah ma u uba iaineh; naba u um lah ban len ia lade.

U nongtrei ba la pdiang hun

¹⁴To pynkynmaw ia ki shaphang kine kiei kiei ruh, da kaba hukum jur *ia ki* ha khmat U Trai ban ym iapyneh shaphang ki ktien, ia kaban ym myntoi ei ei ruh em, *hynrei tang* ia kaban pynbakla ia kiba iohsngew. ¹⁵To pyrshang smat ban aiti ia lade ba la pdianghun da U Blei, kum u nongtrei ubym donkam ban lehrain. uba iasam beiti ia ka ktien ka jingshisha. ¹⁶Hynrei na kita ki ktien beiti bathala to kiar noh; namar kin ianang kham iaiaid sha ka jingbymriewblei. ¹⁷Bad kata ka ktien jong ki kan bam kum kaba bam

pong; na kiba long ki jong U Hemenaios bad U Philetos; ¹⁸ki briew kiba la bakla noh shaphang ka jingshisha, ki da ong, ba kata ka jingmihpat ka la long lypa: bad ki iapynkyllon khram ia ka jingngeit jong kiwei. ¹⁹Hynrei kata ka nongrim baskhem jong U Blei ka iaineh, kaba don kane ka shap: U Trai u ithuh ia kita kiba long ki jong u: bad, To uwei pa uwei baroh uba khot kyrteng ia ka kyrteng U Khrist un kyndiah noh na ka jingbymhok.

²⁰Te ha ka ung kaba khraw ki don ym tang ki pliang ksiar bad rupa, hynrei ki *pliang* dieng bad khyndew ruh; te don kiba don burom, bad kiba khlem burom ruh. ²¹Namar kata lada u briew u pynkhuid ia lade na kine, un long ka pliang badonburom, ba la pynkyntang khuid, bad babit ia ka kam U Kynrad, haba la pynkhreh ia u ia ka jingleh babha baroh. ²²Hynrei to phet iap noh na ki jingkwah brai ka jinglong samla, bad to beh brai ia ka hok, ia ka jingngeit, ia ka jingieit, ia ka jingsuk, lem bad kita kiba khot kyrpad ia U Trai na ka dohnud bakhuid. ²³Hynrei ia kita ki jingiasaid babieit bad bapathar to kyntait noh, haba tip ba ki iapynmih ki jingiania. ²⁴Te kam dei kein ia u shakri U Trai ban iania; hynrei ban long uba jemnud ia ki briew baroh, uba nang hikai, uba shah jem, ²⁵ha ka jingjemnud uba sneng ia kita kiba ialeh pyrshah; ba lehse U Blei un ai ha ki ka jingkylla kaba mut ia kaban ithuh ia ka jingshisha; ²⁶bad ba kin pyllait ia lade na ka jingriam u Soitan, haba la pynngat ia ki da u shakri U Trai sha ka mon U Blei.

Ki sngi kiba khadduh

3 Hynrei to tip ia kane, ba ha ki sngi kiba khadduh kin wan ki por bashitom. ²Namar ki briew kin long kiba ieit tang ia lade, kiba ieit sbai, kiba kren sarong, kiba leh khraw, kiba kren sniew, kibym kohnguh ia la ki kmie ki kpa, ki-

bym sngewnguh, kibym khuid, ³kiba khlem ieit ia la ka kynja, kiba khlem map, kiba kren siar, kibym suidñiew, kiba runar, kibym ieit ia kaba bha, ⁴ki nongdie lok, kiba hangamei, kiba leh meng, kiba ieit ia ki jingsngewbha khamtam ban ia kaba ki ieit ia U Blei; ⁵kiba don ka dur ka jingnewblei, hynrei kiba la len ia ka bor jong ka : na kine ruh to phai noh. ⁶Namar na jong kine long kita kiba par sian sha ki iing, bad kiba ialam mraw ia ki kynthei babieit ba la pynkit khia da ki pop, ba la ialam noh da ki bun jaid ki jingkwah sat, ⁷kiba ju ioh hikai ha la ka sngi, bad kim ju lah ban poi sha ka jingtip ia ka jingshisha. ⁸Bad kumba U Jannis bad U Jambris ki la ieng ialeh pyrshah ia U Moses, kumta kine ruh ki ieng ialeh pyrshah ia ka jingshisha : ki brieve ba la pynpyut ha ki jingmut, kiba la kyntait shaphang kata ka jingngeit. ⁹Hynrei kin ym iaid jngai shuh : namar kata ka jingbieit jong ki kan paw ha ki brieve baroh, kumba ka jong kita ruh ka la long.

Ka jingsneng kyntu ia U Timothy

¹⁰Hynrei ma me me la bud ia ka jinghikai, ka jinglong jingim ka jingthmu, ka jingngeit, ka jingshahslem, ka jingieit, ka jingiaishah, ¹¹ki jingshah beh bein, ki jingshah shitom jong nga, kiba katno ki la jia ha nga ha Antiok, ha Ikoniom, ha Lystra : ia kiba katno ki jingbeh bein nga la shah : hynrei na ki baroh U Trai u la pyllait ia nga. ¹²Bad baroh kiba mon ban um riwblei ha U Khrist Jisu kin shah lehbein. ¹³Hynrei ki brieve basniew bad ki nongshukor kin nang sniew nang sniew, ki da shukor bad shah shukor. ¹⁴Hynrei ma me to iaineh ha kita kiei kiei ruh ia kiba me la nang, bad ha kiba la pynngeit skhem ia me, da kaba tip nano me la nang ia ki; ¹⁵bad ba na myndang khunlung me la tip ia kita ki jingthoh bakhuid, kiba

lah ban pynstad ia me sha ka jingpynim da ka jingngeit kaba ha U Khrist Jisu. ¹⁶Ka jingthoh baroh *ka long* kaba la pyrpad mynsiem da U Blei, bad kaba myntoi ia ka jinghikai, ia ka jingsneng, ia ka jingpynbeit, ia ka jingpynmlen kaba ha ka hok : ¹⁷khnang ba u brieve jong U Blei un ioh long janai, haba la pyndap biang ia u sha ka jingleh babha baroh.

4 Nga hukum ha khmat U Blei, bad U Jisu Khrist uba U Trai, uban sa bishar ia kiba im bad ia kiba iap, bad da kata ka jingmihpaw jong u bad ka hima jong u, ²to men ialap ia kata ka ktien; to iaiminot haba dei por, ha bymdei por de; to pynkynduh, to sneng, to kyntu da ka jingshahslem baroh bad ka jinghikai. ³Namar ka por kan jia haba kin ym shah shkor ia ka jinghikai bajanai; hynrei haba ki don ki shkor badait, kin iakynthon ha lade ia ki nonghikai katba kum ki jingkwahbrai jong ki hi; ⁴bad kin pynphai noh ia la ki shkor jong ki na ka jingshisha, bad kin phai khmat sha ki puriskam. ⁵Hynrei ma me to sharai ha kiei kiei baroh, to shah shitom, to leh ia ka kam u nongiathuhkhana, to pyndep ia kata ka kam jong me.

⁶Namar ia nga la theh noh lypa kum ka jingainguh dih, bad kata ka por ka jingleit noh jong nga ka la jan. ⁷Nga la ialeh ia kata ka jingialeh babha, nga la pyndep ia la ka jingphet, nga la ri ia ka jingngeit. ⁸Naduh mynta ia nga la buh ia kata ka pansngiat jong ka hok, ia kaba U Trai, uta u Nongbisher bahok, un ai ha nga ha kata ka sngi : bad ym tang ha nga hi, hynrei ha kita baroh ruh kiba ieit ia kata ka jingmihpaw jong u.

Bad ki jingkyrpad U Paul

⁹To pynkloi ban wan shen sha nga : ¹⁰namar U Demas u la iehnoh ia nga, bad u la ieit ia kane ka pyrthei, bad u

la leit noh sha Thessaloni; U Kresen sha Galatia; U Titos sha Dalmatia. ¹¹Tang U Loukas u don lem bad nga. To shim ia U Mark, to ialam lem bad me: namar u long uba myntoi ia nga ha ka kam iathuhkhana. ¹²Hynrei ia U Tukhikos nga la phah sha Ephesos. ¹³Kato ka jainkup ba nga la iehnoh ha Troas bad U Karpos, haba me wan to wallam, bad ia kita ki kitab, khamtam ia kita ki kot snieh. ¹⁴U Aleksander, uta u nongtrei tama, u la leh sniew shibun ia nga; U Trai un ai ha u katba kum ki jingleh jong u: ¹⁵na u me ruh men kiar, namar u la ieng ialeh pyrshah shibun ia ki ktien jong ngi. ¹⁶Ha kata ka jingiasaid-da nyngkong jong nga ym don mano mano ba la iarap ia nga, hynrei baroh ki la iehnoh ia nga: wat ai ba yn n̄iew ia kata ha ki. ¹⁷Hynrei U Trai u la ieng hajan jong nga, bad u la ai bor ha nga: khnang

ba da nga yn ioh pyndep biang ia kata ka jingialap, bad ba ki Jentil baroh kin iohsngew: te la pyllait ia nga na ka shyntur u sing. ¹⁸Bad U Trai un pyllait ia nga na ka jingleh basniew baroh, bad un ri pynim ia nga sha kata ka hima jong u kaba ha bneng: ha uba to long ka burom ha la karta: Amen.

U wai noh da ki jingkhublei

¹⁹Ai khublei ia Ka Priska bad U Akwila, bad ia ka iing U Onesiphoros. ²⁰U Erastos u la sah ha Korinthe: hynrei ia u Trophimos nga la iehnoh ha Miletos, ba u pang. ²¹To pynkloi noh ban wan shuwa ka tlang. U Iubulos, bad U Pudens, bad U Linos, bad Ka Klaudia, bad ki para bangeit baroh, ki iakhublei ia me.

²²U Trai un long lem bad ka mynsiem jong me. To long ka jingaiei lem bad phi: Amen.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA U TITOS

Ka jingkhublei

1 U Paul, u shakri U Blei, bad u apostol U Jisu Khrist, katba kum ka jingngeit kiba la jied jong U Blei, bad ka jingtip ia ka jingshisha kaba katba kum ka jingriewblei; ²ha ka jingkyrmen ia ka jingim bymjukut, ia kaba U Blei, ubym lah ban lamler, u la lah kular mynshuwa ki por bymjukut: ³hynrei ha ki ia jong u hi u la pynpaw ia ka ktien jong u ha ka jingialap, ia kaba la aiti ha nga katba kum ka hukum ka jong U Blei U Nongpynim jong ngi:

4 ha U Titos, u khun bashisha jong nga katba kum ka jingngeit baiadei lem:

Ka jingaiei bad ka jingsuk na U Blei U Kpa bad U Khrist Jisu U Nongpynim jong ngi.

Ka kamram U Titos ha Krit

5 Na ka bynta kane nga la iehnoh ia me ha Krit, khnang ba men ioh buh beit ia kita kiei kiei kiba dang duna, bad ban thung ia ki tymmen basan man la ka shnong, kumba nga la hukum ia me: ⁶lada uno uno ruh u long uba khlem shah kynnoh pop, u tnga jong kawei ka tnga, uba don ki khun kiba ngeit, kibym shym la budnam lane bymkohnguh.

⁷Namar ka dei kein ia u nongsharai

4 : 11 Kol. 4 : 14; Phile 24; Kam. 12 : 12, 25; 13 : 13; 15 : 37-39; Kol. 4 : 10. 4 : 12 Kam. 20 : 4; Eph. 6 : 21-22; Kol. 4 : 7-8. 4 : 13 Kam. 20 : 6. 4 : 14 1 Tim. 1 : 20; Salm 62 : 12; Rom. 2 : 6. 4 : 19 Kam. 18 : 2; 2 Tim. 1 : 16-17. 4 : 20 Kam. 19 : 22; Rom. 16 : 23; Kam. 20 : 4; 21 : 29. 1 : 4 2 Kor. 8 : 23; Gal. 2 : 3; 2 Tim. 4 : 10. 1 : 6-9 1 Tim. 3 : 2-7.

ban long uba khlem shah kynnoh, kum u sordar jong U Blei; ym uba iaid mon, ym uba bitar shen, ubym shait iamai, u bym iashoh iadat, ubym khwan myntoi; ⁸hynrei uba khot ieit basa, uba ieit ia kaba bha, uba khan adkar, uba hok, uba khuid, uba don bor halor lade; ⁹uba bat skhem ia ka ktien bashisha kaba long katba kum kata ka jinghikai, ba un ioh long uba lah ban sneng ha kata ka jinghikai bajanai, bad ban pynkyn-duh ruh ia kiba iapharshi kylliang. ¹⁰Namar don bun ki briew kibym kohnguh, kiba kren thala thalein bad kiba shukor, khamtam kita kiba na ka jingotsher: ¹¹kiba ia ki shyntur jong ki ka dei ban set noh, ki briew kiba pynkyl-lon ia ki iing baroh shi iing shi iing, da hikai ia kiei kiei kibym dei, na ka bynta ka jingkhwan myntoi. ¹²Uwei na ki hi, u nongiatuhlypa jong ki hi kein, u la ong, Ki Krit barobor ki long kiba lamler, ki mrad khlaw bymman, kiba jlaw nguid ba alhia. ¹³Kane ka jingphla ka long kaba shisha. Namar kane ka daw to sneng tynggeh ia ki, khnang ba kin ioh long janai ha kata ka jingngeit: ¹⁴kibym pynshah skhor ha ki puriskam kai jong ki Jiw, bad ha ki hukum ki briew kiba phai dien noh na ka jingshisha. ¹⁵Kiei kiei baroh ki long khuid ha kita kiba khuid: hynrei ha kita ia kiba la pyntngit bad kibym ngeit, kaei kaei ruh em kam long khuid; hynrei la pyntngit ia ka jingmut bad ia ka jingiatiplem jong ki. ¹⁶Ki phla ba ki tip ia U Blei; hynrei ha la ki kam ki len ia u, ba ki long kiba ijli, bad kibym kohnguh, bad ha ki jingleh babha baroh kibym suid niew.

Ka jinghikai bajanai

2 Hynrei ma me me to kren ia kita kiei kiei ruh kiba dei ia kata ka jinghikai bajanai: ²ba ki riwtymmen kin long kiba sharai, kiba shida, kiba khan adkar, kiba janai ha ka jingngeit, ha ka jingieit,

ha ka jingiaishah. ³Ba ki kynthei tymmen kin long kumjuh, kiba leh khia leh don akor ha la ka jinglong jingim, ym kiba kren siar, lymne ia kiba la pynlong mraw ha ka dih wain shibun, ki nonghikai ia kaba bha: ⁴ba ki lah ban hikai ia ki kynthei samla ban ieit ia la ki tnga, ban ieit ia la ki khun, ⁵ban long kiba khan adkar, kiba sngur, kiba trei ha la iing, kiba sbun, kiba kohnguh ia la ki tnga, ba yn ym kren bein ia ka ktien U Blei. ⁶Kumjuh ia ki rangbah bakham samla to sneng ban long kiba khan adkar. ⁷Ha kiei kiei baroh da pyni ia lade ka rukom ha ki jingleh babha: ha la ka jinghikai *da pyni* ia ka jingsngur, ia ka jingsngew khia, ⁸ia ka ktien janai, ia kabym lah ban pynrem: ba uta uba ialeh pyrshah un ioh lehrain, naba um don ei ei kaba sniew ban ong shaphang jong ngi. ⁹To *sneng* ia ki shakri ban kohnguh ia la ki kynrad, bad ban pynsngewbha *ia ki* ha kiei kiei baroh, ym kiba iapharshi kylliang; ¹⁰ym kiba buitti, hynrei kiba pyni ia ka jingsngur babha baroh: ba ha kiei kiei baroh kin pynitynnad ia kata ka jinghikai jong U Blei U Nongpynim jong ngi.

¹¹ Namar ka jingaiei ka jong U Blei ka la paw, kaba wallam jingpynim ha ki briew baroh, ¹²kaba hikai ia ngi, khnang ba haba la len noh ia ka jingbymriewblei bad ia ki jingkwah brai ka pyrthei, ngin ioh im bakhan adkar, bad bahok, bad bariewblei, ha kane ka pyrthei kaba mynta: ¹³kiba iakhmih ia kata ka jingkyrmen basuk, bad ia ka jingmihpaw ka burom jong U Blei Bakhraw bad U Jisu Khrist U Nongpynim jong ngi: ¹⁴uba la aiti noh ia lade na ka bynta jong ngi, ba un ioh siewspah noh ia ngi na ka jingbymhok baroh, bad ba un pynkhuid ha lade hi ia u paidlang ban long ka bynta kynti jong u hi, uba shitrhem ia ki jingleh babha.

¹⁵ Ia kine kiei kiei ruh to kren, bad to kyntu, bad to sneng kum uba don bor.

Wat shah ba uno uno ruh un ibein ia me.

Ka rukom im kiba ngeit

3 To pynkynmaw ia ki ban pynhapoh ia lade ha ki nongsynshar bad kiba don bor, ban kohnguh, *bad* ban long kiba la kloi ia ka jingleh babha baroh. ²ban ym kren sniew iano iano ruh, ban ym long kiba iania, hynrei kiba iaishah da kaba pyni ka jingiemnud baroh sha ki brierw baroh. ³Namar ngi ruh ngi la long mynno mynno kiba bieit, kibym kohnguh, kiba la shah shukor, kiba shong mraw ha ki bun jaid ki jingkwah brai bad ki jingsngewbha, kiba im ha ka jingsniew bad ka jingbishni, kiba isih, kiba iashun paralok. ⁴Hynrei haba la paw ka jingleh-sbun U Blei U Nongpynim jong ngi bad ka jingieit jong u sha u bynriew, ⁵u la pynim ia ngi, ym na ki jingleh ka hok kiba ngi hi ngi la leh, hynrei katba kum ka jing-isnei jong u, da ka jingsait ka jingkharsien, bad ka jingpynthymmai U Mynsiem Bakhuid, ⁶ia uba u la theh noh kyrhai ha ngi, da U Jisu Khrist U Nongpynim jong ngi; ⁷ba, haba la pynksan ia ngi da kata ka jingaiei jong u, yn ioh pynlong ia ngi ki nongioh pateng, katba kum kata ka jingkyrmen ka jingim bym-jukut. ⁸Kaba shisha long kata ka ktien.

Te shaphang kine kiei kiei ruh nga kwah ba men iathuh skhem, khnang

ba kita kiba la ngeit ha U Blei kin ioh sumar ban iaiminot ha ki jingleh babha. Kine kiei kiei ruh ki long kiba bha bad bamyntoi ia ki brierw. ⁹Hynrei to kiar noh na ki jingiasaid babieit, bad na ki jingkhein jinghiar pateng, bad na ki jingiamai, bad na ki jingiania shaphang ka hukum; namar ki long kibym myntoi bad kiba thala. ¹⁰Na u brierw uba long u nongpynkhlad niam, hadien kaba shisien bad kaba arsien ka jingsneng, to kiar noh; ¹¹haba tip ba uba kat uta u la kylla dien, bad u la leh pop, u da pynrem noh ia lade.

Ka jingwai noh

¹²Ynda ngan phah ia U Artemas ha me, lane ia U Tukhikos, to pynkloi ban wan sha nga sha Nikopolis; namar hangta nga la thmu ban rieh tlang. ¹³To leit on lynti ia U Senas uba u riwesaide, bad ia U Apollos, da kaba khreh bha ba kin ym kyrduh ei ei ruh. ¹⁴To ai ba *ki brierw* jong ngi ruh kin iaiminot ha ki kam babha, na ka bynta kiei kiei kiba donkam, ba kin ym long kibym seisoh.

¹⁵Kita baroh kiba don lem bad nga ki iakhublei ia me. To khublei ia kita kiba ieit ia ngi ha ka jingngeit.

To long ka jingaiei lem bad phi baroh: Amen.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA U PHILEMON

Ka jingkhublei

1 U Paul, u nongsah byndi U Khrist Jisu, bad U Timothi u para jong ngi, ha U Philemon u hep baieit bad u para baiatrei lem jong ngi, ²bad ha Ka Apphia ka para *jong ngi*, bad ha U Arkhippos u

para shipai jong ngi, bad ha kata ka balang kaba ha iing jong me:

3 To long ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk na U Blei U Kpa jong ngi bad na U Jisu Khrist uba U Trai.

Ka jingieit bad ka jingngeit U Philemon

4 Nga ainguh ia U Blei jong nga ha la ka sngi, da kaba kynmaw ia me ha ki jingduwai jong nga. ⁵haba iohsngew shaphang ka jingieit jong me, bad ia ka jingngeit kaba me don sha U Jisu uba U Trai, bad sha ki riewkhuid baroh: ⁶ba ka jingiasyllok ka jingngeit jong me kan ioh long kaba donbor, ha ka jingtip ia kaba bha baroh kaba ha phi, sha U Khrist. ⁷Namar nga la don ka jingkmén bad ka jingpyntngen shibun ha ka jingieit jong me, naba la pynpyngngad ia ka dohnud kita ki riewkhuid da me, ko para.

Ka jingkyrpád na ka bynta U Onesimos

8 Naba kumta, la nga don shibun ka jingshlur ha U Khrist ban hukum ia me ia kata kaba dei, ⁹hynrei na ka bynta ka jingieit nga kyrpad pynban, haba nga long kat U Paul u riewtymmen, bad mynta ruh u nongsah byndi U Jisu Khrist: ¹⁰nga kyrpad ia me na ka bynta u khun jong nga U Onesimos, ia uba nga la kha ha kine ki jingkhum jong nga: ¹¹uba mynshuwa u la long ubym myntoi ia me, hynrei mynta u long uba myntoi ia me bad ia nga: ¹²ia u hi nga la phah noh pat sha me, uba long ka dohnud jong nga hi: ¹³ia uba nga la kwah ban bat bad nga, ba na ka bynta jong me un ioh shakri ia nga ha ki jingkhum ka gospel: ¹⁴hynrei khlem ka jingiakhnghuh jong me ngan ym leh ei ei: ba kata kaba lehbha jong me kan ym ioh long kum na kaba lehbor, hynrei da la ka mon sngewbha hi.

15 Namar lehse na ka bynta kane la pynkhlad noh ia u katto katne, ba men ioh ia u ha la ka rta: ¹⁶ym kum u mraw shuh, hynrei kham halor ia u mraw, u para bangeit baieit, khamtam ha nga, hynrei kaba katno tam ha me, ha ka doh bad ha U Trai! ¹⁷Namar kata lada me ñiew ia nga u nongiaioh lem, to pdiang ia u kum ia nga hi. ¹⁸Hynrei lada u la leh bymdei ei ei ia me, lane u kit ram ei ei, to men khein ia kata ha nga: ¹⁹ma nga U Paul nga thoh da ka kti ka jong nga hi, nga ngan siew noh kein: ba ngan ym ong ha me, kumno ba me kit ram ruh na nga wat ia lade hi ruh. ²⁰Shisha, ko para, to ai ba ngan ioh jingkmén na me ha U Trai: to men pynpyngngad ia ka dohnud jong nga ha U Khrist.

21 Da kaba shaniah ha ka jingkohnguh jong me nga la thoh ha me, haba nga tip ba men leh ruh wat tam ia kaba nga ong. ²²Bad nalor kata to men khreh ia nga ruh ka iing basa: namar nga kyrmen ba da ki jingduwai jong phi yn ai ia nga ha phi kein.

Ki jingkhublei khadduh

23 U Epaphras, u para basah byndi lem bad nga ha U Khrist Jisu, u khublei ia me. ²⁴Kumjuh U Mark, U Aristarkhos, U Demas, U Loukas, ki lok baiatrei lem jong nga.

25 To long ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi bad ka mynsiem jong phi: Amen.

KA SHITHI U PAUL U APOSTOL

SHA KI HEBRU

U Blei U kren ha ngi ha U Khun jong U

1 U Blei, haba u la lah kren mynhyndai ha ki kpa tymmen da ki bun bynta bad ha ki bun rukom ha ki nongiathuhlypa, ha kine ki sngi kiba khadduh u la kren ha ngi ha U Khun; ²ia uba u la thung ban long u nongioh pateng ia kiei kiei baroh, da u ruh la thaw ia ki pyrthei; ³uba haba u long ka jingtyngshain ka burom jong u, bad ka dur hi ka jinglong tynrai jong u, bad uba kyrshan ia kiei kiei baroh da ka ktien ka bor jong u, haba u la lah pynlong ka jingpynkhuid ia ki pop, u la shong ha ka kti kamon jong Uba khraw tam sha jrong;

Uba long kham khraw ia ki angel

4 haba u la jia long uba kham bha katta ban ia ki angel, naba u la ioh pateng ka kyrteng kaba kham don burom ban ia ki. ⁵Namar hano na kita ki angel u la ong mynno mynno, Me me long U Khun jong nga, ha kane ka sngi nga la pynkha ia me? Pat ruh, Nga ngan long kpa ia u, u ruh un long Khun ia nga? ⁶Bad mynba u wallam ia Uba la kha nyngkong sha ka pyrthei, u ong: Bad to ai ba ki angel U Blei baroh kin iamane ia u. ⁷Bad shaphang kita ki angel u ong: Uba pynlong ia ki angel jong u ki lyer, bad ia ki shakri jong u, u thylliej ka ding. ⁸Hynrei shaphang uta U Khun u ong: Ka khet jong me, Ah Blei, ka long sha ki bymjukut ki bymjukut; bad u dieng synshar ka hima jong me u long u dieng synshar ka jinglehhok. ⁹Me la icit ia ka hok, bad me la isih ia kabym hok; namarkata U Blei, U Blei jong me kein, u la pynseh ia me da ka umphñiang ka jingkmén tam ia ki paralok jong me. ¹⁰Bad: -Me ha kaba

mynnyngkong, Ah Trai, me la pynshong nongrim ia ka khyndew; bad ki bneng ki long ki kam ki kti jong me; ¹¹kita kin jot noh; hynrei me me iaisah; bad kita baroh kum ka jain kin rim noh; ¹²bad kum ka barandi men khylliap ia ki, kum ka jainkup kein, bad yn pynpli ia ki; hynrei me me long ujuh, bad ki snem jong me kin ym kut. ¹³Hynrei hano na kita ki angel u la ong mynno mynno, To shong ha ka kti kamon jong nga, tadynda ngan pynlong ia ki nongshun ia me ka jinguih hapoh ki kjat jong me? ¹⁴Hato kita baroh kim long ki mynsiem bashakri, ia kiba la phah noh ia kaban shakri na ka bynta kita kiban sa ioh ia ka jingpynim?

Ka jingpynim bakhraw

2 Naba kumta ka dei ia ngi ban ia kham pynshah shkor ia kita kiei kiei ruh ia kiba la iohsngew, ioh ba kumno re kumno ngi tuid noh *na ki*. ²Namar lada kata ka ktien ia kaba la kren da ki angel ka la long kaba skhem, bad ba ka jingpalat bad ka jingbymkohnguh baroh ka la pdiang ia ka bainong hok: ³kumno ngi ngin ioh lait kein, lada ngi lyndet ia ka jingpynim bakhraw katta katta? haba la kren ia ka ha kaba mynnyngkong da U Trai, la pynskhem ia ka ha ngi da kita kiba la iohsngew; ⁴U Blei ruh u da phla lem bad ki, da ki dak khyllah bad da ki jingphylla bad da ki kambah bun jaid, bad da ki jingai U Mynsiem Bakhuid, katba kum ka mon jong u hi.

U Nongpynlong ka jingpynim

5 Namar ym ha ki angel u la pynhapoh ia kata ka pyrthei kaban sa wan.

shaphang kaba ngi kren. ⁶Hynrei uwei ha kawei ka jaka u la phla u da ong: U briew u long aiu, ba me kynmaw ia u? lane u khun u briew, ba me wan khmih ia u? ⁷Me la pynlong ia u kham poh khyndiat ban ia ki angel: me la pynphong pansngiat ia u da ka burom bad ka jingpyndon burom, bad me la buh ia u halor ki kam ki kti jong me: ⁸Me la pyndem ia kiei kiei baroh hapoh ki kiat jong u. Namar ha kaba u la pyndem ia kiei kiei baroh ha u, um shym pynsah ei ei ruh kabym shym pynhapoh ha u. Hynrei mynta ngim pat iohi ba la pynhapoh ia kiei kiei baroh ha u: ⁹hynrei ngi iohi ia u Jisu ia uba la pynlong kham poh khyndiat ban ia ki angel, na ka bynta kata ka jingshahiap jong u. ba la pynphong pansngiat ia u da ka burom bad da ka jingpyndon burom: ba da ka jingaiei U Blei un mad ia ka jingiap na ka bynta baroh.

¹⁰ Namar ka la bit ia u, na ka bynta jong uba la long kiei kiei baroh, bad da uba long kiei kiei baroh, ha kaba u ialam ia ki khun shibun sha ka burom, ban pynjanai ia U Nongpynlong ka jingpynim jong ki da ki jingshah shitom. ¹¹Namar uta uba pynkyntang ruh bad kita ia kiba la pynkyntang ki long baroh na uwei kein: namar kata ka daw um sngew lehrain ban khot para ia ki, ¹²u da ong: Ngan pynbna ia ka kyrteng jong me ha ki para jong nga, hapdeng ka balang ngan rwai iaroh ia me. ¹³Pat ruh: Ngan buh la ka jingshaniah ha u. Bad: Ha khmih, ma nga bad kita ki khun ia kiba U Blei u la ai ha nga.

¹⁴ Namar kata haba kita ki khun ki long ki nongioh bynta na ka doh bad ka snam, ma u hi ruh da kajuh ka rukom u la shim bynta na kijuh: ba da ka jingiap un ioh pynduh noh ia uta uba don ka bor ka jingpyniap,

uta u long u Soitan kein: ¹⁵bad ba un ioh pyllait ia kita baroh kiba da kaba sheptieng ia ka jingiap ki la ju long baroh shi rta hapoh ka jinglong mraw. ¹⁶Namar shisha um shim ia ka jong ki angel, hynrei u shim ia u symbai U Abraham kein. ¹⁷Namar kata ka la dei ban pynlong ia u uba syriem ia la ki para ha kiei kiei baroh, ba un ioh long U Rangbah lyngdoh baisynei bad ia uba lah ban shaniah ha kiei kiei kiba dei sha U Blei, ba un pynlong ka kuna namar ki pop u paitlang. ¹⁸Namar ha kaba ma u hi u la shah haba la pynshoi ia u, u lah kein ban iarap ia kita ia kiba la pynshoi.

U Khrist U long kham khraw ban ia U Moses

3 Naba kumta, ko para bangeit bakhuid, ki nongioh bynta na ka jingkhoh bakynja bneng, to phin pyrkat ia U Apostol bad U Rangbah lyngdoh ka jingphla jong ngi, U Jisu kein: ²uba long uba ngeit ha uta uba la thung ia u, kumba U Moses ruh u la long ha ka iing jong u baroh. ³Namar la n̄iew ba ka dei ia une ban ioh ka burom kaba kham khraw ban ia U Moses, kumjuh kumba uta uba thaw ia ka iing u ioh ka burom kaba kham khraw ban ia kata ka iing. ⁴Namar ia ka iing baroh la thaw dano dano ruh: hynrei uta uba la thaw ia kiei kiei baroh long U Blei kein. ⁵Te U Moses shisha u la long uba iaineh ha ka iing jong u baroh kum u shakri, ia kaban phla ia kita kiei kiei ruh ia kiba yn kren hadien: ⁶hynrei U Khrist kum U Khun halor ka iing jong u hi, ka iing jong uba ngi long ma ngi, lada ngi iaibat skhem ia ka jingshaniah jong ngi bad ia ka jingkmen ka jingkyrmen jong ngi haduh kaba kut.

Ka jingjabthait ia ki briew jong U Blei

⁷ Naba kumta, kumba U Mynsiem

Bakhuid u ong : Ha kane ka sngi lada phin sngew ia ka ktien jong u, ⁸wat pyneh ia ki dohnud jong phi, kumba ha kata ka jingpynkhih bitar, kum ha kata ka sngi ka jingtynjih ha ka ri khlaw. ⁹ha kaba ki kpa jong phi ki la iapynkhih bitar ia nga. ki la iatynjuh ia nga, bad ki la iohi ia ki kam jong nga sawphew snem. ¹⁰Naba kumta nga la sngewsih sat ia kane ka pateng bynriew, bad nga la ong. Ha la ka sngi ki bakla ha la ka dohnud : hynrei ki kim shym la ithuh ia ki lynti jong nga. ¹¹Kumta nga la smai ha ka jingbitar jong nga : Kin ym ioh leit bsut sha ka jingjahthait jong nga. ¹²To sumar, ko para bangeit, ioh ba kumno re kumno kan don hano hano na phi ka dohnud basniew ka jingbymngeit, ha kaban phai dien noh na U Blei baim. ¹³Hynrei to iakyntu paralok ha la ka sngi, katba dang khot Mynta ka sngi ia ka : ba yn ym pyneh iano iano ruh na phi da ka jingshukor ka pop. ¹⁴Namar ngi la jia long ki nongioh bynta na U Khrist, lada ngin iaibat skhem ia kata kaba sdang ka jingshaniah jong ngi haduh kaba kut : ¹⁵katba dang ong, Mynta ka sngi, lada phin iohsngew ia ka ktien jong u, to wat pyneh ia ki dohnud jong phi, kumba ha kata ka jingpynkhih bitar. ¹⁶Namar kino kita, kiba, haba ki la iohsngew, ki la pynkhih bitar ia u? Hato kita baroh kiba la mih noh na Ijipt da U Moses kim shym leh? ¹⁷Badno te u la sngewsih sat sawphew snem? Ym bad kita kiba la leh pop, kiba ki metiap jong ki ki la iakyllon ha kata ka ri khlaw? ¹⁸Ha kino ruh u la smai ba kin ym ioh leit bsut sha kata ka jingjahthait jong u, hynrei tang ha kita kein kibym shym kohnguh? ¹⁹Te kumta ngi iohi ba kim lah shuh ban leit bsut shapoh namar ka jingbymngeit kein.

4 Namar kata to ngin sheptieng, haba dang sah ka jingkular ban leit bsut sha

ka jingjahthait jong u, ioh kumno re kumno uno uno na phi un imat ban ym kot sha ka. ²Namar shisha ha ngi ruh la ialap ia ka gospel kumba ha kita ruh : hynrei kata ka ktien ba la iohsngew kam shym pynmyntoi ia ki, namar ym shym la khniot lang ia ka bad ka jingngeit ha kita kiba la iohsngew. ³Namar ngi kiba la ngeit ngi leit bsut sha kata ka jingjahthait : kumba u la ong : Kumba nga la smai ha ka jingbitar jong nga, kin ym ioh leit bsut shuh sha kata ka jingjahthait jong nga : la ka long ba la pyndep ia kita ki kam naduh ba la seng nongrim ia ka pyrthei. ⁴Namar u la ong ha kawei ka jaka shaphang ka sngi kaba hynñiew kumne : Bad U Blei u la shong sngi noh ha ka sngi kaba hynñiew na ki kam jong u baroh. ⁵Bad hangne pat : Kin ym ioh leit bsut shuh sha kata ka jingjahthait jong nga. ⁶Namar kata haba iohi ba ka sah ba don kiba leit bsut ha ka, hynrei ba kita ha kiba la ialap ia ka gospel mynshuwa kim lah ban leit bsut namar ka jingbymngeit : ⁷pat u buh kawei ka sngi, u da ong ha u Dabid, ynda la slem katta : Mynta ka sngi, kumba la lah ong mynshuwa, Mynta ka sngi, lada phin iohsngew ia ka ktien jong u, to wat pyneh ia ki dohnud jong phi. ⁸Namar lada U Joshua u la lah ai ka jingshongthait ia ki, un ym da la kren hadien kata shaphang kawei pat ka sngi. ⁹Namar kata ka dang sah ka jingshongthait ka sabbaton ia u paidlang U Blei. ¹⁰Namar uta uba la leit bsut sha ka jingjahthait jong u, u hi ruh u la shongthait na ki kam jong u, kumba U Blei u la leh na kita ki jong u.

¹¹ Namar kata to ngin iaiminot ban leit bsut sha kata ka jingjahthait, ioh ba uno uno ruh un hap ha kata kajuh ka rukom ka jingbymkohnguh. ¹²Namar ka ktien U Blei ka long kaba im, bad kaba don bor, bad kaba kham nep ban ia kano kano ka waitlam arliang syrti, bad kaba

pei haduh kaba pynkhlad ia ka jingim bad ia ka mynsiem, ia ki mat bad ia ka khlein shyieng ruh, bad kaba bishar ia ki jingmut bad ia ki jingthmu ka dohnud.¹³Bad ym don ka jungthaw ba khlem paw ha khmat jong u: hynrei kiei kiei baroh ki long lyngkhuid bad kiba paw pyrshah ha ki khmat jong u bad uba ngi iadonkam.

U Jisu U Rangbah Lyngdoh

14 Namar kata haba ngi don U Rangbah lyngdoh Bakhraw uba la leit lyngba ia ki bneng, U Jisu U Khun U Blei, to ngin iabat skhem ia la ka jingphla.¹⁵Namar ngim don u Rangbah lyngdoh ubym lah ban iasngewlem bad ki jingtlot jong ngi: hynrei ia uba la pynshoi ha kiei kiei baroh syiem *ia ngi*, *hynrei* khlem pop.¹⁶Namar kata te to ngin iawan hajan da ka jingshlur ha ka khet ka jingaiei, ba ngin ioh pdiang ka jing-synei, bad ba ngin ioh shem ka jingaiei ia kaban iarap *ia ngi* ha ka por ba donkam.

5 Namar ia u rangbah lyngdoh baroh ba la shim napdeng ki briew, la thung na ka bynta ki briew ha kiei kiei kiba dei sha U Blei, ba un ioh ainguh ia ki jingai bad ki jingknia namar ki pop: ²uba lah ban shahjem bad kita kibym tip bad kiba bakla: naba ia u hi ruh la ker sawdong da ka jingtlot.³Te namar kane ka la dei ia u, kumba na ka bynta u paidlang, kumta ruh na ka bynta ia lade ban ainguh namar ki pop.⁴Bad ym don uno uno ruh uba shim ha lade ia kane ka burom, hynrei tang haba la khot da U Blei ia u, kumba la long U Aaron.

5 Kumta U Khrist ruh um shym la pyndon burom ia lade ia kaban long Rangbah lyngdoh: hynrei uta uba la ong ha u: Me me long U Khun jong nga, ha kane ka sngi nga la pynkha ia me.⁶Kumba u ong ruh ha kawei pat *ka jaka*: Me long ma me U Lyngdoh

bymjukut ha ka rukom U Melkhisedek.

7 Uba ha ki sngi ka doh jong u, haba u la ainguh ia ki jingduwai bad ki jingkyrpad, lem bad ka jingkyang kaba khraw bad ki ummat, ha uta uba lah ban pyllait ia u na ka jingiap, bad haba la iohsngew ia u namar ka jingtieng riewblei jong u.⁸Ia u la long U Khun ruh, u la nang ia ka jingkohnguh na kiei kiei ruh ia kiba u la shah; ⁹bad haba la pynbit janai ia u, u la jia long u nongpynlong ka jingpynim bymjukut ia kita baroh kiba kohnguh ia u: ¹⁰ba la khot ia u da U Blei U Rangbah lyngdoh ha kata ka rukom U Melkhisedek.

Ka jingmaham ba kin ym hap noh na ka jingngeit

11 Shaphang jong u ngi don bun kiei kiei ban ong, bad kiba eh ban batai, naba phi la jia long kiba lam kyllut.¹²Namar haba la dei ia phi ban long ki nonghikai, haba khmih ia ka por, phi donkam pynban ba uno uno un hikai pat ia phi ia ki jingsdang ki tynrai banyngkong ki orakl U Blei: bad phi la jia long kiba donkam ia ka dud, te ym ia ka jingbam kaba eh.¹³Namar uno uno ba ju bam tang ka dud u long ubym shemphang ia ka ktien ka hok: namar u long u khunlung.¹⁴Hynrei ka jingbam kaba eh ka long ia ki rangbah, kiba namar ka jingmlen ki don la ki jingsngewthuh ba la pynmlen ban bishar ia kaba bha ruh bad ia kaba sniew.

6 Naba kumta da kaba iehnoh ban kren shaphang ki jinghikai kiba nyngkong shaphang U Khrist, ia ngin ianang iaid shaduh ka jingpynjanai: khlem buh pat ka nongrim ka jingkylla kaba mut na ki jingleh baiap, bad ka jingngeit sha U Blei, ²ka jinghikai shaphang ki jingbaptis, bad kaba buh ki kti, ka jingmihpat kiba iap ruh, bad ka jingbishar bymjukut, ³Te ia

kane ngin leh kein, lada U Blei un shah. ⁴Namar shaphang kita ia kiba la pynshai shisien bad ba la ioh mad ia ka jingai kaba kynja bneng, bad ba la pynlong ki nongioh bynta na U Mynsiem Bakhuid. ⁵bad ba la ioh mad ia ka ktien babha U Blei, bad ia ki bor ka pyrthei kaban sa wan. ⁶bad *hadien kata* ba ki la hap noh, ka long kabym lah ban pynthymmai pat ia ki sha ka jingkylla kaba mut: haba la sahnarphna pat da ki hi ia U Khun U Blei, bad la pynlehrain pyrshah ia u. ⁷Namar ka khyndew kaba la kjit noh ia u slap ba hap bunsien ha ka, bad kaba pynmih noh ia ki jhur babit ia kita na ka bynta kiba la rep ia ka ruh, ka pdiang ka jingkyrkhu na U Blei: ⁸hynrei lada ka pynmih noh ia ki dieng shiah bad ia ki shiah buid, ka long ba la kyntait noh, bad ka long hajan ka jingtim: kaba ka jingkut jong ka long ia kaban thang noh.

9 Hynrei shaphang jong phi, ko ba-
ieit, la pynngeit ia ngi ia kiei kiei kiba
kham bha, bad kiba dei ia ka jingpynim,
la ngi kren kumta ruh: ¹⁰namar U Blei
um long ubym hok ba un klet ia ka jingleh
jong phi bad ia kata ka jingieit kaba phi
la iapyni sha ka kyrteng jong u, ha kaba
phi la shakri ia ki riewkhuid, bad ba phi
iaishakri ruh. ¹¹Bad ngi kwah ba uwei pa
uwei na phi un pyni ia kajuh ka jingminot
sha ka jingdap ka jingkyrmen haduh
kaba kut kein: ¹²ba phin ym long kiba
alhia, hynrei ki nongpyrthuh ia kita kiba
da ka jingngeit bad ka jingiaishah ki
iaioh ia ki jingkular.

Ka jingkular bathikna U Blei

13 Namar U Blei haba u la kular
ha U Abraham, naba um lah ban smai
dano dano ruh uba kham khraw, u la
smai da lade hi, ¹⁴u da ong: Da shisha da
kaba kyrkhu ngan kyrkhu ia me, bad da
kaba pynroi ngan pynroi ia me. ¹⁵Te

kumta, haba u la iaishahslem, u la ioh ia
kata ka jingkular. ¹⁶Namar ki biew ki ju
smai da uta uba kham khraw: bad ha ka
jingiania jong ki baroh ka jingsmai ka long
kaba kut ia kaban pynskhem. ¹⁷Ha kaba
U Blei, haba u sngewbha hi ban pyni
kham shai shuh shuh ha kita ki nongioh
ia kata ka jingkular, ia ka jingbymkylla ka
jingthmu jong u, u la pynskhem ia ka da
ka jingsmai: ¹⁸ba da ki ar tylli kiei kiei
kibym kylla, ha kiba ka long kabym lah
ia U Blei ban lamler, ngi lah ban ioh ka
jingpynshur badonbor, kiba la phet ban
rieh ia kaban ioh bat ia kata ka jing-
kyrmen ba la buh ha khmat jong ngi:
¹⁹ia kaba ngi don kum ka angkor ia
ka mynsiem, baneh den ruh bad baskhem,
bad kaba leit bsut sha kata kaba hapoh
ka jingkah: ²⁰sha kaba kum u nongbuhai
na ka bynta jong ngi, U Jisu u la leit rung,
haba u la jia long U Rangbah lyngdoh
bymjukut ha kata ka rukom U Mel-
khisedek.

Shaphang ka jinglong lyngdoh

U Melkhisedek

⁷Namar une U Melkhisedek, u syiem
ka Salem u lyngdoh jong U Blei Uba
ha khlich tam eh, uba la iashem bad U
Abraham haba u dang wan phai na kata
kaba pom ia kita ki syiem, bad uba la
kyrkhu ia u: ²ha uba U Abraham ruh u
la ai ia kaba shiphew na kiei kiei baroh
(uba long nyngkong, haba la batai, U
Syiem ka hok, bad hadien kata, U
Syiem ka Salem, kaba long, U Syiem ka
jingsuk: ³uba khlem kpa, uba khlem
kmie, uba khlem jinghiar pateng, ubym
don ka jingsdang ki sngi, lymne ka jingkut
ka jingim, hynrei ia uba la pynlong
syiem ia U Khun U Blei), u iaisah u
lyngdoh bymjukut.

⁴To pyrkhat te une u biew u la long
uba khraw katno, ha uba wat U Abraham
u kthaw tymmen u la ai ia kaba shiphew

na kita ki jinglute. ⁵Bad kita kiba na ki khun U Lebi kiba ioh ia ka kam lyngdoh, ki don ka hukum ban shim kaba shiphew na u paidlang katba kum ka hukum, kata ka long, na la ki para, la kine ki la mih noh na ka syngkai U Abraham: ⁶hynrei uta ia uba ka jinghiar pateng jong u ym shym khein na kita, u la shim ia kaba shiphew na U Abraham, bad u la kyrkhu ia uta uba don kita ki jingkular. ⁷Hynrei khlem ka jingiasaid, ia uba kham rit la ju kyrkhu da uba kham khraw. ⁸Bad hangne ki brieve kiba iap ki ioh ia kiba shiphew, hynrei hangta uta, uba shaphang jong u la phla ba u im. ⁹Bad lah ban ong, ba U Lebi ruh, uba ioh ia kiba shiphew, u la la siew kaba shiphew da U Abraham. ¹⁰Namar u la dang long ha ka syngkai u kpa jong u, mynba uta U Melkisedek u la iashem bad u.

¹¹Te lada don ka jingjanai da kata ka jinglong lyngdoh ki Lebi (namar ha ka uta u paitlang u la ioh ia ka hukum), dang donkam aiu ba uwei pat u lyngdoh un mih ha kata ka rukom U Melkisedek, bad ban ym khein ia u ha kata ka rukom U Aaron? ¹²Namar haba la pynkylla ia ka jinglong lyngdoh, la donkam kein ba kan kylla ka hukum ruh. ¹³Namar uta shaphang uba la kren ia kine kiei kiei ruh, u la dei ia kawei pat ka jaid, na kaba uno uno ruh um ju sumar ia ka duwan. ¹⁴Namar ka paw shynna ba U Trai jong ngi u la mih na U Juda; shaphang kata ka jaid U Moses um shym kren ei ei ruh shaphang ki lyngdoh.

¹⁵Bad kata ka nang kham paw byllien, lada la mih uwei pat U Lyngdoh ha kata ka jingsyriem U Melkisedek, ¹⁶ia uba la pynlong ym katba kum ka rukom ka hukum bakynja doh, hynrei katba kum ka bor ka jingim bymjukut. ¹⁷Namar la phla: Me long U Lyngdoh bymjukut ha kata ka rukom U Melkisedek. ¹⁸Namar ka don ka jingpyndam noh ia ka hukum kaba mynshuwa, namar ka jingtlot bad ka

jingbymmynatoi jong ka ¹⁹(namar ka hukum kam shym pynjanai ei ei ruh), bad nalar kata, kaba wallam ia ka jingkyrmen kaba kham bha, da kaba ngi wan hajan U Blei.

²⁰Bad kumba kam long khlem da smai ²¹(namar shisha la pynlong lyngdoh ia kita khlem ka jingsmai; hynrei ia une da ka jingsmai, da uta uba ong ha u: U Trai u la smai bad un ym kylla kaba mut, Me me long U Lyngdoh bymjukut); ²²kumta ruh U Jisu u la long U Nongbahkhlieh ka jutang kaba kham bha. ²³Bad kita shisha shibun la pynlong lyngdoh, namar la pynpep ia ki ban neh da ka jingiap: ²⁴hynrei une, namar ba u iaisah bymjukut, u don ka jinglong lyngdoh kabym kylla. ²⁵Namar kata u lah ruh ban pynim janai ia kita kiba wan ha U Blei da u, haba u im ha la ka rta ia kaban iasaid na ka bynta jong ki.

²⁶Namar U Rangbah lyngdoh uba kum uta u la bit ia ngi, uba khuid, uba luihui, ubym da bittngit, uba la kyrpang na kiba pop, bad ia uba la pynlong kham ha khlieh ia ki bneng: ²⁷ubym donkam ha la ka sngi, kum kita ki rangbah lyngdoh, ban knia jingknia shuwa namar ki pop la ki jong hi, bad hadien kata namar *ki pop* u paidlang: namar ia kane u la leh tang shisien leh, mynba u la knia noh ia lade. ²⁸Namar kata ka hukum ka thung rangbah lyngdoh da ki brieve kiba don ka jingtlot: hynrei kata ka ktien jong kata ka jingsmai, kaba hadien kata ka hukum, *ka thung* ia U Khun, ia uba la pynjanai bymjukut.

U Jisu U Rangbah Lyngdoh jong ngi

8 Te shaphang kine kiei kiei ia kiba ngi kren kaba kongsan ka *long kane*: Ngikren U Rangbah lyngdoh kat uta, uba la shong sha ka kti kamon ka khet Uba khraw tam ha ki bneng: ²U Shakri ka jaka kyntang, bad kata ka tabernaki kaba shisha, ia kaba U Trai u la pynieng,

ym u briew. ³Namar la ju thung ia u rangbah lyngdoh baroh ia kaban ainguh da ki jingaiinguh ruh bad ki jingknia : namar kata ka donkam ia Une ruh ba un don ei ei ban ainguh. ⁴Te lada u la don ha ka khyndew, un ym da long lyngdoh satia, haba ki don kita ki lyngdoh kiba ju ainguh ia kita ki jingaiinguh katba kum ka hukum; ⁵kiba shakri niam ia ka dur bad ka syrngiew kita kiei kiei bakynja bneng, kumba la maham ia U Moses da U Blei, haba un sa thaw ia kata ka tabernakl : namar, To sumar, u ong, ba men thaw ia kiei kiei baroh katba kum kata ka nuksa ia kaba la pyni ha me ha uta u lum. ⁶Hynrei mynta u la ioh ia ka kam lyngdoh kaba kham kor, katba kum ba U long ruh U Ksiang ka Jutang kaba kham bha, ia kaba la pynlong ha ki jingkular kiba kham bha. ⁷Namar lada kata ka jutang kaba nyngkong ka la long kabym duna, yn ym da la wad jaka ia kaba ar.

8 Namar haba shem jingduna ha ki, u ong : Ha khmih ki sngi ki wan, ong U Trai, ba ngan pynlong ka jutang bathymmai bad ka iing Israel bad ka iing Juda ruh; ⁹ym katba kum kata ka jutang ia kaba nga la pynlong bad ki kpa jong ki, ha kata ka sngi ba nga la btin na ka kti ia ki ia kaban ialam noh ia ki na ka ri Ijipt : naba kim shym iaineh ha kata ka jutang jong nga, nga te nga la leh lyndet ia ki, ong U Trai. ¹⁰Naba kane ka long kata ka jutang ia kaba ngan pynlong bad ka iing Israel hadien kita ki sngi, ong U Trai : Ngan buh ia ki hukum jong nga ha ka jingmut jong ki, bad ha ki dohnud jong ki ngan thoh ia ki; bad ngan long U Blei jong ki, bad ki kin long u paidlang jong nga : ¹¹bad uwei pa uwei baroh un ym hikai ia la u paramarjan, bad uwei pa uwei baroh ia la u para, da kaba ong, To ithuh ia U Trai : naba baroh kein kin

ithuh ia nga, naduh iba rit tam haduh uba khraw tam na ki. ¹²Naba ngan isynei ia ki jingleh bymman jong ki, bad ia ki pop jong ki ngan ym kynmaw shuh. ¹³Da kaba u ong, *Ka jutang bathymmai*, u la pynlong rim ia kata kaba nyngkong. Te kata kaba nang rim bad ba nang tymmen ka lajan duh noh.

Ki niam ki rukom ka jingmane blei kaba ha kane ka pyrthei bad kaba kynja bneng

9 Mynta wat kata *ka jutang* kaba nyngkong ruh ka la don ki niam ki rukom ka jingmane blei, bad ka iing kyntang, kaba na kane ka pyrthei. ²Namar la pynlong ia ka tabernakl, kata kaba nyngkong, ha kaba *la don* kata ka dieng pynieng sharak, bad kata ka miej, bad kita ki pu pyni; ia kaba la khot ka Jaka kyntang. ³Bad shadien ka jingkah kaba ar, ka tabernakl ia kaba la khot ka Jaka kyntang tam; ⁴kaba don ka pliang ksiar bathang iwbihi, bad ka synduk ka jutang ia kaba la suit baroh sawdong da ka ksiar, ha kaba la don u khiew ksiar uba don kata ka manna, bad uta u diengduh U Aaron uba la phuh, bad kita ki maw lyngknip jong ka jutang; ⁵bad halor jong ka ki kherub ka burom ki kah ia ka jingtap-isynei; shaphang kita ngim lah mynta ban kren ha la ka bynta bynta.

6 Te haba la pynlong ia kine kiei kiei ruh kumta, kita ki lyngdoh ki ju leit bsut ha la ka sngi sha kata ka tabernakl kaba nyngkong, haba ki iapyndep ia ki niam ki rukom. ⁷Hynrei sha kata kaba ar, tang u rangbah lyngdoh hi shisien shi snem, ym khlem ka snam, ia kaba u ainguh na ka bynta ia lade, bad na ka bynta ka lait ka let jong u paidlang : ⁸U Mynsiem Bakhuid u da pyni ia kane, ba ym pat pynpaw ia ka lynti sha kata ka Bakyltang tam, katba kata ka tabernakl kaba nyngkong ka dang ieng :

8 : 5 Ek. 25 : 40. 8 : 8-12 Jer. 31 : 31-34. 9 : 2 Ek. 26 : 1-30; 25 : 31-40, 23-30.

9 : 3 Ek. 26 : 31-33. 9 : 4 Ek. 30 : 1-6; 25 : 10-16; 16 : 33; Jk. 17 : 8-10; Ek. 25 : 16; Dt. 10 : 3-5;

9 : 5 Ek. 15 : 18-22. 9 : 6 Jk. 18 : 2-6. 9 : 7 Leb. 16 : 2-34.

⁹kaba long ka pharshi haduh ka aiom kaba mynta; ha kaba la ainguh ki jing- ainguh ruh bad ki jingknia kibym lah ban pynjanai ia ka jingiatiplem jong uta uba mane, ¹⁰haba ki long tang (da ki jingbam bad ki jingdih bad ki jingsait babun jaid) ki niam ki rukom bakynja doh, ba la buh tadynda ka ia ka jing- pynbha.

11 Hynrei U Khrist haba u la wan long U Rangbah lyngdoh kita kiei kiei kiba bha kiban sa wan, da ka tabernakl kaba kham khraw bad kham janai, ka- bym shym la thaw da ki kti, kata ka long, ym na ka jong kane ka pyrthei, ¹²lymne da ka snam ki blang bad ki khun masi, hynrei da ka snam jong u hi, u leit rung tang shisien sha kata ka Jaka kyntang, haba u la ioh ia ka jingsiewspah bymjukut. ¹³Namar lada ka snam ki blang bad ki masi kyrtong, bad ka dpei ka masi lud ba la synreit ia kita ia kiba la pyntngit, ka pynkhuid sha ka jingpynkhuid ia ka doh, ¹⁴da katno tam ka snam U Khrist, uba da U Mynsiem bymjukut u la ainguh ia lade bakhlem jingduna ha U Blei, kan pynkhuid ia ka jingiatiplem jong phi na ki jingleh baiap, ia kaban shakri ia U Blei baim?

15 Te namar kane, u long U Ksiang ka jutang bathymmai, ba, haba la jia ka jingiap ia kaban siewspah ia kita ki jingpalat kiba hapoh kata ka jutang kaba nyngkong, kita ia kiba la khot kin ioh pdiang ia ka jingkular ia kata ka bynta bymjukut. ¹⁶Namar ha kaba don ka testament, ka la dei hi ba u la iap uta uba thaw ia ka. ¹⁷Namar ka testament ka don bor haba la jia ka jingiap: namar mynno ka la don bor haba dang im uta uba la thaw ia ka? ¹⁸Naba kumta ym shym la pynkyntang wat ia ka jutang kaba nyng- kong khlem ka snam. ¹⁹Namar ynda U Moses u la lah kren ia ka hukum baroh ha uta u paidlang baroh katba kum ka

hukum, u la shim ka snam ki khun masi bad ki blang, lem bad ka um, bad u miuh langbrot basaw hain, bad ka hyssop, bad u la synreit ia kata ka kitab hi ruh bad ia uta u paidlang batoh, ²⁰u da ong, Kane ka long ka snam jong kata ka jutang ia kaba U Blei u la hukum ha phi. ²¹Nalor kane u la synreit halor kata ka tabernakl bad ki pliang niam baroh da ka snam kumjuh. ²²Bad katba kum ka hukum, nga lah ban ong, ba lajan kiei kiei baroh la pynkhuid da ka snam, bad khlem kaba pynmih snam ym don jingmap.

Ka jingknia ainguh ia U Khrist ka pyndam noh ia ka pop

23 La donkam namar kata ban pyn- khuid ia ki dur jong kita kiei kiei kiba ha bneng da kine; hynrei ia kita kiei kiei kiba kynja bneng hi da ki jingknia bakham bha ban ia kine. ²⁴Namar U Khrist u la leit rung ym sha ka Jaka kyntang ba la thaw da ki kti, kaba syriem ia kata kaba shisha; hynrei sha kata ka bneng hi, mynta ban paw ha khmat U Blei na ka bynta jong ngi: ²⁵hynrei ym ba un ainguh ia lade bunsien, kumba u rangbah lyngdoh u leit rung sha kata ka Jaka kyntang ha la ka snem ym da la ka jong ka snam; ²⁶lymda kumta ka la dei ia u ban shah bunsien naduh myndang long ka pyrthei; hynrei mynta tang shisien la pynpaw ia u ha kaba kut ki ia, ia kaban pyndam noh ia ka pop da kaba knia ia lade. ²⁷Te kumba la buh ha ki brieve ban iap tang shisien, bad hadien kane ka wan ka jingbishar; ²⁸kumta U Khrist ruh, haba la knia ainguh tang shisien ia u ia kaban bah noh ia ki pop jong kiba bun, un mih paw ha kaba arsien, khlem bah ka pop, ha kita kiba khmih lynti ia u, ia ka jingpynim.

10 Namar kata ka hukum haba ka don tang ka syrgiew kita kiei kiei kiba

9 : 13 Leb. 16 : 15-16; Jk 19 : 9, 17-19. 9 : 19-20 Ek. 24 : 6-8. 9 : 21 Leb. 8 : 15.

9 : 22 Leb. 17 : 11. 9 : 26 Isa. 53 : 12.

bha kiban sa wan, ym ka dur hi jong kita kiei kiei, kam lah lano lano ruh ban pynjanai ia kita kiba wan hajan da kita ki jingkn̄ia kijuh ha la ka snem ka snem, ia kiba ki ainguh ha la ka sngi; ²lymda kumta kin ym da la wai noh ban ainguh ia ki; naba kita kiba mane, haba la pynkhuid ia ki shisien, kim don shuh ka jingiatiplem ia ki pop. ³Hynrei ha kita ki *jingkn̄ia* don ka jingpynkynmaw ia ki pop ha la ka snem ka snem. ⁴Namar kabym lah ia ka snam ki masi kyrtong bad ki blang ban kit noh ia ki pop.

⁵Naba kumta haba U wan sha kane ka pyrthei, U ong : Ia ka jingkn̄ia bad ia ka jingainguh mem shym la mon, hynrei ia ka met me la khreh ia nga; ⁶ia ki jingainguh thang bad ia ki *jingkn̄ia* namar ka pop mem shym la sngewbha. ⁷Ynda kumta nga la ong : Ha khmih nga la wan (ha ka jingkhylliap ka kitab la thoh shaphang jong nga) ia kaban leh, Ah Blei, ia ka mon jong me. ⁸Haba u ong haneng, ia ki jingkn̄ia bad ia ki jingainguh bad ia ki jingainguh thang bad ia ki *jingkn̄ia* namar ka pop mem shym la mon, lymne mem shym la sngewbha (ia kiba la ainguh katba kum kata ka hukum), ⁹ynda kumta u la ong, Ha khmih, nga la wan ia kaban leh ia kata ka mon jong me. U pyndam noh ia kata kaba nyngkong khnang ba un ioh pynneh ia kata kaba ar. ¹⁰Da kata ka mon la pynkhuid ia ngi da kata kaba ainguh ia ka met U Jisu Khrist tang shisien ai.

¹¹Te shisha u lyngdoh baroh u ieng ha la ka sngi u da shakri bad u da ainguh bunsien ia kita ki jingkn̄ia kijuh, kibym lah lano lano ruh ban kit noh ia ki pop : ¹²hynrei Une, haba u la lah ainguh tang kawei ka jingkn̄ia namar ki pop junom, u la shong ha ka kti kamon U Blei; ¹³naduh mynta u da khmih lynti tadynda yn ioh buh ia ki nongshun jong u ka jinguihkjat ia ki kjat jong u. ¹⁴Namar

da kawei ka jingainguh u la pynjanai ha la ka rta ia kita ia kiba la pynkhuid. ¹⁵Te U Mynsiem Bakhuid ruh u phla ha ngi : namar hadien ba u la ong, ¹⁶Kane ka long kata ka jutang ia kaba ngan thaw bad ki hadien kita ki sngi, ong U Trai; Ngan buh ia ki hukum jong nga ha ki dohnud jong ki, bad ha ki jingmut jong ki ruh ngan thoh ia ki; ¹⁷bad ia ki pop jong ki bad ia ki jingpalat jong ki ngan ym kynmaw shuh. ¹⁸Te ha kaba don ka jingmap ia kine, ym don shuh ka jingainguh namar ka pop

To ngin iawan hajan ia U Blei

¹⁹Namar kata, ko para bangeit, haba ngi don ka jingshlur ia kaban leit sha kata ka Jaka kyntang da kata ka snam U Jisu, ²⁰kata, da ka lynti ia kaba u la pynkyntang na ka bynta jong ngi, ka lynti bathymmai bad baim, lyngba kata ka jingkah, kata ka long, ka met jong u; ²¹bad *haba ngi don* U Lyngdoh Bakhraw halor kata ka iing U Blei, ²²to ngin iawan hajan da ka dohnud bashisha ha ka jingsngewskhem bha ka jingngeit, ba la synreit ia ki dohnud jong ngi na ka jingiatiplem basniew, bad ba la sait ia ki met jong ngi da ka um bakhuid; ²³to ngin iabat skhem ia kata ka jingphla ka jingkyrmen jong ngi ba kan ym khiih shuh (namar ia uba lah ban shaniah kein long uta uba la kular); ²⁴bad to ngin iapyrkhat ban iapynkhih paralok ia ka jingiaieit bad ia ka jingleh babha; ²⁵khlem da iehnoh ia ka jingiaseng lang jong ngi hi, kumba long ka rukom kiwei, hynrei da iakyntu *paralok hi*; bad kata khamtam, katba phi iohi ia kata ka sngi ba ka nang jan.

²⁶Namar lada ngi leh pop da la ka mon hi ynda ngi la iohpdian ia ka jingtip ia ka jingshisha, kam sah shuh ka jingkn̄ia namar ki pop, ²⁷hynrei ka jingkhmih lynti ba itieng ia ka jingbishar,

bad ka jingklang ka ding kaban sa bam duh ia kita ki nongleh pyrshah. ²⁸U brier uba la ibein ia ka hukum U Moses, u iap noh khlem ka jingisynei da *ka ktien* ar ngut ne lai ngut ki sakhi: ²⁹ka jing-pynshitom bakhamjur katno, phi tharai, kan dei' ia uta uba la iuh hapoh ki kjat ia U Khun U Blei, bad ba la niew bymkhuid ia ka snam ka jutang, da kaba la pynkhuid ia u, bad ba la leh bein ia U Mysiem ka jingaiei? ³⁰Namar ngi ithuh ia uta uba la ong: Ka jingpynhiar kput ka long ka jong nga, ngan leh kyliang ma nga. Pat ruh: U Trai un bishar ia la u paidlang. ³¹Ka long kaba itieng ia kaban hap ha ki kti U Blei baim.

³²Hynrei to iakynmaw ia kita ki sngi kiba mynshuwa, ha kiba, ynda la pynshai ia phi, phi la shah ia ka jingialeh bakhrav ki jingshitom; ³³ha kawei, haba la pynlong ia phi ka jingthad rong da ki jingkren-bein ruh bad da ki jingshah jynjar; bad ha kawei pat, haba phi la jia long ki nongioh bynta lem bad kita kiba la shah leh bein kumta. ³⁴Namar phi la sngewlem bad kita kiba shah ha ki jingkhum, bad phi la iashah da kaba kmen ia kaban lute ia kita kiei kiei kiba phi don, da kaba tip skhem ba phi hi phi don ka bynta kaba kham bha, bad kaba neh. ³⁵Namar kata wat bred noh phi ia kata ka jingshlur jong phi, kaba don ka nong kaba khrav. ³⁶Namar phi donkam ia ka jingiaishah, ba haba phi la ioh leh ia ka mon U Blei, phin ioh pdiang ia kata ka jingkular. ³⁷Namar sa tang shibit eh, Uta uba wan un wan, bad un ym pyntud. ³⁸Hynrei uta uba hok jong nga un iai im da ka jingngeit; hynrei lada un kynran dadien, ka mynsiem jong nga kam sngewbha shuh ia u. ³⁹Hynrei ngi ngim long na kita kiba kynran dadien ia kaban jot noh; hynrei na kita kiba don ka jingngeit ia kaban pynim ia ka mynsiem.

Shaphang ka Jingngeit

11 Te ka jingngeit ka long kata ka jingsngew skhem ia kita *kiei kiei* ia kiba ngi kyrmen, kata ka jingtynjuh ia kita kiei kiei kibym iohi. ²Namar ha ka la phla babha ia kita ki kpa tymmen. ³Da ka jingngeit ngi sngewthuh ba la thaw ia ki pyrthei da ka ktien U Blei, ba kumta ym shym thaw ia kita kiei kiei ba iohi na kita kiei kiei ba paw.

⁴Da ka jingngeit U Abel u la ainguh ha U Blei ia ka jingknia bakham kor ban ia U Kain, da kaba la phla ia u ba u long uba hok, U Blei u da phla babha shaphang kita ki jingai jong u; bad da ka, haba u la iap u dang kren. ⁵Da ka jingngeit la pynkynriah noh ia U Enokh ba un ym iohi ia ka jingiap; bad ym shym la shem ia u, naba U Blei u la lah pynkynriah noh ia u; namar mynshuwa kata ka jingpynkynriah ia u, la phla ia u ba u la pynsngewbha ia U Blei: ⁶hynrei khlem ka jingngeit ym lah ban pynsngewbha ia u: namar ka dei ia uta uba wan hajan U Blei ban ngeit ba U don, bad ba u long uba ainong ia kita kiba wad ia u. ⁷Da ka jingngeit U Noah, haba la maham ia u *da U Blei* shaphang kita kiei kiei ia kibym pat shym la iohi, haba la pynkhih ia u da ka jingtieng riwblei, u la thaw ka iinglieng ban pynim ia ka iing jong u; da kaba u la pynrem ia ka pyrthei, bad u la jia long u nongioh pateng ia kata ka hok kaba katba kum ka jingngeit. ⁸Da ka jingngeit U Abraham, haba la khot ia u, u la kohnguh ban leit noh sha kata ka jaka ia kaba un sa pdiang ia kaban long ka bynta; te u la leit noh, um da tip shaei u leit. ⁹Da ka jingngeit u la shong basa ha kata ka ri ka jingkular, kumba ha *ka ri* kabym dei la ka jong, u da shong ha ki iingtrep lem bad U Isaak bad U Jakob, ki nongiaioh pateng lem ia kata kajuhi

10 : 28 Dt. 17 : 6; 19 : 15. 10 : 29 Ek. 24 : 8. 10 : 30 Dt. 32 : 35, 36. 10 : 37-38 Hab. 2 : 3-4.

11 : 3 Jen. 1 : 1; Salm 33 : 6, 9; Io. 1 : 3. 11 : 4 Jen. 4 : 3-10. 11 : 5 Jen. 5 : 21-24.

11 : 7 Jen. 6 : 13-22. 11 : 8 Jen. 12 : 1-5. 11 : 9 Jen. 35 : 27.

ka jingkular: ¹⁰namar u la ju khmih lynti ia kata ka nongbah kaba don ki nongrim, kaba u nongtei bad u nongthaw jong ka long U Blei. ¹¹Da ka jingngeit wat Ka Sara hi ka la ioh bor ia kaban punkhun haba ka la palat aiom, naba ka la ñiew uba lah ban shaniah ia uta uba la kular. ¹²Naba kumta ruh na uwei, bad uta ruh uba la kylla sdot noh, la mih u *paid* kat ki khlur bneng ha ka jingbun, bad kum u shyiap uba harud duriaw, bymlah ñiew shuh

¹³Kine baroh ki la iap noh ha ka jingngeit, habym pat pdiang ia kita ki jingkular, hynrei ba la iohi ia ki, bad la khubler ia ki na jngai, ba la iaphla ba ki la long ki nongwei bad ki soh shnong ha kane ka pyrthei. ¹⁴Namar kita kiba ong ia kiei kiei ruh kat kita, ki iapyni shynna ba ki iawad ia ka ri la ka jong hi. ¹⁵Bad shisha lada ki la ju kynmaw ia kata *ka ri* na kaba ki la iamih noh, kin da la ioh ka por babit ban leit phai pat. ¹⁶Hynrei mynta ki iakwah ia ka *ri* ba kham bha, kata ka long, kaba kynja bneng; naba kumta U Blei um sngew lehrain ia ki, ba yn khot ia u U Blei jong ki; namar u la khreh ka nongbah ia ki.

¹⁷Da ka jingngeit U Abraham, ba la tynjuh ia u, u la kña ainguh ia U Isaak, hoodid, uta hi uba la lah pdiang da kaba kmen ia kita ki jingkular, u la kña ainguh ia la u *khun* ba la kha marwei. ¹⁸ha uba la ong: Ha U Isaak yn khot u symbai jong me: ¹⁹u da khein ba U Blei u lah ban pynmihpat wat na kiba iap; nangta ruh u la ioh pdiang pat ia u ha ka jingsyiem. ²⁰Da ka jingngeit U Isaak u la kyrkhu ia U Jakob bad U Iso, shaphang kiei kiei kiban sa wan. ²¹Da ka jingngeit U Jakob, haba un sa iap, u la kyrkhu ia uwei pa uwei na

ki khun shynrang U Joseph; bad u la mane dem, u *da shan* ha ka khlieh u diengduh jong u. ²²Da ka jingngeit U Joseph, haba kaba kut jong u ka la jan, u la pñynkmaw shaphang ka jingleit noh ki khun Israel: bad u la ai hukum shaphang ki shyieng jong u.

²³Da ka jingngeit ia U Moses, haba la kha ia u, la buhrieh da ki kmie ki kpa jong u lai bnai, naba ki la iohi ba u long u khunlung babha lymphuin; bad kim shym sheptieng ia ka hukum u syiem. ²⁴Da ka jingngeit U Moses, haba u la rangbah, um treh ban khot ia u u khun ka khun U Pharaoh: ²⁵u da jied pynban ban shah shitom lem bad u paidlang U Blei, ban ia kaban ioh ki jingsngewbha ka pop tang shi por; ²⁶u da ñiew ia ka jingkrein bein ia u Khrist ka spah bakhm khraw ban ia ki jing-kynshew ka Ijipt, namar u la khmih kein sha kata ka jingioh bainong. ²⁷Da ka jingngeit u la iehnoh ia ka Ijipt, um da sheptieng ia ka jingbitar uta u syiem: namar u la iareh, kum uba iohi ia uta ia ubym lah iohi. ²⁸Da ka jingngeit u la pynlong ia kata ka niam ka jinglait, bad ia kata kaba synreit ia ka snam, khnang ba uta uba pynjot ia kiba kha nyngkong un ym ioh ktah ia ki

²⁹Da ka jingngeit ki la ialeit lyngba ia kata ka Duriaw Basaw kumba na ryngkew; ia kaba haba kita ki nong Ijipt ki la pyrshang ban beh ki la iap jyllap. ³⁰Da ka jingngeit ki kynroh ka Jerikho ki la kyllon kram, ynda la iaid tawiar ia ki hynñiew sngi. ³¹Da ka jingngeit ym shym la pynjot noh ia Ka Rahab ka nuti lem bad kita kibym kohnguh, haba ka la pdiang ia kita ki nongsyntiat da ka jingsuk.

³²Te ia kaei ngan dang ong shuh?

11 : 11 Jen 18 : 11-14, 21 : 2. 11 : 12 Jen. 15 : 5; 22 : 17; 32 : 12. 11 : 13 Jen 23 : 4; 1 Khr 29 : 15, Salm 39 : 12. 11 : 17 Jen 22 : 1-14. 11 : 18 Jen 21 : 12. 11 : 20 Jen 27 : 27-29, 39-40. 11 : 21 Jen. 47 : 31-48 : 20. 11 : 22 Jen 50 : 24-25; Ek. 13 : 19. 11 : 23 Ek. 2 : 2; 1 : 22. 11 : 24 Ek. 2 : 10-12. 11 : 27 Ek. 2 : 15. 11 : 28 Ek 12 : 21-30. 11 : 29 Ek. 14 : 21-31. 11 : 30 Josh. 6 : 12-21. 11 : 31 Josh. 6 : 22-25, 2 : 1-21. 11 : 32 Nb. 6 : 11-8 : 32; 4 : 6-5 : 31; 13 : 2-16; 31; 11 : 1-12 : 7; 1 Sm. 16 : 1-1 Sm. 2 : 11; 1 Sm. 1 : 1-25 : 1.

namar kan ym dap ka por ia nga lada iathuh shaphang U Gideon, U Barak, U Samson, U Jeptia: shaphang U Dabid ruh bad U Samuel bad kita ki nongia-thuhlypa: ³³kiba da ka jingngeit ki la jop noh ia ki hima, ki la leh ia ka hok, ki la ioh ia ki jingkular, ki la set ia ka shyntur ki sing. ³⁴ki la pynlip ia ka bor ka ding, ki la lait na ka syrti waitlam, ha ka jingtlot la ai bor ia ki, ki la nang ioh bor ha ki jingialeh thma, ki la pynphet iap ia ki paidiapom jong ki nongwei. ³⁵Ki kynthei ki la ioh pdiang ia kiba iap jong ki da ka jingpynmihpat: hynrei ia kiwei la pynshitom eh, ba kim treh pdiang ia ka jingpyllait: khnang ba kin ioh ia ka jingpynmihpat ba kham bha: ³⁶hynrei kiwei pat ki la ioh ka jingtynuh da ki jingrkhie bein sat bad ki jingsympat, shisha nalar kata, da ki jingkhum bad ka jingset byndi: ³⁷la lyntem maw ia ki, la ot arliang da ka kurat ia ki, la pynshoi ia ki, la pyniap ia ki da ka waitlam: ki la iaid kylleng ha ki snieh langbrot, bad ha ki snieh blang: kiba kyrduh, ia kiba la pynshitom sat, ia kiba la leh bein ³⁸(ia kiba ka pyrthei kam bit ban ioh), ki da iaid sakma ha ki ri khlaw bad ki lum, bad ki krem bad ki thliew ka khyndew.

39 Te kine baroh, haba la phla ia ki da ka jingngeit jong ki, kim shym ioh pdiang ia kata ka jingkular: ⁴⁰ba U Blei u la khreh lypa shaphang jong ngi ia kaei kaei ruh ba kham bha, khnang ba khlem ma ngi yn ym ioh pynjanai ia ki.

U Blei Uba U Kpa jong ngi

12 Naba kumta ma ngi ruh, haba la ker tawiar ia ngi da u lyoh ki sakhi katne katne, to ngin bred noh ia ka jingpynwit baroh, bad ia kata ka pop kaba shait snoh ha ngi, bad to ngin iaphet da ka jingiaishah ia ka jingiaphet thong ia kaba la buh ha khmat jong ngi:

²da kaba khmih sha U Jisu U Nongpynlong bad U Nongpynjanai ia ka jingngeit *jong ngi*, uba namar kata ka jingkmien ia kaba la buh ha khmat jong u, u la shah ia ka diengphna, u da ibein ia ka jinglehrain, bad u la shong ha ka kti kamon ka khet U Blei.

3 Namar to phin pyrkhat ia uta uba la shah ia kaba katne ka jingkren pyrshah ia lade da kiba pop, ba phin ym man thait da kaba sngewtlot ngai lyngai ha ki mynsiem jong phi. ⁴Phim pat ialeh pyrshah ha ban da mih snam, da kaba iapyneh pyrshah bad ka pop: ⁵bad phi la klet noh ia kata ka jingkyntu, kaba pyni ha phi kumba ha ki khun: Ko khun jong nga, wat n'iew sting ia ka jingsneng sympat na U Trai, lymne wat sngewtlot ngai lyngai haba da sneng ia me da u: ⁶namar ia uba U Trai u icit, u sneng, bad u sympat ia u khun baroh ia uba u pdiang. ⁷Dei na ka bynta ka jingpynbha ba phi iaishah: U Blei u leh ia phi kum ia ki khun: namar uno uta u khun ia uba u kpa *jong u* um ju sneng sympat? ⁸Hynrei lada phi long khlem ka jingsneng sympat, na kaba baroh ki long ki nongioh bynta, kumta phi long ki khun pongka, hynrei ym ki khun kha burom. ⁹Nalar kane, ngi la ju don kita ki kpa ka doh jong ngi ban sneng sympat ia ngi, bad ngi la ju burom ia ki: hato ngin ym kham long shibun hapoh U Kpa ki mynsiem jong ngi, bad ban im? ¹⁰Namar ki shisha tang khyndiat ki sni ki la sneng sympat *ia ngi* katba ki ibit ma ki: hynrei ma u khnang ia kaban pynmyntoi *ia ngi*, ba *ngin* ioh bynta na ka jingkhuid jong u. ¹¹Te ka jingsneng sympat baroh kam imat mynta ba ka long kaba kmen, hynrei kaba sngewsih: pynban hadien ka pynmih ia u soh basuk ha kita kiba la trei ma ka, *u soh* ka hok kein.

11 : 33 Dan. 6 : 1-27. 11 : 34 Dan. 3 : 1-30. 11 : 35 1 Sm. 17 : 17-24; 2 Sm. 4 : 25-37.

11 : 36 1 Sm. 22 : 26-27; 2 Khr. 18 : 25-26; Jer. 20 : 2; 37 : 15; 38 : 6. 11 : 37 2 Khr. 24 : 21.

12 : 5-6 Job 5 : 17; Pro. 3 : 11-12.

12 Naba kumta to phin rah ia ki kti ba la pynhap kyriap, bad ia ki khohsiew ia kiba la sator; ¹³bad to pynlong ia ki lynti babeit ia ki kjat jong phi, ba yn ym pynphai noh ia kata kaba dkoh na ka lynti, hynrei khamtam ba yn pynkhiah.

Ki jingkyntu bad ki jingmaham

14 To beh brai ia ka jinglong suk bad ki briew baroh, bad ia ka jingpyn-khuid, khlem kata uno uno ruh un ym iohi ia U Trai: ¹⁵da kaba khmih bniah ioh don uno uno u briew uban ym kot sha ka jingaiei U Blei: ioh ba uno uno ruh u thied ka jingkthang uba da mih shluin un pynkhuslai ia phi, bad da uta yn ioh pyntngit ia kiba bun: ¹⁶ioh ba don uno uno ruh uba klim lane uba leh bein niam, kum U Iso, uba namar kaba shisien bam jingbam u la die noh ia ka jinglong hynmen jong u hi. ¹⁷Namar phi tip ba hadien kata, wat haba u la kwah ruh ban ioh ia kata ka jingkyrkhu, la kyntait noh ia u; namar um shym shem jaka ia ka jingkylla kaba mut, la u la wad eh ia ka da ki jingjawummat.

18 Namar phim shym wan ha u lum ia uba lah ban tba, bad ba la ing da ka ding, bad ha ka jingiong, bad ha ka jingdum, bad ha ka eriong, ¹⁹bad ha ka jingsawa ka turoi, bad ha ka jingpyrta ki ktien; ia kaba kita kiba la iohsngew ki la iakypad ba yn ym kren kawei ka ktien shuh ha ki: ²⁰namar kim lah shah kein ia kata ba la hukum: Wat lada u mrad un ktah ia uta u lum, yn lynthem ia u. ²¹Te kata ka jingipaw ka la long kaba itieng katta katta, *katba* U Moses u la ong: Nga sheptieng shikaddei eh bad nga khynñiuh: ²²hynrei phi la wan ha u lum Sejon, bad ha ka nongbah U Blei baim, ha ka Jeursalem bakynja bneng, bad ha ki bun paidbah ki angel kibym lah ñiew shuh, ²³ha ka jingiaseng bah bad

ka balang jong kiba la kha nyngkong, ia kiba la thoh kyrteng ha bneng; bad ha U Blei U Nongbishar ki bynriew baroh, bad ha ki mynsiem kiba hok ba la pynjanai, ²⁴bad ha U Jisu U Ksiang ka jutang bathymmai, bad ha ka snam ka jingsynreit, kaba kren ia kiei kiei kiba kham bha ban ia *ka jong* U Abel

25 To sumar ba phin ym kyntait noh ia uta uba kren. Namar lada kita kim shym lait, haba ki la kyntait ia uta uba la maham ia ki ha ka khyndew, sa katno tam te ma ngi kiba phai noh na uta uba *maham* na bneng: ²⁶uba kata ka ktien jong u mynkata ka la pynkhih ia ka khyndew; hynrei mynta u la kular, u da ong: Sa shiwat shuh ngan pyn-khynñiuh ym tang ia ka khyndew, hynrei ia ka bneng ruh: ²⁷Te kane *ka ktien*, Sa shiwat shuh, *ka* pyni ia kata ka jingpynkynriah ia kita kiei kiei ruh ia kiba la pynkhih, kum ia kiei kiei ruh ba la shu thaw, khnang ba kita kiei kiei ruh ia kibym shym pynkhih, kin ioh sah. ²⁸Naba kumta haba ngi pdiang ia ka hima kabym lah pynkhih, to ngin ioh ka jingsngewnguh, da kaba ngin ai ka jingshakri kaba pynsngewbha ia U Blei da ka burom bad ka jingtieng burom: ²⁹namar U Blei jong ngi u long ka ding, kaba bam duh noh.

Ka jingshakri kaba pynsngewbha ia U Blei

13 To kan iaineh ka jingiaieit para bangeit, ²Wat klet ban pyni ka jingieit ia ki nongwei: namar da kata la don kiba la pdiang sngewbha ia ki angel khlem tip. ³To phin kynmaw ia ki nongsah byndi, kum kiba la khum lem bad ki: bad ia kita ia kiba la leh bein, kum kiba long ia lade hi ruh ha ka met. ⁴To ka jingshong kurim *kan long* kaba don burom hapdeng baroh.

12 : 12 Isa. 35 : 3. 12 : 13 Pro. 4 : 26. 12 : 15 Dt. 29 : 18. 12 : 16 Jen. 25 : 29-34.
12 : 17 Jen. 27 : 30-40. 12 : 18-19 Ek. 19 : 16-22; 20 : 18-21; Dt. 4 : 11-12; 5 : 22-27.
12 : 20 Ek. 19 : 12-13. 12 : 21 Dt. 9 : 19. 12 : 24 Jen. 4 : 10. 12 : 25 Ek. 20 : 22.
12 : 26 Hag. 2 : 6. 12 : 29 Dt. 4 : 24. 13 : 2 Jen. 18 : 8; 19 : 1-3.

bad ka jingthiah kabym da bit ngit : naba ia kiba awria bad ia kiba klim U Blei un bishar. ⁵To long kiba lait na kaba ieit sbai, da kaba sngew hun bad kita kiei kiei ba phi don : namar u hi u la ong : Ngan ym iehnoh noh ia me da lei lei, lymne ngan ym leh lyndet noh ia me da lei lei. ⁶Ba kumta da ka jing-sngewshlur bha ngi ong, U Trai u long u nongiarap jong nga, ngan ym sheptieng : u brier un leh aiu ia nga ?

7 To kynmaw ia kita kiba la synshar halor jong phi, kiba la kren ha phi ia ka ktien U Blei : da kaba pyrkhat ruh ia kaba kut ka jingim jong ki, to phin iapyr-thuh bud ia ka jinggeit-jong ki. ⁸U Jisu Khrist u long ujuh mynhynnin, bad mynta, bad sha bymjukut. ⁹Wat shah ban rong noh ia phi da ki jinghikai bapher bad bakhylah, namar ka long kaba myntoi ban pynskhem ia ka dohnud da ka jingaei, ym da ki jingbam, ha kiba kita kiba la iaid ha ki kim shym myntoi. ¹⁰Ngî don ka duwan na kaba kita kiba shakri ia kata ka tabernakl kim don hok ban bam. ¹¹Namar ia ki met jong kita ki mrad ia kiba ka snam jong ki u rangbah lyngdoh u la wallam namar ka pop sha kata ka Jaka kyntang, la ju thang shabar ka jaka shong dara. ¹²Naba kumta U Jisu ruh, khnang ba un ioh pynkyntang ia u paidbah da ka snam jong u hi, u la shah shabar kata ka khyrdop. ¹³Namar kata to ngin ialeit mih noh sha u shabar kata ka jaka shong dara, da kaba bah ia ka jing-krenbein jong u. ¹⁴Namar ngim don hangne ka nongbah kaba iaineh, hynrei ngi iawad ia kata kaban sa wan. ¹⁵Da u namar kata to ngin ia ai ka jingknia ka jingiaroh ia U Blei khlem da pud, kata ka long, u soh ki rmiang shyntur kiba

phla ia ka kirteng jong u. ¹⁶Hynrei ia kaba lehba bad kaba iasam isynei to wat klet phi : namar da kiba kum kita ki jingknia yn pynsngewbha eh ia U Blei.

17 To kohnguh ia kita ki nongialam jong phi, bad to pynhapoh ia lade *ha ki* : namar kita ki sharai na ka bynta ki mynsiem jong phi, kum kiban sa ai ka jingkein : ba kin ioh leh ia kane da ka jingkmen bad ym da ka jingsngewsih : namar kane kabym myntoi ia phi.

18 To iaduwai na ka bynta jong ngi, namar ngi ngeit ba ngi don ka jing-iatiplam babha : ba ngi da kwah ban im hok ha kiei kiei baroh. ¹⁹Bad kham tam eh nga kyntu *ia phi* ban leh ia kane, ba yn ioh ai ia nga pat ha phi khamshen.

Ka jingkyrkhu pynwai

20 Te U Blei ka jingsuk uba la wallam pat na kiba iap ia U Nongap uba khraw ki langbrot, da ka snam ka jutang bymjukut, ia U Jisu U Trai jong ngi kein. ²¹un pynjanai ia phi ha ka jingleh babha baroh, ia kaban leh ia ka mon jong u, da kaba trei ha phi ia kata kaba pynsngewbha eh ha khmat jong u, da U Jisu Khrist : ha uba to long ka burom sha ki bymjukut ki bymjukut : Amen.

22 Hynrei nga kyrpad ia phi, ko para bangeit, to iashahshkor ia kane ka ktien ka jingkyntu : namar da kiba khyndiat ki ktien nga la thoh ha phi. ²³To phin iatip ba la pyllait noh ia U Timothi u para bangeit jong ngi : lem bad u, lada un wan kham shen, ngan wan khmih ia phi. ²⁴To phin iakhublei ia kita ki nongialam jong phi baroh, bad ia ki riewkhuid baroh. Kita kiba na Itali ki iakhublei ia phi. ²⁵To long ka jingaei lem bad phi baroh : Amen.

KA SHITHI

U JAKOB

Ka jingkhublei

1 U Jakob, u shakri U Blei bad U Jisu Khrist uba U Trai, sha kita ki khadar jaid kiba ha kata ka jingpynwir-noh, u phah khublei.

Ka jingngelt bad ka jingstad

2 To phin ñiew ia ka ka jingkmén suda, ko para bangeit jong nga, haba phi hap ha ki jingtyñjuh babun jaid: ³haba phi tip ba kata kaba phrang ia ka jingngelt jong phi ka pynlong ia ka jingiaishah. ⁴Hynrei kane ka jingiaishah to ai kan ioh ia la ka jingtrei bajanai, ba phin ioh long kiba janai bad kiba tylli biang, kibym duna ha kaei kaei ruh.

5 Hynrei lada uno uno ruh na phi u duna ka jingstad, to un pan na U Blei uba ai kyllud ia baroh bad ubym kynnoh bein; te yn ai ia kata ha u. ⁶Hynrei to un pan ha ka jingngelt, khlem da artatien ei ei ruh em: namar uta uba da sngew artatien u long kein kum ka jingat phyllung ka duriaw ia kaba la beh da ka lyer bad ba la pynshad kynting. ⁷Namar wat ai ba uta u briew u mut ba un ioh diang ei ei ruh na U Trai, ⁸u briew basynrop mynsiem, ubym neh ha ki lynti jong u baroh.

Uba kyrduh bad uba riwspah

9 Te uta u para bangeit uba poh, to un leh kmen noh ha ka jingpynkyntiew ia u: ¹⁰hynrei uta uba riwspah, ha ka jingpynrit ia u: naba kum u syntiew u phlang un tlor noh. ¹¹Namar ka sngi ka mih lem bad ka lyer kaba shit, bad ka pyniap ryngkhiang ia uta u phlang: te uta u syntiew jong u u tlor noh, bad ka jingitynnad ka dur jong u ka jot noh: kumta ruh uta uba riwspah un iap ryngkhiang ha kita ki lynti jong u.

Ki jingtyñjuh bad ki jingpynshoi

12 Suk uta u briew uba iaishah ia ka jingtyñjuh: naba haba la tynjuh ia u, un ioh diang ia kata ka pansngiat ka jingim, ia kaba U Trai u la kular ha kita kiba ieit ia u. ¹³Wat ong uno uno ruh em haba la pynshoi ia u. La pynshoi ia nga na U Blei: naba ia U Blei ym lah ban pynshoi da kaba sniew, bad um pynshoi ma u iano iano ruh. ¹⁴Hynrei la pynshoi ia uwei pa uwei baroh haba la ring pah ia u da ka jingkwah brai la ka jong hi, bad haba la riam ia u. ¹⁵Ynda kumta kata ka jingkwah brai, haba ka la pun, ka kha ia ka pop: te kata ka pop, haba ka la san, ka kha ia ka jingiap kein.

16 To wat bakla noh phi, ko para bangeit baieit jong nga. ¹⁷Ka jingai babha baroh bad ka jingai bajanai baroh ka long na jrong, kaba wan hiar na U Kpa ki jingshai, bad uba ym don ka jingkylla shuh, lymne ka syrngiew kaba shat da ka jingkylla. ¹⁸Da kaba u la mon sngewbha u la pynkha ia ngi da ka ktien ka jingshisha, ba ngin long ma ngi ki kynja soh nyng-kong na kita ki jingthaw jong u.

Kaba sngew bad kaba leh

19 Namar kata, ko para bangeit baieit jong nga, ai ba u briew baroh un long uba kloi ban iohsngew, uba tud ia kaban kren, uba tud kein ia kaban bitar: ²⁰namar ka jingbitar u briew kam ju pynlong ia ka hok U Blei. ²¹Naba kumta, haba la buh noh bad ia ka jingtngit baroh, bad ia ka jingshlei ka jingbishni, to phin pdiang da ka jingjemnud ia kata ka ktien ba la thung, kaba lah kein ban pynim ia ki mynsiem jong phi.

22 Te to long phi ki nongleh ia ka ktien, bad ym tang ki nongsngew, da kaba shukor noh ia lade hi. ²³Naba lada

uno uno ruh u long u nongsngew ia ka ktien, bad ym u nongleh, une u long kum u briew uba khmih thuh ia ka khmat ka met jong u ha ka iit khmih: ²⁴Namar u la khmih thuh ia lade, bad u la leit noh, bad kumne kumne ruh u la klet noh uba kumno u la long. ²⁵Hynrei jar uba iaikhmih thuh sha ka hukum bajanai, kaba ka jong ka jingpynpyllaitluid, bad u iaineh, une, haba um long u nongsngew uba klet noh, hynrei u nongleh ia ka kam, un long uba suk ha kata ka jingleh jong u.

²⁶Lada uno uno ruh hapdeng jong phi u mut ba u long uba riewblei, haba um synshar ia la u thylliej, hynrei u da shukor noh ia la ka dohnud, kata ka jinglong riewblei une u briew kaba thala thalein. ²⁷Ka jinglong riewblei kaba sngur bad bymtngit ha khmat U Blei bad U Kpa ka long kane kein, ban leit khmih ia ki khunswet bad ia ki riewkynthei ha ka jingshitom jong ki, *bad* ban ri noh ia lade uba khlem thohbria na ka jong ka pyrthei.

Kaba adong ia kaba ñiew shiliang khmat

²Ko para bangeit jong nga, wat bat da ki jingleh ñiew shiliang khmat ia ka jingngeit U Jisu Khrist U Trai jong ngi, *uba U Trai* ka burom. ²Namar lada wan rung shapoh ka jingiaseng jong phi u briew uba deng ka sati ksiar, ha ka jainkup babha, bad lada wan rung uba duk ha ki jainkup basyrdep jot; ³bad lada phi khmih burom ha uta uba kup ia kita ki jainkup kiba bha, bad phi ong ha u, Ma me to shong hangne ha ka jaka kaba bha; hynrei phi ong ha uta uba duk, To ieng ma me hangtai, lane to shong hapoh kane ka jinguih kjat jong nga: ⁴hato kumta phim bishar shiliang ha lade hi, bad phi la jia long ki nongbishar badon ki jingpyrkhat basniew? ⁵To da sngew phi, ko para bangeit baieit jong nga: Hato U Blei um ju la jied ia kita

kiba duk jong kane ka pyrthei, *ban long* kiba riewspah ha ka jingngeit, bad ki nongioh pateng ia kata ka hima, ia kaba u la kular ha kita kiba ieit ia u? ⁶Hynrei ma phi pleng phi la ñiew bein ia uta uba duk. Hato kita kiba riewspah kim ban shitom ia phi, bad kim ring ma ki hi ia phi sha khmat ki khet bishar? ⁷Hato kine kim kren bein sat ia kata ka kyrteng badon burom da kaba la khot ia phi?

⁸Hynrei lada phi pyndep ia ka hukum bakynja syiem, katba kum ka jingthoh, Men ieit ia u paramarjan jong me kumba ia lade, phi leh bha kein: ⁹hynrei lada phi ñiew shiliang khmat, phi leh pop kein, ba la pynrem ia phi da kane ka hukum kum ki nongpalat. ¹⁰Namar jar uban sumar biang ia ka hukum baroh kawei, hynrei un jynthut tang ha iwei, u la jia long uba rem noh na ki baroh. ¹¹Namar uta uba la ong, Wat klim, u la ong ruh, Wat pyniap. Te lada men ym klim, pynban, men pyniap, me la jia long kein u nongpalat ia ka hukum. ¹²Kumta to kren phi, bad kumta to leh phi, kum ia kiban sa bishar da ka hukum ka jingpyllaitluid. ¹³Namar ka jingpynrem bakhlem leh isynei kan long ha uta ubym ju la leh isynei: hynrei ka jingisynei ka leh risa halor ka jingbishar.

Ka jingngeit bad ka jingleh

¹⁴Hato ka myntoi aiu, ko para bangeit jong nga, lada uno uno ruh u ong ba u don ka jingngeit, hynrei um don ki jingleh? hato kata ka jingngeit ka lah ne em ban pynim ia u? ¹⁵Hynrei lada u para bangeit lane ka para bangeit ki da long kiba lyngkhuid, bad lada ki da long kiba kyrduh ka jingbam kaba ha la ka sngi, ¹⁶bad lada uno uno ruh na phi u shu ong ha ki, To khie leit phi ha kaba suk, to phin pynsyaid phin pynkdang ia lade; hynrei pynban phim

ai satia ha ki ia kita kiei kiei ruh badonkam ia ka met; hato ka myntoi ai? ¹⁷Kumta ruh kata ka jingngeit, lada kam don ki jingleh, ka long kaba iap ha lade hi.

¹⁸Hynrei don uban ong, Me me don ka jingngeit, nga ruh nga don ki jingleh: to pyni ha nga ia kata ka jingngeit jong me khlem kita ki jingleh *jong me*, nga ruh ngan pyni ha me na kita ki jingleh jong nga ia ka jingngeit *jong nga*. ¹⁹Me me ngeit ba U Blei u long uwei; me leh bha kein: kita ki ksuid ruh ki ngeit, bad ki sngewkiuh kein. ²⁰Hynrei me kwah ban tip, ah u briew babieit, ba kata ka jingngeit khlem kita ki jingleh ka long kaba iap? ²¹Hato ym shym la pyunksan ia U Abraham u kpa jong ngi da ki jingleh, mynba u la knia ainguh ia U Isaak u khun jong u ha kata ka duwan? ²²Me iohi ba kata ka jingngeit ka la trei lem bad kita ki jingleh jong u, bad da kita ki jingleh la pynjanai noh ia kata ka jingngeit. ²³Te *kumta* la pyndep ia kata ka jingthoh kaba ong: U Abraham u la ngeit ia U Blei, bad la n̄iew ka hok ia kata ha u: bad la khot u lok U Blei ia u. ²⁴Phi iohi ba da ki jingleh ba pyunksan ia u briew, te ym tang da ka jingngeit hi. ²⁵Kumjuh ruh de ym shym la pyunksan da ki jingleh ia Ka Rahab ka nuti, mynba ka la pdiang sngewbha ia ki nonglam ktien, bad ba ka la phah noh *ia ki* na kawei pat ka lynti? ²⁶Namar kumba ka met khlem ka mynsiem ka long kaba iap, kumta ruh kata ka jingngeit khlem kita ki jingleh ka long kaba iap kein.

Shaphang u thylliej

3 To wat long phi ki nonghikai babun, ko para bangeit jong nga, haba tip ba ngin ioh diang ia ka jingbishar bakham khraw. ²Namar ha bun kiei kiei ngi jynthut baroh, Lada uno uno ruh um jynthut ha ka ktien, une *u long* u briew

2: 21 Jen. 22: 1-14. 2: 23 Jen. 15: 6. 2: 23 2 Khr. 20: 7; Isa. 41: 8. 2: 25 Josh. 2: 1-21, 3: 9 Jen. 1: 26.

bajanai, uba lah ban synshar ia ka met ruh baroh kawei. ³Ha khmih, ngi buh ia ki lakam ha ki shyntur ki kulai khnang ba kin kohnguh ia ngi, ngi pynphai ruh ia ka met jong ki baroh kawei. ⁴Ha khmih ruh ia ki lieng bah, la ki khraw katta katta, bad ba la beh ruh ia ki da ki lyer bajur eh, pynban la pynphai ialam ia ki da i boitha iba rit eh, shano shano ruh katba mon ka jingthmu uba bat boitha. ⁵Kumta ruh u thylliej u long tang i dkhoh iba rit, hynrei u shait kren khraw eh. Ha khmih, katno ka shi stai bah ki dieng i ding iba rit i pynmeh noh!

6 Te uta u thylliej *u long* ka ding: kata ka pyrtnei ka jingbymhok long u thylliej hapteng ki dkhoh jong ngi, uba pyntngit ia ka met baroh kawei, bad uba wiang noh ia ka shalyntem ka jing-pynlong, bad la wiang noh ia u hi da ka jong ka dujok. ⁷Namar ia ka kynja baroh ki mrad khlaw ruh bad ki sim, kiba par ruh bad kiba ha ka duriaw, la pynjuh bad la ju pynjuh da ki kynja bynriew: ⁸hynrei ia uta u thylliej ym don u briew uba lah ban pynjuh; *u long* ka jingsniew bymlah synshar, uba dap kein da ka bih bapyniap noh. ⁹Da une hi ngi kyrkhu ia U Blei uba U Kpa: bad da une hi ngi tim noh ia ki briew, ia kiba la thaw kat kum ka dur U Blei. ¹⁰Na kajuhi hi ka shyntur ka mih ka jingkyrkhu bad ka jingtim. Kam dei, ko para bangeit jong nga, ia kine kiei kiei ruh ban long kumta. ¹¹Hato ka umpohliw na kajuhi hi ka thliw ka pynmih ia *ka um* kaba bang bad ia kaba kthang? ¹²Hato u dieng dumbur u lah ne em, ko para bangeit jong nga, ban sei ia ki soh olib, lane u dieng sohwain ia ki soh dumbur? lymne ka um mluh kam lah ban pynmih ia kaba bang.

Ka jingstad kaba na jrong

13 Uei uba stad bad uba shemphang hapteng jong phi? to un da pynpaw da

ka jinglong babha jong u ia kita ki jingleh jong u da ka jingiemnud ka jingstad. ¹⁴Hynrei lada phi don ka jingpihuin bakthang bad ka jingpyneh sat ha ka dohnud jong phi, wat ialamler pyrshah ia ka jingshisha. ¹⁵Kane ka jingstad kam long kata kaba wan hiar na jrong, hynrei kaba kynja pyrthei, kaba kynja doh, kaba kynja ksuid kein. ¹⁶Namar ha kaba don ka jingpihuin bad ka jingpyneh sat, hangta don ka jingkhihwin bad ka jingleh basniew baroh. ¹⁷Hynrei kata ka jingstad kaba na jrong ka long nyngkong kaba khuid, ynda kumta kaba suk, kaba shah jemnud, kaba ngeit eh, kaba dap da ka jingisynei bad da ki soh babha, kaba khlem ñiew shiliang khmat, bad kaba khlem arsap. ¹⁸Te ia u soh ka hok la bet ha ka jingsuk ia kita kiba pyniasuk.

Ka jingialok bad ka pyrthei

4 Nangno ki wan ki jingialethma bad nangno ki jingiania hapdeng jong phi? ym nangta hi, na kita ki jingkwah brai jong phi kiba ialeh thma ha kita ki dkhot jong phi? ²Phi kwah eh, bad phim ioh: phi pyniap noh bad phi sngewpihuin, te phim lah ban ioh: phi iania bad phi ialeh thma, hynrei phim ioh, namar ba phim pan. ³Phi pan, te phim ioh pdiang, naba phi pan bymdei, khnang ba phin ioh pynlut kein ha kita ki jingkwah brai jong phi. ⁴Phi kiba klim, hato phim tip ba kata ka jingialok bad ka pyrthei ka long ka jingshun ia U Blei? namar kata uno uno ruh uba mon ban long u lok ka pyrthei, u pynlong ia lade uba shun ia U Blei kein. ⁵Ne phi mut ba ka jingthoh ka ong lehohei? Kata ka mynsiem ba u pynshong ha ngi ka kwah eh kat ban sngewpihuin? ⁶Hynrei u ai ia ka jingaiei bakham bun: naba kumta la ong: U Blei u ialeh pyrshah ia kiba sngewkhrav, hynrei ha kiba sngewrit u ai ka jingaiei.

4 : 6 Pro. 3 : 34. 4 : 13-14 Pro. 27 : 1.

⁷Namar kata to da pynkohnguh ia lade ha U Blei; hynrei to ialeh pyrshah ia u Soitan te un phet iap noh na phi. ⁸To wan hajan ia U Blei, te un wan hajan ia phi. To thet noh ia *la* ki kti, ko phi kiba pop, bad to pynkhuid noh ia *la* ki dohnud, ko phi kiba synrop mynsiem. ⁹To phin sngew lanot khop, bad to phin sngewsih, bad to phin iam: to ai ba yn pynkylla noh ia kata ka jingrkhih jong phi sha ka jingiam, bad ia kata ka jingkmen *jong phi* sha ka jingsngewsih. ¹⁰To phin pynrit ia lade ha khmat U Trai, te un pynkhrav ia phi.

La adong ia ka jingkren slar sniew

¹¹To wat iakren pyrshah paralok hi, ko para bangeit. Jar uba kren pyrshah ia *la* u para bangeit, lane uba bishar ia uta u para bangeit jong u, u kren pyrshah kein ia ka hukum, bad u bishar ia ka hukum: hynrei lada me bishar ia ka hukum, mem long u nongleh ia ka hukum, hynrei u nongbishar. ¹²Don tang uwei u nongai hukum bad u nongbishar, uba lah ban pynim bad ban pynjot: ma me me long uei ba me bishar ia uwei pat?

Ka jingmaham ia kiba kren sarong

¹³To mynta, phi kiba ong, Ha kane ka sngi ne lashai ngin ialeit sha kane ne kata ka nongbah: bad ngin iashong hangta shi snem, bad ngin iakhaii bad ngin iaioh nong: ¹⁴hynrei haba phim tip ia kaei *kaban jia* ha kaba lashai. Kaba kumno kata ka jingim jong phi? Namar ka long u lyoh uba mih paw ia tang shibit, ynda kumta te u da jah noh jar. ¹⁵Naba kumta ka la dei ia phi ban ong, Lada mon U Trai, ngin im, bad ngin leh ruh ia kane lane ia kata. ¹⁶Hynrei mynta pleng phi leh kmen ha kita ki jingkren sarong jong phi: ka jingleh kmen kum kata baroh ka long kaba sniew. ¹⁷Namar kata, ha uba tip ban leh ia kaba bha, bad ubym leh, ha uta kein

ka long ka pop.

Ka jingmaham ia kiba riewspah

5 To mynta phi kiba riewspah, to iam da lynñiar eh namar kita ki jinglanot khop jong phi kiba wan ha phi. ²Kata ka spah jong phi ka la pyut noh. bad kita ki jainkup jong phi ki la bam khniang. ³Ia kata ka ksiar bad ia kata ka rupa jong phi la bam sarang: te kata ka jingsarang jong ki kan long sakhi pyrshah ia phi. bad kan bam duh ia ka doh jong phi kum ka ding. Phi la kynshew la ka jingkynshew ha ki sngi kiba khadduh. ⁴Ha khmih, kata ka bainong jong kita ki nongtrei kiba la ot ia ki lyngkha jong phi, ia kaba la bat klop noh ma phi, ka kyang kyrpad: te kita ki jingkyang jong kita kiba la ot ki la leit bsut sha ki shkor U Trai ki Paid. ⁵Phi la shong suk sarong ha kata ka khyndew, bad phi la im pahuh pahai: phi la pynsgaid ia ki dohnud jong phi ia ka sngi ka jingpyniaph. ⁶Phi la pynrem noh, phi la pyniaph noh ia uta uba hok: *te* um ieng ialeh pyrshah ia phi.

Ka jingiaishah bad ka jingduwai

7 Namar kata to shah slem, ko para bangeit, haduh kata ka jingwan U Trai. Ha khmih, uba rep u ap khmih ia u soh bakor jong ka khyndew, u da iai ap slem ia u, tadynda u la ioh pdiang ia u slap bashuwa bad bakhadduh. ⁸To iashah slem ruh ma phi, to pyneh skhem ia ki dohnud jong phi, naba kata ka jingwan U Trai ka la jan. ⁹To wat iakren khñium paralok hi, ko para bangeit, ba yn ym pynrem ia phi: ha khmih, uta U Nongbishar u ieng kein ha khmat ka jingkhang. ¹⁰To shim, ko para bangeit jong nga, ia kita ki nongiathuhlypa kiba la kren ha ka kyrteng U Trai, kum ka rukom ka jingshah shitom bad ka jingshah slem. ¹¹Ha khmih, ngi ñiew suk ia kita kiba iaishah: phi la iohsngew

shaphang ka jingiaishah U Job, bad phi la iohi ia kata ka jingpynkut U Trai, ba U Trai u long uba dap da ka jingisynei, bad uba leh isynei thoin.

12 Hynrei nalar kiei kiei baroh, ko para bangeit jong nga, to wat smai, lymne da ka bneng, lymne da ka khyndew, lymne da kano kano kawet pat ka jingsmai: hynrei kaba hooid jong phi, to ai kan long hooid, bad kaba em jong phi, em: ba phin ym hap ha ka jingbishar.

13 Don uno uno ruh uba shah shitom hapteng jong phi? to un duwai. Don uno uno ruh uba sngewkmen? to un rwai iaroh. ¹⁴Don uno uno ruh uba pang hapteng jong phi? to un da khot ia ki tymmen basan jong ka balang: bad to kin duwai na ka bynta jong u, haba ki la pynsleh ia u da ka umphniang ha ka kyrteng U Trai: ¹⁵te kata ka jingduwai ka jong ka jingngeit kan pynkhiah ia uta uba pang, bad U Trai un pynieng ia u: bad lada u lah leh ia ki pop, ia kita yn map noh ia u. ¹⁶To iaphla noh paralok hi ia la ki jingpalat, bad to iaduwai na ka bynta paralok hi, ba yn dup pynkhiah ia phi: ka jingkyrpad minot uba hok ka lah shibun. ¹⁷U Elias u la long u biew uba iadei jinglong kum ngi: te u la duwai da ka jingduwai ba kan ym hap slap, te kam shym la hap slap ha kata ka khyndew lai snem hynriew bnai: ¹⁸te u la duwai pat, bad ka bneng ka la ai ia u slap, te kata ka khyndew ka la pynmih noh ia u soh jong ka.

19 Ko para bangeit, lada uno uno ruh hapteng jong phi u la iaaid sakma noh na ka jingshisha, bad *lada* uno uno ruh u da pynphai pat ia u, ²⁰to un tip ba uta uba la pynphai pat ia uba pop na ka jingiaid sakma ka lynti jong u, un pynim ia ka mynsiem na ka jingiaph bad un tap noh ia ki bun byllien ki pop.

5 : 2-3 Mt. 6 : 19. **5 : 4** Dt. 24 : 14-15. **5 : 11** Job. 1 : 21-22; 2 : 10; Salm 103 : 8.

5 : 12 Mt. 5 : 34-37. **5 : 14** Mk. 6 : 13. **5 : 17** 1 Sm. 17 : 1; 18 : 1. **5 : 18** 1 Sm. 18 : 42-45.

5 : 20 Pro. 10 : 12; 1 Pet. 4 : 8.

KA SHITHI KABA NYNGKONG

U PETROS

UBA U APOSTOL

Ka jingkhublei

1 U Petros. u apostol U Jisu Khrist. ha ki soh shnong jong ka Jingpynwir ha Pontos. Galatia. Kappadokia. Asia. bad Bithynia. kiba la jied. ²katba kum ka jingtiplypa U Blei U Kpa. ha ka jingpynkhuid U Mynsiem. ia ka jing-kohnguh bad ia ka jingsynreit ka snam U Jisu Khrist :

Ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk to kin nang roi

Ka jingkyrmen kaba im

3 Ka jingkyrkhu ia U Blei bad ia U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi. uba katba kum ka jingisynei kaba khraw jong u u la pynkha arsien ia ngi sha ka jingkyrmen kaba im. da ka jingmihpat U Jisu Khrist na kiba iap. ⁴sha ka jingioh kynti kabym pyut. bad kabym bitngit. bad kabym sep noh. ia kaba la ri ha ki bneng khnang ia phi: ⁵ia kiba la sumar da ka bor U Blei da ka jingngeit khnang ia ka jingpynim. ia kaba la khreh ban pynpaw ha ka ia kaba khadduh. ⁶Ha kaba phi iasngewkmen eh. la mynta khyndiat por. lada donkam. la pynsngewsih ia phi ruh ha kiba bun jaid ki jingtynjuh. ⁷khnanng ba kata kaba phrang ia ka jingngeit jong phi. kaba kham kordor ia ka ksiar kaba jot noh. la la phrang ruh ia ka da ka ding. yn ioh shem ia ka ha ka jingiaroh bad ka burom bad ka jinglong burom. ha ka jingpynpaw U Jisu Khrist: ⁸ia uba. haba ym iohi ruh. phi ieit: ha uba. la phim iohi mynta: hynrei phi ngeit. phi iasngewkmen eh da ka jingkmen kabym lah ong bad kaba dap da ka burom: ⁹da kaba pdiang ia ka jingkut ka jingngeit jong phi. ka jingpynim kein ia ki mynsiem

long phi.

10 Shaphang kane ka jingpynim ki nongiathuhlypa ki la iawad bad ki la iit bha biang biang ruh. kiba la iathuhlypa shaphang kata ka jingaiei *kaban wan* ha phi: ¹¹ki da iit bha ia kano lane ia kaba kumno ka por U Mynsiem U Khrist uba ha ki u la ju pyni. haba u iathuhlypa ia kita ki jingshah U Khrist. bad ia kita ki burom kiba bud ia ki: ¹²ha kiba la pynpaw. ba ym ha ki hi. hynrei ha phi. ba ki la pyntrei ia kita kiei kiei. ia kiba la ialap mynta ha phi da kita kiba la iathuhkhana babha ha phi da U Mynsiem Bakhuid. ia uba la phah na bneng: ha kita kiei kiei ruh ki angel ki kwah eh ban dem jngoh.

Ka jingkhot sha ka jinglong jingim kaba khuid

13 Naba kumta haba la panpoh noh ia ka syngkai ka jingmut jong phi. to long kiba khan adkar bad to phin iaikyrmen janai ia kata ka jingaiei ia kaba yn wallam ha phi ha ka jingpynpaw U Jisu Khrist: ¹⁴kum ki khun ka jingkohnguh. kibym pynsyriem ryngkat ia lade bad kita ki jingkwah brai bamynshuwa ha kata ka jingbymtip jong phi: ¹⁵hynrei kumba uta uba la khot ia phi u long uba khuid. to long ma phi ruh kiba khuid ha ka jinglong jingim baroh: ¹⁶naba la thoh: To long phi kiba khuid namar ma nga nga long uba khuid. ¹⁷Bad haba phi khot U Kpa ia uta uba khlem niew shiliang khmat u bishar katba kum ka jingieh jong uwei pa uwei baroh. to pynleit ia ka por shong basa jong phi ha ka jingsheptieng: ¹⁸haba phi tip ba ym da kiei kiei kiba sep. *kum* ka rupa lane

ka ksiar, ba la siewspah ia phi na kata ka jinglong jingim bathala jong phi ia kaba la aiti pateng la pateng na ki kpa: ¹⁹hynrei da ka snam bakordor, kum ka jong u khun langbrot bakhlem pop bad bakhlem thohbria, *ka jong* U Khrist kein: ²⁰ia uba la thmu lypa naduh bym pat seng nongrim ia ka pyrthei, hynrei la pynmihpaw ia u ha kine ki ia kiba khadduh na ka bynta jong phi, ²¹kiba ngeit da u ha U Blei, uba la pynmihpat ia u na kiba iap, bad uba la ai ka burom ha u: ba kumta kata ka jingngeit jong phi bad ka jingkyrmen kin ioh long ha U Blei.

22 Haba phi la pynkhuid ia ki mynsiem jong phi ha kaba kohnguh ia ka jingshisha da U Mynsiem, ia kaban iaieit para bangeit khlem arsap, to phin da iaieit shithrem paralok hi naduh ka dohnud: ²³haba la pynkha arsien ia phi ym na u symbai basep, hynrei ubym sep, da ka ktien U Blei kaba im bad kaba iaisah. ²⁴Naba: Ka doh baroh ka kum u phlang, bad ka burom jong ka baroh ka kum u syntiew u phlang: uta u phlang u iap ryngkhiang, bad uta u syntiew jong u u hap noh, ²⁵hynrei kata ka ktien U Trai ka iaisah bymjukut. Te kane ka long kata ka ktien ia kaba la iathuhkhana babha ha phi.

U Maw baim bad ka jaid bynriew

bakhuid

2 Namar kata haba la iehnoh ia ka ²jingpynsniew baroh, bad ka jingshukor baroh, bad ki jingleh arsap, bad ki jingbishni, bad ki jingiakren sniew baroh, ²kum ki khunlung badang kha, to phin kwah hir hir ia kaba sngur ka dud kaba dei mynsiem, khnang ba phin ioh san da ka sha ka jingpynim: ³lada phi la mad ba U Trai u long uba sbun.

4 Ha uba haba phi iawan, *kum ha u*

maw baim, ia uba la kyntait noh shisha da ki briew, hynrei ia uba la jied da U Blei, *bad* uba kordor, ⁵ia phi ruh kum ki maw baim la tei, *ban long* ka iing bakynja mynsiem, ka jinglong lyngdoh bakhuid, ban kñia ia ki jingknia bakynja mynsiem, ia kiba pdiang hun ha U Blei da U Jisu Khrist. ⁶Naba kumta te ka don ha kata ka jingthoh: Ha khmih, nga buh ha ka Seion ia u maw dong ba ha khlieh, ia uba la jied, *bad* uba kordor: te jar uba ngeit ha u yn ym pynrain bukhoh. ⁷Ia phi namar kata kiba ngeit don kata ka jingkordor: hynrei ha kibym ngeit, ia u maw ia uba ki nongtei ki la kyntait noh, ia une kein la pynlong ha khlieh ka dong, ⁸bad, ia u maw ka jingyynthut, bad ia u mawsiang ka jingthut: naba ki jynthut haba kim kohnguh ia ka ktien: sha kaba la buh ruh ia ki.

9 Hynrei ma phi phi long ka kynja ba la jied, ka jinglong lyngdoh bakynja syiem, ka jaid bynriew bakhuid, u paitlang badei eh la u jong hi, ba phin da ioh pynpaw ia ki jingbha kor tam jong uta uba la khot ia phi na ka jingdum sha kata ka jingshai baphylla jong u: ¹⁰kiba mynno mynno ruh kim long u paidlang, hynrei mynta ki long kein u paidlang U Blei: ia kiba ym shym la isynei, hynrei mynta la isynei ia ki.

Ki shakri U Blei

11 Ko hep baieit, nga kyrpad ia phi kum ki nongwan hap bad ki pilgrim, ban kyndiah noh na kita ki jingkwah brai bakynja doh, kiba ialeh thma ia ka mynsiem: ¹²da kaba iaibat ia ka jinglong jingim jong phi kaba bha hapdeng ki Jentil: ba ha kata kaba ki iakren sniew ia phi kum ki nongleh basniew, ki lah na kita ki jingleh babha jong phi, ia kiba ki iohi, ban pyndonburom ia U

1 : 24-25 Isa. 40 : 6-8. 2 : 3 Salm 34 : 8. 2 : 6 Isa. 28 : 16. 2 : 7 Salm. 118 : 22.

2 : 8 Isa. 8 : 14-15. 2 : 9 Ek. 19 : 5-6; Isa. 43 : 20; Ek. 19 : 5; Dt. 4 : 20; 7 : 6; 14 : 2; Tit. 2 : 14; Isa. 9 : 2. 2 : 10 Hos. 2 : 23.

Blei ha ka sngi ka jingwani.

13 To phin pynkohnguh ia lade ha ka jingpyniaid bakynja bynriew baroh na ka bynta U Trai, la ka long ha u syiem. kum ha uba ha khlieh: 14lane ha ki lyngskor, kum ha kiba la phah da u ia kaban pynhiar kput halor ki nongleh basniew, hynrei ia kaban iaroh ia ki nongleh babha. 15Naba kumta kein ka long ka mon ka jong U Blei, ba da kaba iaileh babha phin pynsngap noh jar ia kata ka jingbymtip jong ki briew babieit: 16kum kiba laitluid, bad ym kiba pyndonkam ia kata ka jinglaitluid kum ka jingtyllep noh ia kaba sniew, hynrei kum ki shakri U Blei kein. 17To phin ñiew burom ia ki briew baroh. To iaieit para bangeit. To tieng burom ia U Blei. To ñiew burom ia u syiem.

Ka rukom ka jingshah U Khrist

18 Ko phi ki shakri iing, to da pynkohnguh ia lade ha ki kynrad jong phi da ka jingtieng burom baroh, ym tang ha kita kiba bha bad bajemnud, hynrei ha kita kiba dukhi ruh. 19Namar kane ka long ka jingpynsngewbha, lada uno uno ruh na ka bynta ka jingiatiplem sha U Blei u iaishah ia ki jingpynsngewsih, da kaba shah bymhok. 20Namar ka jingiaroh aiu ka long, lada, haba phi leh pop, bad ba la shoh bein ia phi, phi shah jem! hynrei lada, haba phi leh bha bad shah shitom namar kata, phi iaishahjem, kane ka long ka jingpynsngewbha bad U Blei. 21Namar sha kanë kein la khot ia phi: naba U Khrist ruh u la shah na ka bynta jong ngi, da kaba iehnoh ia ka rukom ia ngi, khnang ba ngin ioh bud ha kita ki jingiam jong u: 22ubym shyim la leh pop, lymne ym shyim la shem ia kaba arsap ha ka shyntur jong u: 23uba, haba la kren bein ia u, um ju kren bein kyliang; haba u shah shitom, um ju byrngem:

hynrei u la ju aiti noh ha uta uba bishar hok: 24uba da lade hi u la bah noh ia ki pop jong ngi ha ka met jong u halor kata ka dieng, ba, haba la iap noh sha kita ki pop, ngin ioh im sha ka hok: uba da ki jingingemsnam jong u la pynkhiah ia phi. 25Namar phi la ju leit sakma kum ki langbrot: hynrei mynta la pynphai pat ia phi sha U Nongaplambrot bad U Nongsharai ki mynsiem jong phi.

Ka kamram u tnga bad ka tnga

3 Kumjuh, ko phi ki kynthei, to da pynkohnguh ia lade ha ki tnga la ki jong hi: ba lada kino kino ruh kibym kohnguh ia ka ktien U Blei, yn da ioh pynngeit ia ki ruh khlem kata ka ktien da kata ka jinglong jingim jong kita ki kynthei: 2haba kin da khmih ia kata ka jinglong jingim basngur jong phi kaba da ka jingsngewtieng. 3Kiba ka jingpynibha jong ki to ai ba kan ym long tang kata kaba shabar, ka jong kaba thain shñiuh, bad kaba deng ki jingdeng ksiar, lane kaba kup ki jainkup; 4hynrei to ai ba kan long uta u briew ba la rieh jong ka dohnud, ha ka jingpynibha kabym sep ka jong ka mynsiem bajemnud bad bajarjar, kaba long ha khmat U Blei kaba kordor eh. 5Namar kumta mynhyndai kita ki kynthei bakhuid ruh, kiba ju kyrmen ha U Blei, ki la ju pynibha ia lade, da kaba pynkohnguh ia lade ha ki tnga la ki jong hi: 6kumba Ka Sara ka la kohnguh ia U Abraham, da kaba khot kynrad ia u: ki khun jong kaba phi long mynta, lada phi lehba, bad phim sheptieng ia kano kano ka jingshyrkhei.

7 Ko phi ki shynrang kumjuh, to da shong lem bad la ki tnga katba kum ka jingtip bha, da kaba ai burom ha ka tnga kum ha ka khiew bakham tlot, bad kum ha ki nongiaioh bynta lem na

ka jingaei ka jingim, khnang ia kaban ym pynpep noh ia ka jingduwai jong phi.

Shah shitom na ka bynta ka hok

8 Te ha kaba wai noh, to da *long* baroh kiba iamut kaju, kiba iashah lem, kiba iaieit kum shipara, kiba jemnud, kiba sngewrit: ⁹ym kiba leh markylliang ia kaba sniew namar kaba sniew, lane ia kaba kren bein namar kaba kren bein; hynrei da kumwei kein kiba kyrkhu; haba tip ba sha kane khnang la khot ia phi, ba phin da ioh ia ka jingkyrkhu. ¹⁰Namar jar uba mon ban ieit ia ka jingim, bad ban iohi ia ki sngi babha, to un khang noh ia u thylliej jong u na kaba sniew, bad ia ki rmiang shyntur jong u na kaban kren ia kaba shukor: ¹¹to un da kynriah noh na kaba sniew, bad ba un da leh ia kaba bha: to un da wad ia ka jingsuk, bad un da beh brai ia ka. ¹²Naba ki khmat U Trai ki ialong halor kiba hok, bad ki shkor jong u ki sha ka jingduwai jong ki; hynrei ka khmat U Trai ka ialeh ia kiba leh ia kiei kiei kiba sniew.

13 Te uei uta uban pynsniew ia phi, lada phi long kiba iabud skhem ia kata kaba bha? ¹⁴Hynrei lada phi la shah shitom ruh na ka bynta ka hok, suk *ma phi*. Hynrei wat sheptieng na kata ka jingpynsheptieng jong ki, lymne wat ¹⁵khiih khuslai, ¹⁵hynrei to pyndon burom ia U Khrist kum U Trai ha ki dohnud jong phi. Bad to long kiba klooi ha la ka sngi ia kaban ai jubab ha uwei pa uwei baroh uba pan na phi ia ka jingpyninia shaphang kata ka jingkyrmen kaba ha phi, hynrei da ka jingjemnud bad ka jingtieng burom: ¹⁶da kaba phi iaibat ia ka jingiatiplem babha, ba, ha kata kaba ki iakren bein ia phi, yn ioh pynsgew lehrain ia kita kiba kren wad daw eh ia kata ka jinglong jingim babha jong phi ha U Khrist. ¹⁷Namar ka kham

bha kein, lada ka mon U Blei ka ibit, ba phin shah shitom ha kaba leh bha ban ia ha kaba leh sniew. ¹⁸Naba U Khrist ruh u la shah shitom shisien namar ki pop, U Bahok na ka bynta kibym hok, khnang ba un ioh ialam ia ngi ha U Blei; haba la pyniap ia u ha ka doh, hynrei ba la pynlong im ia u ha U Mynsiem: ¹⁹ha uba u la leit ruh bad u la ialap ha kita ki mynsiem ha ka byndi; ²⁰kibym shym la kohnguh mynhyndai, mynba ka jingiaishahslem ka jong U Blei ka la ap khmih ha ki sngi U Noah, haba u dang thaw ia ka iing lieng, ha kaba khyndiat ki mynsiem, kata ka long phra ngut, ki la ioh lait im da ka um. ²¹Kaba ha ka jingpynshisha jong ka, *kata* ka jingpynbaptis, ka pynim ia ngi mynta ruh (ym kaba buh noh ia ka jingngit ka doh, hynrei ka jingwad ka jingiatiplem babha sha U Blei), da ka jingpynmihpat ia U Jisu Khrist, ²²uba long sha ka kti kamon jong U Blei, haba u la leit sha bneng, haba la pynlong hapoh jong u ia ki angel, bad ia kiba donbor, bad ia ki bor bah.

Ka jingim kaba thymmai

4 Namar kata haba U Khrist u la shah shitom ha ka doh, te ma phi ruh to phin kieng atiar ia lade da kata kaju ha ka jingmut; naba jar uba la shah shitom ha ka doh u la wai noh na ka pop: ²khnan ba ha kiba dang sah na ki sngi ka rta jong phi ha ka doh, phin ym im shuh ha ki jingkwah brai ki briew, hynrei ha ka mon U Blei. ³Namar ka por kaba la leit noh ka la biang ia kaban leh ia ka jingkwah ki Jentil, bad ban iaaid ha ki jingleh kyreit, ha ki jingkwah brai, ha ki jingkyrni dii kiad, ha ki jingiadih kiad khynwin, ha ki jingiadih buaid, bad ha ki jingmane bleithaw basang eh: ⁴ha kaba ki iasngew-phylla, ki da kren bein ruh, haba phim iaphet shuh lem *bad* ki sha kata kaju

ka pung ktieh ahor ka jingleh sarong awria: ⁵kiban sa ai jingkhain ha uta uba la kloï ban bishar ia kiba im bad ia kiba iap. ⁶Namar na ka bynta kane khnang la ialap ia ka Gospel ha kiba iap ruh, ba yn ioh bishar ia ki shisha katba kum ki brieve ha ka doh, hynrei ba kin ioh im katba kum U Blei ha ka mynsiem.

Ki sordar babha ka jingai U Blei

7 Hynrei kata kaba kut kiei kiei baroh ka la jan kein: namar kata to phin khan adkar, bad to phin sharai shaphang ki jingduwai. ⁸Hynrei nyngkong eh ia kiei kiei baroh phin iaibat ia kata ka jingiaieit bashitthem paralok hi: naba ka jingiaieit ka tap noh ia bun byllien ki pop. ⁹To long kiba iakhot iing sngewbha paralok hi khlem jingkren khñium. ¹⁰Uwei pa uwei baroh kat kumba u la pdiang ia ka jingai, kumta kein un sam ia kata paralok hi, kum ki sordar babha ka jingai babun jaid U Blei. ¹¹Lada uno uno ruh u kren, un kren kein kum ki jingong U Blei: lada uno uno ruh u leh basan, to un leh kum na ka bor ba ai U Blei: ba ha kiei kiei baroh yn ioh pyndonburom ia U Blei da U Jisu Khrist, ha uba long ka burom bad ka jingsynshar sha ki bymjukut ki bymjukut: Amen.

Kaba shah shitom kum U Khristan

12 Ko hep baiet, to wat sngewphylla phi ia kata ka jingtyntjuh bameh ding kaba ha phi, kaba jia ia kaban tynjuh ia phi, kumba da jia kaba khyllah ha phi: ¹³hynrei kat kumba phi ioh bynta lem na kita ki jingshah shitom U Khrist, to kmen noh: ba ha kata ka jingpynpaw ia ka burom jong u phi ruh phin ioh kmen da ka jingkmén kaba khraw. ¹⁴Lada la kren bein ia phi namar ka kyrteng U Khrist, suk ma phi: naba U Mynsiem jong ka burom bad u jong U Blei u iaishong ha phi: ha phang jong ki

shisha la kren bein ia u. hynrei ha phang jong phi la pyndon burom ia u. ¹⁵Namar wat ai ba uno' uno ruh na phi un shah shitom kum u nongpyniap brieve, lane u nongtuh, lane u nongleh basniew, lane kum uba shait lorni leh lushia ia ki kam kiwei: ¹⁶hynrei lada uno uno ruh u shah shitom kum u Khristan, wat ai un sngew lehrain, hynrei to un pyndon burom ia U Blei ha kane ka kyrteng. ¹⁷Naba kata ka ia ka la jia ia kaban sdang ka jingbishar ha ka iing ka jong U Blei: hynrei lada ka sdang nyngkong ha ngi, kaei kan long kaba kut jong kita kibym kohnguh ia ka gospel U Blei? ¹⁸Te lada da kaba eh ba pynim ia uba hok, hangno uta ubym riewblei bad uba pop un paw? ¹⁹Namar kata te kita kiba da shah shitom katba kum ka mon U Blei, to kin aiti noh ia la ki mynsiem ha kaba iaileh babha, ha U Nongthaw baiaineh.

Ka kynhun ka jong U Blei

5 Ia ki tymmen basan kiba hagdeng jong phi namar kata nga kyntu, uba u para tymmen basan kein, bad u sakhi ia kita ki jingshah shitom U Khrist, bad u nongioh bynta ruh na kata ka burom ia kaban sa pynpaw. ²to phin bsa ia kata ka kynhun ka jong U Blei kaba hagdeng jong phi, da kaba sharai, ym da kaba leh jubor, hynrei da la ka mon sngewbha hi: ym da kaba khwan myntoi, hynrei da ka jingsngew la kloï: ym kum kiba leh trai khlieh halor ki balang, hynrei da kaba pynlong ia lade ki rukom ia kata ka kynhun. ⁴Te ynda la pynpaw ia U Nongaplambrot Rangbah, phin ioh pdiang ia kata ka pansngiat ka burom kabym sep noh. ⁵Kumjuh, phi ki samla, to kohnguh ha kiba kham tymmen. Hynrei baroh to phin iakup ia ka jingsngewrit ia kaban shakri paralok hi: naba U Blei u iaileh pyrshah ia kiba sngewkhráw, hynrei ha

kiba sngewrit u ai ka jingaiei.

6 To phin pynrit ia lade namar kata hapoh ka kti bakhraw bor ka jong U Blei, ba un ioh pynkhrav ia phi ha ka ia babit; ⁷da kaba bred halor jong u ia ka jingkluslai jong phi baroh, naba u sumar sukher ma u shaphang jong phi. ⁸To phin leh adkar, to phin iasharai; naba uta u nongialeh jong phi uba u Soitan. kum u sing bakyrhuh u ia id kylleng, u da wad khnang ia uno uno ruh ba un ioh nguid tylli. ⁹Ia uta to phin ialeh pyrshah, kiba skhem ha la ka jingngeit, da kaba tip ba dang pyndep ia kita kijuh hi ki jingshah shitom ha kita ki para bangeit jong phi kiba ha ka pyrthei. ¹⁰Te U Blei ka jingaiei baroh, uba la khot ia phi sha kata ka burom bymjukut jong u ha U Khrist, ynda phi la shah shitom khyndiat por, ma u hi kein un

da pynjanai ia phi, un da pynskhem, un da pynshaitbor. ¹¹Ha u *to long* ka jingsynshar sha ki bymjukut ki bymjukut : Amen.

Ki jingkhublei

12 Da U Silbanos, uba u para bangeit baiaineh kumba nga ñiew ia u, nga la thoh lyngkot ha phi, da kaba sneng bad da kaba phla ruh ba kane ka long kata ka jingaiei bashisha ka jong U Blei : ha kata te to phin ieng skhem. ¹³*Ka Balang* kaba ha Babilon, ia kaba la jied lem *bad phi*, ka khublei ia phi: bad U Markos de u khun jong nga *u leh kumta*. ¹⁴To phin iakhublei paralok hi da ka jingiadoh ka jingiaiei.

To long ka jingsuk ha phi baroh kiba ha U Khrist : Amen.

KA SHITHI KABA AR

U PETROS

UBA U APOSTOL

Ka jingkhublei

1 U Simon Petros, u shakri bad u apostol U Jisu Khrist,

Ha kita kiba la ioh ia ka jingngeit bakordor ryngkat bad ka jong ngi, da ka hok U Blei bad U Nongpynim jong ngi U Jisu Khrist :

2 *To long* ba yn pynman bun ha phi ia ka jingaiei bad ia ka jingsuk ha kaba ithuh ia U Blei bad ia U Jisu uba U Trai jong ngi.

Ka jingkhut U Blei bad ka jingjied ia ki

3 Kumba ka bor Blei jong u ka la ai ha ngi ia kiei kiei baroh kiba dei sha ka jingim bad ka jingriewblei, da kaba

ithuh ia uta uba la khot ia ngi da ka burom bad ka jingbha jong u hi: ⁴da kiba u la ai ha ngi ia ki jingkular kiba khrav tam bad bakordor, ba da kine phin ioh long ki nongiaioh bynta na ka jinglong mynsiem bakynja blei, haba la phet iap noh na kata ka jingpynpyut plak kaba ha ka pyrthei da ka jingkwah brai. ⁵Te namar kane hi ka daw phi ruh da ka jingleh minot baroh, to phin pynlang ha kata ka jingngeit jong phi ia ka jingbha; te ha kata ka jingbha ia ka jingtip; ⁶te ha kata ka jingtip ia ka bor halor lade; te ha kata ka bor halor lade ia ka jingiaishah; te ha kata ka jingiaishah ia ka jingriewblei; ⁷te ha

kata ka jingriewblei ia ka jingiaieit para bangeit; te ha kata ka jingiaieit para bangeit ia ka jingieit. ⁸Namar haba kine kiei kiei ruh ki iadon ha phi, bad ki iaman bun, ki iapynlong ia phi ban ym long kiba alhia, lymne kibym seisoh ha kata ka jingtip babiang ia U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi. ⁹Namar uta ubym don kine kiei kiei ruh u long uba matlah, uba iohi tang ia kiba hajan, uba la pynklet noh ia ka jingpynkhuid na ki pop barim jong u. ¹⁰Naba kumta, ko para bangeit, to phin kham ialeh minot ban pynlong skhem ia kata ka jingkhoh bad ia ka jingied ia phi; namar haba phi iaileh ia kine kiei kiei ruh, phin ym jynthut lano lano ruh: ¹¹namar kumta yn ai kyrhai eh ha phi ia ka jingbsut shapoh kata ka hima bymjukut U Trai bad U Nongpynim jong ngi U Jisu Khrist.

¹²Naba kumta ngan long uba klo ban pynkynmaw ia phi ha la ka sngi shaphang kine kiei kiei ruh, la phi tip ruh ia ki, bad la la pynskhem ia phi ha kane ka jingshisha kaba phi don: ¹³hynrei nga mut ba kaba dei katba nga dang long ha kane ka iing trep, ban pynkhih ia phi da kaba pynkynmaw ia phi: ¹⁴haba tip ba kata kaba buh noh ia kane ka iing trep jong nga ka la jan eh, kat kumba U Trai jong ngi U Jisu Khrist u la pyni ha nga. ¹⁵Shisha, ngan ialeh minot ba man la ka por hadien kata ka jingleitnoh jong nga, phin ioh pynlong ka jingpynkynmaw shaphang kine kiei kiei ruh.

Ki nongiohi ia ka burom U Khrist

¹⁶Namar ngim shym la bud noh ia ki puriskam kai ba la thaw nang sianti, mynba ngi la pyntip ha phi ia ka bor bad ia ka jingwan U Trai jong ngi U Jisu Khrist, hynrei ngi la ioh long ki nongiohi ia kata ka jinglong burom jong u. ¹⁷Namar u la pdiang na U Blei

I : 17-18 Mt. 17 : 1-5; Mk. 9 : 2-7; Lk. 9 : 28-35.

uba U Kpa ia ka jinglong burom bad ia ka jingpyndon burom, mynba la wan kat kane ka ktien ha u na kata ka burom bakhraw batyngshain eh: Une u long u khun jong nga uba ieit ha uba nga sngewbha eh. ¹⁸Te ia kane ka ktien ngi la iohsngew ma ngi ba ka da wan na bneng, mynba ngi iadon lem bad u ha uta u lum bakyntang. ¹⁹Bad ngi don kata ka ktien ka jingiathuhlypa ba la kham pynskhem; ha kaba phi leh bha haba phi pynshah shkor ia ka, kumba ha ka sharak batyngshain ha ka jaka badum, tadynda kan mih ka sngi, bad u lur shai un da mih ha ki dohnud jong phi: ²⁰haba phi tip shuwa ia kane, ba ym don ka jingiathuhlypa na ka Jingthoh Bakhuid kaba long na ka jingbatai u brieve hi. ²¹Namar ym da ka mon u brieve la wan ka jingiathuhlypa mynno mynno ruh: hynrei ki brieve ki la kren na U Blei kein, haba la pynkhih ia ki da U Mynsiem Bakhuid.

Ki nonghikai balamler

2 Hynrei ki la don ki nongiathuhlypa balamler ruh hapdeng uta u paidlang, kumba hapdeng jong phi ruh kin long ki nonghikai balamler, kiban wallam tuh hapoh ia ki jinghikai bakla bapynjot noh, bad haba ki len noh ia uta U Kynrad uba la siewspah ia ki, ki da pynwan kumta ha lade hi ia ka jingpynjot kaba stet thir thir. ²Te shibun kin iabud noh ia kita ki jingleh kyreit jong ki, kiba na ka bynta jong ki yn kren bein eh ia ka lynti ka jingshisha. ³Bad ha ka jingkwah lalot kin iakhañ ia phi da ki ktien bathawnang: ia kiba kata ka jingpynrem na mynslem kam pyntud, bad kata ka jingpynjot noh jong ki kam samthiah.

⁴ Namar lada U Blei um shym la riej ia ki angel mynba ki la leh pop, hynrei haba la shop arsut ia ki sha dujok, u la aiti noh ia ki ha ki krem ka jingdum

tliw tliw, ba la ri noh ia ki ia ka jingbishar: ⁵bad lada um shym la riej ia ka pyrthei bamynbarim, hynrei ia U Noah, u nongialap ia ka hok, lem had hynñiew ngut kiwei pat u la ri kyndong, mynba u la pynwan ia ka jingshlei ha kata ka pyrthei kibym riewblei: ⁶bad haba la pynlong dpei ia ki nongbah ka Sodom bad Gomorra, u la pynrem ia ki da ka jingpynkyllon khram, u da buh ia ki ban long ka rukom maham ia kita kiban im bymriewblei: ⁷te u la knieh kynthet noh ia U Lot bahok, ia uba la pynsngewsatia noh da kata ka jinglong kyreit jong kita ki bymman ⁸(namar uta uba hok ha kaba iohi bad ha kaba iohsngew, haba u shong sah hapteng jong ki, man la ka sngi u la ju pynkordit ia la ka mynsiem bahok da ki jingleh babein hukum *jong ki*): ⁹U Trai u nang ban knieh kynthet noh ia kiba riewblei na ka jingpynshoi, bad ban rakhe ia kibym hok ia ka sngi ka jingbishar ban pynshitom ia ki. ¹⁰Hynrei khamtam ia kita kiba beh brai ia ka doh ha ka jingkwah brai ka jingpynbit tngit, bad ia kiba ñiew bein ia ka jingsynshar:

Kiba shlan eh, kiba leh hangamei, kim sngewkiuh haba ki iakren bein ia ki bakhraw batri: ¹¹ha kaba ki angel, la ki long kiba kham khraw ha ka jingkhlain bad ka bor, kim iatian ia ka jingbishar bakren bein ia kita ha khmat U Trai. ¹²Hynrei kine, kum ki mrad bakhlem jingmut, ba la kha kynja mrad ia ki ia kaban kem bad ban pyniap noh ia ki, haba ki kren bein shaphang kita kiei kiei ia kiba kim sngewthuh, yn pynjot noh khoit ia ki ha kata ka jingpynpyut plak jong ki hi: ¹³kin da ioh ia ka bainong ka jingleh bymhok, haba ki iañiew kaba sngewbha eh ia kata kaba im sarong awria ha kaba mynsngi, *ki long* ki jingthohbria bad ki jingkhlemrain, ki da ia im sarong awria ha kita ki jingiakhawai iaieit jong

ki hi, haba ki iakhawai lem bad phi: ¹⁴kiba don, ki khmat badap da kaba klim, bad kibym lah kyndiah na ka pop: ki da iariam pah ia ki mynsiem bymneh: kiba don ka dohnud ia kaba la pynmlien ha ki jingikwah lalot: ki khun ka jingtim: ¹⁵kiba haba ki la iehnoh noh ia ka lynti kaba beit, ki la leit sakma, da kaba bud noh ia ka lynti U Balaam *u khun* U Beor, uba la ieit ia ka bainong ka jingbymhok: ¹⁶hynrei u la ioh ka jingsneng namar ka jingpalat jong u hi, ka kadda kabym nangkren, haba ka la kren da ka ktien briew, ka la khang ia kata ka jingleh bieit tam uta u nongiathuhlypa.

¹⁷Kine ki long ki pukri bakhlem um, ki lyoh ia kiba la beh da ka eriong, ha kiba la ri noh ia ka jingiong jong ka jingdum na ka bynta jong ki. ¹⁸Namar da kaba kren ia ki ktien ba at sarong ka jingbreit thala, ki iariam pah ha ki jingkwah brai ka doh, da ki jingleh nuti, ia kita kiba dang iaphet iap noh na kita kiba im ha ka jingaid sakma: ¹⁹ki da iakular ha ki ka jinglailtuid, haba ma ki hi ia lade ki long ki mraw ka jingpynpyut: namar da uba la jop noh iano iano ruh, da uta la pynlong mraw kein ia u. ²⁰Namar lada, haba ki la phet iap noh na kita ki jingpynbit tngit jong ka pyrthei da ka jingtip ia U Trai bad U Nongpynim jong ngi U Jisu Khrist, pynban la suh sat pat ia ki da kine kiei kiei ruh bad la jop noh ia ki, ka jinglong kaba khadduh kan long ha ki kaba kham sniew ia kaba nyngkong. ²¹Namar ka la kham bha ia ki ban ym tip ia kata ka lynti ka hok, ban ia, haba ki la tip ia ka, ba kin kylla dien noh na kata ka hukum bakhuid ia kaba la aiti ha ki. ²²Hynrei ka la jia ha ki ia kaba ong kata ka pharshi kaba shisha: U ksew u la wan phai sha la ka jong ka prie, bad ka sniang ia kaba la pynsum pynsait sha la kaba ksaid ktieh.

Ka jingkular shaphang ka jingwan U Trai

3 la kane ka shithi kaba ar, ko hep baieit, nga thoh mynta ha phi bad ha ki *baroh ar* nga pynkynroi ia ki jingmut basngur jong phi da kaba pynkynmaw kein ia phi: ²ba phin ioh iaikynmaw ia kita ki ktien ia kiba la kren lypa da ki nongiathuhlypa bakhuid, bad ia kata ka hukum U Trai bad U Nongpynim da ki apostol jong phi: ³da kaba phi tip ia kane nyngkong, ba ha ki sngi kiba khadduh kin wan ki nongkren bein da ka jingkren bein, kiba iaiaid katba kum ki jingkwah brai la ki jong hi, ⁴bad ki da ong, Hangno kata ka jingkular ia ka jingwan jong u? namar naduh kaba kita ki kpa tymmen ki la iohthiah noh, kiei kiei baroh ki iaisah kumba ki ju long naduh myndanglong ka pyrthei, ⁵Namar ki klet khnang ia kane, ba la ju long ki bneng na mynhyndai, bad ba ka khyndew ka la neh lang, na ka um bad da ka um, da ka ktien U Blei, ⁶da kiba kata ka pyrthei kaba mynkata, haba la pynshlei ia ka da ka um, ka la jot noh, ⁷Hynrei kita ki bneng bad kata ka khyndew kiba mynta, ki long ba la rakhe ia ki da kata kajuha ka ktien, ia kiba la ri noh sha ka ding ia ka sngi ka jingbishar bad ka jingpynjotnoh ia kita ki biew kibym riewblei.

⁸ Hynrei ia kane kawei wat klet, ko hep baieit, ba kawei ka sngi ka long bad U Trai kum shi hajar snem, bad shi hajar snem kum kawei ka sngi, ⁹U Trai um leh tud shaphang la ka jingkular, kumba don kiba iañiew ka jinglehtud: hynrei u iaishah slem bad phi, ubym da mon iano iano ruh ban jot noh, hynrei ba baroh kin poi sha ka jingkylla kaba mut, ¹⁰Hynrei kata ka sngi U Trai kan wan kum u nongtuh: ha kaba kita ki bneng kin leit noh burr, bad ki jor tynrai da kaba thang rhem kin um noh, bad

ia ka khyndew bad ia kita ki jingleh badon ha ka yn thang duh.

¹¹ Namar kata haba yn sain noh kumne ia kine kiei kiei baroh, kiba kumno ka dei ia phi ban long ha ka jinglong jingim bakhuid bad ka jinglong riewblei, ¹²kiba ia ap khmih bad kiba kwah dik dik ia kata ka jingwan jong kata ka sngi ka jong U Blei, ha kaba ki bneng da kaba thang ia ki yn sain noh, bad ki jor tynrai da kaba thang rhem kin um noh? ¹³Hynrei ia ki bneng kiba thymmai bad ia ka khyndew kaba thymmai, katba kum kata ka jingkular jong u, ngi iakhmih lynti, ha kiba ka hok ka shong sah.

¹⁴ Naba kumta, ko hep baieit, haba phi iakhmih lynti ia kine kiei kiei ruh, to pyrshang smat ba yn shem ia phi ha ka jingsuk, kiba khlem thohbria, bad kiba khlem tei pop ha khmat jong u, ¹⁵To phin iañiew te ia kata ka jingiaishah slem U Trai jong ngi ba ka long ka jingpynim: kumba U Paul ruh, uba u para bangeit baieit jong ngi, u la thoh ha phi katba kum kata ka jingstad ia kaba la ai ha u: ¹⁶kumba ha kita ki shithi *jong u* baroh ruh, haba u kren ha ki shaphang kine kiei kiei ruh: ha kiba don kiei kiei ruh kiba eh ban sngewtuh, ia kiba kita kibym nang bad kibym neh ki pynkyllain, kumba *ki leh* ruh ia kita kiwei ki jingthoh, ia kaban pynjot noh ia lade hi, ¹⁷Namar kata ma phi, ko hep baieit, haba phi tip lypa *ia kine kiei kiei ruh*, to da sumar noh, ioh ba haba la rong noh lem ia phi bad kata ka jingiaid sakma jong kita ki bymman, phin da hap noh na la ka jong ka jingneh skhem hi, ¹⁸Hynrei to phin nangroi ha ka jingaiei bad ka jingtip ia U Trai bad U Nongpynim jong ngi U Jisu Khrist, Ha u to *yn long* ka burom mynta ruh bad haduh ka sngi ka bymjukut: Amen.

KA SHITHI KABA NYNGKONG

U IOANNIS

UBA U APOSTOI

U Ktien ka Jingim

1 Kata kaba la long na kaba myn-nyngkong, ia kaba ngi la iohsngew, ia kaba ngi la iohi da ki khmat jong ngi, ia kaba ngi la iohkhmih pyllaw, bad ki kti jong ngi ki la ioh tba, shaphang uta U Ktien ka jingim ²(bad ia uta u jingim la pynpaw, bad ngi la iohi, bad ngi iaphla, bad ngi iathuh shai ha phi ia uta u jingim bymjukut, uba la don bad U Kpa, bad la pynpaw ia u ha ngi); ³ia kata kaba ngi la iohi bad ngi la iohsngew ngi iathuh shai ha phi, ba ma phi ruh phin ioh ka jingiasyllok lem bad ngi: bad kata ka jingiasyllok de ka jong ngi *ka long* lem bad U Kpa bad U Khun jong u ruh U Jisu Khrist. ⁴Te ia kine kiei kiei ruh ngi thoh ha phi, ba ka jingkmien jong ngi kan ioh long kaba la dap.

U Blei U long ka Jingshai

5 Te kane ka long kata ka khubor ia kaba ngi la iohsngew na u, bad ngi iapynbna ha phi: U Blei u long ka jingshai bad ha u ka jingdum kam don satia. ⁶Lada ngi ong ba ngi don ka jingiasyllok lem bad u, bad ngi ia id ha kata ka jingdum, ngi lamler, bad ngim leh ia ka jingshisha: ⁷hynrei lada ngi ia id ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai, ngi don ka jingiasyllok lem paralok hi, bad ka snam U Jisu U Khun jong u ka pynkhuid ia ngi na ka pop baroh. ⁸Lada ngi ong ba ngim don ka pop ngi shukor ia lade, bad kata ka jingshisha kam don ha ngi. ⁹Lada ngi phla ia ki pop jong ngi, u long uba iaineh bad uba hok, ban map noh ia kita ki pop jong ngi bad ban pynkhuid ia ngi na kabym hok baroh. ¹⁰Lada ngi ong ba ngim shym la leh pop, ngi pynlong 1:1 Io. 1:1. 1:2 Io. 1:14. 2:7 Io. 13:34.

ia u uba lamler, bad kata ka ktien jong u kam don ha ngi.

U Khrist U long ka kuna na ka bynta ki pop jong ngi

2 Ko ki khun hep jong nga, nga thoh ia kine kiei kiei ruh ha phi, ba phin ym leh pop. Te lada uno uno ruh u leh pop, ngi don kein U Riewsaid bad U Kpa, U Jisu Khrist U Bahok: ²bad ma u hi ruh u long ka kuna na ka bynta ki pop jong ngi, bad ym tang na ka bynta kita ki jong ngi hi, hynrei na ka bynta ki jong ka pyrthei baroh ruh. ³Bad ha kane ngi tip ba ngi ithuh ia u, lada ngi sumar ia ki hukum jong u. ⁴Uta uba ong, Nga ithuh ia u, bad ubym sumar ia ki hukum jong u, u long uba lamler, bad kata ka jingshisha kam don ha u. ⁵Hynrei jar uba da sumar ia kata ka ktien jong u, da shisha ha uta la pynjanai noh ia ka jingieit U Blei Ha kane ngi tip ba ngi long ha u. ⁶Uta uba ong ba u iaisah ha u, u la dei ban ia id hi kumta kat kumba u la ia id ma u.

Ka hukum kaba thymmai

7 Ko hep baieit, ym ia ka hukum bathymmai nga thoh ha phi, hynrei ia ka hukum barim, ia kaba phi la ju don naduh kaba mynnyngkong: kata ka hukum kaba rim ka long kata ka ktien ia kaba phi la iohsngew. ⁸Pat, ia ka hukum bathymmai nga thoh ha phi, kaba long kaba shisha ha u bad ha phi: naba kata ka jingdum ka ia id jah noh, bad kata ka jingshai kaba shisha ka la tyngshain hi mynta. ⁹Uta uba ong ba u don ha kata ka jingshai, bad uba shun pynban ia u para bangeit jong u, u don ha kata ka jingdum haduh mynta. ¹⁰Jar

uba ieit ia la u para bangeit u iaisah ha kata ka jingshai, bad ha u ym don ka daw ka jingjynthut. ¹¹Hynrei jar uba shun ia la u para bangeit u don ha kata ka jingdum, bad u ia id ruh ha kata ka jingdum, bad um tip shuh shaei u leit, naba kata ka jingdum ka la pynmatlah noh ia ki khmat jong u.

¹²Nga thoh ha phi, ko khun hep, naba la map noh ia phi ia ki pop jong phi na ka bynta ka kyrteng jong u. ¹³Nga thoh ha phi, ko ki kpa, naba phi la ithuh ia uta uba long naduh kaba mynnyngkong. Nga thoh ha phi, ko ki samla, naba phi la jop noh thiaw ia uta uba sniew. Nga la thoh ha phi, ko khun khynnah, naba phi ithuh ia U Kpa. ¹⁴Nga la thoh ha phi, ko ki kpa, naba phi ithuh ia uta uba long naduh kaba mynnyngkong. Nga la thoh ha phi, ko ki samla, naba phi long kiba khlain, bad kata ka ktien U Blei ka iaisah ha phi, bad phi la jop noh thiaw ia uta uba sniew.

¹⁵Phi wat ient ia ka pyrthei, lymne ia kita kiei kiei ruh kiba ha kata ka pyrthei. Lada uno uno ruh u ieit ia ka pyrthei, kata ka jingieit U Kpa kam don shuh ha u. ¹⁶Naba baroh kaba ha kata ka pyrthei, ka jingkwah brai jong ka doh, bad ka jingkwah brai jong ki khmat, bad ka jingsarong thala shaphang ka jingim, kam long na U Kpa, hynrei na kata ka pyrthei ka long. ¹⁷Bad kata ka pyrthei ka ia id jah noh, bad kata ka jingkwah brai jong ka : hynrei uta uba leh ia ka mon U Blei u iaisah bymjukut.

U nongialeh pyrshah ia U Khrist

¹⁸Ka khun hep, ka long ka por bakhadduh : bad kumba phi la iohsngew ba uta uba ialeh pyrshah ia U Khrist u wan, wat mynta ruh la mih noh shibun kiba ialeh pyrshah ia U Khrist : nangta kein ngi tip ba ka long ka por bakhadduh. ¹⁹Ki la leit mih noh napdeng

jong ngi, hynrei kim shym la long na ngi : namar lada ki la long na ngi, kin da la sah lem bad ngi : hynrei *ki la leit mih noh* khnang ban ioh pynpaw ia ki ba baroh kim long na ngi. ²⁰Hynrei ma phi phi don ka jingpynsleh na uta U Bakhuid, bad phi tip ia kiei kiei baroh. ²¹Ngam shym la thoh ha phi naba phim tip ia ka jingshisha, hynrei naba phi tip ia ka, bad ba kawei ruh kaba lamler kam long na ka jingshisha. ²²Uei long uta uba lamler, lymda dei uta uba len noh ba U Jisu u long uta U Khrist? Une u long uta u nongialeh pyrshah ia U Khrist, uta uba len noh ia U Kpa bad ia U Khun. ²³Uwei pa uwei baroh uba len noh ia U Khun, um don ruh ia uta U Kpa : uta uba phla ia U Khun, u don uta U Kpa ruh. ²⁴Ma phi namar kata, to kan iaisah ha phi kata kaba phi la iohsngew naduh kaba mynnyngkong. Lada kata kaba phi la iohsngew naduh kaba mynnyngkong ka ioh iaisah ha phi, ma phi ruh phin ioh iaisah ha U Khun bad ha U Kpa. ²⁵Te kane ka long kata ka jingkular ia kaba u la kular ha ngi, ka jingim bymjukut kein.

²⁶Ia kine kiei kiei ruh nga la thoh ha phi shaphang kita kiba ialam bakla ia phi. ²⁷Te shaphang jong phi, kata ka jingpynsleh ia kaba phi la pdiang na u ka iaisah ha phi, te phim donkam shuh ba uno uno ruh un da hikai ia phi : hynrei kumba kata ka jingpynsleh jong u ka hikai ia phi shaphang kiei kiei baroh, bad ka long kaba shisha, bad kam long kaba lamler, te kumta kumba la hikai ia phi, phin iaisah ha u.

²⁸Te mynta, ko ki khun hep, to iaisah ha u : khnang ba, lada yn pynpaw ia u, ngin ioh ka jingsngewshlur, bad ba ngin ym lehrain ha khmat jong u ha kata ka jingwan jong u. ²⁹Lada phi tip ba u long uba hok, phi tip ba uwei pa uwei baroh uba ialeh ia ka hok, la kha ia u na u.

Ki khun U Blei

3 Ha khmih phi kaba kumno ka jingieit uta U Kpa u la ai ha ngi. ba la khot ia ngi ki khun U Blei: bad *kumla* ngi long. Namar kane kein kata ka pyrthei kam ithuh ia ngi, naba kam shym la ithuh ia u. ²Ko hep baieit, mynta ngi long ki khun U Blei, bad ym pat la pynpaw ia kaei ba ngin sa long; hynrei ngi tip ba, ynda la pynpaw ia u, ngin long kiba kum ma u: naba ngin iohi ia u kumba u long hi. ³Te uwei pa uwei baroh uba don kane ka jingkyrmen ha u u pynkhuid ia lade, kat kumba ma u u long uba khuid.

⁴Uwei pa uwei baroh uba iaileh ia ka pop u iaileh ruh ia ka jingpalat nukum; te ka pop ka long ka jingpalat hukum. ⁵Bad phi tip ba la pynpaw ia u khnang ba un da ioh kit noh ia ki pop jong ngi; bad ka pop kam don ha u. ⁶Uwei pa uwei baroh uba iaisah ha u um ju leh pop; uwei pa uwei baroh uba leh pop um shym la iohi ia u, lymne um shym la ithuh ia u. ⁷Ko khun hep, wat ai iano iano ruh ba un ialam bakla ia phi; jar uba iaileh ia ka hok u long uba hok, kat kumba ma u u long uba hok. ⁸Jar uba iaileh ia ka pop u long na u Soitan; naba uta u Soitan u ju leh pop naduh kaba mynnyngkong. Ia kane khnang la pynpaw ia U Khun U Blei, ba un ioh pynjot noh ia ki jingleh jong uta u Soitan. ⁹Uwei pa uwei baroh ba la kha na U Blei um ju leh ia ka pop, naba u symbai jong u u iaisah hapoh jong u: te um lah ban iaileh pop, naba la kha ia u na U Blei. ¹⁰Ha kane kein ki la paw kita ki khun U Blei, bad kita ki khun u Soitan. Uwei pa uwei baroh ubym ju leh ia ka hok um long na U Blei, lymne uta ubym ieit ia la u para.

Ka dei ban iaieit paralok hi

11 Naba kane ka long kata ka ktien
3 : 1 Io. 1 : 12. 3 : 5 Io. 1 : 29. 3 : 11 Io. 13 : 34.

ia kaba phi la iohsngew naduh kaba mynnyngkong, ba ngin iaieit paralok hi: ¹²ym kumba U Kain u la long na uta uba sniew, bad u la pyniap noh ia la u para. Te na ka balei u la pyniap noh ia u? Naba ki jingleh jong u hi ki long kiba sniew, hynrei kita ki jong uta u para jong u kiba hok. ¹³Phi wat sngew kyndit, ko para bangeit jong nga, lada ka pyrthei ka shun ia phi. ¹⁴Ngii tip ba ngi la lait shiliang na ka jingiap sha ka jingim, naba ngi ieit ia ki para bangeit. Jar ubym ieit u dang sah ha kata ka jingiap. ¹⁵Uwei pa uwei baroh uba shun ia la u para bangeit u long u nongshohnoh brieve: bad phi tip ba ym don u nongshohnoh brieve uba don ka jingim bymjukut kaba sah ha u. ¹⁶Ha kane ngi la ithuh ia kata ka jingieit, naba u la aiti noh ma u ia la ka jingim na ka bynta jong ngi: ngi ruh ka dei ia ngi ban aiti noh ia la ki jingim na ka bynta ki para bangeit. ¹⁷Hynrei jar uba don ka spah ka jong ka pyrthei, bad u da iohi ia u para bangeit jong u ha ka jingkyrduh, bad un khang khop ia ka jingsngewsynei jong u na u, hato kumno kata ka jingieit jong U Blei ka iaisah ha uta? ¹⁸Ko khun hep, wat ai ngin iaieit *tang* da ka ktien hi, lymne da u thylliej; hynrei ha ka jingleh bad ha ka jingshisha.

Ka jingsngewshur sha u Blei

¹⁹Te da kane ngi tip ba ngi long na kata ka jingshisha, bad ngin pynskhem ia la ki dohnud ha khmat jong u. ²⁰Ha kita kiei kiei ba kata ka dohnud jong ngi ka pynrem ia ngi; naba U Blei u long uba kham khraw ia ka dohnud jong ngi, bad u tip ia kiei kiei baroh. ²¹Ko hep baieit, lada kata ka dohnud jong ngi kam pynrem ia ngi, *te* ngi don ka jingsngewshur sha U Blei. ²²Bad lada ngi pan ia kaei kaei ruh, ngi pdiang na u, naba ngi sumar ia ki

3 : 12 Jen. 4 : 8. 3 : 14 Io. 5 : 24.

hukum jong u. bad ngi iaileh ia kita kiei kiei ruh bapysngewbha ha khmat jong u. ²³Te kane ka long ka hukum jong u. ba ngin ngeit ha ka kyrteng U Khun jong u U Jisu Khrist, bad ba ngin iaieit paralok hi, kumba u la ai ia ka hukum ha ngi. ²⁴Bad uta uba sumar ia kita ki hukum jong u u iaisah ha u. bad u ruh ha uta. Te da kane ngi tip ba u iaisah ha ngi, na uta U Mynsiem ia uba u la ai ha ngi.

Ka mynsiem ka jingshisha bad ka mynsiem ka jingshukor

4 Ko hep baieit, wat ngeit ia ki mynsiem baroh, hynrei to phin tynjuh iit ia kita ki mynsiem, la ki long ne em na U Blei; naba shibun ki nongiathuhlypa balamlar ki la leit mih noh sha ka pyrthei. ²Da kane phi ithuh ia uta U Mynsiem U Blei: ka mynsiem baroh kaba phla ia U Jisu Khrist ba u la wan ha ka doh, ka long na U Blei: ³bad ka mynsiem baroh kabym phla ia U Jisu kam long na U Blei Te kane ka long kata ka mynsiem jong uta u nongialeh pyrshah ia U Khrist: shaphang kaba phi la iohsngew ba ka wan, bad mynta kein ka la don lypa ha ka pyrthei. ⁴Ma phi phi long na U Blei ko khun hep, te phi la jop thiaw ia kita, naba u long uba kham khraw uba ha phi ban ia uba ha ka pyrthei. ⁵Kita ki long na ka jong ka pyrthei, namar kata ki iakren na ka jong ka pyrthei, bad kata ka pyrthei ka sngew ia ki: ⁶ma ngi ngi long na U Blei: uta uba ithuh ia U Blei u sngew ia ngi: uta ubym long na U Blei um sngew ia ngi. Na kane ngi ithuh ia kata ka mynsiem jong ka jingshisha, bad ia kata ka mynsiem jong ka jingshukor.

U Blei U long ka Jingieit

7 Ko hep baieit, to ngin iaieit paralok hi, naba ka jingieit ka long na U Blei: te uwei pa uwei baroh uba ieit, la kha
3 : 23 Io. 13 : 34; 15 : 12, 17. 4 : 12 Io. 1 : 18.

ia u na U Blei, bad u ithuh ia U Blei. ⁸Uta ubym ieit um ithuh ia U Blei, naba U Blei u long ka jingieit. ⁹Ha kane la pynpaw shynna ia ka jingieit U Blei ha ngi. ba U Blei u la phah ia la U Khun ba la kha marwei sha kane ka pyrthei, ba ngin ioh im da u. ¹⁰Ha kane ka long ka jingieit, ym naba ngi la ieit ma ngi ia U Blei, hynrei naba u la ieit ma u ia ngi, bad ba u la phah ia la U Khun *ban long* ka kuna na ka bynta ki pop jong ngi. ¹¹Ko hep baieit, lada U Blei u la ieit kumta ia ngi, ma ngi ruh ngi dei ban iaieit paralok hi. ¹²Ym don uba la iohi ia U Blei mynno mynno ruh: lada ngi iaieit paralok hi, U Blei u iaisah ha ngi, bad ia kata ka jingieit jong u la pynjanai noh ha ngi.

¹³Da kane ngi tip ba ngi iaisah ha u, bad ma u ruh ha ngi, naba u la ai ha ngi na ka jong U Mynsiem jong u. ¹⁴Bad ngi la ioh khmih pyllaw, bad ngi iaphla shai, ba U Kpa u la phah ia U Khun *ban long* U Nongpynim jong ka pyrthei. ¹⁵Jar uba da phla ba U Jisu u long U Khun U Blei, U Blei u iaisah ha u, bad ma u ruh ha U Blei. ¹⁶Ma ngi te ngi ithuh bad ngi la ngeit ia kata ka jingieit ia kaba U Blei u don ia ngi. U Blei u long ka jingieit: bad uta uba iaisah ha kata ka jingieit u iaisah ha U Blei, bad U Blei u iaisah ha u. ¹⁷Da kane la pynjanai noh ha ngi ia kata ka jingieit, ba ngin ioh ka jingsngew shaniah ha kata ka sngi ka jingbishar: naba kat kumba u long ma u, kumta ma ngi ruh ngi long ha kane ka pyrthei. ¹⁸Ym don ka jingsheptieng ha ka jingieit: hynrei ka jingieit bajanai ka shop noh shabar kein ia ka jingsheptieng, naba ka jingsheptieng ka don ka jingpynshitom: te uta uba sheptieng ym shym la pynjanai noh ia u ha ka jingieit, ¹⁹ngi ieit ma ngi ia u, naba u la ieit shuwa ia ngi. ²⁰Lada uno uno ruh u ong, Nga ieit ia U Blei, bad u shun

ia la u para bangeit. u long uba lamler: namar uta ubym ieit ia la u para bangeit ia uba u la iohi, um lah ban ieit ia U Blei ia uba um shym la iohi. ²¹Te ia kane ka hukum ngi ioh na u, ba jar uba ieit ia U Blei un da ieit ia la u para bangeit ruh.

Ka jingjop noh thiaw ia ka pyrthei

5 Uwei pa uwei baroh uba ngeit ba U Jisu u long uta U Khrist, la kha ia u na U Blei: bad uwei pa uwei baroh uba ieit ia uta uba la pynkha, u ieit ia uta ruh ia uba la kha na u. ²Da kane ngi tip ba ngi ieit ia ki khun U Blei, haba ngi ieit ia U Blei, bad ngi leh ia ki hukum jong u. ³Namar kane ka long ka jingieit ia U Blei, ba ngi da sumar ia kita ki hukum jong u: bad kita ki hukum jong u kim long kiba khia. ⁴Naba kaei kaei baroh ia kaba la kha na U Blei ka jop noh thiaw ia ka pyrthei: te kane ka long kata ka jingjop kaba la jop noh thiaw ia kata ka pyrthei, ka jingngeit jong ngi kein. ⁵Uei uta uba jop noh thiaw ia kata ka pyrthei, tang uta kein uba ngeit ba U Jisu u long U Khun U Blei.

Ka jingphla shaphang U Jisu Khrist

6 Une u long uta uba la wan da ka um bad ka snam, U Jisu Khrist kein: ym tang ha kata ka um, hynrei ha kata um bad ha kata ka snam. ⁷Bad dei uta U Mynsiem uba phla, naba uta U Mynsiem u long ka jingshisha. ⁸Naba ki long lai kiba iaphla, U Mynsiem, bad kata ka um, bad kata ka snam, bad kine lai ki iakut lang ha kawei. ⁹Lada ngi pdiang ia ka jingphla jong ki briew, kata ka jingphla jong U Blei ka long kaba kham khraw: naba kata ka jingphla jong U Blei ka long kane, ba u la phla shaphang U Khun jong u. ¹⁰Uta uba ngeit ha uta U Khun U Blei, u don kata ka jingphla ha lade hi: uta ubym ngeit ia U Blei, u pynlong ia u uba lamler, naba um shym la ngeit

ha kata ka jingphla ia kaba U Blei u la phla shaphang uta U Khun jong u. ¹¹Te kane ka long kata ka jingphla, ba U Blei u la ai ha ngi ia ka jingim bymjukut, bad kane ka jingim ka long ha U Khun jong u. ¹²Uta uba don uta U Khun, u don kata ka jingim: te uta ubym don U Khun U Blei, um don kata ka jingim.

Ka jingim bymjukut

13 Ia kine kiei kiei ruh nga la thoh ha phi, khnang ba phin da ioh tip ba phi don ka jingim bymjukut, ha phi kein kiba ngeit ha ka kirteng U Khun U Blei. ¹⁴Te kane ka long kata ka jingsngew shaniah kaba ngi don sha u, ba, lada ngi pan ia kaei kaei ruh katba kum ka mon jong u, u sngew ia ngi: ¹⁵te lada ngi tip skhem ba u sngew ia ngi, ia kaei kaei ruh ba ngi da pan, ngi tip skhem kein ba ngi ioh ia kita ki jingpan ia kiba ngi la pan na u. ¹⁶Lada uno uno ruh u da iohi ia la u para bangeit ba u da leh pop ia ka pop ym sha kaban iap, un pan, te U Blei un ai ha u ia ka jingim, ia kita kein kiba leh pop ym sha kaban iap. Don ka pop sha kaban iap: shaphang kata ngam ong ba un kyrpad. ¹⁷Kabym hok baroh ka long ka pop, bad don ka pop ym sha kaban iap.

18 Ngì tip ba uwei pa uwei baroh ia uba la kha na U Blei, um leh pop shuh: hynrei uta ia uba la kha na U Blei, u ri noh ia lade, te uta uba sniew um ktah ia u.

19 Ngì tip ba ngi long na U Blei, bad ba ka pyrthei baroh kawei ka thiah khop hapoh uta uba sniew.

20 Ngì tip ruh ba uta U Khun U Blei u la wan, bad u la ai ha ngi ka jingshemphang, khnang ba ngin ioh ithuh ia uta U Bashisha: bad ngi long ha uta U Bashisha, ha uta U Khun jong u U Jisu Khrist. Une u long uta U Blei Bashisha, bad kata ka jingim bymjukut. ²¹Ko ki khun hep, to phin da sumar ia lade na kita ki bleithaw: Amen.

KA SHITHI KABA AR

U IOANNIS

UBA U APOSTOI

Ka jingkhublei

1 Uta u tymmen basan, ha ka bakhraw batri ba la jied bad ha ki khun jong ka, ia kiba nga iei ha ka jingshisha (bad ym tang ma nga hi, hynrei kita baroh ruh kiba la ithuh ia ka jingshisha) ²na ka bynta kata ka jingshisha kaba iaisah ha ngi bad kan long lem bad ngi sha ka bymjukut:

3 kan long lem bad ngi ka jingatei, ka jingisynei, *bad* ka jingsuk na U Blei uba U Kpa bad na U Jisu Khrist U Khun uta U Kpa, ha ka jingshisha bad ha ka jingieit.

Ka Jingshisha bad ka Jingieit

4 Nga la kmen shibun eh naba nga la shem ba don na kita ki khun jong pha kiba iaiaid ha ka jingshisha, kumba ngi la pdiang ruh ia ka hukum na uta U Kpa. ⁵Te mynta nga kyrpad ia pha, ko ka Bakhraw batri, ym kumba nga thoh ha pha ia ka hukum bathymmai, hynrei ia kata kaba ngi la ju don naduh kaba mynnyngkong, ba ngin iaieit paralok hi. ⁶Bad kane ka long kata ka jingiaieit, ba ngin iaiaid katba kum kita ki hukum jong u. Kane ka long kata ka hukum, kumba phi la iohsngew naduh kaba mynnyngkong, ba phin iaiaid ha ka.

5 Io. 13 : 34; 15 : 12, 17.

⁷Naba shibun ki nongshukor ki la ialeit mih sha ka pyrthei, kibym iaphla ba U Jisu Khrist u wan ha ka doh. Une kein u long uta u nongshukor bad u nongialeh pyrshah ia U Khrist. ⁸To phin iasumar ia lade hi, khnang ba phin ym duh noh ia kita kiei kiei ruh ia kiba ngi la lah leh minot, hynrei ba phin pdiang ia ka nong babiayang. ⁹Uwei pa uwei baroh uba ialam phrang bad ubym iaineh ha ka jinghikai U Khrist, um don U Blei: uta uba iaineh ha kata ka jinghikai, uta kein u don U Kpa ruh bad U Khun. ¹⁰Lada uno uno ruh u wan ha phi, bad um wallam ia kane ka jinghikai, to wat pdiang ia u sha iing, bad to wat kren ban khublei ia u: ¹¹namar uta uba khublei ia u, u don bynta lem ha kita ki jingleh kiba sniew jong u.

Ka jingwai noh

12 Haba nga don shibun kiei kiei ruh ban thoh ha phi, ngam shym la mon ban thoh da ka kot bad ka sia: hynrei nga kyrmen ban wan ha phi, bad ban iakren markhmat, ba kata ka jingkmien jong phi kan da ioh long ba la dap.

13 Kita ki khun ka para jong pha ia kaba la jied ki iakhublei ia pha: Amen.

KA SHITHI KABA LAI

U IOANNIS

Ka jingkhublei

1 Uta u tymmen basan, ha U Gaios uba ieit eh, ia uba nga ieit ha kaba shisha.

2 Ko hep baieit, nga duwai ba ha kiei kiei baroh men roi bad ba men khiah khran, kat kumba ka roi ka mynsiem jong me. ³Namar nga la kmen shibun eh, haba ki para bangeit ki la wan bad ki la iaphla babha shaphang kata ka jingshisha jong me, kat kumba me iaid ha ka jingshisha. ⁴Ngam don ka jingkmien bakham khraw ia kane kein, ba ngan iohsngew ba ki khun hep jong nga ki da iaid ha ka jingshisha.

U Gaios u ioh iaroh

5 Ko hep baieit, me leh bangeit ia kaei kaei ruh ba me leh sha kita ki para bangeit, bad sha kita ki nongwei: ⁶kiba la phla babha shaphang kata ka jingieit jong me ha khmat ka balang: bad men leh bha haba me leit on lynti ia ki ha ka rukom kaba dei biang ia U Blei: ⁷namar na ka bynta kata ka Kyrting ki la leit mih noh, kim da pdiang ei ei ruh em na ki Jentil. ⁸Namar kata ka dei ia ngi ban pdiang sngewbha ia kiba kat kita, ba ngin ioh long kiba iatreilem bad kata ka jingshisha.

U Diotrephis bad U Dimitrios

9 Nga la thoh sha ka balang: hynrei

uta U Diotrephis, uba ieit leh san halor jong ki, um pdiang sngewbha ia ngi.

¹⁰Namar kane, lada ngan ioh wan, ngan pynkynmaw biang ia kita ki jingleh jong u ia kiba u iaileh, ba u da shait kren blab blab pyrshah ia ngi da ki ktien basniew. Te haba um sngewhun da kine, um pdiang sngewbha hi ia kita ki para bangeit, bad ia kita kiba da kwah u adong, bad u shop noh ia ki pynban na ka balang. ¹¹Ko hep baieit, to me wat pyrthuh bud^a ia kata kaba sniew, hynrei ia kata kaba bha. Uta uba leh ia kaba bha u long na U Blei, hynrei uta uba leh ia kaba sniew um shym la iohi ia U Blei. ¹²Ia U Dimitrios la phla babha da ki briew baroh, bad da ka jong ka jingshisha hi: ngi hi ruh ngi iaphla babha, bad me tip ba kata ka jingphla jong ngi ka long kaba shisha.

Ki jingkhublei

13 Nga don shibun kiei kiei ruh ban thoh sha me, hynrei ngam mon da ka sia bad u khulom ban thoh ha me: ¹⁴hynrei nga kyrmen ban iohi ia me shen shen, bad ngin iakren markhmat.

15 To long ka jingsuk ha me. Ki lok ki iakhublei ia me. To ai khublei ia ki lok uwei pa uwei.

KA SHITHI

U JUDAH

Ka jingkhublei

1 U Judah. u shakri U Jisu Khrist, bad u para U Jakob.

Ha kita ia kiba la khot, kiba ient ha U Blei U Kpa, bad ia kiba la ri noh khnang ia U Jisu Khrist :

2 Ia ka jingisynei ha phi, bad ka jingsuk bad ka jingiet to ai ba yn pynman bun.

Shaphang ki nonghikai balamler

3 Ko hep baieit, haba nga dang leh minot eh ban thoh ha phi shaphang kata ka jingpynim ba iadei lem, nga la shem ba donkam eh ban thoh ha phi, ban sneng ia phi ban ialeh eh na ka bynta kata ka jingngeit, ia kaba la aiti shisien ai ha ki riewkhuid. ⁴Namar don kino kino ruh ki briew kiba la par sian shapoh, ia kiba la kynthoh lypa la mynslem khnang sha kane ka jingpynrem, ki briew kibym riewblei, kiba pynkylla ia ka jingaiei U Blei jong ngi sha ka jingleh jakhlia, bad kiba len noh ia U Jisu Khrist, uba long tang ma u hi U Kynrad bad U Trai jong ngi.

5 Te nga kwah ban pynkynmaw ia phi, la phi tip shisien tip ia kane baroh, ba U Trai haba u pyllait im ia u paidlang na ka ri Ijpt, hadien kata u la pynjot noh khot ia kita kibym shym la ngeit. ⁶Ki angel ruh kibym shym la ri ia kata ka burom tynrai jong ki hi, hynrei ki la iehnoh noh ia ka jaka shong sah la ka jong hi, u la ri noh ia ki ha ki kynjri bymjukut hapoh kaba dum tliw tliw, ia ka jingbishar ka sngi bakhraw. ⁷Kumba ia ka Sodom bad Gomorra, bad kita ki nongbah kiba sawdong ia ki, haba ki iashait ialeh nuti, bad ki da leit bud ia ka doh kawei pat, ha ka rukom kaba kum ia kine, la buh ia ki ha khmat

kum ka rukom maham kein, da kaba ki shah ia ka jingpynshitom hok ka ding bymjukut.

8 Pynban kine ruh kumjuh haba ki da phohsniew ki da pynbit ngit ia ka doh, bad ki n̄iew bein ia ka jingsynshar, bad ki iakren bein ia ki bakhraw batri. ⁹Hynrei U Mikhal u angel rangbah, mynba u dang iapyneh bad u Soitan, ba u da iasaid nia shaphang ka met U Moses, um nud ban bishar kat ban kren bein ia u, hynrei u la ong, To U Trai un da sneng ia me! ¹⁰Hynrei kine ki iakren bein ia kat kita kiei kiei ruh ia kiba kim tip satia: bad kat kita kiei kiei ruh ba ki tip na la ka kynja tynrai, kum ki mrad bakhlem jingmut, ha kita kiei kiei ruh la pynjot ia ki. ¹¹Kordit ia ki! naba ki la ialeit ia id ha kata ka lynti U Kain, bad ki la iaphet kyrthep ha kata ka jingsakma U Balaam namar ka bainong, bad ha kata ka jingialeh kiat U Korah ki la jot noh. ¹²Kine ki long ki jingthohbria ha kita ki jingiakhawai iaieit jong phi, haba ki iakhawai lem bad phi, ki nongsharai kiba bsa sngaid ia lade khlem da sheptieng: ki lyoh bakhlem um, ia kiba la rong kynting noh da ki lyer: ki dieng synrai kiba khlem soh, kiba la iap noh arsien, ia kiba la rat noh: ¹³ki jingatphyllung bakhii dom eh ka duriaw, kiba sei tyrtho ia ki jinglehrain jong ki hi: ki khlur baiiad sakma, ha kiba ia u lyoh baijong jong ka jingdum la ri noh sha ka bymjukut.

14 Bad dei ia kine ba U Enokh ruh, uba hyn̄niew na U Adam, u la iathuhlypa, u da ong, Ha khmih U Trai u la wan bad ki shiphew hajar kiba khuid jong u, ¹⁵ban leh ia ka jingbishar halor baroh, bad ban pynrem noh ia kita baroh kibym

riewblei shaphang kita ki jingleh baroh ka jingbymriewblei jong ki. ia kiba ki la leh bymriewblei. bad shaphang kita ki ktien barunar eh ia kiba ki la kren ki nongpop bymriewblei pyrshah ia u. ¹⁶Kine ki long kiba iakren khñum. kiba ud wad daw. kiba iaid katba kum ki jingkwah brai jong ki hi. bad ka shyntur jong ki ka kren ia kiei kiei ba at sarong. ki da ñiew shiliang khmat ia ki brieu na ka bynta ka jingmyntoi.

Ka jingmaham bad ki jingsneng kyntu

¹⁷Hynrei ma phi. ko hep baieit. to kynmaw ia kita ki ktien ia kiba la iathuhlypa da kita ki apostol U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi: ¹⁸kumno ki la ju ong ha phi. ba ha ka ia kaba khadduh kin long ki nongkren bein. kiba da iaid katba kum kita ki jingkwah brai kibym riwblei jong ki hi. ¹⁹Kine ki long kita kiba pynlong ki jingiakhlad. kiba kynja mrad. kibym don U Mynsiem. ²⁰Hynrei ma phi. ko hep baieit. haba phi iatei ia lade ha kata ka jingngeit

kaba khuid tam jong phi. da kaba iaiduwai ha U Mynsiem Bakhuid. ²¹to phin ri noh ia lade ha ka jingieit U Blei da kaba ap khmih hir hir ia kata ka jingsisynei U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi sha ka jingim bymjukut. ²²Te ia kiwei shisha to phin leh isynei. da kaba pyniapher: ²³hynrei ia kiwei pat to phin pynim. da kaba knieh kyntet ia ki na ka ding. bad ia kiwei pat to isynei da ka jingsheptieng. da kaba shun wat ia kata ka jingphong ia kaba la pynbit tngit na ka jong ka doh.

Ka jingkyrkhu pynwai

²⁴Te ha uta uba lah ban ri kyndong ia phi bakhlem jynthut. bad ban pynieng ia phi bakhlem pop ha khmat ka burom jong u ha ka jingkmien bakhraw eh. ²⁵ha U Blei U Bastad tang ma u hi uba U Nongpynim jong ngi. da U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi. *to long* ka burom. bad ka jingkhraw tam. ka jingsynshar bad ka bor. mynta ruh. bad sha ki bymjukut baroh: Amen.

KA JINGPYNPAW

U IOANNIS

U NONGBATAI IA U BLEI

Ka jinglamphrang

1 Ka jingpynpaw U Jisu Khrist. ia kaba U Blei u la ai ha u. ban pyni ha ki shakri jong u ia kiei kiei ruh kiba dei ban jia long shen: bad haba u la phah da u angel jong u. u la pyntip *ia ka* ha U Ioannis u shakri jong u. ²uba la phla ia ka ktien U Blei. bad ia ka jingphla U Jisu Khrist. ia kita kiei kiei baroh kein kiba u la iohi. ³Suk uta uba pule. bad kita kiba iohsngew ia ki ktien jong kane ka jing-

iathuhlypa. bad kiba sumar ia kita kiei kiei ruh ia kiba la thoh ha ka: namar kata ka ia ka la jan.

Ki jingkhublei sha ki hynñiew Balang

⁴U Ioannis ha kita ki hynñiew balang kiba ha Asia:

To long ka jingaiei ha phi bad ka jingsuk. na uta uba long bad uba la ju long bad uban sa wan: bad na kita ki hynñiew ki mynsiem kiba long ha khmat ka khet jong

u: ⁵bad na U Jisu Khrist, uba long U Nongphla ia uba lah ban shaniah, ia Uba la kha nyngkong na kiba iap. bad U Nongsynshar ki syiem ka pyrthei.

Ha uta uba la ieit ia ngi, bad uba la sait ia ngi na ki pop jong ngi ha ka snam jong u hi: ⁶bad u la pynlong ia ngi ki syiem bad ki lyngdoh ha U Blei bad U Kpa jong u: ha u to long ka burom bad ka jingsynshar sha ki bymjukut ki bymjukut: Amen. ⁷Ha khmih, u wan bad ki lyoh, bad ka khmat baroh kan iohi ia u, bad kita ruh kiba la sum ia u: bad ki jaid bynriew baroh jong ka pyrthei kin ialynñiar lympat namar jong u. Kumta shisha: Amen.

8 Nga long ma nga U Alpha bad U Omega, ong U Trai uba U Blei, uta uba long bad uba ju long bad uta uban sa wan, uta U Badonbor baroh.

Ka jingiohipaw ia U Khun U Briew

9 Ma nga U Ioannis, uba u para bangeit jong phi, bad u nongiaioh bynta lem ha ka jingynjar, bad ha ka hima bad ka jingiaishah U Jisu Khrist, nga la don ha kata ka dewlynnong ia kaba la khot Patmos, na ka bynta ka ktien U Blei bad na ka bynta ka jingphla ia U Jisu Khrist. ¹⁰Nga la long ha U Mynsiem ha ka sngi U Trai, bad nga la iohsngew na shadien jong nga ia ka ktien bajam kum ka turoi. ¹¹ka da ong, Nga long ma nga U Alpha bad U Omega, uba nyngkong bad uba khadduh: la kaba me iohi, to thoh ha ka kitab, bad to phah ha kita ki hynñiew balang: sha Ephesos, bad sha Smyrna, bad sha Pergamos, bad sha Thiateira, bad sha Sardis, bad sha Philadelphia, bad sha Laodikaia.

12 Te nga la phai ban ioh khmih thuh ia kata ka ktien kaba la kren ha nga: te haba nga la phai, nga la iohi hynñiew ki dieng pynieng sharak ksiar: ¹³bad

hagdeng kita ki hynñiew ki dieng pynieng sharak, ia uwei uba kum U Khun u briew, uba la kup jainkup haduh ki kjat, bad uba la panpoh ka jingpanpoh ksiar ha ki jymbuiñ. ¹⁴Bad ka khlieh jong u bad u shñiuh jong u kiba lieh kum u ñiuhlangbrot balieh, kat ka ior kein; bad ki khmat jong u kum ka thylliej ding: ¹⁵bad ki kjat jong u kum ka rnong baphyrnai, kum haba la thang ia ki ha ka lawar ding: bad ka ktien jong u kum ka jingsawa shibun ki um. ¹⁶Bad u la don ha ka kti kamon jong u hynñiew ki khlur: bad na ka shyntur jong u ka da mih noh ka waitlam baarliang syrti banep: bad ka khmat jong u ka la long kum haba ka sngi ka tyngshain ha ka bor bah jong ka.

17 Bad haba nga la iohi ia u, nga la kyllon sbak ha ki kjat jong u kum uba iap. U te u la buh ia ka kti kamon jong u ha nga, u da ong. To wat sheptieng: nga long ma nga uba nyngkong bad uba khadduh, bad uta Uba im: ¹⁸bad nga la jia long uba iap, te ha khmih, nga long uba im sha ki bymjukut ki bymjukut, bad nga don kein ki shabi ka dujok bad ka jingiap. ¹⁹Namar kata to thoh ia kiei kiei ruh ia kiba me la iohi, bad ia kiei kiei ruh kiba long, bad ia kiei kiei ruh kiban sa long hadien kine: ²⁰ia ka jingmaian shaphang kita ki hynñiew ki khlur ia kiba me la iohi ha ka kti kamon jong nga, bad ia kita ki hynñiew ki dieng pynieng sharak ksiar. Kita ki hynñiew ki khlur ki long ki angel jong kita ki hynñiew balang, bad kita ki hynñiew ki dieng pynieng sharak ki long ki hynñiew balang.

Ka khubor sha ka Balang ha Ephesos

2 Ha uta u angel jong ka balang ha Ephesos to thoh: la kine kiei kiei ruh u ong uta uba bat ia kita ki hynñiew ki khlur ha ka kti kamon jong u, uta uba

1 : 5 Isa. 55 : 4; Salm. 89 : 27. 1 : 6 Ek. 19 : 6; Jpw. 5 : 10. 1 : 7 Dan. 7 : 13; Mt. 24 : 30; Mk. 13 : 26; Lk. 21 : 27; 1 Thes. 4 : 17; Sekh. 12 : 10; Io. 19 : 34, 37. 1 : 8 Jpw. 22 : 13; Ek. 3 : 14. 1 : 13 Dan. 7 : 13; 10 : 5. 1 : 14 Dan. 7 : 9. 1 : 14-15 Dan. 10 : 6. 1 : 15 Eski. 1 : 24; 43 : 2. 1 : 17 Isa. 44 : 6; 48 : 12; Jpw. 2 : 8; 22 : 13.

iaid hapdeng kita ki hynñiew ki dieng pyinieng sharak ksiar :

2 Nga ithuh ia ki jingleh jong pha, bad ia ka jingleh minot bad ka jingiaishah jong pha, bad ba pham lah ban shah shuh ia kiba sniew : bad pha la tynjuh iit ia kita kiba ong ba ki long ki apostol, bad kim long, te pha la shem ia ki kiba lam-ler; ³bad pha don ka jingiaishah bad pha la shah na ka bynta ka kyrteng jong nga, bad pham shym la sngewthait ian. ⁴Hynrei nga don *kane* kaba pyrshah ia pha, ba pha la iehnoh noh ia ka jingieit jong pha kaba nyngkong. ⁵To kynmaw namarkata nangno pha la hap noh, bad to kylla kaba mut, bad to leh ia kita ki jingleh kiba nyngkong: lynda kumta nga wan kloï ha pha, bad ngan pynkynriah noh ia ka dieng pyinieng sharak jong pha na ka jaka jong ka, lada pham kylla kaba mut. ⁶Hynrei kane pha don, ba pha shun ia ki jingleh jong kita ki Nikolaita, ia kiba nga ruh nga shun, ⁷Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang. Ha uta uba jop ngan ai ha u ban bam na u dieng jong ka jingim, uba long ha ka Paradais U Blei.

Ka khubor sha ka Balang ha Smyrna

8 Bad ha uta u angel jong ka balang ha Smyrna to thoh : la kine kiei kiei ruh u ong uta uba nyngkong bad uba khadduh, uba la jia long uba iap, bad u la im *pat* :

9 Nga ithuh ia ka jingshah shitom jong pha, bad ia ka jingduk jong pha (hynrei pha long kaba riewspah), bad ia ka jingkren bein jong kita kiba ong ba ki long ki Jiw, bad kim long, hynrei ki long ka synagog jong u Soitan. ¹⁰To wat sheptieng ia kita kiei kiei ruh kiba phan sa shah : ha khmih, uta u Soitan un sa bred ia kiba na phi ha ka iing byndi, ba yn ioh tynjuh ia phi : te phin ioh ia ka jingshah shitom shiphew sngi. To long

pha kaba iaineh haduh ka jingiap, bad ngan ai ha pha ia kata ka pansngiat jong ka jingim. ¹¹Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang. Ia uta uba jop yn ym pynsniew na kata ka jingiap kaba ar.

Ka khubor sha ka Balang ha Pergamos

12 Bad ha uta u angel jong ka balang kaba ha Pergamos to thoh : la kine kiei kiei ruh u ong uta uba don kata ka waitlam kaba arliang syrti banep :

13 Nga ithuh hangno pha shong, *wat* ha kaba don kein ka khet u Soitan : bad pha bat skhem ia ka kyrteng jong nga, bad pham shym la len noh ia kata ka jingngeit ha nga, wat shisha ha kita ki sngi ha kiba U Antipas *u la long* u nongphla uba iaineh jong nga, ia uba la pyniap noh hapdeng jong phi, ha kaba u Soitan u shong. ¹⁴Hynrei nga don khyndiat kiei kiei ruh pyrshah ia pha, naba pha don hangta kiba bat ia kata ka jinghikai U Balaam, uba la hikai ia U Balak ban buh ia ka jingjynthut ha khmat kita ki khun Israel, ban bam ia kiei kiei ruh ba la knia ia ki bleithaw, bad ban klim sih. ¹⁵Kumta pha don ma pha ruh kiba bat kumjuh ia kata ka jinghikai jong kita ki Nikolaita. ¹⁶Namar kata to kylla kaba mut: lynda kumta nga wan kloï ha pha, bad ngan ialeh thma ia ki da ka waitlam ka shyntur jong nga. ¹⁷Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang. Ha uta uba jop ngan ai ha u ban bam na kata ka manna ia kaba la buh-rieh noh, bad ngan ai ha u ia u maw balieh, bad ha uta u maw ia ka kyrteng bathymmai ia kaba la thoh, ia kaba uno uno ruh um ithuh hynrei tang uta uba pdiang ia ka.

Ka khubor sha ka Balang ha Thiateira

18 Bad ha uta u angel jong ka balang

2 : 7 Jen 2 : 9; Jpw. 22 : 2; Eski. 28 : 13; 31 : 8. 2 : 8 Isa. 44 : 6; 48 : 12; Jpw. 1 : 17; 22 : 13.

2 : 11 Jpw. 20 : 14; 21 : 8. 2 : 14 Jk. 22 : 5, 7; 31 : 16; Dt. 23 : 4; 25 : 1-3.

2 : 17 Ek. 16 : 14-15, 33-34; Io. 6 : 48-50; Isa. 62 : 2; 65 : 15.

kaba ha Thiateira to thoh : la kine kiei kiei ruh u ong U Khun U Blei, uba don la ki khmat kum ka thylliej ka ding, bad ki kjat jong u kiba kum ka rnong baphyrnai :

19 Nga ithuh ia ki jingleh jong pha, bad ia ka jingieit bad ia ka jingneit bad ia ka jingshakri bad ia ka jingiaishah jong pha; bad ba kita ki jingleh kiba khadduh jong pha ki long kiba kham bun ia kita kiba nyngkong. ²⁰Hynrei nga don kane kaba pyrshah ia pha, naba pha shah ia kata ka briew ka Jesabel, kaba khot ia lade ka nongiathuhlypa, bad ka hikai bad ka shukor ia kita ki shakri jong nga ban klim sih, bad ban bam ia kiei kiei ruh ba la kña ia ki bleithaw ²¹Bad nga la ai ha ka ia ka ia *hahiang* ba kan ioh kylla kaba mut; te kam mon ban kylla kaba mut na kata kaba klim jong ka. ²²Ha khmih, ngan bred ia ka ha ka jingthiah, bad ia kita kiba iaklm bad ka ha ka jingshitom bakhrav, lada kin ym kylla kaba mut na kita ki jingleh jong ki ²³Bad ngan pyniap noh ia ki khun jong ka da ka jingiap; te kita ki balang baroh kin iatip ba long ma nga uta uba ut thuh ia ki khyllai bad ia ki dohnud; te ngan ai ha phi uwei pa uwei baroh katba kum ki jingleh jong phi. ²⁴Hynrei ha phi nga ong, *kata*, ha kita kiwei kein kiba ha Thiateira, kat kibym don kane ka jinghikai, kibym tip ia kita ki jingjylliew jong u Soitan, kumba ki ong : Ngam buh ha phi ia kawei pat ka jingkit. ²⁵Hynrei ia kata kaba phi don, to iabat skhem tadynda nga wan. ²⁶Bad uta uba jop, bad uba sumar haduh kaba kut ia ki jingleh jong nga, ngan ai ha u ka bor halor kita ki kynja bynriew : ²⁷bad un synshar ia ki da u dieng synshar nar, kumba pynlwet jin ia ki khiew jong u nongthaw khiew, kumba nga ruh nga la pdiang na U Kpa jong nga. ²⁸Bad ngan

ai ha u ia u khlur step. ²⁹Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang.

Ka khubor sha ka Balang ha Sardis

3 Bad ha uta u angel jong ka balang kaba ha Sardis to thoh : la kine kiei kiei ruh u ong uta uba don kita ki hynñiew ki Mynsiem U Blei, bad ia kita ki hynñiew ki khlur : Nga ithuh ia ki jingleh jong pha, ba pha don ka kyrteng ba pha im, hynrei pha long kaba iap. ²To long pha kaba sharai, bad to pynskhem ia kita kiei kiei ruh kiba sah, kiban sa iap noh : namar ngam shym shem ia kita ki jingleh jong pha kiba la dap janai ha khmat U Blei jong nga. ³To kynmaw namar kata kumno pha la pdiang bad pha la iohsngew, bad to ri skhem *ia ka*, bad to kylla kaba mut, Namar kata lada pham sharai, ngan wan kum u nongtuh kein, te phan ym ioh tip ha kano ka por ngan wan ha pha. ⁴Hynrei pha don khyndiat ki kyrteng wat ha Sardis kibym shym la pynbit tngit ia ki jainkup jong ki : te kita kin ioh iaid lem bad nga ha ki *jainkup* balieh : naba ki long kiba dei. ⁵Uta uba jop, ia uta yn pynkup kumta ha ki jainkup balieh : bad ngan ym pyndam noh da lei lei ia ka kyrteng jong u na ka kitab ka jingim, bad ngan phla kein ia ka kyrteng jong u ha khmat U Kpa jong nga, bad ha khmat ki angel jong u. ⁶Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang.

Ka khubor sha ka Balang ha Philadelphia

7 Bad ha uta u angel jong ka balang kaba ha Philadelphia to thoh : la kine kiei kiei ruh u ong uta Uba khuid, uta Uba shisha, uta uba don u shabi jong U Dabid, uta uba plie, te uno uno ruh um khang, bad u khang te uno uno ruh um plie :

2 : 20 1 Sm. 16 : 31; 2 Sm. 9 : 22, 30. 2 : 23 Salm 7 : 9; Jer. 17 : 10; Salm 62 : 12.

2 : 26-27 Salm 2 : 8-9. 3 : 3 Mt. 24 : 43-44; Lk. 12 : 39-40; Jpw. 16 : 15. 3 : 5 Ek. 32 : 32-33;

Salm 69 : 28; Jpw. 20 : 12; Mt. 10 : 32; Lk. 12 : 8. 3 : 7 Isa 22 : 22; Job 12 : 14.

8 Nga ithuh ia ki jingleh jong pha: ha khmih, nga la buh ha khmat jong pha ia ka jingkhah ia kaba la plie, te uno uno ruh um lah ban khang ia ka: naba pha don khyndiat khysoit ka bor, bad pha la ri skhem ia ka ktien jong nga, bad pham shym la len ia ka kyrteng jong nga. ⁹Ha khmih, nga aiti noh ia kiba na kata ka synagog u Soitan, kiba ong ba ki long ki Jiw, bad kim long, hynrei ki lamler: ha khmih, ngan pynleh ia kita ba kin wan bad iamane ha khmat ki kyat jong pha, bad ba kin tip ba nga la ieit ma nga ia pha. ¹⁰Naba pha la ri skhem ia ka ktien ka jingiaishah jong nga, te nga ruh ngan ri kyndong ia pha na kata ka por jong ka jingtynuh, kaban sa jia long ha ka pyrtnei baroh kawei, ban tynjuh kein ia kita kiba shong ha ka khyndew. ¹¹Ha khmih, nga wan klo: to bat skhem ia kata kaba pha don, ba uno uno ruh un ym shim ia ka pansngiat jong pha. ¹²Uta uba jop, ngan pynlong u rijied ia u ha ka iing U Blei jong nga, te un ym mih noh shuh shabar: bad ngan thoh halor jong u ia ka kyrteng U Blei jong nga, bad ia ka kyrteng jong kata ka nongbah U Blei jong nga, ka Jerusalem bathymmai, kaba wan hiar na bneng na U Blei jong nga, bad ia kata ka kyrteng jong nga kaba thymmai. ¹³Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang.

Ka khubor sha ka Balang ha Laodikaia

14 Bad ha uta u angel jong ka balang ha Laodikaia to thoh: la kine kiei kiei ruh u ong U Amen. U Nongphla Uba iaineh bad Uba shisha, ka jingsdang ka jingpynlong jong U Blei:

15 Nga ithuh kein ia ki jingleh jong pha, ba pham long kaba khriat lymne kaba shit: ah nga da kwah dik dik ba phan da long kaba khriat lane kaba shit! ¹⁶Kumta naba pha long kaba shu syaid,

khriat ruh em, shit ruh em, ngan sa prie noh ia pha na ka shyntur jong nga. ¹⁷Naba pha ong, Nga kaba riewbha, bad nga la pynman spah, te ngam don ka jingkyrdueh ei ei ruh em, bad pham tip ba ma pha hi pha long kata kaba lanot khop, bad kaba jynjar sat, bad kaba duk, bad kaba matlah, bad kaba lyngkhuid. ¹⁸Nga pyni buit ha pha ba phan thied na nga ia ka ksiar ba la phrang ha ka ding, ba phan da ioh manspah: bad ia ki jainkup balieh, ba phan ioh kup ia lade, bad ba kan ym paw kata ka jingleh-rain ka jinglyngkhuid jong pha: bad ia ka jingsleh khmat ban kyllan ia ki khmat jong pha, ba phan iohi. ¹⁹Kat ia kiba nga ieit, nga sneng bad nga sympat: to sngew-shitrhem namar kata, bad to kylla kaba mut. ²⁰Ha khmih, nga ieng ha ka jing-khang bad nga tied: lada uno uno ruh un iohsngew ia ka ktien jong nga, bad un plie ia kata ka jingkhah, ngan wan rung hapoh ha u, bad ngan iakhawar miet lem bad u, bad ma u lem bad nga. ²¹Uta uba jop, ngan ai ha u ban shong lem bad nga halor ka khet jong nga, kumba nga ruh nga la jop, bad nga la shong lem bad U Kpa jong nga halor ka khet jong u. ²²Jar uba don ka shkor, to un sngew ia kaei ba U Mynsiem u ong ha kita ki balang.

Ka jingiamane ha bneng

4 Hadien kine kiei kiei ruh nga la khmih, te ha khmih, ka jingkhah ia kaba la plie ha bneng: bad kata ka ktien sawa kaba nyngkong ia kaba nga la iohsngew kum ka turoi ka da kren bad nga, ka da ong, To ale kiew shane, bad ngan pyni ha me ia kiei kiei ruh kiba dei ban jia long hadien kane. ²Te kumne kumne ruh nga la long ha U Mynsiem: bad ha khmih, ka khet ba la buh ha bneng, bad halor kata ka khet don uwei uba shong. ³Te uta uba shong u la long haba khmih kum u maw jasper bad u sardios:

bad *la don* u simpyllieng baroh sawdong kata ka khet, uba kum u maw emerald haba peit ia u. ⁴Bad baroh sawdong kata ka khet ki *la don* arphewsaw tylli ki khet: bad halor ki khet nga la iohi arphewsaw ngut ki tymmen basan kiba shong, kiba la kup ha ki jainkup balieh; bad halor ki khlich jong ki ki pansngiat ksiar. ⁵Bad na kata ka khet ki mih noh ki leilieh bad ki jingsawa bad ki pyrthat. Bad *la don* hynñiew ki sharak ding bathang ha khmat kata ka khet, kiba long kita ki hynñiew ki Mynsiem U Blei. ⁶Bad ha khmat kata ka khet ruh don ka duriaw iit kum u mawlein:

Bad hapdeng kata ka khet, bad baroh sawdong kata ka khet, saw ki jingthaw baim kiba dap da ki khmat sha khmat bad shadien. ⁷Te uta u jingthaw uba nyngkong u kum u sing, bad uta u jingthaw baar u kum u khun masi, bad uta u jingthaw balai u da don ka khmat kum u biew, bad uta u jingthaw basaw u kum ka pukni baher. ⁸Bad kita ki saw ki jingthaw baim ki da don uwei pa uwei hynriew ki thapbniang, baroh sawdong bad shapoh ki da dap da ki khmat, bad kim ioh kaba shongthait mynsngi bad mynmiet, ki da ong, Uba khuid, Uba khuid, Uba khuid, U Trai uba U Blei Badonbor baroh, uta uba la ju long bad uta uba long bad uta uban sa wan. ⁹Bad haba kita ki jingthaw baim ki ia ai ka burom bad ka jingpyndon burom bad ka jingnguh ha uta uba shong halor kata ka khet, ha uta uba im sha ki bymjukut ki bymjukut, ¹⁰kita ki arphew-saw ngut ki tymmen basan ki iahap dem ha khmat uta uba shong halor kata ka khet, bad ki iamane ia uta uba im sha ki bymjukut ki bymjukut, bad ki iabred ia kita ki pansngiat jong ki ha khmat kata ka khet, ki da ong. ¹¹Me long uba dei, Ah Trai bad U Blei jong ngi, ban pdiang ia kata ka burom bad ia kata

ka jingpyndon burom bad ia kata ka bor, naba me la thaw ma me ia kiei kiei baroh, bad namar kata ka mon jong me ki ialong, bad la thaw ia ki.

Ka kitab bad u Khun langbrot

5 Bad nga la iohi ha ka kti kamon jong uta uba shong halor kata ka khet ia ka kitab, ia kaba la thoh shapoh bad shalor, ia kaba la pyndait laha da ki hynñiew ki jingpyndait. ²Bad nga la iohi ia u angel uba khlain, u da pyrta da ka ktien bajam, Uei uba bit ban plied ia kata ka kitab, bad ban loit ia ki jingpyndait jong ka? ³Bad ym don ha bneng, lymne ha ka khyndew, lymne shapoh ka khyndew, uba lah ban plied ia kata ka kitab, lymne wat ban khmih ha ka. ⁴Nga te nga la iam shibun, naba ym shym la shem iano iano ruh uba bit ban plied ia kata ka kitab, lymne wat ban khmih ha ka. ⁵Te uwei na kita ki tymmen basan u ong ha nga, To wat iam: ha khmih, uta U Sing uba long na ka jaid Juda, U Thied U Dabid, u la jop ban plied ia kata ka kitab, bad ban loit ia kita ki hynñiew ki jingpyndait jong ka.

⁶Bad nga la iohi hapdeng kata ka khet bad kita ki saw ki jingthaw baim, bad hapdeng kita ki tymmen basan, ia U Khun langbrot u da ieng, kum ia uba la pyniap, u da don hynñiew ki reng, bad hynñiew ki khmat, kiba long kita ki hynñiew ki Mynsiem U Blei, ia kiba la phah noh sha ka pyrthei baroh. ⁷Bad u la leit, bad u la shim ia kata ka kitab na ka kti kamon jong uta uba shong halor kata ka khet. ⁸Te mynba u la shim ia kata ka kitab, kita ki saw ki jingthaw baim bad kita ki arphewsaw ngut ki tymmen basan ki la iahap dem ha khmat uta U Khun langbrot, ki da don uwei pa uwei la ka duitara, bad ki pliang ksiar badap da ka jingainguh thang baiwbih, kiba long ki

4 : 5 Ek 19 : 16, Jpw. 8 : 5, 11 : 19, 16 : 18; Eski. 1 : 13; Jpw. 1 : 4; Sekh. 4 : 2; 4 : 6 Eski. 1 : 22;
4 : 6-7 Eski. 1 : 5-10; 10 : 14. 4 : 8 Eski. 1 : 18; 10 : 12; Isa. 6 : 2-3. 5 : 1 Eski. 2 : 9-10; Isa. 29 : 11.
5 : 5 Jen. 49 : 9; Isa. 11 : 1, 10. 5 : 6 Isa. 53 : 7; Sekh. 4 : 10. 5 : 8 Salm. 141 : 2.

jingduwai jong ki riewkhuid. ⁹Bad ki iarwai ia ka jingrwai bathymmai, ki da ong. Me long uba dei ban shim ia kata ka kitab, bad ban plie ia kita ki jingpyndait jong ka: naba la pyniap kein ia me, bad me la siewspah ha U Blei da ka snam jong me ia kiba na ka jaid, bad na ka thylliej, bad na u paitlang, bad na ka kynja bynriew baroh: ¹⁰bad me la pynlong ia ki ki syiem bad ki lyngdoh ha U Blei jong ngi, bad kin iasynshar ha ka pyrthei.

¹¹Te nga la iohi, bad nga la iohngew ia ka ktien sawa shibun ki angel baroh sawdong kata ka khet bad kita ki jingthaw baim bad kita ki tymmen basan ruh: bad ka jingkein ia ki ka la long ki shiphew hajar sien ki shiphew hajar, bad ki hajar sien ki hajar, ¹²ki da ong da ka ktien bajam, U long uba dei uta U Khun langbrot, ia uba la pyniap, ban ioh pdiang ia kata ka bor, bad ia ka jingkynei spah, bad ia ka jingstad, bad ia ka jinglah, bad ia ka jingpyndon burom, bad ia ka burom, bad ia ka jingkyrkhu. ¹³Bad ia ka jingthaw baroh kaba don ha bneng, bad halor ka khyndew, bad shapoh ka khyndew, bad ha ka duriaw, bad kiei kiei baroh kiba ha kita, nga la iohsngew haba ki ong, Ha uta uba shong halor kata ka khet, bad ha uta U Khun langbrot, to long ka jingkyrkhu, bad ka jingpyndon burom, bad ka burom, bad ka bor, sha ki bymjukut ki bymjukut!

¹⁴Bad kita ki saw ki jingthaw baim ki la iaong, Amen. Bad kita ki arphew-saw ngut ki tymmen basan ki la iahap dem, bad ki la iamane.

Ki jingpyndait

6 Bad nga la khmih mynba uta U Khun langbrot u la plie ia kawei na kita ki hynñiew ki jingpyndait, bad nga la iohsngew ia uwei na kita ki saw ki jingthaw baim ba u da kren kum ka jingriew u pyrthat, To ale, bad to khmih.

²Te nga la khmih kein, bad ha khmih, ka kulai balieh, bad uta uba shong halor jong ka u la don ka ryntieh: bad la ai ha u ia ka pansngiat, bad u la leit mih noh da kaba jop thiaw, bad ia kaban jop thiaw.

³ Bad mynba u la plie ia ka jingpyndait kaba ar, nga la iohsngew ia uta u jingthaw baim uba ar ba u ong, To ale, bad to khmih. ⁴Te ka la leit mih noh kawei pat ka kulai basaw: bad ha uta uba shong halor jong ka la ai bor ban shim noh ia ka jingsuk na kata ka khyndew, khnang ba kin da ioh iapyniap noh paralok hi: te la ai ha u ka waitlam bakhraw.

⁵ Bad mynba u la plie ia ka jingpyndait kaba lai, nga la iohsngew ia uta u jingthaw baim uba lai ba u ong, To ale, bad to khmih. Te nga la khmih, bad ha khmih, ka kulai baiong: bad uta uba shong halor jong ka u da bat ia ka tara-jur ha ka kti jong u. ⁶Bad nga la iohsngew ia ka ktien hapdeng kita ki jingthaw baim, kaba ong, Ka shi ser u kew ia ka shi suka, bad lai ser u kew barli ia ka shi suka: bad to me wat pynsnew ia ka umphniang bad ia ka wain!

⁷ Bad mynba u la plie ia ka jingpyndait kaba saw, nga la iohsngew ia ka ktien jong uta u jingthaw baim uba saw, ka da ong, To ale, bad to khmih. ⁸Te nga la khmih, bad ha khmih ka kulai balieh bthuh, bad uta uba shong halor jong ka uba kyrteng u Jingiap: bad kata ka Jaka shong riewiap ka bud lem bad u. Bad la ai ka bor ha ki halor ka shi pawa kata ka khyndew, ban pyniap noh da ka waitlam, bad da ka nemsnew, bad da ka jingiap them, bad da kita ki mrad khlaw jong kata ka khyndew.

⁹ Bad mynba u la plie ia ka jingpyndait kaba san, nga la iohi hapoh ka duwan ia ki mynsiem ki jong kita ia kiba la pyniap noh na ka bynta ka ktien

U Blei, bad na ka bynta kata ka jing-phla ia kaba ki la ju iabat skhem. ¹⁰Te ki la pyrta da ka ktien bajam, ki da ia ong. Tad lano, ko Trai Kynrad, Uba khuid bad Uba shisha, mem bishar kut bad pynhiar kput na ka bynta kata ka snam jong ngi halor kita kiba shong ha kata ka khyndew? ¹¹Bad la ai ha uwei pa uwei baroh ia ka jainkup balieh; bad la ong ha ki ba kin da iashong thait shuh sa shibit arbit, tadynda yn pyndep noh ia kita ki para shakri jong ki ruh bad kita ki para bangeit jong ki, ia kiban sa pyniap noh kumba ia ki ruh.

¹²Bad nga la iohi mynba u la plie ia ka jingpyndait kaba hynriew, bad la long ka jingkhynñiuh jumai bakhraw: bad ka sngi ka la kylla iong kum ka jain shñiuh bakhain, bad u bnai pyllun u la kylla kum ka snam; ¹³bad ki khlur ka bneng ki la hap sha ka khyndew, kumba ki khlur noh ki soh kibym ih na u dieng dumbur, haba la pynkhih ia u da ka lyer bakhraw. ¹⁴Bad ia ka bneng la pynkynran noh kum ka kitab haba la kli noh; bad ia u lum bad ka dewlynnong baroh la pynkynriah noh na ki jaka jong ki. ¹⁵Te kita ki syiem jong ka khyndew, bad kita ki bakhraw batri, bad kita ki rangbah shihajar, bad kita kiba riwspah, bad kita kiba khlain, bad u mraw baroh bad uba laitluid baroh, ki la iabuhrieh ia lade ha ki krem bad hapdeng ki mawsiang jong ki lum bah: ¹⁶bad ki iaong ha kita ki lum bah bad ha kita ki mawsiang, To hap ha ngi, bad to buhrieh noh ia ngi na ka khmat uta uba shong halor kata ka khet, bad na ka jingbitar jong uta U Khun langbrot; ¹⁷naba kata ka sngi kaba khraw ka jingbitar jong u ka la wan kein; te uei uba lah ban ieng?

U paid ki khun Israel

7Te hadien kane nga la iohi ia ki saw ki angel kiba ieng halor ki saw dong ka

khyndew, ba ki iabat ia ki saw lyer ka khyndew, khnang ba ka lyer kan ym ioh beh ha ka khyndew, lymne ha ka duriaw, lymne ha kano kano ka dieng. ²Bad nga la iohi ia uwei pat u angel ba u wan kiew na sha bamih ka sngi, u da bat ia ka shap jong U Blei uba im: bad u la pyrta da ka ktien bajam ha kita ki saw angel, ha kiba la ai bor ban pynsniew ia ka khyndew bad ia ka duriaw, ³u da ong, To wat pynsniew ia ka khyndew, lymne ia ka duriaw, lymne ia ki dieng, ha ban da ngi la ioh shon ia ki shakri U Blei jong ngi halor ki shyllangmat jong ki. ⁴Bad nga la iohsngew ia ka jingkhein jong kita ia kiba la shon, shispah sawphew saw hajar, ia kiba la shon na ka jaid baroh ki khun Israel. ⁵Na ka jaid Juda la shon khadar hajar: Na ka jaid Ruben khadar hajar: Na ka jaid Gad khadar hajar: ⁶Na ka jaid Asher khadar hajar: Na ka jaid Naphtali khadar hajar: Na ka jaid Manasseh khadar hajar: ⁷Na ka jaid Simeon khadar hajar: Na ka jaid Lebi khadar hajar: Na ka jaid Issakhar khadar hajar: ⁸Na ka jaid Sabulon khadar hajar: Na ka jaid Joseph khadar hajar: Na ka jaid Benjamin la shon khadar hajar.

U paidbah byllien

⁹Hadien kine kiei kiei ruh nga la khmih, bad ha khmih, u paidbah byllien, ia uba uno uno um lah ban ñiew, na ki kynja bynriew bad na ki jaid bad na ki paidlang bad na ki thylliej baroh, ba ki da ieng ha khmat kata ka khet bad ha khmat uta U Khun langbrot, kiba la kup ki jainkup balieh, bad ki dieng tlai ha ki kti jong ki; ¹⁰bad ki da iapyrta da ka ktien bajam, ki da iaong, Ka jingpynim ha U Blei jong ngi uba shong halor kata ka khet, bad ha uta U Khun langbrot! ¹¹Bad kita ki angel baroh ki la iaieng tawiar

6 : 12 Jpw. 11 : 13; 16 : 18; Isa. 13 : 10; Joel 2 : 10, 31; 3 : 15; Mt. 24 : 29; Mk. 13 : 24-25; Lk. 21 : 25.

6 : 13-14 Isa. 34 : 4. 6 : 14 Jpw. 16 : 20. 6 : 15 Isa. 2 : 19, 21. 6 : 16 Hos. 10 : 8; Lk. 23 : 30.

6 : 17 Joel 2 : 11; Mal. 3 : 2. 7 : 1 Jer. 49 : 36; Dan. 7 : 2; Sekh. 6 : 5. 7 : 3 Eski. 9 : 4, 6.

ia kata ka khet bad ia kita ki tymmen basan bad ia kita ki saw ki jingthaw baim, bad ki la iahap dem la ki khmat ha khmat kata ka khet, bad ki la iamane dem ia U Blei, ¹²ki da iaong: Amen! Ka jing-kyrkhu bad ka burom bad ka jingstad bad ka jinganguh bad ka jingpyndon burom bad ka bor bad ka jinglah ha U Blei jong ngi sha ki bymjukut ki bymjukut: Amen.

¹³Te uwei na kita ki tymmen basan u la kylli, u da ong ha nga, Kine kiba la kup kita ki jainkup balieh, hato ki long kiei bad nangno ki la wan? ¹⁴Te nga la iathuh ha u, Ko Kynrad, me tip ma me. Te u la ong ha nga, Kine ki long kita kein kiba wan na kata ka jingjynjar bakhraw, bad ki la sait ia kita ki jainkup jong ki, bad ki la pynkhuid lieh ia ki ha ka snam jong uta U Khun langbrot. ¹⁵Namar kata ki long ha khmat kata ka khet U Blei, bad ki iashakri ia u mynsngi bad mynmiet ha ka jaka kyntang jong u: bad uta uba shong halor kata ka khet un shongkah halor jong ki. ¹⁶Kin ym thngan shuh, lymne sliang shuh, lymne ka sngi kan ym ioh shoh ha ki, lymne kano kano ka jingshit; ¹⁷naba uta U Khun langbrot uba hapdeng kata ka khet un sharai ia ki, bad un ialam lynti ia ki sha ki pukri um ka jingim; bad U Blei un hiad noh ia ka jingjawummat baroh na ki khmat jong ki.

Ka jingpyndait kaba hynñiew

8 Bad mynba u la plie ia ka jingpyndait kaba hynñiew, ka la long ka jing-sngapjar ha bneng kumba shiteng kynta. ²Bad nga la iohi ia ki hynñiew ki angel kiba ieng ha khmat U Blei, bad ha ki la ai hynñiew ki turoi. ³Te uwei pat u angel u la wan bad u la ieng hajan ka duwan, u-da don ka pliang ksiar bathang

iwbih; bad la ai ha u shibun ka jinganguh thang baiwbih. ba un ioh pynlang ia ka ha ki jingduwai ki riwkhuid baroh halor kata ka duwan ksiar kaba ha khmat kata ka khet. ⁴Te ka tдем kita ki jinganguh thang baiwbih lem bad kita ki jingduwai jong ki riwkhuid, ka la leit kiew ha khmat U Blei na ka kti uta u angel. ⁵Bad uta u angel u la shim ia kata ka pliang bathang iwbih, bad u la pyndap ia ka da ka ding na kata ka duwan, bad u la 'bred ia ka shalor ka khyndew; te la long ki pyrthat bad ki jingsawa bad ki leilieh, bad ka jinghynñiuh jumai.

Ki turoi

⁶Bad kita ki hynñiew ki angel kiba don kita ki hynñiew ki turoi ki la iakhreh ia lade ban pynsawa.

⁷Te uta uba nyngkong u la pynsawa; bad la jia long u phria bad ka ding ia kiba la khleh da ka snam, bad la bred ia ki shalor ka khyndew; te ia kaba lai ka bynta na ka jong ka khyndew bad ia kaba lai ka bynta na ka jong ki dieng la thang noh, bad ia u phlang bajyrngam baroh la thang noh.

⁸Bad u angel uba ar u la pynsawa; te kum ia u lum bakhraw ia uba la thang da ka ding la bred sha ka duriaw; te kaba lai ka bynta na ka jong kata ka duriaw ka la kylla snam, ⁹bad la iap noh kaba lai ka bynta na ka jong kita ki jingthaw kiba ha kata ka duriaw, kiba don jingim, bad la pynjot noh ia kaba lai ka bynta na ka jong ki lieng.

¹⁰Bad u angel uba lai u la pynsawa; te la hap na bneng u khlur bakhraw bathang kum ka musa, bad u la hap halor kaba lai ka bynta na ka jong ki wah bad halor ki pukri ki um; ¹¹Bad ka kyrteng uta u khlur la khot Uba kthang; te kaba lai ka bynta na ka jong kita ki um

7: 14 Dan. 12: 1; Mt. 24: 21; Mk. 13: 19. 7: 16 Isa. 49: 10. 7: 17 Salm 23: 1; Eski. 34: 23; Salm 23: 2; Isa. 49: 10; 25: 8. 8: 3 Amos 9: 1; Ek. 30: 1, 3. 8: 5 Leb. 16: 12; Eski. 10: 2; Ek. 19: 16; Jpw. 11: 19; 16: 18. 8: 7 Ek. 9: 23-25; Eski. 38: 22. 8: 10 Isa. 14: 12. 8: 11 Jer. 9: 15.

ka la kylla kthang; te shibun ki briew ki la iap noh na kita ki um, naba la pynkthang ia ki.

12 Bad u angel uba saw u la pynsawa; te la shoh ia kaba lai ka bynta na ka jong ka sngi, bad ia kaba lai ka bynta na ka jong u bnai, bad ia kaba lai ka bynta na ka jong ki khlur, khnang ban pyndum ia kata kaba lai ka bynta jong ki, bad kata ka sngi kam pynshai ia kata kaba lai ka bynta jong ka, bad ka miet kumjuh.

13 Bad nga la khmih, bad nga la iohsngew ia uwei u pukni uba her hapteng ka bneng, u da ong da ka ktien kaba jam, Kordit, kordit, kordit, ha kita kiba shong halor kata ka khyndew, namar kita kiwei pat ki jingsawa ka turoi jong kita ki lai angel kiban sa pynsawa!

9 Bad u angel uba san u la pynsawa; te nga la iohi ia u khlur ba la hap na bneng sha ka khyndew; bad la ai ha u ia u shabi kata ka liewlong kaba khlem trai. 2Te u la plie ia kata ka liewlong bakhlem trai; te ka la leit kiew ka tдем na kata ka liewlong, kum ka tдем ka lawar ding kaba khraw; te la pyndum ia ka sngi bad ia ka suin bneng da ka tдем jong kata ka liewlong. 3Bad na kata ka tдем la mih noh ki puit halor ka khyndew; bad ha ki la ai ka bor, kumba ki ñiang lartham jong ka khyndew ki don ka bor. 4Bad la ong ha ki ba kin ym pynsniew ia u phlang ka khyndew, lymne ia kaei kaei ruh kaba jyrngam, lymne ia uno uno ruh u dieng, hynrei tang ia kita ki briew kibym don kata ka jingshonshap jong U Blei halor ki shyllangmat jong ki. 5Bad la ai ha ki ba kin ym pyniাপ noh ia ki, hynrei ba yn pynkordit ia ki san bnai; te kata ka jingpynkordit ia ki ka la long kum ka jingpynkordit ka ñiang lartham haba ka la dait ia u briew. 6Te ha kita ki sngi ki briew kin wad noh ia ka jingiap, bad kin ym shem ia

ka satia; bad kin kwah eh ban iap noh, te kata ka jingiap kan phet noh na ki.

7 Bad ki dur kita ki puit ki la syriem kum ki kulai ia kiba la khreh ia ka thma; bad halor ki khlieh jong ki ki la don kum ki pansngiat kiba syriem ia ka ksiar, bad ki khmat jong ki kum ki khmat ki briew 8bad ki la don u shñiuh kum u shñiuh ki kynthei, bad ki bniat jong ki ki la long kum ki jong ki sing; 9bad ki la don ki jingiada shadem kum ki jingiada shadem nar; bad ka jingsawa ki thapniang jong ki ka kum ka jingsawa ki kali babun ki kulai haba ki iatur kein sha ka thma; 10bad ki don ki tdong kiba syriem ia ki ñiang lartham, bad ki sni; bad ka bor jong ki ban pynsniew ia ki briew san bnai ka la long ha ki tdong jong ki. 11Bad ki don u syiem halor jong ki, uba u angel kata ka liewlong bakhlem trai, uba ka kyrteng jong u ha ka Hebru ka long u Abaddon, bad ha ka Grik, u don ka kyrteng u Apollion.

12 Kata kawei ka jingpynkordit ka la dep noh: ha khmih, ki dang wan shuh sa ar ki jingpynkordit hadien.

13 Bad u angel uba hynriew u la pynsawa; te nga la iohsngew ia kawei ka ktien sawa na kita ki reng jong kata ka duwan ksiar kaba ha khmat U Blei, 14ka da ong ha uta u angel uba hynriew uba la don kata ka turoi, To pyllait noh ia kita ki saw angel ia kiba la khum hajan kata ka wah kaba khraw ka luphratis. 15Te la pyllait noh ia kita ki saw angel, ia kiba la khreh khnang ia kata ka por bad ia ka sngi bad ia u bnai bad ia ka snem, ba kin ioh pyniap noh ia kaba lai ka bynta jong ki briew. 16Bad ka jingkhein ki paidiapom shong kulai ki la long ki arspah hajar ki hajar: nga la iohsngew kein ia kata ka jingkhein jong ki. 17Te kumne nga la iohi ia kita ki kulai ha kata ka jingithupaw, bad ia kita kiba

shong halor jong ki, kiba don ki jingiada shadem kum ka ding, bad kum ki haia-kinth, bad kum u kyndok: bad ki khlieh kita ki kulai ki kum ki khlieh ki sing: bad na ki shyntur jong ki ka mih ka ding bad ka tdem bad u kyndok. ¹⁸Da kine lai tylli ki jingiaphthem la pyniap noh ia kata kaba lai ka bynta jong ki brieve, da kata ka ding, bad da kata ka tdem, bad da uta u kyndok, kiba la mih noh na kita ki shyntur jong ki. ¹⁹Naba kata ka bor jong kita ki kulai ka long ha ka shyntur jong ki, bad ha ki tdong jong ki: namar kita ki tdong jong ki ki syiem kum ki bsein, bad ki don ki khlieh, bad da kita ki pynsnew.

²⁰Te kita kiba sah na ki bynriew, ia kiba ym shym la pyniap noh da kine ki jingiaphthem, kim shym la kylla kaba mut na kita ki jingleh ki kti jong ki, ba kin ym mane ia kita ki ksuid, bad ia kita ki bleithaw kiba da ka ksiar, bad da ka rupa, bad da ka rnong, bad da u maw, bad da ka dieng, kibym lah ban iohi, lymne iohsngew, lymne ia id: ²¹bad kim shym la kylla kaba mut na kita ki jing-pyniap jong ki, lymne na kata kaba aiksuid jong ki, lymne na kata ka jing-iakai kynthei jong ki, lymne na kita ki jingtuh jong ki.

U angel bad ka kitab barit

10 Bad nga la iohi ia uwei pat u angel bakhrav bor ba uwan hiar na bneng, uba la kup da u lyoh; bad u simpylheng halor ka khlieh jong u, bad ka khmat jong u ka la kum ka sngi, bad ki kjat jong u kum ki rijied ding: ²bad u don ha ka kti jong u ka kitab rit ba la plie. Bad u la buh ia ka kjat kamon jong u halor ka duriaw, bad ia kadiang halor ka khyndew: ³bad u la pyrta da ka ktien bajam, kumba kyrhuh u sing: te mynba u la pyrta, ki hynfiew ki pyrthat ki la ialap ia ki ktien sawa jong ki. ⁴Te mynba kita

ki hynfiew ki pyrthat ki la ialap, nga la sa ba ngan sa thoh: hynrei nga la iohsngew ia ka ktien na bneng kaba ong ha nga. To pyndait laha ia kita kiei kiei ruh ia kiba kita ki hynfiew ki pyrthat ki la ialap, bad to wat thoh ia kita kiei kiei ruh. ⁵Te uta u angel ia uba nga la iohi ba u da ieng halor kata ka duriaw bad halor kata ka khyndew, u la rah ia la ka kti kamon sha bneng, ⁶bad u la smai ha uta uba iai im sha ki bymjukut ki bymjukut, uba la thaw ia ka bneng bad kiei kiei ruh kiba ha ka, bad ia ka khyndew bad kiei kiei ruh kiba ha ka, bad ia ka duriaw bad kiei kiei ruh kiba ha ka, ba kan ym long ka jingpyntud shuh: ⁷hynrei ha kita ki sngi kata ka ktien sawa ka jong uta u angel uba hynfiew, hamar ba un sa pynsawa, hangta la pyndep noh ia kata ka jingmaian ka jong U Blei, kumba u la iathuhkhana babha ha kita ki shakri jong u ki nongia-thuhlypa.

⁸Te kata ka ktien ia kaba nga la iohsngew na bneng ka la kren pat bad nga, bad ka la ong, To khie leit, to shim ia kata ka kitab rit ba la plie ha ka kti uta u angel uba ieng halor kata ka duriaw bad halor kata ka khyndew. ⁹Te nga la leit sha uta u angel, nga da ong ha u, To ai noh ha nga ia kata ka kitab rit. Te u la ong ha nga, To shim bad to bam duh ia ka: te kan pynkthang ia ka kpoh jong me, hynrei ha ka shyntur jong me kan long kaba thieng kum ka ngap. ¹⁰Te nga la shim ia kata ka kitab rit na ka kti uta u angel, bad nga la bam duh ia ka: te ka la long ha ka shyntur jong nga kaba thieng kum ka ngap, te haba nga la bam ia ka, la pynkthang noh ia ka kpoh jong nga. ¹¹Bad u la ong ha nga, Ka dei ia me ban iathuhlypa pat shaphang shibun ki paidlang, bad ki kynja bynriew, bad ki thylliej, bad ki syiem.

Ki ar ngut ki nongiaphla

1 Bad la ai ha nga ia u stew basyriem kum u dieng; bad don uba la ong. To ieng, bad to thew ia ka templ U Blei, bad ia ka duwan, bad ia kita kiba iamane ha ha: ²hynrei ia ka phyllaw kaba shabar kata ka templ U Blei men iehnoh noh, men ym thew ia ka: naba la ai noh ia ka ha ki Jentil: bad ia ka nongbah kaba khuid kin iaiuh top jin sawphew ar bnai. ³Bad ngan ai bor ha ki ar ngut ki nongiaphla jong nga, te kin iathuhlypa shi hajar arspah hynriew phew sngi, kiba la kup ki jain khain.

⁴Kine ki long kita ki ar tylli ki dieng olib bad kita ki ar tylli ki dieng pyinieng sharak, kiba ieng ha khmat U Trai jong ka khyndew. ⁵Bad lada uno uno ruh u kwah ban pynsniew ia ki ka ding ka mih noh na ka shyntur jong ki, bad ka bam duh ia ki nongshun jong ki: te lada uno uno ruh u kwah ban pynsniew ia ki, kumjuh ka dei ban pyniap noh ia uta. ⁶Kine ki don ka bor ban khang khop ia ka bneng, ba u slap un ym hap ha ki sngi kata ka jingiathuhlypa jong ki: bad ki don ka bor halor ki um ban pynkylla snam ia ki, bad ban shoh ia ka khyndew da ki jingiapthem baroh katno katno sien ruh katba ki iakwah. ⁷Te ynda ki la ioh pyndep noh ia kata ka jingphla jong ki, uta u mrad uba kiew noh na kata ka hiewlong bakhlem trai un pynlong ia ka jingialethma bad ki, bad un jop thiaw ia ki, bad un pyniap noh ia ki. ⁸Bad ki metiap jong ki kin shu sah ha ka lynti bah kata ka shnong kaba khraw, ia kaba la khot *ha ka jingmut* bakynja mynsiem, ka Sodom bad ka Ijpt: hangta ruh la sahnarphna ia U Trai jong ki. ⁹Te kiba na kita ki paidlang bad ki jaid bad ki thylliej bad ki kynja bynriew kin iakhmih ia kita ki metiap jong ki lai sngi shiteng, bad kin ym shah ban buh ia kita ki

metiap jong ki ha ki jingtep. ¹⁰Bad kita kiba iashong halor kata ka khyndew kin iakmen halor jong ki, bad kin ialeh biria, bad kin iaphah lam ia ki jingai sngewbha paralok hi: naba kine ki ar ngut ki nongiathuhlypa ki la iapynkordit ia kita kiba iashong halor ka khyndew. ¹¹Te hadien kita ki lai sngi shiteng, U Mynsiem ka jingim na U Blei u la leit bsut ha ki, bad ki la ieng joit da ki kjat jong ki: te ka jingsheptieng bakhraw ka la ngat ha kita kiba la khmih ia ki. ¹²Bad ki la iohsngew ia ka ktien bajam na bneng kaba ong ha ki, To wan kiew shane. Te ki la ialeit kiew noh sha bneng ha u lyoh: bad kita ki nongshun jong ki ki la iakhmih ia ki. ¹³Bad ha kata kajuh ka por ka la long ka jingkhynñiuh jumai bakhraw, te kaba shiphew ka bynta na kata ka nongbah ka la kyllon khram: bad la pyniap noh ha kata ka jingkhynñiuh jumai hynñiew hajar ki briew: te kita kiba sah ki la iasheptieng eh, bad ki la ia ai burom ha U Blei ka bneng.

¹⁴Kata ka jingpynkordit kaba ar ka la wai noh: ha khmih kata ka jingpynkordit kaba lai ka wan kloil.

Ka turoi kaba hynñiew

¹⁵Bad u angel uba hynñiew u la pynsawa: bad ki la long ki ktien bajam ha bneng kiba ong. Kata ka hima ka jong ka pyrthei ka la jia long ka jong U Trai jong ngi, bad U Khrist jong u: te un synshar kein sha ki bymjukut ki bymjukut. ¹⁶Bad kita ki arphewsaw ngut ki tymmen basan, kiba shong ha khmat U Blei halor ki khet jong ki, ki la dem da pyllup bad ki la iamane dem ia U Blei. ¹⁷ki da ong, Ngì ianguh ia me, ko Trai uba U Blei Badonbor baroh, uba long bad uba la ju long: naba me la shimti ia la ka bor kaba khraw, bad me la synshar. ¹⁸Te ki la khiih bitar lep kita ki kynja bynriew, bad

11 : 1 Eski. 40 : 3; Sekh. 2 : 1-2. 11 : 2 Lk. 21 : 24. 11 : 4 Sekh. 4 : 3; 11-14. 11 : 6 1 Sm. 17 : 1; Ek. 7 : 17-19; 1 Smi. 4 : 8. 11 : 7 Dan. 7 : 7; Jpw 13 : 5-7; 17 : 8; Dan. 7 : 21. 11 : 8 Isa. 1 : 9-10. 11 : 11 Eski. 37 : 10. 11 : 12 2 Sm. 2 : 11. 11 : 13 Jpw. 6 : 12; 16 : 18. 11 : 15 Ek. 15 : 18; Dan. 2 : 44; 7 : 14, 27. 11 : 18 Salm 2 : 5; 110 : 5; 115 : 13.

kata ka jingbitar jong me ka la jia, bad kata ka ia ban bishar ia ki nongiap. bad ban ai ia ka nong ha ki shakri jong me, kita ki nongiathuhlypa, bad ha kita ki riewkhuid, bad ha kita kiba sheptieng ia ka kyrteng jong me, ki barit barain bad ki bakhraw batri: bad ban pynjot noh ia kita kiba pynjot noh ia ka pyrthei. ¹⁹Te la plie ia ka templ U Blei ha bneng: bad la iohi ia ka synduk ka jutang jong u ha kata ka templ jong u: bad la don ki leilieh, bad ki jingsawa, bad ki pyrthat, bad ka jingkhynñiuh jumai, bad u phria bakhraw.

Ka briew bad u iakjakor

12 Bad la iohi ia ka dak khyllah bakhraw ha bneng, ka briew kaba la kup da ka sngi, bad u bna hapoh ki kjat jong ka, bad halor ka khlieh jong ka ka pansngiat da ki khadar ki khlur: ²Bad ka la punkhun, bad ka kyang jam haba ka suh khun, bad haba ka pang shitom ban kha khun ³Bad la iohi ia kawei pat ka dak khyllah ha bneng: bad ha khmih, u iakjakor basaw uba khraw, uba don hynniew ki khlieh bad shiphew ki reng, bad halor kita ki khlieh jong u hynniew ki pansngiat. ⁴Bad ka tdong jong u ka ring ia kaba lai ka bynta na ki khlur ka bneng, bad ka la bred noh ia ki sha ka khyndew: bad uta u iakjakor u la ieng ha khmat kata ka briew kaban sa ⁵kha khun, khnang ba ynda ka la kha, un ioh bam duh ia ita i khunlung jong ka. ⁶Te ka la kha ia u khun shynrang, uban sa synshar ia ki kynja bynriew baroh da ka dieng synshar nar: te la rong noh artet ia ita i khunlung jong ka sha U Blei, bad sha ka khet jong u. ⁷Bad kata ka briew ka la phet iap sha ka ri khlaw, ha kaba ka don ka jaka ia kaba la khreh da U Blei, khnang ba hangta kin ioh iabsa ia ka shi hajar arspah hynriewphew sngi.

⁷ Bad ka thma ka la long ha bneng: U Mikhal bad ki angel jong u ki la ialethma ia uta u iakjakor: te uta u iakjakor ruh bad ki angel jong u ki la ialethma: ⁸hynrei kim shym la jop, lymne ia ka jaka jong ki ym shym la shem shuh ha bneng. ⁹Te la shop noh arsut ia uta u iakjakor bakhraw, uta u bsein tymmen ia uba la khot u Ksuid, bad u Soitan, uba shukor ia ka pyrthei baroh kawei: la shop noh arsut ia u sha ka khyndew, bad ia kita ki angel jong u la shop noh arsut lem bad u. ¹⁰Bad nga la iohsngew ia ka ktien bajam ha bneng, kaba ong, Mynta la wan jia kata ka jingpynim bad kata ka bor, bad kata ka hima U Blei jong ngi bad kata ka bor synshar uta U Khrist jong u: naba la shop noh arsut ia uta u nongmudui ia ki para bangeit jong ngi, uba shait mudui ia ki ha khmat U Blei jong ngi mynsngi bad mynmiet. ¹¹Hynrei ki la jop noh ma ki ia u namar kata ka snam jong uta U Khunlangbrot, bad namar kata ka ktien ka jingphla jong ki: te kim shym la ieit ia ka jingim jong ki jin haduh ka jingiap. ¹²Naba kumta to iakmen, ko ki bneng, bad phi kiba shong ha ki. Kordit ia kata ka khyndew, bad ia ka duriaw! naba uta u Ksuid u la leit hiar ha phi, uba don ka jingbitar bakhraw, naba u tip ba u don tang khyndiat por.

¹³ Te mynba uta u iakjakor u la iohi ba la shop arsut ia u sha ka khyndew, u la beh bein ia kata ka briew kaba la kha khun shynrang. ¹⁴Te la ai ha kata ka briew artylli ki thapbniang jong ka pukni kaba khraw, ba kan da ioh her noh sha kata ka ri khlaw sha kata ka jaka jong ka, ha kaba yn bsa ia ka shi ia, bad ki ia, bad ka shiteng ia, na khmat uta u bsein. ¹⁵Bad uta u bsein u la theh buk buk na ka shyntur jong u ia ka um kum ka wah na shadien kata ka briew, khnang ba

un ioh pynrong noh ia ka da kata ka wah.
 16Hynrei kata ka khyndew ka la iarap
 ia kata ka briew, te kata ka khyndew ka
 la ang ia la ka shyntur, bad ka la nguid noh
 khoit ia kata ka wah ia kaba uta u iakja-
 kor u la theh buk buk na ka shyntur jong u.
 17Te uta u iakjakor u la sngewbitar
 lep ia kata ka briew, bad u la leit noh
 ban ialethma bad kita kiba sah na u
 symbai jong ka, kita kiba sumar ia ki
 hukum U Blei bad kiba bat ia kata ka
 jingphla ia U Jisu Khrist. Te u la ieng
 halor u shyiap ka duriaw.

Ar tylli ki mrad khlaw

13 Bad nga la iohi ia u mrad khlaw
 uba kiew noh na ka duriaw, uba don
 hynniew ki khlieh bad shiphew ki reng.
 bad halor kita ki reng jong u shiphew ki
 pansngiat, bad halor kita ki khlieh jong
 u ki kyrteng ka jingkrenbein Blei. 2Bad
 uta u mrad khlaw ia uba nga la iohi, u
 la syriem ia u labasa, bad ki kjat jong u
 kum ki kjat dngiem, bad ka shyntur
 jong u kum ka shyntur sing: te uta u
 iakjakor u la aiti ha u ia ka bor jong u,
 bad ia ka khet jong u, bad ia ka bor
 synshar bakhraw. 3Bad nga la iohi ia
 kawei na kita ki khlieh jong u kum ia
 kaba la pynmong haduh kaban iap:
 hynrei la pynkhiah ia kata ka jingmong
 iap jong u: te baroh kawei ka pyrthei
 ka la sngewphylla ia uta u mrad khlaw.
 4Bad ki la iamane dem ia uta u iakjakor
 naba u la aiti ia ka bor synshar jong u
 ha uta u mrad khlaw; te ki la iamane
 dem ia uta u mrad khlaw, ki da ong,
 Uei, uba long kum uta u mrad khlaw?
 uei uba lah ban ialethma bad u?

5 Te la ai ha u ka shyntur kaba ialap
 ia kiei kiei kiba khraw, bad ia ki jing-
 kren bein Blei; bad la ai ha u ia ka bor
 synshar ban sah jin sawphew ar bnai.
 6Te u la ang ia ka shyntur jong u ia
 kaban kren bein ia U Blei, ban kren bein

ia ka kyrteng jong u, bad ia ka iing
 kyntang jong u, bad ia kita kiba shong
 ha bneng. 7Bad la ai bor ha u ban
 ialethma bad kita ki riwkhuid, bad
 ban jop noh ia ki: bad la ai ha u ia ka bor
 synshar halor ka jaid, bad u paitlang,
 bad ka thylliej, bad ka kynja bynriew
 baroh. 8Te kita baroh kiba shong halor
 ka khyndew kin iamane dem ia u, kiba
 ki kyrteng jong ki ym shym la thoh ha
 kata ka kitab ka jingim jong uta U Khun
 langbrot, ia uba la pyniap la myndang-
 long ka pyrthei. 9Lada uno uno ruh u don
 ka shkor, to un sngew. 10Lada uno uno
 ruh u ialam mraw, u leit noh hi kein sha
 ka jinglong mraw: lada uno uno ruh u
 pyniap noh da ka waitlam, ka dei ban
 pyniap noh ia u da ka waitlam. Hangne
 don ka jingiaishah bad ka jingneit jong
 kita ki riwkhuid.

11 Bad nga la iohi ia uwei pat u
 mrad khlaw uba kiew noh na kata ka
 khyndew; bad u la don artylli ki reng
 basyriem kum i khun langbrot, bad u la
 kren kum u iakjakor. 12Bad ia kata ka
 bor synshar baroh ka jong uta u mrad
 khlaw banyngkong u leh ha khmat jong
 u, bad u pynbor ia kata ka khyndew bad
 ia kita kiba shong ha ka ba kin iamane
 dem ia uta u mrad khlaw banyngkong,
 ia uba la pynkhiah ia kata ka jingmong
 iap jong u. 13Bad u leh ia ki dak khyllah
 bakhraw, kat ban pynhiar ia ka ding na
 bneng sha ka khyndew ha khmat ki
 briew. 14Te u shukor noh ia kita kiba
 shong halor kata ka khyndew, da kita
 ki dak khyllah ia kiba la ai bor ha u ban
 leh ha khmat uta u mrad khlaw; u da
 ong ha kita kiba shong halor kata ka
 khyndew ba kin thaw dur ia uta u mrad
 khlaw, uba la ioh ia kata ka jingnong
 da ka waitlam, bad ba la ioh im pynban.
 15Bad la ai bor ha u ban ai ka myn-
 siem ha kata ka dur'uta u mrad khlaw,
 ba kata ka dur uta u mrad khlaw kan da

13 : 1 Dan. 7 : 3; Jpw. 17 : 3, 7-12. 13 : 2 Dan. 7 : 4-6. 13 : 5-6 Dan. 7 : 8, 25; 11 : 36.
 13 : 7 Dan. 7 : 21. 13 : 8 Salm 69 : 28. 13 : 10 Jer. 15 : 2; 43 : 11.

ioh kren ruh, bad ba kan ioh pynlong ba kat kiban ym mane dem ia kata ka dur uta u mrad khlaw yn pyniap noh ia ki. ¹⁶Bad u, pynlong ia ki baroh, ia ki barit barain ruh bad ki bakhraw batri, ia kiba riewspah ruh bad kiba duk, ia kiba laitluid ruh bad ki mraw, ba yn buh ha ki ia ka dak halor ka kti kamon jong ki, lane halor ki shyllangmat jong ki; ¹⁷bad ba uno uno ruh un ym lah ban thied lane ban die, hynrei tang uta uba don kata ka dak, kata ka kyrteng hi uta u mrad khlaw kein, lane kata ka jing-khein ka kyrteng jong u, ¹⁸Hangne don ka jingstad. Uta uba don ka jing-shemphang, to un khein ia kata ka jingkhein uta u mrad khlaw; namar ka long ka jingkhein u bried: bad kata ka jingkhein jong u ka long, Hynriew spah hynriewphew hynriew.

Ka jingrwai kiba la-siewspah

14 Te nga la iohi, bad ha khmih, U Khun langbrot u ieng halor u lum Seion, bad lem bad u ruh shispah sawphew saw hajar ngut, kiba don kata ka kyrteng jong u, bad ka kyrteng U Kpa jong u, ia kaba la thoh halor ki shyllangmat jong ki. ²Bad nga la iohsngew ia ka ktien sawa na bneng, kum ka jingsawa shibun ki um, bad kum ka jingsawa u pyrthat bakhraw: bad kata ka jingsawa kaba nga la iohsngew ka la long kum ka jingsawa ki nongtem duitara haba ki iatem ha ki duitara jong ki. ³Bad ki iarwai kum ia ka jingrwai bathymmai ha khmat kata ka khet, bad ha khmat kita ki saw ki jingthaw baim bad kita ki tymmen basan; bad uno uno ruh um lah ban nang kein ia kata ka jingrwai hynrei tang kita ki shispah sawphew saw hajar, kita kein ia kiba la siewspah noh na ka khyndew. ⁴Kine ki long kita ia kiba ym shym la pynbit tngit bad ki kynthei, namar ki long ki rang-

sotti. Kine ki long kita kiba bud ia uta U Khun langbrot kat shaba u leit. Ia kine la siewspah noh napdeng ki bried, kum u soh nyngkong ha U Blei bad ha uta U Khun langbrot. ⁵Te ha ka shyntur jong ki ym shym la shem ia kaba arsap; ki long kiba khlem pop.

Ki lai ngut ki angel

⁶ Bad nga la iohi ia uwei pat u angel uba her hapdeng ka bneng, uba don ka gospel bymjukut ban iathuhkhana ha kita kiba shong halor kata ka khyndew, bad ha ka kynja bynriew bad ka jaid bad ka thylliej bad u paidlang baroh; ⁷bad u ong da ka ktien bajam, To sheptieng ia U Blei, bad to ai ka burom ha u; naba la wan ka por ka jingbishar jong u: bad to phin iamane dem ia uta uba la thaw ia ka bneng bad ia ka khyndew, bad ia ka duriaw bad ia ki pukn um.

⁸ Bad uwei pat u angel, uba ar, u la bud, u da ong, La kyllon, la kyllon ka Babilon, kata ka nongbah kaba khraw, kaba la pyndih ia ki kynja bynriew baroh na ka wain ka jingkhih bitar ka jingklum sih jong ka!

⁹ Bad u angel uba lai u la bud ia ki, u da ong da ka ktien bajam, Lada uno uno ruh u mane dem ia uta u mrad khlaw bad ia ka dur jong u, bad u pdiang ia kata ka dak halor ka shyllangmat jong u, lane halor ka kti jong u, ¹⁰uta ruh un di na ka wain ka jingbitar lep U Blei, ia kaba la khreh khlem da pynkheh ha kata ka khuri ka jingotshla jong 'u; bad yn pynkordit ia u da ka ding bad da u kyndok ha khmat kita ki angel bakhuid, bad ha khmat uta U Khun langbrot: ¹¹te ka tдем kata ka jingpynkordit ia ki ka kiew noh sha ki bymjukut ki bymjukut; bad kim ioh ia kaba shong-thait mynsngi bad mynmiet, kiba iamane dem ia uta u mrad khlaw bad ia ka dur

jong u, bad jar uba pdiang ia kata ka dak ka kyrteng jong u.

12 Hangne ka don ka jingiaishah jong kita ki riewkhuid, kita kiba sumar ia ki hukum U Blei, bad ia ka jingngeit U Jisu.

13 Bad nga la iohsngew ia ka ktien na bneng kaba ong, To thoh: Suk kita ki nongiap kiba iap ha U Trai naduh mynta: Shisha, ong U Mynsiem, ba kin ioh shongthait noh na ki jingtrei minot jong ki: naba kita ki jingleh jong ki ki iabud ryngkat bad ki.

Ka jingot ha ka khyndew

14 Bad nga la iohi, te ha khmih, u lyoh balieh; bad halor uta u lyoh u da shong uba kum U Khun u briew, uba don halor ka khlieh jong u ka pansngiat ksiar, bad ha ka kti jong u ka rashi banep. ¹⁵Bad uwei pat u angel u la wan mih noh na ka iing Blei, u da pyrta da ka ktien bajam ha uta uba shong halor uta u lyoh, To phah noh ia kata ka rashi jong me, bad to ot; naba kata ka aiom ban ot ka la wan, naba kata ka jingot ka khyndew ka la ih rkhiang. ¹⁶Te uta uba shong halor uta u lyoh u la buh ia kata ka rashi jong u halor kata ka khyndew; kumta la ot ia kata ka khyndew.

17 Bad uwei pat u angel u la wan mih noh na kata ka templ kaba ha bneng, uba don ma u ruh ka rashi banep. ¹⁸Bad uwei pat u angel u la wan mih noh na ka duwan, uba don ka bor halor ka ding; bad u la pyrta da ka jingpyrta bajam ha uta uba don kata ka rashi kaba nep, u da ong, To phah noh ia kata ka rashi kaba nep jong me, bad to lum ia ki rynyup na u dieng soh wain kata ka khyndew; naba ki soh wain jong ka ki la ih bha. ¹⁹Te uta u angel u la buh ia ka rashi jong u ha kata ka khyndew bad u la kheit ia uta u dieng soh wain jong kata ka khyndew, bad u la bred ia ki sha ka jingtyllyiat umsoh kaba khraw jong

ka jingbitar U Blei. ²⁰Te ia kata ka jingtyllyiat um soh la iuh roit shabar kata ka nongbah, bad ka snam ka la mih noh na kata ka jingtyllyiat um soh haduh ki lakam ki kulai, jin haduh ar spah mail.

Ki angel bad ki jingiaphthem kiba khadduh

15 Bad nga la iohi ia kawei pat ka dak khyllah ha bneng, kaba khraw bad baiphylla, hynñiew angel kiba don hynniew ki jingiaphthem, *kiba long* kiba khadduh; naba ha ki la pyndep noh ia kata ka jingbitar U Blei.

2 Bad nga la iohi kum ia ka duriaw iit ia kaba la khleh da ka ding; bad ia kita kiba la ioh ia ka jingjop thiaw halor uta u mrad khlaw, bad halor kata ka dur jong u, bad halor kata ka dak jong u, bad halor kata ka jingkhein ka kyrteng jong u, ba ki da ieng kein halor kata ka duriaw iit, ki da don ruh ki duitara jong U Blei. ³Bad ki iarwai ia ka jingrwai U Moses u shakri jong U Blei, bad ia ka jingrwai jong uta U Khun langbrot, ki da ong, Kiba khraw bad ba iphylla long kita ki jingleh jong me, Ah U Trai uba U Blei Badonbor baroh! kiba hok bad ba shisha kita ki lynti jong me, U Syiem jong kita ki rta! ⁴Uei uban ym tieng burom ia me, Ah Trai, bad pyndon burom ia ka kyrteng jong me? naba tang ma me hi uba khuid. Naba ki kynja bynriew baroh kin iawan bad kin iamane dem ha khmat jong me, naba la pynpaw shynna ia ki jingleh bahok jong me.

5 Bad hadien kine kiei kiei ruh nga la iohi, bad ha khmih, la plie wang ia ka templ jong ka tabernakl jong ka jingphla ha bneng: ⁶bad kita ki hynñiew angel kiba don kita ki hynñiew ki jingiaphthem, ki la iawan mih noh na kata ka templ, kiba la kup ia ka jain linen kaba khuid bad kaba tyngshain, bad kiba la panpoh ha la ki shadem da ki jingpanpoh ksiar.

7Bad uwei na kita ki jingthaw baim u la ai ha kita ki hynñiew angel hynñiew ki pliang ksiar badap da ka jingbitar U Blei, uba im sha ki bymjukut ki bymjukut.⁸Te la pyndap ia kata ka templ da ka tdem na ka burom U Blei, bad na ka bor bah jong u; te uno uno ruh um lah ban leit bsut sha kata ka templ, tadynda la pyndep ia kita ki hynñiew ki jingiapthem jong kita ki hynñiew angel.

Ki pliang ka jingbitar U Blei

16 Bad nga la iohsngew ia ka ktien bajam na kata ka templ, kaba ong ha kita ki hynñiew angel. To khie leit noh phi, bad to theh noh ia kita ki pliang ka jingbitar U Blei ha kata ka khyndew.

2 Te uba nyngkong u la leit noh, bad u la theh noh ia ka pliang jong u halor kata ka khyndew; bad la long ka tohjaw basniew bad bashitom eh halor kita ki brieve kiba don ka dak uta u mrad khlaw, bad kiba iamane dem ia ka dur jong u.

3 Bad uta uba ar u la theh noh ia ka pliang jong u sha kata ka duriaw; te ka la kylla long kum ka snam jong uba iap; bad ka mynsiem baim baroh ha kata ka duriaw ka la iap noh.

4 Bad uta uba lai u la theh noh ia ka pliang jong u sha kita ki wah bad sha kita ki pukri um; te ki la kylla long ka snam. ⁵Bad nga la iohsngew ia uta u angel kita ki um ba u ong, Me long uba hok, uba long bad uba la long, me Uba khuid, naba me la kut bishar kumne: ⁶naba ki la iapynmih noh ia ka snam ki riewkhuid bad ki nongiathuhlypa, te me la ai ha ki ka snam ban di: namar ki la kop hi kumta. ⁷Bad nga la iohsngew na kata ka duwan kaba ong, Shisha, ko Trai uba U Blei Badonbor baroh, kiba shisha bad kiba hok long kita ki jingkut bishar jong me.

8 Bad uta uba saw u la theh noh ia ka

pliang jong u halor ka sngi; te la ai bor ha ka ban pynshit tyrha ia ki brieve da ka ding. ⁹Kumta kein la pynshit tyrha ia ki brieve da ka jingshit kaba khraw; te ki la iakren bein ia ka kyrteng jong uta U Blei uba don ka bor halor kine ki jingiap them; te kim shym la kylla kaba mut ban ai burom ha u.

10 Bad uta uba san u la theh noh ia ka pliang jong u halor ka khet jong uta u mrad khlaw; te la pyndum noh ia ka hima jong u; te ki la dait ia la ki thylliej namar kata ka jingkordit, ¹¹bad ki la iakren bein ia U Blei ka bneng namar kita ki jingkordit jong ki bad kita ki tohjaw jong ki; te kim shym la kylla kaba mut na ki jingleh jong ki.

12 Bad uta uba hynriew u la theh noh ia ka pliang jong u halor kata ka wah bakhraw, ka luphratis; te ka um jong ka ka la rngad noh, ba yn ioh khreh ia ka lynti bah ia ki syiem kiba na mihngi.

¹³Bad nga la iohi lai tylli ki mynsiem bymkhuid kum ki jakoid kiba mih na ka shyntur uta u iakjakor, bad na ka shyntur uta u mrad khlaw, bad na ka shyntur uta u nongiathuhlypa balamler; ¹⁴namar ki long ki mynsiem ki ksuid kiba leh ia ki dak khyllah; kiba leit mih noh sha kita ki syiem jong kata ka pyrthei baroh kawei, ban ialum lang ia ki sha kata ka thma jong kata ka sngi kaba khraw U Blei Uba donbor baroh. ¹⁵(Ha khmih nga wan kum u nongtuh. Suk uta uba sharai, bad uba ri noh ia la ki jainkup, ioh ba un iaid lyngkhuid, bad ba kin iohi ia ka jinglehrain jong u.) ¹⁶Te ki ialum lang ia ki sha kata ka jaka ia kaba la khot ha ka Hebru, ka Armagedon.

17 Bad uta uba hynñiew u la theh noh ia ka pliang jong u sha ka suin bneng; te ka la wan mih noh ka ktien bajam na kata ka templ, na kata ka khet, ka da ong. La pyndep! ¹⁸Te la don ki leilie, bad

15 : 8 Ek. 40 : 34; 1 Sm. 8 : 10-11; 2 Khr. 5 : 13-14; Isa. 6 : 4. 16 : 2 Ek. 9 : 10. 16 : 4 Ek. 7 : 17-21; Salim 78 : 44. 16 : 10 Ek. 10 : 21. 16 : 12 Isa. 11 : 15. 16 : 15 Mt. 24 : 43-44; Lk. 12 : 39-40; Jpw. 3 : 3. 16 : 16 2 Sm. 23 : 29; Sekh. 12 : 11. 16 : 18 Jpw. 8 : 5; 11 : 13, 19.

ki jingsawa, bad ki pyrthat; bad la don ka jingkhynñiuh jumai bakhraw, kat kata kam ju la long naduh ba la long ki briew ha ka khyndew, ka jingkhynñiuh jumai bajur eh katta katta, bad kaba khraw katta katta. ¹⁹Te la pynbynta lai bynta ia kata ka nongbah kaba khraw, bad kita ki nongbah jong ki kynja bynriew ki la kyllon: bad la kynmaw ia ka Babilon kaba khraw ha khmat U Blei, ban ai di ha ka ia kata ka khuri ka wain ka jingshla ka jingbitar jong u. ²⁰Bad kawei pa kawei ka dewlynnong ka la phet iap noh, bad ia ki lum ym shym la shem. ²¹Bad u phria bakhraw, kat ka jingthew shi talent, u la hap na bneng halor ki briew: te ki briew ki la iakren bein ia U Blei namar kata ka jingiaphem jong u phria: naba kata ka jingiaphem jong u ka la long kaba khraw eh.

Ka nuti bakhraw

17 Te la wan uwei na kita ki hynñiew angel kiba la don kita ki hynñiew pliang, bad u la kren bad nga, u da ong. To ale shane, ngan pyni ha me ia ka jingpynrem ia kata ka nuti kaba khraw kaba shong halor shibun ki um: ²bad ka kita ki syiem jong ka khyndew ki la iaklim sih, bad la pynbuaid ia kita kiba shong ha ka khyndew da ka wain kata ka jingklm sih jong ka. ³Te u la rah noh ia nga ha U Mynsiem sha ka ri khlaw: bad nga la iohi ia ka briew kaba shong halor u mrad khlaw basaw hain, badap da ki kyrteng ka jingkrenbein Blei, uba don hynñiew ki khlieh bad shiphew ki reng. ⁴Bad ia kata ka briew la pynkup jain basaw bthuh bad basaw hain, bad la pyndeng ia ka da ka ksiar, bad da u maw bakorder, bad da ki paila, ka da bat ia ka khuri ksiar ha ka kti jong ka. kaba dap da ki jingjili bad ka jing-bymkhuid kata ka jingklm sih jong ka;

⁵bad halor ka shyllangmat jong ka la don ka kyrteng ia kaba la thoh, Ka Jingmaian, ka Babilon kaba khraw, ka kmie kita ki nuti bad kita ki jingjili jong kata ka khyndew. ⁶Bad nga la iohi ia kata ka briew ba ka buaid da ka snam jong kita ki riwkhuid, bad da ka snam kita ki nongphla ba shah iap jong U Jisu:

Te haba nga la iohi ia ka nga la sngewphylla da ka jingsngewphylla bakhraw. ⁷Te uta u angel u la ong ha nga, Hato balei me la sngewphylla? ngan iathuh ha me ia kata ka jingmaian jong kata ka briew, bad ka jong uta u mrad khlaw uba kit ia ka, uba don kita ki hynñiew ki khlieh bad kita ki shiphew ki reng. ⁸Uta u mrad khlaw ia uba me la iohi u la long, bad um long shuh: te u ban sa kiew noh na kata ka lievwlong bakhlem trai, bad u ban leit noh sha ka jingpynjot. Te kita kiba shong halor kata ka khyndew kin iasngew kyndit (ia kiba ki kyrteng jong ki ym shym la thoh ha kata ka kitab jong ka jingim na myndang-long ka pyrthei), haba ki iakhmih ia uta u mrad khlaw kumno ba u la ju long, bad ba um long shuh, bad ba un sa long. ⁹Hangne don ka jingmut kaba don ka jingstad. Kita ki hynñiew ki khlieh ki long hynñiew ki lum, ha kiba kata ka briew ka shong. ¹⁰Bad ki long hynñiew ki syiem: ki san ngut ki la hap, bad uta uwei u long, te uta uwei pat um pat la wan: bad ynda u wan ka dei ia u ban sah katto katne. ¹¹Te uta u mrad khlaw uba la ju long, bad um long shuh, uta hi u long uba phra ruh, bad u long na kita ki hynñiew: bad u leit noh sha ka jingpynjot. ¹²Bad kita ki shiphew reng ia kiba me la iohi, ki long shiphew ki syiem kibym pat shym la pdiang ia ka hima: hynrei ki iapdiang ia ka bor kum ki syiem, ia tang shi por, lem bad uta u

16: 19 Isa. 51: 17. 16: 20 Jpw. 6: 14. 16: 21 Ek. 9: 23; Jpw. 11: 19. 17: 1 Jer. 51: 13.
17: 2 Isa. 23: 17; Jer. 51: 7. 17: 3 Jpw. 13: 1. 17: 4 Jer. 51: 7. 17: 8 Dan. 7: 7; Jpw. 11: 7;
Salm 69: 28. 17: 12 Dan. 7: 24.

mrاد khlaw. ¹³Kine ki iadon kawei ka jingmut, te ki ia aiti ia ka bor bad ia ka bor synshar jong ki ha uta u mrاد khlaw. ¹⁴Kine kin ialethma bad uta U Khun langbrot, bad uta U Khun langbrot un jop noh ia ki, naba u long U Trai ki trai, bad U Syiem ki syiem: kumjuh ruh kita kiba don lem bad u, ia kiba la khot, bad ia kiba la jied bad kiba iaineh.

¹⁵Te u la ong ha nga, Kita ki um ia kiba me la iohi, ha kaba kata ka nuti ka shong, ki long ki paidlang, bad ki paidbah, bad ki kynja bynriew, bad ki thylliej. ¹⁶Bad kita ki shiphew ki reng ia kiba me la iohi, bad uta u mrاد khlaw, kine kin iashun ia kata ka nuti, bad kin iapynlong kaba marwei bad kaba lyngkhuid ia ka, bad kin iabam duh ia ka doh jong ka, bad kin iathang duh ia ka da ka ding. ¹⁷Namar U Blei u la buh ha ki dohnud jong ki ban leh ia ka mon jong u, bad ban iakut da kawei ka jingmut, bad ban ia aiti ia ka hima jong ki ha uta u mrاد khlaw, tadynda yn pyndep noh ia kita ktien U Blei. ¹⁸Te kata ka briew ia kaba me la iohi, ka long kata ka nongbah kaba khraw kaba synshar halor kita ki syiem kata ka khyndew.

Ka jingkyllon ka Babilon

18Te hadien kine kiei kiei ruh nga la iohi ia uwei pat u angel uba wan hiar na bneng, uba don ka bor bakhraw: ba la pynshai ia ka khyndew da ka burom jong u. ²Bad u la pyrtta da ka ktien bajam, u da ong, La kyllon, la kyllon ka Babilon kaba khraw, te ka la jia long ka jaka shong ki ksuid bad ka jaka ri ka mynsiem bymkhuid baroh, bad ka jaka ri ka sim bymkhuid bad ba isaitmet baroh. ³Naba da ka wain ka jingkhiih bitar ka jingklm sih jong ka, la pynkylon ia ki kynja bynriew baroh: bad kita ki syiem jong

kata ka khyndew ki la iaklim sih bad ka, bad ki nongkhaïi jong kata ka khyndew ki la iaman riewbha da ka bor ka jingleh pahuh jong ka. ⁴Te nga la iohsngew ia kawei pat ka ktien na bneng, ka da ong, To iamih noh na ka, u paidlang jong nga, ba phin ym iashang lem bad kita ki pop jong ka, bad ba phin ym iapdiang na kita ki jingiaphthem jong ka. ⁵Naba kita ki pop jong ka ki la iakot haduh ka bneng, bad U Blei u la kynmaw ia kita ki jingleh bymman jong ka. ⁶To phin leh kein *ha ka* kumba ma ka ruh ka la leh, bad to phin leh ar shah ha ka, ia kaba ar shah kein, katba kum kita ki jingleh jong ka: ha kata ka khuri ia kaba ka la khleh, to phin khleh ha ka ia kaba ar shah kein. ⁷Katno katno ba ka la pyndonburom ia lade, bad ka la im pahuh hai, katta kein ka jingkordit bad ka jingsngewsih to phin ai ha ka: naba ka ong ha la ka dohnud, Nga shong ka syiem, bad ngam long ka riewkynthei, bad ngan ym da iohi ia ka jingsngewsih satia. ⁸Namar kane, kita ki jingiaphthem jong ka kin iawan ha kawei ka sngi, ka jingiap, bad ka jingsngewsih, bad ka nemsniew: bad yn thang duh ia ka da ka ding: naba uba khraw bor long U Trai uba U Blei uba bishar ia ka.

⁹Te kita ki syiem jong kata ka khyndew, kiba la iaklim sih bad kiba la ia im pahuh hai bad ka, kin ia iam, bad kin ialynñiar lympat na ka bynta jong ka, ynda kin iakhmih ia ka tдем ka jingpluh jong ka. ¹⁰haba ki ieng na sha jngai namar kata ka jingsheptieng ia ka jingkordit jong ka, ki da iaong, Kordit, kordit, kata ka nongbah kaba khraw, ka Babilon, kata ka nongbah kaba donbor! naba ha kaba shi por ka la poi kata ka jingshitom jong pha.

¹¹Te ki nongkhaïi jong kata ka khyndew ki ia iam bad ki iasngewsih

namar jong ka, naba ym don ba thied shuh ia ka jingkhaii jong ki; ¹²ia ka jingkhaii ka ksiar, bad ka rupa, bad u maw bakordor, bad ki paila, bad ka jain linen bani, bad ka jain basaw bthuh, bad ka jain muka, bad ka jain basaw hain, bad ka dieng baroh baiwbih, bad ka kynja pliang bniat hati baroh, bad ka pliang baroh bathaw na ka dieng bakordor tam, bad ka rnong, bad u nar, bad u mawlein, ¹³bad ka sisia, bad ki musla, bad kiba thang iwbih, bad ka jingsleh, bad ka jingiwbihi, bad ka wain, bad ka umphniang olib, bad u purew bani, bad u kew, bad ki masi, bad ki langbrot, bad ki kulai, bad ki kali, bad ki mraw, bad ki mynsiem ki brieve. ¹⁴Te kita ki soh ba ka mynsiem jong pha ka la thrang ki la leit noh na pha, bad kita kiei kiei baroh kiba shngiam bad kiba pahuh hai, ki la iajah noh na pha, bad da lei lei phan ym shem shuh ia ki. ¹⁵Kita ki nongkhan ia kine kiei kiei ruh, ia kiba la pynriewspah na ka, kin iaieng na sha jngai, namar kaba sheptieng ia ka jingkordit jong ka, ki da iaiam bad ki da iasngewsih; ¹⁶bad ki da ia ong, Kordit, kordit, kata ka nongbah kaba khraw, ia kaba la pynkup ha ka jain linen bani bad jain basaw bthuh bad jain basaw hain, bad ia kaba la pyndeng da ka ksiar bad da u maw bakordor bad da ki paila! naba ha kaba shpor la pynduh noh khoit ia kata ka spah kaba khraw eh katta katta. ¹⁷Te u maji baroh, bad u paidlang baroh halor kita ki lieng, bad ki riwlieng, bad kat kiba ioh la ka bam na ka duriaw, ki la iaieng na sha jngai, ¹⁸bad ki la ialynñiar haba ki la iakhmih ia ka tдем ka jingpluh jong ka, ki da iaong, Kano ka nongbah kaba kum katai ka nongbah kaba khraw? ¹⁹Bad ki la iakynting ia ka dewmet halor ki khlich jong ki, bad ki la iakyang da kaba iam

bad basngewsih, ki da iaong, Kordit, kordit, kata ka nongbah kaba khraw, ha kaba la pynriewspah ia kita baroh kiba don ki lieng ha kata ka duriaw, na jong kata ka jingkordor jong ka! naba ha kaba shi por la pynduh noh khoit ia ka. ²⁰To phan leh kmen halor jong ka, ko ka bneng, bad phi ki riwkhuid, bad phi ki apostol, bad ki nongiathuhlypa; naba U Blei u la bishar ia ka jingtian bishar jong phi halor jong ka.

²¹Te uwei u angel uba donbor u la rah ia u maw kum u maw tylliat bakhraw, bad u la pynnoh ia u sha ka duriaw, u da ong, Kumne da ka bor kyrthep yn pynnoh ia ka Babilon, kata ka nongbah kaba khraw, bad da lei lei yn ym shem shuh ia ka. ²²Te ia ka jingsawa jong ki nongtem duitara, bad jong ki nongrwa, bad jong ki duhalia, bad jong ki nongput turoi, da lei lei yn ym iohsngew shuh ha pha: bad ia u nongkam stad baroh, la kano kano ka jingkam stad, da lei lei yn ym shem shuh ha pha: bad ia ka jingsawa u maw tylliat, da lei lei yn ym iohsngew shuh ha pha: ²³bad ia ka jingshai ka sharak da lei lei yn ym pynshai shuh ha pha: bad ia ka jingsawa u nongleit kurim bad ka nongleit kurim da lei lei yn ym iohsngew shuh ha pha: naba kita ki nongkhan jong pha ki la ju ialong ki bakhraw batri jong ka khyndew: naba da kata kaba ai ksuid jong pha la shukor noh ia ki kynja bynriew baroh. ²⁴Te ha ka la shem ia ka snam jong ki nongiathuhlypa bad jong ki riwkhuid, bad ka jong kita baroh ia kiba la pyniap noh ha ka khyndew.

19Te hadien kine kiei kiei ruh nga la iohsngew kum ka ktien bajam u paidbah byllien ha bneng, ka da ong. Halleluia! Ka jingpynim, bad ka burom, bad ka bor, ki long ki jong U Blei jong

18 : 12-13 Eski. 27 : 12, 13, 22. 18 : 15 Eski. 27 : 31, 36. 18 : 17 Isa. 23 : 14; Eski. 27 : 26-30.

18 : 18 Eski. 27 : 32. 18 : 19 Eski. 27 : 30-34. 18 : 20 Dt. 32 : 43, Jer. 51 : 48.

18 : 21 Jer. 51 : 63-64; Eski. 26 : 21. 18 : 22 Eski. 26 : 13; Isa. 24 : 8. 18 : 22-23 Jer. 7 : 34; 25 : 10.

18 : 24 Jer. 51 : 49.

ngi! ²Naba kiba shisha bad kiba hok long kita ki jingbishar jong u; naba u la bishar ia kata ka nuti kaba khraw, kaba la ju pynpyut ia. kata ka khyndew da ka jingleh nuti jong ka. bad u pynhiar kput ia ka na ka bynta ka snam kita ki shakri jong u. ³Bad ki la iaong pat. Halleluia! Bad ka tдем jong ka te ka kiew noh sha ki bymjukut ki bymjukut. ⁴Bad kita ki arphewsaw ngut ki tymmen basan bad kita ki saw ki jingthaw baim ki la iahap dem bad ki la iamane ia U Blei uba shong halor kata ka khet, ki da iaong. Amen: Halleluia!

Ka jingkhawai shongkurim U Khun langbrot

5 Bad ka ktien sawa ka la wan mih noh na kata ka khet, ka da ong. To iaroh ia U Blei jong ngi, phi baroh ki shakri jong u, bad phi kiba sheptieng ia u, ki barit barain ruh bad ki bakhraw batri. ⁶Bad nga la iohsngew kum ka jingsawa u paidbah byllien, bad kum ka jingsawa ki pyrthat bajam, ki da ong. Halleluia! naba U Trai uba U Blei jong ngi. Uba donbor baroh, u la synshar. ⁷To ngin iakmen bad ngin iashad kmen, bad to ngin ia ai ka burom ha u: naba ka jingshongkurim U Khun langbrot ka la jia; bad ka tnga jong u ka la pynkhreh ia lade. ⁸Te la ai ha ka ba kan da ioh kup ia ka jain linen bani, bakhuid bad batyngshain: namar kata ka jain linen bani ka long kein ki jinglehhok jong ki riewkhuid.

9 Bad u ong ha nga. To thoh: Suk kita ia kiba la khot sha kata ka jing-iakhawai miet ka jingshongkurim uta U Khun langbrot. U ong ruh ha nga, Kine ki long ki ktien bashisha ki jong U Blei. ¹⁰Te nga la hap dem ha khmat ki kjat jong u ban mane dem ha u. Te u ong ha

nga. To sumar me, wat leh ia kata! nga long u para shakri jong me bad jong kita ki para bangeit jong me kiba bat ia ka jingphla U Jisu. To mane dem ia U Blei (namar kata ka jingphla U Jisu ka long ka mynsiem ka jing-iathuhlypa).

Uta uba shong halor u kulai balieh

11 Bad nga la iohi ia ka bneng ba la plie, bad ha khmih ka kulai balieh: bad ia uta uba shong halor jong ka la khot Uba iaineh bad Uba shisha, bad ha ka hok u bishar bad u ialehtma. ¹²Te ki khmat jong u ki kum ka thylliej ka ding, bad halor ka khlieh jong u don ki pansngiat shibun: u don ruh ka kyrteng ba la thoh, ia kaba uno ruh um ithuh hynrei tang ma u hi. ¹³Bad la pynkup ia u da ka jainkup ia kaba la wieh ha ka snam: bad la khot ia ka kyrteng jong u. U Ktien jong U Blei. ¹⁴Bad kita ki paidiapom kiba ha bneng ki la iabud ia u halor ki kulai balieh, kiba la kup da ka jain linen bani, kaba lieh bad bakhuid. ¹⁵Bad na ka shyntur jong u ka mih noh ka waitlam banep, bad da kata ur da shoh ia ki kynja bynriew: te un synshar ia ki da u dieng synshar nar: bad u iuh roit ia ka jingtyllyiat um soh ka jingshla ka jong ka jingbitar U Blei Uba donbor baroh. ¹⁶Bad u don halor ka jainkup, bad halor ka lbong jong u, ka kyrteng ba la thoh, U Syiem Ki Syiem Bad U Trai Ki Trai.

17 Bad nga la iohi ia uwei u angel uba ieng ha ka sngi: bad u la pyrta da ka ktien bajam, u da ong ha kita ki sim baroh kiba her hapdeng ka suin, To ale, bad to phin ialang sha ka jingiakhawai-miet kaba khraw jong U Blei; ¹⁸khnang ba phin ioh bam ia ka doh ki syiem, bad ia ka doh ki rangbah shihajar, bad ia ka

19 : 2 Dt 32 : 43; 2 Sm. 9 : 7. 19 : 3 Isa. 34 : 10. 19 : 5 Salm 115 : 13. 19 : 6 Eski. 1 : 24; Salm 93 : 1; 97 : 1; 99 : 1. 19 : 9 Mt. 22 : 2-3. 19 : 11 Eski. 1 : 1; Salm 96 : 13; Isa. 11 : 4.

19 : 12 Dan. 10 : 6. 19 : 15 Salm 2 : 9; Isa. 63 : 3; Joel 3 : 13; Jpw. 14 : 20. 19 : 17-18 Eski. 39 : 17-20

doh kiba khlain, bad ia ka doh ki kulai bad ia ka jong kita kiba shong halor jong ki, bad ia ka doh ki bynriew baroh. kiba laitluid ruh bad ki mraw, kiba rit ruh bad kiba khraw. ¹⁹Bad nga la iohi ia uta u mrad khlaw, bad ia kita ki syiem jong ka khyndew, bad ia kita ki paidiapom jong ki, kiba la iaseng lang ban ialethma ia uta uba shong halor kata ka kulai, bad ia uta u paidiapom jong u. ²⁰Te la kem ia uta u mrad khlaw, bad lem bad u ruh ia uta u nongiathuhlypa balamler uba la leh ia kita ki dak khyllah ha khmat jong u, da kiba u la shukor ia kita kiba la pdiang ia kata ka dak uta u mrad khlaw, bad ia kita kiba la iamane dem ia kata ka dur jong u. Ia kine baroh ar la bred im kein sha kata ka pung ka ding ia kaba la thang da u kyndok. ²¹Bad ia kita kiba sah la pyniap noh da kata ka waitlam jong uta uba shong halor kata ka kulai. *kata ka waitlam kein* kaba mih noh na ka shyntur jong u : te ia kita ki sim baroh la pynkdang da ka doh jong ki

Ki shi hajar snem

20 Bad nga la iohi ia u angel ba u wan hiar na bneng, uba don uta u shabi kata ka liewlong bakhlem trai bad u kynjri bakhraw ha ka kti jong u. ²Bad u la kem ia uta u iakjakor, ia uta u bsein batymmen, uba long u Ksuid bad u Soitan, bad u la khum ia u shi hajar snem; ³bad u la bred ia u sha kata ka liewlong bakhlem trai, bad u la set ia ka, bad u la shon shap ia ka halor jong u, khnang ba un ym ioh shukor shuh ia ki kynja bynriew tadynda la pyndep ia kata ka shi hajar snem; te hadien kata kein ka dei ban pyllait noh ia u shi por. ⁴Bad nga la iohi ia ki khet, bad *don* kiba la shong halor jong ki, bad la ai ka jingbishar ha ki; bad *nga la iohi* ia ki mynsiem jong kita ia kiba la khrai khlieh na ka bynta kata ka jingphla ia U Jisu, bad na ka bynta ka ktien U

Blei, bad jar kibym shym la iamane dem ia uta u mrad khlaw, lymne ia ka dur jong u, bad kim shym la pdiang ia kata ka dak halor ka shyllangmat jong ki bad halor ka kti jong ki: te ki la im, bad ki la synshar lem bad U Khrist shi hajar snem. ⁵Hynrei kita kiba sah na kita kiba iap kim shym la im pat tadynda la pyndep ia kata ka shi hajar snem. Kane ka long ka jingmihpat kaba nyngkong. ⁶Uba suk bad uba khuid long uta uba don ka bynta ha kata ka jingmihpat kaba nyngkong: halor kine kata ka jingiap kaba ar kam don bor shuh: hynrei kin long ki lyngdoh jong U Blei bad jong U Khrist, bad kin iasynshar lem bad u shi hajar snem.

Ka jingshah jop U Soitan

⁷Te ynda la pyndep ia kata ka shi-hajar snem, yn pyllait noh ia uta u Soitan na ka byndi jong u, ⁸bad un leit mih noh ban shukor ia kita ki kynja bynriew kiba ha kita ki saw dong ka pyrthei, ia u Gog bad ia u Magog, ban pyniaseng lang ia ki sha kata ka thma: ka jingkein jong kita ka long kum u shyiap ka duriaw. ⁹Bad ki la ialeit kiew halor ka pyngkiang ka khyndew, bad ki la iaker tawiar ia ka jaka shong dara kita ki riwkhuid, bad ia kata ka nongbah ia kaba la ieit: te ka ding ka la wan hiar na U Blei na bneng, bad ka la bam duh ia ki. ¹⁰Te ia uta u Soitan uba shukor ia ki la bred kein sha kata ka pung ka ding bad u kyndok, ha kaba ki don ruh uta u mrad khlaw bad uta u nongiathuhlypa balamler: bad yn pynkordit ia ki mynsngi bad mynmiet sha ki bymjukut ki bymjukut.

Ka jingbishar kaba khadduh

¹¹Bad nga la iohi ia ka khet balieh bakhraw, bad ia uta uba shong halor jong ka, na khmat jong uba ka khyndew

bad ka bneng ki la iaphet noh: te ia ka jaka ym shym la shem shuh ia ki. ¹²Bad nga la iohi ia kiba iap, kiba rit bad kiba khraw, ba ki da ieng ha khmat kata ka khet: bad la plied ia ki kitab: bad la plied ia kawei pat ka kitab, kaba long ka *kitab* ka jingim: te la bishar ia kita kiba iap na kita kiei kiei ruh ia kiba la thoh ha kita ki kitab, katba kum ki jingleh jong ki. ¹³Te ka duriaw ka la aiti noh ia kiba iap kiba la don ha ka: bad ka Jingiap bad ka Hades ki la aiti noh ia kita kiba iap kiba la don ha ki: te la bishar ia uwei pa uwei baroh katba kum ki jingleh jong ki. ¹⁴Bad ia ka Jingiap bad ka Hades la bred sha kata ka pung ka ding. Kane ka long kata ka jingiap kaba ar, kata ka pung ka ding kein. ¹⁵Te jar ia uba ym shym la shem ba la thoh ha kata ka kitab ka jingim, la bred ia u sha kata ka pung ka ding.

Ka Bneng bathymmai bad ka Khyndew bathymmai

21 Bad nga la iohi ia ka bneng bathymmai bad ia ka khyndew bathymmai: namar kata ka bneng banyngkong bad kata ka khyndew banyngkong ki la leit noh: bad ka duriaw kam don shuh. ²Bad nga la iohi ia ka nongbah kaba khuid, ka Jerusalem bathymmai, ba ka da wan hiar na U Blei na bneng, ia kaba la khreh kum ka nongleit kurim ia kaba la pynibha khnang ia u tnga jong ka. ³Bad nga la iohsngew ka ktien bajam na kata ka khet, ka da ong, Ha khmih, ka tabernakl U Blei ryngkat bad ki brieve, bad un shong lem bad ki, te ma ki kin ialong ki paidlang jong u, bad U Blei hi un long lem bad ki, *bad un long* U Blei jong ki: ⁴te U Blei un niad noh ia ka jingjawummat baroh na ki khmat jong ki: bad ka jingiap kan ym long shuh, lymne ka jingsngewsih, lymne ka jing-

iam, lymne ka jingpang, kan ym long shuh: kita kiei kiei kiba mynshuwa ki la leit noh.

⁵Te uta uba shong halor kata ka khet u la ong, Ha khmih, nga thaw thymmai ia kiei kiei baroh. Bad u ong, To thoh: naba kine ki ktien ki long kiba iaineh bad bashisha. ⁶Bad u la ong ha nga, La pyndep. Nga long ma nga U Alpha bad U Omega, uba sdang bad uba kut, Ha uta uba sliang ngan ai ei na ka jong kata ka pukri ka um ka jingim. ⁷Uta uba jop un ioh ia kiei kiei baroh: bad ngan long U Blei jong u, bad ma u de un long u khun jong nga. ⁸Hynrei ia kita kiba sheptieng, bad ia kibym ngeit, bad ia kiba ijli, bad ia kiba pyniap bad ia kiba kyreit, bad ia kiba ai ksuid, bad ia kiba mane blei thaw, bad ia kita baroh kiba lamler, ka bynta jong ki kan long ha kata ka pung ia kaba thang da ka ding bad da u kyndok: kaba long kata ka jingiap kaba ar.

Ka Jerusalem bathymmai

⁹Te la wan ha nga uwei na kita ki hynniaw angel kiba don kita ki hynniaw pliang, kiba dap da kita ki hynniaw ki jingiaphem kiba khadduh: bad u la kren bad nga, u da ong, To ale shane, ngan pyni ha me ia kata ka nongleit-kurim, kaba ka tnga uta U Khun lang-brot. ¹⁰Te u la rah noh ia nga ha U Mynsiem shalor u lum bakhraw bad bajrong, bad u la kdew ha nga ia kata ka nongbah kaba khuid, ka Jerusalem kein, ba ka wan hiar na bneng na U Blei, ¹¹ka da don ka burom U Blei: ka jingshai jong ka kaba kum u maw bakordor tam, kum u maw jasper basngur eh, kum u mawlein: ¹²ka da don ruh ka kynroh bakhraw bad bajrong: ka da don khadar ki khyrdop, bad ha kita ki khyrdop khadar ki angel: bad ki

21 : 1 Isa. 65 : 17; 66 : 22; 2 Pet. 3 : 13. 21 : 2 Isa. 52 : 1; Jpw. 3 : 12; Isa. 61 : 10.

21 : 3 Eski. 37 : 27; Leb. 26 : 11-12. 21 : 4 Isa. 25 : 8; 35 : 10; 65 : 19. 21 : 6 Isa. 55 : 1.

21 : 7 2 Sml. 7 : 14; Salm. 89 : 26-27. 21 : 10 Eski. 40 : 2. 21 : 12-13 Eski. 48 : 30-35.

kyrteng ia kiba la thoh halor jong ki, kiba long ki *kyrteng* jong kita ki khadar jaid ki khun Israel: ¹³na phang mihngi lai ki khyrdop: na phang shatei lai ki khyrdop: na phang shathie lai ki khyrdop: bad na phang sepngi lai ki khyrdop. ¹⁴Bad kata ka kynroh jong kata ka nongbah ka la don khadar ki nongrim, bad halor jong ki ki kyrteng kita ki khadar ngut ki apostol jong uta U Khun langbrot.

¹⁵Te uta uba Rren bad nga u la don u dieng thew da u stew ksiar ba un thew ia kata ka nongbah, bad ia kita ki khyrdop jong ka, bad ia kata ka kynroh jong ka. ¹⁶Bad ia kata ka nongbah la pynlong kaba sawdong, te ka lynter jong ka ka long kat ka pyngkiang: bad u la thew ia kata ka nongbah da uta u stew, jin khadsan spah mail: ka lynter bad ka pyngkiang bad ka jingirong jong ka ki ialong marryngkat. ¹⁷Bad u la thew ia kata ka kynroh jong ka shispah sawpew saw pruh, *katba kum* ka jingthew u briew, kaba long ka jong u angel. ¹⁸Bad ka jingtei ia kata ka kynroh jong ka ka long da u maw jasper; bad kata ka nongbah ka la long ka ksiar banylla, kaba kum ka iit basngur. ¹⁹Ia kita ki nongrim kata ka kynroh jong kata ka nongbah la pynibha da ki har rukom ki maw kordor. Kata ka nongrim kaba nyngkong ka la long da u maw jasper; kata kaba ar, da u sapheiros: kata kaba lai, da u kalkedon: kata kaba saw, da u emerald; ²⁰kata kaba san, da u sardonyks; kata kaba hynriew, da u sardios; kata kaba hynñiew, da u khyrso-leit; kata kaba phra, da u beryl; kata kaba khyndai, da u topas; kata kaba shiphew, da u khrusoprasos; kata kaba khadwei, da u hyakinthos; kata kaba khadar, da u amethyst. ²¹Bad kita ki khadar ki khyrdop ki la long khadar ki paila; kawei kawei kein na kita ki khyrdop ka la long na u paila tylli: bad ka lynti

bah jong kata ka nongbah ka la long ka ksiar banylla, kum ka iit bashai lyngba.

²²Bad ia ka templ ngam shym la iohi ha ka: namar U Trai uba U Blei Uba donbor baroh, bad uta U Khun langbrot, ki long ka templ jong ka. ²³Bad kata ka nongbah kam donkam ia ka sngi, lymne ia u bnai ban pynshai ha ka: namar ka burom U Blei ka la pynshai ia ka, bad ka jingshai jong ka long uta U Khun langbrot. ²⁴Bad kita ki kynja bynriew kin iaiaid ha kata ka jingshai jong ka: bad ki syiem ka khyndew ki wallam ia ka burom jong ki sha ka. ²⁵Bad ia kita ki khyrdop jong ka yn ym khang satia mynsngi (namar ka miet kan ym long hangta): ²⁶bad kin wallam ia ka burom bad ia ka jingpyndon burom jong kita ki kynja bynriew sha ka. ²⁷Bad da lei lei kan ym ioh leit bsut sha ka kaei kaei ruh kabym khuid, lane uta uba leh ia ka jingijli bad ka jinglamler: hynrei tang kita kein ia kiba la thoh ha kata ka kitab ka jingim jong uta U Khun langbrot.

22Bad u la pyni ha nga ia ka wah basngur ka um ka jingim, kaba phyrnai kum u mawlein, kaba mih noh na ka khet U Blei bad ka jong uta U Khun langbrot, hapdeng kata ka lynti bah jong ka. ²Bad ha baroh ar liang jong kata ka wah la don u dieng ka jingim, uba sei noh ia ki khadar ki jingseisoh, ha la u bnai u da sei noh ia kata ka jingseisoh jong ka: bad ki sla jong uta u dieng ki long ia kaban pynkhiah ia ki kynja bynriew. ³Te ka jingtim baroh kan ym long shuh: bad kata ka khet jong U Blei bad jong uta U Khun langbrot kan long ha ka: bad ki shakri jong u kin iashakri ia u: ⁴bad kin iohi ia ka khmat jong u: bad ka kyrteng jong u *kan long* halor ki shyllangmat jong ki. ⁵Bad ka miet kan

21 : 15 Eski. 40 : 3. 21 : 18-21 Isa. 54 : 11-12. 21 : 23 Isa. 60 : 19-20. 21 : 24 Isa. 60 : 3.
21 : 25-26 Isa. 60 : 11. 21 : 27 Isa. 52 : 1; Eski. 44 : 9. 22 : 1 Eski. 47 : 1; Sekh. 14 : 8.
22 : 2 Jen. 2 : 9. 22 : 3 Sekh. 14 : 11; Jen. 3 : 17. 22 : 5 Isa. 60 : 19; Dan. 7 : 18.

ym long shuh: te kim donkam ia ka jingshai ka sharak. lymne ia ka jingshai ka sngi: naba U Trai uba U Blei un pynshai ha ki. bad kin synshar sha ki bymjukut ki bymjukut.

Ka Jingwan U Jisu

6 Te u la ong ha nga. Kine ki ktien ki long kiba iaineh bad bashisha: bad uta U Trai uba U Blei jong kita ki mynsiem ki nongiathuhlypa, u la phah ia u angel jong u ban pyni ha ki shakri jong u ia kiei kiei ruh kiba dei ban jia long shen. ⁷Ha khmih nga wan kloi: suk uta uba iaisumar ia ki ktien jong ka jing-iathuhlypa kane ka kitab.

8 Bad ma nga U Ioannis nga long uta uba la iohsngew bad uba la iohi ia kine kiei kiei ruh. Te mynba nga la iohsngew bad nga la iohi, nga la hap dem ban mane ha khmat ki kjat uta u angel uba la pyni ha nga ia kine kiei kiei ruh. ⁹Te u ong ha nga, To sumar me, wat leh ia kata! namar nga long u para shakri jong me bad jong kita ki para bangeit jong me ki nongiathuhlypa, bad jong kita kiba iasumar ia ki ktien jong kane ka kitab: to mane dem ia U Blei.

10 Bad u ong ha nga, To me wat pyndait laha ia kita ki ktien jong ki jingiathuhlypa kane ka kitab: naba kata ka ia ka long hajan. ¹¹Uta ubym hok, to un nang leh bymhok: bad uta uba tngit, to un nang tngit: bad uta uba hok, to un nang leh hok: bad uta uba khuid, to un nang khuid.

12 Ha khmih nga wan kloi: bad ka nong jong nga ka don lem bad nga, ban ai nong ha uwei pa uwei baroh kat kumba long ka jingleh jong u. ¹³Nga long ma nga U Alpha bad U Omega, uba

nyngkong bad uba khadduh, uba sdang bad uba kut.

14 Suk kita kiba la sait ia la ki jainkup, ba kin ioh ka hok *ban wan* sha uta u dieng ka jingim, bad kin ioh leit bsut da kita ki khyrdop sha kata ka nongbah. ¹⁵Shabar ki long kita ki ksew, bad kita kiba ai ksuid, bad kita kiba kyreit bad kita kiba pyniap, bad kita kiba mane bleithaw, bad baroh kat kiba ieit bad ba thaw ia ka lamler.

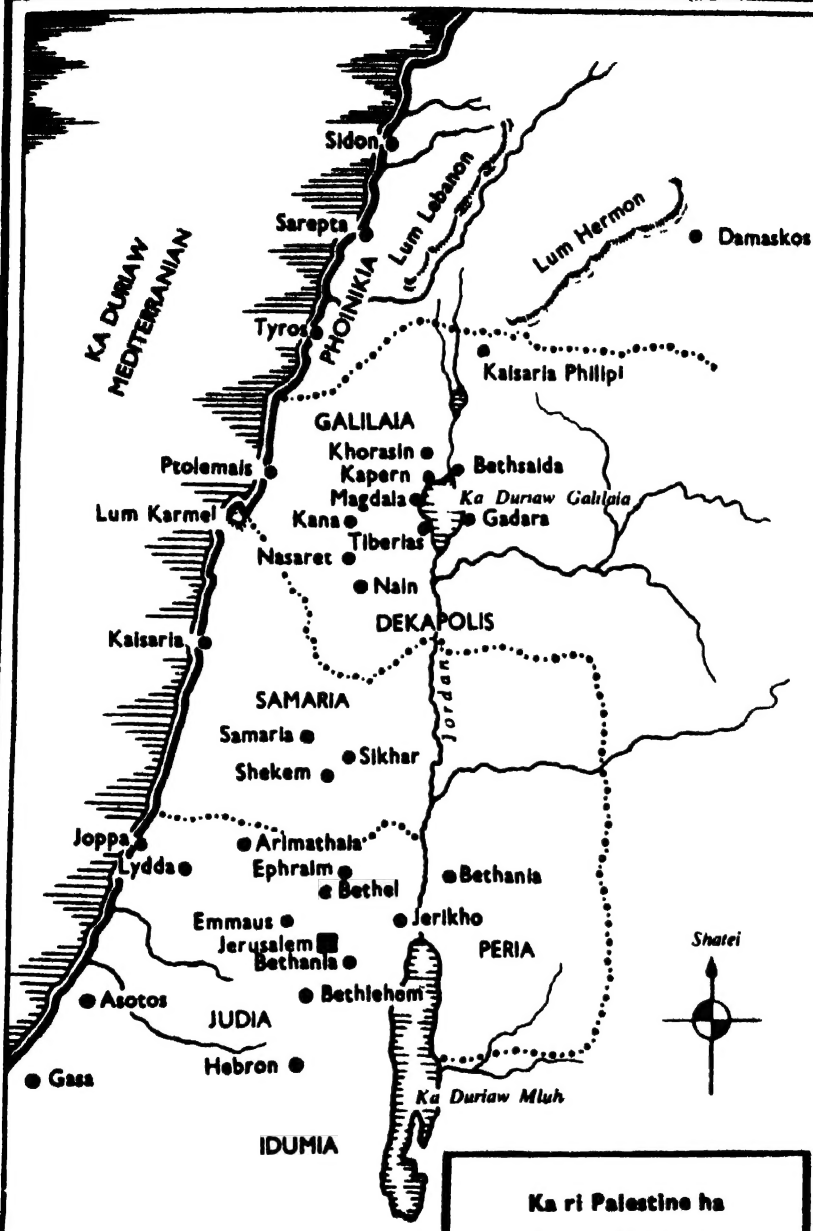
16 Ma nga U Jisu nga la phah ia u angel jong nga ban phla ha phi ia kine kiei kiei ruh na ka bynta kita ki balang: Nga long ma nga U Thied bad u Khun u ksiew U Dabid, bad uta U Khlur-step batyngshain.

17 Te U Mynsiem bad kata ka nong-leitkurim ki iaong, To wan. Bad uta uba iohsngew to un ong. To wan. Bad jar uba sliang, to ai un wan: bad jar uba mon, to un shim ei ia ka um ka jingim.

18 Nga phla ha uwei pa uwei baroh uba iohsngew ia ki ktien jong ka jing-iathuhlypa kane ka kitab: Lada uei uei ruh un da pynlang ha kine, U Blei un pynlang ha uta ia kita ki jingiaphthem ia kiba la thoh ha kane ka kitab: ¹⁹te lada uno uno ruh un shim noh na kita ki ktien ka kitab jong kane ka jingiathuhlypa, U Blei un shim noh ia ka bynta jong u na u dieng ka jingim, bad na kata ka nongbah kaba khuid, bad na kita kiei kiei ruh ia kiba la thoh ha kane ka kitab.

20 Uta uba phla ia kine kiei kiei ruh u ong. Shisha: nga wan kloi. Amen, to wan, Trai Jisu.

21 Ka jingaiei ka jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi to kan long lem bad kita ki riewkhuid. Amen.



Ka ri Palestine ha
ka por U Khrist

